BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM
ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

DEMOSTHENES

ORATIONES

II.

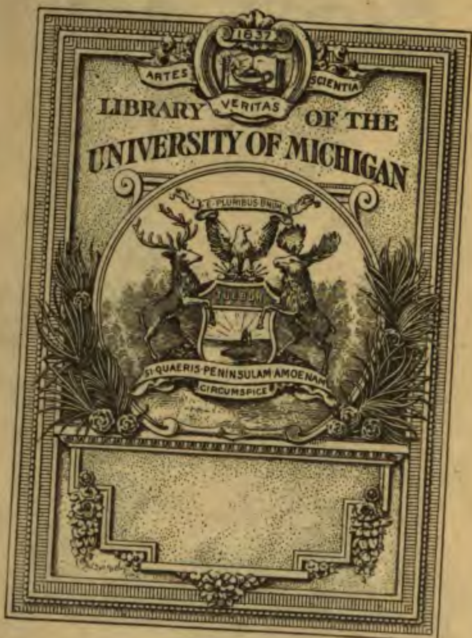
EDIDIT

FR. BLASS

EDITIO MAIOR

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

DEMOSTHENIS

ORATIONES

EX RECENSIONE

GUILIELMI DINDORFII

VOL. II

ORATIONES XX—XL

EDITIO QUARTA CORRECTIOR CURANTE

FRIDERICO BLASS

EDITIO STEREOTYPA MAIOR

MCMVII

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

PRAEFATIO.

Eis quae in praefatione voluminis primi exposui pauca nunc addenda videntur. Quod dixi locos Demosthenicos apud rhetores saepe mala describentium legentiumve sedulitate ad exemplum vulgatae lectionis corruptos esse, id novo iam exemplo confirmare possum. In scholiis Hermogenianis (IV, 546 W.) haec exstant de Midianae loco (§ 147): *καὶ τὸ κατ' εἶδος οὐκ ἐξετάσας· οὐδὲ γὰρ εἶπε „τὸ κονδύλους δοῦναι καὶ ἐσθῆτα καταρρῆξαι καὶ χρυσοῦς διαφθεῖραι στεφάνους ὅμοιον τοῦ κατακόψαι τοὺς Ἑρμᾶς“, ἀλλὰ τῇ γενικῇ κοινωνίᾳ προσεχρήσατο, εἰπὼν „τὸ δὲ ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰν ἐσθῆτα ἔσθ' ὅ τι τοῦ περικόπτειν τοὺς Ἑρμᾶς διαφέρει“*; Manifestum est si quid aliud hunc rhetorem non scripsisse *ἱερὰν ἐσθῆτα*, quae est vulgata in nostris quoque libris lectio, sed *ἱερά*, cuius testis est et codex S et scholiasta Demosthenis. Et cum antea apud rhetorem sit *κατάκοψαι*, ne apud Demosthenem quidem *περικόπτειν* cum plerisque libris legisse videtur, sed *κόπτειν* cum S. Utrum *τοὺς Ἑρμᾶς* legerit necne, quae verba recte delevit Dobraeus, discerni nequit. Ne apud Latinos quidem auctores loci allati intacti manserunt. Affert Gellius (XVII, 20) locum ex Convivio Platonis (p. 180 E) addita versione latina. *Πᾶσα γὰρ πρᾶξις ὧδ' ἔχει· αὐτὴ ἐφ' αὑτῆς πραττομένη*

οὔτε καλὴ οὔτ' αἰσχρά. Offensioni est *πραττομένη*, quod cum Stephano delevit Iahnius, et omittit Proclus, qui et ipse locum hunc exscripsit. Iam si versionem Gellii inspexeris, videbis ne illum quidem *πραττομένη* habuisse; est enim haec: „*omne omnino factum sic se habet: neque turpe est, quantum in eo est, neque honestum.*“

Itaque de locis allatis, etiamsi nunc cum nostra lectione congruant, dubitare semper licet num ipsi quoque auctores ita legerint. Ex altera autem parte ne id quidem dubium est, multa iam veteres corrupta atque interpolata legisse. Quod cum praeter alia exempla loco Timocrateae (XXIV, 208) comprobaverim, quem imitatione sua Libanius testatur adulteratum se repperisse (v. praef. p. XII), nunc ulterius progressus apud Aristidem alterius saeculi auctorem huius ipsius interpolationis vestigia haud obscura monstrabo. *Τίς οὕτως*, inquit ille (I, 789) *παῖς ἐστιν ἢ πρεσβύτης ἔξω τοῦ φρονεῖν*; secundum haec pseudodemosthenica: *οὐδεὶς οὔτε νέος οὔτε γέρων ὀλίγωρος οὕτως ἐστίν*, cum ita scripsisset Demosthenes: *οὐδεὶς οὔτε γέρων οὔτ' ὀλίγωρος οὕτως.* Scilicet post alterum *οὔτε* adscripserunt *νέος*, casu id intercidisse rati: quo loco nunc in libro *περὶ ὕψους* legitur; inde etiam latius malum serpsit. — De alio autem quem ibidem tractavi loco (XVIII, 87) nunc ipse ambigo. *Χάρακα βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει* S et Harpocratio; *χαράκωμα βαλ. κτέ.* alii codices et Libanius. Harpocrationis glossa: *χάρακα Δημ. τὸ χαράκωμα*, rem confectam putamus; sed minime est simplex quaestio. Est enim *χαράκωμα* vocabulum antiquum probumque et praeter Xenophontem etiam a Demo-

sthene alibi (VI, 23) adhibitum; contra χάραξ hoc sensu antiquiores Theophilo sive Diphilo comico, qui iunxit cum παρεμβολῇ item novicio vocabulo (Kock II, 476. 559), tum Polybio auctores non habet, et ex Macedonica consuetudine provenisse videtur. Et si inspexeris totam sententiam: χ. βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει καὶ μηχανήματ' ἐπιστήσας ἐπολιόρκει: nonne cum μηχανήματα longe aptius congruit χαράκωμα quam χάρακα? Neque numerorum congruentia desiderabitur, dummodo praesens historicum πολιορκεῖ reposueris: χαράκωμα ... πόλει ∼ καὶ μηχανήματ' ἐπ. πολιορκεῖ. Verum id quoque recte ambigi potest, num omnino vel Macedonica aetate hoc quidem sensu χάραξ usurpari potuerit. Nam et apud comicum illum et apud Polybium castra significat; at apud Demosthenem vallum vel agger significatur, in quo collocabantur machinae.

Itaque ne ei quidem testes, quibus fide digniores nancisci non posse videmur, dubitatione exempti sunt. Neque ea res miri quicquam habere potest, modo reputes quot saecula inter Demosthenis aetatem et illorum rhetorum intercesserint. Sed hoc ego quidem, quo diutius in Demosthene immoror, eo magis mihi persuadeo, corruptelarum labem non esse tantam, quantam quidam putant, in his maxime voluminis alterius orationibus. Certe inde a tempore imperatorum malum non ita magnopere auctum esse documento est fragmentum voluminis papyracei Leptineam exhibentis, quod in Aegypto inventum et in Museum Berolinense illatum Udalricus Wilken editurus est. Id sive est alterius p. Chr. n. saeculi, ut ille putat,

sive uno alterove saeculo recentius, hoc quod dixi sane docere videtur, cum variae lectionis nihil fere quod usui sit ex his reliquiis peti possit. Verum difficile est inter Scyllam Charybdinque iter, cum et a suspicione immodica cavendum sit et a nimia fiducia. Nostri quidem libri derivati sunt omnes ex uno quodam exemplo, quod si saeculo quinto sextove scriptum statuerimus, non nimis longe a vero aberraverimus. Id exemplum auctum fuisse adnotatione variae lectionis credi potest, ex collatione scilicet aliorum librorum vetustorum: cuius rei fidem facit subscriptio illa in Veneto F orationi XI. subiecta: *διώρθωται ἐγ*[1]) *δύο Ἀττικιανῶν*. Caveri tamen non potuit, quominus etiam lacunae manerent, sive quod libri collati eas non explebant sive quod supplementum ex eis adscriptum in apographis omnibus neglectum est. Maxime memorabilis lacuna est in Androtioneae § 23, quem locum omnes nostri libri ita scriptum exhibent: *ὅταν δ' ὅτι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας προσῆκεν ἐπαγγέλλειν ημῖν* (scil. *φῇ*), *ἐκεῖνο ὑπολαμβάνετε, ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν καὶ νῦν προσηκόντως περὶ τοῦ νόμου λέγομεν*. Est paullo abruptior oratio, neque tamen de lacuna statim suspecta; at Maximus rhetor in libello *περὶ τῶν ἀλύτων ἀντιθέσεων* (Walz. V, 579) ita locum excerpit: *ὑποβάλλετε αὐτῷ, ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν ὕστερον, ἐπειδὰν νῦν περὶ ὧν εἰσῆκται δῷ λόγον*, quibus haec ipse subicit: *οὔτε γὰρ ἀδύνατος εἶναι δόξεις λῦσαι τὴν ἀντίθεσιν, καὶ ἀναβολὴν μετὰ ἀπολογίας εἰργασμένος ἀξιοπίστως ἀπάξεις ἀπὸ τῆς ἀντιθέσεως οὔσης ἀλύ-*

1) V. Buermann, Herm. XXI, 39.

του τὸν δικαστήν. Propter hoc, τὸ εὐπροσώπως ἀναβάλλεσθαι, omnino locum affert; at secundum nostros libros ἀναβολή verbis καὶ τοῦτο ποιήσομεν dumtaxat continetur, et ἀπολογία plane nulla est. Manifestum igitur, Maximum verba perquam Demosthenice structa ὕστερον ... λόγον in suo libro legisse, a nostris autem ea non recte abesse. Consimile exemplum oratio contra Cononem (LIV) suppeditat, ex qua (§ 40) idem Maximus (p. 589) haec affert: — — εἰπών· „ἐγὼ τοίνυν ὀμνύω (puto ὀμνύων) ὡς νόμιμον, κατ' ἐξωλείας αὐτοῦ καὶ γένους καὶ οἰκίας, ἀξιοπιστότερος ὁ τῶν θεῶν πλείω ποιούμενος λόγον.“ Horum loco in nostris libris haec exstant: ἀλλ' ὁ μηδ' εὔορκον μηδὲν ἂν ὀμόσας, κατὰ δὲ δὴ παίδων ὧν μὴ νομίζετε μηδ' ἂν μελλήσας — –, εἰ δ' ἄρ' ἀναγκαῖον, ὀμνύων ὡς νόμιμον, ἀξιοπιστότερος τοῦ κατὰ τῶν παίδων ὀμνύοντος καὶ διὰ τοῦ πυρός. Corruptum locum esse inter omnes constat; verum de ceteris nunc non ago, sed hoc dico: verba κατ' ἐξωλείας αὐτοῦ καὶ γένους καὶ οἰκίας non de suo Maximum addidisse, sed in exemplo suo invenisse. Formulam enim iurisiurandi hanc fuisse ex Antiphontis loco (V, 12) apparet[1]). Tertio loco, qui est in oratione XLVII (§ 64), etiamsi testimonia nulla suppetunt, tamen ex re ipsa manifestum est, quod vidit Boeckhius, excidisse post χιλίας μὲν καὶ ἑκατὸν δραχμὰς verba τὴν καταδίκην, ὀγδοήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν δραχμάς. Neque minus manifesta lacuna mihi videtur, quam in orationis XXVII. § 19 detexit Wachendorf.

---

1) Cf. Dem. XXIV, 151; XIX, 71; XXI, 119 (ὤμνυε κατ' ἐξωλείας), al.

Ex illa autem quam dixi collatione archetypi cum aliis libris facta etiam notae criticae provenerint, quas nunc quoque in Parisino S, Veneto F, Bavarico B orationi Midianae passim appictas videmus, quasque etiam scholiasta in suo exemplo se invenisse subinde testatur. Et Christius quidem Weiliusque, quorum laudabili studio de eis primum edocti sumus[1]), scholiastae sententiam secuti grammaticorum veterum sagacitatem huius orationis vulneribus obelo critico mederi studuisse putant, multique sunt in rationibus cuiusque ἀθετήσεως anquirendis. Sed ego postquam incidi in unum locum, quem in Veneto codice obelo notatum esse testatur Buermannus[2]), aliud prorsus mihi persuasi. Nempe in § 210 obelus appositus est verbis μὴ τοίνυν ὦ ἄ. Ἀ. ... οὐδεὶς κωλύει κεκτῆσθαι, quae abesse nullo modo possunt. At sequitur μὴ τοίνυν μηδ' οὗτοι ..., ut iam appareat id rationis fuisse cur appingeretur obelus, quod in libro collato haec verba deerant, omissa scilicet casu propter ὁμοιοκάταρκτον. Itaque videndum, num ceterae quoque notae eandem explicationem admittant, ita scilicet, ut non de errore alicuius vetusti librarii, sed de additamentis cogitetur, quae in parte exemplorum non sine causa deerant: id quod in Philippica tertia nunc quoque usu venit. Et cum aliquoties nota obeli cum altera, διπλῇ scilicet ὠβελισμένῃ, in Midianae libris coniuncta sit, recte Christius Weiliusque viderunt id significari, ea quae obelis notata sunt iuxta ea quibus διπλαῖ appositae

1) W. Christ, Die Attikusausgabe des Dem., Abh. d. bayer. Ak. XVI, III (1882), p. 177 sqq. Weil, Plaidoyers polit. de D. I² p. III sqq. 2) Buermann in Herm. vol. XXI p. 38.

stare non debere, sed illa eximenda esse. Ego hoc tantum addo, collatorem pro eis quibus obelum appinxit in libro collato ea invenisse, quae *διπλαῖς* notata adscribere suum esse duxit, quaeque dein ab eis quae describebant inter oratoris verba sunt recepta. Veluti in § 97 haec nunc non sine magna offensione leguntur: *τοῦτον ὑβρίζοντα λαβόντες εἴς τινα τῶν πολιτῶν ἀφήσετε, καὶ μήθ' ἑορτῆς μήθ' ἱερῶν μήτε νόμου μήτ' ἄλλου μηδενὸς πρόνοιαν ποιούμενον; οὐ καταψηφιεῖσθε; οὐ παράδειγμα ποιήσετε; καὶ τί φήσετ' ὦ ἄ. δ.; κτέ.* Verbis *καὶ μήθ' ἑορτῆς* .. *ποιήσετε* obeli appositi sunt in S, *διπλαῖ ὠβελισμέναι* in B, in F hae tribus versibus prioribus, obeli posterioribus duobus. Hoc est, si me audias: in aliis exemplis verba *καὶ μήθ'* ... *ποιούμενον* exstabant, deerant *οὐ καταψ.* ... *ποιήσετε*, in aliis contra. Vidit Weilius, interrogationes has *οὐ κατ.*; *οὐ π. π.* cum ea quae sequitur non bene coniungi, cum sic per se positae hoc fere significent: „ergo condemnate, exemplum in eum edite"; sed id quoque manifestum, non sine causa G. H. Schaeferum priora *καὶ μήθ'* ... *ποιούμενον* eici voluisse, et alterutra si dempseris, offensionem tolli. Nam haec quidem etiam numerose structa: *τοῦτον ὑβρίζοντα λαβόντες εἴς τινα τῶν πολιτῶν ἀφήσετ', οὐ καταψηφιεῖσθ', οὐ παράδειγμα ποιήσετε*[1]); Ego autem sollertiae et acumini veterum diorthotarum, qui quidem oratores tractaverint, non tantum tribuo, ut suopte ingenio eos hanc loci male habiti medelam invenisse credam. Id vero et hoc loco

---

1) *Τοῦτον* ... *ἀφήσετ'* ∼ *οὐ* ... *ποιήσετε*:
– ∪(∪) – – ∪(∪) –(∪) | – ∪∪ – ∪ – – ∪ –(∪).

et aliis apparet, notas has criticas nostris libris neque integre neque sincere traditas esse: quare sicubi haeremus in eis notis, minime mirari oportet. Ego pleraque quae in hac oratione notata exstant minoribus litteris exprimenda curavi, quibus etiam in tertia Philippica ea distinxi, quae cum absint a Parisino S, putandum est ea condicione nunc quoque uti, qua illae XXmae orationis particulae olim usae sint.'

Reliquum est ut gratias agam viro doctissimo Eduardo Tournier, qui collationem codicis S ad orationes *κατὰ Ἀφόβου* ab Alfredo Jacob summa cura atque diligentia confectam mecum communicavit. Ex qua collatione una praesertim lectio provenit memoratu digna. In prioris orationis § 12 haec vulgo leguntur: *ἃ μὲν οὖν Δημοφῶν ἢ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν, τότε ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν.* In S autem pro *Δημοφῶν* primo fuisse videtur *Δήμων*; correxit ipsa prima manus. Errorem eum dixeris; verum etiam in orationis *πρὸς Ἄφοβον* (XXIX) § 6 pro vulgata lectione *ἐγὼ γὰρ — Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ καὶ τούτῳ δίκας ἔλαχον* in F est *ἐ. γ. — Δήμωνι καὶ Δημοφῶντι κτέ.*, et in eadem postea (§ 56) diserte Demo *συνεπίτροπος* dicitur. Quod cum pugnare videretur cum eis quae in orationibus *κατ' Ἀφόβου* inscriptis leguntur, nimis cito viri docti solutione difficultatis defuncti sunt, oratione XXIXma plane reiecta et falsario nescio cui tributa. Debuerunt autem reputare, Demophonti patre vivo nullam rem familiarem fuisse, et qui pecuniam ab illo surreptam reposceret, ei patrem Demonem in ius vocandum fuisse. Neque casu esse factum puto,

quod ubi de tutela instituta narratio fit in oratione contra Aphobum priore, Demophontis nomini additur *τῷ Δήμωνος υἱεῖ*, nulla antea Demonis mentione facta. Scilicet si contra Demonem actionem Demosthenes instituerat, nomen illius iudicibus iam erat notum. Denique ne unus quidem locus est praeter eum a quo profectus sum, qui diserte testetur Demephontem ipsum in ius vocatum esse, et in oratione *πρὸς Ἄφοβον* ita tantum Demonis ut socii noxae mentio fit, ut de litibus simul agatur quae contra tutores institutae erant. Quare recte puto in hac oratione codicem F *Δήμωνι καὶ Δημοφῶντι* praebere, neque XXVII, 12 lectionem *Δήμων* statim errori tribuendam esse.

D. Kiliae, mense Augusto anni MDCCCLXXXVIII.

Fridericus Blass.

COMMENTARIUS CRITICUS.

XX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 1 (*μηδὲ τὸ* Dd. coll. Georg. Diaereta W. Rh. VI, 537: *μήτε τὸ.*) — 2 (*αἰσχρὸν* HWolf. Dd.: *αἴσχιον*, quod etiam Georg. legit.) — ΑΛΛΩΣ § 1 (*γράφων* Taylor: *γράφειν.*) — *ἄλλαις τε* Ven.: *μάλιστα.* — 2 post *καὶ οἰκίαν* add. *καὶ δημοσίαν τὴν οὐσίαν* Herwerden (v. § 156); pro *καὶ οἰκίαν* haec substituenda ci. Weil (at v. XIX, 71). — 3 (*Λεπτίνην* mg. Lambini Ald. Voemelii: *Λεπτίνῃ.*) — (*κατὰ τῶν νόμων* Bodl. ap. Taylorum: *κατὰ τὸν νόμον.*) — (*Ἀφεψίων* v.; it. 7.) — 4 *οὐκ ἔστι δίκαιον* Ald. Voemelii: *οὐκ ἔστι* v. Dd., *δεινόν ἐστι* Morel. (ex § 7). — 5 *δὲ* post *ἐποίησε* addidi. — *τῷ νόμῳ .. κελεύοντος ἐκείνου* Parisinae exemplum Thierschii: *τῶν νόμων .. κελευόντων ἐκείνων.* — 6 *ἀμοιβῶν* C al.: *δωρεῶν.* — (*ἐὰν τοὺς .. ἀφαιρῆσθε* Wolf.: *ἑαυτοὺς .. ἀφαιρεῖσθαι.*) — 8 *καθίστησιν αὐτόν* Wolf. — *τὸν νόμον, τὴν σύστασιν ἐκ* Ald. Voemelii: *τῶν νόμων τὴν σύστασιν, ἐκ.* — 9 *τί γάρ; αἰτιᾶται* FAWolf., *τί γὰρ αἰτ.* scripsi: *ἔτι γὰρ αἰτ.* — *τὸν* post *νόμον* addidi. — *καὶ διὰ τοῦτο πάντων* Ald., unde *καὶ τοῦτο διὰ πάντων* HWolf. — 10 *τὸν* del. mal. Sauppe. — 11 *εὐφήμους* Vind. 7: *εὐφήμως.* — or. § 1 *εἵνεκα* prius del. ci. Herwerden, qua ratione numeri etiam concinniores fient. — post *συμφέρειν* om. *τῇ πόλει* cum Aristid. p. 404 W., Hermogenis Parr. Mon. p. 70 sq. (post *λελύσθαι* add. Parisini in *γρ.*); it. p. 268, ubi om. Parisini Vind. Mon. Tzetzes. V. etiam schol. Herm. VI, 347, 15; 509, 5 W. Exstat *τῇ π.* (post *συμφέρειν*) ap. Demetr. *π. ἑρμ.* §§ 10. 20; cf. etiam Aristid. II, 611 sq. Dd. Ante *συμφέρειν* est in nostro k. — (*συναιρειν* pr. S.) — post *ἐρεῖ* om. *περὶ αὐτοῦ* cum Apsin. p. 506 W., Hermog. p. 292, qui de clausula diserte testatur, schol. Herm. VI, 347; tamen interpolatum est ap. eundem Hermogenem p. 109. 289. 428. — post *τινὰς* om. *ἀνθρώπους* cum Parisinis et Monac. Hermogenis p. 428 (contra ibd. 289 *ἀνθρ.* exstat, *τινὰς* in plerisque omis-

sum; 109 utrumque exstat), schol. Hermog. VI, 347; Apsin. l. c., ubi *ἀν. τινὰς εἶναι* Par., *ἀν. τ. ἀνθρ.* v.; Aristid. II, 613 Dd.: *φάσκει δὲ διά τινας ἀναξίους εὑρομένους ἀτέλειαν ταντὶ νενομίσθαι*, ibd. 653 (at in verbis ipsis Demosthenis p. 613 allatis vulg. lectio est). — *τῷ λόγῳ*] ita etiam Aristides II, 614 (cf. D. V, 8; XXI, 29); sed idem I, 507 *καὶ τοῦτο πλεῖστον ἦν αὐτοῖς τοῦ θορύβου* (cf. D. XLIV, 6; LIV, 27). — 2 *τὴν δωρειάν*] *τὴν ἀτέλειαν* Dionys. Comp. p. 51 R.; om. Apsinis (p. 516 W., 371 Sp.) Parisinus (in quo est *ἀφαιρεῖσθαι τῶν ἀτόπων ἐστὶν παραλείψω*); v. non ultra *ἀφαιρ.* procedit. Numeri tutari videntur: *ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντα* ∼ *πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρειάν*. — *ἐάσω*] *ἐῶ* Weil (Journ. des sav. 1886 p. 301) propter Hermogen. p. 292, qui hanc sententiam in brevem partem orationis, brevi paenultima syllaba praeditam, desinere testatur; quapropter scholiastes (V, 521 W.) eum castigat, utpote ignorantem paenultimam *ἐάσω* vocis produci. Cf. or. XLV, 34; v. l. XXIV, 183. Sed *ἐᾰσω* re vera est recentiorum poëtarum; v. etiam Cram. An. III, 371. — *καὶ τούτους*] *κἀκείνους* Hermog. p. 333 saepius repetens (cf. Anon. VIII, 657). — *ὑμῖν ἐξεῖναι* secl. FAWolf. Dd. Firmant lectionem Demetr. *π. ἑρμ.* § 246; Hermog. p. 152. 155, qui hanc sententiam multifariam convertit; Tiber. p. 553, qui pro *ἀναστροφῆς* exemplo affert. De prioribus (*μηδὲ τὸ λοιπὸν κτέ.*) cf. Aristid. II, 638. 640 Dd. — *ἔστιν* A, Apsin. p. 503 W., Aristid. II, 363 sq. Dd. (cf. ibd. p. 575): *ἔνεστιν*. — *γένους ἐστίν* corrupte schol. D. 248, 7. — *ἔχοντας ἀφείλετο .. νομίζων* F: *ἔχ. ἀφείλετο .. ἐνόμιζεν* SLAY, sed in S m. ant. del. *ἀφείλετο* repetitum (cf. supra), et sic R. Dd. Ipse, ut in re dubia, numeros qui videbantur exstare secutus sum: *ὡς τὸν αὐτὸν τρ.* | *ὅνπερ τοὺς ἔχοντας* ∼ *ἀφείλετο τὴν δ.* | *ἀν. νομίζων*. In proximis deleverim *τοῦ* (*οὕτω .. ἡγεῖτο* ∼ *κύριον εἶναι δοῦναι .. βούληται*). — 3 *διὰ γὰρ τὸ ῥᾳδίως* Aristid. II, 657: *ὅτι διὰ τὸ ῥᾳδίως* (br.). Cf. VIII, 68; XXI, 203 sq. al. — *ἀνῃρῆσθαι* Apsin. p. 514 W. (omissis *καὶ ὅλως .. ὑμᾶς*), cf. Minucian. IX, 611 W. (*ἀναιρεῖ, ἀναιρεῖσθαι*). Verum et *ἀφῃρ.* recte se habet, et *ὑμᾶς*, quod illa lectione excluditur (cf. etiam schol. 459, 18), numeris tutum vid. — *ἐφ' ὅτῳ* v., Apsines: *ἐφ' ὅτου* S, corr. L, P; sed sequitur ΤΟΥΤΟΥ. — 5 *διὰ τοῦ* SY: *διὰ τὸ* (br.). — *ἴδῃτ'* scr.: *εἰδῆτ'*. Cf. prooem. LV, 1 *ἴδοι*. — *προσῆκε* t v, corr. F corr. A: *προσήκει*. — (*μηδὲν* post *μηδενὶ* om. SL v., add. AP. Cf. 103. 105.) — 6 *καὶ* ante *δι' ἐκεῖνο* om. cum pr. S. *'Εκ δὲ τοῦ μηδενὶ μηδέν* = *πρὸς δὲ τούτῳ δι'*

ἐκεῖνο. — (εὐηθίας pr. S.) — (οἱ δὲ] οὐδὲ pr. S.) — εἶναι post πονηρὸν collocatum maxime ambiguam sententiam reddit; cf. Liban. IV, 652, 8: ὅσῳ δὴ μετριώτερον δυστυχῇ μᾶλλον εἶναι δοκεῖν ἢ φαῦλον. Omitti εἶναι non potest, cum ceteroquin semper ad δοκεῖν addatur. — 7 τοὺς ἐπὶ SYO pr. L, B. A. p. 151: τινας ἐπὶ (br.). — τὸν τούτων v.: τὸν τούτου F Dd. — ἔσεσθαι om. Minucian. p. 610 liberius locum afferens. Τί χρὴ προσδοκᾶν = ἔσεσθαι τότε = ὅταν παντελῶς. — πλέον v.: μηδὲ πλέον SL Dd. (μηδὲν πλέον εἶναι μέλλῃ τοῖς χρ. Minuc.). Πλέον .. εἶναι τ. χρ. οὖσιν ∾ ἔτι .. κἀκεῖν' ἐνθ. δεῖ. — 8 οὐδ' ἂν .. ἀντείποι A: οὐδ' .. ἀντείποι ἂν (h.). — ὃ .. τοῦτ' v.: ἃ .. ταῦτ' SL Dd. (sed ὃ pr. S, corr. ead.). — 10 ἀλλὰ καὶ εἰ scr.: ἀλλ' εἰ καὶ. Cf. similem locum § 41. — ὑπὸ φιλοτιμίας L, Aristid. II, 684 init. Dd.: ὑπὲρ φιλοτιμίας. — οὗτος deleverim (br.); cf. 13 τὸν νόμον — τοῦ νόμου, ubi τούτου in multis additur. — ἀχαρίστους ἀπίστους Hermog. p. 259 W., schol. Herm. IV, 756 (praeter Venetum), V, 468. — 11 ἐμ Πειραιεῖ S, Aristidis p. 351 W. Parisinus 1741: ἐν Πειραιεῖ. — ταῦτα om. A, Aristid. p. 351 W. Sed numeri tueri videntur: ἐπειδὴ δ' ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε καὶ τὰ πράγματ' ἐκεῖνα κατέστη ∾ πρέσβεις .. Λακεδαιμόνιοι (deest caesura) τὰ χρήματα ταῦτ' ἀπῄτουν. Cf. etiam Aristid. II, 686 Dd. — 12 σημεῖον secluserim, quamvis etiam ap. Aristidem p. 351. 367 (ubi deest τῆς ὁμονοίας) legatur; γνώρισμα est ap. Arist. II, 686. Λόγων .. ἄστεως ∾ τῶν δὲ .. χρήματα. — τὰ (ante χρήματα εἰσφέρειν) non magis recte exstat quam ταῦτα, quod post χρήμ. multi codd. inferunt. Nam τὰ χρ. totam summam denotat, quam populus συνεισφέρει τοῖς ἐξ ἄστεως, non εἰσφέρει. (Est articulus etiam ap. Minucian. IX, 608 W. in paraphrasi satis libera.) — 13 οὐ τί τὸ λυσιτελέστατον Dobr., quod numeris quoque commendatur. — 15 διδομένων del. Cob. — ἀφαιρεῖται] ἀφερεῖτε S, sed pr. ανερειτε (corr. ead.?), ἀφαιρεῖτε L (ν superscr. rec.); ἀναιρεῖται v. Dd. Cf. 17. — (αἱ ante τὰς ὀλιγ. om. pr. S, add. ead.) — καὶ τῇ βεβαιότητι om. pr. S, YOQ; καὶ τῇ γενναιότητι est in pr. L. Est hoc indicio aliquid turbatum esse; sed τῇ βεβαιότητι abesse non potest, potius τῇ τιμῇ καὶ superfluum neque cum totius sententiae tenore (ᾧ μόνῳ μείζους 15, ᾧ μόνῳ κρείττους 17) conveniens. Adde quod cum τιμᾶν, quod in opposita sententiae parte est, τιμῇ male congruit. Rursus prior sententia §i 16 explicatio est huius τῇ τιμῇ. Itaque locus postmodo ab oratore amplificatus est, sed non ita ut concinnus fieret;

nam etiam *παρὰ μὲν γὰρ ἐκείνοις* 16 non cum eis quae nunc praecedunt, sed cum § 15 extr. arcte coit. Minoribus litteris additamenta exprimenda curavi. Similis amplificatio exstat or. LX, 21. — 16 (ἂν] pro ἃ ἄν, quod hab. v., ἃ ἄνα pr. S, ultimo α linea et puncto notato.) — ὁ τοῦ μέλλοντος] cf. Liban. IV, 896, 17; ὁ μέλλων sec. or. L, 16? — γοῦν om. A. — 17 (χάριν ἐξέλῃς Dd.: χ. ἂν ἐξέλῃς. Cf. autem Aristid. II, 525 Dd.) — 18 λέγειν ἂν (br.)] ἂν λέγειν? — ἂν φανείη SLF: ἂν ὂν φανείη — post Ἁρμοδίου delevi καὶ Ἀριστογείτονος cum pr. S, A, pr. Q. Cf. ad XIX, 280. Nulli fuerunt Aristogitonis posteri, cum essent Harmodii; tamen in legum formulis (§§ 29. 127 sq. 158) merito illius quoque nomen honoris causa conservabatur. — 20 τί τοῦτο τῇ πόλει pr. S: τί τοῦτο τῇ πόλει ἔσται L, τί τοῦτ' ἔσται τ. π. v. Dd. — 21 (πέντε εἶναι] ita etiam Aristidis [p. 379 W.] Parisinus.) — καὶ μὴν] ἀλλὰ μὴν Aristid. — (ἐγκύκλους pr. S, corr. ead.) — (ιστιατορες pr. S.) — 22 post τριάκοντα ἄνθρωποι om. ἢ cum S corr., A (h.). — (ἅνπερ] ἅπερ pr. S.) — (ἴδῃ] ειδηι pr. S, L.) — 23 εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν (br.)] ita etiam Apsin. p. 511 Sp., schol. Hermog. IV, 623 W. Cf. Aristid. II, 631 Dd. εἰς ἀτέλειαν ἄγειν. — (ἀναλώσειν pr. S.) — 24 τοῦτο S: τούτῳ. — (ὀφειρημένον pr. S.) — (ἢ post φήσουσιν add. LF, om. S v.) — ὅτε δὲ .. ποιοῦσιν (br.)] ὅτε δὲ .. ποιῶσιν A, pr k, ὅταν δὲ .. ποιῶσιν corr. k. — (τοῦτον] τοῦτο pr. S.) — 25 puto μηδ' εἶναι (num.) — (δημοσίαις] litterae δημοσι in ras. V aliarum sunt in S, quarum prima sec. Dd. ω vel ο vel α fuit.) — post ἀγαθοῖν om. ὄντοιν cum pr. S pr. P. Cf. XXIII, 113. – ἅπαντα pr. S, QY: ἅπαντας. Cf. § 164; XXXVI, 50 (Funkhänel). — ἡμᾶς ante ἔχειν est in A; an del.? — (εὔχομαι] ἔχομαι pr. S, corr. ead.) — διαμεῖναι SLA al.: διαμένειν. — 26 (πάντες] πάντας pr. S.) — τῶν χορηγιῶν sine ἐπὶ (cum Malat. pr.) Hermog. 273, Anonym. π. σχημ. VIII, 637 (sec. Parisinos codd.), it. τῶν χορηγῶν Tiber. 569 W. — ἡμέρας μέρος YO, pr. P, Mal.: ἡμ. μέρος μικρὸν SL, μικρὸν ἡμ. μέρος v., Hermog. Anonym. Tiber. Respondet πάντα τὸν χρόνον. (Aristid. I, 555 Dd. μιᾶς ἡμέρας μέρει μικρῷ, ibd. 679 ἡμέρας μέρει μικρῷ; Liban. IV, 988, 20 ἐν μικρῷ μέρει τῆς ἡμέρας; Philostrat. I, 220, 11 K.: τραγῳδίας μὲν .. ὀλίγη χάρις· εὐφραίνει γὰρ ἐν σμικρῷ τῆς ἡμέρας.) Ne verum quidem est, exiguam partem diei haec delectasse. — post θεωμένοις add. ἡμῶν S al., ἡμῶν ἐστι LAF, ἐστί (ἔτι) Tiber., γίνεται Hermog. Anon. — παρὰ δὲ τὰς omnes (br.). — ante τῇ πόλει om. πάσῃ cum A, Hermog., Anon.; post

πόλει est in YOP Mal. Cf. Liban. IV, 567, 12: τοῖς ἀριστεύουσι, παρ' ὧν ἡ σωτηρία τῇ πόλει. — 27 (τοῖς τοῦ] τουσ pr. S, L; hic etiam κεκτημένους.) — (μὴν] μὴ pr. S.) — αὐτὸν post ὑμῖν om. A; sed numeri pronomini favent: ὅμως δὲ καὶ ∾ -γνώσεται; τὸν νόμον ὑμῖν ∾ αὐτὸν ἀνα-. — ἀτελῆ .. ἀρχόντων] cancellos sustuli, quibus Dd. formulam inclusit. — 28 διήρηκε corr. L Dobr. Dd. Διαρρήδην εἶπεν schol. — (τριηραρχίας] in erasis S, primo fort. λειτουργίας ut YO) — ἀπηλλάξεται Cob.: ἀπαλλάξεται. Cf. XXIV, 115 (ἀπηλλάχθαι); ibd. 85. — ὠφελιῶν S: ὠφελειῶν. Cf. 102. — ὧν ἔχει] nimium his verbis adversario concedere videtur, et Aristid. I, 595 Dd. habet πλείω τὴν βλάβην τῆς ὠφελείας ἔχει, ut conicias scribendum esse πολλῷ μείζονα βλάβην τῶν ὠφελιῶν ἔχει. — 29 διὰ τοῦ scr: διὰ τὸ. Cf. 5. — γεγράφθαι μὲν ἐν Benseler, quod satis placet; sed praeterea ἐν τῷ νόμῳ deleverim. — διηρῆσθαι LAP Dd. — secl. ἀτελῆ post ὅτου (h.). — (περιλαμβάνει pr. S al.) — 30 (ἔστι μὲν γὰρ γένει μὲν pr. S [prius μέν expunxit ead.]; ἔστι μὲν γὰρ γένει pr. L [prius μὲν del., alterum add. rc.]; ἔ. γὰρ γένει μὲν v. et Priscian. XVIII, § 171.) — ὁ Λεύκων δήπου A, Prisc.: δήπου ὁ Λ. (h.). — 31 (ὄντα] ὄνοντα pr. S.) — post Λεύκωνα om. αὐτοῦ (pr. S) OYQ, Anonym. W. VIII, 638. In S αὐτοῦ τοῖς ἄγ. in erasis sunt; erasarum litt. sec. fuit o. Τοῖς αὐτὸν ἄγουσιν fuerit; OY τοῖς αὐτὸν σῖτον ἄγουσιν; Anonym. τοῖς ἄγουσιν αὐτῷ σῖτον. Sed αὐτοῦ retinendum videtur et propter perspicuitatem et propter numeros: ἀλλὰ .. κύριον | ὄντα .. αὐτοῦ ∾ τοῖς .. 'Αθ. | ἀτ. δεδωκέναι. — 32 (ἐκείνοις pr. S.) — οὐκοῦν παρὰ μὲν] παρὰ μὲν τοίνυν Minucian. W. IX, 606. — ἡμῖν post μεδίμνους om. Minucianus. — παρὰ τὰς δέκα δ' scr.: παρὰ τὰς δέκα pr. S, παρὰ δὲ τὰς δέκα v. Minuc. (br.). — (ὥσπερανεὶς pr. S.) — 33 (Θευδασίαν S al.). — εὐηργέτηκεν Dd. — (πρωπέρυσιν Dd.: προπέρυσιν.) — ἃ διῴκησεν Καλλισθένης Apsin. p. 496 W. — 34 mal. ποτ' ἐψηφισμένους. — (παρ' ἐκείνους pr. S.) — 35 παρ' ἑαυτῷ SLOY: παρ' ἑαυτοῦ, quod cum μένειν parum convenit. — οἷς βλάψειν ὑμᾶς ὁ νόμος A: οἷς ἂν ὁ νόμος βλ. ὑ. (br.) S v., οἷς βλ. ἂν ὑ. ὁ νόμος Bk. Anecd. p. 127, οἷς ὁ ν. βλ. ὑ. Dd. — τὰ ψηφίσματ' αὐτὰ F, αὐτὰ τὰ ψηφίσματα schol. 478, 19 non additis reliquis; om. αὐτὰ S al. Dd. Cf. §§ 27. 44. 70. 92. 96. Non traditur αὐτό in sententia simili XIX, 267. — 37 ὃ πολὺ δεινότερόν ἐστι τοῦ καθελεῖν Choric. Rev. de philol. 1877 p. 243. — 38 (ἀφῃρῆσθαι pr. S.) — (ὁ τὸ] ὅτε τὸ S pr., ὅ γε τὸ L al.) — (ὑπὲρ ὑμῶν S al.) —

τινες τῶν εὑρημένων AF, schol. p. 479: τῶν εὑρ. τινὲς (br.). — 39 εἰσὶν ἴσως] εἰσὶν om. SYO, pr. P (br.), post φαῦλοι est in L (h.). Ἴσως τινὲς εἰσι φαῦλοι A pr., τινὲς ἴσως ε. φ. A corr. ut k et corr. P. Si delendum εἰσί, ἴσως τινὲς scribendum erit. — 40 κατὰ τὸν δὲ scr.: κατὰ δὲ τὸν. — 41 τὸ λαβεῖν παρ' ὑμῶν Aristides p. 362 W.: τὸ παρ' ὑμῶν λαβεῖν τότε. Cf. schol. p. 481, 25 τὸ παρ' ὑμῶν δοθῆναι τὴν ἀτέλειαν. Εἰς δέον .. αὐτῷ ∾ τὸ λαβεῖν π. ὑ. τὴν ἀτέλειαν. — εἴπερ τις καὶ ἄλλος scr. coll. XXIV, 51. 96: om. καὶ codd. Ὅς .. ἄλλος | τῶν εἰληφότων ∾ δικαίως ἠξιώθη | ταύτης τῆς τιμῆς. — (ὧν] ὃ pr. S.) — εὐηργέτητο Dd. — 42 τοῖς ἁλοῦσιν .. καθεστηκόσιν] τοῖς ἠτυχηκόσιν ἐν Σ. τῶν πολιτῶν Aristides, τοῖς ἐν Σικελίᾳ .. καθεστ. Rh. IV, 523, unde et ἁλοῦσι et τότε (quod modo praecessit) seclusi. — γέγονεν Rh. IV, 523: ἐγένετο. — πολέμῳ pr. S, OY: πολέμῳ τῷ. — (αὐτὸς] αὐτοῖς pr. S.) — 43 (ἂν ante ἄνθρωπος om. pr. S, OY). — (μᾶλλον om. pr. S, OYQ. Cf. Aristid. II, 165 Dd.: πῶς ἄν τις μᾶλλον .. πειθόμενος φανερὸς γένοιτο — ἢ πῶς — ; ibd. 188: πῶς ἄν τις μᾶλλον ἔδειξε .. ἢ πῶς —.) — ἄξιος ⟨ὢν⟩ ἀδικηθῆναι? (br.). — μὴ πῶς (πως) pr. S, OY: μὴ ὅπως. Cf. § 4; VIII, 40; prooem. Θ. IZ. — (σώσηι S. al.) — τὸ κατ' αὐτόν A. — 44 ὁ νόμος del. Benseler (h.). — οἵους Dobr.: ὅσους. — 47 λύει scr. sec. Aristid. I, 583 Dd. (v. infra); Liban. I, 383, 5: τὴν αἰσχύνην λύειν; III, 423, 7: ἀλλ' οὐ λύει τοῦτο τὴν σὴν κακίαν: ἀπολύει. Ἀπολύει τῆς αἰσχύνης explicatio est scholiastae p. 485, 6, et exstat τῆς αἰσχύνης in F corr. — ἐνταῦθα δὴ scr.: αὐτὸ δὴ τοῦτο codd. (modo praecesserat τοῦτο). Cf. Aristid. II, 596: ἐντ. δὴ καὶ τὸ πάνδεινόν ἐστι, I, 779: οὐ γὰρ εἰ .. τοῦτο βελτίω .. ποιεῖ, ἀλλ' ἐντ. δὴ καὶ τὴν ὑπερβολὴν εὕροι τις ἄν, I, 583: εἰ γὰρ ἐντ. τὸ αἰσχρόν ἐστι, τί μᾶλλον .. λύεται; Liban. IV, 68, 16: ἀλλ' ἐντ. δὴ καὶ τὸ τούτου δεινότερον. — (παθόντες] παρόντες A et sec. Dd. pr. S.) — 48 post λόγος om. οὗτος secundum Liban. III, 28, 2; 356, 26 (ὁ αὐτὸς τοίνυν ἐ. μοι λ. καὶ περὶ —). — 49 (τὴν πόλιν] τη πόλιν pr. S.) — (δὲ post λογιζέσθω om. pr. S.) — 51 (διεξήλυθεν S, ν linea deletum.) — ἄλλους om. Aristid. p. 373 W. Cf. ad § 71. — ὑμῖν X Schaefer.: ἡμῖν. — 52 φεύγοντας F Cob.: φυγόντας. Nisi delendum; cf. Aristid. I, 180 Dd. — αὐτὸς post πρεσβυτέρων om. A, hab. Aristid. p. 380 W. — ὑμῖν Vind. 1 Schaefer.: ἡμῖν. — 53 ὑμῖν Schaefer.: ἡμῖν. — 54 δὲ ἡ πρὸς LA: δὲ πρὸς. Cf. Aristid. I, 723: καὶ πάλιν τῆς εἰρήνης γενομένης τῆς ἐπὶ Ἀνταλκίδου. — deleverim ἀνθρώπων, quod post κἀγαθῶν est in Vind. 1.

Cf. ad § 56. — *πρῶτον*] cf. Aristid. I, 632. — (*προσήκει* pr. S, L.) — 55 *ἰδὼν* (*εἰδὼς* A) *ἢ παρὼν* codd., *ἢ ἰδὼν παρὼν* ci. Turr. Scholiasta de *παρὼν* omnino tacet (p. 487, 25 sqq.). *Ἃ μὲν ἐψηφίσασθε*[a] *τοῖς φεύγουσιν δι' ὑμᾶς*[b] *Κορινθίων ταῦτ' ἐστὶν*[b] *ὦ ἄνδρες δικασταί*[a] ~ *ὅρα δ' εἴ τις ἐκείνους*[c] (opponitur mox *τούτου*) *τοὺς καιροὺς ἰδὼν*[d] *ἤ τινος εἰδότος*[d] *διεξιόντος ἀκούσας*[c]. — 56 (*οὐ μετὰ ταῦθ'*] *ὀυμεταυθ'* S.) — *ἔργον ἀνθρώπων ἐστί* non additur in imitatione Aristidis I, 558: *τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀποψηφίσασθαι τὸν πλοῦν γνώμῃ κεχρημένων* (cf. p. 654, *γνώμης κρίσις ἦν*). Ap. Aristid. p. 403 W. legitur *ἐστὶν ἔργον* (*ἔργον ἐστὶν* Paris.) *ἀνθρώπων*. Cf. or. XXIV, 53. — 57 (*τὸν ἄξιον πόλει* pr. S, corr. ead.) — *ἡμῶν* non addit Liban. Herm. IX, 58, 20: *ἰδίᾳ μὲν γὰρ ἕκαστος ἢ πικρὸς κτέ.* — *δόξῃ κρινόμενον ἴδοι* L al. (br.), om. *κρινόμενον* S pr. al. Cf. Aristid. II, 524 Dd.: *πρὸς τὴν ἀξίαν εὑρεθήσεται τὰ τοιαῦτα κρινόμενα*, ut putes illum lectionem codicis L habuisse. Eadem etiam numeris convenit, nisi quod *-νον* syllaba brevis est pro longa: *τοῦτο .. καὶ δόξῃ | κρινόμενον .. | ἀλλ' ἔργῳ* ~ *κοινῇ .. καὶ ὁ δῆμος | ὅστις .. ποιῇ | καὶ σῴζῃ*. — secl. *εὖ* ante *ποιεῖν* (br.); etiam *εὖ πάθωμεν* in LF exstat. *Ἡμᾶς* quoque propter numeros secluserim. — (*οὐκ ἄρ'*] *ὀυγαρ* pr. S.) — 59 *φίλην*] *φιλίαν* Cob., cf. 71. Sed *φίλην* etiam Aristid. I, 661, qui om. *ὑμῖν*. — 62 *σχοῖτε* scr.: *ἔχοιτε* (br.). Cf. *ἀνάσχοισθε* quod sequitur. — 63 (*σφίσιν*] *φησιν* pr. S, corr. ead.). — *πότερ'* scr.: *πότερον* (br.). — 64 (*ἂν* post *ἕως μὲν* om. pr. S.) — 67 *πλείστους*] *πιστοὺς* S. *Ἄνδρας ἀρίστους καὶ πλείστους* dictum est ut *ἀ. ἀγαθοὺς καὶ πολλούς*. Seclusi autem *εὐεργέτας* (quod fort. ex antecedentibus irrepsit), cf. schol. p 491, 21: *ἐπειδὴ δὲ συνέβαινε καὶ ἐν κακῇ πόλει ἕνα εἶναι ἄριστον, διὰ τοῦτο εἶπε πλείστους, ἀρίστους δέ, ἵνα τὸ μὲν ᾖ τοῦ πλήθους, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς*. Huius scholii auctor profecto *εὐεργ.* non legit. — 68 *παρ' ἡμῶν* A, Aristid. 368 W.: *παρ' ὑμῶν. Στρατηγῶν β. | παρ' ἡμῶν οὐδ'* ~ *καὶ ναῦν οὐδεμίαν | κεκτημένης*. Sine codice mox *ἀκούειν ἡμῶν* scr. pro *ἀκ. ὑμῶν* (cf. *νήσων*). — 69 (*τῶν* ante *πάντων* om. pr S, A.) — *Κόνων* deleo, quod neque usui est neque in lapide hoc loco fuisse potest; tum etiam propter numeros (*καὶ γάρ τοι μόνῳ | τῶν π.* ~ *τοὺς Ἀθ. | συμμάχους; αὐτῷ .. γέγραπται* ~ *ἐπειδή φησιν ἠλευθέρωσε*). — *παρ' ὑμῶν* corr. rc. S: *παρ' ἡμῶν*. — 71 *μόνων ὑφ' ὑμῶν ὁ Κ.* scr.: *μόνον ὑφ' ἡμῶν ὁ Κ.* A (br.), *μόνον ὁ Κ. ὑφ' ἡμῶν* Aristid. p. 373 (br.), *ὑφ' ὑμῶν μόνων ὁ Κ.* F, *ὑφ' ὑμῶν μόνον ὁ Κ.* S Dd. (br.).

Οὐ τοίνυν .. ὑμῶν ∾ *ὁ Κόνων .. Ἀθηναῖοι.* — (*ἐτιμήθη*] *ἐπετιμήθη* SLYF.) — *ἄλλων* om. Aristidis Par. Vind. Ald. Potius *ὑπ'* deleverim; cf. LIX, 74 et ad eum l. Schaefer.; XIX, 341, Rehd. Ind.[2] Präposition. — *εὐηργέτηντο* (corr. F) Dd. — *δεῖν ᾤοντ'* scr.: *ᾤοντο δεῖν* (br.). *Ὧν .. χάριν* ∾ *δεῖν .. ἀποδιδόναι.* — *μενοῦσιν* Tournier. — *ἀφαιρήσεται* B, in scholiis (p. 493, 7) CGV: *ἀφαιρεθήσεται* v Cf. Dionys. Comp. p. 43 (*ὁ λέγων*) *ἀφαιρήσομαι ἀντὶ τοῦ ἀφαιρεθήσομαι. Τῆς δὲ .. μόνης* ∾ *τοῦτ' ἀφαιρήσεται.* Ceterum malit aliquis fortasse *ἀφῃρήσεται*; cf. 28. — 72 *καὶ μὴν*] *οὐ μὴν* Aristid. I, 656 Dd. — *ἐτελεύτησε* AF: *τετελεύτηκε* (br.). — *μηδεμίαν ποιησ. τούτων μνείαν* del. Dobr. ut ex § 46 illata. Offendit autem nihil praeter *τούτων*, quod quo referatur non habet; eo deleto etiam numeri boni evadunt: *ζῶντα .. τιμᾶν ὥστε τοσούτων* | *ὅσων .. ἀξιοῦν* ∾ *μηδεμίαν ποι. μνείαν ἀφελέσθαι* | *τι .. τότε.* (*Μνείαν τούτων* s Vind. 1.) — *ἐστιν* post *πολλὰ μὲν γὰρ* om. Aristid. p. 362 W. (qui *πολλὰ μὲν οὖν*). Sed *πολλὰ μὲν γάρ* | *ἐ. ὦ ἄ.* ∾ *Ἀθ.* | *τῶν ὑπ' ἐκείνου* ∾ *πραχθέντων* | *ἄξι' ἐπαίνου.* — *δοθείσας* deleverim (num.). Cf. 83. — *κάλλιστον*] *μέγιστον* Aristides. — 73 *τοῖς πολίταις* om. Apsin. p. 520 W. (Hermog. p. 171); sed cf. Aristid. I, 511 Dd.: *προειπὼν τοῖς οἰκέταις, ἂν ἀφίκηταί τις ἐκ τοῦ πλοίου, χαίρειν κελεύειν.* — *ἀφίκηται* Apsin. (cf Aristid. l. c.): *ἀφικνῆται.* — *πρεσβεύσων* Hermogenis Parr. Mon. Ald., Apsines (praeter Paris.). — *αὐτὸς* om. Par. Apsinis (Hermog.). — *ἐκεῖ* om. Ald. Apsinis (hab. Paris.; qui etiam *τὴν πόλιν* post *τειχίζουσιν* addit). *Λόγων δὲ γιγν.* ∾ *ὡς τοὺς Λακ.*; *οἴχεσθαι .. αὐτὸς* ∾ *καί .. ἀπαγγελλόντων.* — post *λέγεται* om. *Λακεδαιμονίους* cum SA Hermog. (qui diserte testatur *λέγεται* in extrema sententia positum esse) Apsin. — 74 *ἄνδρες* SO: *ὦ ἄνδρες.* Ceterum pro *ἄ. Ἀθ.* Rh. IV, 528 *καὶ θεῶν*, quod numeris magis convenit (cf. LVII, 60). — *τἀληθὲς* Rh. l. c.: *ἂν ἀληθὲς ᾖ.* Cf. XXII, 22; LIV, 32. — *ἢ παρακρουσαμένους* Isidor. Ep. V, 465 (qui locum affert): *τοῦ παρακρ* Hinc seclusi *τὸ* ante *νικῶντας.* — *αὔτ'*] *ταὔτ'* A, Isidorus. — post *διδαξόντων* add. *ὑμᾶς* (*ἡμᾶς*) F r, quod numeris commendatur. Cf. 158 (FAWolf.). — 75 (*τοῦ Χαβρίου* S al.) — 76 *δέω λέγειν* om. Aristid. p. 372, sed numeris defenditur: *χὤτι πᾶσαν* | *ἐπελθὼν ὀλίγου* | *δέω λέγειν χώραν* ∾ *οὐδαμοῦ* | *τὸ τῆς πόλεως ὄνομ' οὐδ'* | *αὐτὸν κατῄσχυνεν.* — *ἐμοῦ* deletum malim. — (*τῆς ἐν*] *τῆς* in rasura S; ... *τ* .. pr.) — *νῦν* post *ἑκάστῳ* om. Aristides, cf. Liban. IV, 71, 9 *τοιαύτης ἐν ἑκάστῳ δόξης ὑπαρχούσης. Παρ' ἑκάστῳ*

hab. Aristid., cf. ad 87. — 77 ναυμαχῶν Aristid. p. 388 W.: ναυμαχίᾳ. — πλέον ἢ om. Aristid.; cf. § 80; Aristid. II, 702 Dd. (δέκα δὲ καὶ ἑκ. τ. ἀπὸ τῶν πολ. ἀποφήνας ἡμῖν). — οἱ πρεσβύτατοι (cf. 52) del. Cobet); sed tuentur numeri: καὶ . . τινὲς ∼ οἱ . . εἰσί μοι. — πλεῖν ἢ Westerm.: πλέον ἢ (br.). — 78 δ' ἐν κεφαλαίῳ scr.: δὲ κεφαλαίῳ (br.). Sic μηδὲν δι' ἕτερον Isocr. 12, 23. — τε post ἀφ' ὧν addidi ex F, et sententiae et numerorum causa (ἀφ' . . κἀκείνου ∼ ἐκείνου στρατηγ., et οὐδ' ἔστιν . . ἐχθρῶν ∼ τρόπαιον . . κἀκείνου). Ἀφ' ὑμῶν per se falsissimum; itaque quam arctissime cum κἀκ. copulandum erat. — (δ' ἀπὸ] δ α pr. S.) — (ἀναγνώσετε pr. S.) — 79 δικασταὶ SAOP: Ἀθηναῖοι. Nisi delendum (h.). — secl. μόνας (br.), cf. § 20, ubi post πέντε in quibusdam μόνον additum (add. XXII, 63; XLVII, 11; I, 27); Hermog. p. 134 εἰ μὲν μίαν ἀπώλεσεν ναῦν; Minuc. IX, 608 εἰ μὲν μίαν ἢ δύο ναῦς ἀπώλεσεν; Aristid. II, 264 Dd: εἰ μὲν συμμάχους τινὰς ἢ φρούριον προὔδοσαν, ἢ ναῦν μίαν ἢ δύο. — ἥλω] ἑάλω. Καὶ εἰ ἥλω τὸν ἅπαντ' ∼ ἂν ἀπωλώλει χρόνον. — 80 μὲν post ἑπτακαίδεκα om. S pr. L; πόλεις om. Aristidis (388 W.) Ald. Vind. Paris.; it. δ' post τοσαῦτα om. Aristid. — 81 προτέραις corr. F pr. X, t v: πρότερον (br.). — 82 εἰ τῆς δωρειᾶς] εἴ τι τ. δ. Dobr. Sed καὶ μὴν . . ἐκεῖν' | ἀν. ἂν εἴη ∼ εἰ τῆς δ. | ἀφαιρεθ εἰη (πεπονθὼς ὁ παῖς ∼ εἰ τῆς δ.). — 83 τὸν υἱὸν αὐτοῦ fort. delenda (br.); cf. in proximis ἀφῃρημένον τι φαίνηται. — num ἃ στρατηγῶν ὑπὲρ ὑμῶν? (br., et anceps est constructio). — πότερ' scr.: πότερον (br.). — 84 που om. Aristidis (W. IX, 381) Paris. 1741. — ἐγὼ δ' ἔτι κτέ.] inde ab hoc loco incipit frg. papyri Berolinense, quod U. Wilcken edet (v. supra p. V). — (ὑμεῖς ὧ] ὑμεῖς δ' SL.) — τὴν ante δωρεὰν om. pap. — 85 εὑρίσκετο] εὕρισκε pap. — τῶν εὑρημένων τὴν ἀτέλειαν om. Apsines p. 525 W., breviandi studio ut videtur. Idem αἰτιώμενοι pro οὗτοι μεμφόμενοι, et om. ὁμοίως et ταύτην αὐτῷ τὴν χάριν. V. etiam Ioann. Chrys. I, 447, 36 Duebn.: οὐκ ἂν ἐδώκατε τὴν αἴτησιν, κούφην οὕτως αἰτοῦντι χάριν; — spatium vacuum quod in pap. ante ὁμοίως est eam interpunctionem indicat, quae etiam veterum editionum fuit, donec post ὁμοίως interpunxit R. (Dd.). Sed si ὁμοίως ad sequentia trahendum, del. malim ταύτην αὐτῷ, cf. Ioann. Chrys. l. c. — ἔγωγ' ἡγοῦμαι] ἐγὼ μὲν οἶμαι Apsin., recte puto; cf. XXIV, 137; IV, 10. — 86 (ἂν τότε] τότε ἂν pr. S, corr. ead.; L.) — ἐδώκατε τὴν δωρεὰν pap. habuisse ex spatio colligitur. — μόνους scr.: μόνον (quod etiam pap. habuisse videtur)

Cf. 85 αὐτὸς ἐτιμήθη μόνος. Ὥστε . . αὐτοὺς ∾ τοὺς . . τιμᾶν. — (διέλθοι SL). — (ἀφαιρεῖσθε pr. S al.) — (in lemmate om. ΤΩΝ S al., etiam papyr.). — 87 ἐν ὑμῖν] παρ' ὑμῖν pap. cum FX, ut VIII, 39; XIX, 4; XXXIV, 22; XLV, 68 (Rehd.). Ἐν ὑμῖν S v., παρ' ὑ. A XIX, 136; cf. supra ad § 76. — ὡς ἂν om. pap. — ἐγ λόγου pap. — ὑφ' ὑμῶν pap. cum AFY, corr. S. — 88 πάντας οὓς] π. ὅσους F, παντας ου pap. — ἂν ante ἀντείποι om. pap. — (ἔξουσιν] ἐξουσίαν cum aliis etiam pr. S ut vid.). — 89 post τούτων om. πάντων cum Feliciano et Aristide p. 353 W., quod ne sententiae quidem convenit; tum post οὐδὲν om. ἐστι cum Aristide. — καινὸν οὐδ' εὕρημ' ἡμέτερον] κ. οὐδ' εὕρ. ἐμόν Aristid., ἡμέτερον καινὸν οὐδ' εὕρημα S v, ἡμ. καινὸν εὕρημα AF, καινὸν οὐδ' ἡμ. εὕρ. Bk. Dd. (br.). — ἀλλὰ (ἀλλ' & Paris.) παλαιὸς Aristides. — 90 (δεῖν om. S. al.) — seclusi τοὺς post θεσμοθέτας; θεσμ. pro praedicato est. Οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν | ὁ Σ. ὁ τοῦτον τ. τρ. = τοὺς μὲν θ. | ἐπὶ τοὺς νόμους κληρουμένους. — ἐπὶ τοῖς νόμοις mg. Lamb.; cf. XXIV, 56; in hac or. §§ 7. 114. Convenienter infra dicet τοὺς δὲ νόμους, καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν . . προσήκει. — καὶ ἐν τῇ βουλῇ schol. Aristid. p. 208 Fr., quo recepto numeri boni evadunt: δὶς . . ἄρχειν | καὶ ἐν τ. β. | καὶ π. ὑ. ἐν τῷ δ. ∾ τοὺς . . οὓς | καὶ τούτοις ἄρχειν | καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις πολιτ. προσήκει. (Τούτους pr. S, corr. ead.) πᾶσι om. A; agnoscere vid. schol. 498, 24 καθ' οὓς εἰσι καὶ οὗτοι ἄρχοντες καὶ πάντες. Cf. etiam or. XXVIII, 6. — (ἔτυχεν S pr., F, it. papyr. ἔτυχε.) — 91 τέως] ita etiam pap.; ἕως Dd. cum Priscian. XVIII, § 298 (br.). — ἐτίθεσαν] εἰκῇ add. Weil., sed cf. XXIV, 140. — ἐναντίοι scr.: οἱ ἐν., quod non convenit cum τοὺς ἐναντίους quod sequitur. Τοσοῦτοι μὲν ἐν. ∾ ὥστε χειρ. ὑμεῖς; σφίσιν . . νόμοι ∾ ἐπὶ . . χρόνον (τοὺς διαλέξοντας ∾ τοὺς ἐναντίους). — 92 σχεῖν v.: ἔχειν pr. S, AF (br.). — secl. οἱ νόμοι post νεώτεροι (h). — αὐτῶν post ψηφισμάτων om. Y. — 93 ἐν ante τοῖς om. F Dd. — γνῶναι Hermog. progymn. I p. 54 W., cf. Priscian. Rh. Lat. p. 560 (*facile est id omnibus discere et cognoscere, simplicia et manifesta esse iura legum*), et ci. Dobr. Bakius: ἀναγνῶναι. — 94 (γραμματεῖ] γραμματι pr. S.) — (πολλάκις] primas tres litt. in fine versus in erasis habet S.) — καὶ ante δίκαια om. AF; cf. infra. — ὄντων post τοσούτων om. pr. F (post δικαίων est in X). Cf. XXIV, 26. — οὐ γὰρ AF: οὐδὲ γὰρ (br.). — καὶ ante κρείττω om. F; ante τούτου omisi τοῦ cum F (cf. schol. p. 500, 16). Ἡμεῖς . . πάντα ∾ καὶ . . | πολλῷ

(καὶ) κρείττω ∼ καὶ δικαιότερον | τούτου νόμον (νόμου pr. S). — ἀκούσαντες A, pr. F; cf. XLV, 48; sed etiam XXIV, 41. — 95 (τεθεῖναι S.) — ΓΡΑΦΗ West. : ΝΟΜΟΣ. — (ἄνδρες SAO: ὦ ἄνδρες) — 96 post τοῦτο μὲν om. ἐστι cum Aristid. p. 368 W., qui bis sententiam affert. — (χρῆν] χρηι ut vid. pr. S.) — mal. καὶ κατὰ τοῦτ', ut sescenties αὐτὸ ad τοῦτο additum (XVIII, 108. 113 al.). Nam καὶ κατὰ τ. . . γραφῇ ∼ ὅτι παρανομεῖ . . νόμον, ut ὅμως . . νόμου ∼ ἐὰν . . νόμοις. — 98 τοῦτον ante τὸν νόμον deleo; statim enim idem pronomen sequitur. Ἔφη γὰρ . . εἵνεκα | παραγεγρ. τ. νόμον ∼ ἐὰν . . λυθῇ | τοῦτον οὐ τεθήσεσθαι. — 99 τοῦ τούτου Westermann: τούτου τοῦ. — (ὑμῖν] ἡμῖν S al.). — 100 τὴν βουλὴν A: βουλήν. Cf. XXIV, 50. — ὑπισχούμεθα pr. S, corr. ead.). — 101 (φαῦλός ἐστι] ἐστι corr. est in S, ut vid. ex ἐπι.) — 102 post φλαῦρον om. σε, cf. Anonym. W. VIII, 656 ἐρῶ φλαῦρον (ap. Hermog. 252. 332 est ἐρῶ σε φλ.), Isidor. Epist. II, 216 οὐδὲν γὰρ φλύαρον (corr. φλαῦρον) ἐρῶ. — ὠφελίαν] ὠφέλειαν hic omnes; cf. § 28; Voemel Proleg. § 103; Hyperid. Eux. c. 24, 1. Ἀλλ' ἵν' εἰς τὸ μέσον ∼ καταθεὶς τὴν ὠφελίαν ∼ ἐφάμιλλον ποιήσῃ ∼ τὸ ποιεῖν ἀλλήλους εὖ. — 103 φήσῃ scr.: φήσει. — 104 (τεθνῶτα pr. S.) — ἀκούσῃ sec. Aristid. II, 391; cf. lex. Cantabr. 671, 7. — (τοὺς εὖ τετελευτηκότας S.) — ὧν οὐδεὶς οὐδὲν Dobr. Dd. — 105 ἀπήγγελλε corr. ab ead. m. S, FY: ἀπήγγειλε. Cf. XXI, 25. 36; LIV, 38; Gebauer Lys. I[2] p. 382. — (ἐμοὶ δὴ SL al.; sed cf. 112. 120. 125. — 106 καὶ ποιεῖν secl. Hirschig. — ἐνταυθὶ Dd. — 107 ὢν ἀγαθὸς (br.)? — 108 ὅτι cum Vind 1 deleverim; τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων | πολιτείας ∼ τὴν δὲ τῶν δήμων | ἐλευθερίαν, ut τὸ πάντας . . ἀλλήλοις | τοὺς . . κυρίους ∼ ἡ τῶν . . ἅμιλλ' | ἣν . . δήμου, et ὁμονοεῖν ποιεῖ ∼ τὴν δὲ τῶν δήμων, δωρειαῖς πρὸς αὐτοὺς ∼ ποιοῦνται φυλάττει. Cf. XXIII, 54. 56. — (τὰς μὲν τῶν διὰ τῶν SYO.) — 109 (Θηβαιου φρονοῦσιν pr. S.) — (μήθ' ὑμεῖς] μήθ' ἡμεῖς SA.) — παρὰ τῶν δὲ scr.: παρὰ δὲ τῶν (br.). — 110 νόμους AF: τρόπους SLYO. De moribus atque indole vel laudanda vel vituperanda nihil dicit orator. — (ἡμετέροις pr. S.) — 111 παρὰ πάντα sine ταῦτα sec. Aristid. I, 652 Dd. (ταῦτα πάντα nostrorum Lk); sed numeri peribunt: εἰ γὰρ . . λογισμὸν | ἐκεῖνα . . βελτίω ∼ ᾗ . . κέχρησθ' | ἐπὶ . . μεῖναι ∼ εἰ δὲ . . ταῦτ' | εἰπεῖν . ἡγοῦμαι. — τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας cum FAWolfio del. Dd.; ego μετὰ post μεγάλοι addidi (cf. μετὰ τῶν νόμων 109). Opponitur ὁ παρ' ἡμῖν δῆμος. Schol. p. 507, 4: δι' ὧν ἐκεῖνοι τὴν ὀλιγαρχίαν συνέχουσιν. — 113 δεῖν]

δεῖ HWolf. Dd. Coniungenda videntur haec οὐδ' ὀλίγου δεῖν cum eis quae sequuntur: ἔστι .. ἔχοντα ∾ δυσχερεῖς .. φαίνεσθαι; οὐδ' .. κακουργῶν ∾ ἐπὶ (ἐπεὶ pr. S) .. μεταφέρῃ. — 114 τ' post τἀληθές om. F, sed cf. Aristid. II, 573 Dd.: ὡς δὲ εἰκός τέ ἐστι καὶ δεῖ διανοεῖσθαι περὶ τούτων. — secl. τἆλλα, cf. schol. p. 508, 14: ἵνα μὴ ἠμεῖφθαι τῷ χρόνῳ μόνη ἡ τιμὴ δόξῃ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ πράγματα. — 115 (εὐπόρει S, superscripto ab eadem m. η super mediam ευ diphthongum, quod ἠπόρει interpretatur Voemel. Εὐπόρει ceteri.) — post τουτί om. λέγε cum SLAOY. — 117 μὴ 'δόκει Weil: μὴ δοκεῖ. Οὐ γάρ οἱ μὴ δόντες | ἃ μὴ 'δόκει ∾ δεινόν εἰσιν οὐδὲν | εἰργασμένοι. Cf. Aristid. I, 654: οὐ γὰρ ὁ μὴ σώσας ὃν οὐχ ἡγεῖτ' ἄξιον ἠδίκηκεν, ἀλλ' ὁ σώσας μὲν ὡς εὔνους, πάλιν δὲ κακῶς ποιῶν ἐκ μεταβολῆς. — (τῳ] τινι ut vid. pr. S.) — (ὑμᾶς] ἡμᾶς S pr. al.) — καίτοι τό γ' αἰσχρὸν v. corr. S: καὶ τοιοῦτό γ' αἰσχρὸν pr. S, καίτοι τοῦτό γ' αἰσχρὸν HWolf, quod sane in corrupta lectione codicis S inest (cf. XXI, 16); sed minime aptum est τοῦτο. Cf. § 47 (τὴν αἰσχύνην). Suppleatur ὑπάρχει sive μένει. — πρώτων A: πρῶτον. Cf. schol. p. 510, 2. — 118 (τοὺς νόμους] νό in erasis S.) — (οὐδ' οἷς] ὀυσδ' οἷς pr. S.) — καὶ περὶ ὧν] ὧν sine praep. XXXIX, 40. — 120 καὶ χαλκοῦς LFX: χαλκοῦς. — ὅταν SAYOP: ὅτι ἄν. — ἢ τῆς σιτήσεως A: ἢ [τὸ] τῆς σ. Dd., ἢ τὸ τῆς σ. v. — (φανεῖσθαι pr. S.) — 121 ὑμῖν A: ἡμῖν. — 122 ὧν ἂν ἐν A (sec. R.) s Vind 1: ὧν ἐν. Recepto h. l. ἄν, delevi idem vocabulum post δύναιτ' (br.). — καὶ ante τὰ τῶν δωρεῶν deleo sec. schol. 511, 26: δεῖ τοίνυν μεμερίσθαι τὰ τῶν τιμῶν. (Num τιμῶν recipiendum? Ita τὴν δωρεάν, quod del. Cob., offensione carebit.) — 123 καταλείπεσθαι LFOYX: καταλείπεται; delevi autem cum X ὡς, quod in ceteris ante καταλ. exstat. — post οὐδεμίαν om. δήπου cum S. — 124 ἢ ante μείζονα add. A (Dd.), om. S v. Cf. Aristid. I, 561; II, 607 Dd. — 125 post ἐροῦσι(ν) add. γὰρ corr. S A Dd. (br.). — αἱ χορηγίαι καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι (γυμνασίαι S pr. L) cum Fr. Aug. Wolfio uncis incl. Dd. — ἀτελής τις (br.)] τις ἀτελὴς YOP (item br.). Num τις ἀφείσεται? — 126 κατὰ (br.) secl. Weil., coll. § 93 (ubi ante ὃν τρόπον in F καθ' additum). — ἀνθρώπων legisse videtur schol. (p. 513, 18). Aristid. II, 506: ἃ γὰρ ἂν αἰσχρὰ φαίης ἐπ' ἀνθρώπων εἶναι, ταῦτ' οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν μὴ οὐ πολὺ τοῦ γε θεοῖς πρέπειν ἀπέχειν. Hinc πραχθέντα seclusi. — (ἔστι ταὐτὸ] εσταυτὸ pr. S.) — (τῶν λητουργιῶν] τῶν λειτουργῶν pr. SO.) — secl. ὄνομα (br.); cf. τὸ τῆς εἰκόνος 120; or. XXI, 34.

— 127 (ὅπως] ὀπόσ' pr. S al.) — μαθὼν] παθὼν marg. Lamb. Dd. — 129 φῂς scr.: φήσεις. Minime aptum futurum in interrogatione directa. Τίνος . . ἀτέλειαν ∾ ἢ . . καταλείπειν ∾ φῂς ἢ . . δοῦναι. — 130 (λειτουργῶν pr. S.) — 131 ἄλλοι deleverim. — (Λυκίδας] υ in ras. duarum litt. S.) — 133 transposui καί, quod erat post ἀλλ' εἰ, post πάλιν propter numeros, recepto simul ex F ἐξαρκέσειε(ν) pro ἐξαρκέσει: εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσειεν | τοῖς τὰ τοιαῦτα | πολιτευομένοις = ἀλλ' εἰ διὰ τοῦτον πάλιν | καὶ τῶν ἐκείνῳ τι | δοθέντων ἀφέλοιντο (accedit una syllaba) ∾ τὸν ἐκείνου . . Λυκίδαν | πρόξ. ὑμ. | πεποιηκέναι. — οὐ δέδωκεν SLOY: οὐκ ἔδωκεν v. Dd.; οὔτ' ἔδωκεν (et οὔθ' pro οὐδ' q. seq.) A. — 135 (τῶν καλῶς] καλῶς τῶν S.) — (ἔχειν in mg. S.) — (τοῦτ' αὐτοὶ] τοῦτο αὐτὸ pr. S, OY, pr. P.) — τὸ μὴ οὐ scr. sec. XXIV, 69: τὸ μὴ (hoc etiam Aristid. I, 603). — 138 (ἄρ' ἐστὶν] ἀρίστην ut vid. pr. S.) — γραφῇ post ταὐτὸ A: ante διὰ τούτων v. Interest ut haec διὰ τούτων et γραφῇ, in quibus vis oppositionis inest, inter se separentur, quo maius pondus accipiant. Νόμῳ τὰ δοθέντ' | ἀπολωλεκέναι | δι' ὑμῶν ἀθρόους ∾ παρὸν εἴ τις ἄρ' ἐστὶν | ἀνάξιος εἷς | ἢ δύ' ἢ πλείους ∾ διὰ τούτων ταὐτὸ | γραφῇ τοῦτο | παθεῖν κατ' ἄνδρα κριθέντας (κριθέντα S, pr. L, A). — 139 ante καὶ μὴν οὐδ' in libris est σκοπῶ δὲ καὶ τοῦτο, quod cum R. del. Dd. Legisse videtur Aristides (I, 689; II, 287. 355) σκοπῶ δὲ καὶ τοῦτο vel σκ. δ. κἀκεῖνο, non legisse autem quae sequuntur καὶ μὴν . . λόγου. Cf. Liban. Herm. IX, 56, 24. Videtur duplex recensio antiquitus fuisse. — (εἴ τι μὴ] εἴ τι πηι S.) — αὐτὰ post παρὰ om. S (non L) O, pr. P al.; sed παρ' αὐτὰ . . φαίνεσθαι ∾ πεπόνθαθ' . . κακὸν ∾ εἰ δὲ . . τοιούτου ∾ τὸν νόμον . . κύριον. — 140 ὅσ' ἔστιν om. S, pr. L, AOY, pr. B al., inter quos A τὰ ante ὀνείδη addit. Πάντα ὀνείδη ferri nequit; π. τὰ ὀνείδη multo inferius est quam π. ὅσ' ἔστιν ὀν., quod etiam numeris convenit. Cf. XXIII, 64. 68. 79. 220 al. — (πάντων in erasis S.) — φύσει corr. Y, O, schol. p. 519, 12: φύσεως. Cf. πονηρὸς φύσει XVIII, 131; Kühner Synt. 372 sqq. — πορρώτερον S, pr. L, Bk. A. p. 111: πορρωτέρω (h.). — ἡμῶν ἡ πόλις L, pr. S (corr. ead.): ἡ πόλις ἡμῶν. — πάντων] ἁπάντων SLOYP (num.). — 141 ἐπὶ ταῖς ταφαῖς ταῖς δημοσίαις ποιεῖτε] ἐπὶ τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ καὶ ταῖς τ. τ. δ. π. S, pr. L, OYP; ἐπὶ τοῖς τελ. δημοσίᾳ τὰς ταφὰς (δημ. ταφὰς A, mg. S, γρ F) ποιεῖτε (ποιεῖσθε F, mg. S, γρ F) καὶ v., ἐπὶ τ. τελ. δημοσίᾳ ποιεῖτε Schaefer Dd. Iam Voem. comparat Aristid. I, 310 Dd.: τῶν μὲν ὑπὲρ τῆς πό-

λεως τελευτησάντων αὐτῶν μὲν ἐπαίνους ἐπὶ ταῖς ταφαῖς . . λέγειν (add. II, 703). — (κοσμεῖται S.) — **142** ἔχει] puto ἔσχεν (h.). — πότερον αὐτὸ δεῖ] secl. αὐτό; πότερον δεῖ . . εἶναι ∼ καὶ . . προτέρῳ. Aut scribendum πότερ'. — **143** τιμωρίας A: τὰς τιμωρίας. Cf. Isidor. Pelus. Epist. II, 227: ὥσπερ γὰρ εἴ τις νομοθέτης μεγίστας κολάσεις τῶν παρανομιῶν τάττοι, οὐκ ἂν αὐτός γε παρασκευάζεσθαι παρανομεῖν νομισθείη. — (παρασκευασθαι pr. S; id pr. ἀναιρεῖ.) — **144** (τουτουὶ] τούτου S.) — νῦν (F) pro νυνὶ nollem me recepisse. — **145** εἴ post ἀνθρώπων SLAOP, ante πάντων B (br.). Secluserim. — λίαν εὐήθως ἔχεις Liban. IV, 57, 4. — **146** (Ἀξηνιεὺς S al.) — (πρὸς τούτοις SL.) — **147** (μειζων S.) — **149** Γελάρχῳ] Ἀγελάρχῳ R. Dd. — ὁ δῆμος om. pr. S (add. ead.). — **150** τισι δεῖ] δεῖ τισιν schol. 523, 9; secl. τισι sec. Aristid. II, 586: εἰ γὰρ δεῖ χαλεπαίνειν διὰ τέλους, τοῖς βαρβάροις ἂν ἔγωγε φαίην δεῖν. Εἰ γὰρ . . δεῖ = τοῖς ἀδικοῦσι τὸν δῆμον ∼ οὐ . . ποιοῦσιν. — **152** χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου AF: ὑπὸ τ. δ. χειρ. (h.). — (πλεῖον SL al., πλέον v.). — **153** (συναιροῦντας pr. S.) — αὐτοὺς, quod statim iteratur, ante τοῖς ὑπάρχουσι secl.; cf. schol. 524, 2 τοὺς συνεροῦντας νόμῳ πεἱθεσθαι καλὸν τοῖς ὑπάρχουσι. — (μὲν post νόμῳ om. pr. S [add. ead.?] OY, pr. P.) — ἕτερον deleverim. — **154** (κάλλισστ' pr. S.) — **155** παρανοίας] παρανομίας mg. Lamb. Dd. falso. — τὰ δεινότατα (156) om. Aristid. p. 382 W. Cf. schol. p. 525, 6 sq.; XXVII, 65. — ὑμᾶς Vind 1, FAWolf.: ἡμᾶς. — (μηδὲ FAWolf.: μηδὲ ὡς χρή.) — **156** (μετριωι pr. S.) — ἔστω utrumque num legit scholiasta (p. 525, 11)? Cf. IX, 42. — **158** χέρνιβος SLOY schol. 525, 20: χερνίβων, quod etiam Libanius legisse videtur, IV, 893, 15. — τινα pr. FBX: τινας. — (ἀποκτεινvύναι S.) — ἀπαιτεῖν] αἰτεῖν schol. p. 524, 17; 525, 9. — **159** μνησθέντες schol. 524, 18: ἀναμνησθέντες. Cf. XVIII, 291. — ἔστ(ιν) schol. p. 526, 17 (CGV). 18: ἔνεστ'. Cf. Arist. I, 597 (ὅτι δουλεύειν ἦν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐποιήσαμεν). — (ποιήσητε SOY.) — **160** malim ἀκούσαιτε. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτ' ἐκεῖν' ἔτ' ἀκούσαιτέ μου ∼ οὐκ ἔνι τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον. — **161** post ἐλπίζειν om. νῦν cum schol. p. 524, 20; 527, 2. 16; 528, 21. — ὃς ὑπηρέτης ἦν (ita codd.) del. R. Dd., defendit Weil. coll. post Voem. Polyaen. V, 2, 2: Διονύσιος . . Συρακουσίοις ὑπηρετῶν καὶ γραμματεύων τοῖς στρατηγοῖς; sed idem lacunam inesse statuit: ὃς ὑπ. ἦν ⟨σφίσιν⟩, vel ὃς ὑπ. ἦν ἀρχαῖς τισιν. Prius multo magis placet; sed licet etiam propius ad Polyaenum accedere: ὑφ'

ἑνὸς γραμματέως ὃς ὑπηρέτει ~ σφίσιν ὥς φασι τυραννήσεσθαι. — 162 (στρογύλοι pr. S.) — 163 (διεξειναι pr. S.) — πρὸς ὑμᾶς αὐτούς] παρ' ὑμῖν αὐτοῖς schol. p. 525, 5. — τί τε F: τί. Τί τε συμβήσεται = τάδε ποιήσατε. — κατεψηφισμένοις F: καταψηφισαμένοις. — 164 παρ' ὑμῶν (ἡμῶν) ante τὰ δίκαια est in SLOYP, post τὰ δίκ. v. Schol. 528, 26: οἱ μὲν ἄξιοι] οὐκ ἐπήγαγε τιμηθήσονται, ἀλλὰ τὰ δίκαια ἕξουσιν. Οἱ μὲν ἄ. τὰ δ. ἕξουσιν ~ εἰ δέ τις ἔστ' ἀνάξιος ὡς ἔστω. — πρὸς ἅπαντα S, pr. L, OYP: πρὸς ἅπαντας. Cf. § 25. — (ἀφεδὴς pr. S.) — ποιήσαιτε pr. S v. schol. (ἀπεύχεται γενέσθαι τὸ φαῦλον, 529, 11): ποιήσητε corr. S Dd. — 166 ἁμαρτεῖν v. (schol.): ἁμαρτάνειν SLOYP. — οὐκ ἔστι Weil.: ἔστι. — 167 πάθοιτε Vind 1; lemma scholii 529, 30; sed explicatio est κρατήσατε. — secl. ἐστιν ante ἡ ζημία, cf. Arist. II, 620 (θάνατος ἡ ζ. κεῖται ibd. 570). Εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα = κίβδηλον καὶ ἄπιστον; διαφθείρουσιν θάνατος ~ παρ' ὑμῖν ἡ ζημία ~ τοῖς δ' ὅλην τὴν πόλιν.

XXI. ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΝΔΥΛΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 2 παρὰ τὴν χορηγίαν ὑπ' αὐτοῦ ci. Spalding (coll. or. § 1): ὑπὸ τὴν χ. αὐτοῦ FY, ἐπὶ τ. χ. αὐτοῦ Ald., παρὰ τ. χ. αὐτοῦ Bk. Dd. — 3 verba ἔστι δὲ κατὰ σύλληψιν ex argum. altero (§ 8) addenda esse ci. Sauppius, recepit Dd. collocatione eadem quae illic est: κατὰ σύλλ. δέ ἐστιν. — αὐτοὶ scr.: αὐτῷ. — *ΑΛΛΩΣ.* Duae huius futilissimi argumenti exstant recensiones, altera quam Aldus secutus est et post illum omnes usque ad Dindorfium editores, altera quam Dd. ex codicibus a se collatis in editionem Teubnerianam recepit. (V. Dd. ed. Oxon. IX p. 851 sq.) Contulit ille codices TCDG, e quibus D cum F, G cum C fere consentit. In universum inter utriusque recensionis lectiones quod ad sententiam attinet nihil magnopere interest; itaque a Dindorfii ratione non recessi. — § 2 παρ' αὐτοῖς PhButtm.: παρ' αὐτῆς TC, παρ' αὐτῶν v. Dd. — 3 (ὑπὸ πάντων Dd.: ἀπὸ πάντων TC; in v. totus hic locus aliter constitutus est.) — 5 extr. ἀπὸ τῶν χρυσῶν TC v.: om. ἀπὸ Bk. Dd. — παρὰ τοῦ] ἀπὸ τοῦ TC Dd. — 6 (τόνῳ Bernhardy Dd.: τόπῳ.) — (προπέτεια . . ποιότης Bk. Dd.: ποιότης . . προπέτεια.) — τί ἴδιον scr.: τι ἴδιον TC Dd., ἴδιον v. — ἐπιτεθησομένου v.: ἐπιτεθειμένου TC Dd. — 7 ἀντιλέγει TC: ἀντιφέρει v., λέγει Dd. — (τὸ δ' ὀρύξαι Schaef.: τὸ διορύξαι.) — κενοτάφιον

(ante τυμβωρυχίαν) v.: τάφον TC Dd. — (verba οὐ γὰρ . . δίκην om. TCDG; secl. Dd.) — (αὐτοχειροτόνητος γὰρ ἦσθα om. TCDG, secl. Dd.) — 8 συνάγῃ] συναγάγῃ TC Dd. — ὑβρίζεσθαι] ὑβρίσθαι PhButtm.; sed cf. or. § 34. — (πρὸς ἅπαντας Jurin. Dd.: οὐ πρὸς ἅπαντας.) — 9 seclusi reliqua, quae aperte aliam manum produnt. Extrema (§ 12), quae absunt a TCDG, iam Dd. secluserat. — τοῦ ὅρου Saupp.: τοῦ λόγου. V. Hermog. III, 32, 17 W. — ante ὅρος excidisse προβολὴ ci. Weil. coll. Hermog. p. 33 W. — 11 ὁ ante πάντας ὑβρίζων add. Bk. Dd. — 12 (διπλοῦς PhButtm.: διπλῶς.) — ἤτοι τοῦ] ἤτοι v., τοῦ PhButtm. — or. § 1 ἀεὶ om. Doxapatris W. II, 546 (ex Rufo III, 449, qui habet); post Μειδίας est in Paris. altero Hermogenis p. 406. Cf. 54, ubi ἁπάσαις ἀεὶ pro ἁπάσαις est in A; it. 88 pro καθ' ἁπάντων A habet κατὰ πάντων ἀεί; v. etiam LXI, 26. In simili exordio or. X, 2 ἀεὶ non additur; additur e. gr. XXV, 64. 42. Item ὦ ἄ. ἀ. om. Hermogenis Vind. Par. uterque (hab. ὦ ἄ. Ioseph. Rhac. III, p. 506, ex Hermog.). In Anecd. Bk. p. 451 et ἅπαντας ἀεὶ est et ἀεὶ pro ὦ ἄ. ἀ. — οὐθ' post οὐδένα om. ap. Hermog. l. c. Vind. Parr.; it. Ruf. l. c.; Doxap. etiam οὕτω . . πολιτῶν om. — 2 κἀμὲ νομίζοντες δεινὰ πεπονθέναι Hermog. p. 424. — 3 (τετήρηνται pr. S.) — (δὲ ante δεήσεις om. S.) — 4 παρήγγελκεν FP: περιήγγελκεν. — 5 τοιαύτης post κατηγορεῖν hab. SYP Dd.; ante αἰτίας etiam Priscian. XVIII, 278. Seclusi autem ἄλλης, quod ante τινος est in A; cf. XIX, 339; XXXVII, 58. — περὶ τῶν τοιούτων deleverim. — 6 secl. χορηγὸς ὑβρίσθη (br.); χορηγὸς etiam Weilio suspectum. Cf. XLV, 6. — 7 ἁπάντων om. F. — οὕτω πως] οὕτως Aristid. p. 350 W. — ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι om. Aristid. (h.). — τότε om. Ammonius p. 4 Valck.; habet Arist. Deleverim; it. post τούτου § 5 in multis τότε additum. — πότερ' scr.: πότερον (br.). — 8 (μηδενὶ] μηδενιμὴδενὶ S.) — (δικαιότατα] δικαιότερα SYP.) — (δὲ post ἀναγνώσεται om. pr. S.) — μετὰ ταῦτα δὲ scr.: μετὰ δὲ ταῦτα (br.). Cf. § 21 al. — sustuli uncos, quibus Dd. legis formulam incluserat Quamquam conferenda quae monuit [L. Philippi] Adnotat. ad legum formulas etc. (Gissae 1878). — (τῶν Πανδίων Palmerius: ἐν πανδῖον' S corr. [ἐν πανδειων pr. sec. Dd.], ἐν Πανδίονι v.) — παραδιδόντων aut παραδιδόναι iure postulat Weil. — 9 ἐν ταύτῃ δ' scr.: ἐν δὲ ταύτῃ (h.). — (πρόεδροι] πρόοδοι pr. S.) — 10 ἀναγνῶναι νόμον F: νόμον ἀναγνῶναι (br.). — ΝΟΜΟΣ] iterum removi uncos a Dd. positos. Cf. P. Foucart, Rev. de Philol. N. S. I, 168. — (ἡ ante ἐπὶ Ληναίῳ add. R.) — (Θαργηλίων R.: ὁ θαργηλιών.)

— (μὴ ἐξεῖναι] μητε εξεῖναι S al.) — **11** (κατὰ τῶν περὶ A: περὶ τῶν κατὰ. Cf. 26.) — ἣν ἐκ τῶν ἰδίων scr.: ἣν ἂν ἐκ τῶν ἰδίων. — **12** ἕκαστον ἀπ' ἀρχῆς] ἕκαστα sine ἀπ' ἀρχῆς Rufus III, 452 W. (Doxapatr. II, 546); καθ' ἕκαστον ὧν πεπ. ἐξ ἀρχῆς A. — **13** ἐπειδὴ] ἐπεὶ Hermogenis p. 270 Parisini; Ruf. III, p. 453 W. — τρίτον ἔτος τουτί] ἔτος τουτὶ τρίτον Rh. VII, 927 adn. Cf. III, 4; LIV, 3. Hiatus φυλῇ | ἔτος offensioni esse vix debet, cum hoc ἔτος . . τρίτον per se membrum integrum efficere videatur. — (τὸν αὐλητὴν] ο in ras. a pr. m. S.) — **14** (ἀπεδεξασθαι pr. S.) — τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης (br.)] ita Dionys. Hal. A. R. X, c. 22; τῷ παρὰ τῆς τ. συμβάντι Aristid. I, 524. Animadvertenda autem etiam numerorum aequalitas (τήν τ' . . ἐμὴν, καὶ . . τύχης ‒ ◡ ‒ ◡ ◡ ⏔ ‒ ◡ ‒). Τὰ συμβάντ' ἀπὸ τῶν θεῶν est epistul. I, 8. — (επειρεαζων pr. S.) — ἐμοὶ AF: μοι (in ras. S.) — **15** ἢ post ὅσα μὲν οὖν add. codd. praeter SYP, it. Aristid. p. 370 W., Hermog. p. 408. Contra καὶ προβαλλόμενος Alexander p. 452 W.; καὶ τἄλλα Aristid. (Alex. haec om.). — προβαλλ. καὶ χειροτονῶν ἑαυτὸν εἰς Δ. Alexander: προβαλλόμ. καὶ κελεύων ἑαυτὸν εἰς Δ. χειροτονεῖν codd., Hermog., alii; Aristides καὶ κελεύων om. Ὅσα μὲν οὖν (ἢ?) τοὺς χορευτὰς ∼ τῆς στρατείας (τῆς στρατιᾶς cum A al.? στρατειᾶς S) | ἠνώχλησεν (ηνοχλησεν pr. S.); ἐναντιούμενος ἡμῖν (⟨μὴ⟩?) ἀφεθῆναι ∼ ἢ προβαλλόμενος καὶ χειροτονῶν ∼ ἑαυτὸν εἰς Δ. ἐπιμελητήν ∼ ἢ τἄλλα . . ἐάσω. — τὴν αὐτὴν τούτων ἕκαστον ὀργὴν Hermog. — ἥνπερ ἂν ἄλλ' ὁτιοῦν Dobr. — secl. ἄλλοις cum Hermog.; etiam τοῖς post ἄλλοις add. codd. praeter S. — ἄξια αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ (αὑτὰ) Hermog.; αὐτὰ καθ' αὑτὰ ἄξια A. Recepi αὐτὰ: ταῦτα ceteri. — ἀλλ' ἃ (ἐφ' οἷς A) πάντες ἂν (ἂν om. SAYP) ὁμοίως ἀκούσαντες (ἀκ. om. P, pr. S.; post ἀγαν. est in A) ἀγανακτήσαιτε (ἀγανακτήσετε AY et corr. S.), ταῦτ' ἐρῶ Dd. — **16** ἐπεχείρησ' ἂν scr.: ἂν ἐπεχείρησα (br.). Καὶ οὐδ' ἐπεχ. ἂν | ἔγωγε κατηγορεῖν αὐτοῦ (praestat αὐτά) νῦν ∼ ἔστι δ' ὑπερβολὴ | τῶν μετὰ ταῦθ' ἃ μέλλω λέγειν ∼ οὐκ ἂν ἴσως ἄξι' | αὐτὰ καθ' αὑτ' ἀγῶνος φανείη (∼ ἀλλ' ἃ πάντες ὁμοί|ως ἀγανακτήσετε ταῦτ' ἐρῶ). — παρασκευάσηται AF: παρασκευάζηται. — τέως] ἕως Dd. (h.). — διαφθεῖραί μοι Jurin. Dd. Cf. 17. — μὲν post διέφθειρε add. Fuhr (Mus. Rh. XXXIII, 594). — πᾶσαν] πάντας AF. Cf. 22. — (καίτοι τοῦτό γ'] καὶ τοιοῦτον S al.) — ἂν φήσειεν scr.: φησίν. — **17** (αἰσθόμενος] ισθόμενος pr. S.) — puto διαφθείρων et συνάγων. — malim ἰδιώτης δημόσια, sine ὧν τά. Τὰ παρασκ. φρ. προσηλῶν | ἰδ. δημ. ∼ κακὰ . . μοι | παρέχων διετέλεσεν.

— 18 *ἄνδρες* SP: *ὦ ἄνδρες*. — *καὶ πιστοτάτους* A addit post *δικαιοτάτους*, et facile excidebat. *Καίτοι . . τούτους | χρὴ δικ. καὶ πιστ. ἡγεῖσθαι* ∾ *οὓς . . καθήμενοι | τῷ λέγοντι μαρτ. ἀλ. εἶναι*. Sed cf. § 187, et si deleveris *τῷ λέγοντι*, etiam praestantiores numeri evadent. — *προδιαφθείρας* Wolf. Dd. *Προσδιαφθ.* „praeter ceteros quos corruperat“. — *ὥσπερι* S pr; mal. *ὥσπερ* (num.). Cf. 177; XVIII, 298; XIX, 226; XXV, 48; XLV, 57 al. Ita iam P. Manutius ap. R. — (*νενιανευμένοις* S.) — 19 *οὖν* post *τὰ μὲν* om. Rh. IV, 309; Anonym. Seguer. p. 195. — *τούτῳ πεπραγμένα* om. Rh. IV (*καὶ περὶ τὴν . . πεπρ.* om. Anonym.). Sed *τούτῳ πεπρ. ἐφ' οἷς* ∾ *αὐτὸν προύβαλ.* (∾ *διέξ. πρὸς ὑμᾶς*, ut *καὶ π. τὴν ἑορ-* = - *τὴν ἀδικήματα* = *αὐτίκα δὴ μάλα*) — 20 (*ἑταίρους*] *ἑτέρους* S.) — *ὅσα δὴ* A: *δὴ ὅσα* (h.). — *λαβεῖν* A: *λαμβάνειν*. — 21 (*ἀθρόων*] *ἀνθρώπων* pr. S.) — *ἔπειθ' ὅσα ὑμεῖς* S al., it. addito *ἠδίκησθε* AF; *ἔπειτα ὑμεῖς ὅσα ἠδίκησθαι* Rufus III, 451 W. — *μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ βίον ἐξετάσω* Rufus. Sed numeri meliores in nostra lectione: *μετὰ . . ἄλλον* ∾ *ὦ ἄ. 'Α.*; *βίον . . ἐξετάσω* ∾ *καὶ δείξω . . θανάτων* ∾ *λέγε . . χρυσοχόον* ∾ *πρώτην . . μαρτυρίαν*. — 22 *Ἑρχιεὺς* scr.: *'Ερχιεὺς* PhButtm. Dd.; *επερχος* S, *ἔπαρχος* v. — (*ἔχω* Wolf.: *ἔχων*.) — (*καὶ* ante *καταγίγνομαι* add. SYP.) — (*νύκτωρ καὶ Μειδίας* S pr.). — 23 (*προσῄεσαν* libri). — 24 (*ἀναγκαιοτάτους ἐμοὶ μὲν* et *ἔσται αἴτιος* pr. S, corr. ead.) — (*μαλισταπαντῶν* et *ἕκαστον ἁπάντων* pr. S.) — 25 *αὐτὸς* ante *διεξιὼν* om. Rh. VII, 417. 1291. — (*ἀληθῶς*] *ἀληθὲς* SY.) — *ταῦτ' ἐπεπόνθειν ἃ λέγω* Rh. IV, 500; VII, 417. — (*ὑβρίσθαι* | *ὑβρίζεσθαι* pr. S, YP.) — *κρίνειν ἑαυτὸν* ut vid. pr. S, cum Y. Delet pronomen Cob., recte puto (num.). — 26 (*ὑμᾶς δὲ*] *ὑμᾶς δεῖ* pr. S.) — *προβάλλεσθαι* S Cob.: *προβαλέσθαι*. — (*τἀδικήματα*] *ταδικαια* pr. S.) — *παρεσκεύαστο* A Dd. — 27 *πάντ' ἔλεγ' οὗτος ἄν*? (br.). Om. *ἂν* YOP. In S pro *φεύγοντος μὲν γὰρ οἶμαι* est *φ.* (*μὲν* add. man. quarta) *γὰρ ἂν οἶμαι*. — *δοῦναι*] *μὴ δοῦναι* S al. praeter A. Num *διδόναι*? — 28 *ἐγὼ* ante *προυβαλόμην* om. A. — 29 *μὴ διὰ* scr.: *μηδὲ διὰ* (br.) codd. et Maximus V, 590 W. Asyndeton hic quoque, sicut est in proximis, praestat. In SA etiam antea pro *μή με* est *μηδὲ*. — *τούτῳ* FA, schol. p. 551 sq.: *ἐκείνῳ* SY, quod rectum non est de praesente coram adversario, sed ex falsa oppositione ad *τοῦτο* facta ortum esse videtur. *Ὅτι τούτῳ πολεμῶ | διὰ τοῦτό μ' ἀναιρήσετε* ∾ *τὰ τοιαῦτα πολ | λάκις οἶδ' ὅτι φθέγξεται*. — 30 *οὐδὲ* A: *οὐδὲ γὰρ* (br.). — (*ποιεῖσθαι* S pr.) — (*ποιοῦσιν*] *ποιησουσιν* S.) — 31 (*ὕβρισται*] *ὑβρισθαι* S,

sed ut vid. in ras.) — ὑπὲρ πάντων scr.: ὑπὲρ ἁπάντων (br.). — 32 secl. ὁ ante τοῦτο ποιῶν (h.). — 33 κατάξῃ τις . . εἴπῃ v.: κατάξῃς . . εἴπῃς S pr. Cf. Cobet Misc. crit. p. 505; or. IV, 40 (Add.). — ἰδίᾳ καὶ scr.: ἰδίᾳ (h.). Cf. infra ἰδίᾳ καὶ δίκην κτἑ. — 34 secl. ὑμέτερον (br.), quod ex § 31 illatum videtur. Etiam οὔσης deleverim; ἄξιος ex A pro δίκαιος. Εἰ δὲ χορηγὸν ὄνθ' ~ ἱερομηνίας; εἰ δὲ .. ἱερ. ~ πάνθ'. . φαίνεται. — (χορηγὸς] χορὸς pr. S, corr. ead.) — post πόλεως omisi ὄνομα cum SYP. – ἔνορκα A, corr. F: εὔορκα. Cf. Aeschin. 2, 176. — 35 αἰκείας pr. S Herwerden: αἰκίας. — πότερον scr.: πότερα (br.). — μεῖζον' ἂν scr.: μείζω codd.; κἂν μείζω Schaef. Dd.; ἂν iam Spalding. postulaverat. — 36 περιόντ' S, it. περιόντα Par. A Apsinis p. 502 W. — [ἐπι]δείξῃ (br.): cf. X, 10; XX, 26; XXII, 47; LIII, 8. — 37 αὐτὸ τοὐν. scr.: αὖ τοὐν. Cf. 120, XXII, 5, al. — ὑπὲρ post εἴπερ om. SY Dd., def. PhButtmann. — τίς γὰρ ἡμῶν οὐκ οἶδεν Theo I, 156 W. Deleri potest ἡμῶν vel ὑμῶν; cf. XVIII, 132; infra 149. — γενέσθαι Theo recte, nam opponitur ὑβρίζειν τὸ λοιπόν: γίγνεσθαι. (Γενέσθαι τοιαῦτα Paris. Theonis.) Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν | τοῦ μὲν πολλὰ τοιαῦτα γεν. ~ τὸ μὴ κολ. | τοὺς . . αἴτιον ὄν. — (πάντες pr. S, corr. ead.) — §§ 38—41 in libris SF obelo notantur. Ego haec usque ad ἀποδεδωκὼς ὑμῖν § 40 minoribus litteris exprimenda curavi; reliqua διπλῇ ὠβελισμένῃ notata fuerint, quippe in quibus recurrant ea quae § 38 (et 40 init.) orator exposuerat. Cf. Weil. praef. p. V, qui contraria ratione διπλῆν ὠβ. §§ 38—40 tribuit; at sic inter 40 et 42 vasta lacuna exsistet. — εὑρήσετε W. IV, 529. — φθάσας τὸν λογισμὸν ἔπαισεν Rh. IV, 250, φθ. τ. λ. ἁμαρτὼν ἔπεσεν A: φθάσαι (sed φθάσας corr. F, προφθάσας γρ. S) τ. λ. ἁμαρτὼν ἔφησεν (sed ἔπεσεν γρ. S) v.: φθάσας τ. λ. ἁμαρτεῖν ἔφησεν Dd. cum HWolfio. Ὀργῇ καὶ τρόπου προπετείᾳ ~ φθάσας τὸν λ. ἔπαισεν. Ceterum A apte et ad sententiam et ad numeros ἐκεῖνος post Πολύζηλος addit. — 39 ἐκεῖνος post πληγεὶς del. mal. (br.). — 40 λεκτέα SA. — πάντα γὰρ pr. S, Y: πᾶν γάρ. Inde τἀναντί' scripsi pro τοὐναντίον (br.). — (πειθεσθαι pr. S.) — 41 ενεστ' SA; οὐδ' εἷς S, οὐδεὶς A. — (ἀλλ' ἃ μὲν ἂν] ἀλλὰ μὴν ἂν S, Galen. V p. 178, = p. 488 ed. I. Müller; ἀλλ' ἣν μὲν ἂν Rh. IV, 535.) — ποιήσῃ YP [teste Bk.]: τοῦτο ποιήσῃ S, τι ποιήσῃ A. Ap. Galen. est ἐξαχθῇ πράξις ὑβριστικὰς ποιήσει.) — δι' ὀργὴν om. pr. S. — (γ' ἔνι] γενν pr. S, πάνυ pr. P, om. Y.) — 42 (ὕβρει] ὕβρις pr. S, corr. ead.) — σκοπεῖν δεῖ SYP Dd. (h.). Δεῖ σκ. etiam

schol. 557, 3. — 43 (αποκτεινννυντας S.) — 44 (γάρ δή ποτ'] δη γάρ ποτ' pr. S, P, δὴ γὰρ δήποτε Y.) — ὅσον περ F: ὅσον περ ἂν A, ὅσον περ δὴ v. Dd. — τῷ ἰδιώτῃ] τῷ ἑλόντι Cob. coll. Harp. v. βιαίων. — 45 ἅπαντι] ita etiam schol. 559, 1; sed παντὶ 538, 6. — (τὴν ante τιμωρίαν om. S.) — 46 post αὐτόν μοι om. λαβὼν cum SAOP. — 47 sustuli uncos legis formulae a Dd. additos. — (ὑβρίζῃ codd. praeter k.) — γραφῇ vv. d. ap. Tayl.: ἡ γραφή codd.; ᾗ ἡ γραφή Markl. Dd. minime recte, cum γένηται esse debeat. Cf. XXIV, 63; Plat. leg. XI, 915 B. — (καταγνῷ ἡ Lambin.: καταγνῶτε pr. S, YP, καταγνῶτε ἡ cett.) — (ἐὰν δὲ ἐλεύθερον S. al.) — 49 (τέθεινται] τεθειναι pr. S, τεθῆναι Y [pr. P].) — verba καὶ πολλοὺς . . θανάτῳ obelo notata sunt in S. Minoribus litteris exprimenda curavi. — ἤδη om. S. — 50 (συνιεν pr. S.) — (αὐτῶν; αὐτῷ pr. S.) — σκοπεῖσθ' v., σκοπεῖτε Rh. IV, 524. — 51 κατέγνω Rh. l. c.: κ. μόνον F, μόνον κατ. v. Dd. Μὴ χορηγὸς ὢν | ταῦτ' ἐπεπόνθειν ὑπὸ Μειδίου ‖ ὕβριν ἄν τις κατέγνω ∾ νῦν δέ μοι δοκεῖ | κἂν ἀσέβειαν εἰ καταγιγνώσκοι ‖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν. (Εἰ μὲν τοίνυν ὦ ἄ. Ἀ. ∾ ταῦτ' . . Μειδίου ∾ κἂν . . καταγιγν.) Itaque abundant τῶν πεπραγμένων αὐτῷ; Rh. IV, 524 etiam post καταγιγν. add. τις αὐτοῦ. — (post ὕμνους add. οὓς S pr. [corr. ead.] al.) — 52 sq. removi uncos oraculis a Dd. appositos. — (Ἐρεχθείδῃσιν Meier. ερεχθιδεσσι S.) — (πανδειονος S pr., corr. ead.; βακχοο pr. S.; πυκνασαντας S.) — ὡραῖον Βρομίῳ χορὸν THemsterhusius; ὡραίῳ . . χορὸν EMeier, ὡραίαν . . χάριν Saupp. — (Διὶ] διει pr. S.) — (καὶ ante Ἡρακλεῖ add. S al.) — Ἡρακλεῖ ἀλεξικάκῳ legisse videtur schol. p. 562, 13. — (ἀγυιεῖ, Λατοῖ] αγυειλατοι pr. S, αγειλατω corr.) — στεφαναφορεῖν scr.: στεφανηφορεῖν. — (καττὰ PhButtm.: κατὰ τὰ v., κατὰ YP. Cf. XLIII, 66.) — post Ὀλυμπίοις fort. addendum καὶ Ὀλυμπίαις cum or. XLIII l. c. — ἰδίας om. or. XLIII; ἰθείας PhButtm.; λιτὰς Weil. — ἀνίσχοντας Lamb.: ἀνίσχοντ . . pr. S, ἀνίσχοντες v. — 53 παρηνέγκατε] παρήκατε (puto voluisse παρείκατε) Cob. — (θεωρείας pr. S.) — κελεύει secl. Cob., coll. v. l. § 9. — ἕνεκα τούτου PhButtm.: ἐννέα καὶ τούτου τοὺς SFY, ἐννέα καὶ τούτους Bk. Dd. Punctum post ταχέων posui. — (τῷ Ναΐῳ [verius Νάῳ] τρεῖς PhButtm.: τωv αρω τριϲ S et similiter ceteri.) — (βοῒ δύο οἷς Dobr.: δύο βοησειϲ, addito ι inter ο et η, S; similiter ceteri.) — (δὲ ante Διώνῃ om. SFP et pr. Y.) — (καλλιερεῖν Sauppius: καὶ ἄλλα ἱερεῖα.) — (χαλχην pr. S.) — (πρὸς τὸ R.: καὶ πρὸς τὸ.) — post Ἀθηναίων lacunam esse puto, ortam

propter id vocabulum repetitum: ⟨τῷ δήμῳ Ἀθηναίων⟩ ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει ἐν Δωδώνῃ. Desideratur praeterea mentio τοῦ ἱστάναι χοροὺς καὶ στεφανηφορεῖν, quam in nullo oraculo defuisse testatur orator § 54. — (σημαίνει Lambin.: σημαίν' S, σημαίν' vel σήμαιν' alii.) — (δημοτελῆ ἱερὰ τελεῖν PhButtm.: δημοτελεῖ ἱερεῖον τέλειον.) — (ἐλινύειν γρ. B: ελεειννειν S, ἐλεεῖν θύειν v.). — 54 (πολλαὶ bis scriptum in pr. S, corr. ead.) — ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε lemma schol. 562, 12 (ἐνθυμεῖσθαι codd., unus ἐνθυμεῖσθαι δεῖ), cf. ibd. v. 15 sq. εἶπεν ὅτι μὴ πᾶσι . . προσέχετε, ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε τὸ προσγεγραμμένον. — 55 εἰς τὸν POs: ἐπὶ τὸν (br.). — comma post ἀγῶνα posuit Weil.: erat post μαντείας ταύτας. Cf. schol. 562, 28. — ὑπὲρ ὑμῶν AFP: ὑπὲρ αὐτῶν S Dd. (schol. 562, 24: ὑπὲρ αὐτῶν] τῶν θεῶν δηλονότι ἁπάντων), ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν Y; ὑπὲρ ἁπάντων Weil. coll. schol. Ὑπὲρ αὐτῶν ex ὑπὲρ αὐτοῦ quod sequ. natum putaverim. — (ἐστεφανουμεθα SFYP.) — τὴν δὲ] τῇ δὲ Herwerden. — 56 καθίζεσθαι codd., καθέζ. γρ. mg. Lutetianae a. 1570. — 57 κατὰ τὸν νόμον post ἔσται Minucian. W. IX, 608: om. Anonym. Segu. p. 210 (I, 458, 31 Sp.) in fine membri puto, sicut etiam proximum mancum affertur; post προσκαλέσας v. schol. — 58 ἐπὶ συμφορᾶς Schaefer: ἐπὶ συμφοραῖς. (Aut del. γεγονότων cum Badhamo.) — (ὀνομαστὶ R.: ὀνόματι. Cf. 206.) — 59 (φιλονικων hic S.) — θεοσζοτίδης ut vid. S pr.. θεοζοτίδης corr. ead. — ἐπὶ τὸν ἀγῶνα (br.)] cf. 55. — (τὸ ante συγκεχωρηκὸς add. A, corr. B; firmat lectionem Dd. ex imitationibus Aristidis.) — ἰδίων num legit schol. (565, 4)? — 60 κορυφαῖος secl. R. (in ind.) Dobr. Weil. — 61 (ἄνδρες αθη δικασταὶ pr. S.) — post νικᾶν ἂν om. ταντὶ cum AF (uncis incl. Dd.). — οὕτως εὐσεβῶς om. pr. S.) — καὶ ante χορηγοῦντα add. corr. S Dd. — τῆς ante ἑορτῆς om. F. — 62 Πιθεῖ Tayl.: πιθεῖ pr. S, corr. ead., πειθεῖ Y, Πιτθεῖ v. — (τεισίαν pr. S.) — 63 κατερρήγνυ Alexand. π. σχημ. VIII, 454 W.; idem τὰ κατεσκευασμένα, sed τὰ παρασκευαζόμενα vel παρασκευασμένα etiam codd. Tiberii p. 544 W. Propter tempus verbi cf. 26. — 64 (ωροποῦ S.) — 65 (ἑόρακα hic SY et pr. F.) — ἦλθε scr.: ἐλήλυθεν (br.). Cf. Schaef. — καλουμένων] κληρουμένων Herwerden. — 66 κρείττω] κρείττω καὶ βίαν F; καὶ βίαν κρείττω AP. — χορηγῶν A: χορηγούντων. Εἰ γὰρ . . χορηγῶν ∾ τοῦτο . . γένοιτο. — ἐφ' ἅπασαν errore Dd. — διατελῶ Cobet: διατελέσω. — (τίς οὗτος ἀλόγιστος SA.) — τίς ἄθλιος SYP: τίς οὕτως (οὗτος A) ἄθλιος v. Τίς οὕτως ἀλόγιστος ∾ ἢ τίς ἄθλιός ἐστιν. — ὅστις] ὃς? cf. § 130 (143?); XXIII, 194;

XXXIII, 34. Ὃς . . δραχμὴν = ἐθελήσει' ἀναλῶσαι. — 67 τοῦτο om. B teste R. — περὶ αὐτοῦ τὸ στόμα A: τὸ στόμα περὶ αὐτοῦ (br.). — 68 ἐν τῷ δήμῳ om. Rh. IV, 523. Ὅτ' ἐγὼ . . δήμῳ ∼ τότε τῆς . . φυλῆς. — 69 τοιοῦτον scr.: τοιοῦτον οὐδὲν v. Dd., τοῦτο S. — (μανίᾳ] μανείς S, μανίαν γρ. S, FYP; Dionys. Dem. 9; Alex. W. VIII, 481; Tiber. ibd. 532; Hermog. p. 350; schol. Herm. V, 528. Contra habent φιλοτιμίαν [ita rhetores] admodum pauci nostrorum, plerique cum S φιλοτιμίᾳ). — (ἐπαρηκολούθησεν S, ἐπηκολούθησεν P.) — secl. μηδὲ ante τοῦ χοροῦ. Nisi etiam τοῦ χοροῦ delendum. — (τῷ] τῶ S corr., τὰ pr. ut vid.). — 71 (συγενημένου pr. S, οὐδὲ γεγενημ. corr.) — secl. δεινοῦ sec. Rh. IV, 529. Οὐδὲ . . εἰπεῖν ∼ ὡς οὐ γεγενημένου πώποτ' ∼ οὐδενὸς ἐκ τῶν τοιούτων. — νῦν αἴρω τὸ πρᾶγμα Rh. l. c. pro τῷ λόγῳ τὸ πρ. ἐγὼ νῦν αἴρω. — secl. ποτ' post παλαίσαντα (br.). Εὔθυνον | τὸν παλαίσαντα ∼ ἐκεῖνον | τὸν νεανίσκον. — (καὶ Σώφιλον codd., del. καὶ R.) — τις post ἰσχυρός om. Anon. Seguer. Sp. Rh. Gr. I, 439, 1. Ἰσχνός Dobr. bene ci. — ἐν Σάμῳ ἐν] abundant haec compositionis vitiis, et fort. hoc totum Euthyni exemplum ab elaborata loci forma alienum est, cum praesertim in sequentibus (§ 73 sq.) nulla eius ratio habeatur. Cf. Wachendorf Mus. Rh. 26, 417. Etiam Rh. IV, 529 post allatum illud αἴρω καὶ φοβερὸν ποιῶ ita pergitur: ἔπειτα . . ἐκ τῶν παραδειγμάτων τῆς αὐξήσεως τὴν πίστιν παρέσχετο λέγων „ἴσασιν Εὐαίωνα πολλοὶ κτἑ." Cf. ibd. 525. Itaque conicias iam veteres haec quae nunc intermedia sunt (πολλοῦ γε καὶ δεῖ — ἀποκτεῖναι) obelo notasse. — τύπτων Schaef. Dd.: ὁ τύπτων codd. (τύπτοντα Vater). Tum δεῖν post ᾤετο add. Schaef., ego cum Herw. ante ᾤετο. Cf. 81. 143; XXII, 63. Contra ἐδόκει pro ᾤετο Weil. (simul τύπτων); cf. Muson. ap. Stob. Floril. I p. 303, 12. 304, 7 M. — ἐν δείπνῳ . . κοινῇ om. Rh. IV, 529 (non item 525 adn.). Habet quo offendat κοινῇ, ad antecedens διατριβῇ ἰδίᾳ relatum; nam privatum conventum fuisse docet § 73. Sed si dempseris illa de Euthyno, κοινῇ alio sensu accipi poterit. — 72 τοὺς ἐλευθέρους W. IV, 496. 529. ἐστὶ deest p. 529. — ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι om. Plut. Platon. quaest. X, Mor. 1010 F; [Longin.] π. ὕψ. c. 20; Rh. IV, 530. — (ἑτέρῳ] ετρωι pr. S.) — ὑπάρχων om. π. ὕψ. l. c.; ὤν pro ὑπ. Rh. IV, 530, ubi ordo invertitur: ὅταν ὡς ὑβρ., ὅταν κονδύλοις, ὅταν ὡς ἐ. ὤν, ὅταν ὡς (ὡς om. Paris.) ἐπὶ κόρρης. Contra Tiber. p. 558 et 568 cum Anonymo Sp. I, 440 ὅταν ἐπὶ κόρρης, ὅταν κονδύλοις. — post ἀνθρώπους om. αὐτῶν cum Rh. IV, 530,

Sopatro VIII, 376, π. ὕψ. l. c.; cf. Muson. ap. Stob. Fl. I, 303 M. (ἐξίστασθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπ' αὐτῶν). Ante ἀνθρ. est ap. Plut. l. c. Cf. etiam schol. 573, 25 sq. — ὦ ἄ. Ἀ. post οὐδεὶς ἂν om. Plut. l. c. — (ἀπαγγέλλων] ἀπαγλων pr. S.) — 73 δὲ Rh. IV, 529: δή. — λογίζεσθε A: λογίσασθε. Cf. XX, 87. Σκέψασθε δὲ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν (∾ ἐναργὴς ἡ ὕβρις φαίνεται) | ὦ ἄ. Ἀ. καὶ λογίζεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ∾ ὅσῳ πλείον' ὀργὴν ἐμοὶ προσῆκε παραστῆναι | πάσχοντι τοιαῦθ' ὑπὸ Μειδίου (καὶ λογίζ... αὐτοῖς ∾ τῷ τὸν Βοιωτὸν ἀποκτείναντι). — (ευωνι et paullo supra σκέψασθαι pr. S; tum id. pr. επαινεσθαι et ἐπὶ τὸ δεῖπνον.) — οἷς] οἵ' Cobet. — μηδὲ v.: μὴ pr. S Dd. — 74 τοῦτο: ταῦτα A et Tiber. 441 W. — (οἷ] οὗ S al.) — (εἴ τις in mg. S a m. pr.) — 75 αὐτὸν post μόνον A: post ἀκούω γὰρ v. (br.). Δοκοῦσιν δέ μοι | καὶ τῶν .. πολλοί ∾ ἀκούω γὰρ ἔγωγε | μιᾷ μόνον αὐτὸν ἁλῶναι ψήφῳ. — (ποιήσαντας pr. S.) — (τὸν post τοῦτον bis habet S.) — 77 (δικασταί] αθηναιοι δικασται S pr.) — πρὸς ἀλλήλους non addit Rh. VII, 53. — (ἂν ante ἀνθρώπων om. SA; post πολιτῶν add. AF.) — ἴδηθ' scr.: εἰδῆθ'. Μὴ μεγάλου .. προσωφείλετο ∾ ἵν' ἴδηθ' .. φανήσεται. — βραχὺς περὶ αὐτῶν A: περὶ αὐτῶν βρ. (br.). — (κἂν] καὶ pr. S.) — 78 καὶ τοῦτον οὐκ εἰδὼς ὅστις ποτ' ἐστὶν (cf. XXIX, 29) οὐδὲ γιγνώσκων Dionys. Dem. c. 58, inter exempla synonymorum coniunctorum, proba lectione et offensione omni carente, cum nunc in verbis οὐδὲ γιγν. post οὐδ' εἰ γέγονε adiectis non sine causa Cobetus offenderit. Num retractato loco antiquitus duplex lectio fuit, altera quam servavit Dion., altera codicum nostrorum, sed absque verbis οὐδὲ γιγν.? Οὐδ' εἰ γέγον' οἶδα est XVIII, 70. — (ἔργ' ἀπαντά S.) — ἦν post πραττόμενα A: post πάντα v. (br. in πραττόμενα ὑπὸ). — 79 ἐναντίον κόρης ἔτι καὶ παιδὸς οὔσης Dionys. l. c.: ἔτ' ἔνδον οὔσης τότε καὶ παιδὸς οὔσης κόρης ἐναντίον. — (ἂν ante ἄνθρωποι om. SA.) — ἑξῆς εἶπον scr. coll. XXII, 61: ἐξεῖπον codd., εἶπον (Wolf.) Cobet. — (ὃ in ras. paene trium litt. capaci hab. S.) — (αφίεσαν SA). — 80 μνημονεύειν ὑμᾶν A: ὑμῶν μνημ. (br.). — (ταυτην τοτε cum signis transpositionis S pr.) — ἠδυνήθην A: ἐδυν. (br.). — κομίσασθαι AF: ἀνακομίσασθαι. — (εἴσπραξιν pr. S.) — τούτων ὑβρίσματα A (ἠσελγημένα τούτων γρ. F). — 81 (ἀπήντα] απαντα pr. S corr. ead.) — πω A: πώποτε. — 82 secl. πρότερον (br.). — (Θορίκιος Palmerius: θεωρισκος S al.). — (αὐτοῦ] αυτωι S al.; tum S pr. κρινομενου.) — 83 ἧς λέγω ταύτης ἣν γρ. S: ταύτης λέγω ἧς (h.). — οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ δικαίως ἀλλὰ καὶ πάνυ αἰσχρῶς A Dd.;

οὐκ ὀρθῶς ἀλλὰ καὶ πάνυ αἰσχρῶς οὐδὲ δικαίως S al. Verba ἀλλὰ καὶ πάνυ αἰσχρῶς (h.) delenda esse ci. Weil. — 84 ταῦτα ante τάκ add. S. — τελευτῶν A: τὸ τελευταῖον. — 85 puto ἐπυνθανόμην τινός (br.). — οἷος ἦν pr. S: οἷός τ' ἦν. — (ἀποφαίνειν A, γρ. F, corr. Y: ἀποφέρειν S v. Cf. 96.) — 86 θεάσασθε A: καὶ θεάσασθε. Cf. schol. p. 585, 11; XVIII, 147. — (κακοηθιαν pr. S.) — verba τὴν μὲν δίαιταν . . τὸ μέλλον λαθεῖν obelo notata sunt in SF. Minoribus litteris exprimenda curavi. — secl. τῶν διαιτητῶν post ἡμέραν: τῶν διαιτῶν Dobr. Dd. Item secl. θαργηλιῶνος ἢ τοῦ et γιγνομένην, cum Dd. Schaeferum secutus haec omnia τὴν τοῦ θαργ. .. γιγνομένην seclusisset. V. schol. 586, 9: *M.* οὖν κακούργως ἐφύλαξε τὴν τελευταίαν ἡμέραν τὴν τοῦ σκιροφοριῶνος. De Thargelione nihil omnino dicit scholiasta. — 87 δοῦναι ψῆφον sine τὴν Y et lemma scholii p. 586, 17 (cf. schol. v. 20). — (ὁντινοῦν] οντι pr. S.) — κατηγορῶν ἔρημον] κατ. ἐρήμην γρ S γρ F. — 88 toti loco inde a δεῖ δὴ τοῦτο usque ad ἄκυρον ποιεῖ § 92 obeli appositi sunt in SF. Cf. schol. p. 587, 25. Minoribus litteris exprimenda curavi. — οὕτως ὠμόν, τηλικαύτην] confusas esse duas lectiones, οὕτως ὠμὴν et τηλικ., non iniuria suspicatur R. Cf. 97. — (επεβουλευσαι pr. S.) — (ἔχειν] εχει pr. S.) — θεάσασθαι scr.: θεάσασθε. — 90 ἐξῆν αὐτῷ AF: αὐτῷ ἐξῆν (h.). — (δέκα μνῶν] δεκα μν cum ω inter versus S.) — μήτε λόγου] μήτε ἐλέου γρ S. Cf. §§ 105. 209. — (ἐπ' εικειας S.) — 91 ἐχαρίσαθ' αὐτῷ Dobr.: ἐχαρίσασθε αὐτῷ. — οὐδέπω καὶ τήμερον οὐδένα Pollux IX, 92. Οὐδὲ χαλκοῦν οὐδέπω . . οὐδένα ∾ ἀλλὰ καὶ (ita s, lemma schol. 589, 6) δίκην ἐξούλης ὑπομένει φεύγειν. Sed etiam ἀλλὰ δίκην (sine καὶ) ἐξ. ∾ ὑπ. φ., cf. οὐκοῦν ὁ μὲν ἠτίμωται καὶ παραπόλωλεν. — φεύγω ν O, corr. Y, Spald. Buttm. — 92 αὐτὸς cum κατεσκεύασεν coniungo (cf. Weil.). — αὐτῷ πεποίηκεν Dobr.: αὐτῷ πεποίηται (at πεποίηκεν F). — φανερῶς οὕτω F: φανερῶς. Τοῦ φ. οὕτω ∾ τοὺς ὑμετέρους νόμους ∾ ἐφ' ὕβρει παραβαίνοντος. — verba εἰ γὰρ ἀτιμία καὶ . . . . θάνατος φαίνεται obelo notata in SF. — 93 τοὺς ante μάρτυρας om. SYP. — (ΜΑΡΤΥΡΕΣ] ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΝΟΜΟΣ SA.) — (κατηγοριον S.) — (ἐπεὶ ἧκεν ἡ κυρία] επικενηκυρία pr. S, επ' ἡκενηκυρία corr.). — (καταλειπόντα S.) — (ὅπως] πως pr. S.) — 94 (post ὃν ἂν βούλωνται in codd. repetita verba διαιτητὴν ἑλέσθαι cum Sauppio del. Dd.) — (δ' ἕλωνται R.: βούλωνται.) — (διαγνωσθισιν pr. S.) — (μεταφερέτωσαν Budée cum corr. O: καταφερέτωσαν.) — (ὑπὸ τούτου SF; εκκληματα S.) — 95 κάλει

δὲ καὶ Apsinis (p. 586) Paris. (*κάλει δὲ* v.) et nostrorum s. — *τὰ τοιαῦτα* v. et Apsin.: *τοιαῦτα* SF. — ad *οὗτος ὦ ἄ. Ἀ.* singularis obelus appositus in B (non in SF); cf. schol. p. 590, 29 *ὠβέλισται δὲ καὶ ταῦτα· οὐδὲ ἐπιβῆναι γὰρ τοῖς τοιούτοις ἐφεῖται.* — *ἴσως* om Liban. Epist. 175, in imitatione loci. — *πάσας* scr.: *ἁπάσας* (br.). — *ἐφ' ἡλικίας* Apsin.: *ἐν ἡλικίᾳ. Πάσας* ap. Aps., qui liberius loco utitur, non additum est. *Διὰ πάντων ἥκων πόνων* est ap. Libanium. — *καὶ ὀδύρασθαι* A: *ἢ ὀδ.* (h.). — 97 verbis *καὶ μήθ' ἑορτῆς .. παράδειγμα ποιήσετε* obeli appositi sunt in S, *διπλαῖ ὠβελισμέναι* in B; in F hae tribus prioribus versibus, obeli duobus posterioribus. — (*ποιούμενον* om. pr. S, add. rec.). — 98 *τίν' ὦ* v.: *καὶ τίν' ὦ* SYP. — (*βδελλυρος* S.) — *ἄνδρες Ἀθηναῖοι* SP: *ὦ ἄ. Ἀ.* — (*αὐτοῦ σχεδὸν*] *αὐτοὺς σχεδὸν* pr. S.) — (*προσήκει* A: *προσῆκε.*) — (*διὰ ταύτην*] *δι' αὐτήν* pr. S.) — 99 (ante *νὴ Δία* IV litt. erasae in S.) — *τοῦθ' ὅτι* AF, Rh. VII, 336: *ὅτι* (h.). Merito autem his *ἀλλ' ἴστε δήπου .. δίκην διδόντας* obeli in F(B) appositi sunt: quae minoribus litteris exprimenda curavi. — (*φέρειν*] *αφερειν* pr. S, *ἀφαιρεῖν* γρ S.) — *ὑπὸ τούτου* om. Rh. VII, 336. 339, adversantibus manifesto numeris, neque sententia patiente. — (*οὕτως*] *οὗτος* SA.) — § 100—101, quas minoribus litteris exprimendas curavi, obelis notatae in SF. Cum § 101 cf. § 184 sq. — *εἰ τοῦτον* codd.: *εἰ τοῦτον μὲν* v. Dd. Interrogandi signum post *ἐλεήσετε* posuit Aug. Buttmann. — 101 *οἶμαι*] *ἡγοῦμαι* A. An [*οἶμαι*] .. *ἀξιῶ*? (i. e. *δίκαιον ἡγοῦμαι*). — *ἕτερος οὑτοσί* S: *ἕτ. οὗτος*. Cf. 185 (Weil.). Quamquam fort. inter *ἐγώ τις οὑτοσί* et *ἕτ. οὗτος* oppositio est. — (*οὐδένα δ' οὔτ'* SYP.) — *βίαιος*] *βίαιος ὠμὸς* A. — 102 *καὶ* ante *καταψηφίσασθαι* om. A. — 103 (*ποιήσαντα* S. al.) — (*ἐάσω*] *α* a corr. S.) — (*πρὸ τῶν*] *πρωτων* pr. S.) — *τοῦθ' ἡδέως*] *τουθη* (una litt. erasa) *εως* S. — 104 *κακῆς*] *καὶ δεινῆς* Arist. p. 378 W.; cf. Mus. Rhen. XXXVIII, 621 sq. — *περιὼν* hic quoque pr. S. — (*περὶ ἐμοῦ*] *περι μου* S pr.) — *ὁ* ante *δεδρακὼς* addidi (*εἴην* pro *εἰμὶ* Cob.). — (*ὑφισχειτο* pr. S.) — *οὔτ' οὐδὲν* SYP: *οὔτ' ἄλλο οὐδὲν* v. Dd., *οὔτ' οὐδὲν ἄλλο* A (om. Aristid. p. 378). — 105 *ὤκνησεν οὐδὲ* sine *ἀλλ'* Aristid.; cf. LV, 4. 7; sed etiam XLIII, 76; supra § 91, ubi *ἀλλ' οὐδὲ χαλκοῦν* F. — post *τηλικοῦτο* om. *ἀδίκως* cum A. Cf. v. l. 97, ubi in A *ἀδίκως* post *περιπέπτωκεν* additur; XL, 48. — *λόγου* scr. coll. § 209, ubi in eisdem verbis *λόγου* S, *ἐλέου* v.: *ἐλέου* (br.). Cf. etiam § 90. — 107 (*προσεξειργάσθαι* pr. S corr. ead., YP.) — (*αφνιδαιος* S pr. sec. Weil.) — *καὶ* post *λαβὲ δή μοι* om. S Dd. — 108 *ἀκούητε* F: *ἀκούητέ*

μου A, *ἀκούσητε* S v.). — (*μετὰ ταῦτα*] *μεταυτα* pr. S.) — (*τινά* ante *ἀντὶ* om. S.) — **109** *ὕστερον* om. F. — (*εκβαλλων* S.) — **110** *αὐτὸ τὸ πρᾶγμα* A: *τὸ πρᾶγμα αὐτό*. *Ἐπήγαγέ μοι* .. *ψευδῆ* = *καὶ οὐδὲν ἐμοὶ προσήκουσαν* ∾ *ὡς αὐτὸ τὸ πρ. ἐδήλωσε*. — *εἰπεῖν* om. Hermog. p. 344 (*ἀλλὰ γὰρ μικροῦ με παρῆλθε*), Tiber. 545 (*τουτὶ γὰρ αὖ μικροῦ με παρῆλθε*, sed Gal. Par. Med. *μικροῦ παρελήλυθε*). Ap. Alexandrum p. 432 est: *τουτὶ μικροῦ με παρῆλθεν εἰπεῖν*. Cf. XIX, 234. (*Τουτὶ* . . *εἰπεῖν* ∾ *μ' ἐγράψατο* .. *λελοιπώς*). — secl. *ἐγὼ* (h.). — **111** *ὧν* AF: *ὑπὲρ ὧν*. — *ἐκινδύνευον* AF: *δίκην ἐκινδύνευον*. — *τοῦτον ὃν διεξέρχομαι τρόπον* Aristid. 386 W.: *τοῦτον τὸν τρόπον ὃν διεξ*. — *εἶχον* scr.: *ἔχω* (h.). — *τί* (*τι*) *χρὴ* SP: *ὅ,τι χρὴ* (h.). — **112** (*τῶν ὁμοίων*] *τῶν νόμων* SYP.) — *τοῖς λοιποῖς* SYP Dd.: *τοῖς πολλοῖς* (cf. v. l. XIX, 101): *ἡμῖν* Taylor: *ἡμῶν* (*ὑμῶν* A). Cf. infra *τῶν ἄλλων ἡμῶν* et *καθ' ἡμῶν*; *τοῖς ἄλλοις ἡμῖν* 138. — (*ουμέστιν* S.) — *δίκην* AF: *τὴν δίκην*. — *εὐτρεπεῖς καθ' ἡμῶν* F. — **113** (*ἠρξάμην λέγων* S.) — removi uncos legis formulae a Dd. additos. — *ἢ ἰδίᾳ* Westermann: *καὶ ἰδίᾳ* R. Dd.; *και δια* S al. — **114** (*επαγων* ut vid. pr. S, *επάγ* . . corr.) — *εἰσιτητήρια* Herwerden: *εἰσιτήρια* (*εισητήρια* corr. S). Cf. Herwerden Lapidum de dial. att. testimonia p. 49. — **115** *ἀρχεθεωροῦντ'* scr. (Meisterhans Gr. d. att. Inschr. p. 6): *ἀρχιθεωροῦντ'*. — (*περιειλε* pr. S.) — *ἐκβαλεῖν* A: *ἐκβάλλειν*. — **116** *δι' ἐμὲ* (br.) Y, Rh. IV, 459 (schol. p. 608, 3?): *δι' ἐμοῦ*. Locus non videtur sincerus esse. — *τὸ πρᾶγμα ὦ βουλή* AF: *ὦ β. τὸ πρᾶγμα* (h.). — *οὐκ ἀποκτενεῖτε* del. Badham. Omittuntur haec in testimonio § 121. — (*συλλημψεσθε* et supra *τετυφωσθαι* pr. S.) — **117** *αὐτῷ* post *ἄλλος τις* om. SY. Sed *καὶ ταῦτ' ἔλεγ' ἡ μιαρὰ καὶ ἀναιδὴς αὕτη κεφαλή* ∾ *καὶ χρώμενος ὥσπερ ἂν ἄλλος τις αὐτῷ τὰ πρὸ τούτου*. — (*ηὐτύχει* A Dd.: *εὐτύχει*). — *πάντων ἐκείνου* v. (cf. schol. p. 609, 9): *ἐκείνου* S Dd. (br.). — *ἀπαλλαγῶν* SP: *διαλλαγῶν*. Cf. § 151; XXXVIII, 6. *Πάντων ἐκείνου πράγματά μοι* ∾ *περὶ τῶν πρὸς τοῦτον ἀπαλλαγῶν*. — (*ειργασται* SY.) — **118** (*παραλείπεται* SYP Dd.: *ὑπολείπεται* A, *καταλείπεται* v. Fort. simplex *λείπεται* verum est.) — **119** *μὲν* ante *προτεραίᾳ* om. cum SFYP. — *καθεζόμενος* AF: *καθιζόμενος*. — *κατ' αὐτοῦ* A: *περὶ αὐτοῦ*; cf. § 121; XVIII, 215. — (*φλαῦρον*] *φαῦλον* SYP.) — (post *μάρτυρας* est ΜΑΡΤΥΡΙΑ [S] vel ΜΑΡΤΥΡΕΣ in codd. paene omnibus.) — **120** *αὐτὸ τοὐναντίον* S: *αὖ τοὐναντίον*. — puto *λελοιπέναι μὲν ἄν*. — **121** (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — (*σουνευς* S.) — (*Χάρης* R.: *χιαρης*.) — (*ἐδόθη εἰς* Schaef.: *ἐδ. ἡ εἰς*.) — (*αὐτοῦ* YP:

αὐτὸν.) — (οικιειαν pr. S; tum προτεραι S.) — (ἐμβεβληκότα Taylor.: ὡς ἐμβ.) — (φλαῦρον Dd.: φαῦλον.) — 122 οὐδὲν S: οὐδὲ. — 123 (περιΐστασθαι S, primum ι a corr.) — vetustam scribendi rationem ἐγλογιζομένοις servavit S pr. — ὑμῶν SAYP: ἡμῶν. — (βδελλυροι S.) — εἰσιν ἐγγυτάτω del. cum R. Dd. Cf. Gebauer. Lys. I² p. 375. Numeri (cf. οὐ δὴ δεῖ παρορᾶν) tueri videntur. — 124 (εἰσηγορίας pr. S.) — ὑμῶν μετ. A: ἡμῶν μετ. — (διεσωσαμην S.) — 125 ἐγκαλέσῃ A: ἐγκαλῇ. Περὶ ὧν .. ἐγκαλέσῃ ∼ τότ' ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδίκως (∼ ἐφ' ἑαυτὸν ἐλθόντας χρή). — 126 de interpunctione cf. § 131 init. — (κακος pro κακῶς, tum κατ' εἰπεῖν pr. S.) — δέκατον S: τὸ δέκατον. — ἕκαστος AY pr. S (corr. ead. ut vid.): εἷς ἕκαστος. Cf. XXIV, 93; XXV, 25. 99. — secl. συνηδίκηται repetitum. 127 δίκην] τὴν δίκην pr. S. Praestat fort.: ὀρθῶς καὶ κατ' ἀξίαν .. τὴν δίκην λαμβάνειν. — λαμβάνειν A: λαβεῖν. Infra est ποιεῖσθαι. — ὑπὲρ ἐμοῦ μόνου ὄντος A: ὑπὲρ ὑμῶν ὄντος μόνου S al., ὑπὲρ ἡμῶν (hoc recte fort.) ὄντος μόνον F, ὑπὲρ ἐμοῦ ὄντος μόνου (h.) Dd. — (ὁμοῦ A: ἐμοῦ.) — ὑπολαμβάνειν A. Dd. Μὴ συνηγόρους .. δοκιμαστὰς ∼ τῶν τούτῳ .. ὑπολαμβάνετ' εἶναι. — 128 ἀσελγὴς μόνον SA: μόνον ἀσελγὴς (br.). — διακρούσηται τούτῳ .. δοῦναι] ita SYP; at A τούτῳ τὸ δίκην δοῦναι ὧν ἐμὲ ὕβρικε διακρούσηται, F τούτῳ τὸ δοῦναι ὧν ἐμὲ ὕβρικε δίκην διακρούσηται. Del. fort. τούτῳ, pro quo οὕτω γρ S. — 129 ante ἃ πολλοὺς om. τἆλλα cum A. — τί οὖν om pr. S. Interrogandi signum cum PhButtm. addidi. — δεινότερα codd.: δεινότερον lemma schol. p. 615, 19, Dd. — ἐγὼ] ἔγωγε F cum Aristide p. 371 W. — (ὑπομει τ pr. S, ὑπομείνετ' corr.) — secl. ἡμῶν (ὑμῶν S) cum Aristide, ubi corrupte exstat παρ' ἀμφοτέρων δῶρα. — τό [τ'] ἐμὸν] scholiasta, qui et ipse legit τε, pro nominativo habet πᾶν τό τ' ἐμὸν, ego pro accusativo — 130 τὰ ὑπομνήματα πάντα A: πάντα τὰ ὑπομν. (br.). — post ὑμῖν ᾗ om. τοῦτο cum F. — 131 (εἰσάπαξ] απαξ pr. S.) — 132 μυρί' ἂν ἔχων εἰπεῖν AF (br.). Ἂν genuinum videtur; cf. 65; XX, 33. — περὶ τῶν δὲ scr.: περὶ δὲ τῶν (br.). — τῷ νῦν add. antiqua manus in S, Weil.; cf. schol. p. 616, 28; 617, 3. Alius autem scholiasta (617, 11) βοηθεῖν αὐτοῖς legisse videtur. Βοηθεῖν αὐτῷ R., cf. 141. — 133 καίτοι — 134 πάντας ἤλαυνες obelis notata in S; in B tantummodo usque ad extremam § 133 obeli pertinent; simil. in F, sed ibi posterioribus VII versibus obeli, prioribus VII διπλαῖ ὠβελισμέναι appictae. Minoribus litteris exprimenda omnia illa curavi. — μὴ λαχεῖν pr. S: μηδὲ λαχεῖν. — ἀργυρᾶς secl. Dd. Altera lectio (AF)

est ἐξ Ἀργούρας τῆς Εὐβοίας; cf. schol. p. 618, 3; Herodian. π. μον. λέξ. p. 13, 20; Macrob. Sat. V, 21, 8; Harpocr. ἀστράβη. Contra ἀργυρᾶς est ap. Helladium, Phot. p. 533a, 35 Bk. — **134** εἶτα εἴς γρ S, porro εισκωψομεν S, in quo εἴ σ' ἔσκωψεν detexit Weil.: εἶτα εἴ σ' .. ἔσκωψεν. — συνιππεῖς] ἱππεῖς? Cf. v. l. 174. — secl. σοί (h.). Non solet ἐπιχαίρειν iungi dativo personae. — (ἐπέχαιρον] επεχειρουν S.) — χρῆν scr.: ἐχρῆν (br.) — **135** τί (τι) σὺ .. τί (τι) μὴ S: ὅ, τι σὺ (br.) .. ὅ, τι μή. — κεφαλὴ σύ, παρελθὼν Gebauer argum. ex contr. p. 272: κεφαλή, σὺ παρελθών. Cf. XIX, 313; LVIII, 49. — τῶν ἄλλων ποιῆσαι A. — **136** post ἅπασιν om. ἀνθρώποις cum A. — secl. aut transpon. τἀδικήματα (br.) — (ἑόρακε O Dd.: ἑώρ.) — αὐτὰ τἀναντία scr.: αὖ τἀναντία. Cf. 120. — **137** ὁρῶντας] δεδιότας A; inde ὀρρωδοῦντας Tayl. — **138** secl. καὶ ὑβριστήν sec. Tiber. p. 551. Omne momentum est in verbis ἐπ' ἐξουσίας καὶ πλούτου, quorum vis hoc additamento infringitur. (Θρασὺν pro πονηρὸν A.) — post μηδὲν ἂν om. αὐτὸν cum Tiberio (qui etiam ἂν om., cum A). Dio Cass. LXII p. 702 E: πρὸς τὸ μηκέτι πάσχειν ἐξ ἐπιδρομῆς τῶν πολεμίων. — περιαιρεθείς γε Tib.: om. γε nostri. — **139** (Πολύευκτος om. pr. S.) — πρὸς pr. S: πρὸς ἔτι (ἔτι add. pr. S in mg.). Cf. XXIII, 89. — τούτοις ἕτεροι F: ἕτεροι τούτοις (br.). — (εποχλουντων S.) — verba οὓς μὰ τοὺς .. μαρτυρεῖν obelis notata in SF. — **142** ἡμῶν ἕκαστον F: ἕκαστον ἡμῶν (br.). — ὑπὲρ πάντων scr.: ὑπὲρ ἁπάντων (br.). — ante τιμωρητέος om. ἐστὶ cum Y. — **§ 143**—148 obelis notatae in S; in B usque ad κόπτειν διαφέρει tantum (§ 147) obeli pertinent; in F etiam sequens versus notatus; in eisdem B(F) ad γένους ἕνεκα νὴ Δία (149 init.) adnotatum est: τοῦτο συνῆπται (συνῆπτο Weil.) τοῖς παρασήμοις („nota critica notatis" Weil.), πρὶν διορθωθῆναι τὸν λόγον· τὰ δὲ μέσα ἐνετέθη. Cf. ad § 148. — ποτὲ ἐν τῇ πόλει om. Apsines p. 517. 519 (bis); ἐν τῇ πόλει etiam ab Hermog. p. 248, schol. Hermog. IV, 539 omittuntur. V. etiam Minucian. IX, 603 W. — τίνων ὑπαρχόντων Apsinis p. 519 Paris. A: τίνων εὐεργεσιῶν ὑπαρχουσῶν. Cf. 145 init. (144 extr.). — ποίων τινῶν] οἵων δὴ τότε Rh. IV, 539 (π. τιμῶν A). Cf. XXIII, 20. — δήπου, it. ἐγώ, ὑμεῖς, καὶ γνῶτε om. Rh. IV; id. pro οὔτ' ἐστὶν οὔτ' ἔσται tantummodo ἐστιν habet (ἔτ' εστιν pro οὔτ' ἔστιν S, τ' ε a pr. m. in ras.). Sed videtur rhetor consulto locum paullum contraxisse; itaque ὑμεῖς tantummodo, quod ex falsa oppositione ad ἐγὼ facta natum puto, seclusi, scripsique ἴδητε (cf. γνῶτε)

pro εἰδῆτε (hoc etiam Rh. IV). Ad ἐγώ cf. or. III, 21. — ὅ, τι τοῖς] ὃ τοῖς AF, Rh. l. c. V. ad § 66. — ὑμῶν] ὑμῖν S et corr. F. Cf. 159. 183. 211; XVIII, 49. — **144** δὴ post ταύτης addidi ex A. Cf. 144 extr. — (ἧς] οἷς S.) — **145** καὶ στέφανοι add. F Weil. — **146** ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὑμέτεροι FYP, quod numeris melius convenire videtur. — **147** (ἱερὰ S pr., cf. schol. 625, 12 „ἱερὰ" μόνον ἡ ἀρχαία ἔχει. Vulgaris lectio ἱερὰν ἐσθῆτα etiam W. IV, 546 nunc quidem exstat (at v. supra p. III); ibidem περικόπτειν τοὺς Ἑρμᾶς, pro quibus κόπτειν τοὺς Ἑρμᾶς S v., κόπτειν Dobr. Dd.). — post διαφέρει interrogandi quod ponebatur signum mutavit Dobr. — **148** ἀντιθῶμεν .. ἐνδεικνύμενος] haec cum nullo modo cum sequentibus conveniant, delevit Dobraeus; Weilius autem perspexit nexum esse cum 149 init. γένους ἕνεκα νὴ Δία; itaque intermedia putat ab oratore postmodo in mg. adscripta fuisse, id quod etiam scholion ad 149 init. adscriptum (v. supra ad 143) fere testari videtur. Adiunguntur autem haec intermedia μὴ τοίνυν κτἑ. ad 146 extr. Pro ἐνδεικνύμενος W. ἐξακούμενος scr.; sed sensus ἐπαιρόμενος vel tale quid flagitat: ἐπήρθη ταῦτα ποιεῖν ad ἐνδ. addit corr. S, schol. autem (625, 17) explicat: ὑπὸ τίνος ἠδικημένος; ποίου χορηγοῦ παροξύνοντος κτἑ. — ὑμῖν post μὴ τοίνυν om. F (post καλὸν hab. A). Cf. Liban. Herm. IX, 60, 1: οὐκοῦν πρὸς τῷ μὴ δίκαιον οὐδ' εὐσεβές. — θεμιτὸν (br.)] θέμις? cf. XXV, 81; Kühner Gr. Gr. I, 356, 3. Verum θεμιτὸν etiam Dionys. A. R. IX, 13 legisse videtur; cf. or. LX, 29. — secl. εἶναι (br.). — (οὗτος .. μή τί γε] οὗτός γε SA; μή τι SP et schol. 626, 1.) — **149** ὑμῶν om. Rh. IV, 538, ubi omnino locus in artius contrahitur; neque quod schol. 626, 31 idem om., magni faciendum. — τὰς ante τούτου del. R.; sed v. Schaef. Καὶ τίς .. ὑμῶν | τὰς ἀπ. ∾ ὥσπερ ἐν τρ. | τὰς τ. γ. — εἶναι post συμβέβηκεν sensum non habet. — ὑποβαλλομένη PY: ὑπολαμβανομένη A, ὑποβαλομένη v. (schol. 627, 8). Non effectus, sed actio spectatur. — (γενόμενον· ἡ δ' ἐξὸν] γενομενη δεξον pr. S.) — τῆς αὐτῆς Dobr.: ταύτης τῆς (τῆς ἴσης AF). — **150** τῶν ante οὐ προσηκόντων om. AF. Cf. IX, 31. — τετυχηκὼς AF: τετευχὼς. — (οὐδένα χρῆσθαι pr. S.) — ἀληθῶς βάρβαρον schol. 626, 27: ὡς ἀλ. βάρβ. AF, βάρβ. ἀλ. S al. Dd. (br.). — **151** cum AF inserui ἃ post ὄντων, cum A delevi ὧν post ἀναιδεῖ (h.). — πολλὰ καὶ δεινὰ] δεινὰ καὶ πολλὰ A; cf. § 109. — οὑτοσί (AF) pro οὗτος nollem me recepisse. — (ἐξαιτήσεται S al.) — puto ἔλαττον et ἢ ὅσον pro ἐλάττω et ἢ ὅσα (br.); cf. 152. Καὶ ἔλαττον .. καταθεὶς ∾ ἢ

ὅσον .. καταγελάσῃ. — (καταθεὶς] ante σ in S aliquid erasum.) — 152 οὐδὲν ἐλάττονος scr.: οὐδενὸς ἐλάττονος (br.). Supra 151 est πολὺ ἐλάττω. — τουτῳί pro τούτῳ nollem me scripsisse; it. mox οὑτοσὶ (v.) pro οὗτος (S A Dd.). — (ἢ ὅσον] ησον pr. S.) — τῶν ante τριηραρχιῶν add. SYP Weil. — 153 ἐν ἁπάσαις λέγειν Y. — secl. ἐσμεν (h.). — (ααποκναιει pr. S.) — 154 (κρίνων] κρινω pr. S, κρινῶ Weil.) — (ἐλάττον S, ἐλάττω v.; Weilius propter accentum, quem in S pr. m. posuit, ad v. a Bekkero spretam revertit.) — ἰδίων] ἰδίων ἐδαπανῶμεν A Dd., ἰδίων οἴκων SYP, ἰδίων οἴκων ἐδαπανῶμεν F. — 155 (ἦν om. S al.) — (τάλαντον] ταλάντων S.) — (σκεύη] μεσκευη S pr.) — (μηδενα αναλωσαι pr. S.) — 156 οὐδεμίαν δήπου S: οὐδ. αὐτῷ δήπου YP Dd. (br.), οὐδ. δήπου αὐτῷ AF (h.). — (post εἱστίακα duae litt. erasae in S.) — 157 secl. ἐγὼ post ἐγενόμην (h.) — με δοκιμασθέντα (br. bis)] fort. δίκαιον μ' ἂν δοκ. ἦν κομίσασθαι. — ἐγὼ μὲν οὖν] οὖν om. B t v; cf. XVIII, 255. — παρὰ τοῦ πατρὸς (br.)] παρ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς (opp. παρ' ἐπιτρόπων)? — 158 ante ἡ λαμπρότης om. ἐστιν cum F, schol. 629, 22. — ἀναλώματα τὰ τούτου (br.) A Dd. Cf. 210. — ἐγὼ μὲν A: ἐγὼ μὲν γάρ. — ῥυτὰ καὶ κυμβία Herodian. ap. schol. p. 618, 10; Athen. XI, 481 E, 496 F: κυμβία (κυμβιτα pr. S) καὶ ῥυτά. — 159 Μειδίας om. A. Sed ἐγὼ .. ἰδίας ∾ τρυφῆς .. Μειδίας ∾ καὶ .. κτᾶται. — τυχόντας ὑμῶν AF: τ. ἡμῶν. — (σκεύη Meier. Dd.: σκεύη καλά SY, σκ. λαμπρά AP, σκ. πολλά F.) — 160 νὴ Δία τριήρη A Dd.: νὴ Δία τριήρη ἣν pr. S al., μὴν διὰ τριήρη ἣν corr. S, γρ B et F. Cum hiatus sit inter τριήρη et ἐπέδωκε, de forma τριήρην cogitare possis; nempe reperiuntur τριήρην et τετρήρην in inscr. Atticis inde ab a. 334 a. Chr. n., Meisterhans Gr. d. att. Inschr. p. 60. — (θρυλλησει S.) — verba καὶ φήσει ἐγὼ (h.) ὑμῖν (h.) τριήρη ἐπέδωκα (h.), quae scholion sapiunt, seclusi. — (οὑτωσὶ δή] ουτωσιδε S, ουτωουδε S pr.) — (παρακρουσητε pr. S.) — ἄνωθεν δὲ βραχὺς γάρ (γάρ om pr., sed eadem omissionem notavit) ἐσθ' ὁ λόγος (ὃν add. corr.) λέξω S: ἄνωθεν δέ· βραχὺς γὰρ ἔσθ' ὁ λόγος ὃν λέξω, κἂν ἄνωθεν ἄρχεσθαι δοκῇ v.; omisit haec omnia A Dd. Interpolatum esse ex § 77 recte perspexit Dd.; sed prima verba ἄνωθεν .. λέξω propter homoeoteleuton διδάξω .. λέξω in A omissa, v. Weilium. Ὃν propter breves ferri nequit. — 161 (νῦν] τοίνυν SYP.) — 162 καθέξεσθαι mg. Parisinae: καθίζεσθαι. Cf. 56. 119. — 163 (ἀναπεπτώκει libri.) — (ἐνθάδε] ενταυθαδε pr. S, corr. ead.) — 164 (Ἀργούρας] αργυρας pr. S, corr.

ead.) — **165** ὁ ἀγαπητὸς ὁ παῖς AF: ὁ ἀγ. ὁ ἄπαις (br.?) v.; (ὁ τοῦ Νικίου) ἀγαπητὸς παῖς Dd. Schol. p. 634, 14: ὁ ἄπαις (sic)] ὁ νέος ἔτι καὶ παῖς. — (ταύτῃ Bk.: ταύτην.) — (ἐπίδοσιν secl. Bk.) — (οὗ δ' ὁ νόμος] ουδε [duae litt. erasae] νόμος S.) — **166** στρατείας ἀτελῆ ποιῆσαι δυνάμενος scr.: ἀτελῆ ποιῆσαι στρατείας δυν. (br.) v. Dd., ἀτ. π. δυν. στρατιᾶς (br.) A. — ταύτην εὕρηκε M. καινὴν] καινὴν ἐξεῦρε M. schol. 634, 23. — ἱππικήν S (qui κενὴν pro καινὴν), schol. l. c.: ἱππικῆς. — **167** (ἐκ Στύρων] ἐκ Σκυθῶν S corr.) — (τὰ ἀργύρεια] αργυρια S. al.) — οὐχὶ λειτουργία A; id. post τούτων add. ὑμεῖς, quod facile ante ὅμως excidebat. — **168** (καὶ ante Μειδίας om. SP.) — (παντὸς δὲ τοῦ] παντος δεκατου S pr. cum Y, παντος δε κὰι του corr. S.) — (Μειδίας δ(ὲ) ὑπολειφθεὶς YP; it. μειδιας δ' υπολιφθεις S.) — (κατεπλευσαι, συνκατεστησε S pr.) — **169** ἄνδρες SP: ὦ ἄνδρες. — (οἷάπερ R.: ἅπερ.) — (φησὶ AYP, καταλαζονεύεται SAYP.) — τῇ πόλει A: ὑπὲρ τῆς πόλεως. Cf. III, 6. — **170** (ὁπόταν] οπουεαν S; ὅπου ἂν schol. 636, 5.) — δωρεαὶ δέδονται A, recte puto (δωρεαὶ .. μεγίστων ∼ οὐδ' ἂν ἦν. εἰ προσέγρ. τις ἐν τῇ στήλῃ). — **171** (καὶ ante κεκόμισται om. S.) — secl. αὐτὸς, quod rationem non habet; item ἦν (contra γὰρ ἂν Cob. Herw. [post R.], γ' ἂν Weil. pro γὰρ). — τοῦτον ἐχειροτονήσατε A: ἐχ. τοῦτον (h.). — **172** post τίνος del. ἄλλου cum A (qui ἄξιός ἐστιν ; τίνος ἔστ' ἄλλου ἄξιος F. — **173** (πλεῖν Dd.: πλεῖον.) — **174** ἐποιεῖτο ἐξ. εἰς E. sine ὑμεῖς Greg. Cor. W. VII, 1200. — καὶ ταῦτα] ἐξιόντων add. SYP. Fort. fuerit in anteced.: τάς τε πομπὰς ἡγεῖτο καὶ ἐξιόντων, cf. Saupp. — καὶ ὅτι] ἀλλὰ μὴν ὅτι AF. — τοὺς ante μάρτυρας om. SFYP. Cf. 93. — **175** ἵν' αὐτὰ AF: ἵνα ταῦτα. — (γεγοννιης S.) — Θεσπιῶς scr. pro Θεσπιέως, nam πρῶτον .. πρώτης | τῆς τελ. γεγοννίας | μνησθῶ καταγνώσεως ∼ περὶ .. ἀδικεῖν | Εὐάνδρου κατεχειρ. | ὁ δῆμος τοῦ Θεσπιῶς. — προβαλλομένου v.: προβαλομένου SF. Cf. 176. 179. — secl. αὐτὸν (h.). — **176** secl. ὅτι (br.), mutata simul interpunctione; nam erat interrogandi signum post Εὐάνδρου, comma post ἀκούσατε. Cf. 184. — ζημιῶσαι F: κολάσαι. Cf. 181. 182. Εἰσελθόντα .. δικαστ. ∼ ἠβούλεσθε .. ζημιῶσαι. — προβαλλομένου O, schol. 640, 7: προβαλομένου. — χειροτονίᾳ pr. S (κατα in mg. add. ead.): καταχειροτονίᾳ. Καὶ .. βλάβας ἃς ἐπὶ τῇ ∼ χειρ. μένων .. γεγενῆσθαι (ἑαυτῷ γεγ. ∼ πρὸς ὑμᾶς ἄνθρ.). Item 179 ἐχειροτονήσατε pro κατεχ. ex S restitutum est. — **177** ὡσπερεὶ] ὥσπερ pr. F. Cf. 18. — **178** puto ἕτερός ποτ' ἔδοξ' ἀδικεῖν ὑμῖν (br.). —

179 (*δίκαιον* A: *καὶ δίκαιον*.) — *ἄνθρωπε θέαν* om. A (alterum *θ* in S corr. add.). — *με* ante *φῄς* om. A. — *ἐπιβαλεῖν* scr.: *ἐπιβάλλειν*. Cf. *εἰπεῖν* et *ἅψασθαι*. — post *πάντα* om. *μᾶλλον* cum A. — **180** *λαβὼν*] *λαμβάνων* A. — **181** (*ὧν* ante *εἶλεν* om. S al.) — *εὖ* ante *οἶδα* om. F. — secl. *οὔτε παρεδρεύων* (br.). Huius exempli ne in antecedentibus quidem ratio habetur. — *ἔχων οὐδεμίαν* AF: *οὐδεμίαν ἔχων* (br.). — **182** secl. *ὑμῶν*. *Τινὲς ὑμῶν ᾤοντο κτέ.* cum *τέθνηκεν* . . *ὑμῖν* non congruit; at deleto *ὑμῶν* oratorum quidam vel populi intellegentur. *Θανάτῳ ζημιῶσαί* = *τινες ᾤοντο χρῆναι*. — (*ἁλοὺς*] *αλουσα* pr. S.) — *ἑτέρους ἔχοιμ' ἂν* scr.: *ἂν ἑτέρους ἔχοιμι* v. (br.); om. *ἂν* A. — *δ'* post *ὑμεῖς* recte secl. Weil. *Ἀλλ' ὑμεῖς* est in A, *ἔτι τοίνυν ὑμεῖς γε* S. — *δόξαντι*] *δόξασι* requirit PhButtmann, recte ut vid., cf. *ἐκείνοις*. An sic: *δόξα⟨σί⟩ν τι παράνομον*? Cf. LI, 12. — **183** *ἐστὶ τοῖς πολλοῖς*] *τοῖς π. ἐστιν* A; secl. *ἐστί*. *Οὐδὲν γὰρ ῥῆμ'* .. *οὕτως* ∾ *τοῖς πολλοῖς ὑμῶν χαλεπόν*. *ἐντυγχάνοντα* A, cf. 180 *λαμβάνων*. — *ὦ* ante *ἄ. Ἀθ*. om. SAP, sed numeri obstare videntur (*δεῖγμα τοι*. = *ἔξεν. ὦ* ∾ *ἄ. Ἀθ*.). — (*ἀποκτείνετε* S al.) — *τις* om. A; it. *ὁμοίως*. — **184** ante *περὶ τούτων* om. *βραχέα* (br.) cum F (post *τούτων* est in A). — *τοῦτ' ἀκούσατέ* AF (cf. 176). — ante *τὸν βίον* addidi *πάντα* cum A. Antecedit *παρὰ*. — *τινες* in interpolatione, quae § 101 plerosque libros invasit (*οὐ τοῦτον μόνον ὃν συλλέγουσι καὶ οὗ πληρωταὶ γίγνονταί τινες, ἀλλὰ καὶ ἄλλον*), quaeque ex § 184 sine dubio petita est, post *γίγνονται* ponitur. Inutile esse videtur *τινές* neque numeris conveniens. — **185** *τις* ante *μέτριος* AF: post *φιλάνθρωπος* SYP. Malim post *μέτριος* exstare. — *τοὺς μὲν καθάρματα τοὺς δὲ πτωχούς* F: *τοὺς μὲν πτωχοὺς τοὺς δὲ καθάρματα*. Cf. § 198. — *οὐδ' ἀνθρώπους* Markland. (coll. 101. 198): *οὐδὲν* (br.). — post *ὑπολαμβάνων* om. *εἶναι* cum AF. — *φορὰς ὑπάρχειν* A: *ὑπ. φοράς*. — *ὀρθῶς* om. pr. S (add. corr. post *σκοπεῖν*); sed *ἂν τοίνυν ὑμῖν* | *ὀρθῶς* (an *ὀρθῶς* | *ὑμῖν*?) *ἐπίῃ σκοπεῖν* = *τούτου πληρωτὴν* | *εὑρήσετε Μειδίαν* (∾ *ὥσπερ αὐτὸς εἰσενήνοχε τοῖς ἄλλοις*). — **186** ante *τὰ παιδία* add. *καὶ* cum AF (br.). — *ἐλεεινότατον* omnes; *ἐλειν*. Herw. — (*ἂν* post *ὅσῳ περ* om. pr. S, YP.) — post *παρέχειν αὐτόν* om. *ὅταν βούληται* cum A. Cf. schol. 645, 2; or. XV, 18. *Μέτριον παρέχειν αὑτόν* = *τὸν ἐναντίον ἢ τοῦτον*. — interpunxi post *ὅτι καί*, cf. 201 extr. — (*ἂν* om. pr. S, add. corr.; tum *διακρουσητε* S.) — *αὐτὸς*] *αὑτὸς* Cob. (*ὁ αὐτὸς* A R.). — **187** *οὐδὲ πιστότερον* om. A, recte; nam de fide praestanda non

agitur. *Οὐδὲ τὸν παρόντα καιρὸν ὃν οὗτος* | .. *πλάττεται* ∾ *κυριώτερον τοῦ παντὸς ὃν αὐτοὶ* | *σύνιστε* .. *ποιήσασθαι*. — *ἆρα* scr.: *ἄρα*. *Διὰ τοῦτ' ἆρα τοῦ πεποιηκότος* = *ὁ πεπονθὼς ἔλαττον ἔξω παρ' ὑ(μῖν)*. — **188** secl. cum Dobr. *καὶ τὸν ὅρκον ὃν ὀμωμόκατε* (br.), quamvis ea etiam ap. Suid. v. *ἀντιβολῶ*; Bk. An. 126; W. VII, 335 legantur. Contra non adduntur W. IV, 419. Ex sequentibus (*καὶ γὰρ ὀμωμόκατε κτἑ.*) petita sunt, quisbuscum aperte pugnant. — *ὦ* ante *ἄνδρες* deleverim (num.). — *πείσεσθαι* Herw.: *πείθεσθαι*. — num secl. *διὰ* post *οὐδὲ* (br.)? Cf. XIX, 21. 265; Schaef. ad LIX, 74. Quamquam *οὐ* .. *οὐδὲ* ∾ *διὰ* .. *παῖδας*. — **189** de notis criticis quae his §§ adscriptae sunt v. ad § 191. — secl. *ὑμῖν*, quod post *συμβουλεύων* exstat ap. Phot. Suid. v. *ῥήτωρ*; cf. schol. 645, 25. 28; infra 190, unde etiam *ἡγῶμαι* pro *ἡγῆται* in libros quosdam devenit. Tum *συμφέρον* scr. pro *συμφέρειν*, cf. 190, XXIX, 43 (ap. Phot. *ει* in rasura; *συμφέρῃ* Suidae B). *Ἐγὼ* .. *συμβ.* | *ὅ, τι ἂν συμφέρον ἡγῆται* ∾ *καὶ* .. *ὑμῖν* | *ἐνοχλεῖν μηδὲ βιάζεσθαι*. — *ἀρνοῦμαι* et *τοὔνομα τοῦτο* Phot. Suid. (qui *οὔτε ἀρνοῦμαι οὔτε φύγοιμ' ἄν*, cf. 191): *ἀπαρνοῦμαι* (191 v. l.) et *τοῦτο* (*τὸν* F) *τοὔνομα*. *Ῥήτωρ ἐστὶν* | *οὔτε φ. ἂν* ∾ *οὔτ' ἀρνοῦμαι* | *τοὔνομα τοῦτο*. — *εἰ μέντοι* .. *ἐγὼ*] *εἰ δὲ οἵους* (*οἷος*) Phot. Suid.; sed *ἐνίους* certe et necessarium et a schol. 646, 3 agnoscitur et facile post *οἵους* excidebat. — *ἀφ' ὑμῶν* Phot. Suid. (Cob.): *ὑφ' ὑμῶν* S Dd., *ἐξ ὑμῶν* v. — **190** *οὐδε εις* SP: *οὐδείς*. — (*αυτο* pro *αυτος* pr. S; id pr. *ἐν* post *οὐδὲν* om.) — (*ἁπλῶς*] *ὅπως* SYP.) — (*οταν συμφερει* pr. S, *ὅτι ἂν συμφερειν* corr. ead. *Συμφέρειν* etiam AB.) — *ἐξεταζομένους* A: *συνεξετ.* (br.), quod est 127. — post *προφέρειν* om. *ἐμοί* cum SA. — **191**—192 in FB obelis notatae sunt, contra 189—190 *διπλαῖς ὠβελισμέναις* (in F *διπλαῖ* etiam ad primum versum § 191 pertinent). Cf. Christ (supra p. VIII) p. 29; Weil p. V. — *τοιαῦτα* YP, lemma schol. 646, 14; Aristid. 382 W. (qui etiam *τοι* et *ἴσως* om.): *τὰ τοιαῦτα*. — *νῦν* om. schol. 646, 16. 20; Aristid. hab. *ὡς ἐσκ. πάντα λέγων ἐγώ* (i. e. *λέγω νῦν ἐγώ*?). Locus est adverbio in § 192 *λέγειν νῦν*. — *κοὐκ* Plut. Mor. p. 6 D: *καὶ οὐκ*. — (*ἂν ἀρνηθείην*] *ἀπαρνηθείην* SYP.) — *πρὸς ὑμᾶς* om. Plut. (lacuna in libris sec. Bernardakin). *Ἠμέλουν ὧν περὶ τούτων* ∾ *ἐρεῖν ἔμελλον πρὸς ὑμᾶς*, cf. *γεγραφέναι μέντοι μοι* | *τὸν λόγον Μειδίαν*. — **192** (*δικαιότατα*] alterum *τα* a corr. S.) — *ποιῶν* (B) t, v. ante R.: *ποιῶ* (h.). Nisi delendum. — *ποτ'* SYP: *πώποτ'*. — (*διημαρτανει* S text.) — **193** (*ἐρεῖν* A: *ἐρεῖ*.) — *ἔρημα* om. A. — (*ἐξεκκλησία-*

σαν pr. S al., ἐξεκλ. corr. S. Imperf. est in A, corr. F, cf. schol. p. 647, 21.) — **194** οἶμαι om. A. — **195** secl. πάντων ἀνθρώπων, quod post ὑπερηφανίας καὶ ὑπεροψίας (haec καὶ ὑπεροψ. om. S Dd., contra YP etiam τοσαύτης ante ὑπεροψ. add.) hab. F. Pro πλήρης in AF μεστὸς est. Καὶ τοσαύτης ὑπεροψίας ~ μεστὸς ὢν ἔσει φανερώτατος. — [τὸ] σχῆμα Weil.: τὸ σχ. SYP, τὸ σὸν σχῆμα v. Dd. — **196** μεγάλην μ. τέχνην, μᾶλλον δ' ἀρχὴν Taylor. — ante εὑρηκὼς om. ἂν cum S. — σαυτὸν v.: σεαυτὸν S (br.). — pro ἔλεος ante οὐδὲ καθ' ἓν (br.) fort. ὃς ante οὐκ ἔστιν reponendum. — (μῖσος] μισθος pr. S.) — **197** ἐλθὼν ὡς ὑμᾶς B teste R.; cf. 218. — πότερ' scr.: πότερον (br.). — καὶ πανταχοῦ F: πανταχοῦ. — verba ὃν γὰρ οὐχ .. § 199 θεωρήσαιτε obelis notata in F. Minoribus litteris exprimenda curavi. — **198** (οὗτος] ουτως pr. S; tum απηλαγμαι S; περιϊων hic quoque pr. S; it. pr. S εἴσιν pro ἦσαν.) — **199** post χειροτονίαν om. τεκμηρίοις cum A. Σκέψασθε ἐκ τῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν χρόνων W. IV, 540. — (θεωρήσετε S. al.) — κίνδυνος μηδὲ ἀγὼν om. ἔτι AF. — **200** ταύτης τῆς ἡμέρας AF, Plut. Mor. p. 1010 F: τῆς ἡμ. ταύτης. — οὐδὲν πέπονθα AF: π. οὐδὲν (br.). Inde secl. ἐγὼ (h.). — οὐ δέδοικα A, pr. Y: οὐδὲ δέδοικα. — **201** (δεδειεναι pr. S.) — verba οὐδὲ γὰρ ἕξειν .. διακρούσηται obelis notata in F. Minoribus et ipsa litteris expressi. — **202** (ὧν] τῶν pr. S.) — ἀγγελθῇ A: ἀπαγγελθῇ. — **203** οὐ γὰρ AF: οὐδὲ γὰρ. Etiam pro οὐδ' οἴεσθε eidem οὐ γὰρ οἴ. praebent, quod recepit Buttm.; fort. οὐκ οἴ., ut § 204 οὐκ ἐθέλεις. LIV, 35 bis οὐ γὰρ — exstat; sed hic iam unum γὰρ antecessit. — (χρήματα δεῖν pr. S cum signis transponendi.) — (νεμεῖσθαι et ἐμβήσεσθαι Felician., schol. p. 534, 3: νεμεῖσθε et ἐμβήσεσθε.) — **204** (καβονοιαν pr. S.) — ἐπὶ καιροῦ lemma schol. 654, 1; cf. XX, 90. — (τοῦθ' ὑποβάλλειν S.) — σαυτῷ v.: σεαυτῷ S (br.). Cf. Liban. IV, 67, 5. — ἀνέξεσθαι AF: ἀν. σου. — (σὺ δ' οὐ A: σὲ δ' οὐ S al.) — § **205**—207 obelis notatae in FS (in F pr. etiam tres primi versus § 208). — secl. ὑπὲρ αὐτοῦ (br.); oratores (οἱ λέγοντες) dicuntur Midiae opitulari. — ante οὐκ ὀρθῶς interpunxi cum Weilio (Schaef.). Cf. XXIII, 100. — (ἀφίησιν] ἀνίησιν pr. S, YP, lemma schol. 655, 22.) — (μεῖζον S. al.) — secl. καθ' ὅσον (br.). — ὑμῶν scr.: ἡμῶν. — **206** (ἐκαθητο S. al.) — (Εὔβουλος] συμβουλος pr. S.) — καὶ ἀντιβολοῦντος SYP: ἀντιβολοῦντος (h.). — secl. τότε post ἀδικεῖν (br.) — διὰ ταῦτ' οὐχ] διὰ ταυθ' ουχ S, διὰ τοῦτο οὐχ A. Item mox διὰ ταυτας τουτον pr. S, διὰ τοῦτο

τοῦτον A. Secl. autem τοῦτον (num.); antea neque ad ἠδικηκότος neque ad συνειπεῖν neque ad ὑπήκουσε pronomen additum. — 207 puto εἴη καὶ τοῦτ' ἂν (h.). — 208 (πέπεισμαι pr. S al.) — ἐξαιτ. τοῦτον καὶ λιπαρήσειν παρ' ὑμῶν A — (μαινοίμην] μενοίμην pr. S.) — 209 post δημοτικῶν om. ἀνθρώπων cum F. — (ἂν post τυχεῖν om. S.) — (ου γαρ οὐδεηθεντι S, sed οὐδ a corr. ut vid.; οὐ γὰρ δεηθ. YP, οὐ γὰρ δὴ δεηθ. F.) — (πρόσχοιεν S. al.) — ἀλλ' οὐκ ἂν εὐθέως εἴποιεν] ἀλλ' οὐ AF. Verum cf. XLV, 26. — δεῖ SP: ἔδει (cf. ἐχρῆν Liban. IV, 160, 17). Τοῦτον δ' ὑβρίζειν ἀναπνεῖν δέ ∾ ὃν .. ζῆν ἀγαπᾶν δεῖ Cf. Schaef. — 210 verba μὴ τοίνυν .. κεκτῆσθαι obelis notata in F. Scilicet haec propter μὴ τοίνυν recurrens in aliquo vetusto exemplari exciderant; inde ex huius collatione obeli appositi. V. supra p. VIII. — (ὑμῖν] ὑμεῖς pr. S, corr. ead.) — τὴν post δόξαν om SYP. Cf. 158. — 211 ἐλεεινὸν omnes, etiam Aristid. p. 349 (Liban. IV, 737, 1). — (ὑμῶν] ὑμῖν Aristidis Paris. 1741 et Ald., ἡμῶν SYP.) — (δικασηται, superscr. a corr. ε, S, sed etiam ση in ras.) — ἄνδρες SP: ὦ ἄ. — ταύτην non add. schol. p. 658, 9. — (μὴ εὐορκεῖτε A: μηδ' εὐορκ. S al.) — 213 (ἕκαστοι pr. S.) — 214 μὴ γεγενῆσθαι ⟨ὕβριν⟩ vel ⟨ὕβρει⟩ ci. R., cf. 216. Melius utique ante γεγ. hoc inseretur. — 215 αὐτὰ SAYP: αὐτὰ μὲν. Cf. 216 ἐπει(δὴ) δὲ pro ἐπειδή. — ἐφαίνεσθε (φαινεσθε S) secl. Weil. — τούτων πλουσίων AF, corr. S, Weil.: πλουσίων τούτων (πλουσιων τουτῶν πλουσιων pr. S). — (δεομένου corr. S.) — ἐβοᾶτε μὴ ἀφεῖναι (br.)] puto βοῶντες μὴ ἀ., et mox ἀνακραγόντες, sicuti nunc quoque sequitur λέγοντες. Legitimum esse videtur participium post ὥστε antecedente participio (ἔχοντες), cf. Rehd. Ind. II[4], 119. — (λημψομένου pr. S.) — 216 (ἐκεῖνον] ἐκεῖνον δ' SAYP.) — ἐπειδὴ SAYP: ἐπεὶ δὲ B, ἐπειδὴ δὲ R. Dd. — 217 πάντα γὰρ — 218 ἡττᾶσθαι obelis notata in SF. Minoribus litt. exprimenda curavi. — ἐπιδημοῦντας πάντας A (pro ἅπαντας pr. S ἅπαντα). — 218 (τὴν] τιν pr. S, corr. ead.) — (ηττησθε S al.; ἡττᾶσθαι AF.) — (προσβολην pr. S.) — verba πότερ' οὖν .. κοινά, quae minoribus litt. exprimenda curavi, obelis notata in SF. Videntur haec primitus ad οὐδὲν ὑβρισθήσῃ § 222 adscripta fuisse; cf. P. Bastgen, de Dem. Midiana (Monasterii 1884) p. 54. — (κρεῖττον A: κρεῖττον ἦν.) — νῦν ante κρίνεται add. Dd. ex SYP, γρ F. — 219 ἄνδρες A(S): ὦ ἄνδρες. — οὐδεὶς post ὑμᾶς A: post χειρὶ (h.). — ἅπαντας] AF ἅμα πάντας. — 220 γενέσθαι F: γίγνεσθαι. — 221 δὲ post ὁρᾶτε om. SYP. Cf.

XVIII, 322. — (σχολεῤον pr. S.) — οὐδέν γε AF: οὐδὲν. „Sive lentius sive celerius, certe nihil curans." — (εἰ μέγας] η μέγας S.) — οὐδ' ἰσχυρὸς A: ἢ ἰσχ. SYF, ἢ εἰ ἰσχ. P, οὐδ' εἰ ἰσχ. Dd. — 222 ἐφ' ἧς ἀδείας (ci. R.) Weil.: ἐφ' ἣν ἄδειαν codd., ἐφ' ᾗ ἀδείᾳ R. Dd. (h.). — ταύτην om. YP. — ὑμεῖς om. F. — 223 καὶ γὰρ αὖ τοῦτο. εἰ Dobr. — ὁποσουσοῦν A: ὁπόσους ἄν. — (τοὺς δικάζοντας post ἰσχύειν add. codd., cum Bk. del. Dd. Fort. etiam καὶ μάλιστ' ἰσχύειν delenda.) — ἀλλὰ τοῖς νόμοις scr.: ἀλλὰ τῇ τῶν νόμων ἰσχύϊ SY Dd., ἀλλὰ τῷ τοῖς νόμοις ἰσχύειν AFP, ἀ. τῷ τοὺς νόμους ἰσχύειν Taylor. Cf. 224. — 224 (δύναιντ'] δυναταιτ' pr. S, δυναιτ' corr. ead. m. cum YP) — αὐτῶν ἡ δύναμις AF: ἡ δύν. αὐτῶν (br.) Secl. autem ἐστίν (br.). — 225 μήτ' ἄλλο μηδὲν εὑρῆσθαι A: εὑρῆσθαι SP, εὑρῆσθαι μήτ' ἄλλο μηδέν v. Dd. (br.). — 226 ἐσυρίττετε καὶ ἐκλώζετε Lambin. Dd., coll. Harp. v. ἐκλώζετε: ἐσ. καὶ ἐκεκράγετε SYP, ἐσυρίττετε rell., qui pro καὶ πάντα ἃ μίσους ἐστὶ σημεῖα ἐποιεῖτε (SYP) praebent ὥστε (ex ἐκλώζετε?) ἃ μίσους ἐστὶ σημεῖα (σημ. om. F) ταῦτα ἐποιεῖτε. Fort. ἐσυρίττετ', ἐκλώζετε, ἃ μίσους ἔστ' ἐποιεῖτε. Cf. (ad ἐκλώζετε) Aristid. II, 548 Dd. συρίττεσθαι καὶ κλώζεσθαι, Liban. epist. 218 τοὺς κλώζοντας καὶ συρίττοντας, Alciphr. III, 71, 3 κλώζειν ἢ συρίττειν. — 227 secl. τούτου (h.). — ἀσφαλείας τὸ λοιπὸν A: αὐτοὶ τὸ λοιπὸν ἀσφαλείας S; ἀσφ. αὐτοὶ τὸ λ. v. Dd. Μετὰ . . ἀσφ. | τὸ λοιπὸν διάγειν ∾ παράδειγμα ποιήσαντες | τοῦτον τοῖς ἄλλοις. — (ἄλλοις add. corr. in S.) — (τιμωρησασθαι ut vid. pr. S.)

XXII. ΚΑΤ' ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘ.] (§ 1 τραυμάτων Wolfius, πραγμάτων codd.) — (κωλύων id., κωλύειν codd.) — 2 τὸν ante τῶν ὀφειλόντων om. Bk. cum suis libris ut vid., it. om. B.) — ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘ.] [1]) § 2 καὶ ante περὶ ἑταιρήσεως addidi. — 3 ὑπέπιπτεν Jurin.: ὑπέπιπτον. — 4 τῆς ante τῶν πεντακοσίων addidi post Turr. — (καὶ δωδέκατον post τρίτον add. Jurin.) — δωδέκατα . . δώδεκα Sauppe: δώδεκα . . δώδεκα codd., δωδέκατον . . δύο (δύω) Wolf. Dd. — 6 γοῦν] malim δ' οὖν (οὖν Sauppe.) — (τοσούτους Bk.: τούτους.) — (πέντε post ἀνὰ τριάκοντα add. in ed. Herwagiana secunda.) — (δέκατον Felicianus: δωδέκατον).

1 Apparatum criticum ampliorem, adhibitis codicibus CDGT, praebet Dd. ed. Oxon. IX, 853.

— 7 εἰς τὸ ἄρχειν ἅμα, οἱ δέκα] haec lacunosa, supplenda sic fere cum Jurino: — ἅμα, ⟨διεῖλον πάλιν ἑαυτοὺς εἰς ἄλλας πέντε μερίδας, ἀνὰ δέκα. καὶ⟩ οἱ δέκα ⟨ἦρχον ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ αὐτῶν⟩ κατὰ κλῆρον εἷς ἦρχε (εἷς ἦρχε add. TC, om. v.) μίαν ἡμέραν (ita exemplar Bodl. ap. Tayl. pro μιᾶς ἡμέρας). — συνέβαινε τοῖς] malim συνέβαινεν οὕτως (pro τοῖς ἄρχουσι T τοὺς ἄρχους, C τοὺς ἄρχοντας). — 8 cf. Gregor. Cor. W. VII, 1810. — ἐλάβοντο] ἐπελάβοντο Wolf. coll. § 9. — 9 ἡμῖν scr.: ὑμῖν. — 10 μὴ ante ποιήσασαν, it. ante αἰτεῖν add. Jurinus, coll. § 12. — (ὃς post Ἀνδροτίων ἄρα add. ed. Paris. a. 1570. In C est Ἀνδροτίων ἠταίρηκεν, οὐκ ὤφειλεν ἄρα.) — ἔτι ὀφείλοντα Wolf.: ἐποφείλοντα. — 11 ἐν post βεβουλευκέναι secl. Bk. — 12 εἰς στάσιν ἀνενεγκεῖν ed. Paris. a. 1570: aberat antea ἀνενεγκεῖν, quo rursus deleto εἰπεῖν pro εἰς στάσιν cum T (C προσειπεῖν) scr. Dd. — τὴν post πραγματικὴν, it. mox τῆς post πραγματικῆς add. ed. Paris.; illud cum TC rursus del. Dd. — 13 (νεώτερος, ὁ δὲ ἕτερος add. ed. Paris.) — orat. § 1 ἅμα om. Gregor. Cor. W. VII, 1228 (cf. Hermog. p. 281). Sed et sensu et numero defenditur (ὅπερ . . κακῶς ∼ ἅμα . . λαβεῖν, ut παθὼν . . κακῶς ∼ καὶ . . λαβεῖν). — δι' Ἀνδροτίωνα W. VI, 534. — παρ' ὑμῶν et τῶν ὄντων (πάντων L) ἀνθρώπων inter se opponuntur; item ἐκπεσεῖν et ἐδέξατο. Quare neque παρ' ὑμῖν (Paris. pr. apud R.; schol. FLY p. 663, 5) neque πατρῴων, quod Weilius ci., receperim. Est autem παρ' ὑμῶν e republica, i. e. e magistratu, v. schol. — οὐδὲ εἷς] οὐδεὶς A. — 2 αἰτιασόμενος Weil. — κατασκευάσας O, Weil.: καὶ κατασκ. Cf. XXIV, 7, ubi καὶ ἀσεβείας κτἑ. pro ἀσεβ. κτἑ. F. Κατασκευάσας ∼ ἀσεβείας γραφήν. — ὑπὸ τούτου secl. Weil., sed numeris defendi videtur. — που om. A. — οὐδὲ μία S Weil.: οὐδεμία. — 3 τούτους O, corr. F, kr (τούτοις A): τοῦτον. Ministros vel ministrum Androtionis intellegendum esse R. vidit. Ille si ipse per se accusationem instituisset, necessario ἀτιμίᾳ affectus foret (cf. schol. p. 664, 22 sqq.). Sed minime ex eius prudentia fuit, ipsum periclitari in re admodum dubia, cum alium subornare posset. Improprie igitur Dem. loquitur or. XXIV, 7 (ὤφλε χιλίας), sicut ibidem reus ipse Diodorus fuisse dicitur, patrui nulla mentione facta. — τουτονὶ] τοῦτον SF al. Dd. (ed. Teubn.). — deleverim ἄλλον: τουτονὶ . . πειράσομαι ∼ καὶ νῦν καὶ τὸν ἅπαντ' ἀμ. χρ. — παραλείπειν scr.: παραλιπεῖν, quod cum ἐδόκει non convenit. Cf. XXV, 69. — 4 περὶ αὐτῆς libri praeter r pr.: περὶ αὐτῶν. — οὐδεμίαν om SL. — num πειράσεται καὶ παράγειν πλάττων

πρὸς κτέ.? cf. 34. (παράγων καὶ πλάττων Dobr., πλ. [καὶ παράγων] Cb.). Etiam XXXVIII, 9 παράγουσι sensu τοῦ ἐξαπατᾶν accipi potest. — ἐσχόλακεν τούτῳ scr.: ἐσχ. ἐν τούτῳ codd., ἐσχ. ἐνὶ τούτῳ (br.) R. Dd. — 5 αὑτῷ scr.: αὐτῷ. Ἔστιν γὰρ εἷς = αὑτῷ λόγος (et sensu haec cohaerent); μὲν ὂν οἴεται = τεχνικῶς ἔχειν. Cf. 35. — „ταῦτ' ἐπεψήφιζεν ὁ ἐπιστάτης" ἀντὶ τοῦ ἠρώτησεν schol. Aristid. p. 168 Fr. Cf. § 9. Φησὶν abesse potest. — δεῖν post τούτων addidi cum W. V, 36. Desideravit Wolf. Opponitur οὐδὲν δεῖ προβουλεύματος ἐνταῦθα. — περί γ' ὧν A: περὶ ὧν YO, περὶ ὧν γε v. Ἐπεὶ περί γ' ὧν | μὴ κεῖνται νόμοι ∼ οὐδὲ γράφειν | τὴν ἀρχὴν προσῆκ'. — προσῆκεν A (Benseler): προσήκει (h.). — 6 φησὶ S, pr. L (et Parisinus A Apsinis IX, 520 W.; Sopat. V, 28; 35; 188): φήσει. Cf. λέγειν quod sequitur. — ἀληθῆ A, Aps. 516. 520 (τἀληθῆ Ald. Apsinis p. 516), R.: ἀλήθειαν. — ἐστὶ post ἐπεξαμ. deleverim; cf. Aristid. I, 572. — 7 γέγονεν τοῦτο] γ. οὕτω (ΟΥΤΩ, ΟΥΤΟ) Gellius N. A. X, 19, 3. — οὐ γὰρ κτέ.] cf. XXIII, 99. — ἀποφεύγοις S, pr. L, YO, Apsines p. 522 (sed ἀποφύγοις Paris. A): ἀποφύγοις, ut Gellius l. c. et Isidor. Pelus. Ep. V, 151. Item variant libri XXIII, 99. Cf. etiam XLV, 52; XIX, 183. — ἂν δικαίως om. Isidorus. — ἐκείνων om. Gellius (hab. Isidor., Apsin. p. 525, alii). Locus est pronomini or. XXIII, ubi antecedit ὡς γέγονεν καὶ πρότερόν τισιν ἄλλοις τοιαῦτα ψηφίσματα; hic autem, post verba ὡς γέγονεν τοῦτο πολλάκις, non habet quo referatur. — ἑάλω Gellius, Apsin. (sed προεάλω Par. A), or. XXIII; προήλω codd. hic, Hermog. p. 153, Isidorus. — σὺ ΤΑΥΤΑΚΟΥΚ i. e. ταὐτὰ οὐκ Gell.: σὺ τάδ' οὐκ cett., quibus locus est (post ἐκείνων) or. XXIII. — νῦν om. Theon I, 156 W. in loco or. XXIII, neque Quintil. V, 14, 4 in eodem expressit. Cohaeret hoc νῦν cum προήλω. — 8 δοῦναι δέ γ'] δοῦναι δὲ SLFY Dd. Cf. 11. Agnoscunt γε etiam scholia (670, 25; 672, 19; 674, 28); it. W. IV, 375; retinuit Funkh. — ἐγὼ δ'] ἐγὼ δὴ Bk. Dd. (h.). Cf. schol. 667, 21; 671, 1; 12; 672, 24; 673, 30. — εἰ δὲ μή, ⟨μηδὲ⟩ Weil. — 9 οὐδ' ἐπερωτᾶν προσήκει τὴν ἀρχήν W. IV, 77; V, 36. Videtur τὴν ἀρχήν e § 5 illatum esse, sicut in γρ S etiam οὐδὲ ἓν δήπου (post προσῆκεν). Μηδὲ λαβεῖν ἀξιοῦντας = οὐδ' ἐπερωτᾶν προσῆκεν. Idem esse dicit orator αἰτεῖν et ἐπερωτᾶν (cf. schol. 674, 9); itaque τὴν ἀρχήν ne locum quidem habet. — 10 ποιησαμένοις SFY: ποιησαμένῃ (hoc etiam schol. 674, 18). Cf. 18. — 11 secluserim ὁ νόμος (br.); neque minus τὸν νόμον quod sequitur dubitationi obnoxium. — βιασθῆναι

scr.: πεισθῆναι. Schol. 671, 29 = 674, 21: ὅτι βιασθεὶς καὶ ἐξαπατηθεὶς ὁ δῆμος διὰ τῆς αἰτήσεως κτέ. Cf. infra ἐπὶ τῇ τῶν λεγόντων δυνάμει; XX, 166, al. Denique ἵνα μηδὲ β. ∾ μηδ' ἐξαπατηθῆναι ∾ γένοιτ' ἐπὶ τῷ δήμῳ. — σφόδρα γε δοῦναι κ. SYO Dd. (br.). — 12 (ποιήσεται S pr.). — οὐκ ἔξεστι λαβεῖν τὴν δωρεάν Apsin. p. 528 W.: τὴν δ. οὐκ ἔξεστιν αἰτῆσαι. Cf. 16. — ἰσχυρὸν AF Aps.: τὸ ἰσχυρὸν. — 18 (ἴστε A: ἴστε γὰρ.) — 14 ἀλλὰ πάντες ἴσθ' del. ἑωράκατε Cobet. Sed ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ἀρχαῖα καὶ παλαιά ∾ ἀλλ' ἃ πάντες ἑωράκαθ' ἴσθ' ὅτι πρώην. — ἀπηλλάξατε scr. ex Aristid. I, 728 (Λακεδαιμονίους ὑποσπόνδους ἀπηλλάξαμεν): ἀπεπέμψατε. (Ὑπόσπονδον ἀποστεῖλαι exstat XXIII, 157.) Καὶ Θ. ὑποσπ. | ἀπηλλάξατε ∾ ἆρ' οὖν ταῦτ' ἐπράξατ' ἂν | οὕτως ὀξέως. — ἔχοι τις ἂν] ἂν ἔχοι τις A. — 15 τῶν γὰρ ἀρχαίων ἓν] ἓν γὰρ Tiber. p. 561 W., qui etiam ἀτυχημάτων et τῇ πόλει om.; at Maxim. Planud. V, 471 ex Tiberio exscribens et alia integriora et τῶν γὰρ ἀρχ. ἓν praebet. — secl. τὸν post ἴστε; τῶν Weil. — 16 (διοικήσει S al.) — 17 ὡς μὲν A: μὲν ὡς. — πεισθείητε S, pr. L, YO: π. ἄν. — (αὐτὸν] αὐτὸ pr. S.) — τριηροποιικῶν Weil. sec. inscriptiones navales (Boeckh Seeurk. p. 59): τριηροποιῶν. — ἔργων] ἔργον ante ἔγωγε A; non habet Libanii imitatio Herm. IX, 62, 25. — ἔπειτα] δὲ add. SA Dd. Cf. Benseler. ad h. l. — 18 καὶ ὡς οὐ παρὰ Dobr.: ὡς καὶ παρὰ pr. S, ὡς καὶ οὐ παρὰ corr. S, L (καὶ in L punctis notatum a pr. m.); ὡς οὐ παρὰ v. — τί τοῦτο λέγουσι Aldina Apsinis (τοῦτο λ. Bodl.); τί δεῖ τοῦτο λ. nostrorum Ak. (VIII, 6). Cf. Aristid. II, 352 Dd.; εἰ μὲν . . τί τοῦτο λέγεις κτέ. Itaque fort. τί τοῦτο λέγει verum. — 20 (λέγηι S, λέγη L.) — (ἑωρακότες codd.) — secl. ἐστί, quod in AF ante οὐδεὶς exstat. — ὑμῖν om. A, sed numeris defenditur: τοῦτο . . ἐπιδείξω ∾ τοῦτον ἐχειροτόνησεν ἑαυτῇ. — ante τὸν νόμον omisi ἡ βουλὴ cum Harpocr. v. ἀνελοῦσα γὰρ (qui ter testatur) et schol. B ap. Reiskium II, 96, Christ. Attikusausgabe p. 33 (Bk. A. 397, 3). Ἀνελοῦσα γὰρ τὸν νόμον ∾ ὅτι τοίνυν οὐδ' αἴτιος. — ἑαυτῇ (αὐτῇ, αὑτῇ) FYO; v. l. Atticianorum librorum ap. Harp. ἀνελοῦσα, cf. schol. l. c. et p. 679, 21 Dd.: αὐτήν, quae est altera lectio Atticianorum ap. Harp., cf. schol. Vera explicatio est ap. schol. Dd. 679, 19 (nam Harpocr. locus et schol. B manca corruptaque sunt): τοῦτον scil. τὸν ταμίαν, qui secundum legem a populo creandus erat (Jurin.). — 21 νόμον deleverim, ut suppleatur ex eis quae antecedunt. (Habet νόμον Maxim. W. V, 579.) Ἔτι τοίνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν ∾ περὶ τοῦ τῆς ἑταιρήσεως. — φησὶ] φήσει S, pr.

L.) — (*χιλιῶν* Dd. ex Suid. *χιλιῶν δραχμῶν*: *χιλίων*.) — **22** *λέγῃ* scripsi: *λέγει*; sed indicativo locus non est. — *εἴπῃ* L, ut unum *ἂν* hic quoque pro duobus sit: *ἂν εἴπῃ*. *Ἔλεγχος δ' ὅταν ὢν εἴπῃ* ∾ *τις* (num del.?) *καὶ τἀληθὲς ὁμοῦ δείξῃ*. — post *αὐτόπτας* om. *ὑμᾶς* cum S et pr. L; paullo ante vel de endum vel mutandum *ἐνίων* propter sensum, cf. Wayte. Sequitur *ἑκάστοτε*. (*Ἔργων* Weil., coll. v. l. X, 52; *τῶν ἔργων* fort. verum.) — **23** secl. *τούτῳ*, cf. schol. 682, 21. *Ἡμεῖς τοίνυν* . . *τεκμηρίων* ∾ *ἀλλὰ* . . *ἐπιδείκνυμεν*. Deinde *τοῦτ'* reposui pro *ταῦτ'* (quod del. Sauppe), cf. 22 *ἂν ἐπιδεικνύῃ τίς τι τούτων*. Est inflexio constructionis (GHSchaefer), sed incipiens a verbis *ἀλλὰ παρ' οὗ κτέ*. — *ταῦτα καὶ αἰτίαν*] *καὶ αἰτίαν ταῦτα* A. — *ὑπολαμβάνετε*] *ὑποβάλλετε* Maxim. W. V, 579; cf. XXI, 204, v. l. est XLIII, 33 sq.; XLIX, 63. — puto *ταῦτα δὲ λοιδορία*. *Καὶ αἰτία* (*τε καὶ αἰτία* A) secluserim, aegre enim ad ea quae Andr. facit (§ 21) *αἰτία* vocabulum adhiberi potest. — (*ὅτε πρὸς* pr. S.) — *ἡμῖν* ante *ἐπαγγέλλειν* A, lemma schol. Patm. — verba *ὕστερον, ἐπειδὰν* . . *λόγον* in codd. omissa revocavi e Maximo l. c. — **24** *παρανόμως* del. ci. Weil. et exstat id adv. hoc uno loco ap. D., v. E. R. Schulze in orat. adv. Apatur. (Lps. 1878) p. 69. — **25** *νομοθέτης* deleo; nullas enim leges Andr. tulerat. Interpolatum videtur ex or. XXIV, 103. — *οὐχ' ἕν' ἔδωκε τρόπον* scr.: *οὐχ ἑνὶ ἔδ. τρόπῳ* (h.). Accusativus est infra §§ 25. 28. 29. In scholiis (683, 3) dativus est (sed v. etiam v. 22); it. ap. Choricium in *Ἀριστεῖ*: *τοὺς ἀδικοῦντας οὐχ ἑνὶ κολάζουσι τρόπῳ κτέ*. — *πάντας ὁμοίους γενέσθαι* A: *γεν. πάντας ὁμοίους* v., *γ. π. ὁμοίως* SYO Dd. *Ὅτι τοὺς ἐν τῇ πόλει* | *πάντας ὁμοίους γενέσθαι* ∾ *ἢ δεινοὺς καὶ θρασεῖς* | *ἢ μετρίους οὐκ ἂν εἴη*. — *καὶ θρασεῖς* Dobr.: *ἢ θρ*. Cf. quae sequuntur. — **26** *οὐδέτερον βούλει τούτων*] *φοβεῖ* (*φοβῇ*) *καὶ τοῦτο*. Sed post *κινδυνεύσεις* § 27 haec in omnibus libris exstant (cf. schol.): *οὐδέτερον βούλει τούτων; γράφου. κατοκνεῖς καὶ τοῦτο; ἐφηγοῦ*, quae del. Taylor Dd. Puto ultimum *ἐφηγοῦ* interpolationi deberi: ceterum tres esse varias lectiones antiquitus traditas: 1) *οὐδέτ. β. τ.· γράφου*. 2) *φοβῇ καὶ τοῦτο· γράφου*. 3) *κατοκνεῖς καὶ τοῦτο· γράφου*. E quibus eam elegi, quae numeris maxime conveniret; *φοβῇ καὶ τοῦτο* ne sensui quidem convenit, videturque tertiae quam posui lectionis explicatio esse. Cf. Heraldum, qui similiter haec verba constitui voluit. — **27** *πένης ὢν*] haec in scholiis non agnoscuntur (684, 12) et ad numeros redundare videntur: *καταμ. σεαυτὸν καὶ οὐκ ἂν ἔχοις* | *χιλίας ἐκτεῖσαι* ∾ *δικάζου* . . *διαιτητὴν* |

καὶ οὐ κινδυνεύσεις. — *φαίνειν* Weil. coll. schol. p. 685, 22 sqq.: *φράζειν*. — 28 *χρῆν*] *ἐχρῆν* SL; del. Saupp. — *μηδὲν πεποιηκότα*] *μὴ πεπ.*? cf. XXIII, 27 extr. — *περὶ τοῦ τρόπου* corr. v R.: *περὶ τὸν τρόπον* S al., *π. τοῦ τρόπου* corr. F. — 29 *μὴ διδόναι* A: *μὴ δοῦναι*. Non haec una causa spectatur, sequitur enim *εἰ γράφεις*, non *ὧν ἔγραψας*. *Μὴ διδόναι δίκην* | *εἰ γράφεις* (*ἠταιρηκώς*) ∾ *μὴ διὰ ταῦτ' οἷον* | *σοι προσήκειν*. — *ὧν γέγραφάς τι*] ita SL; *εἰ γέγρ. τι* v.; *ὧν γέγρ.* GHSchaefer Cobet. Cf. XX, 117. 120. 136; Antiph. III, β, 6; Aesch. II, 107. — *διδόασιν οἱ νόμοι* A: *οἱ νόμοι διδόασιν*. *Διδ. οἱ ν. τρόπους* | *τιμωρούμεθα* ∾ *χάριν* . . *παραλείπομεν* | *ἐκείνων ἔχε*. — secl. *τρόπον*, quod ante *δίκην* exstat in AF (Dd.). *Μὴ διὰ ταῦτ' ἀξίου* = *μηδένα δοῦναι δίκην*. — 30 *τοῦτό γ'*] *γε* om. SYO Dd. — 31 *πασῶν* scr.: *ἁπασῶν* (br.). — 32 *τοῖς τοιούτοις* post *ἀπεῖπε* A; id. *ἵνα δὴ μή*. — 33 *περὶ τοίνυν* A: *περὶ μὲν τοίνυν* (*π. μὲν οὖν* F). — *ταὐτὰ* A (Westerm., Dahms): *ταῦτα*. — *αὐτὸν* post *ἡμᾶς* (*ὑμᾶς* S al.) om. cum S, pr. L. — *τοῦτό τε γὰρ* scr.: *τότε γὰρ* AF (schol. p. 690, 4), *τότε γὰρ τοῦτο* v. Cf. 23. *Τοῦτό τε γὰρ ποιήσομεν* = *ὧν ἀδικεῖς δοῦναι λόγον* ∾ *ἀλλ' ὅταν ᾖ προσῆκον ἐκ* (*τοῦ νόμου*.) — *δείκνυμεν* scr.: *δὲ δ.* v., *δ. δὲ* SL. Cf. 23. — 34 *ἐξῆλθεν*] ita etiam schol. 690, 12; *ᾤχετο* A ut § 68, quod hic minus aptum videtur. — (*δεικνύναι* A: *δεικνύειν*.) — *ἐπιχειρῇ* A. *Ἄν τι φεν.* | *ἐπιχειρῇ καὶ παράγειν* [*οὗτος*] ∾ *ταῦθ' ὑπολ.* | *ἃ διεξ. ἐγώ*. — 35 mal. *εἷς μέν*. — (*προτρίψεται* pr. S.) — 36 *ἐστιν* post *τῷ γὰρ* om. r. — *ἡ βουλὴ μὴ λάβοι*? an [*ἡ βουλὴ*] (h.)? — 37 *θεάσασθαι* pr. S. Mal. *θεᾶσθε* (num.). — cum Weilio transposui *ἄλλον*, quod erat post *μηδενὸς* (h.). — 38 *περὶ αὐτῶν* scr.: *ὑπὲρ αὐτῶν* (h.). — 39 (*κολάσατε* pr. S). — 40 (*Χολαρχέα* pr. S.) — (*συνερεῖν*] *συνεργεῖν* S pr. L pr.). — (*οἴομαι* S.) — (*κατηγορεῖται* A): *κατηγόρηται*. Scil. a multis et saepe, non a Diodoro vel Euctemone in his orationibus. — (*ἐπιεικεῖ*] *ἐπιεικῆ* SL.) — (*τί δὴ ταῦτα*] *τί δῆτα* S pr. [id. pr. *εἰ δὲ* pro *εἶα*], YO). — 41 *ἀντιλέγειν*] *ἐναντία λέγειν* S, pr. L (*ἀντία λ.* corr. L), YO Dd. — *αὐτῷ*] *ἑαυτῷ* SYO Dd. — 42 post *ῥᾴδιον οἶμαι* om. *διαπραξάμενος* cum A, pr. F. — *τῶν μὴ τιθέντων τὰς εἰσφορὰς* del. Dobr. — 43 *εἶπεν*] *εἴρηται* A. — *δήπου* om. r. — 44 (*παρὰ* post *ὑμῖν* om. SL.) — (*ἐλλείμματα* S al.; *τάλαντα* post *ἑπτὰ* iterant SL.) — *ἐπὶ τοὺς δ'* scr.: *ἐπὶ δὲ τοὺς* (br.). — 45 (*τιμᾶσθαι* S.) — *οὕτως* S: *οὕτω*. — *τῶν νόμων καὶ* om. r. — 46 *ἀπάγων* A: *ἀπαγαγών*. — 47 (*ἐλλείπων* S al.) — *καὶ πρῶτον μὲν* . .] incipit locus in or. Timo-

cratea (§ 160 sqq.) fere repetitus, pertinens usque ad finem orationis. — (ἀλαζονίαι S.) — 48 (Εὐκτήμων ‖ ἀφήσας pr. S, Εὐκτήμων φήσας L.) — ὑποσχόμενος om. pr. S pr. L hic. Sed ἢ παρ' αὐτοῦ καταθήσειν ὑπ. ∾ οὗτος E. φήσας τὰς ὑμ. (ἔχειν εἰσφ. ∾ καὶ τοῦτ' ἐξελέγξειν.) — (κληρωτὴν] κλήρωι τὴν S, pr. L, pr. A.) — (τῇ ante προφάσει om. SLYO hic). — κατακόπτειν τὰ πομπεῖα scr.: τὰ π. κατακ. (br.). — 49 omisi περὶ τούτων post νόμοις, cum F in Tim. 161. — 50 τὰς ὑμετέρας Tim. 162: τὰς τῶν πολιτῶν. Δι' ὧν ἠργ. | καὶ π. τῶν ὑμετέρων κέκλοφε ∾ εἶτ' ἔχων τούτους | ἠγ' ἐπὶ τὰς ὑμετέρας οἰκίας. — ἀλλὰ διὰ τὴν ὑμετέραν (br.)] seclusi τὴν. Non erat Androtioni certa notaque cum populo inimicitia. — 51 κελεύει] ἀγορεύει (br.) Tim. 162. Fort. utrumque spurium. — τοῦτον τὸν τρόπον absunt a Tim., et in A ante τοσ. χρημ. exstant; neque eis in priore parte sententiae locus est. — ἐζημιώσθε] βέβλαφθε Tim., quod praetulerim (num.). — θέλετ' SLY hic, S Timocr. 163; ἐθέλοιτε v. Dd. utrobique. (Εἰ) γὰρ θέλοιτ' . . ἐν δημοκρ. = τοῦτ' ἂν εὕρ. . . ἐν δημοκρ. (nisi quod hic finis membri intercedit). Εἰ θέλοιτε paene idem est atque εἰ ἕτοιμοι εἴητε; iam cf. e. gr. Andoc. 2, 22 νῦν δὲ εἴ μοι βουληθείητε δοῦναι κτέ.; [Dem.] XXVI 7. — 52 πότε τῶν πώποτε Cob., cf. ad 66. — οὐκ ἔστιν A hic: οὐδεὶς ἔστιν. Οὐκ ἔστιν ὅστις | ἀπεστερεῖτο | τοῦ ⟨γε?⟩ σωθῆναι ∾ ἀλλὰ τοῦτο | κατηγοροῦσι | τῶν τριάκοντα. — ὃς ἑαυτὸν F hic: ὅστις ἑ. v. utrobique, Dd.; εἴ τις ἑ. F in Tim. Cf. ὅ,τι . . δι' ὃ 28. Ὃς . . κρύψειεν ∾ τότε τοίνυν . . ἀκούειν. — ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο Tim., recte puto („id tantum"). — κατηγοροῦσι v. in Tim.: κατηγοροῦμεν codd. hic, F in Tim. Cf. supra ὡς ἔστιν ἀκούειν. — deleverim ἀδίκως, cuius ne in scholiis quidem (p. 699, 5) ratio habetur; neque vero huic oppositioni aptum est. Ὅτι τοὺς ἐκ τ. ἀγ. ἀπ. ∾ ὃς ἑαυτὸν . . κρύψειεν. — post ἐποιήσατο om. ἐκείνων cum AYO in Tim. — βδελυρίας] πονηρίας Tim. — τὴν ἰδίαν κτέ.] Choricius ed. Graux Revue de philologie 1877 p. 223: εἰ τὴν οἰκίαν αὐταῖς δεσμωτήριον καταστήσεις. — 53 εἰκότως om. L et pr. k hic. — (ἢ τέγος] εἰ τέγος S, pr. L.) — τοὺς γείτονας (br.)] τὸν γείτον'? — λαμβάνειν ἐᾷ] ἐᾷ λαβεῖν schol. 700, 2; Tim. 165. — 54 (πότερον] πότερον ἢ SL hic.) — 55 θέλετε codd. hic et in Tim. 167 (praeter v Tim.); θέλοιτε v., ἐθέλοιτε Dd. (cf. Aristid. I, 573 Dd.). V. § 51, et καὶ μὴν εἰ θ. = τοῖς σαυτοῦ κέχρ. = σκέψασθαι τί δοῦλον. — (τὴν ante δίκην om. S, pr. L, AYO.) — (ἐποιεῖτο S r: aor. etiam Tim. 167.) — 56 ἀνίσως Tim. 168: αἰσχρῶς. — 57 ὄντας post ἐπι-

τηδείους om. SYO; sed adversari videntur numeri. — ὑμῖν] ἡμῖν pr. S. — πάνθ' ἃ A: πάνθ' ὅσα (br.). — 58 del. vid. οὐδὲ (h.); cf. 57 ἔλεος συγγνώμη. — (αὐτὸν] ἑαυτὸν SLYO.) — πόρνας del. Cob., sed numeris defenditur: ὧν . . ὀργήν ∾ οὐδ' . . πόρνας; οὐκ εἶς τῶν πολιτῶν | τὸν τυχόντ' ἀφιέναι ∾ ἀλλ' εἰς τὸν τοῦτον | τὸν τρόπον σε θρέψαντα (θρέψαντά σε AF). — 59 εἵλκυκε F: εἵλκυσε. — μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας A. — 61 τῷ δ' ὅτι παῖδας codd. Weil.; del. ὅτι R. Dd. — codd. τὴν μητέρα πεπορνεῦσθαι (br.). — ἀπογράψειν R.; sed recte ἀπογράφειν: „in censum referre". — (τὸν [pr. τὸ] δὲ τόδ' εἶναι S, τὸν δὲ τόνδ' εἶναι L.) — (post ἅπαντας add. ἀπεῖπεν S, pr. L.) — 62 (τοιαῦτα] ταῦτα SYO, pr. F.) — 63 (ἐπαρρωνήθη AF Dd.: παρωνήθη v.) — post πολεμεῖ omisi εἰκότως cum SLYO. Cf. XVIII, 23. 47. — 64 εἰς αὐτοὺς sec. Dion. Cass. 282 E. — (καὶ σῴζειν] καὶ δεῖ σῴζειν S, pr. L, OY.) — οἷουσπερ S al. Weil. Cf. 77. — 65 ὅλως om. Tim. 172; sed tueri videntur numeri: ὅτι τοίνυν ὅλως ∾ πότερ' αὐτῷ δοκοῦσ'; ὑπὲρ ὑμῶν πεποίηται (∾ οὐδὲ τὴν εἴσπρ. αὐτὴν) ∾ ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν πόλιν. — δὴ μάλα δῆλον ὑμῖν F et corr. L: δὴ μάλα ὑμῖν S, pr. L (scilicet propter δὴ μάλα quod praecedebat δῆλον omissum est, cf. Weil.), δὴ μάλ' ὑμῖν δῆλον A al. hic (et omnes Timocr.) Dd. — πότερ' αὐτῷ Benseler: πότεροι αὐτῷ (h; it. Tim.). Πότερον Tiber. VIII, 546 W. (qui liberius locum reddit); ap. eund. Gal. Med. Paris. 2918 πότε. Cf. XXI, 133. — δήπου ante τόλμης Tim.; deleri potest (num.). — circumscripsi ἀδικεῖν (br.). — 66 (ἀποχωρήσαντες S al. hic.) — πώποτε τούτων A (cf. Timocr. 173); τῶν πώποτε Tiberius. — πάσχοι Bk. Dd. — πολλοὺς Timocr.: σε π. v. hic Dd., π. σε A hic. — 67 ὦ ante ἄνδρες Ἀθ. om. cum SO hic. — secl. ἐγὼ (h.). — verba ὅτι τῶν . . οὑγὼ λέγω ex Tim. 174 interpolata esse vidit Funkhänel (Fleckeis. Ann. 1856 p. 622). Τῶν μὲν pr. S, pr. L, Y (τῶν O): τούτων μὲν (omnes Tim.). Μετέχουσιν . . εἰσπραττομένων om. pr. S, pr. L, YO; μετέχει scripsit Dd. Tum ὑφαιρεῖται pr. S pr. L, YO Dd.; ὑφαιροῦνται v. (S in γρ vulg. lectionem loci praebet, nisi quod τινες υμας et ουδεν αφαιρουνται.) Denique καρποῦται SLYO. Tiberius autem (W. VIII, 547) hoc modo sensum liberius reddit: ὅτι ἐκείνοις μὲν συνηδίκεις, ἀπὸ δὲ τῶν εἰσπραττομένων (πραττομένων Gal. Med. Par.) ὑφῃροῦ. Itaque is quoque interpolatum locum habuit. Ὑφῃροῦντο imperfectum (S, pr. L, A in Tim.) et propter sententiam et propter Tiberium recipiendum duxi. — (καὶ μικρὰ [Wolf.] GHSchaefer:

καὶ τὰ μικρὰ S; καὶ κατὰ μ. AF hic et omnes Tim., κατὰ μ. pr. L.) — ὄντα post ἑαυτὸν om. A; sed numeri tueri videntur: βούλεσθ' ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ = τούτων αἴτιον ὑμῖν εἴπω ∼ τῶν . . ὄντα; τῶν μὲν οἶδεν ἑαυτὸν ὄντα τῶν ἀδικούντων ∼ ὑμᾶς δ' οὐδενὸς ἀξίους ἡγήσατο. Ceterum v. legebatur οἶδεν ἕνα αὐτὸν (ο. ἑαυτὸν SYO), et potest scribi οἶδ' ἕν' ἑαυτόν. — 68 (ὁμολογεῖτο S, ὡμολογεῖτο L al.). — οὐκ ἂν] οὐδ' ἂν ὧς Herwerden. Cf. XLII, 32. — ἀνέσχεσθε S, pr. L, Dd. — δῶν Cob.: δέων. — (εἴ γ'] εἶθ' SL.) — 69 μὲν post ταῦτα om. pr. S, YO; μόνον legisse videtur Dio Cass. p. 282 C, cf. 283 B. Cf. IX, 57. — ἀλλὰ καὶ AL, Tim. 176: om. καὶ pr. S v. hic. — εἰ μηδὲν A, Tim. 176: εἰ καὶ μηδὲν. Cf. VIII, 62; LVIII, 69. — τεθνάναι . . φανεῖται] ἀπολωλέναι . . φαίνεται A. — (πᾶσι τοῖς] πλείστοις S pr. L pr.). — 70 (ἢ ῥόδων] καὶ ῥ. pr. L, ἢ in ras. IV vel V litt. hab. S.) — (κἄτ'] καί τ' SLF.) — (δὴ] ἂν S, pr. L, YO.) — δίκαιον ὂν Bodl. (i. e. exemplaris margo Herwagiani) ap. Tayl.: δίκαιος ὢν v., δίκαιος A (qui in Tim. 178 cum YO ὢν hab., ὢν quod seq. om.). Cf. XXXVII, 40; in proximis est ταὐτὸ δίκαιον τοῦτο, § 71 ὃ δίκαιόν ἐσθ'. — αὑτὸς scripsi: αὐτός. Cf. XX, 149. — (ῥήτωρ] ὁ ῥήτωρ S, pr. L.) — (γέγονεν ἀντιγραφεύς SL.) — 71 (ὡρίσας pr. S.) — ἥνπερ περὶ pr. F hic: ἣν περὶ SLY hic, ἥνπερ ἐπὶ v. Dd. hic (omnes Tim. 179), qua in lectione breves offendunt. — (φαίνει] ita Dd. cum S et pr. A in Tim.: φανείη SL hic, φαίνῃ v.). — δι' ὃ] δι' ἃ S et pr. L hic Dd. — 72 ἀντεπέγραψεν Tim. 180: ἀντεπιγέγραφεν. — (εἵνεκα SY hic, S Tim.) — (τῇ ante Ἀθηναίᾳ om. S, pr. L hic; latere potest τἀθηναίᾳ.) — (Ἀθηνᾷ omnes Tim.; ἀθηναιαι S hic, sed expuncto altero αι.) — post ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον om. ἐπεγέγραπτό που cum S, pr. L, YO hic (uncis incl. Dd.). Etiam v. οἷον Εὐβ. . . δῆμον pro glossemate habet Sauppius. — 73 (ὁ πόρνος οὗτος om. pr. S pr. L.) — post ἐπιμελουμένου om. ἐποιήθησαν cum S et pr. L in Tim. 181. — γέγραπται scr.: ἐπιγέγραπται (h.). Sic mox pro γεγραμμένον F in Tim. ἐπιγεγραμμένον praebet. — secl. εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι (h et br.). Cf. Schol. p. 795, 20. — 74 τρία τοίνυν . . πεπραγμένοις e Tim. § 182 interpolata esse primus vidit Sauppius (extrema ὥσθ' ὁ μὲν . . πεπραγμ. iam Emperius ad Dion. Chr. p. 66 damnaverat). — ἅμα om. Tim. — ἐληλύθασιν A. Cf. LI, 19. — verba ὥστε μέμνηνται . . διῳκημένων absunt a Tim., recte videlicet. — 75 τῷ μεγάλῳ deleverim. — κτήματα τοῦ Tim. 183, A hic, Gregor. W. VII, 1196: κτ. τὰ τοῦ. Mutavi simul inter-

punctionem, virgula ante (non post) κτήματα posita. Ὥστ' ἀπειρόκαλος | πρὸς ἔδοξ' εἶναι ∼ οὗτος τοίνυν ἀνελὼν | τὰ τῆς δόξης ∼ κτήματα τοῦ πλούτου | πεποίηται ∼ μικρὰ καὶ οὐχ ὑμῶν | ἄξια. Malim autem etiam τοῦ abesse. — 76 delevi μὲν post χρήματα, quod huic formae sententiae (cf. XX, 10; XXIV, 184) non aptum est. — πάνθ' ΑΥΟ in Tim., omnes XX, 10: ἅπανθ' v. Dd. hic et Tim., τὰ πάνθ' F hic. — εἰσφ. κτέ.] alia forma est in A: ὑπὲρ δὲ δόξης οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστη (v. XX, 10), additis in mg. ab alia m., ut post δόξης inserendis, verbis εἰσφέρων ἐκ τῶν ἰδίων. Haec est tertia forma, quam hic k praebet (it. Gregor. l. c.), omnes in Tim. V. ad Timocr. — post οὐδένα om. πώποτε cum SLYOF. — ἀφ' ὧν] ἀνθ' ὧν Gregor. — σὺ om. Gregor., in Timocr. F (totam sententiam ὡς . . καταχων. ibi om. SA et pr. Y). — 77 ἂν καταράσαινθ' scr.: ἃ καταράσαιντ' ἂν (br.); sed S pr. ἂν pro ἃ. Cf. epist. IV, 10. - (οἷόσπερ R.: οἷοισπερ.) — (ἂν εὖ φρονῶν] litteras ἂν εὖ φρο in ras. habet S.) — (ἀνάγοντες S, pr. L hic.) — ἐπιτηδεύσαντας SYO, corr. F, pr. r hic, corr. F Tim. 185: ἐπιτηδεύοντας. — (βεβίωνται pr. S cum YO.) — 78 πρόηχθε (sic) S in Tim.: προήχθητε. Ex Tim. etiam τοσοῦτο(ν) (omnes illic praeter Fv, qui τοῦτο) pro τοῦτο receperim (num.). — deleverim ταῦτα, cf. Liban. IV, 791, 12 τοιοῦτον ὁ νεανίας ἔχων παράδειγμα οὐ γέγονε μιμητής. — οἴομαι SL: οἶμαι (ἡγοῦμαι Tim.). — (τοὺς ante θεοὺς om. SLO.) — προειρημένων codd. (etiam Tim. ΑΥΟ) Benseler: προειρημένον R. (cum v corr. in Tim. et Gregorio) Dd.; τακτὸν S in Tim., προειρημένον τακτὸν F ibd. Seclusi autem ἀριθμὸν (br), quod ante ἡμερῶν hab. Gregorius. Genetivus προειρημένων ἡμερῶν est sicut ille ap. Platonem Gorg. 516 D: ἵνα αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ ἀκούσειαν τῆς φωνῆς, oppositus accusativo τὸν βίον; adscripta est explicatio τακτὸν ἡμερῶν ἀριθμόν. Denique οὐχὶ προειρημένων ∼ ἡμερῶν ἀγνεύειν (– ◡◡ – ∼ – – –, – ◡ – = – ◡ –, responsione inversa) ∼ προστάτην ἐσόμενον.

XXIII. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 1 Ἀθηναῖοι ἐποιήσαντο (h.)] Ἀθ. ante Χαρίδημον Rh. W. VII, 1197. — προσδοκώμενον ibd. — ἀφέληται τὸν ἀγώγιμον ibd. 1198 et argum. II, § 3; cf. Rh. VI, 182. — *ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.* Cf. Dd. ed. Oxon. IX, 853. § 3 (Ἀριστομάχου Taylor: Ἀριστοδήμου.) — εὖ ὑπειλημμένος cod.

Vind.: om. *εὖ* v., *εὐεργέτης ὑπειλημμένος* Voem. Dd. — 4 *κατηγόρει* Dd. (cf. argum. I § 2). — *τὴν πόλιν εὐεργετήσειν* scr. coll. Rh. VI, 183: *καὶ τ. π. εὐεργετῶσιν*. — *καὶ Κερσοβλέπτου . . ὡς ἀδελφὴν* Vind.: *καὶ Κ. . . ὁ ἀδ.* v., *ὁ Κ. . . καὶ ἀδ.* Taylor Dd. Explicatur quod praecessit *ὅταν στρατηγοὶ τυγχάνωσιν*: et Cersobleptae praetor erat Ch. et Atheniensium. — 5 (*ἣν ἐπιπλέκων ταράττει* Dd. ex TCDG [qui *ταραττη*], cf. Rh. VI, 183: *ἵνα ἐπιπλέκειν πράττῃ* Vind., *ἐπιπλέκων ταράττῃ* [om. *ἣν* et in eis quae antecedunt *ἐκ . . δεινότητος*] v.) — *σχήματι*] *κτήματι* Wolfius (etiam *τῷ* ante *τῆς πόλεως* addendum erit). — *ὡς οὖν* ⟨*στρατηγὸν*⟩ *ὄντα*? — or. § 1 *νομίσῃ με* Dionys. Comp. p. (192 praeter Paris., qui om. *με*) 199, de numeris membri – – – – – – ⏑⏑ – – – ⏑⏑ – ⏑ diserte testatus; idem 192. 200 et p. 48 om. cum A nostro *ἐμὲ* ante *μηδεμιᾶς*, neque minus de huius alterius membri numeris disertum testimonium dicit (*μήτ' ἰδίας . . ἕνεκα* – ⏑⏑ – – – – ⏑⏑ – ⏑⏑ –): *νομίσῃ . . ἐμὲ μηδεμιᾶς*. — *ἰταμῶς* scr.: *ἑτοίμως*. Dionysius (p. 201 sq.) huius membri *μήτε μικρὸν . . τούτῳ* numeros esse dicit hos: – ⏑ – ⏑⏑ – ⏑⏑ – – ⏑⏑ – – | ⏒ – ⏒ – ⏒ – –. Cf. Mus. Rhen. XLIII, 276. — *ἄρα* Dionys. p. 203: *ἄρα*. — *ὑπὲρ τοῦ*] *περὶ τοῦ* Ruf. W. III, 450; Dionysii p. 194. 203 Paris., *περὶ τοῦ τὴν* Dionysii v. Dicit autem Dion. anapaestos hos esse; itaque *περὶ τοῦ τὴν Χερρόννησον* legisse videri potest (Weil.). Cf. Mus. Rh. l. c. p. 277. Profecto autem non legit *ἀσφαλῶς*, quod et Demosthenis libri post *ὑμᾶς* et Dionysii post *ἔχειν* inferciunt (ut nostri fere Rufus l. c., Hermog. p. 79). Nam octonarium anapaesticum efficere perhibet verba *περὶ τοῦ . . παρακρουσθέντας*. Insertum *ἀσφαλῶς* ex § 8. — *περὶ τούτου νῦν* Dionysii (p. 194) Par.: *περὶ τούτου τοίνυν* Dionysii v., om. *νῦν* nostri. Tum *ἐστί μοι ἅπασα ἡ* (*ἡ* add. Par.) Dion., *μοί ἐ. ἅ. ἡ* nostri. Seclusi *μοί ἐστιν*; nam *μοι* sensui adversatur, cum antecedat *εἴπερ ἄρ' ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι*; comparandus autem locus VIII, 2 *ἡ μὲν οὖν σπουδὴ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ πραγμάτων ἐστί*. — 3 *δείξομεν*] *ἐπιδείξομεν*, quod propter br. offendit. — (*βέβαιον* A Dd.: *βεβαίαν*.) — 4 *πεπραγμένον* (in fine sententiae allatae) om. Vind. Hermogenis p. 330, cf. schol. Dem. p. 707, 29. — *σώισετε* Aristidis (p. 364) Par. 1741. — *ἀγαθόν* (br.)] *εὖ*? cf. Arist. 364, 16 W. — secl. *εἶναι* (br.). — 5 *ἀπώκνησα*] *ὤκνησα* sec. Arist. 364, 16. 18. — *ἀγαγεῖν* A corr. (m. pr.), F: *ἄγειν* v. et Arist. 364, 22. — (*ὅτ' ἔπλευσα*] *οτεπλευσαι* S.) — 6 *οὐ μόνον οὐκ*] Libanius IV, 709, 19 *οἴομαι δείξειν αὐτὸν οὐχ ὅπως οὐκ* (delendum *οὐκ*) *εὐεργέτην, ἀλλὰ καὶ πονηρὸν εἰς ὑμᾶς καὶ κατεσκευακότα κτέ.* —

ἀνθρώπων (ανθρωπον S) ἁπάντων om. Hermog. l. c., scholiorum Herm. IV, 758 W. Ald. Par. (Ven. ibi add. ἁπάντων ἀνθρώπων). — 7 ἵν' ᾔδειτε Dobr.: ἵν' εἰδῆτε. — 8 ἔστι δ' ἀνάγκη Aristid. p. 390 W.; om. ἐστὶ Hermogenis p. 432 v.; non om. Parr. Vind. Mon. It. om. schol. Dem. 710, 21. Ἀνάγκη δὲ πρῶτον ἁπάντων ∾ εἰπεῖν . . ἐστὶ, et statim ἐστὶ subsequitur. — ἁπάντων om. schol. Hermog. VII, 942 (ἁπάντων πρῶτον est ap. Greg. ibd. 1304). Sed cf. ibd. v. 15. — ὑμᾶς om. ap. Hermog. p. 212, 7 Parisini (iidem cum Mon. ἀσφαλῶς ἔχειν, cum in v. sit ἔ. ἀσφ.); cf. Hermog. p. 95, 10 φάσκων γὰρ Χερρόνησον κινδυνεύειν (= μὴ ἀσφαλῶς ἔχειν) τῇ πόλει. Itaque aut non legit pronomen aut ὑμῖν legit, et locus ex § 1 vitium traxisse videtur, sicut ille ex hoc. (Ἀσφ. ἔχειν ὑμᾶς vel ἀ. ἔ. ἡμᾶς [ita Parr.] H. p. 432.) — ὅ φημι om. SAYO (propter ὁμοιοτέλ.) Dd. — τὸ post Ἀθ. τοῦτο om. Aristid., Hermog. p. 95, schol. Herm. VII, 732. — Θρᾴκης γενέσθαι Parr. Herm. p. 96, schol. l. c. — post συμβέβηκε γὰρ om. ἐκ τούτου cum Aristide. — 9 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι om. Aristid., et molesta videri potest iterata intra breve spatium compellatio. — νῦν om. (nunc) Arist. — κεχωρισμένοι cum Feliciano Dd., non recte (cf. τῷ ἀκοῦσαι). — 10 (μὲν ante Βηρισάδου om. SY, pr. O.) — 11 (κατεστρέψαιτο] κατεστρέψατο pr. S, YO.) — 12 (βουλεύσασθαι SYO.) — οὔτε τὴν Weil., coli signo ante οὔτε posito: οὐδὲ τὴν. — (ἐκβάλλειν SY, pr. F.) — 14 puto τουτὶ τὸ προβούλευμα sive τὸ προβ. τοῦτο (br.). — [ἐπι]κυρώσειεν (br.)] cf. 18 ἵνα κυρώσειεν. — 15 παρεσκεύασαν k, συνεσκεύασαν Vind.; cf. XVIII, 158; XIX, 87; III, 17; XXXIII, 18. — ἄνθρωποι Schaef. Dd. Cf. XIX, 85. 165; XX, 48; Aristid. II, 283 (τις); Gebauer Arg. ex contr. 301. — ὑφ' αὑτῷ (ἑαυτῷ) F Weber: ὑφ' αὑτὸν. — 17 (οὐκοῦν τῶν μὲν] οὐκ οντων μὲν pr. S.) — τε ante κἀκείνῳ om. A. Potius deleverim ὁμοίως (num.). — (τι ante πράττειν om. SYO.) — δὴ . . φοβηθεὶς ἂν γρ. S: ἂν . . φοβηθεὶς, propter quam lectionem editores (Dd.) ἐστιν in εἴη (h.) mutaverunt. — (ἄλλος ὅστις] ἄλλος τις pr. S). — 18 τρία ἐπιδείξειν (br.)] cf. Hermog. p. 99. 213 (δείξειν Monac.). 416; Grigor. Cor. W. VII, 1221. Primo Hermogenis loco infinitivus in codd. omnino deest (ita Parr. Mon. Vind.). — ἐστι post ἀνάξιος om. cum A (v. Weil.). — ὑμῖν ἐστιν ἀκούειν v., ἀκ. ὑμῖν ἐ. SYO, ὑμῖν ἐ. ἀκοῦσαι Hermog. p. 99. Ἀκούειν secl. Weil., coll. XVIII, 11; pariter autem ὑμῖν superfluum. — 19 παρανόμου] νομίμου schol. 708, 25; id. om. τοίνυν. — δέομαι S: δέομαί τε. — ὥς γ'] ita SYO Dd.; om. γ' v.

(Liban. IV, 113, 24). — 20 (πεφαινάκισθε S.) — 22 sustuli uncos, quibus legis verba Dd. incluserat. Item in reliquis legibus. — 25 προσειπὼν S: προειπὼν. Cf. 27. 29 (προσηγορίᾳ), 30 (προσειπών, πρόσρημα) al. — (πρότερον δ' οὔ] πότερον δ' οὔ S pr.). — 26 (ἐξελεχθῆι et γίνεται S.) — παθεῖν εἶπεν mg. S, AYO: εἶναι S (h.), παθεῖν χρὴ (cf. 30) εἶπεν v. (h.). Propter infinitivum cf. § 53 λέγοντος ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτεῖναι, scil. χρή vel κελεύει; XXXVIII, 5 al. — 27 ὁ μὲν δὴ] δὴ om. Tiber. p. 541. Magis proximum δὴ (post τὴν μὲν) om. vellem: τὴν μὲν προσηγορίαν τοῦ πάθους ∼ τὴν αὐτὴν ἐποιήσατο. — 28 ἡλωκότας Dd. — (ἡμεδαπῇ] μεδαπῆι pr. S.) — τῷ α' ἄξονι Cobet; it. § 31. Sed ne Harpocratio quidem hunc locum afferens (v. ἄξονι), neque Tiber. p. 541 aliam ac nostri lectionem habent. — εἰσφέρειν] cf. C. I. Gr. 1845, v. 117. — (ἡλιαίαν διαγ.] ηλιαναγινώσκειν S pr.). — 29 ἡλωκότα hic et ipse recepi (br.), codd. ἑαλωκότα (ita S ubique teste Weilio). — ἤδη om. schol. Herm. VII, 427. — 31 seclusi εἰσι (h.). — 32 ὡς τοὺς] puto πρὸς τοὺς (h.), cf. XXIV, 113. — 33 μηδὲ χρήματα Theon Prog. p. 186 W.: μὴ χρήματα. — (τὰ γὰρ χρήματ' ἄποινα Theon Dd.: τὰ γὰρ ἄποινα χρήματα [br.]). — 34 οὕτως S: οὕτω. — 35 οὐδ' ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς scr.: οὐδ' ἐν τῇ ἡμεδαπῇ (h.). — πανταχόθεν post δίδως ἄγειν om. SYOF; δ. ἄγειν πανταχόθεν A Dd., δ. πανταχόθεν ἄγειν v. — 36 (ἐλεχθείη S.) — (ὅς] ὡς pr S, Y, pr. O.) — (ὑποκειμένων ὀνομάτων SYO A.) — (κατὰ μὲν τὸν pr. S.) — κατὰ τῶν δ' scr.: κατὰ δὲ τῶν. — ὄνομα ἔλαβες B (sec. silentium Reiskii). Puto τὸ τῆς αἰτίας ἔλαβες, deleto ὄνομα (br.). Cf. 26. — 37 (ἐὰν δέ τις] δὲ om. S, Y, pr. O.) — (θείς] θειοσ ut vid. pr. S.) — 38 πανταχοῦ A: ἀπανταχοῦ (br.). — 39 μεταστάντας k, W. VII, 600 sq. (Taylor, R.): μεταστάντα. 'Εκ . . πεπονθ. ∼ μεταστ. . . τῶν ∼ μηδὲν ἠδικ. — (ἀδικημάτων A R. Dd.: ἀτυχημάτων.) — (συνῆσαν Dd.: συνήεσαν.) — 40 ἧς εἴργεσθαί φησιν malim del. (ἧς del. R.). — τῶν ἱερῶν del. mal.; cf. XIX, 181. — (inter καὶ et ἄθλων circiter duae litt. erasae in S.) — κατὰ τὴν πάντων δὲ scr.: κατὰ δὲ τὴν πάντων (br.). — secl. τούτων ante πεπονθότι (παθόντι F). — 41 (post ἄλλοθι om. που cum S.) — οὐ τὸ τῆς πόλεως A: τὸ τῆς π. οὐ (br.). — αὐτῷ μετουσία ci. Weil. (h.). — (εἶτ' εἰπὼν] ἐπειπὼν SYO.) — interpunctionem post γράψας posuit Weil. — 42 εἶπεν FO: εἶπον. — (ὃν om. S.) — ⟨τὸν⟩ Χαρίδημον? (br.) — 43 τούτων συμβάντων ὑμᾶς schol. Plat. p. 380 Bk. (232 Herm.): ὑμᾶς τούτων συμβάντων. — οὖσιν om. schol. Plat.; sed οὐ καθαροῖς

οὖσιν ∾ ὁμοῦ διατρίψομεν. — secl. ἐστιν post τυχόν (br.). — **44** (μετὰ ταῦτα] μεταυτα S.) — (τινα post τις om. SYO.) — (ὀφείλει SYO.) — **45** πεφευγότων v., Minucian. IX, 611 W.: φευγόντων SA. Cf. 77. — **46** (τούτων δὲ οὐδ' ἕτερον SYO.) — secl. οἴκοι (h.). — **47** (ἀποκτενεῖν] ἀποκτείνειν S.) — **48** γράψαι codd.: προσγράψαι R. Dd. — mal. τίνας . . ὅρους (num., et sequitur ὅρων). — **49** οὐ μόνον om. S, Weil., qui transposuit infinitivos: οὐκ ἄγειν . . ἀλλ' οὐδ' ἐλαύνειν ἐᾷ. Verum recte se habet vulgata: addit lex ad ἐλαύνῃ verba ἢ ἄγῃ, diserte id vetans quod permittit Aristocrates. Nam quod in lege ἢ φέρῃ ante ἢ ἄγῃ exstat, id consulto orator ignorat, inhaerens ancipitis significationis verbo ἄγειν. — corruptum ὁ βουλόμενος (br. bis); sed delendum non videtur: ἐκ δὲ . . βουλόμενος ∾ ἄξει . . λαβών. — πατρίδα secl. Weil., sed εἰς τὴν τοῦ παθόντος | βίᾳ πατρίδα ∾ ἄρ' οὐ πάντα συγχεῖς | τἀνθρώπινα (τὰ ἀνθρώπεια A), ut iam commode βίᾳ cum ἄξει . . εἰς (quae item in principiis sectionum exstant) coniungi possit. — **50** μόνων B pr., k r v: μόνον. — ἀποκτείνῃ] τρώσῃ bene ci. Weil. — **51** οὐχ ὅπου Weil.: οὐχ ὅποι. — **52** σφόδρα Minucian. IX, 611 W.: σφόδρα σαφῶς (br.). — **53** (ἢ ἐπὶ μητρὶ om. S.) — τοῦτον] τουτονὶ A. — πῶς A: ὅπως. Cf. § 85. — **54** δεδρακότος] δράσαντος Alexand. VIII, 439 W. — καὶ οὐκ] οὐκ Alex. — **55** ἢ θυγατρί SYF: ἢ ἐπὶ θυγατρί. — (τῳ Y: τινὶ F Weil., τινὰ A, τινα corr. a pr. m. S [pr. τιν . . .]. Cf. 56 ὧν . . τούτων . . αὐτοὺς). — **56** secl. ὅτι (br.), quod ap. Alexandrum l. c. § 54 post διὰ τί; interpolatum invenitur. Parum convenit ὅτι cum apodosi ἔδωκεν ἀποκτεῖναι. — (φιλίους Bk.: φίλους.) — (ἀποκτεινύναι S; it §§ 60. 74.) — secl. pridem ἀποκτεῖναι (h.); verum praesens ἀποκτιννύναι de Charidemi nece vix aptum. Fort. κτεῖναι. — **57** ἤδη om. k, neque habet schol. p. 714, 25 (ὅπερ καὶ ἄλλῳ συνέβη στρατηγῷ τυγχάνοντι). — ταῦτ' mg. ed. Paris.: ταῦτ'. — **58** secl. ἐπὶ τοιούτῳ (h.). Ἀλλ' ἐπειδήπερ . . ψήφισμα ∾ οὐκ . . πράγματι ∾ ἀλλ' ὃ . . οἶδεν. — **59** (εἰσὶν αἱ] εἰσιεναι et deinceps τιμωριαν ut vid. pr. S.) — **60** (κἂν δικαίως om. SFY, pr. O). — **61** ἐξεῖναί μοι A: ἐ. ἐμοί (h.). Alter hiatus sequitur; μοι ⟨μηδ'⟩ ἀμύνεσθαι? — **62** (quod post παῖδας addebatur ἀτίμους del. Schaefer Dd.). — **63** οὐ κρίσις del. R. Dd., reduxit Weil. — καὶ ταῦθ' scr.: καὶ αὕτη (h.). Cf. XV, 13; LIII, 28. — τί ἄλλο τις εἴπῃ? Cf. VIII, 44; XIX, 88; XXI, 197; XXXVI, 48. — **64** ἴσως post νὴ Δία om. pr. A. — ψήφισμα A: τοῦ ψηφίσματος. — (ηδείους S). — **65** num secl. πολίτην (br.)? — (ἰδιαίτατον

corr. S.) — παραδεδομένα] fort. καὶ παλαιὰ, cf. 66; Aristid. I, 41 Dd. Explicatio esse potest παραδεδ., ex § 66 petita, ad μυθώδη adscripta. Profecto παραδ. de solis vetustis rebus valet, non de eis quoque ὧν αὐτοὶ μάρτυρές ἐσμεν; itaque saltem καὶ παραδ. expectabatur. — secl. περὶ ante οὐδενὸς (br.). — 66 θεοὶ δίκας Hermog. 313: δίκας φόνου θεοὶ v. Dd., θεοὶ δ. φ. (BA) v k. Ἐν μόνῳ τούτῳ (τούτῳ μόνῳ Herm.) | τῷ δικ. ∾ θεοὶ δίκας καὶ (καὶ om. Herm.) δοῦναι | καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν (etiam παρήχησις est inter δικαστηρίῳ et ἠξίωσαν). — Ποσειδῶν' scr.: Ποσειδῶν; τοὺς δώδεκα θεούς Herm. l. c.: οἱ δώδεκα θεοί (h.). — (αλλιρροθιου SA.) — secl. οὐ δημοκρατία (h.), quod vix ex oratoris mente additum; certe exprimi non debebat. — ἐνταυθοῖ codd.: ἐνταῦθα Dd. (br.), ἐνταυθὶ Weil. coll. § 51, recte fortasse, quamvis ἐνταυθοῖ hoc sensu inscriptionibus Atticis confirmetur. — 68 τρόπον τοῦτο Weil.: τινα ορκον τοῦτο SAYO, τιν' ὅρκον τοῦτον v. Dd. — 69 secl. ὑπάρχει (h.). — 70 (οἱ post ὅτι om. pr. S.) — διελόντες W. VII, 341; cf. Liban. IV, 894, 22 (οἱ .. διελόντες): διαθέντες. Pugnat autem cum διελόντες adiectum τὰ νόμιμα (br.); quare seclusi. § 77 ὁ ταῦτα ἕκαστα τάξας; 79 ὁ ταῦτα διαιρῶν; 54. Etiam ὅτι suspectum; cf. ad § 56. — ἀτυχήσασιν Weil.: ἀτυχήμασιν (quod iam Aristid. legisse vid., I, 618. 626). — ταῦτα μέντοι καλῶς οὕτω καὶ sec. Libanium IV, 895, 7. Cf. § 73. — παρ' ἑνὸς τούτου δικαστηρίου καὶ τοὺς Turr. cum S, nisi quod is cod. cum ceteris παρὰ ante τοὺς repetit, quod del. R.; A praeterea τοῦ ante δικαστ. inserit. Παρ' ἓν τοῦτο τὸ δικαστήριον Dd. cum corr. O (Y, qui ἑνὸς, F, qui om. τὸ). — (νόμους om. S et pr. Y.) — ἄγραφα sine artic. SYO. — 71 extr. οὐδὲ εἷς scr.: οὐδεὶς. Οὔτ' ἄλλος .. νόμος ∾ τί οὖν .. ἁλόντ' ∾ ἔν τισιν .. χρόνοις. — 72 ὁ νόμος post τί οὖν om. A (v. R.) Wolf. — οἴδεσθῇ παρὰ τῶν? — (πεπονθότος] θο om. pr. S.) — διήρηκεν Dobr. Dd. — (ὀρθῶς] ουθ' ὡς pr. S.) — 73 (και τοι παρασχόντ' pr. S.) — (ἀσφάλιαν pr. S.) — secl. καὶ καθαίρεσθαι, quod ex § 72 repetitum vid.; in medio iam R. offenderat. — 74 ὁμολογῶν] εὐμενῶν Aristid. p. 845 W., quod iam non praetulerim; om. Rh. IV, 829. — 75 (την δ' ἑτεραν δ' pr. S.) — 76 ἐστὶ τί; A: ἐστὶν. — τῇ τύχῃ secl. cum Tayloro Dd. — 77 (ἄλλο om. S, hab. Harpocr. v. Ἐν Φρεαττοῖ.) — (Φρεαττοῖ] φρεαιτου pr. S hic et § 78.) — (εκβαλλόντων pr. S.) — (καὶ οὐχ ὅτι] καὶ ουδιοτι corr. S, YO, καὶ οὐδ' ὅτι pr. F, pr. S.) — 78 ἤγαγεν τοὺς δικάσ. ἐκεῖσε ∾ οἱ προσελθεῖν .. ἐκείνῳ sec. Fkv; om. ἐκεῖσε Harp. — ἐπὶ

θαλάττης Harp.; id. ἐπὶ τῆς γῆς pro ἐν τῇ γῇ, et ἑτέρῳ φόνῳ pro τῷ πρότερον φ. — ἀθῷος ἀφίεται] num add. τῆς αἰτίας sec. Aristid. I, 621 Dd.? — 79 post ἀνδροφόνων om. τῶν cum A. Καίτοι εἰ περὶ τῶν | .. ἤδη ∼ τεύξονται περὶ τῶν | .. αἰτιῶν ∼ ἤ που περί γε τοῦ | μ. ἑαλ. — 80 περιόντα S al. — αἰτιᾶσθαι Cob., quod numeris quoque commendatur: αἰτιάσασθαι. — 81 ἐξέληται scr.: ἀφέληται (br.). Cf. § 91, ubi pro ἐξείλοντο v. est ἀφείλοντο. Βοηθήσῃ | καὶ τὸν ὑβρ. | καὶ παρανομούμενον | ἐξέληται ∼ πῶς ἂν ἢ | δεινότερον γένοιτ' | ἢ παρανομώτερον | τούτου ψήφισμα. — 82 ὁ νόμος secl. Cob. Πολλῶν .. Ἀθηναῖοι | καλῶς .. νόμων ∼ οὐκ .. οὗτος | ἔχει .. δικαίως. — 83 βιαίως SFYO: βιαίῳ. — (λέγει Dd.: λέγῃ.) — 84 ὑπέχωσι A: ὑπόσχωσι. — 85 (ὑποδεξαμένους Felicianus: τοὺς ὑποδεξαμένους.) — λαμβάνειν scr.: λαβεῖν. Καὶ τῷ πανταχ. διδόναι | λαμβάνειν = καὶ τῷ τοὺς ὑποδ. | ἀλλὰ μὴ ∼ παρ' οἷς ἂν τὸ πάθος γένη|ται κολάζειν. Cf. διδόναι ἄγειν (ἀπάγειν) 35 bis; 46; 48; ἐνδεικνύναι 51; al. — 86 (ὅδε νῦν sine ὁ S.) — (ἧττον] ιττον S pr.) — ὁπότε τοίνυν (br.)] ὁπότ' οὖν? ὅτε τοίνυν (96)? — καὶ post σαφῶς om. SFYO. Ὁ μὴ .. ἔσται ∼ σαφῶς .. ἄν. — 87 τὸ ante ψήφισμα omissum ap. Dd. error typothetarum est. — ποιεῖν om. B. — φήσῃ scr.: φήσει. Cf. XXI, 197; supra ad § 83. — 88 ὑμῖν ἀκούειν A: ἀκ. ὑμῖν (br.). — 89 ἄνδρες S: ὦ ἄ. — καθ' ὃν δύναται τρόπον A; ἀλλὰ προπ. μὲν = (καθ') ὃν δ. τρ. τούτους; ἀλλὰ .. τούτους ∼ ὡς γοῦν .. ἐπεχείρησεν. — post ἀξίων om. ὄντων cum S; ante ἀξίων est in A. Ὡς .. ἀξίων ∼ ἴδιόν τι .. ἐπεχείρησεν. — ἐν ᾗ AYO: ᾗ. Cf. 28 (Weil.). — (ποιῇ om. pr. S.) — (πῶς οὐ τοῦθ'] πωσοτοῦθ' pr. S.) — 90 ἐγὼ δὴ corr. F. — (οἴομαι S.) — 91 ἐὰν δέ τις πόλις ἀφέλ. ἢ schol. 717, 8. — (καὶ μὴ] ἢ μὴ SF.) — 92 ζητεῖν A. — (ἐπέτια SA.) — κατὰ τοῦτο τὸ ψηφ. S. Deleri potest τὸ ψήφισμα. — 93 τοῦθ' post ψήφισμα om. Maximi (W. V, 586) Par. 1. 2. — (οὗτος] οὕτως SYO.) — τὸ τῇ πόλει βέλτιστον Maximus; id. om. ὑμῶν. — (ἡμεῖς ἐσμεν] ἡμεῖς μὲν pr. S.) — ὑπάρξειεν] ὑπάρξει A. — 94 post μηδεὶς om. ἄλλος cum W. IV, 78; V, 86. — ὃς ἤμελλεν W. ll. c.: ὅστις ἤμ. (ἔμ. Dd.). — post ὁμοίως om. τούτῳ cum W. ll. c.; itidem interpolatum XLI, 2. — τῶν .. γράφειν] τῶν ἡμετέρων νόμων καταφρονήσας τὰ αὐτὰ γρ. W. V (in IV non ultra νόμων allatum est); priora (τῶν .. νόμων) recte fort., cum συμφερόντων e § 93 irrepsisse possit. — ἴσως ἂν ἦν τοῦτο S: ἴ. ἂν ἧττον ἦν τ. FYO, ἴ. ἂν ἧττον ἦν δεινὸν A, ἧττον ἂν ἦν δεινὸν Rh. V (= § 128), ἴ. ἂν

φορητὸν ἦν τοῦτο Dd. Cf. Aristid. I, 560. 597 Dd. (ἦν ἄν τι τοῦτο). — (ἥνικα ηι S.) — βουλησομένοις v.: βουλομένοις S O (B). — 95 δέ τινας τοιαύτας A: δὲ τοιαύτας τινὰς (br.). — (τοαῦτ' pr. S.) — 96 (παρ' ἡμῖν S al.) — secl. ἂν ante εἴρητο: „latum erat". — γραφέν γ' scr.: γε γραφὲν (br.). — secl. fort. αὐτό post δικάσαντες, cf. Liban. IV, 562 extr.: ἠσέβησαν οὖν οἱ δικάσαντες; οὐ μὰ Δία, ἀλλ' ἐξηπατήθησαν. — 97 (οφιλει pr. S.) — ἐκεῖνο προύδωκεν A: ἐκείνους προδέδωκεν. Ἐκεῖνο ad ἠγνόησέν τι referendum. — 99 cf. XXII, 7. ἀποφευγεῖν S (sec. Dd.; ἀποφυγεῖν sec. silentium Weilii), FYO, ἀποφεύγειν v.: ἀποφυγεῖν Dd. Ex Theone (I, 156), qui ἀποφύγοις ἂν δικαίως .. ἁλίσκεσθαι, lectionem ἀποφεύγειν εἰ δίκαιος elicueris, nisi locus or. XXII temere admixtus est. Quintilianus V, 14, 4 vertit: *idcirco te convenit poena liberari*. Numeri satis manifesti: οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε | μὴ .. ἐπράχθη ∾ σὺ δὲ τοῦτ' ἐμ. διὰ | τοῦτ' .. προσήκει ∾ ἀλλὰ τοὐναντίον | πολὺ .. ταῦτα. Hoc διὰ ταῦτα non exprimit Quintilianus. — εἴ τι ἐκείνων? — σὺ δίκην δῷς Theon, σὺ ἁλῷς legisse videtur Quint. (*damnatus tu si fueris*). — 101 συμφέροι A: συμφέρει. — ἀσύμφορα A: ἀσύμφορον (br.). — (ὁ λόγος] λόγος S.) — 102 δ' ὑμῖν καὶ τοῦτ' A. — 103 ταὐτὸν (-ὸ) .. τοῦτο A, corr. F: τοῦτο .. ταὐτὸ. — σχῶσι Tiber. VIII, 566 W.: ἔχωσι. — ἕνα ὄντα om. Tiber. — 104 (ἀπολώλει S al.) — 105 (λύσητε S al.) — (παρεῶσθαι γρ. S: παρεωρᾶσθαι.) — comma post, non ante πάλιν ponendum esse olim pronuntiaveram; contradixit Weilius. Et sane numerorum ratio huic favet: ἐπὶ καιροῦ τινὸς | αὐτοῖς ἐπιθεμένου | τοῦ Κερσοβλέπτου ∾ φέρε γὰρ πρὸς θεῶν | ἐὰν ἡμᾶς ἀδικῇ | Κερσοβλέπτης. Tum αὐτοῖς .. Κερσοβλέπτου ∾ πάλιν ὁρᾶτε τί συμβήσεται. — δυνηθέντ' ἂν Cob.: δυνηθέντα. — 106 ὑμεῖς δ' AF: ὑμεῖς. — mal. ἐὰν ἀποκτείνῃ τις (h.). — 107 ἔστιν] ἔνεστιν A. Καὶ μὴν .. εἰπεῖν ∾ ὅτι .. ἐφενακίσθητε (εφαινακισθητε S). — ἦτε om. A. — Ποτείδαιαν (ι super ει superscr.) S: Ποτίδαιαν. — 108 τέως codd.: ἕως Dd. — τηλικοῦτον αὐτὸν A: αὐτὸν τηλικοῦτον. Τέως μὲν ἑώρων | τηλ. αὐτὸν | ἡλίκος .. πιστὸς ὑπῆρχεν ∾ ἐπειδὴ δ' εἶδον | μείζω .. αὐτοὺς | πίστεως γιγνόμενον. — ὢν καὶ πιστὸς SFYO. — (μεῖζον SFYO.) — 109 ποιήσετε] φυλάξεσθε Hermog. p. 237 (cf. W. III, 707; VIII, 631). Verum Aristides (I, 557. 664 Dd.) manifesto ταὐτὸν τοῦτο οὐχὶ ποιήσετε legit. — τῷ scr.: τοὺς codd., τοὺς τῷ Wolfius Dd. Ταὐτὸν τοῦτ' οὐχὶ ποιήσετε ∾ ἀλλ' αἰσχρὸν τῷ περὶ πρ. — 110 αὐτοὺς A: αὐτὸν. — οὐδὲ ἓν scr.: οὐδέν. — (πλεῖν Dd.:

πλέον.) — διακόσια SFYO: τριακόσια. — secl. τάλαντά ἐσθ' ἡ πρόσοδος (br.). — (τί] η superscr. ει S.) — **111** ἄνδρες SO: ὦ ἄνδρες. — **112** φίλοις] φίλους Dd. typothetarum errore. — **113** ταἴτιον (τὸ αἴτιον) F (Dobr.): αἴτιον. Cf. ad IX, 36. — (ὅρον ἢ τελευτὴν S.) — **114** ἔχοι] εἶχε Wolfius Dd. — **115** (μηδὲν om. pr. S.) — (αφιστηκει S.) — (ἣν πᾶσαν R. Dd.: ἣν ὅτε πᾶσαν.) — (ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ R.: ΕΠΙΣΤΟΛΗ.) — **116** (ἑωρακότες codd.) — πείθησθε pr. S (ut vid.), AY: πεισθῆτε. Infra § 117 est χρῆσθε. Πίθησθε Cob. (Μὴ ante πείθ. in S al. additum om. Dd. cum A, corr. F, corr. O.) — verba κἀκεῖνο .. προσαφείλετο ab oratore postmodo addita esse, scilicet quae ante ἂν ἐμοὶ πείθ. insererentur, suspicatur Weilius. Indidem compositionis vitia fort. repetenda. — Ποτειδαιαν S, superscripto ι sup. ει: Ποτίδαιαν. — (Ἐφιάλτου] του· in ras. S; ibid. post hoc vocab. tres vel quattuor litt. erasae.) — **117** (δείξαιεν S.) — ἄρξας mg. S: ἄρξειε; hinc delevi εἰ ante πάσης. Cf. Dion. Cass. 287 A: μηδ' ἐθελήσητε μαθεῖν τί κατορθώσας οἷα βούλεται δράσειν. — **118** secl. ἀνθρώπων; cf. Liban. IV, 32, 16: οὐκ ἂν ἦν ὑγιαινόντων. Cf. ad 122. In v ἀνθρ. ante ἐστίν exstat. — (καὶ φίλον om. S. (Ὦ) ἄνδρες Ἀθ. τοῦθ' ὁμοίως ἐμοί = τὸν χρόνον εὔνουν .. φίλον.) — **119** (τόθ'] ποτε S.) — εἶναι post ἔκδοτον αὐτόν om. cum pr. S. Ob id ipsum αὐτόν hic (cf. 120. 121) additum, quod infinitivum orator omittebat. Cf. 200. — πότερα A: πότερον (br.). — **120** (δ' οἰκείως] δοκειῶς S pr.) — **121** (ἀπωλεσεν S.) — (αναναιουσθαι S.) — **122** παράνοιαν ὠφληκότες ἦτε scr.: παρανομίαν ὦ. ἦτε A, ὦ. ἦτε παράνοιαν v. (br.). — ὑγ. οἶμαι ἀνθρώπων v. (h.), ὑγ. ἀνδρῶν οἶμαι A. Cf. ad 118. — **123** ὁπόσοις A: ὅσοις. — (ει τισ οὖν S.) — ταῦτα AF: ταὐτά. Cf. supra τούτων, infra τῷ μὲν τοῖς δ' οὔ scil. ταῦτα ψηφιούμεθα. — ἀνθρώπων num del. sec. Aristid. I, 663 (αὐτομόλων ἔργον ποιῆσαι, μεταστάντας κτἑ.)? — ἐγκαλοῦσιν Cob.: ἐγκαλέσουσιν. — **124** ταῦτα v.: τὰ αὐτὰ S al. Dd. — secl. πᾶσιν (§ 123), quod hic sententiae obstat; nam quod tyranni hi sunt, ideo grave et indignum oratori videtur, non quod multi. — **125** μηδὲν Cob.: τῷ μηδὲν; deinceps δεύτερον δὲ codd. Cob., δ. δὲ τῷ Lambin. Dd. — μὴ παθεῖν codd.: μή τι π. Markl. Dd. Cf. 166. 193. — (πάθωσι R.: πάθῃ.) — **126** γενέσθαι ἐσπουδασαν v.: ἐσπ. γενέσθαι SYO Dd. (h.). — ἅμα τούτους pridem conieci, recepit Weil. — (οὐδ' ὁτιοῦν ἡμῶν S al.) — **127** ἡγεῖτο τὸ ἀπελθεῖν S Dd. — ἐποιεῖτο A: ἐποιήσατο. — **128** (θίημεν S pr.) — αὐτὸν εὑρίσκω] τοῦτον εὑρ.? (br.) — **130** ἄνδρες Ἀθ.

S al.: ὦ 'Αϑ. A, ὦ ἄ. 'Α. Dd. — (ημετέροις S.) — ποιήσασϑαι scr.: ἐποιήσατο (br.). Cf. XLV, 54. — ὑμεῖς ἔσχετε τὴν ὀργὴν A: ἔσχετε τὴν ὀργὴν ὑμεῖς. *Καὶ εἰ μὴ μετριωτέραν ∾ ὑμεῖς ἔσχετε τὴν ὀργήν.* In loco gemino LI, 9 pronomen deest, et hic deesse potest (κεί). — ἐκώλυεν S et or. LI: ἐκώλυσεν. — ἀνϑρώπων ἁπάντων ante ἀϑλιώτατον (ἀϑλιώτερον) A: post ἀϑλ. v. — **132** (οἰκεῖν] οἰκεῖ pr. S.) — **133** (τι post νεωτερ. δέ om. pr. S, add. ead.) — **135** ἀποστερεῖν A. — **136** εἰκόνα scr.: εἰκόνας. Tum σίτησιν transposui post εἰκ. cum A. *'Ο μέν .. σίτησιν ∾ ἀποστερήσειν .. ἐφρόντισε.* — (τινος post σχοίη μὴ in codd. additum om. Taylor. Dd.) — **138** βασιλεῖ del. Herw. Weil., non recte. *Πόλιν οἰκοῦντί τῳ | καὶ νόμοις πολιτευομένῳ τὸ ψήφ. ἐγέγραπτο ∾ βασιλεῖ στρατηγοῦντι | καὶ διὰ τῆς ἐκείνου βασιλείας πολλοὺς ἀδικοῦντι.* — **139** (εἰ δεῖ] εἰ δη pr. S.) — ἀμυναμένοις scr. (= οἳ ἂν ἀμύνωνται): ἀμυνομ. v., ἀμυνουμένοις Cob. Weil. — (προσειρηκέναι S.) — **140** ἐϑέλῃ Dd. cum uno codice (br.); βούλεται A (teste R.), βούληται sec. Aristid. I, p. 618 sq. Ceterum formulam foederis Laconice conscriptam Demosthenes satis presse sequitur, cum et δρᾶσαι dicat pro Attico ποιῆσαι et ϑέλῃ (an λῇ?) pro βούληται; verba ipsa haec fuerint: δρᾶσαι πᾶν ὅ, τι κα λῇ βασιλεύς. De eadem re Isocrates IV, 107: διαρρήδην γράψαντες χρῆσϑαι τοῦϑ' ὅ, τι ἂν αὐτὸς βούληται. Cf. Mus. Rhen. XLIII, 285 sqq. — ἐκδεδωκέναι A: ἐκδοῦναι. Resp. Λακεδαιμονίοις μὲν ἐγκαλεῖν; nam tota haec membra: Λακ... βασιλεύς, αὐτοὺς .. Χαρίδημος, inter se exaequata et similiter structa. — ἔσεσϑαι Χαρίδημος A: Χαρίδ. ἔσεσϑαι. Opp. *κρείττων ἔσεσϑαι Χαρίδημος — πᾶν ὅ, τι ἂν ϑέλῃ βασιλεύς.* — τὸ ψήφισμα ποιεῖ, οὔ γε scr. (cf. 34 al.): τὸ ψ. π. ἢ τοῦτο A, ποιεῖ τὸ ψ. τουτί ουτε ut vid. pr. S (ὅτε corr.), π. τὸ ψ. τουτί (cf. 141), οὔ γε Y O, π. τὸ ψ. τουτί, ὅτε v. Dd. *Οὐ γὰρ .. ποιεῖ ∾ οὔ γε .. στρατηγῷ ∾ οὐ .. μή.* — διῄρηται A Dd. — **141** καὶ χρόνοις om. A. — (ἂν ante ἄνϑρωπος om. S al.) — **142** αὐτῶν ϑατέρῳ, τῷ δ' A: αὐτῷ, ϑατέρῳ δ'. — (περὶ τὸν τύραννον S al.) — (ἀποκτειννύασι S A.) — Φιλίσκον A: τὸν Φιλίσκον. — ὑπὲρ Φιλίσκου] ὑπὲρ 'Αριοβαρζάνου Weil. — (ἡμῶν] ὑμῶν S al.) — **143** (ἐξεδίδοντο Seager. Dd.: ἐξεδίδοτο codd. 'Εξεδ έδοτο Cob.) — (ἡμετέρου S al.) — ἄνδρες scr.: ὦ ἄνδρες. *Πῶς .. ἦτε | πεπ. . . 'Αϑ. ∾ χαλκοῦς .. μεγίσταις | δωρ. . . ἐφαίνεσϑε.* — (μὲν post εἰ τοὺς om. pr. S.) — τοιοῦτο(ν) Y: τοιοῦτό τι, quod infra in extr. § aptum est. — (ἐφαίνεσϑε] φαίνεσϑε S Y.) — (που τὴν] του τὴν S pr.) — σχόν-

τας scr.: ἔχοντας (br.). — πίθησθε Cob. Weil.: πείθησθε v., πεισθῆτε A. — 145 φράσω πρὸς ὑμᾶς A. Ap. Aristid. p. 378 W. est ἀκούσατέ μου (v. § 148). — 146 ἔροιτο ὑμᾶς A (non item Harpocr. v. ἔθνος). — 147 αὖ YO: αὐτοί. In S οὐσ γὰρ et (inter versus) ὑμεισ αυτοὶ a corr. scripta sunt. — καὶ πονηρὸν καὶ χρηστὸν A: καὶ χρ. καὶ πονηρὸν. — 148 ὅτι ὦ ἄ. Ἀ. (h.)] ὅτι εἰώθασ' et deinde ἀναιρεῖν pro ἀναιροῦσιν? Nam facile nota $\overset{\theta}{\omega}$, praesertim post ὅτι, ex ειωθ- evadere poterat. — (ὥστ' οὐ] ὥστ' οὐ μη pr. S.) — 149 (πλεῖν Dd.: πλεῖον.) — ἐμπόδιον A. — τῶν ὄντων] πάντων A. — 150 μετὰ ταῦτά γε F: om. γε v. — (Ἀμφίπολιν πόλεμον | αμφι ‖ πόλεμον pr. S.) — ἀπέδωκε A: ἀπεδεδώκει — 151 ὧν οὖν ἦν δίκαιον ἐκεῖνον γρ. S: ὧν δ' ἐκεῖνον δίκα ον ἦν. Tum post δικαίως om. ἀντὶ τούτων cum A (Schaef.). Ὧν .. ἐκεῖνον ∾ ὡς ὀφ. .. αὐτῷ; etiam sequentia congruent, si σχεῖν pro ἔχειν scripseris. — αἰτίαν SYO Dd.; etiam λόγον A. Ὄψεσθε γὰρ | οὐ λόγους οὐδ' αἰτίας ∾ ἀλλ' ἀλ. οὖσαν ὧν λ. — (λέγε R.: λ. τὴν μαρτυρίαν SYO, λ. τὴν ἐπιστολήν v.) — (ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ R.: ΕΠΙΣΤΟΛΗ.) — 152 πολεμήσειν A, corr. F: πολεμεῖν. Ὅτι .. πρῶτον | οὐ .. ᾤετο ∾ ἐκεῖσ' .. αὐτὸν | πολλαχόσ' .. παρόν. — (αιτιότατος S.) — 153 μᾶλλον δ' οὐ πρ. ὑ. A: μ. δ' οὐχὶ πρ. ὑ. Resp. ἐν ᾗ Χερρόνησον. — τὸ περὶ τὴν ἐπιστολὴν secl. Herwerden. — 154 (μισθοῖ] μισθοῦ pr. S.) — (ολιγωρισας S.) — καὶ παραβὰς αὐτούς secl. Herw. Weil. Λαβὼν .. δούς ∾ ὀλιγ. τῶν ὅρκων ∾ ἀφυλ. ὄντων ὡς ἂν (ἀφυλ. .. χώρᾳ ∾ καταλ. .. αὐτῶν). — 155 ἔχων χωρίον A: χωρίον ἔχων (br.). — ὅθεν Cob.: οὐδ' ὅθεν. — (περιϊστηκει S.) — 156 (δ' ante οὐ om. pr. S.) — λογισμὸν] λογισμῷ sec. Arist. I, 605 Dd. (λογισμῷ τὸ πρᾶγμα λαβόντες)? — ὑμετέρα] ἡμετέρα Alexander p. 454 W., qui om. ὦ ἄ. Ἀ. (h.). — φιλανθρωπία F (Schaefer.). Cf. XXI, 69; XXIV, 6; VIII, 24; Prooem. L p. 1457, 15; sed etiam XVIII, 20. — 157 (φανερῶς post ἐξηλέγχθη add. S.) — ἀφέσθαι Cob.: ἀφεῖσθαι (καὶ μὴ πολεμεῖν add. SYO). — 158 τοσούτον γ' scr.: τοσούτον (h.). Cf. XIX, 48. — (ὅπως | π et σ in ras. S.) — (Ἐλεοῦντα S al.) — ὑμῖν χρόνον scr.: χρόνον ὑμῖν (br.). Ἐκ γὰρ Ἀβύδου .. ἐχθρᾶς ∾ καὶ ὅτι ταῦτα .. Ἀσίᾳ ∾ καὶ ὅθεν ἦσαν οἱ .. καταλαβόντες. — ἣν A, γρ. S: ὃν. Steph. Byz. v. Σηστός confert Schaef. — 159 μήτ' αὖ A: μήτ' ἂν. — τῇ Σηστῷ mg. Lamb.: τῷ Σ. — αὐτῷ φενακίζοντι A: φενακ. αὐτῷ (h.). — παρασχεῖν A: παρέχειν. — (τῶν post ἀρχόντων om. S.) — ante ΕΠΙΣΤΟΛΗ om. λέγε cum SYO. — 160 (οἱ om. SYO.) — delevi ἂν post οἴεσθε.

inserui post Ἀβυδηνοὺς, ubi αὐτὸν add. v. Dd., om. SA. — (post ἔπεμπεν erasae in S litt. III [τὴν?].) — (ἐπαίνων, τὰ μὲν R. Dd.: ἐπαινῶν καὶ τὰ μὲν.) — 161 (οὐ γὰρ om. pr. S.) — (μὲν post ὅτε om. SYO.) — (ΕΠΙΣΤΟΛΗ om. S.) — (ἐπιδείξας] επειλιξας vel επειδιξας pr. S. De ἐπ-ειλίσσω (= ἐφελίσσω) non sine causa aliquis cogitaverit.) — 162 ὑμῖν που scr.: που ὑμῖν v. Dd. (h.), ὑμῖν δήπου A. — (πρὸς αὐτὸν οὐ om. pr. S.) — ἐπιστείλας ἂν scr.: ἂν ἐπιστ. v. Dd. (br.), om. ἂν A. — 163 [προσποιεῖται] Herw. Weil.: προσποιεῖται SF, ἢ προσπ. AYO, καὶ προσπ. v. Dd. — (ὑμῖν] ἡμιν S.) — (ἀποκτείνυνσιν SA.) — νῦν A: νυνί. — 164 τοῦ Κότυος AF: Κότυος (br.). — 165 καὶ δεῖ AF: δεῖ. — (ὁρμησαμένων pr. S al.) — 166 (οὐδαμοῦ pr. S al.) — 167 λαθὼν καὶ ante πορευθεὶς add. A. — ὑπὸ τούτου secl. Benseler (h.); ὑπ' ἐκείνου esse debebat. Aliter comparatus locus XX, 14. Sed etiam ἐπείσθη secludendum (h.) [cf. ibd]; neque enim locus est indicativo, sed πρότερον .. ἢ cum infinitivo (πρᾶξαι) coniunctum esse debet. Καὶ πρότερον .. στρατηγὸν ∾ ἔπεισε .. πράττειν ∾ ἢ αὐτὸς ὢν .. πρᾶξαι. — (τι om. pr. S, YO.) — (τὸ μὴ] τοῦ μὴ S.) — 168 τὴν ante ἀλογίαν secl. Dobr. Weil. — οὕτως S: οὕτω. — 169 (αποκτεινυναι S.) — (ἐπιδόντα] επειδότα pr. S.) — τὸν υἱὸν ἀποσφ. del. Herwerden; satis habui τὸν υἱὸν secludere. Τὸν μὲν υἱὸν ἀπέσφαξαν ∾ ἐκεῖνον δ' ἐπιδόντ' ἀπο- ∾ σφαττόμενον κατεπόντισαν. — 170 (πρὸς τούτους om. pr. S [br.]; τούτοις sine πρὸς est in F.) — οἷος ἦν pr. S, AYO: οἷός τ' ἦν. — ὁ Ἀθηνόδωρος (Ἀθην A) secl. Benseler (h.); sed verius fortasse συνθήκας ὁ Ἀθηνόδωρος, ne bis positum sit Cersobleptae nomen nullo alio interiecto. — καθ' ἃς om. pr. S (add. ead.); ἐν αἷς est in A. — (πρός τε ἡμᾶς S al.) — addidi τοὺς ante τρεῖς. — 171 ποιεῖ πάλιν A: πάλιν ποιεῖ (h.). — πρὸς Χαβρίαν sine τὸν A. — 172 παραναγνωσθεισῶν AY: ἀναγνωσθεισῶν. — ψηφίζεσθε A: ἐψηφίσασθε (sed α in ras. S a m. rec.). — τούτους δὲ κτέ.] alia lectio est in pr. S, YO: τούτους δὲ ἐν μὲν ταῖς πρὸς Ἀθ. συνθήκαις ὁρκίσαι πάλιν αὐτόν. Sed αὐτόν iam non habebit quo referatur, neque ἐν μὲν .. et εἰ δὲ μὴ recte opposita erunt. — 173 ἤδη τὰ πράγματα scr.: τὰ πράγματα pr. S, τὰ πρ. ἤδη v. (br.). — ἧκε τοὺς ξ. ἄγων A. — τοῦ ante Ἀθηνοδώρου add. Benseler. — ἔργοις scr.: ἔργῳ (h.). — 174 ὃν ante ὁρᾶτε om. pr. S. — νομίζῃ corr. F: νομίσῃ. Καὶ ὅπως ἂν ὑμᾶς δύνασθαι νομίζῃ ∾ οὕτω(ς) πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας ἔχοντα. — ταῦτ' ἀληθῆ AF. — 175 τοῖν βασιλέοιν τοῖν δυοῖν v.: τοῖς

βασιλεῦσι τ. δ. SYO, *τοῖν δυοῖν βασιλέοιν* F, *τοῖν δυοῖν* Dd. *Ἡ μὲν τοίνυν συμμ.* | *τοῖν β. τ. δ. τοῦτον τὸν τρόπον* ∾ *μετὰ τὴν παράκρουσιν τὴν διὰ τῶν* | *πρὸς Κηφ. συνθ. συνεστάθη.* — *ἠξίωσ(εν) ὑποχείριον* A: *ὑποχ. ἠξίωσε.* — (*εγχειρησαι* S.) — **176** *ἠκούσαθ' ὑμεῖς* A: *ὑμεῖς ἠκούσατε* (br.). — (*ὑμῖν*] *ἡμῖν* S al.) — **177** (*τοῦ Ἰφιάδου* SYO.) — **178** *πεποίηκε* secl. Cob. Weil. — **179** secl. *ἡ* (c supra) *ὑμετέρα* (br.) Sic iusta magis oppositio evadit. — *ἐπειδὴ* AF: *ἐπεί.* — *τάχιστα ἔρημον τὸν Ἑλλ. εἶδε* A. *Ἐπειδὴ δ' εἶδε τάχ.* ∾ *ὑμᾶς διαγέγονεν* ∾ *τὸν Ἑλλ. ἔρημον; τὸν Ἑ. .. δυνάμεως* ∾ *εὐθέως .. καταλύσας.* — *εὐθέως* scr.: *εὐθὺς* (br.). — (*καταλύειν καὶ ἀπαλλάξαι .. καὶ πᾶσαν* SFYO.) — secl. *τὴν ἀρχήν* (Dobr. delebat *τῆς ἀρχῆς*, aut *τὴν Θράκην* pro *τὴν ἀρχὴν* postulabat). — **180** *παρ' ὑμῶν τοιοῦτον* A: *τοιοῦτο* (quod praetuli) *παρ' ὑμῶν.* — (*ἂν* post *ἡσυχίαν δ'* om. pr. S.) — **181** post *φανερῶς* omisi *αὐτὴν* cum A. — post *ἀφείλετο* secl. *παρ' ὑμῶν* (br.). — *καταλείπειν* YO, *καταλειπεῖν* S: *καταλιπεῖν.* Sensui tempus durativum unice convenit. — **182** *ἀσφαλῶς ἐπὶ Χερρόνησον* A: *ἐπὶ Χ. ἀσφαλῶς. Εἰ .. Θρᾷκας* | .. *Κερσοβλέπτῃ* ∾ *παρ' ἡμέραν .. βαδίζειν* | *ἀσφ. ἐ. Χ.* — *πρὸς τῆς*] *πρὸ τῆς* utrobique A, W. VII, 1150. — **183** (*παρείη*] *παριη* S.) — *πολεμεῖν ἡμῖν πρὸς Καρδ. καὶ Κερσοβλέπτην* A, omisso *ἤδη*; *Κερσοβλέπτηι* S. — **184** (*μέντοι*] *μεν* pr. S.) — **185** *ποιῆσαι κακῶς* A: *κακῶς ποιῆσαι.* — (*δι' ἃ*] fort. *διᾶσ* pr. S.) — **186** *κἂν φύλακας* Cob.: *καὶ φύλακας* pr. S Dd.. *καὶ φύλακας ἂν* v. (br.). — ante *ὑφ' ὑμετέρου* om. *τοῦτον* cum pr. S. *Τοὺς ὑμετέρους .. ἐδορυφόρει* ∾ *ὑφ' ὑμετέρου .. φυλαττόμενον.* Itaque non recte A *φυλαττόμενον φανῆναι.* — **187** *γενέσθαι τουτί* A: *τουτὶ γενέσθαι.* — *οὐδένα ἐποιησάμην* A: *ἐποιησ. οὐδένα* (br.). — *ἦν* post *ἀνάξιος* om. S. — **188** *εἰσῄει*] *ἐπῄει* A (br.); tum *ὑμᾶς πεισομένους* F; *ἀφίετε* v. (*αφειετε* pr. S, *η* supra *α* add. corr., *ἠφ.* Dd.); *προκαλεῖσθε* FY. E numeris vix quidquam expedias: *ἔπειθ' .. ἐκεῖνος* = *καλὸν δ' οὐδὲν ἑώρων; εὑρίσκετο* ∾ *ὑπερφυὲς, ἐξαπατῶν ὑμᾶς* = *πεισομένους ὑμᾶς; μὰ τὸν .. πάντας* ∾ *εὑρ. .. ὑμᾶς* ∾ *εἴ τιν' .. πόλλ'*; cetera ambigua. — **189** (*βασιλεῖς* SA.) — **191** (*τελευταῖα*] *ται* a corr. habet S.) — **192** (*ταύτην*] *ταυτη* pr. S, YO.) — seclusi *τοῦ δέοντος*, quod post *ποιῆσαι* est in F. Non id hoc loco agitur, quid Atheniensibus expediat. Schol. p. 725, 16: *βουλόμενοι δὲ μείζονα* (Wolf. pro *μεῖζον*; *μείζω* P) *ποιῆσαι, αὐξῆσαι δὲ αὐτὸν σπουδάζοντες.* — *ἐροῦσι* om. A Weil. Sed *διὰ τοῦ .. λαβεῖν* ∾ *τοὺς .. ἐροῦσι.* — *ἄνδρες* SO: *ὦ ἄν-*

δρες. — *ἐξέσται*] *ἔσται* A. Sed *τοὺς τῶν σωθ. ζητούντων* = *αὐτοῖς ἐξέσται πραττόντων* (*λόγους* .. *λέγειν* ∾ *ὑπὲρ* .. *ἀδικεῖν*). — **193** *εἶναι* post *φήσας* om. SYO. — *καὶ* post *πλεῖστα* add. SYO (Weil.), recte puto, verum ut deleatur *ὑμᾶς.* — *μισεῖν*] *δεῖ μισεῖν* F, quod numeris convenire videtur; nam ut *ἐκ τούτου* .. *ἐξηπάτηκεν* ∾ *διὰ* .. *προσήκει*, sic *ἀλλ'* .. *εἶναι προσποιεῖται* ∾ *εἰ μὴ* .. *ἐκεῖνα δεῖ μισεῖν.* Nisi pro *προσποιεῖται* est *φησίν* reponendum, cf. § 163. — *διὰ ταῦτά γε* F: *διά γε ταῦτα* (br.). — *τι κακὸν* AF: *κακόν τι.* — **194** *ὑπόπτως ἔχειν πρὸς ἡμᾶς* (br.)] *ὑ. πρὸς ἡμᾶς ἔχειν* F (br.); puto *σχεῖν ὑπόπτως πρὸς ἡμᾶς*, ut respondeant haec *καὶ* .. *ἡμᾶς* illis *καὶ βουλόμενον* .. *πόλιν.* — *πάντ' ἀγαθὰ* Dobr. Cob. Adversantur numeri. — *νομίζω τοσαῦτ' ἀγάθ' ἂν* v: *ἂν* (om. F) *νομίζω τοσ. ἀγαθὰ* (br. bis). — **196—200** cf. XIII, 21—24. — *στρατηγοῦντα* SA in or. XIII (*στρατηγήσαντα* v. ibd.): *νικήσαντα.* Statim § 198 negabit orator, hanc victoriam Themistoclis dici. — **197** *ἑαυτούς*, quod post *ποιοῦσιν* est in AFO, merito suspectum Weilio. — (*ἀξίαν*] *ἄξια* SYO.) — *ἀνθρώποις* deleverim. *Ἔστι δὲ σώφροσιν* ∾ *καὶ πρὸς ἀλήθειαν* ∾ *βουλομένοις σκοπεῖν. Σωφρονοῦσιν ἀνθρώποις* explicatio est scholiastae, p. 727, 6. — *ἀνδρῶν* om. Y. — *πρῶτον* AF (R., Weil.): *πρώτους.* — **198** *οὐδενὸς ὦ ἄ. Ἀ. τῶν τότ'* F, or. XIII, 22: *τῶν τότε ὦ ἄ. Ἀ. οὐδενὸς* S (qui om. *ὦ*) Dd. (h.), *τῶν τότ' οὐδενὸς ὦ ἄ. Ἀ.* v. (h.). *Ὦ* cum S omisi. — *ὦ ἄ. Ἀθ.* post *νῦν δὲ* om. or. XIII. Resp. *οὐδ' ἔστ' οὐδεὶς ὅστις ἂν εἴποι* ∾ *νῦν δὲ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν.* — (*τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς* om. pr. S.) — *ἃς* v. in or. XIII: *αἷς* S in or. XIII et omnes hic. Ad *τῶν τιμῶν* pronomen refertur, cf. XX, 141. — **199** *δωρεὰς* post *πολιτικὰς* om. cum S hic. — *καὶ λυσιτελούντως αὐτοῖς* abest ab or. XIII. — ante *καὶ ἡμεῖς* v. add. *ἐδίδοσαν* (sed id ante *αὐτοῖς* est in F); in or. XIII it. add. *ἐδίδοσαν* A, *ἔνεμον* v., om. S. — *τριακοσίοις*] *διακοσίοις* or. XIII. — *αὐτὸν ἄν τις*] *ἄν τις αὐτὸν* A. Cf. 106. *Τις* post *ἀποκτείνῃ* transpositum malim, cf. ibd. (h.). — *ὑπελάμβανον*] *ἐνόμιζον γρ.* S (cf. XVIII, 59). Puto *καὶ ταύτην ἱκανὴν* | *ἐνόμ. τιμήν*, ∾ *ἂν ἀποκτείνῃ*|*τις ἀγ. εἶναι* (*οὐκ* .. *αὐτὸν* ∾ *ἀλλὰ* .. *ἔδοσαν*). — **200** post *ἀγώγιμον* om. *εἶναι* cum SFYO (h.). Cf. 119. — post *βασιλεὺς* om. *ὁ Περσῶν* v B. — *ὑμᾶς* post *τηλικαῦτα* deleverim. *Ὥσθ' ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν τούτου* ∾ *τηλικαῦτ' ἀγάθ' ἤθελον ποιεῖν* (= *ὥστε τῶν τετυχηκότων πολλοί*). — *εἰσὶν ὑμᾶς*] *ὑμᾶς* (*ἡμᾶς*) *εἰσὶν* AF. Iterum deleverim *ὑμᾶς.* — **201** *αἰσχροκερδίας* SFY Dd. — **202** *πρῶτον μὲν τοίνυν* F: *πρῶ-*

τον μὲν (br.). Cf. XXI, 175. — (πρώτων Lobeck. Dd.: πρῶτον. Cf. XXI l. c.) — deleo prius προσέθηκαν αὐτῷ; nam ἀλλὰ καὶ δύ' .. μισαθηναιοτάτους = καὶ πονηρ. ἀνθρ. Φιλίσκον καὶ Ἀγαυ(όν). — αὖ τούτῳ pr. S (v. Weil.): αὐτῷ. — (ἀλλ' ante ὀλέθρους om. A et pr. S.) — (καιτοιτοιαυτα pr. S.) — 203 ὃν οὐδεὶς v.: om. ὃν SY Dd. Scripsi οὐδὲ εἷς (num.). — (μικρὰ ἃ add. corrector in S.) — εἰ μὴ καὶ Cob.: εἰ καὶ μή. — 204 (ταυτ' οὕτως S.) — num secl. παρὰ τῶν ἀδικούντων (br.)? Οὐδὲ .. ἐθέλετε ∾ ἀλλὰ .. πόλεως. — οἱ πρότερον F: οἱ πρόγονοι. — ἑαυτοὺς deleverim. Καίτοι σκ. | ὡς ἐκόλ. ∾ οἱ πρότερον | τοὺς ἀδ. ∾ εἰ .. ὑμῖν. — 205 (uηδισμὸν | μειδισμὸν S.) — πάτριον corr. S v. Weil.: Παρίων pr. SY. Cf. mox τὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν. — πεντήκοντα τάλαντα δ' scr. (cf. 167): πεντ. δὲ τάλαντα (br.). — 206 τότε μὲν scr.: τότε (br.). — 207 τὴν Θεμ. μὲν γὰρ A, quod multitudine exemplorum similium commendatur (Gebauer Lys. I² p. 337); ex altera parte XXI, 35 post ἔθεσθε non addi potest γάρ, cum quattuor breves sic existant. — καὶ τὴν Μιλτ. F: om. τὴν S al. Dd. Cf. III, 26. — 208 (ἑκάστῳ] ἑκάστων pr. S, YO.) — secl. ἐστίν (h.). — ὦ ἄνδρες Ἀθ. num post εἰκότως transponendum? (h.) — 209 γενομένῳ om. pr. S. — οὐδὲ μιᾷ Weil.: οὐδεμιᾷ. — secl. ἐξιέναι, quod neque cum ὁπόσου χρόνου neque cum sententia convenit. — (οὐκ ante ἔχετε om. pr. S.) — 210 secl. ὑμετέρας ante δόξης; v. etiam ante ἀγαθῶν addebatur ὑμετέρων, quod om. AS (Dd.). Cf. Aristid. I, 663: ἀλλὰ Θηβαῖοι τῆς δόξης κληρονομήσουσι. Gloria dicitur pugnarum, cf. 198. — (ἀλλὰ ante μάρτυρες om. pr. S.) — ἀλλοτρίων ἀγαθῶν scr. sec. Liban. IV, 718, 26 (μάρτυς ἀλλοτρίων ἀγαθῶν): τῶν ἑτέρων ἀγαθῶν. Secl. porro ἄλλου (ut X, 76): οὐδενὸς μετέχοντες = ἢ τοῦ ἐξαπατᾶσθαι (an ἀλλ' ἢ τοὐξ.?); οὐδενὸς .. ἐξαπ. ∾ ἀλλὰ .. ἀγαθῶν. — τί post πηλίκον add. SYO; om. etiam Lucian. Demosth. enc. c. 5; Greg. Cor. W. VII, 1197. — (στενάξαιεν SAO.) — (καταλειποντες S.) — 211 (πεποιειαθαι S.) — 212 καὶ αὐτοὶ F, corr. S: αὐτοί. — 213 (Ὠρείτας] ωριτας S.) — ὑπῆρχε(ν) πολῖτις (πολίτης) Alexand. p. 450 W.: ὑπάρχει πολῖτις ἐκεῖ. — τίς ἢ om. Alex., it. Tiberii (p. 536) Ven. Vat. — δεῖ om. Alex., Tiberii Vat. — (συμβαλομένου SY.) — συντελεῖ] τελεῖ sec. Harpocr. v. νοθεῖα. — 214 (ναῦς ὑμῖν] v. ἡμῖν S al.) — ὑμῖν post τοὺς αὐτοὺς om. A. Puto ἢ τίνας ἑ. ὑμῖν, ∾ τοὺς αὐτοὺς ᾕρηται. — οὐδ' ἂν εἷς F: οὐδεὶς ἄν. Cf. XXIV, 5; Aristid. I, 602 Dd. (Dem. XLV, 69). — 215 (ἂν post μνημονεύοντας om. S al.) — ἄν τις ἀποκτείνῃ post ὁ δ' deleverim (h.); nisi

addendum *Χαρίδημον*. — *ἔγραψεν* scr.: *γέγραφεν* (br.). Cf. 217. — *ἐστὶν ἐναντιώτατον* AF: *ἐναντιώτατόν ἐστι*. Nisi delendum *ἐστί*. — fort. *τὸ κρίσιν μὴ διδόντα* (br.). — **216** *ὁ δ' ἐν τῷ*] *ὁ δὲ τῷ* Y. — *ἀπάγειν ὁ νόμος ὡς* (br.)] num delendum *ὁ νόμος* (coll. 218)? an *πρὸς* pro *ὡς*? Cf. ad § 32. — **217** *ὁ νόμος κελεύει αἰτεῖν* (h.)] *αἰτεῖν ὁ ν. κ.*? an *οἱ νόμοι κελεύουσιν αἰτεῖν*? Cf. 218. — **218** *τὸ ἀνδρολήψιον* v.: om. *τὸ* pr. S. Cf. 82 sqq. (Weber). — (*παρ' ὧν ἂν* S.) — post *οὐκ ἐᾷ* add. *ὁ νόμος* Felician. Dd. (h.). XXIV, 18 cf. Turr. - (*τοσούτων* om. SA.) — **219** (*ἃς* in ras. S; ante hoc vocab. *δὲ* expunctum est.) — (*εἰπεπεποίηκεν* pr. S.)

XXIV. ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ § 1 (*δὲ* post *κατηγορεῖ* add. Bk.). — *εἶναι* FY: *ἐξεῖναι*. Cf. or. § 39 al. — 2 (*Γλαυκέτου* Io. Sic. W. VI, 367: *Γλαυκίου*.) — 3 *ἔχειν* [*αὐτὰ*] Bk.; an *ἔ. αὐτοί*? — *παραχρῆμα* Io. Sic.: *πᾶν χρῆμα*. — *ἔθηκεν*] *τέθεικεν* Io. Sic. — 4 (*αὐτὸς* Wolf.: *αὐτοῖς*.) — *κατ' ἄλλο*] *ἄλλο* Bk. Dd.; verum id *ἄλλα* esse debebat. *κατ' ἄλλον τρόπον* est in altero argum. § 6. Cf. or. § 32. — ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ. Cf. Dd. ed. Ox. IX, 853 sq. — § 1 *κλοπῶν*] *ἁλόντων* Valesius. — *δι' ὧν* Weil.: *δι' ὅν*. Cf. § 6. — 2 (*Ναυκρατικῇ* codd.) — *κατὰ τὸ διπλάσιον* ci. Weil.: *καὶ τοῦ διπλασίου*. — 3 *ἔγραψε δὲ* (hoc *δὲ* additum ex cod. Vindob.) *δηλονότι* Dd.; secl. haec verba Bk. Mihi *δηλονότι* suspicione omnino carere videtur. — *ὤφλον* Bk.: *ὤφειλον*. — *ἢ καὶ τὸ λοιπὸν*] *ἢ* om. TC Dd. — *ἀφεῖσθαι* Liban. § 1: *ἀφίεσθαι*. — 5 *δεδομένης* Bk.: *διδομένης*. — 7 *τὸ μὴ πονηρὸν* schol. p. 729, 11: *τοῦ μὴ π.* — (*καὶ τὴν κατὰ* Wolf. Dd. (coll. § 9): *κατὰ τὴν* v., *καὶ κατὰ τὴν* TC, *καὶ τὴν* Bk.) — (*διαβολῆς* Bk.: *διαβολὴν*.) — 8 *ἐκεῖ μὲν γὰρ*] *γὰρ* addidi. — *καὶ εἰ δεῖ* Weil.: *καὶ δεῖ*. — 10 *τέσσαρα* scr. (*δ'*): *δύο*. — *πείσῃ, τὴν ὑποψίαν δοὺς κατὰ τ. ἀ. ως* Bk.: *ἐν ὑποψίᾳ δοὺς κατὰ τ. ἀ. πείσῃ* T Dd., cf. schol. 730, 4, ubi *ἐν ὑποψίᾳ .. ἐμπλήσῃ*. Melius fort. sit *ὑποψίας κατὰ τ. ἀ. ἐμπλήσῃ*. — *ἀσύμφορον, ἐν ᾧ ὅτι* schol. 730, 6: om. *ὅτι* v. — *καὶ τὸ ἄδικον .. δίδωσι* om. Bk., add. Dd. ex T(C), schol. 730, 7. — *ἀδύνατον* scr.: *δυνατόν*. — 11 *διά τε τοῦ ἀδίκου* schol. v. 13: *διά τε τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου*. — or. § 1 *ἀποκρύψομαι* γρ S: *ἀποτρέψομαι*. Cf. VI, 32; XIII, 10; XIX, 3; in hac or. § 104. 200. *Ἀποτρέψομαι* sine dubio recte positum prooem. 23 et 32 (*οὐκ ἀποτρ.*

λέγειν), ubi exstat *τὸ ἀποτρέπον*, quominus loquatur. — 2 *περὶ πάντων* om. schol. p. 731, 11; it. non addit *ὁ τουτονὶ νόμος* et mox om. *κοινῇ τι*. *Τι* etiam O et Anecd. Bk. p. 149, 17 om. — *τῶν* post *προστιμημάτων* hab. pr. L, rc. S; om. ceteri codd. — *ἐλήφθησαν*] *ἠλέγχθησαν* Anecd. Bk. — 3 (*δικαίως* SL.) — (*δὲ χιλίαις* SL al.) — 4 *τούτοις προσέχειν τὸν νοῦν* W. VII, 1315 (*τὸν νοῦν* etiam F add.). — 5 (*οὐδ' ἂν ἕν'*) *εἰπεῖν ἔχειν οἴομαι* γρ S (∾ *τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν τῇ πόλει*): *εἰπεῖν οἶμαι*. Cf. XXIII, 214; XLV, 69, al. — *ὑπὲρ οὗ* scr.: *περὶ οὗ*. *Κατὰ χώραν δὲ μένειν | τοὺς ἄλλους ἐᾶν* ∾ *τὸ μὲν οὖν πρᾶγμ' ὑπὲρ οὗ | δεῖ νῦν ὑμᾶς γνῶ(ναι)*. — 6 *Ἀνδροτίωνι* Rufus W. III, 454: *Ἀνδροτίωνα*. Cf. Schaef. (VIII, 24; prooem. L p. 1457, 15). — 7 (*ἂν* ante *ἀπεστερήμην* om. S [*ἂν ἀπεστερήθην* mg. S] al.) — *ἔζων* L Cob.: *ἔζην*. — *τὸν πατέρ' ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ* Aristid. p. 378 W., ut XXII, 2. — (*τοὺς δικάζοντας*] *τοὺς δικαστὰς* S al.) — 8 *τὸν δ' εἷς* A: *τὸν δὴ εἷς* (h.). — secl. *μ'* (br.). — *κοινῇ* om. lemma scholii p. 737, 25. — *καὶ* ante *τῆς πόλεως* om. S al., hab. F et corr. L. *Χρ. πολλὰ τῆς πόλ. ἔχοντα καὶ τῆς θ. καὶ τῶν ἑ. οὐκ ἀποδ.* Weil.; fort. *τῆς πόλεως καὶ* ante *τῆς θεοῦ* collocanda; sed cf. 9 *τῶν ἱερῶν μὲν κτἑ*. — 9 (*τῆς* ante *βουλῆς* om. S al.) — 10 *ηὑρίσκομεν* scr.: *εὑρίσκομεν*. — *ἐν βραχέσι* om. schol. p. 736, 7. — 11 (*ζητητάς*] *ζητήσας* S al.) — (*ναυκρατητικά* S al.) — 12 (*ἄνθρωποι* Bk. Dd.: *ἄνθρ.* v. Weil., *ἀνθρώποις* L et pr. S. Cf. Plat. Cratyl. 422B *ἃ ἐρωτᾷς τὰ ὀνόματα*.) — *εἶναι. τότε* Dd. — 13 (*καὶ Μελάνωπος* om. SLF.) — *ταυτὶ* S: *ταῦτα*. — *ἔχειν ὁμολόγουν* secl. Dobr. Dd. — 14 *ἐνταυθὶ* scr.: *ἐνταῦθα* (br.). — 15 (*προσεκκεχλευακὼς* S al.) — (*ἡττηντασκεῖνοι* ut vid. pr. S, corr. ead.) — 16 *πλείστους* scr.: *πλείους τοὺς* codd., *πλείστους τοὺς* Dobr. Dd. — (*ἀκύρους* om. pr. S, pr. L.) — 17 *προακούσαντες*] puto *ἀκούσαντες* (br.), cf. 190. — 18 *ἀλλ' ὑπὲρ ὧν* scr.: *ἄλλα περὶ ὧν*. Cf. 5. — 19 *περὶ ἑκάστου* secl. Cob. — *πρόσσχετε* Cob. (*προσέχ.* etiam Prisc. XVIII, 282). — *ἄνδρες* SLO: *ὦ ἄνδρες*. — (lemma est in S et pr. L *ἐπὶ χειροτονίαν νόμων*.) — 20 sqq. removi uncos, quibus Dd. hanc legem incluserat. Cf. R. Schoell in Actis Academ. Monac. cl. phil. 1886 p. 83 sqq. — *περὶ* ante *τῶν βουλευτικῶν* secl. Schoell. — *ἡ δὲ χειροτονία* SL: *ἡ δ' ἐπιχειροτονία*. — *εἶτα τῶν κοινῶν*] *ε. τ. λοιπῶν* Westermann. — (*κατὰ αὐτά* S et pr. L, *κατ' αὐτὰ* AY.) — 21 *τυγχάνωσι* A, schol. 743, 14 (Schoell): *τύχωσι*. — (*παρεδρεύοντες* S.) — (*τοῦ* ante *ἀργυρίου* om. SL al.) — 22 *ποιήσωσι* A: *ποιῶσι*. —

post χρηματίσωσι om. κατὰ τὰ γεγραμμένα cum A. — **23** ἐκτεθέντων F: τεθέντων. — (ἡ ante ἐκκλησία add. Dobr., cf. schol. 744, 8.) — (ἐκκλησία] ἐκκλησίαι S pr.) — τῇ ἐνδεκάτῃ . . μηνός del. Schoell. Cf. 26. — **25** ἐφ' ὑμῖν om. A. — νόμος ἐστὶ A: ἐστὶ νόμος. Διαχειροτονίαν ∼ πότερ' (ita scr. pro πότερον) εἰσοιστέος ∼ νόμος ἐστὶν καινός. — (χειροτονῆτε S et pr. L.) — ἀπέδειξαν] ἀπέδωκαν γρ S. Cf. v. l. XL, 28; Hyper. Eux. 22, 12. — (ἀντείπῃ] ἀντεπίῃι S [ἀντείπῃ γρ] et pr. L.) — **26** (ἐνδεκάτῃ Wolf.: ἐνδεκάτης.) — καθέζεσθαι scr.: καθίζεσθαι. Cf. **29**. — **27** αὐτὸ τὸ ψήφ. A (Weil.); sed βούλ. δ' ὑμῖν | τὸ ψήφ. ∼ αὔτ' ἀν. | τὸ νικῆσαν. — ἴδηθ' S, pr. L: εἰδῆθ'. — ἐκ ταυτομάτου schol. 744, 29: ἀπὸ ταυτομάτου (br.). — καὶ ante ἀναγίγνωσκε om. SLB. — sustuli uncos populiscito a Dd. additos; cf. Schoell l. c. p. 119. — (Ἐπικράτης] Τιμοκράτης SLF.) — ante vel post θύηται addi vult Schoell ὡς κάλλιστα, coll. § 28. — (καὶ ἡ] καὶ πᾶς ἡ SL.) — **28** ἐνθυμ. [ἀναγιγνωσκομένου] Weil. (cf. Zurborg Herm. XIII, 284): ἐνεθυμήθητε ἀναγ. Wolf. Dd. Cf. autem XLV, 22. — **29** καθεζομένων AY: καθιζομένων. — ὑμῶν post ἀπάντων om. pr. L. — **31** αὐτὴν post τὴν πόλιν omisi cum Schaef. Bensel. Cob.; scripsi autem ἡμῶν ἑκάστῳ pro ἑκάστῳ ἡμῶν (h.) — τοῦ μή τι] τουτὶ pr. S et pr. L; τοῦ τι AYO. — **32** προσῆκέ τε] προσήκει (falso) om. τε schol. p. 741, 1. Ibd. est ἄν τις σκοπῶν γνοίη. — ἀνάγνωθί μοι sine δέ lemma scholii p. 746, 1. — νόμον οὐδένα om. A; τῶν νόμων οὐδ. pr. L; cf. legem § 33. Lacunam esse iam Jurin. suspicatur. — **33** sustuli uncos a Dd. positos; cf. Schoell l. c. p. 111 sqq. — (τῶι αθηναίωι S.) — (τοῦτον τὸν κύριον S.) — (ἢ ante ἐναντίον om. pr. S.) — **34** (καλῶς] καλῶν pr. S al.) — (ἧττον om. pr. S.) — **35** post δύο om. τινὲς cum AYO (br.). Recte extat in sequ. — ἀξιοίη A Weil.: ἀξιοῖ. — **36** τῶν νόμων ὑμᾶς scr.: τῶν ὄντων νόμων ὑμᾶς A, ὑμᾶς τῶν νόμων v. Dd. (br.). — (εἰ προαίσθοιντο R.: εἰ μὴ πρ.) — (ἀναγνοῖεν] ἀγνοοῖεν SAYO.) — **37** (κἀνταῦθ' ἂν A: κὰν ἐνταῦθ' S al.) — (τις post ἀπαλλάξῃ om. SF; ἀπαλλάξῃς ci. Dd. Cf. add. ad IV, 40.) — (οὐδὲ εἷς] οὐδείς S.) — **38** secl. πάντα, quod et mox recurret et hic minus aptum est. Ex ἀπαντᾷ natum esse potest. — οὕτω om. schol. p. 746, 15; sed cf. XXIII, 70; XXV, 90. — ταῦτα πάντα] puto ταῦτα μέντοι πάντα sec. XXIII l. c. — ὅσον ἥκεν εἰς τοῦτον schol. p. 747, 9: ὅσον ἦν ἐπὶ τούτῳ. Ἠφάνισ' ἐξήλειψ' ὅσον . . τοῦτον ∼ καὶ νόμον εἰσήνεγκεν | ἅπασιν ἐναντίον (ὡς . . οὖσιν = οὐ παραναγν. οὐ λύσας). — τῶν προσηκόντων οὐδέν schol. p. 746, 19, quod

recepi scribens οὐδὲ ἓν: οὐδὲν τῶν προσηκόντων. Οὐκ ἄλλο ποιήσας .. οὐδὲ ἓν ∾ οὐ παραναγν... αἵρεσιν. — νόμοις] νόμον γρ S. — **39** post οἵους om. νόμους A. Hab. schol. p. 741, 10; def. Schaefer. — πρῶτον μὲν schol. 741, 11 (qui mox om. τούτου): πρῶτον. — sustuli cancellos legis formulae a Dd. additos. Item in reliquis formulis feci. — (πρώτης om. S al.) — (ὀφειλήματος S.) — **40** (ἐφ' ᾧ] ἐφ' οἷς SF.) — τὸν δεσμόν pr. S, YO: τῶν δεσμῶν corr. S (a m. pr.) v. Dd.; τοῦ δεσμοῦ (alia totius sententiae constructione) Libanius (v. argum. § 1); cf. § 86. 93. V. etiam epist. III, 10. 24. — (μισθώσιμα] μισθώματα S.) — ante alterum ἐγγυωμένων om. τῶν cum SAYO. — ἢ δεκάτης cum Dobr. transposui; erat enim post alterum ἐπὶ τῆς ἐνάτης. Hoc alterum ἐπὶ τῆς ἐ. πρυτανείας cum eodem deleri nihil opus. — (ἐκτείνειν pr. S.) — **41** ἠκούσατε scr. ut § 34: ἀκηκόατε (br.). Cf. XX, 64; XXIII, 23 29. 62; XLV, 9. 28. — καὶ τῶν A: καὶ περὶ τῶν. Cf. 59. — (μὲν γὰρ om. pr. S.) — τοὺς νόμους ἀκούοντες αὐτούς. λέγε S; ἀκούοντες (ἀκούσαντες Y) τ. ν. αὐτούς. λέγε FY; ἀκούσαντες. λέγε τοὺς νόμους A. Secl. τοὺς νόμους. Cf. XX, 94. — **43** (πολλοῖς τῶν S a corr., in rasura ut vid.) — γεγραμμένους A (γεγραμμένης γρ. F): ἀναγεγραμμένους. — **44** (καὶ ante εἴ τινι om. S.) — τέθεικε omnes. Cf. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr. p. 82. Item correxi § 59. 61. 66. 67. 70. 88. 95. 99. 102. 109. 122. 144. 191. 209. — **45** (τῷ 'Αθ.] τῶν 'Αθηναίων S al.) — **46** ὁ δ' ἔγραψεν k, ἀνέγραψεν As: οὗτος δ' ἔγραψεν. Cf. 44. 47. 55. — δεσμοὺς pr. S; om. A. — **47** τῆς ἀδείας] ἀδείας A. — extr. τὸν νόμον A: νόμον (num.). — **48** ἀνέγνων] ἀνέγνω? Cf. 51; LIX, 53. — κᾀθ' οὕτως Bk.: καθ' οὕτως pr. S, καὶ τόθ' οὕτως corr. S Dd., καὶ οὕτως v. — εἰ καί τις ἐπεχείρει (br.)] εἰ καί τις ἐβούλετο? — **49** καὶ ante μὴ θεῖναι om. pr. S et O. Τὸν νόμον εἰς τοὺς ν. καὶ μὴ θεῖναι ∾ πᾶσαν ἀφῄρ. σαυτοῦ συγγν. Τὴν ante συγγν. om. cum A; cf. IV, 7. — **50** (ἢ ἡ] ἡ S, ἢ FY.) — **51** εἴπερ corr. S, v.: εἰ. Cf. § 4. 96; XX, 41; XXIII, 86. — secl. ποτὲ (br.). — **52** (ἐγγυωσμένου pr. S.) — τῆς ἡμετέρας εὐηθείας Lex. Vindob. 62, 4; sed τῆς εὐ. τῆς ὑμετ. etiam Bk. An. 91, 24. — **53** περὶ τούτων om. A. — **55** πάλιν om. A. — (καταστήσηι S [cum signo super alterum η] A.) — τοὺς προέδρους Dobr., coll. §§ 39. 84; sed v. etiam 89. — **56** ἄλλον scr.: ἕτερον (br.). Item § 59 pro ἄλλον in A ἕτερον est; cf. etiam § 44; XXIII, 58. — (ὁπόσοις] ὁπόσαις S.) — **57** ἀκούσαντες ἂν scr.: ἂν ἀκούσαντες (br.) — καὶ τί v.: καὶ pr. S (τί add. in mg. corr.). Cf. XX, 157. — νόμος οὑτοσὶ codd.; v. Add.; item de

οὑτοσὶ γοῦν quod sequitur. — **ἐπ' ἐκείνων** post **πραχθέντα** om. A. — (τῶν ἐπ' ἐκείνων] **τῶν** om. S al.) — 58 **τοῦτον ἐάσαντες κύριον τὸν νόμον**? (br.). — 59 secl. **τιθῇ**, coll. XXIII, 86; XLVI, 12; Andoc. I, 87. — **ἐὰν μὴ** post **τιθῇ** add. Petitus, coll. Andoc. I, 87; v. etiam supra § 45. Totam clausulam ψηφισαμένων .. **ψηφιζομένοις** cum Tayloro del. Dd. — post **εἰσέφερεν** om. **τὸν νόμον** cum SA. — extr. secl. **τὸν** αὐτὸν; nam omne momentum nunc est in πᾶσι. *Οὐκοῦν* .. ἀφορίζεις ∼ **οὐκ** .. **τεθηκώς**. — 61 post αὐτὸς om. οὗτος S et pr. Y. — (**μεγάλ'**] μέγα δ' pr S.) — **κύριος ὢν** A: **γενόμενος κύριος**. — 62 **τοῖς** ἄλλοις A, cf. § 65: **τοῖς τῶν ἄλλων**. *Τὸ* **μὲν οὖν** τοῖς ἄλλοις **ἐναντίον** ∼ **ἀλλ' ἄλλου δεῖται κατηγόρου**. — **τὸ δ' ὑφ'** αὐτοῦ Weil.: **τὸ δ'** αὐτοῦ S pr., **τὸ δὲ τῷ ὑφ' ἑαυτοῦ** v. Dd. — 63 **δεδόχθαι τοῖς νομοθέταις** S teste Weilio: **δ. τοῖς θεσμοθέταις** v., **δεδόχθαι** Tayl. Dd. — (**τριάκονθ'** A: **ἐντὸς τριάκονθ'**.) — **τέως** B: **τε ἕως** SA, ἕως Dd. — 64 in legis verbis iterumque paullo post **τεώσ** (τε ἕως in lege sec. Weil.) S, τε ἕως A, τέως v., ἕως Dd — **ἐναντιώτερ' ἂν** Weil.: **ἂν ἐν**. v. Dd., **ἐναντ**. sine **ἂν** A; supra **τις** add. alterum **ἀν** corr. S. — 65 **τίνος ὑμῖν ἂν** scr.: **τίνος ἂν ὑμῖν** (br.). Cf. 201. — (τούτου Felician.: τοῦτον.) — **θατέρῳ νόμῳ τόνδε** scr.: **θάτερον** (SA, sed **θατέρῳ** FY v.) **τῷ προτέρῳ νόμῳ ἐναντίον** (hoc **ἐν**. om. S) **τόνδε** libri, [**θατέρῳ**] **τῷ πρ. νόμῳ ἐναντίον** (h.) **τόνδε** Dd.; **θάτερον, τῷ προτ. νόμῳ τόνδ' ἐπιθεὶς, ἀδικεῖν** Weil. *Θατέρῳ* **νόμῳ** cum **ὡμολόγηκε** coniungendum. — 66 **παρὰ τούτους**] **παρὰ τοῦτον** ci. R. — post **τούτους** secl. **τοὺς νόμους** cum pr. Y (ante **τούτους** ponunt krs). *Ὅτι* .. **τούτους** | **καὶ** .. **προειρημένους** ∼ **καὶ** .. **πάντας** | **εἰπεῖν** .. **πόλει**. — **τί καί ποτε** scr. coll. Aristoph. Pac. 1289: **τί ποτε καὶ** (**καὶ** om. A), in quo offendunt br. — 67 **ὑμᾶς** deleverim. *Ἀλλ'* **ἑκὼν ὑπὲρ μεγάλ' ἠδικηκότων** | **οὐδὲν προσηκόντων αὐτῷ** ∼ **πλὴν εἰ συγγενεῖς** | **ὑπολαμβάνειν φησὶν** | **τοὺς μισθουμένους αὐτόν** (αὐτό S). — 68 **νυνὶ** suspectum Weilio. — **οἶμαι δὴ πάντας** v.: **οἶμαι ἅπαντας** S Dd. (h.). — (**ἂν** om. S al.) — **ὑμᾶς** om. F, cf. schol. p. 761, 10 **οἶμαι ἅπαντας ὁμολογῆσαι**. Sed **ὡς τοίνυν** .. **ὑμῖν** ∼ **οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι**. — 69 **τίσιν τοῦτο** ci. Weil.: **τίσι(ν)** τούτοις. — 70 **νυνί** A: **νῦν**. — (ὅλος] **ὅλον** S.) — (τῆς ante **πρώτης** om. S al.) — 71 **πρώτης πρυτανείας, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας** AY mg. S: **πρώτης πρυτ. δωδ.** v. Dd., **πρώτης πρυτανείας** S in textu. — **ἐπεψήφιζεν** Schoell p. 118: **ἐπεψήφισεν**. — post **καταστῆσαι** add. Weil. **τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὦφλεν**, non

recepi scribens *οὐδὲ ἓν*: *οὐδὲν τῶν προσηκόντων*. *Οὐκ ἄλλο ποιή-σας .. οὐδὲ ἓν* ∼ *οὐ παραναγν... αἵρεσιν*. — *νόμοις*] *νόμον γρ* S. — **39** post *οἵους* om. *νόμους* A. Hab. schol. p. 741, 10; def. Schaefer. — *πρῶτον μὲν* schol. 741, 11 (qui mox om. *τούτου*): *πρῶτον*. — sustuli cancellos legis formulae a Dd. additos. Item in reliquis formulis feci. — (*πρώτης* om. S al.) — (*ὀφειλήματος* S.) — **40** (*ἐφ' ᾧ*] *ἐφ' οἷς* SF.) — *τὸν δεσμόν* pr. S, YO: *τῶν δεσμῶν* corr. S (a m. pr.) v. Dd.; *τοῦ δεσμοῦ* (alia totius sententiae constructione) Libanius (v. argum. § 1); cf. § 86. 93. V. etiam epist. III, 10. 24. — (*μισθώσιμα*] *μισθώματα* S.) — ante alterum *ἐγγυωμένων* om. *τῶν* cum SAYO. — *ἢ δεκάτης* cum Dobr. transposui; erat enim post alterum *ἐπὶ τῆς ἐνάτης*. Hoc alterum *ἐπὶ τῆς ἐ. πρυ-τανείας* cum eodem deleri nihil opus. — (*ἐκτείνειν* pr. S.) — **41** *ἠκούσατε* scr. ut § 34: *ἀκηκόατε* (br.). Cf. XX, 64; XXIII, 23 29. 62; XLV, 9. 28. — *καὶ τῶν* A: *καὶ περὶ τῶν*. Cf. 59. — (*μὲν γὰρ* om. pr. S.) — *τοὺς νόμους ἀκούοντες αὐτούς. λέγε* S; *ἀκού-οντες* (*ἀκούσαντες* Y) *τ. ν. αὐτούς. λέγε* FY; *ἀκούσαντες. λέγε τοὺς νόμους* A. Secl. *τοὺς νόμους*. Cf. XX, 94. — **43** (*πολλοῖς τῶν* S a corr., in rasura ut vid.) — *γεγραμμένους* A (*γεγραμ-μένης γρ*. F): *ἀναγεγραμμένους*. — **44** (*καὶ* ante *εἴ τινι* om. S.) — *τέθεικε* omnes. Cf. Meisterhans Gramm. d. att. Inschr. p. 82. Item correxi § 59. 61. 66. 67. 70. 88. 95. 99. 102. 109. 122. 144. 191. 209. — **45** (*τῷ Ἀθ.*] *τῶν Ἀθηναίων* S al.) — **46** *ὁ δ' ἔγρα-ψεν* k, *ἀνέγραψεν* As: *οὗτος δ' ἔγραψεν*. Cf. 44. 47. 55. — *δεσμοὺς* pr. S; om. A. — **47** *τῆς ἀδείας*] *ἀδείας* A. — extr. *τὸν νόμον* A: *νόμον* (num.). — **48** *ἀνέγνων*] *ἀνέγνω*? Cf. 51; LIX, 53. — *κᾆθ' οὕτως* Bk.: *καθ' οὕτως* pr. S, *καὶ τόθ' οὕτως* corr. S Dd., *καὶ οὕτως* v. — *εἰ καί τις ἐπεχείρει* (br.)] *εἰ καί τις ἐβούλετο*? — **49** *καὶ* ante *μὴ θεῖναι* om. pr. S et O. *Τὸν νόμον εἰς τοὺς ν. καὶ μὴ θεῖναι* ∼ *πᾶσαν ἀφῄρ. σαυτοῦ συγγν. Τὴν* ante *συγγν*. om. cum A; cf. IV, 7. — **50** (*ἢ ἡ*] *ἡ* S, *ἢ* FY.) — **51** *εἴπερ* corr. S, v.: *εἰ*. Cf. § 4. 96; XX, 41; XXIII, 86. — secl. *ποτὲ* (br.). — **52** (*ἐγγωσμένου* pr. S.) — *τῆς ἡμετέρας εὐη-θείας* Lex. Vindob. 62, 4; sed *τῆς εὐ. τῆς ὑμετ*. etiam Bk. An. 91, 24. — **53** *περὶ τούτων* om. A. — **55** *πάλιν* om. A. — (*κατα-στήσηι* S [cum signo super alterum *η*] A.) — *τοὺς προέδρους* Dobr., coll. §§ 39. 84; sed v. etiam 89. — **56** *ἄλλον* scr.: *ἕτε-ρον* (br.). Item § 59 pro *ἄλλον* in A *ἕτερον* est; cf. etiam § 44; XXIII, 58. — (*ὁπόσοις*] *ὁπόσαις* S.) — **57** *ἀκούσαντες ἂν* scr.: *ἂν ἀκούσαντες* (br.) — *καὶ τί* v.: *καὶ* pr. S (*τί* add. in mg. corr.). Cf. XX, 157. — *νόμος οὑτοσὶ* codd.; v. Add.; item de

οὑτοσὶ γοῦν quod sequitur. — ἐπ' ἐκείνων post πραχθέντα om. A. — (τῶν ἐπ' ἐκείνων] τῶν om. S al.) — 58 τοῦτον ἐάσαντες κύριον τὸν νόμον? (br.). — 59 secl. τιθῇ, coll. XXIII, 86; XLVI, 12; Andoc. I, 87. — ἐὰν μὴ post τιθῇ add. Petitus, coll. Andoc. I, 87; v. etiam supra § 45. Totam clausulam ψηφισαμένων .. ψηφιζομένοις cum Tayloro del. Dd. — post εἰσέφερεν om. τὸν νόμον cum SA. — extr. secl. τὸν αὐτὸν; nam omne momentum nunc est in πᾶσι. Οὐκοῦν .. ἀφορίζεις ∾ οὐκ .. τεθηκώς. — 61 post αὐτὸς om. οὗτος S et pr. Y. — (μεγάλ'] μέγα δ' pr S.) — κύριος ὢν A: γενόμενος κύριος. — 62 τοῖς ἄλλοις A, cf. § 65: τοῖς τῶν ἄλλων. Τὸ μὲν οὖν τοῖς ἄλλοις ἐναντίον ∾ ἀλλ' ἄλλου δεῖται κατηγόρου. — τὸ δ' ὑφ' αὑτοῦ Weil.: τὸ δ' αὐτοῦ S pr., τὸ δὲ τῷ ὑφ' ἑαυτοῦ v. Dd. — 63 δεδόχθαι τοῖς νομοθέταις S teste Weilio: δ. τοῖς θεσμοθέταις v., δεδόχθαι Tayl. Dd. — (τριάκονθ' A: ἐντὸς τριάκονθ'.) — τέως B: τε ἕως SA, ἕως Dd. — 64 in legis verbis iterumque paullo post τεώσ (τε ἕως in lege sec. Weil.) S, τε ἕως A, τέως v., ἕως Dd. — ἐναντιώτερ' ἂν Weil.: ἂν ἐν. v. Dd., ἐναντ. sine ἂν A; supra τις add. alterum ἀν corr. S. — 65 τίνος ὑμῖν ἂν scr.: τίνος ἂν ὑμῖν (br.). Cf. 201. — (τούτου Felician.: τοῦτον.) -- θατέρῳ νόμῳ τόνδε scr.: θάτερον (SA, sed θατέρῳ FY v.) τῷ προτέρῳ νόμῳ ἐναντίον (hoc ἐν. om. S) τόνδε libri, [θατέρῳ] τῷ πρ. νόμῳ ἐναντίον (h.) τόνδε Dd.; θάτερον, τῷ προτ. νόμῳ τόνδ' ἐπιθεὶς, ἀδικεῖν Weil. Θατέρῳ νόμῳ cum ὡμολόγηκε coniungendum. — 66 παρὰ τούτους] παρὰ τοῦτον ci. R. — post τούτους secl. τοὺς νόμους cum pr. Y (ante τούτους ponunt krs). Ὅτι .. τούτους | καὶ .. προειρημένους ∾ καὶ .. πάντας | εἰπεῖν .. πόλει. — τί καί ποτε scr. coll. Aristoph. Pac. 1289: τί ποτε καὶ (καὶ om. A), in quo offendunt br. — 67 ὑμᾶς deleverim. Ἀλλ' ἑκὼν ὑπὲρ μεγάλ' ἠδικηκότων | οὐδὲν προσηκόντων αὐτῷ ∾ πλὴν εἰ συγγενεῖς | ὑπολαμβάνειν φησὶν | τοὺς μισθουμένους αὐτόν (αὐτό S). — 68 νυνὶ suspectum Weilio. — οἶμαι δὴ πάντας v.: οἶμαι ἅπαντας S Dd. (h.). — (ἂν om. S al.) — ὑμᾶς om. F, cf. schol. p. 761, 10 οἶμαι ἅπαντας ὁμολογῆσαι. Sed ὡς τοίνυν .. ὑμῖν ∾ οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι. — 69 τίσιν τοῦτο ci. Weil.: τίσι(ν) τούτοις. — 70 νυνί A: νῦν. — (ὅλος] ὅλον S.) — (τῆς ante πρώτης om. S al.) — 71 πρώτης πρυτανείας, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας AY mg. S: πρώτης πρυτ. δωδ. v. Dd., πρώτης πρυτανείας S in textu. — ἐπεψήφιζεν Schoell p. 118: ἐπεψήφισεν. — post καταστῆσαι add. Weil. τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὦφλεν, non

recte puto; nam in media sententia, postquam scriba recitavit verba *καὶ εἴ τινι . . προστιμηθῇ*, ab oratore interpellatur. Plura addita si erunt, iam *τουτὶ* § 72 intellectum non habebit. — 72 *οὐδ' ἂν ἕν'* scr.: *οὐδὲ ἕνα* (*οὐδένα*, *μηδένα*) codd.; *οὐδέν' ἂν* Dahms. — *ἄνθρωπον* S et pr. F Dd. — 74 *ἄξιον* om. schol. p. 762, 12. — (*ἐργάσοντέτι* S.) — 75 (*πολῖται* post *χρηστοὶ* add. S v., om. A Dd.) — 77 *διαθέντα* F: *διατεθέντα*. Cf. Schaef. — 78 *τὰς τῶν ὀμωμοκότων γνώμας* A, *γρ.* F (cf. schol. 764, 1): *τὰς ὑπὸ τ. ὀ. γνώσεις*. Antecedit *γνώσεως*. — *οὗτος ὁ τοιοῦτος* S: *ὁ τοιοῦτος* (br.). — (*γενέσθαι*| *γίνεσθαι* S.) — 80 (*ἐνθυμεῖσθαι* pr. S.) — secl. *τῶν ἕνδεκα* (br.). — delevi *τοῦ νόμου* ante *τούτου* cum S pr. (add. corr. in mg.); secl. *τούτου* (h.). *Τοῦ τούτου νόμου* legisse videtur scholiasta (p. 767, 14); *τούτῳ* etiam post *δήμῳ* hab. r. — *τέως* (*τεώς* pr.) S v.: *τε ἕως* A, *ἕως* Dd. It. 81 (*τεώς* S). — 81 *ἂν* ante *φήσαιτε* omissum errore typothetarum ap. Dd. — 82 *ἐνταυθοῖ* corr. F corr. A (me teste). Cf. schol. p. 765, 22. — *τῶν ἱερῶν μὲν* A: *τῶν μὲν ἱερῶν* (br.) v. Dd., *τῶν ἱερῶν* S. — *ὁπόσ' ἐν* scr.: *ὁπόσων ἐν*. (*τῷ* quod sequitur om. S.) — 83 *τὰ μὲν διπλᾶ τὰ δὲ καὶ δεκαπλᾶ* R., Weil. — *νῦν δ' ἐν τῷ* SB: *νῦν δὲ τῷ*. Cf. 84 init. *ἐν τῇ*. — (*λήξεως*] *λέξεως* pr. S, corr. ead. in mg.) — 85 *ἀπηλλάξεται* post Wolfium Cob.: *ἀπαλλάξετε* AY, *ἀπαλλάξονται* SF, *ἀπαλλάξεται* v. Dd. Cf. 115 (*ἀπηλλάχθαι*); XX, 28. — (*φήσῃ* et *δείξῃ* S.) — 86 post *τῇ πόλει τὸ ἀργύριον* omisi *ἐφ' ᾧ κατέστησε τοὺς ἐγγυητάς, ἀφεῖσθαι* (*ἀφεῖναι*) *τοῦ δεσμοῦ*, cum pr. S, AY. — *ὃ μικρῷ πρότερον εἶπον* utrum delenda, an *τοῦ μ. πρότερον*? (br.). *Εἶπε* est in A. — 87 (*μὲν* post *τοὔνομα* om. pr. S.) — (*ὑμέτερα*] *ἡμέτερα* SA.) — 88 (*μηδ' ὅλως* Frankius: *μήθ' ὅλως*) — (*ἐνάτην* A: *ἐννάτην*.) — 89 (*γνοίην* S.) — 90 *δὲ περὶ*] *δ' ὑπὲρ*? (br.) an delendum *δὲ*? — num secl. *γενόμενος* coll. XIX. 196 *Φαιδίμου τοῦ τῶν τριάκοντα*? — 91 *ὁ νόμος* deleverim (br.). — 92 *ταῦτα* AY: *τὰ τοιαῦτα*. In S post *τὰ* una littera erasa indicio est voluisse librarium ab initio *ταῦτα* scribere. — post *ἐστί*, non post *οὖν* interpunxi cum Dobr. — 93 *ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ* secl. Benseler. — (*ἐνάτης* A: *ἐννάτης*.) — (*εἰσπράξωμεν* S.) — *οὐφλισκάνων* (*ὁ ὀφλ.*) scr.: *ὀφλισκάνων*. — 94 *ἀναμείνατε*] *μείνατε* Dion. H. IV, p. 112, 24 Kiessl. — (*εἶτα ποτ'* S pr., *ε. πότ'* corr. Sed *τότε* etiam Aristides p. 358 W.) — (*ὑμῶν*] *ἡμῶν* S al.) — (*δυνήσεσθέτι* S. al.) — 95 *καὶ* post *δυναίμεθα* del. Weil.; sed vel articulus *ταῖς* obstare videtur, quominus *ταῖς ὀξύτ.* ad Athenienses referamus. — 97 (*καὶ τὰς οὐσίας* S.) —

secl. ὁ νόμος (br.). — 98 μὴ ὦσ(ιν) ἱκαναὶ Benseler: μὴ ἱκαναὶ ὦσι (h.). — μὴ ᾖ κυρία δεῖν ἡ βουλὴ . . δικαστήρια A: μὴ κυρία ᾖ ἡ β. . . δικαστήρια δῆσαι (hh.). Secl. autem μηδὲ τὰ δικαστ. (br.), cum senatus tantum officia tangantur. — 99 τάς τ' ἰδίας καὶ τὰς δημοσίας scr. (scil. δίκας): τά τ' ἴδια καὶ τὰ δημόσια (br.). — ἀμισθεὶ Y: ἀμισθὶ. — 100 οὗπερ ἐποίεις („ubi") scr.: ὅπερ ἐποίεις (br.). Reduxi autem verba τὰς πράξεις κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους, quae cum post ἐγγυητῶν in libris exstent cum Schaefero om. Dd. — ὥς περὶ] puto ὥσπερ περὶ, cf. 179. — 101 γράψας S: προσγράψας. Τὴν μὲν . . τιμωρίαν ∾ λύσας . . ἐχόντων ∾ ἑτέραν δ' οὐ γράψας . . ἀναιρεῖ. — (ὑμεῖς] ἡμεῖς S.) — 102 ἀλλὰ καὶ cum Dobr. transposui ante τοῖς κακούργοις: erat ante τοῖς ἀδικοῦσι τὰ κοινά. — νυνὶ AY: νῦν. — 103 δεσμοῦ Y; sed cf. 114 (Schaef.); Bk. An. 175, 27. — τῆς κακώσεως] cf. τῶν ψευδομαρτυριῶν et τῆς ξενίας § 131; XXIX, 7 al. — ἐμβάλῃ AY: ἐμβάλλῃ. — τῇ ante τῶν ἐγγυητῶν add. A. Sed τῇ καταστάσει | τῶν ἐ. τὸν δεσμὸν ἀφαιρῶν ∾ ὥστ' ἔμοιγε δοκεῖ | καὶ γὰρ . . εἶναι. — 104 ἀποκρύψομαι F, γρ S, Isidor. Pelus. Epist. III, 260: ἀποτρέψομαι Cf. ad § 1; Frohberger Philol. XXIX, 633. — τοῦτό γ' F, Isidor.: τοῦτο. — αὐτὸν post ἄξιον om. Y; hab. Isidorus. — θῇ τοῖς ἀσεβέσι Isidor.; sed κατὰ . . αὐτὸν | εἶναι . . ζημιῶσαι ∾ ἵν' . . ἀσεβέσιν | θῇ . . νόμον (◡◡ – ◡̄ – ⏓ ◡◡ – (◡) | (–) – ◡◡̄ – – ◡ – (–)). — 105 (ποδοκάκκῃ S al.) — (γενεῶν, tum προειρημένων S.) — νομίμων Salmas.: νόμων. — (εἰσαγόντων A: εἰσ. αὐτὸν.) — ὅ,τι χρὴ] τί χρὴ A; cf. 118. — τέως v.: τὲ ἕως A, ἕως S. — 106 (οὐ γὰρ additum ex [mg. S et] Aristide IX, 359 W. Deest οὐ γάρ; in or. XLV, 56; in XXIII, 161 om. pr. S; XIX, 253 om. S, pr. L, Y; hab. omnes XXII, 73 = XXIV, 181.) — σῷοι] σῷ Dd. — 107 (ἂν post τίνα om. S.) — σὺ δοίης Y: δοίης. tum τί παθὼν AY et fort. pr. S (corr. ead.): τί σὺ παθὼν (br.). Sic locum iam Schaef. emend. — νόμους ante βοηθοὺς add. Weil., post Jurin., Bodleianam Taylori, Dobr. — (ζῶντες S.) — τοὺς παῖδας del. Cob. — τίθῃς] ita SF; τιθείς al. — 108 (ἀπολογήσασθαι S al.) — num secl. ὄντα (br.).? Sed cf. XXV, 17. — 109 extr. (κἂν τούτῳ A et fort. pr. S.) — 110 (καὶ ante μετὰ add. A; ἀδικεῖ AY pro ἀδικεῖν. Weilius haec μετὰ . . ἀδικεῖ secludit, coll. § 48; v. etiam schol. p. 773, 12: ἐπιβουλεύων γάρ, φησί, καὶ οὐ γνώμης διαμαρτάνων ἔγραψεν. Sed tuentur numeri: πανταχόθεν . . ταῦτ' | . . ἐπιβουλεύσας ∾ καὶ μετὰ . . ἀδικεῖ | . . διαμαρτών.) — ὑστάτης] ἐσχάτης A et γρ F. — δήμου ἠδικημένου] in his quae sequuntur usque ad

§ 154 compositionis paene nulla cura adhibita est, id quod primus vidit Benseler. — 111 (ἔλεον τούτωι S.) — τὸ ὑμέτερον om. schol. p. 773, 22. Cf. supra τῷ πλ. τῷ ὑμ., § 143. — αὐτίκα δὴ μάλα F Weil.: om. δὴ v. Cf. 32. 172. 208 (W.). — 112 ἄν μοι A: ἂν ἐμοί. — (ἀστυκόμος, κ in ras., S a m. pr.) — 113 καίτοι ὅ γε Cob. — φήσειεν Weil.: φήσαι (h.). — καὶ ἀποκτεῖναι τοῦτον ἐξεῖναι A: τοῦτον ἐξ. καὶ ἀπ. Supra inversa ratione τὸ ἑξῆς quod dicebant grammatici in A exstat: φαίνεται τούτοις οὐχ ὅπως ἀσφαλῶς κακουργήσουσι παρασκευάζων. — καὶ διώκοντα τρῶσαι A: καὶ τρ. διώκοντα. — (ἀλόντι] ἄλλο τι S.) — 114 (ακαδημίας S al.) — ἢ εἰ SAY: ἤ. — ἴσας post νύκτας om. S Dd. Cf. 105. — 115 post αἰσχρὰ add. ἔργα SY Dd. — del. ἂν post πολλοὶ γὰρ cum Cob. — post καταθήσειν om. ἃ ὑφείλοντο cum SY. — ζῆν ἤδη A: ἤδη ζῆν (h.). — διπλᾶ A (B sec. R.) Y: διπλάσια. — 116 καὶ ante κεκολασμένος add. SYAF al. (Weil.). — 117 Τιμοκράτης scr.: ὁ Τιμ. contra usum legitimum, ex quo adversarii nomen articulo caret. — 118 τὸ τί v.: ὅ,τι SF Dd. (h.). — τιμᾶν pr. S: τὸ τιμᾶν. Cf. 146. — 119 (λειποῦσι S.) — 120 (δὴ ἐρεῖ γε] S γε in ras. a m. pr. habet; δή γε ἐρεῖ A.) — τὰς ante πεντηκοστὰς om. Minucian. W. IX, 607. — ὅσον Minucian.: ὅτι. Cf. Kühner Gr. Gr. II, 999. tum τὴν ἀρχὴν om. Minuc. (post οὐδὲ hab. A); id. οὐδὲν. — 122 (καίτοι] καὶ S.) — ἐκεῖνα τἀδικήματα secl. Weil. — ἀφίεις SA (ἀφιεὶς Y). — 123 μισθοφορήσῃ sec. schol. p. 781, 13 sqq.: μισθοφορῇ. — (ἂν post πενίαν add. Bk.) — (ποιήσει FY et ut vid. S.) — 124 μάλιστ' ἀνθρώπων S: μ. πάντων ἀνθρώπων (μ. ἀνθρ. ἁπάντων F). Cf. XXXVII, 49 (Dd.). — αὐτοῖς Weil.: αὑτοῖς. — (οὕτω δὲ S al. Cf. οὕτω τοίνυν VIII, 75.) — γεγενημένοι scr.: γιγνόμενοι. — ἑκάστῳ Cob.: ἕκαστος SF, ἑκάστοις v. Dd. — 125 (αἴσχιον] αἰσχρὸν S, αἴσχιστον A.) — 126 νῦν ante ἔμελλεν om. AY. — ἔστω μοι A (teste R.): ἔστω ἐμοὶ — 127 εἰ καὶ χρηστοῦ Y: εἰ χρηστοῦ (cf. supra). — ἐάσωμεν AY: ἐῶμεν. — 128 καὶ ἀπὸ AY: καὶ ὁ ἀπὸ. — 129 (ἃ ante ἔλαβεν om. S.) — οὐδείς γ' A: οὐδείς. — 130 (τῶν post δεκατῶν om. SF, pr. B, pr. A [me teste].) — 132 (τινὲς om. pr. S [add. ead.] AY.) — 133 (ὅμως] ὁμοίως S.) — τοῦ ante πιστευθῆναι punctis a pr. m. notatum in S. — ὁ τοιοῦτος γεγονέναι ἄνθρ. F, recte fort., ut deleatur ἄνθρωπος. — 134 (ἀργύρριον pr. S.) — (ἄνδρα καὶ χρηστὸν SAY.) — 137 διὰ ante τοὺς ἑαλωκ. secl. Dobr., om. Dd. Sed cf. XXV, 52 μετὰ τούτων, μετ' ἀρᾶς. XXXV, 35 ἐκ. — ἡ μὲν A: ἔγωγ'. — 138 (κυδαθηνέα S.) — αὐτοῦ post τού-

του om. F; ὑπὸ τούτου αὐτοῦ secl. Weil. — ἐπρέσβευσεν A, schol. 787, 12 sqq., defendit Wayte, rec. Weil. — τοιοῦτον οὐδὲν εἶναι S, οὐδὲν εἶναι τοι. Y, οὐδὲν τοι. εἶναι v. Delendum fort. τοιοῦτον. — 139 (χρῆσθαι] χρήσασθαι S.) — (διαλύσεις S al.) — ἀδικησάντων Sauppe: ἀδικημάτων. — (ἀπέρχεται] ἀπάρχεται S al.) — 140 τιθέναι AFY: τίθεσθαι. Cf. XX, 91 ἐτίθεσαν. — post id verbum om. νόμους cum SA. — (ἐν πολλοῖς] καὶ ἐν πολλοῖς S.) — 141 secl. εἶναι, quod post βίον est in v, post αὐτῷ in S, ante αὐτῷ vulg. Cf. LX, 31. — (πλεῖν Dd.: πλέον S, πλείοις Y, πλείοσιν v.) — 142 τοῦ ante Σόλωνος om. Y; sed articulus in hoc nomine cum emphasi recte positus; cf. XIX, 251; XX, 90 (93). — 144 (παραδείγματι] πράγματι S.) — post τέλος om. τι cum SF. — καταβάλῃ F: καταβάλλῃ. Cf. §§ 40; 87. — 145 εἰς τὸ δεσμωτήριον om. schol. p. 790, 1. Cf. § 168. — τοῦ νόμου κειμένου schol. — ὁ νόμος οὑτο; nonne delenda? — καὶ ἠγωνισμένοις om. schol. p. 790, 6 (cf. tamen ibd. 19). — 146 (ἂν ante ὦ ἄνδρες om. SA, schol. p. 790, 9.) — ἐξῆν ὑμῖν τιμᾶν S Dd. (ut v. etiam schol.). — 147 (τιμήματα] τίματα pr. S.) — 148 ὁ ante Σόλων om. S. Cf. 142. Articulo addito significatur ὁ θεὶς τὸν νόμον Σόλων. — (ἡλιαστῶν] δικαστῶν S.) — (lemma om. S.) — 149 removi uncos, quibus Dd. iurisiurandi formulam incluserat. Egit de ea nuperrime Guil. Hofmann, de iurandi ap. Ath. formulis, D. I. Darmst. 1886. — (οὐδὲ γῆς] οὐδὲ τῆς pr. S.) — (οἰκειῶν pr. S.) — 150 (ὅσοι S.) — τῇ αὐτῇ scr. (cf. R.): ταύτῃ τῇ. — 151 (τοῦ τε κατηγόρου] τε om. S.) — (οὗ ἐὰν S.) — ἐπομνύναι Bk.: ἐπόμνυμαι pr. S v., ἐπόμνυμι corr. S, ὄμνυμι F. — (Ποσειδῶνα S.) — (πολλὰ κἀγαθὰ] καλὰ καὶ ἀγαθὰ S.) — ἀλλ' ὅ τι] ὃ τι A, ἄλλό τι ὃ S. Cf. XX, 120. — 152 ταῦτ(α) codd.: ταύτῃ Wolf. Dd. — ὡς δὲ τὰ] ὡς δὲ καὶ τὰ SF. — 154 ἀλλὰ τὸν S: ἀλλὰ καὶ τόν. — 155 ὑμᾶς om. schol. p. 793, 2; sed vix omitti posse videtur. Et ὅτι . . κακῶς ∼ ἐνεχείρησεν ποιεῖν ὑμᾶς; inde enim ab hac § compositionis rursus ab oratore ratio habita est (cf. ad § 110). — 156 (πεποίκεν S.) — λῦσαι v.: καταλῦσαι S Dd. — ἂν . . προσεῖσθε F: ἂν . . προσίεσθε S, δὴ . . προσίεσθε Dd. — 157 οὐχ οὗτος Weil.: οὐχ οὗτοι. — (βουλόμενοι] βουλομένους pr. S.) — 158 ante καίτοι add. AY: εἰπὲ τοίνυν ποῦ λέγων ἐρωτῶντος τίνος ἕνεκα, i. e. εἶπε τοίνυν που λέγων ἐρωτῶντός ⟨τινος⟩, τίνος εἵνεκα, quae lectio est ex alia recensione pro καίτοι ἀνερ. (br.) τινος αὐτὸν ὅτου ἕνεκα (h.). Melior utique illa; sed recepta delendum certe ἔφη in proximis. — (τετυ-

φλῶσθαι S pr. cum Y.) — ante λέγοντα om. ταῦτα cum AY. — εἰδέναι ὅτι] εἰδέναι ὡς AY; deinde μηδὲν pro οὐδὲν F. Num εὖ εἰδ. μηδὲν αὐτῷ γενησόμενον φλαῦρον ἐκ τῆς γραφῆς? — **159** τε post τούτου om. SLF. — τούτων A: τούτου (h.). — (ἐκείνου] ἐκεῖνον pr. S, ἢ ἐκεῖνον corr. et pr. L.) — **160—186** cf. XXII, 47—78. — **161** (δημηγορίαν SL hic.) — κατακόπτειν τὰ πομπεῖα] v. ad XXII, 48. — post νόμοις om. περὶ τούτων cum F hic; cf. ad XXII, 49. — **162** (μετὰ τούτου] μετὰ τοῦτο S corr. et pr. L.) — (τούτους] τουτουσὶ S al.) — Τιμόκρατες A: ὦ Τιμόκρατες (h.). — κελεύει F et XXII, 51: ἀγορεύει (br.). Nisi utrumque spurium. — **163** (πραότερ' ἐν τῇ δημ. S et pr. L hic.) — (ὅπου] ὅποι S cett. hic; corr. R.) — secl. πολλῷ (h.), quod etiam Weilio suspectum; item καὶ δεινότερα secl. videtur (br.). Ab or. XXII, 52 utrumque abest. — (δεινότατα τὰ ἐν S et pr. L.) — εὖ οἶδ' ὅτι (br.) absunt ab or. XXII. — τριάκοντα πάντες XXII. -- **164** de οὐκ ἔστιν et ὃς v. ad or. XXII. — αὐτὸ om. Andr. — post ἐποιήσαντο om. ἐκείνων cum AY. — τῆς αὐτοῦ βδελυρίας (pro πονηρίας) XXII. — **165** (ὁπότ'] ὁπότ' ἂν SLF, sicut pr. F in XXII, 53.) — (πόλλ' ἀνηλωκὼς SL sine δ', sicut FY in XII.) — (ἂν ante ἀσφαλὲς add. SLF.) — (ἡγοῖτο] ᾖι τοῦτο S [qui illam lect. in mg. hab.] pr. L.) — ἐᾷ λαβεῖν] λαμβάνειν ἐᾷ XXII. — vv. εἰσπράττειν εἰσφοράς absunt ab or. XXII; secl. Herwerden. — **166** (ἐνδεῖτε] εδε τε pr. S.) — ἀνθρώπους πολίτας A in or. XXII, 54: πολίτας ἀνθρώπους (br.). — ὑμεῖς ante κέχρησθε hab. F; abest pronomen ab or. XXII, 54. Fort. delendum. — (τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν] τοῖς ὑμετέροις οὕτως pr. S pr. L; τοῖς ἑαυτῶν F.) — ἐχρῆσθε (ἔχρησθε) S, pr. L Dd. pro κέχρησθε; κέχρησαι XXII. — **167** θέλετε codd. et hic (praeter v, qui θέλοιτε) et XXII, 55; ἐθέλοιτε Dd. *Καὶ μὴν* . . σκέψασθαι ∾ παρ' . . ὦνδρες δικασταί. — (σκέψασθε S al.) — **168** θεῖναι τὰ ἑαυτοῦ AY. — **169** ἡμῶν] mal. ὑμῶν. — μὴ ⟨ὅτι⟩ μέχρι Cob. (br.). — οὐδὲ ante μιᾶς om S, pr. L. — (οὐκ ante ὠφληκότα om. S, pr. L.) — **170** ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξεσθε F (XXII, 64, XXIV, 14); secl. cum Weilio ὑπὲρ ὑμῶν πεπρᾶχθαι. -- **171** ἃ σὺ AY. — (ἀφίεσαν S al.). — **172** de πότερ' v. ad XXII, 65. — (εἰσφοράς S et pr. L hic, τὰς εἰσφ. cett. hic.) — — (τὰ ante παρὰ om. S et L.) — circumscr. ἀδικεῖν ut in XXII (br.). — **173** ὅ γ' ἕτερος] fort. ἅτερός γ' (br.). — post πώποτε om. τούτων sec. XXII, 66; in mg. hic hab. A. — πάσχει SLF, or. XXII: ἔπασχεν v. (br.), πάσχοι Bk. Dd. Videntur autem haec οὐδ' ἄγαν. . . πάσχει hic delenda esse (h.). — **174** βούλεσθ'

ἄνδρες sine *ὦ* sec. SY in or. XXII, 67. — secl. *ἐγὼ* ut in or. XXII (h.). — de *τῶν μὲν* v. ad XXII; it. de *ὑφῃροῦντο*. — *ἀπὸ τῶν δ'* scr.: *ἀπὸ δὲ τῶν* (br.). — (*καὶ μικρὰ* Wolf. GHSchaefer Dd.: *καὶ κατὰ μικρὰ* libri hic, *καὶ τὰ μικρὰ* S in XXII.) — 175 (*λογισαμένους* SL.) — *εἰργάσθαι* F: *ἐργάσασθαι*. — (*ὑπ' αὐτοῖς* codd.). — 176 *ταῦτα μόνον*] *τ. μὲν*, ut XX, 69, Cob. — 177 *δικαίως ἂν μοι τεθνάναι* AYF: *τεθν. δικαίως ἂν μοι* S cf. XXII. — *ὑμᾶς ἐφενάκιζεν* AYF: *ἐφεν. ὑμᾶς* S ut XXII, 70. Fort. del. *ὑμᾶς*: *τὰ .. λέγων* ∼ *ἐφενάκιζ' Ἀνδροτίων*. — 178 de *δίκαιον ὂν* et *αὐτὸς* v. ad XXII, 70. — 179 de *ἥνπερ περὶ* v. ad XX, 71. — *οὐκ ἤδη δῆλον*] *οὐκ εὔδηλον* XXII. — 180 (*καθ' ἅπαντος* SL hic.) — post *εἵνεκα* om. *ἐστεφάνωσαν* cum XXII, 72; it. *ἀνέθεσαν* post *Ἀθηναίᾳ*. — (*Ἀθηνᾷ* codd. hic.) — (*οἱ δεῖνες*] *οἵτινες* S, Y, pr. L hic.) — post *τὸν δῆμον* om. *ἐστεφάνωσαν* cum XXII. — ante *πάλιν* om. *ἐπεγέγραπτό που* cum S, Y, pr. L in or. XXII. — *Χαβρίας .. ναυμαχίας*] haec absunt ab or. XXII. — 181 ante *ζῆλον* om. *πρότερον* cum or. XXII, 73 (post *ζῆλον* est in F). — *ἐπὶ ταῖς φιάλαις δ(ὲ)* F et XXII: *ἐπὶ δὲ ταῖς φ.* (br.). — post *ἐπιμελουμένου* om. *ἐποιήθησαν* cum S et pr. L hic; de *γέγραπται* v. ad XXII, 73; it. de [*εἰς .. εἰσιέναι*]. — 182 (*τῆς δὲ πόλεως* SL hic [br.]) — *ὑπομνήματ(α)* AFY, corr. L, et hic et XXII, 74. — *ἐργασάμενοι κακὰ* A hic, *εἰργασμένοι κακὰ* Y hic. — *ἅμ' ἀναισθησίας* XXII. — 183—186 haud immerito secl. Weil., ut ex or. XXII perperam huc illata. — *ἢ τὰ τοιαῦτα κτήματα*] haec absunt ab or. XXII, 75, rectius ut videtur, cum antecedant *καὶ τὰ τοιαῦτα*. — *τις σεμνύνηται* F et XXII. — de *κτήματα τοῦ* v. ad XXII. — *οὐχ ὑμῶν ἄξια* pro *καὶ ἀνάξια ὑμῶν* F et or. XXII. Videtur hoc illius explicatio esse. — 184 *πάνθ'* AY. — *ὑπὲρ δὲ δόξης .. ἐξέστη*] puto male haec conflata ex *εἰσφ. δ' ἐκ τῶν ἰδίων οὐδένα κίνδυνον ὑ. δόξης ἐξέστη* (XXII, 76, ubi delevi *μὲν* post *χρήματα*) et *ὑπὲρ δὲ δόξης οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστη(σαν)* (XX, 10). Cf. ad XX, 76. — *ἃς ὅταν .. καταχωνεύειν* om. SA et pr. Y. Seclusi. — (*γράφεις* libri hic.) — 185 de *ἂν καταράσαινθ'* v. ad XX, 77; it. de *οἵόσπερ* et *ἐπιτηδεύσαντας*. — (*ἄγοντες*] *λέγοντες* pr. S.) — 186 *προήχθε* S hic. *προῆχθε* Weil.: *προήχθητε*. *Ὑμεῖς δ'* | *εἰς τοσοῦτ' ὦ* | *ἄ. Ἀ.* ∼ *προῆχθ'* | *εὐηθείας* | *καὶ ῥᾳθυμίας*. — *οἶμαι* F et XXII: *ἡγοῦμαι* (modo praecessit *ἡγεῖσθε*). — de *προειρημένων* et [*ἀριθμὸν*] v. ad XXII, 78. — 187 *τούτου* S Dd.: *τούτων* v. Sunt haec verba *καὶ περὶ .. παύσομαι* difficillima et incertissimae medelae. *Καὶ περὶ μὲν τούτου τοῦ ἐσκεμμένου κατὰ σχ., ἃ δὴ*

Τιμοκράτης νῦν ἐρεῖ partim post Dobr. Weil. (coll. 158); simplicius Saupp.: *κ. π. μ. τ. καὶ τῶν κατὰ σχολήν, ἃ δὴ Τιμοκράτει συνερεῖ.* — *ἐστιν ἡμῖν ὁ.ν.* lemma scholii p. 796, 13; *ἐσθ' ὑμῖν* cod. v habet. — *λέγειν αὐτὸν* schol. 797, 13. — post *Μελανώπῳ* add. *λέγειν* pr. A. — *ἐκείνων*] *τούτων* F, om. s; tum *αὐτὸς* post *ὑπὲρ ὧν* non add. Minucian. W. V, 581, 16, et statim iterum idem pronomen sequitur. Numeri hi esse vid.: *'Ανδροτίωνι.. Μελανώπῳ* (∼ *καὶ ὅτι .. ἀνθρώπων*) ∼ *εἰ πεπ. ἐκείνων τὰ δ.; καὶ ὅτι .. ἀνθρ.* ∼ *ὑπὲρ ὧν* [*αὐτός*] .. *νόμον.* — 188 (*καθ' ἕνα* S.) — *ἐνεῖναι*] *εἶναι* AY. — (*λέγουσι*] *ἄγουσι* S, *λέγ.* mg. a corr.) — 189 *τὴν τούτων* om. schol. 796, 8 et 23. — (*ἀπορήσαιμεν ἂν* SF.) — *ἐκείνους*] *αὐτοὺς* F. — *οἰσόντων ὑμῶν* (*ἡμῶν*) schol. 796, 7 et 22. — 190 *ἀκηκοέναι* S: *προακηκοέναι.* — 191 *'Αθηναίων δεθήσεται* F: *δεθ.. 'Αθ.* (h.). — secl. *ὑμᾶς* (br.). — (*ὄντα* post *ταῦτα* om S.) — 192 (*τάδε χρὴ*] *τὰ δὲ χρήματα* pr. S.) — (*κατὰ πάσας*] *καθ' ἁπάσας* SF.) — *χρώμεθα* del. mal. (num.); cf. schol. 798, 28. — (*ἕνα*] *ἕνα ἕνα* S.) — 193 *ἔχειν καὶ χαλεπῶς* F: *καὶ χαλεπῶς ἔχειν.* Cf. supra *ἠπίως κεῖσθαι καὶ φιλανθρώπως.* — *πολλοὺς ὑμῶν* AY: *π. ὑμᾶς.* Cf. ad XXI, 143. — 194 ante *τέλος* om. *πρότερον* cum AY. Secl. Weil. — 195 *τοιαῦτα*] *ταῦτα* F. — *εἰπεῖν ἔχοις*] *εἴποις* F, *εἴπῃς* B; sed cf. Aristid. I, 620 Dd. — *αἰσχροκερδίαν* S Dd. — *συγγενὴς* schol. p. 799, 20; 800, 25: *οἰκεῖος οὔτε συγγενὴς* AYF, *συγγενὴς οὔτ' οἰκεῖος* S Dd. Cf. 67; XIX, 290. Tum *οὐδ' ἀναγκ.* scripsi: *οὔτ' ἀναγκ.* (etiam schol.) — 196 *οὔτ' ἐκεῖνο* SYF: *οὐδ' ἐκεῖνο.* — *οὔτε γὰρ τὰ* SAY, schol. 801, 1: *οὔτε γὰρ τὸ τά.* — *τὸ* ante *δεινὰ πάσχειν* secl. Cob Weil. — (*παροξύνειν* S.) — (*διάφορος* codd., *διαφόρως* Lambin Dd.) — *ἠλέεις* scr.: *ἐλεεῖς.* — 197 (*ἀφαιρεῖν*] *ὑφαιρεῖν* S al.) — (*στρωμα* S.) — (*εἴ τις*] *ἤ* (*ἢ*) *τις* S al.) — del. *ταύτην,* quod insertum videtur postquam *εἰ* in *ἢ* abiit. Pro masculino *διάκονον* habeo: nam cur ancillae magis quam ministri pro pignoribus captae sint, non perspicio. — 198 *μίαν εἰσφορὰν μίαν* S; *μίαν* del. *εἰσφορῶν* recte fort. ci. Weil. — 199 *ὃ μὰ*] *ὃν μὰ* S al.). — 200 *ὀργῆς ἄξιον* v.: *ἄξιον ὀργῆς* SB Dd. *Ὁ τοίνυν . . δοκεῖ* ∼ *μάλιστ' ὀργῆς ἄ. ε.* — *ἀποκρύψομαι*] *ἀποτρέψομαι* S Dd Cf. §§ 1. 104. — *τοῦτ' ἀναλίσκει* Dobr. — 201 *τίνος ὑμῖν ἂν* scr.: *τίνος ἂν ὑμῖν* (br.). Cf. 65. — (*τῶν* ante *ψηφισμάτων* om. S.) — 202 *δεῦρ' ὅτε?* (h.). — (*Κορκύραι* S.) — 203 (*ἐπεξεγαγωγῇ φήσει* S.) — 206 *ὑπεναντία*] *ἐναντία* F. Cf. 211. — (*εἰ λογίσαιτο*] *ἐλογίσατο* S.) — 207 *καταλύσειν . . ἀπολεῖσθαι* AY (Cob.); *καταλύειν . .*

ἀπολέσθαι. Cf. Fuhr Mus. Rh. XXXIII, 576. — ποιῆτε καὶ προσήκοντα F (sed τὰ προσήκ. B): καὶ τὰ προσήκοντα ποιῆτε. — 208 (ἀκούσαιτε R.: ἀκούσεται S et corr. A, ἀκούσετε Y, ἀκοῦσαι addito τις post εἰ F, cf. [Longin.] π. ὕψ. c. 15, 9.) — πρὸ τῶν δικαστηρίων π. ὕψ. l. c.: πρὸς τῷ δικαστηρίῳ. Cf. XXI, 4; Dinarch. 2, 13. — οὐδεὶς οὔτε νέος (br.) οὔτε γέρων ὀλίγωρος οὕτως ἐστίν F; οὐδεὶς οὕτως οὔτε γέρων οὔτε νέος (br.) ὀλίγωρός ἐστιν π. ὕψ. l. c.; cf. Liban. IV, 355, 9 (quem locum attuli vol. I p. XII); Aristid. I, 789 τίς οὕτω παῖς ἐστιν ἢ πρεσβύτης ἔξω τοῦ φρονεῖν, ὅστις κτέ. (supra p. IV). — ὃς (v. ad XXI, 66) οὐχὶ βοηθήσει om. ἂν π. ὕψ., cf. Libanium. — ἐστιν οὑτοσὶ] οὗτός ἐστιν π. ὕψ., οὑτοσί ἐστιν F. V. Add. — ἂν εὐθὺς F: εὐθὺς ἂν (br.). Longe aliter est in π. ὕψ.: τυχὼν παραυτίκ' ἂν ἀπόλοιτο. — 209 post παρακρουσάμενος om. ὑμᾶς cum SF (br.). — (τέθηκεν] ἔθηκε S vitiose.) — ἐκείνου F: ἐκείνων. — 210 (ὡς post ὅπως om. SF.) — (καταραιθυμήσετε S, ῥαθυμήσετε F.) — 211 (τιθεῖσιν] τεθεῖσιν S.) — 212 ὑμῖν om. lemma scholii p. 805, 17. — 213 ἡγοῖτο] ἡγεῖτο S; del. Cob. Weil. Sunt haec numerose composita: εἰπεῖν .. ἡγεῖται ∼ ἀργύριον μὲν νόμισμα; εἶναι τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων ∼ εἵνεκα τοῖς ἰδιώταις εὑρημένον; τοὺς δὲ νόμους νόμισμα ∼ τῆς πόλεως εἶναι. — 214 verba τὸ τοὺς .. ἀργύριον secl. Weil., quippe quae non conveniant cum articulo τὸ ἀδίκημα. — 216 ἢ κακόν τι πράττειν cum R. secl. Dd. — ἄλλη πόλις v.: πόλις S Dd. Sed satius videtur, simul πόλις delere. Cf. ad XIV, 40 (cum add.). — τόπον S: τόπους. Cf. X, 16. Attica ipsa dicitur; aliter comparatus locus XVIII, 299 („regiones"). — (ταῦτα δὲ] ταῦτα δὴ S.) — τὰ τοιαῦτα F: ταῦτα. — 217 τῶν νόμων Sauppe: τῷ νόμῳ, quod secl. Weil. — εἰσὶν] ὑπάρχουσιν lemma schol. p. 806, 8. — 218 ὀργισθῆναι καὶ om. F. — post ποιῆσαι om. τοῦτον cum SA. Cf. XXII, 68.

XXV. ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ Α.

(Compositio in hac oratione ex omni parte Demosthenica est, nam et hiatus ad illius normam et brevium vitatur concursus, et numeri frequenter comparent. Cetera quoque pleraque plane Demosthenica, nisi quod φορτικὸν genus dicendi quasdam partes orationis cum magna hominum sobrii iudicii offensione obtinet. Magnopere autem, si accuratius inspexeris, confusus ordo disputandi repetitionesque et in exordio et in peroratione (§ 81 sqq.; 98 sqq.) et maxime in §§ 15—35 vexa-

bunt. Itaque sic nunc puto, orationem neque alienam esse a Demosthene neque iudicio destinatam fuisse, sed exercitationis gratia ab illo conscriptam, postea ab alio fere talem qualis in schedis oratoris inventa erat editam esse. Cancellos a Dindorfio Demosthenis nomini additos removi, inscriptioni ΜΕΛΕΤΗ adieci. Uberius sententiam meam explanavi in „Revue de philologie" N. S. XI, 129.) — ΥΠΟΘΕΣΙΣ. Cf. Gregor. Corinth. W. VII, 1306. — § 2 *αὐτῷ Δημ.* Greg. (praeter Vindob., qui *αὐτοῦ*): *αὐτοῦ Δ.* F, *τοῦ Δ.* v. Dd.) — (*Ἡγήμονα* Dd.: *Ἡγεμόνα.*) — (post *ἀποδόμενος* quae addebantur *τὸ πέμπτον μέρος μὴ λαβὼν τῶν ψήφων* del. Taylor.) — 3 *ὀφείλεται*] *ὠφείλετο* Greg. — 5 *κατὰ τοὺς νόμους* Greg. — 7 (*κατὰ τὸν τῆς ἡλ. χρόνον τὴν* Jurinus: *τὸν κατὰ τ. ἡλ. χρ. εἰς τὴν.*) — or. § 1 *τοῦθ' ὅτι* v.: *ὅτι* SA, pr. Y (h.) — *ἐστι δίκαια* SY: *δίκαιά ἐστιν.* — (*ἢ* post *πρὸς τὸ* om. SAY.) — 2 *ἐπὶ τῆς ἑκάστου* pr. F, Aristid. p. 378 W. — *νῦν* AFYO: *νυνὶ* (h.). — *καὶ σῴζειν* in γρ hab. S. *καὶ νῦν .. εἰσὶν | ὑμῶν οἱ πλείους* ∾ *οἷοι .. πονηροὺς | φιλεῖν καὶ σῴζειν.* — 3 *ὄντα* post *ἑκάτερος* om. Rh. IV, 143; *ὀντὰ τῶν* pr. S et F. — post *δίκαια* om. *ἰσχυρά* (cf. § 1) cum A (hab. Rh. IV). Del. Tayl. Dd.; at Weil. *δίκαια* potius delet. — 4 *τοῦτον* post *ἐγγεγραμμένον* transpositum malim. — *καὶ οὐκ ἐξὸν* codd. (Aristid. p. 378 W.): *οὐκ ἐ.* R. Dd. — *τὰ δίκαια εἰδέναι* AF, Aristid.: *τὸ πρᾶγμα εἰδέναι* (§ 3). Cf. or. XLV, 17. — 5 *ἀλλ'* ante *οὐδ'* om. OF. — alterum *οὐδ' ὁτιοῦν* delendum putes; sed ut *ὁ δὲ κριν. .. φερόντων* ∾ *οὐ τοὺς .. δικαίους,* ita *ἀλλ' οὐδ' .. ἔχων* ∾ *οὐκ ἄλλ' .. ἀγαθόν.* — (*οὗτος*] *οντως* S pr.) — 6 (*οὕτως* S.) — *νῦν* scr.: *νυνί. Δοκεῖ .. εἰπὼν* ∾ *ὅτι νῦν .. Ἀριστογείτων.* — 7 *τούτων περιέσται* AF: *περ. τούτων* (br.). — (*μὲν* post *ἀσθενὴς* om. pr. S al.) — *πᾶς* A (qui *πᾶς ἐστὶν*) F: *ἅπας.* — ante *πονηρὸς* om. *ὁ* YO. Cf. 32. — 9 *μὰ τοὺς θεοὺς* om. FYO, in γρ hab. S. Cf. 48. — 10 *βαδίζειν ἐᾶν* R. γρ S: *βαδίζειν καὶ ἐᾶν* AF, Aristid. p. 357 W.; *βαδίζει καὶ ἐᾶν* v. Cf. Liban. IV, 376, 24 *ἐπιτρέπειν ὁδῷ βαδίζειν.* — post *παριδόντας* om. *ὑμᾶς* cum F (qui in γρ habet). — 11 ante *ψηφίζεσθαι* add. *δεῖ* cum A, qui idem verbum om. § 10 ante *δικάσαι. Εἰς αὐτὸν .. βλέπειν | οὕτω δεῖ ψηφ.* ∾ *φυλαττόμενον καὶ προορ. | μὴ .. ταύτην.* — *ὁ* ante *ἀεὶ* (br.?) om. S. Cf. 13. — (*φυλάττειν ταύτην*] *φυλάττων καὶ ταύτην* S al.; *ταύτην* del. *φ. καὶ* Dobr. Weil.) — 12 (*μειζον* S al.) — *καὶ περὶ μὲν*] cf. epist. III, 36. — 13 (*ὁ* ante *ποιήσας* om. S.) — *γνώσεται* ed. Paris. a. 1570: *γνωσθήσεται.* — *εἶναι* post *ἡγούμην* om. Y; *τοῖς*

ὑμετέροις βουλήμασιν om. S (hab. in γρ). Sed ὅμως .. εἶναι πείθ. ∾ εἰ δὲ μὴ .. αἰσθέσθαι; τοῖς ὑμ. βουλ. ∾ τὰ μὲν .. ἐνδείξεως. — 14 τοῖς .. βουλευομένοις FO; cf. V, 3. Pro σκοπεῖσθαι δεῖ (codd.) σκ. ἀεί R. Dd. (h.). — 15 (τούτων] τούτου S, τῶν A.) — post ἄτακτον om. καὶ ἀνώμαλον cum SY, Hermog. p. 222. Τούτων .. ἄτακτον ∾ καὶ κατ' .. ἔχοντος. — τεταγμένον ταὐτὸ YO: τὸ τετ. ταὐτὸ S, τετ. τοῦτο F, τετ. καὶ ταὐτὸ A, Hermog. (qui ταὐτὸν vel ταὐτὸν ἐν), Dd. — φαῦλα] puto φλαῦρα. — 16 οἱ δὲ νόμοι] νόμοι deest Rh. VII, 990 (br.), nescio an casu, sed quoad sententiam recte; nam absurdum est leges legem quaerere. Puto οἱ δὲ λοιποί, ut oppositio fiat inter οἱ δὲ λ. et τοὺς τοιούτους, vel οἱ δ' ἄλλοι. — τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον A. — (δῶρον] δώρημα pr. S. Cf. Hermog. p. 221. 229; Aphthon. I, 114; Doxapatr. in Aphth. II, 558; Georg. Prog. I, 586; Schol. Herm. V, 482.) — ἐπανόρθωσις δὲ πλημμελημάτων τῶν εἰς ἀμφότερα Aphthon. (cf. Doxapatr. l. c.): ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων, quae est explicatio, neque iusta; nam ἀμφότερα sunt θεῖα et ἀνθρώπινα. — κοινὴ δὲ συνθήκη πόλεως Aphthon. ap. Doxap. (apud ipsum A. haec nunc desunt). — 17 οὐδὲ εἷς S: οὐδείς. — οἱ νόμοι τίθενται A: τίθ. οἱ νόμοι (h.). — ὧν ἔνοχος? (br.). — (ἀφίῃ S.) — 18 ἐγὼ γὰρ (br.)] ἐγὼ δ' Alexander p. 483. — τὰ ὀφλήματα FB: χρήματα Alex., τὰ τῆς πόλεως ὀφλ. v. — ἐὰν τὰ τοῦ σοφίσματος παραδέξησθε Alex. — ante τῶν ὀφειλόντων om. ἐκ cum Alex. (qui ἀφιέναι τῶν ὀφ.). — τοὺς ante ἐπὶ τοῖς om. Alex. — δίκαιον ἂν εἴη Alex. pro δεῖ nostrorum, omisso τούτους, quod nostri post ὠφληκότας addunt, servato autem ibidem cum vitio rhythmico ἀφιέναι, quod post τούτους in nostris est. Delevi utrumque. — δεινοτάτοις AF Alex.: τοῖς δεινοτάτοις. — 19 (post τοῖς ἄλλοις add. ἀφίητε S, ἀφίεται A, ἀφίετε v., ἀφιέναι δίκαιον Alex. Del. Taylor.) — δήπου συγχωρῆσαι προσήκει om. Alex. — ὕβρις γὰρ τοῦτό γε F: ὕ. γὰρ δὴ τ. γε v. Dd., ὕ. γὰρ δήπου τ. γε γρ S (pr. ὕ. γαρ δη πουτο γε), ὑβρίσαι τὸ αὐτὸ γέγονε Alex. — τὰ τοιαῦτα Alex.: πάντα τὰ τοι. S, καὶ πάντα τὰ τ. v. et γρ S. Cf. XX, 122; XXI, 136; infra 36. — κατὰ τοῦτον codd.: τὸ κατὰ τοῦτον Dobr. Dd. (br.), coll. § 22 extr. 87. Κατά γ' ὑμᾶς sine τὸ est XVIII, 216. — 20 ante πάντα om. καὶ cum F. — post εὑρήσει om. τούτων αἰτίους cum AF (qui in γρ habet). — 21 (ὃς ὄντων κυρίων om. S; εἰ κυρίων γρ S.) — καθῆσθε Cob. Cf. 69. — 22 (τῶν post ταξάντων in γρ hab. S.) — 23 τοιαυτησί S Dd.: ταυτησί v.

(*τανσὶ γρ* S); cum Weilio *ἀσθενοῦς* seclusi. — ante *τῷ τὸν ὑπηρέτην* om. *ἅμα* cum AF. — *τῶν νομίμων* Tayl.: *τῶν νόμων*, quae del. Weil. — *μηδὲ τοὺς* Herwerden: *μὴ τούς*. — **24** (post *σῴζεται* add. *οὗτοι φυλάττουσιν* S al.; om. AF.) — *πρὸς .. ἢ παρὰ* SF: *ἢ πρὸς .. ἢ παρὰ* AY, *ἢ πρὸς .. παρὰ* corr. k R. Dd. — *τομὸν* A pro *τολμηρὸν*. Est idem atque *ὀξύ*; opponetur mox *βραδύ*. Sed etiam *ὀκνηρόν* et *τολμηρόν* inter se opponuntur; itaque *καὶ τομὸν* inserui. — **25** ante *ἕκαστος* om. *εἰς* cum SFO. — del. cum Cob. *ὁ* ante *ταῦτα ποιῶν* (h). — post *εὐθὺς* om. *αὐτὸν* cum F. — *ἀποκτενεῖ* AF: *ἀποκτείνει* S Dd., *ἀποκτείνῃ* YO. — **26** *ἔστ' ἔτι*] *ἔτι* om. SAY. — **27** (*δικάζεσθ'* S.) — *οὐδ' ὀργὴν* del. Cob. — *εὑρεθήσεται* Alexander p. 472 W. (qui *εὑρ. ἔχων*), *π. ὕψ.* c. 27: *φανήσεται*. — post *ἀναιδὴς* om. *ἄνθρωπος* cum Alex., *π. ὕψ.*; retinui autem *οὑτοσί*, quod in *γρ* hab. S (*οὗτος* post *βδελυρὸς* Alex., *π. ὕψ.*). V. Add. Denique post *βιάζεται* om. *τοὺς νόμους* cum Alex., *π. ὕψ.* — **28** post *πάντων* om. *τῶν ὄντων* (haec om. pr. B) *ἀνθρώπων* cum auct. *π. ὕψ.*, Alex., Aristid. p. 386 W., Tiber. p. 574. — (*κεκλιμένης* pr. S.) — *σοι* A, *π. ὕψ.*, Alex., Tiber., Aristid.: *σου* (Isid. ll. citandis). — *παρρησίας* AF cum rhetoribus et Isidoro Pelus. III, 360; IV, 126: *ἐξουσίας*. — *καὶ θύραις* sec. Isid. — *γνώσει* Weil.: *γνώσεσι*. — **29** *τι μερῶν* AF: *τινὸς μερῶν*. — **30** *τοῖς οἷος*] *τοῖς* om. SYO; *τοῖς οἷόσπερ* A Dd.; *τοῖς οἷοισπερ* Cob. Weil. Cf. XIX, 186. — **31** (*ἢ τοῦτον*] *ει τοῦτον* pr. S.) — **32** *πρὸς τὸν δῆμον ἔχθρας* scr.: *ἔχθρας πρ. τ. δ.* (br.). — *μᾶλλον* om. A. — om. *τῆς* ante *πολιτείας* cum SY. — *καὶ πᾶσι* SYO: *πᾶσι*. — *πᾶς* scr.: *ἅπας* (br.). Cf. 7. — **33** *τῆς πατρίδος* pr. A: *τῇ πατρίδι* (br.). — (*ἔχοντ' αὐτὴν* SAY.) — **34** *ἔθη* om. O; cf. v. l. XX, 106. — *τῷ ἐν Δελφοῖς* scr.: *ἐν Δ.* (h.). — deleo *εἰς τὸ ἱερόν* (h., br.). — *κατ' ἀμφότερα* cum pr. SO om. Dd. (hab. in *γρ* S). Cf. 38, et favent numeri. — **35** addidi *τῇ* ante *ἑκάστου* (h.). — *καὶ κοινῇ*] *καὶ νόμῳ κοινοὶ γρ* S *γρ* F. Placet *νόμῳ* vel ante *κοινῇ* vel pro eo. — (*αχαριστειας* S.) — **36** (*ὑπισχούμενος* S.) — *τὰ τοιαῦτα δή* om. S (qui in *γρ* hab.) A, pr. Y. Non sunt haec interpolationis similia. — *ἀκούητε*] *σκοπῆτε* Cob. Weil. — (*εξεληλεκται* S hic et alibi.) — **37** (*Ἀριστογεῖτον*] *αριστογειτων* S.) — (*καὶ* ante *εὐθύνας* om. pr. S.) — om. *ἐγὼ* (A Dd.: *ἔγωγε* v.) ante *προσκυνῶ* cum S. — *οὐδεπώποτε δὲ* S: *σὺ δὲ πώποτε δ'* F, *σὺ δὲ πώποτε* YO, *σὺ δ' οὐδεπώποτε* A Dd. — *περὶ τοῦ*; om. A (*περὶ τούτων* corr. S al.). — **38** *ἀδίκημα* om. A. — *ἐπὶ τοὺς δ'* scr.: *ἐπὶ δὲ τοὺς* (br.). — secl. *ὑμᾶς* (h.); *φενακίσαι ὑμᾶς*

καὶ παραχρ. est in A. — **39** (*τινας*] *τινα* SY [br.].) — *καὶ συκοφαντήσοντα* secl. Herwerden Weil., quippe quae non conveniant cum *δικαίως*. — *ὄντα* om. AF. — *διὰ τί* cum pr. S om. Dd. — (*ἀνεξέλεκτον* S.) — (*ἀποφύγωσιν* pr. S.) — **40** verba *περὶ ὧν ψηφίσματα* (al. *ψήφισμα* vel *τὰ ψηφίσματα*) *γράψας ἑάλω* (*γράφων ἑάλωκεν* FO) post *ἰδιώτας πολλούς* exstant in FO; contra post *τοὺς ἰδιώτας* in AFO inferuntur *οὓς συκοφαντῶν περιέρχεται* (*τούτους οὓς σ. π.* in *γρ* S). Haec igitur, a Dd. omissa, cum Obsopoeo post *ἰδ. πολλούς* addidi. — *φασὶ* primo omissum in mg. hab. S; est fort. post *κύνας* inserendum (num.). — **41** (*ἑώρακε* codd., *εὕρηκε* Tayl.) — *παρ' ἑκάστου* om. A. — **42** *δεῖν παριδόντας*? (br.). — *ἐτίμησεν .. αὐτῷ* Weil.: *ἐτιμήθη .. αὐτῷ*. — *ἐπόθεσε* scr. (cf. Isocr. 4, 122; 19, 7): *ἐπόθησε* (br.). — (*εἶδε*] *ἴδε* S.) — post *χρόνον* om. *ὑμῖν* cum F. — **43** post *νομίζειν* add. *εἶναι* SY Dd. — **44** (*χαίρειν*] *χαιρει* pr. S.) — **45** ante *διεξιέναι* om. *λέγειν καὶ* cum F. — *φρονούντων* AF, mg. S: *ποιούντων*. — **46** *ὅσα πώποτ' ἔπραξεν* non habet Aristid. p. 387 W. — (*εστιν ωφελος* S.) — *δήπουθεν* om. Aristid. p. 385 W., it. *τῷ* ante *βουλομένῳ*. — *κακὰ καὶ πράγματα* Aristid. — *οὐδέν ἐστι χρήσιμος*] *οὐδέν ἐστ' ὄφελος* Aristid. — **47** (*Ἡγήμονος*] *ηγεμόνος* pr. S.) — (*ἐξέλειπε* SA.) — (*ελεοπωλην* S.) — *ἐστὶ* post *ἁπάντων* add. SY Dd. — ante *οἶδ'* om. *εὖ* cum AF. — **48** *ὥσπερ* F: *ὡσπερανεὶ*. — (*ἐν αὐτοῖς*] *ἐν τούτοις* S.) — (*ἐπιθυμει* SA.) — **49** (*ἐνεχειρίζεται* S, *ἐγχειρίζετε* AF Weil.) — secl. cum Weilio *ὅτι .. ἔδοσαν* (h., br., h.), quae e § 50 desumpta sunt. — **50** *αἰτῶν* om. A. Cf. § 41, ubi in A *αἰτῶν* post *εἰσπράττων* transpositum. — *κακῶν* F: *κακὸν* (br.). Cf. XVIII, 48; XIX, 201. — *ἐμβάλλειν* SY Dd. — **51** (*οὐδὲν, οὐδ' ἂν*] *οὐδ' ἂν* om. S.) — **52** *ἔχις*] *ὄφις* AF, Minucian. IX, 604 W. (Harpocr. v. *ἀργᾶς*?); om. *ἔχις ἢ* Aristid. p. 385. Ceterum *ι* in hoc vocabulo productum est sicut § 96 *ἔχῑς ἔδακ'*; cf. Kaibel Epigr. 1033, 15 *ἔχις ἀλίπλαγκτος*. Aesch. Choeph. 915 *τόνδ' ὄφῑν ἐθρεψάμην*. — *δεῦρο*] ita etiam Dio Cass. LII p. 475 A; contra *τῇδε* ap. Minuc. Paris. 1874. [Post *κἀκεῖσε* ap. Minuc. recte addunt Parisini 1741 et 1874: *τὸ μὲν γὰρ „ὥσπερ ὄφις" παραβολή, τὸ δὲ „ἠρκὼς τὸ κέντρον" καὶ „ᾄττων δεῦρο κἀκεῖσε"*; ita iusto sensu excipit *ἐπίκοινον* ⟨*ὂν*⟩ *πρός τε τὴν παραβολὴν καὶ τὸν* (ita pr. 1741, *τὸν τοῦ* rc.) *Ἀριστογείτονα* (*ἀριστογείτ* Parisini) *ἐναργῆ παρέσχε τὴν ὄψιν τοῦ ὁρωμένου.*] — *πράξεται* F: *εἰσπράξεται* (br.). — (*μυροπωλειων* SY.) — (*νείκους*] *νικους* pr. S.) — **53** (*οὐδὲ τῶν ἐν*] *οὐδενων ειν* pr. S [sec. Weil. *οὐδε των ειν*].) — (*ἔλεω*

SFY.) — ἥ τοὺς εὐεργ. Dobr. Dd.: ὡς (ὥσπερ A) τ. ε. Ex nota u pro ως confusio commode explicatur. (Ὧν Schaefer, ἥ ὅσωνπερ ci. R.) — δῶτε v.: δότε SA Dd. — (ποιήσασθε SYO.) — 54 οὐ μὲν οὖν v. et γρ S: καὶ οὐκ S. Cf. XVIII, 316. — 55 (απεσχεισθαι S.) — (ἠκούσατε καὶ τῶν S pr., Y.) — (μαρτυριων S, eraso super ι accentu; μαρτυριῶν Y. Cf. XXXVI, 55. 58.) — post ὁμοπατρίαν om. οὖσαν cum F. — 56 (εοικεχρημενος pr. S.) — αὐτὸν ἡμέρας F; deleverim ἡμέρας. Καὶ κρύπτει καὶ διασῴζει = τὰς πρώτας αὐτὸν ἐκείνη = ἃς ἐζήτουν καὶ ἐκήρυτ(τον οἱ ἕνδεκα). — ὀκτὼ δραχμὰς F: δρ. ὀκτὼ (h.). — 57 (παρ' ἡμῖν SY.) — πρὸς τοὺς πωλητὰς scr., coll. § 58 et Harpocr. v. μετοίκιον (οἱ μέντοι μὴ τιθέντες τὸ μετοίκιον μέτοικοι ἀπήγοντο πρὸς τοὺς πωλητάς, καὶ εἰ ἑάλωσαν ἐπιπράσκοντο, ὥς φησι Δημ. ἐν τῷ κατ' Ἀριστογ.): πρὸς τὸ πωλητήριον τοῦ μετοικίου (h.), quae lectio etiam ap. Suid. v. ἐξαγωγή et μέτοικοι agnoscitur. Τοῦ μετοικίου del. Sauppe, Herwerden (br.). Λαβὼν .. αὐτοχ. ∾ πρὸς τοὺς .. ἀπήγαγεν. — αἰτία om. pr. S, cui simile accidisse XIX, 178 monet Dd. Seclusi cum Weilio αὐτὴ potius (h.), scripsique 'γεγόνει ut XIX, 97. — 58 εἶλαχ' αὐτῷ οὑτοσί (h.)] ὁ χρηστὸς ἀδελφὸς post αὐτῷ add. A, ex § 55. Fort. εἶλαχ' αὐτῷ ante τῆς ἀδελφῆς collocanda. — κάλει δὲ F: κάλει δέ μοι. — κατηγόρει Y: κατηγορεῖ. Saepius hoc eum fecisse demonstraverat Lycurgus; cf. Wolf. — μιαρὸν μιαρὸν τὸ θηρίον ὦ (ὦ om. A) ἄ. Ἀ. AF, Alexander p. 463 (qui om. τὸ): μιαρὸν μιαρὸν ὦ ἄ. Ἀ. τὸ θηρίον (br.) SY Dd., μιαρὸν ὦ ἄ. Ἀ. μιαρὸν τὸ θ. (br.) Aristid. p. 348 W. Cf. etiam Tiber. p. 555. — 59 (ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ om. S.) — 60 (εασω τα λοιπα pr. S, corr. ead.) — (τἀνθρώπου] τανανθρώπου pr. S, τουανθρωπου corr.) — 61 (τἀνθρώπου] iterum ταὐανθρώπου S.) — καὶ ζητεῖν (ita SY; cet. ἢ ζ.) del. R. Συμφορὰν .. γενόμενος ∾ ἀπέστη .. ἐρευνᾶν. — μηδένα μηδενὸς F: μηδενὸς μηδένα. — μηδὲ λαμβάνειν μηδ' αὐτὸν τούτῳ (τούτων SY) διδόναι ut interpretamentum cum Weilio seclusi. Ammonius v. πότος affert βρωτοῦ καὶ ποτοῦ μεταλαβεῖν. — 62 κατεσθίων κατέφαγεν Hermog. III, 236 (cf. schol. Herm. V, 468) inter exempla λέξεων σκληρῶν, ut revera κατεσθίων legisse videatur; nam in repetita syllaba κατ- vel maxime asperitas inest. — (γ' post ἄξιον om. SY.) — τοιαῦτα SYO: τὰ τοιαῦτα. — 63 ἐσχάτοις SAY: αἰσχίστοις. — τοσούτῳ] οὕτω A. — post ἑαυτῶν om. εἶναι cum F. — 64 secl. cum Weilio εὔνους, pro quo ἔτι λοιπὸς est in F; διαμένω (διαμενῶ) add. post ὑμῖν Ak, omisso εὔνους. — 65 αὐτοῦ post μητέρα del. Herwerden. —

(αποδοσθε S.) — ὑπολαμβάνει' εὔνουν v.: εὔνουν ὑπ. SAY Dd. — (γονεῖς hic et 66 S al.) — 66 (απολελωκόσι S.) — ὑπόλογον] λόγον A; contra μηδὲν pro μηδένα Heindorf Weil. Cf. Harpocr. v. ὑπόλογος. — ἣν πρὸς] fort. cum R. ἢ πρὸς, cf. 64. — (ἄπιστον] αν των pr. S, απιστων corr.; ἀπιστῶ Weil. Tum εχθρο pr. S, εχθρῶν corr.) — 67 ἄρχειν add. Weil., coll. 30; Dinarch. II, 10. — 68 ἀπαλλαγή FY: ἀπαλλαγῆναι. Cf. VI, 25, ubi pariter ἀπαλλαγὴν pro ἀπαλλαγῆναι reponendum. — ὑμῖν οὗτος εὔνους ἐστίν] ὑμῖν οὗτός ἐστιν εὔνους F, εὔνους οὗτός ἐστιν ὑμῖν A. Cf. XIX, 222. Secl. ὑμῖν . . ἐστίν Weil. — 69 χρέως A: χρέος. — (ἐδανείσαντο SA.) — (κείμενα S.) — 70 post ἀνῄρηται om. ταῦτα S. — (εξαληλειπται S.) — (δ' ἔτι] δε τις S.) — ἔωσπερ Dd. cum O et corr. AY. — κείμενα Dobr.: καὶ μενεῖ. — 71 (πᾶν] τι αν S.) — οὐδ' ὁ λόγος om. A. — ἀλλ' εἰ ὀφείλει in γρ hab. S. — (ἠδικήκασιν] ηδικησαναιν S, quod conflatum ex ἠδικήκασιν et ἠδίκησαν. — (τὸ δ' ἓν] τὸ δ' οὖν ἓν S.) — οὐδὲ SY: οὐκ. — διώκειν pr. S. — 72 post πάντα om. ποιεῖν cum F pr. — (ἠδίκησαι] ηδικησε pr. S.) — 73 πότερ' scr.: πότερον (br.). — (τῆς ἡμέρας in mg. S.) — 74 ταῦθ' om. S Dd. (h.). Cf. 70. — secl. ἐν τῷ δικαστηρίῳ, quod esse debebat saltem ἐν τοῖς δικαστηρίοις (cf. 77. 83). — 75 τότ' ἄνω κάτω A: τότ' ἄνω καὶ κάτω. Cf. XXI, 91. — ἐστράφθαι v. ante Bk.: τετράφθαι codd. ut vid. (de AB test. R.). Cf. XXI, 91 (Schaef.). — 76 ὄντα deleo (br.), quamvis exstet etiam ap. Plin. Epist. IX, 26, 9. Malim autem τούτων δ' οὐδὲν ὁρῶ τόπον τούτῳ βάσ., ∾ ἀλλὰ πάντ' . . βάραθρα. — 77 τὰ περὶ τὸν πατέρα num del.? — (εωράκατε codd.) — 78 (ὦ τᾶν] οταν S.) — 79 ἔστι alterum om. Paris. 1741 Aristidis p. 358 W., id. om. τις. Omisi post τις cum Arist. οὗτος, cum non sit quod post οὗτος addatur παρών. — παρὼν καὶ om. Arist. — λαχὼν Par. Arist.: αὐτῷ λ. v. Dd., λαχὼν αὐτῷ Y. — τούτου (h.)] τοῦδε v ut 95 τοῦδε v pro τούτου; an del.? — οὑτοσί, τὰ μὲν] οὗτ. καὶ τὰ μὲν SY Weil., cf. 9. 37; sed etiam XXIV, 107 (Sch.). — γένος πᾶν scr.: γένος ἅπαν (br.). — 80 ἐξαιρήσεται Harp. v. φαρμακός, cf. E. M. 788, 4: ἐξαιτήσεται. — ὁ φαρμακὸς ὁ λοιμός] videtur more Ionico (cf. Phot. v. φαρμακός p. 640, 8) φαρμᾱκός pronuntiasse: ◡ – – ◡◡ – ◡. Didymus, cuius commentarium citat Harpocr., προπερισπᾶν ἀξιοῖ τοὔνομα. — αὐτῷ] αὐτοῦ SY, αὐτῷ Dd. Cf. Weil., et XXXII, 15. — 81 οὐδ' ὅσιον οὐδὲ F: οὔθ' ὅσιον οὔτε. Cf. XIX, 70; XXI, 148. — τῇ φύσει δῆλος ἢ . . ἔχων AF, recte fort., ut deleatur τῇ φύσει. — 82 πότερ' A: πότερον (br.). — (ἐν ἀγῶσι SY.) — ταῦτα γεωργεῖ, ταῦτ' ἐργάζεται om.

A, in mg. habent SY. — ὁ δὲ SAY, Rh. VII, 998, Weil.: ὁ δὲ δή. Cf. XVIII, 119. — ποῖός τις S Weil.: τοιοῦτος ποῖός τις A, Rh. VII, παμπόνηρος ἄνθρωπος (XVIII, 119) ποῖός τις v. — καρποὺς Rh. VII. — 83 παρ' αὐτοῦ τετυχήκασιν F. — ἄνδρες SA: ὦ ἄνδρες. — secl. cum Dobr. καὶ τοὺς ὑπὸ τούτου συκοφαντουμένους ἀπεψηφίζοντο, pro quibus in AF est τοὺς ὑ. τ. συκ. καὶ ἀπεψηφ. — 84 (ἀριστογειτων S.) — (ἀνέπλησας S.) — ὁρμίζον Plin. IX, 26, 9. Sed πρὸς τούτους προσορμ. = εἰ τοίνυν ἀκούσαιτε (85). — 85 (ἀκούσαιτε R.: ἀκούσατε pr. S [vel sec. W. -σειτε], ἀκούετε A, ἀκούσετε v.) — τὰς F: καὶ τὰς (καὶ O). — (μισήσετε SA.) — ante τοὐναντίον om. καὶ cum A. — 87 (Ἀριστογείτων hic quoque S.) — (γράψαντά σε] γράψαντα δε pr. S; σε del. Weil.) — τεθνάναι δέον σ' ἐπὶ ταύτῃ scr. (num.): δέον σε ἐπὶ ταύτῃ τεθνάναι F; δ. σε τεθν. ἐπὶ ταύτῃ S Dd. (h. et br.); δ. ἐπὶ τ. σε τεθν. A (br.); δέον [σε] τεθν. [ἐ. ταύτῃ] Weil. — τοῦ τιμήματος scr. coll. Dinarch. 2, 12: τιμήματος. — post διαφθείρει om. τὸ καθ' αὑτόν (22) cum AS, deinde ἴδοιτ' ἂν ἐντεῦθεν cum S, qui haec τὸ καθ' αὑτόν. ἴδοιτε δ' (ita etiam A) ἂν ἐντ. in mg. habet. Del. Turr. — post τῆς φύσεως om. πρὸς ἀλλήλους cum F. — 88 (ἑορακέναι pr. S: ἑωρ.) — 89 (ὥστε τὸ] ὥσπερ τὸ S.) — ὁρῶντες .. ἀκούοντες pr. F: ὁρῶντας .. ἀκούοντας. — καὶ ante φυλαττόμενοι om. F. — 90 (οὗτος] οὕτως pr. S.) — ἀψοφητεὶ scr.: ἀψοφητί. — πρυτάνεις scr.: πρυτανης pr. S, cett. πρύτανις (br.). Cf. Aeschin. 3, 4 (Dobr.). — 91 τοῦτον S: τουτονί. — post τοῦτον addidi δὲ cum A. Cf. XXI, 209. — (ἕκαστος] ἑκάστων pr. S, ἕκαστον corr.) — διὰ τοῦτον deleverim. — 92 θανάτου αὐτῷ AF; deleverim αὐτῷ. — 93 (αἰσχροῖς] εχθροις pr. S, corr. ead.) — (γε ante συμφορὰς om. SY.) — 95 (μηδεπωποτ' ὑπῆξε S.) — φροντίσειέ τι AF: om. τι SY Dd. (Item mox τι ante κακῶν om. SYA.) Ταχύ γ' ἂν .. τι τοῦ .. λόγου ∾ ἀνίατον ἀνίατον .. Ἀθηναῖοι. Cf. de hoc loco quae scripsi Rev. de philologie XI, 131 sq. — ante ἀνιάτων om. ἄλλων cum S. Debebat esse ἄλλων τῶν. — puto καὶ ὅλως ἀπέκοψαν (br.), cf. 71, XVIII, 104 μικρὰ καὶ οὐδέν. — 96 πάντα F: ἅπαντα. Tum εὐθὺς in γρ S; ἀποκτενεῖτε F: ἀποκτείνετε. Ἀλλ' ὅμως | πάντα τὰ τοιαῦτα ∾ ἐπὰν (ἂν A) ἴδητ' (ειδητε S) | εὐθὺς ἀποκτενεῖτε. (Cf. εὐθὺς ἀποκτενεῖ § 25.) — ἄνδρες A: ὦ ἄνδρες. — 97 καλῶς γ' ἐποίει FO. — κείνων] ἐκείνων omnes. Numeri manifesti: ἐγὼ .. ὑμετέρ. ∾ καὶ τὰς .. κείνων ἀνακ. ∾ ὧν .. ἠφάνικεν. Τὰς post ἀρετὰς om. k(B), quod durius videtur. — 98 (εἰς ἕκαστον τὸν] εἷς ἕκαστος SY.) —

(φυσιομογνωμονησουσι S.) — ἀπεψηφισμένους A: ἀποψηφισαμένους. Cf. 100. — (προσώποις in γρ hab. SY.) — ἀντιβλέψεσθε F (cf. Synes. ap. Steph. Thes. v. ἀντιβλ.): ἀντιβλέψετε. — **99** ante καθ' ἕνα om. εἷς cum AF (h.). — ὡς A: ὥσπερ (br.). — (εξητε pr. S.) — τὴν ante ἀκρόπολιν om. cum A; cf. IX, 41 al. — ἐκεῖ τούτου scr.: τούτου ἐκεῖ v. Dd. (h.), om. ἐκεῖ pr. S. Tum πατρὸς codd.: ἀδελφοῦ corr. k Dd. (h.). Scilicet in tabula vel στήλῃ pater illic est, v. Weil., qui post τούτου add. τοὐνόματος. Ipse post τούτου addiderim γεγραμμένου coll. XXII, 73; ita etiam membra ὅταν . . χρηστοῦ et τἀναντία . . ἦτε exaequabuntur. — **100** ante τί prius om. ἢ cum SA (δ' post τί add. A.) Ceterum primitus haec ad § 98 φυσιογνωμονήσουσι [τοὺς ἀπεψ.] adiuncta fuere; itaque τί οὖν ἐρεῖτε fuerit. — ἄνδρες SAO: ὦ ἄνδρες. Supra quoque § 98 A ὦ om. — (αποψηφισεσθε pr. S.) — (καταρασασθε S.) — ἀπεψηφισμένοις A: ἀποψηφισαμένοις. — **101** post καὶ ἅπαντας om. ἅπασι πάντα pr. S. — alterum ἐφῖκται om. F. — ἰδεῖν S: αὐτὸν ἐπιδεῖν (br.).

XXVI. ΚΑΤ' ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ B.

(Ignotus auctor huius orationis, quam cur non in iudicio habitam esse credamus cum Weilio causam non video, Isocrateam normam fere secutus hiatum etiam in commissuris membrorum vitare studuit. Valde corruptam esse orationem ex eis locis, quos Apsines ex ea affert, perspicitur.) — § **1** post ἀπαγορεύουσιν om. ἐν τῷ δήμῳ cum AF. — ἀνείργειν scr.: ἀπείργειν. Cf. XXV, 48. — **2** καὶ τὰ μέγιστα] τὰ μέγιστα καὶ Weil.; μάλιστα ante βλάπτεσθαι addebat Taylorus. — πάλιν om. pr. S. — post ἐγχειροῦσι om. τι cum F. — post ἀπολαύειν om. τῆς τούτων κακίας cum pr. S, AFY (habent FY in γρ). — **3** subdistinctionem post ἁμαρτημάτων sustuli cum Schaef. — ἁμάρτῃ τις Paris. A Apsinis p. 526 W. — ἤνεγκεν] ἐποίησεν Aps. — σφαλῇ Aps.: ἀποσφαλῇ S Dd., ἀποσφ. ἢ διαμάρτῃ cett. — ἅπασι τοῖς ἐμπλέουσι (συμπλ. AF, cf. XXXII, 8) παρεσκεύασεν (κατεσκ. F)] καὶ μεγάλην τοῖς συμπλ. (πλέουσιν Ald.) ἤνεγκεν (εἰσήγαγεν Ald.) Apsines. — **4** (post Σόλων [σωλων pr. S] in S VI—VIII litt. erasae.) — βραδείας ἐποίησε F Aps., ἐπ. βραδείας. — (τὸ δίκαιον] post τὸ duae litt. erasae in S.) — (τούτου] τον S.) — post τούτου om. τόλμης καὶ cum SA. — καὶ τὰς SAF: τὰς. — (τούτοις] τούτους F, pr. S.) — **5** (ὅσοις] οσοι pr. S.) — στέργουσιν A: στ. ἐμμένοντες F, στ. εἴκοντες S Dd. — (οιοντε δειν αυτους S.) —

secl. *αὐτοὶ* ante *ἰδιῶται* (h.). — 6 *μέν γέ* SAY: *μὲν γάρ*. — (*Αἰγείνηι* pr. S.) — (*ὀφλόντας*] *ὀφείλοντας* SY.) — (*τάλαντα* om. S, pr. Y.) — 7 (ὃ *καὶ δεινότατον*] *καὶ δεινον γε* S, pr. Y.) — *τυχεῖν*] *μετέχειν* SY Dd. — *τοὺς κειμένους ὑμὶν*] *παρ' ὑμῖν* F. Cf. XXX, 8. — *μὲν* post *μηδὲν* om SY. XXXVI, 55 conf. Gebauer Arg. ex contr. 380. — *παμπληθῆ* F et γρ S: *ὑπερπλήθη*. — (*οὕτως* S.) — (*γὰρ ἂν* om. pr. Y, *ἂν* om. SF.) — *βούλοισθε* F: *βούλεσθε* A, *βουλήσεσθε* SY Dd. — 8 (*ἄκυρος* S.) — *διὰ τοὺς νόμους* SAY Weil., qui ante *διὰ*, non post *νόμους* distinxit: *κατὰ τοὺς νόμους*. — (*οἴεσθε* S.) — *καταστῆσαι* codd.: *καταστῆναι* Schaefer Dd. Vocabulum *ἄτοπον* satis indicat, de Atheniensibus nunc oratorem loqui, non de Aristogitonis impudentia. — 9 (*μὴ μεταλάβῃ*] *μη . . λαβηι* pr. S; fort. *μήτελάβηι* fuit.) — *αὑτοῦ* Turr.: *αὐτοῦ*. — 10 (*δημοκρατείας* S.) — 11 (*χερωνειαν* S.) — (*κατακεκλεισμενης* S.) — (*τούτου τοῦ*] *τούτου* pr. S, corr. ead.) — 12 cum R secl. *ὑπὲρ* ante *τῆς πατρίδος*. — *τὸ ψήφισμα* del. Weil. — 13 (*τῶν ἐν τῇ*] *τῶι* pro *τῶν* O et pr. S.) — 14 *ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην αὐτόν* Apsin. p. 524: *ἡδέως δ' ἂν ἔγωγ' αὐτὸν ἐρωτήσαιμι*. — *εἰ μὲν γὰρ ἄδικον καὶ ἀσύμφορον* .. *εἰ δὲ δικαίαν καὶ τοῖς πολλοῖς ὠφέλιμον* Aps., cum nostri dent *εἰ μὲν γὰρ ἀσύμφορον καὶ τῷ δήμῳ βλαβεράν* .. *εἰ δὲ συμφέρουσαν καὶ τοῖς π. ὠ.* Ego pro *ἀσύμφορον* et *συμφέρουσαν* recepi *ἄδικον* et *δικαίαν*. — *διὰ τοῦτο* F: *δι' αὐτὸ τοῦτο*. *Δικαίως ἂν διὰ ταῦτα* Apsin. — *ἀποθάνοις* F: *ἀποθάνοι* SAYO Aps. (h.). — *πῶς* Apsin.: *διὰ τί*. — *τούτων* Aps.: *οἷς αὐτὸς ἔγραψας*, in quibus *ἔγραψας* parum rei convenit. — *ἀξιοῖ ψηφίζεσθαι τούτους* Aps. — 15 *ἐξετάζειν* scr.: *ἐξετάζεσθαι* (h.). — 16 *προσῆκον* Tayl. (XVII, 28 conf. Weil.): *προσήκει* A, *προσήκειν* v. Dd. — secl. *ἔχειν*. — *περιοπτέον* Cobet. — *δεινῶς* om. praeter S ceteri ut vid. — *ἐκ τῶν προειρημένων* deleverim; contra *Λυκοῦργος* del. Weil. — 17 *ᾐτιᾶτο* F (*ᾐτίατο* Dd.): *αἰτιᾶται*. — *ᾕρηκεν* scr. post Weilium, qui *καὶ ᾕρ.*: *ᾕρηκε* (*εἴρηκε*) *κατηγορῶν* AF, *κατηγόρηκε καὶ εἷλε* SY. — ὃ . . *μεταποιῆσαι* Weil. pro ᾧ .. *μετανοῆσαι*. Illud recepi. — *ταῦθ'*] *ταῦτα* cum interpunctione Dobr. Dd. — *πρός τινας ὀργισθέντας τι* scr.: *παροργισθέντας τι πρός τινας* v., *πρός τινος ὀργισθέντας* A. *Παροξυνθέντας τι πρός τινας καὶ μ. τ. δ. ὀργισθέντας* Weil. — 18 (*ὑμῖν*] *ὑμῶν* pr. S.) — (*ηθισται* S.) — (*ἐλέγχεται* S pr. Y pr.) — 19 *λοιδορεῖσθαι διαβοᾶσθαι μέμφεσθαι* A. Sed asyndeti non est amans hic scriptor. — *τῇ πόλει γιγνόμενα* A (Schaef.): *γιγν. τῇ π.* pr. F (h.), *τὰ γ. τῇ π.* S, Y, corr. F Dd. (h.). —

ὑμῶν post ἐπιεικέσιν deleo. - ταῦτα A (qui ταῦτά τισιν): τοῦθ' S Dd., om. F. — καὶ ante συμβουλεῦσαι (συμβεβουλευσαι S) add. SY Dd. — συμβουλεῦσαί τι καὶ πεῖσαι AF. — **20** ἠγωνίζετο AF: ἠγωνίσατο (ηγωνήσατο S). — (οὑτως S.) — (τι ante συγχωρεῖν om. pr. S [add. ead. ut vid.] Y.) — **21** μελλούσαις F: ὁμολογουμέναις. Cf. XVIII, 89. — **22** (παρελθότων S, παρελθόντων A.) — παρακατατιθεμένων .. ἐπιτρεπόντων AF: παρακατατίθεσθαι .. ἐπιτρέπειν. Cf. XLV, 83; X, 40, al. (Rehdantz Ind. II Particip.). — **23** (τούτους] τούτω SY.) — ἐάσετε .. παραφυλάξετε Cob.: ἐάσατε .. παραφυλάξατε. — (τῶν ὑπὲρ Schaefer: τῶν πολλῶν ὑπὲρ.) — ἁμαρτάνοντας F: ἐξαμαρτ. — εἰς αὐτοὺς] εἰς ἑαυτοὺς S Dd. — προελέσθαι cum SY om. Dd. Cf. Tayl.; §§ 17. 27. — post Σόλωνα om. ἐψηφίσθαι (corr. F: ἐψηφίσασθε S, ψηφίσασθαι v.) cum Apsin. p. 526. 527. — ὀλιγωροῦντας] ὑπερορῶντας Paris. A Apsinis p 526. — **24** (οριζεσθε pr. S.) — ἐάσαιτε Cob : ἐάσατε A, ἐάσετε v. Dd. Ceterum pro ἀθῴους ἐάσ. Apsines ἀφήσετε, sed in explicando nostram lectionem agnoscit (ἀθῴους ἐᾶν); itaque librarii demum ἀφήσετε apud illum pro ἀθ. ἐάσετε (quod tum certe apud eum quoque legebatur) substituerunt. — τοῖς φαύλοις om. Apsines (h.). — ὑμᾶς δὲ συλλεγέντας (exstat συλλέγοντας, ut in S quoque scriptum est) μηδ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν Apsin.: ὑ. δὲ μηδ' ὑπὲρ ὑ. α. κοινῇ συλλεγέντας. Cf. § 8. — ἐνδείξασθαι Apsin.: ἐπιδείξασθαι. — ζημίαν sine τὴν F. — τοὺς δὲ τοὺς ὄντας Weil.: τοὺς δὲ ὄντας SFY, τοὺς δὲ τοὺς ὄντας νόμους A. — ante οὐκ ὄντων add. ὥσπερ SY Dd. — **25** (συνθεωρήσετε S al.) — (μὴ ante καταφρονεῖν add. Y et ut vid. pr. S.) — (καὶ τὸ μὴ πειθ. SYA.) — ἀγαθὰ post νόμων cum Weilio delendum erat. — (θεωρήσετε S al.) — (ἀκρασίας F: τῆς ἀκρασίας.) — τοὺς δὲ .. διαπραττομένους A, corr. S: τὸν δὲ .. διαπραττόμενον, quam lectionem retinens Weil. supra ἐκ τοῦ νόμου pro ἐκ τῶν νόμων scripsit. — (post φρονήσεως add. τε SY.) — **26** ἀρρωστήματα κτἑ.] πάθη τοῖς ἰατροῖς θεραπεύεται, τὰς δὲ τῶν ψυχῶν Sopat. W. V, 20 (cf. Planud. ibd. 234). — (οὐδὲν in mg. a m. pr. S.) — (ευρησαιμεν S.) — **27** ἄνδρες SAO: ὦ ἄνδρες.

XXVII. ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Α.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ § **2** οὖσαν post οὐσίαν addidi. Aut del. τὴν, cf. or. § 4. — ἐκτῖσαι ἐπικαρπίας καὶ ἀποδοῦναι] ἐκ τῆς τ' ἐπικαρπίας καὶ τῶν ἀρχαίων ἀποδ.? Cf. infra. — **3** (*B* add. Bk.

Dd.) — εἰσαγομένας Schaef.: ἀγομ. v., λεγομένας Bk. Dd. — or. § 1 (πειρᾶσθαι om. pr. S; ante παρ' add. corr.) — 2 (ὅτι] ὅτι καὶ pr. S.) — (ἐλπίδας om. pr. S.) — παρ' ὑμῶν A, Isae. VIII, 5. Cf. XXVIII, 21 (ibd. 22 et XXX, 3 ἐν ὑμῖν). — ἐνεγκεῖν] διενεγκεῖν F; cf. XXV, 83. [Δια]ψηφίσασθε XXVII, 23. — 3 ἀκοῦσαί μου scr. coll. XLV, 1; LIV, 2: μου ἀκοῦσαι (h.). — 4 (κατέλειπεν S. Cf. 8 sqq.) — τουτῳὶ scr.: τούτῳ. — (Δήμονος S al.) — 5 secl. ἐγὼ (h.); cf. XXIX, 43. — (ἡμετέραν] ἐμὴν SF.) — προῖκά τ' Bk.: προικα θ' S, προῖκα v. Dd. — (ογδομηκοντα pr. S.) — οἰκεῖν add. Frohberger (Phil. XXIX, 634) coll. XXIX, 43: τῇ οἰκίᾳ pro τὴν οἰκίαν R. Dd. — (ἔτι om. S.) — (εἴ μοι] prius ι in ras. S.) — post οἰκειότητος add. μοι S Dd. — (προσγινομένης pr. S.) — 6 ἐκ τῶν χρημάτων καὶ om. An. Bk. 134, 11. — 7 (τιμήματα A Dd., coll. XXIX, 60: τίμημα S, τιμητὰ F.) — 8 ἵν' εἰδῆθ' scr. (coll. § 34, XXIX, 39): ἔπειθ'. — 9 (κατέλειπεν S. Item §§ 9. 10.) — δεδανεισμένον A: δεδανεισμένου (h.). Hiatus lex in his orationibus etiam in pausa observari solet. — ἑκάστου (h.) et hic et § 10 sicuti supra omitti potest. — (πλεῖν Dd.: πλεῖον.) — 10 (πεντακισχίλια pr. S al.) — κατηργαζοντο ut vid. pr. S (ει in ras. pr. m.) — (ὀγδοήκοντα μνᾶς Wolf. Dd.: ὀγδ. μνῶν.) — τὸν κόσμον SA: καὶ κόσμον. — ταῦτα om. F. — 11 (Δημωμέλει S.) — πεντήκοντα μναῖ R.: τριάκοντα μναῖ.) — συμπάντων] σύμπαντα A. — 12 ἰδίᾳ θ' scr.: ἰδίᾳ (h.). — ἐξελέγχουσιν] ἐλέγξουσιν F. — Δημοφῶν] Δήμων ut vid. pr. S. V. supra p. X. — ἔγωγ' A: ἐγὼ (h.). — δύνωμαι] ἐγὼ δύνωμαι S Dd. — 13 τῶν ante πιπρασκομένων om. S Dd. — 14 (Κόρκυραν S.) — Λευκονοιεὺς Harp. s. v. — 15 τὴν δὲ προῖκα v.: τὴν προῖκα S Dd. Nisi τὴν προῖκα δ' scribendum. — ἠμφισβήτησε AF Dd. — μὴ σχεῖν A: μὴ ἔχειν. Cf. εἰληφὼς quod sequitur; λαβεῖν 16. — καί τι] καὶ ἔτι SA. — (χρυσειδίων pr. S.) — περὶ ante τῶν ἄλλων om. pr. A, add. man. 1 (me teste). Cf. XXIX, 16. — (οὕτωστεχειν pr. S.) — 16 Δημοχάρην AF Dd. — 17 ἔχει v.: εἶχε. Cf. 12. 18. — ἔργον v.: πρόσεργον S Dd. (ἐνεργὸν γρ S). Cf. ad §§ 35. 39; contra ἔργον exstat in S quoque § 23. 38. 50; XXVIII, 12. — (δέκα A: δώδεκα.) — 18 ὑμῖν om. A. Cf. 12. 23. 24. 34, sed etiam XXVIII, 2. 22; XXIX, 5. — ἀπ' αὐτῶν] ὑπ' αὐτῶν ut vid. pr. A (me teste). — (ἀποδεδομένων S.) — ἡμίση Dd. — γίγνεσθαι v.: γενέσθαι SA Dd. — 19 post ἐργαστήριον Wachendorf (Mus. Rh. XXVI, 414) excidisse statuit ἐνίοτε δ' ἔργων (immo δὲ τῶν ἔργων) ἀπρασίαν εἶναι, recte puto. — ἐξελεγχθήσεται SA. —

20 εἰς μαχαιρῶν λαβὰς scr.: καὶ μαχ. λ. Pro τὸν εἰς quod antecedit τῶν εἰς est in SF. — **21** (ἀπρασίας S.) — (τά τε ἔργα S.) — ἔχει] ἔχειν errore operarum Dd. — τριάκοντα F: τὰς τριάκοντα. Cf. 23. — οὕτως S: οὕτω. — **22** τρόπον pr. S: αὐτοῦ τρόπον. — (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — **23** ὁμοῦ om. SA Dd. — ἡμφισβήτηκε AF Dd. — ἤδη (h.)] post ἐπιδείξω A (h.); fort. transp. ante ταῦθ', cf. XXIX, 4. — **24** (κατέλιπεν ὁ πατὴρ sine μὲν SF; contra μὲν post τετταράκοντα om. A.) — (ὀλίγου δεῖ S. Cf. 29.) — **25** ἀνηλωκέναι corr. A, F: ἀναλωκέναι. — (παρεδώκασιν pr. S.) — (κενότατον A: καινότατον.) — **26** (ἂν ante ἀντελαμβάνοντο om. S.) — (οὐδὲν ἂν] οὐδένα S.) — (παρέλιπον SAF.) — (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — **27** συμβαλεῖν A: συμβάλλειν. — κωλύειν A: διακωλύειν. Cf. XXIX, 37. — **28** (πρὸς τῷ] πρὸς τὸ pr. S, pr. A, F. In S diorth. post τῷ add. τι et γεγονέναι in γέγονεν corr.) — (συνεβάλλομεν S.) — ἀποδέδοται A: ἀποδέδονται. — **29** μὲν μνᾶς] μενναῖσ pr. S, pr. A. — (δεῖν] δεῖ pr. S. Cf. 24.) — **30** μὴ οὐχὶ] μὴ οὐ A. — ἠργάζοντο S: εἰργάζοντο. Cf. 10. — **31** (πλεῖν Dd: πλέον, quod om. pr. S.) — (ἐπιμελούμενον] μελον a m. ant. superscr S.) — (μαχαιροποιεῖν pr. S cum F.) — **32** (κατέλειπε S.) — πρὸς ὠνεῖσθαι Schaef.: προσωνεῖσθαι. Idem valet hic πρός atque χωρίς § 33. — **33** (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — secl. μοι (h.); cf. 30. (38.) 41. 47. 62. XXVIII, 5. — **34** (ὀκτὼ] exspectandum erat ἑπτὰ, sec. § 37. — τάλαντα post τρία om. A. — (ἀνηλωμένα A: ἀναλωμένα.) — **35** (οὗτος] ο . κτος pr. S.) — (δύο τάλαντα] δύο τάλαντα καὶ πεντεκαιδέκα μνᾶς S.) — (οὐχ ἄθρουν Dd.: οὐκ ἄθρουν.) — (ἡ post πρόσοδος om. SA.) — ἔργον v.: πρόσεργον S Dd. Cf. §§ 17. 39. — (ἐπὶ δραχμὴν S.) — χιλίας] τετρακισχιλίας R. Dd. Contradicit RFörster. — **36** πλεῖον' scr.: πλείω (h.). Cf. XXVIII, 9. — τεθηκώς] τεθεικώς omnes. — **37** καὶ τοῦτο F: τοῦτο. — **38** (ἀνηλωκέναι A Dd.: ἀναλωκέναι.) — πρὸς ὀφείλοντας Foerster: προσοφ. Cf 68. — (ταῦθ' οὐχ ὑπ. S.) — αἰσχροκερδίας S Dd. — **39** ἔργον v.: πρόσεργον S Dd. ut § 35. — τῶν δέκα ἐτῶν A ut § 35. — (τοῖς post λόγοις om. SA.) — (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — **40** καὶ ὅσα] ὅσα καὶ Dd. (h.). fort. del. καὶ cum Sauppio. — (μισθώσουσι R. Dd., coll. 42; XXIX, 42: μισθώσοιτο codd., μισθώσοιεν Förster.) — **41** (καταλιφθὲν S.) — puto τὰς ⟨ἀποκρίσεις καὶ τὰς⟩ μαρτυρίας. — ὧν ἐναντίον A (Förster): ὧν. Cf. § 21; XXX, 24; XXXIII, 19; XLVIII, 49. — in lemmate esse debebat ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ (singularem postulabat Schaeferus). — **42** (τὰ δύο τάλαντα post Δημ. καὶ repetit pr. S, corr. ead.) —

Θηριππίδης] *αὐτὸς* desiderabat Schaeferus; del. Voemelius. — *δὴ* om. A — *ἀπόκρισιν* A Dd. (h.); *μαρτυρίαν* SF. Delendum vid. — lemma esse debebat ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑ (*ἀπόκρισις* est in r). — **43** (*κικιδος* S.) — *τὸ καταλειφθὲν* om. SF Dd. (h.). — **44** sustuli comma, quod cum Schaef. posuerat Dd. post *οὐσίαν*, cf. XXIX, 43 *τὰ δ' ἄλλα . . ἠφάνιζεν ἐκ τῆς διαθήκης*. — *ἐκ τεττάρων . . τρισχιλίων*] *ἐκ τῶν ὄντων τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας* Foerster coll XXIX, 44. — *ἔδωκεν* scr. coll. XXIX l. c.: *δέδωκεν*. — *κατέλειπε* scr.: *κατέλιπε* (*καταλιπεῖν* pr. S). Cf. *καταλειπομένων* 45. — **46** (*τὰς* ante *θεραπαίνας* om. SA.) — (*αὐτὸν*] *αὐτῶν* S.) — *αἰσχροκερδίας* S. Ceterum pessime adhaerent haec *καὶ εἰς τοσοῦτον αἰσχρ. . . καὶ ἀνάγνωθι*, videnturque una cum *τε* particula (ante *αὐτοῦ πράττειν*) et verbis *καὶ μηδὲ τῶν μικρῶν ἀπεσχημένον* § 47 postmodo demum ab oratore inserta esse. — (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — **47** interrogandi signum post *τεκμηρίων* posui; cf. Isae. VIII, 28 sq. — *ἐπιτρόπους*] *συνεπιτρόπους* R. Sed etiam 52 est *παρ' ἑκατέρῳ τῶν ἐπιτρόπων*; add. XXVIII, 11. — secl. *αὐτὸν* post *κεκαρπωμένον* — **48** (*ὁ αυτοσ επεδωκε* S, *ἐπέδ*. etiam F.) — *τὰ ἀνδράποδα πεπρακότα* del. Dobr. Dd. V. § 13; non multum enim refert, quod ibi Demophon Therippidesque id fecisse, Aphobus autem pecuniam accepisse dicitur. Asyndeton valde debilitatur hoc membro omisso. — **49** (*ὑπὲρ*] *ὑπ'* pr. S.) — (*κατέλειπεν* S.) — **50** (*καὶ πότερον*] *καὶ πρότερον* pr. S.) — *ἐλλείποι* v. (Anecd. Bk. 144, 19): *ἐλλίποι* S Dd. — **52** (*μοι* om. pr. S.) — *οὕτως* S: *οὕτω*. — (*τούτων*] *τοῦτον* pr. S cum A.) — (*εἰ δὲ μὴ τουγ'* pr. S.) — **53** (*καὶ* ante *καθ' ἕκαστον* om. pr. S.) — (*κατωρυγμένα* pr. S; corr. eadem sec Dd, antiqua sec. Jacob.) — (*ρηθησομεν* pr. S cum spatio vacuo II litt.; *ον* add. post., post *ον* ras. est). — **54** *εἰκῇ* scr. coll. XXVIII, 5 (XXX, 20): *ὑπ' ἐκείνου* A, *δι' ἐκείνων* S Dd., *ὑπ' ἐκείνων* v. — *ἐνταυθὶ* Dd. — (*οἷόν τε*] *οἴονται* pr. S.) — **55** *ταῦθ' οὕτω*] *ἐκεῖνα οὕτω* vel *ἐκεῖνα* (*ἐκείνως*) XXIX, 47. — *καταλείπων* R.: *καταλιπὼν*. — *αὐτοῖς* post *πλεῖστα* om. An. Bk. p. 128, 32 (exstat etiam XXIX, 47). — (*ἐνεχείρησεν* pr. S.) — *ἐκείνην* om. F; *ταύτην* est XXIX, 47. — (*τούτῳ*] *τούτων* pr. S cum F; it. SF XXIX.) — *γυναῖκ' ἠγγύησεν* XXIX, quod multo praestat, cum iam antecedens membrum verbo *ἔδωκεν* finiatur. *'Εξέδωκεν* hic *γρ* S. — praestat *σῶσαι* (XXIX). — *διὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς*] *δι' ἐκείνης* XXIX. — *καὶ τῶν χρημάτων*] *κἀκείνων* XXIX. — **56** *ἔτι δὲ τοῦτον εἴ τι τούτων* S XXIX, 48; *ἔτι δὲ τούτων εἴ τι* omnes hic, F XXIX; *ἔτι δ' εἴ τι τούτων* A XXIX.

Cf. XXVIII, 4. — ἀληθὲς ἦν XXIX. — πατρός; Sandys: πατρὸς,. — αὐτῇ συνοικήσων or. XXIX. — (ὡς ante οὗτος om. pr. S.) — 57 οἱ πολλοὶ S hic Dd.; πολλοὶ AF, XXIX, 49. Cf. XXXVI, 28; sed etiam XL, 9. 11. 13. — (ἔσεσθε S.) — (πάντα] ταῦτα S.) — (δ' post οὗτος om. pr. S, add. ead. sec. Dd., m. 4 sec. Jacob.) — 58 (ἔχω] εχοι pr. S.) — τοὺς νόμους post κατὰ τούτους om. S.) — (πλέον A Dd.: πλεῖον.) — (εἶδον] ἰδον SA.) — 59 βέλτιόν φησιν A: φησι βέλτιον. — ἀρχαῖα ἐμοὶ S Dd. — οἱ μὲν scr. coll. 63: ἐμοὶ μὲν. — (με] μεν pr. S.) — αὐτῷ (h.) seclusi, cf. 38. — 60 τοῖς ἀπληστοτάτοις AF: τοῖς ἀ. οὖσι S, ἀ. οὖσι R. Dd. — 61 (δ' ante ἄλλην om. pr. S, add. ead. sec. Dd., antiqua sec. Jacob.) — 62 ἡμίση S Dd. — (ἀμφιβητουσιν S.) — (αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα] ταῦτα τὰ ἀρχαῖα S.) — 63 (κεκόμισμαι] κεκομίσθαι S.) — ἄξιον διαγανακτεῖν (ita S Dd. pro ἀγανακτεῖν); δῆλον δὲ παντάπασιν pro parenthesi habet Madvig Adv. crit. I, 102 sq.; contra RFörster Ann. Fleck. 1874, 362 δῆλον δὲ παντ. dumtaxat parenthesin esse statuit, reliquam structuram def. coll. Thuc. VIII, 96. Ego ἄξιον διαγ. delenda puto, pro δῆλον δὲ scripsi δῆλον δὴ (cf. δηλαδή). — 64 (ἠθισμένος S.) — 65 γυναῖκα A: γυναῖκας. — (ὑπελίπετε Schaef. Dd.: ὑπελείπετε.) — ante ἠλέησαν add. codd. ἔδεισαν (A: ᾔδεισαν SF) οὐδ', quae cum Schaef. del. Dd. — (οὐδὲν] οὐδὲ S.) — 67 κοὐκ] ita S (οὐκ F, καὶ οὐκ A). — ἐστερημένος] ἀπεστερημένος S Dd. — νῦν om. A. — ἡμᾶς ὑμεῖς S: ὑμεῖς μ'. — 68 παρὰ λόγον Stob. 46, 66, Apostolius Prov. VI, 8c: παραλόγως. Cf. Thuc. I, 140, 1. — 69 secl. αὐτοῦ (h.), pro quo αὐτὸν est in F. — (συγγενῶν] συγγενεῖς pr. S.)

XXVIII. ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ Β.

(Inscr. κατὰ τοῦ αὐτοῦ β' S.) — 2 μεμαρτυρημένον Foerster: μεμαρτυρημένην. — (ἐπιδείξωμεν pr. S.) — οὐδεὶς ἡμῖν] ἡμῖν οὐδεὶς F. — 4 (γε post καταστήσας iterat pr. S.) — τούτων εἴ τι F: εἴ τι τούτων. Cf. XXVII, 56. — ἦν om. A. — (οὐδὲν] ὀιδεν pr. S, id. pr. ευλαβιθη.) — 5 (ἀνελόντες S.) — (ἐγίγνετο] ἐγίνετο S, ἐγένετο AF.) — (αμφισβητισημον S.) — 6 (καταλιπομένων S.) — addidi καὶ ante τούτων coll. XX, 90. — (ὧν post χρημάτων add. SF.) — 7 ἔγωγ' A: ἐγὼ (h.). — ταῦτα post ἐμοὶ om. S Dd. (h.); post πόλει ponit r. — μὲν post φαίνεσθε om. S Dd. — 8 εἰς τὸ δημόσιον] puto πρὸς τ. δ., cf. extr. hanc § (h.). — (post ὑμέτεραι aliquid erasum in S.) — (ἔκ γε] ἐκ

τε SA.) — 9 (κατ' ἀλλήλων in extr. pag. om. S.) — 10 (φαινεσθαι pr. S.) — (πάσας] πασας ἃς pr. S.) — γινώσκωσι F: διαγνῶσι A, διαγινώσκουσι (-ωσι pr.) S, διαγιγνώσκωσι Dd. Ad δια- cf. 23; XXIII, 153. — ΜΑΡΤΥΡΙΑ S. — 11 (πεντεκαιδεκαταλάντους] πέντε καὶ δέκα ταλαντα τοὺς S et simil. F.) — (post ἐφεξῆς ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — post προῖκα om. ἦν cum SA. Cf. 13. — ἄλλας AF: τὰς ἄλλας S Dd. — 12 (οὗτος] οὕτως S.) — (οὐδ' ante ὁτιοῦν om pr. S.) — 13 (αποστερειν pr. S.) — post τάλαντον add. καὶ δισχιλίας Voemel Dd., putantes id quod sequitur τρία τάλ. καὶ χιλίας summam eorum quae antecedunt continere. — καὶ τοῦ μὲν scr.: τοῦ μὲν codd., τοῦ μὲν οὖν Förster. Tum πέντε AF Förster: τρία S (ex anteced.) Dd. Denique εἴληφε Förster (cf. R.): ἃ εἴληφε. — (ἐπὶ δραχμὴν S.) — 14 γραφῆναί τ' scr. coll. § 3: γρ. μὲν. — προσεισεληλυθὼς pr. S, A: προεισελ. — ἅπερ A: ὅσαπερ. — 15 (ἀναφευξόμενος S.) — διασῶσαί μοι A pr. (corr. ead.): συνδιασῶσαι. Cf. XXX, 18. XXXI, 1. 7. — 16 (Θηριππίδῃ τε v.: τε Θηριππίδῃ S.) — (ἑβδομήκοντα] ὀγδοήκοντα SF.) — (ὁ post οὗτος om pr. S, add. ead. vel diorth.) — οὐδενὸς AF: οὐδένα S Dd. — om. cum F με (μὲν pr. S) post χρήματα; cf. XXIX, 5. — (extr. αὐτοῖς R. Dd.: αὐτὸς SAF.) — 17 (κατ' αὐτῶν ἀντι in ras. IV litt. hab. S. Itaque κατ' αὐτῶν primo omissum fuisse videtur.) — (ἐπ' ἐμὲ] secundum ε in ras. a diorth. S.) — (ἀντιδοίην Schaef.: ἀντιδῴην.) — 18 (δ' post μεγάλα om. pr. S, add. ead. sec. Dd., diorth. sec. Jacob.) — (τῇ οὐσίᾳ] τὴν οὐσίαν pr. S.) — (πλεῖν Dd.: πλεῖον.) — ἑτέραν post τοιαύτην add. Förster. — (μὴ μόνον om. pr. S, add. ead. sec. Dd., diorth. sec. Jacob.) — 19 (οὐκ ante ἐπὶ ταύταις om. pr. S.) — 20 ἱκετεύω (h.) non habet Aristid. p. 403 W. Idem ὑμῖν ἀγαθῶν pro ἀγαθῶν ὑμῖν (SAFr; sed vulg. ut Arist.). — 21 (τυχόντα om. pr. S.) — (ὑποδέξεσθαι Schaef.: ὑποδέξασθαι.) — (ἄλλο om. pr. S.) — (ἕξειν] εχειν pr. S.) — 22 ἐπιδέδεικται v.: ἀποδέδεικται S (propter ἀποστερῶν puto) Dd. — 23 ψηφίσασθε Turr.: ψηφίσησθε S, διαψηφίσασθε v. Dd. — (τῶν ante ἐξ ὧν iteravit pr. S.) — 24 (ἀποκρύψεσθαι R. Dd.: ἀποκρύψασθαι.)

XXIX. ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΥΠΕΡ ΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ.

In inscriptione addidi ΥΠΕΡ ΦΑΝΟΥ, quae est inscriptio in A pro v. πρὸς Ἄφοβον. Similiter etiam Harpocratio variare videtur. — ΥΠΟΘ. § 1 ὃς ἐμαρτύρησε Wolf.: ὡς ἐμαρτ. — or. § 1 (ἕκαστα ὑμᾶς αὐτοὺς S.) — post γένησθ' om. ἡμῶν cum S. —

προτέρων pr. S. — secl. *ἢ* ante *ποικιλίας*. — (*δεῖ* om. S; it. *διδάξαι*, sed hoc in mg. ab ead. m. additum.) — 2 (*ἐξελέγχειν* pr. S.) — (*ὠμὸς καὶ πικρὸς* S.) — post *οὐσίας* om. *ἁπάσης*, quod in γρ hab. S. Apte additur *ἁπάντων* ad *πατρῴων* § 3. 3 (*συνοικίαν* A et corr. a m. pr. S: *οἰκίαν*.) — (*Αἰσίῳ* Wolf. Dd.: *Ἀφόβῳ*.) — *δίκην*] puto *δίκας*. — *αὐτὸς* om. Phot. v. *λάκκος*. — *ἀπαγαγὼν* Photius. — *ἐξῳκίσθη* Photius; fort. *ἐξῴκησε* rectius quam *ἐξῴκηκε* dicetur de eo, qui quamvis Megara concessisset, tum quidem non ibi habitabat. — *τέθεικεν* omnes. — (*μισήσετε* S.) — (*ἀνεπιείκειαν*] *ἐπιείκειαν* pr. S.) — (*καταγνώητε* S.) — 4 *αἰσχροκερδίας* S Dd. — *ἡμῶν ἀμφοτέρων* (h.)] *καὶ ἡμῶν*? cf Lys. XIX, 2. — *περὶ αὐτῶν τὴν ψῆφον* F. — 5 *ἀλλ' ἀεὶ πανουργοῦντα* A. — 6 *Δημοφῶντι*] *Δήμωνι καὶ Δημοφῶντι* F. Cf. 56; supra p. X. — (*ἀπεστερηκότα* om. pr. S.) 7 *ἐπὶ τῇ δίκῃ καὶ τούτων* in γρ hab. F. — *οὐδ' ἡτινιοῦν* Dobr. Cf. Dd. ed. Teubn. I, p. XLVI[3]. - post *ἤ τινι* om. *τούτων* cum A. — 8 *ἀπεστερούμην* A. — (*συντεθεὶς* pr. S.) — 9 *ἐλεγχθήσεται* A: *ἐξελεγχθήσεται*. — post *ἔσεσθαι* om. *κρίσει* SF. — 11 (*μηθὲν* S.) — (*προκαλούμενον* pr. S, corr. ead. ut vid.) — (*ἀφαιρεῖν*] *ἀφερεῖν* pr. S.) — *πάντα τἀληθῆ* v.: *πάντ' ἀληθῆ* S Dd — 12 *ἔφυγε* F: *πέφευγε* A, *ἔφευγε* S Dd. Cf. 53. — 13 *ἔφυγε* A: *ἔφευγε*. — 15 *ἀδελφὸς* Bk.: *ὁ ἀδ.* S Dd., *ἀδ.* v. — *ὁ τουτονὶ* A male. — post *ἑαυτοῦ διάφορον* om. *καὶ τούτου ἀδελφὸν* cum A. Est generalis sententia (*ἑαυτοῦ*). — 16 secl. *κατὰ τἀδελφοῦ* (h.). (*Κατὰ τοῦ ἀδ.* est in F, *κατ' ἀδ.* in A.) — ante *ἀτιμίας* om. *περὶ* A. Cf. XXVII, 15. — 17 (*ἐξήτησεν*] *ἐζήτησεν* SA.) — *τοσούτου* scr.: *τοσοῦτο τοῦ*. — *ἐγένεθ' οὗτος*, Schaefer. — 18 (*Αἴσιος* om. SA, in γρ hab. F.) — (*ἠρνήθη*] *ἠρνήθη τε* S.) — *ἠθέλησαν* v. ante R., B ex silentio R.: *ἠθέλησε* A(S). — 19 *καὶ τότ'* pr. S, *καὶ τοῦτ'*. Cf. 11. — 20 (*προκαλοῦμαι* Pauli Manutii editio: *προσκαλοῦμαι* codd.) — (*μόγις*] *μόλις* A Dd.) — *προσωμολόγητο* SA (Turr.). XXVII, 42 sq. *προσομολογῆσαι* est „insuper confiteri," sed XXX, 27 recte a Turr. comparatur. — *μαθὼν*] *παθὼν* corr. F Dd. — 21 *διὰ τοῦτον* Seager Dobr., coll. § 53: *διὰ τοῦτο*. — (*ἐπιδεικνυοι* S; *ἐπιδεικνῦσι* Turr.) — 22 (*ὁμολογήσετε* S al.) — (*ἑταιρίαν*] *επηριαν* i. e. *ἐπήρειαν* ut vid. pr. S.) — 23 (*ἀλλ' οὔτε σφίσιν* SF.) — (*δ' οὔτε*] *τε οὔτε* S pr.) — 24 (*λειτουργιαν* pr. S.) — (*ἐπὶ τὸ χεῖρω* S.) — (post *τούτου* duae litt. erasae S.) — 25 (*μεμαρτυρηκότας*] *μεμαρτύρηκα* vel *-καν* pr. S.) — *βούλομαι δὴ* scr. coll. §§ 10. 22: *β. δέ*. — (*ταῦτ' αὐτὸν*] *ταυτον* pr. S.) — 26 *ἐθέλειν* F: *ἂν ἐθέλειν*

SA Dd. (br.) De brevium fuga quae iam in hac or. per magnas partes obtinet, v. Att. Ber. III, 1 p. 209 sq. — 28 (*αὐτὰ* post *πράγματα* om. pr. S [br.], add. ead.) — 29 (*Μιλύαν*] *μειλοαν* pr. S.) — (*οἱ νόμοι*] *ἠνόμει* r, *εἰνόμει* ut vid. A pr.) — *διηρπάκεσαν* scr.: *διηρπάκεισαν*. — 30 (*συντιθεὶς* S.) – *ὥσπερ ἂν τις* A: *ὥσπερ ἂν εἴ τις*. Cf. XLIX, 27. Non recte XVIII, 214 conf. Schaef., ubi *ὡσπερανεὶ* cum *ἡγούμενοι* minime cohaeret. — 31 (*ἀπὸ*] *ὑπὸ* SF.) — (*τί* om. S.) — *Μιλύαν* v.: *τὸν Μ.* S Dd. Cf. 32. — 33 *ἐδείχθη* A: *ἐπεδείχθη*. — (*ὡς* ante *ἔχοντα* om. pr. S.) — *τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας* v.: *ὡς τἀληθῆ μεμαρτύρηται* S Dd. (h.). — (*λαβεῖν προῖκα τὴν ἑαυτῆς* pr. S, cum transponendi notis super *προῖκα* et *τὴν*, *λ. τὴν πρ. τοῦτον τὴν ἑ.* corr. ead.) — 34 (*ὀφλεῖν*] *φιλειν* pr. S.) — 35 *καὶ τοῦ σιδήρου* transposui post *ἐλέφαντος* coll. XXVII, 30; XXVIII, 13: erat post *κλινοποιῶν*. — (*καθηφεικεν* pr. S ut vid.) — 36 (*δ' αὖ τῆς*] *δὲ ταύτης τῆς* S.) — (ante *διανειμάμενοι* IV litt. erasae in S.) — *ἐβούλεσθε*] *ἐβούλοντο* SA. Scripsi *ἦβ* propter br. — 37 *ὡς σαυτὸν καὶ* scr.: *ἀργύριον καί*. Cf. infr.; XXVII, 27; XXVIII, 12. — (*διεκερδανας* pro *ἰδίαι κερδ.* S.) — (*ὁμολογεῖς* pr. S cum rell.) — *ἔγραψας, συγκατεμαρτύρησαν* S pr. (vel *συνκατ.*) A: *σύ, κατεμαρτύρησαν*. — 38 *περὶ τοῦ γ'* F: *περί γε τοῦ* (br.). — *ἐγώ φημι* AF: *ἔγωγέ φημι*. — (*ἐκδοῦναι* mg. ed. Paris. a. 1570, Dd.: *δοῦναι*.) — 39 *ἀγαγεῖν* F: *ἄγειν*. — (ΝΟΜΟΙ om. S.) — 40 (*σκέψαισθε* Wolf.: *σκέψεσθε* S, *σκέψησθε* A, *σκέψασθε* om. *εἰ* F.) — (*καὶ δὴ*] *καὶ δεῖ* S.) — (*λέγει*] *λέγειν* pr. S.) — *πολλοῦ γε καὶ δεῖ* AF: om. *καὶ* S Dd. — *δόντας* ci. Dd.: *διδόντας* S (in quo solo haec *καὶ διδ.* exstant). Cf. 7. — (*τίς τι*] *τι* om. pr. S, add. ead.) — 41 *τοσούτων σου* v.: *σου τοσούτων* S Dd. — *δεῖξαι* num delendum? Cf. XVIII, 150. — (*σοι τὸν Μιλύαν* S.) — (*ἐξήτεις*] *ἀνεξήτεις* pr. S. — *σὺ* ante *συκοφαντεῖς* add. S Dd. — 42 (*ἴδοι*] *ειδοι* S.) — (*πάντα* om. S; cf. XXVII, 40.) — (*μισθώσωσι(ν)* SA.) — (*ἐξ*] *τῶν ἐξ* S.) — secl. *κεκτῆσθαι*; cf. 43. — (*μάλισθ'* S.) — 43 *τέως* F: *τέως ἂν* S, *θ' ἕως ἂν* A, *ἕως* Dd. (h.). — post *ἀνὴρ* om. *ἐγὼ* cum F. Cf. XXVII, 5. — 44 (*ὁμολόγητο* pr. S.) — *αὐτῶν τούτων* scr.: *αὐτοῦ τούτου*. Cf. infra *τὰς ὁμολογίας*, et XXVII, 42 sq. — *κατέλειπε* scr.: *κατέλιπε*. Cf. ad XXVII, 44. — 46 *μὴ* ante *καταλειφθῆναι* om. F. — (*πέφηνεν*] *ἀπέφηνεν* SA.) — *ἔχει* Schaef.: *εἶχε*. — 47 (*ὅτι* om. pr. S, add. ead.) — (*οὕτω* om. S; *ἐκείνως* pro *ἐκεῖν' οὕτως* F pr., *ἐκεῖνα* corr.) — *καταλείπων* R.: *καταλιπών*. (It. XXVII, 55.) — (*ἐνεχείριζε* SA hic.) — *ἔδωκεν* pro *παρέδωκεν* or. XXVII. —

de [ταύτην] v. ad or. XXVII. — (τούτῳ] τούτων SF hic; it. pr. S cum F or. XXVII.) — καὶ αὐτῆς or. XXVII: καὶ ταύτης A, ταύτης v. Dd. — 48 τούτων εἴ τι F et XXVII, 56: εἴ τι τούτων A hic, τοῦτον εἴ τι τούτων S hic Dd. — ἦν ἀληθὲς XXVII. — (αὐτῆς] αὐτὸς S, τῆς μητρὸς αὐτὸς A.) — συνοικήσων αὐτῇ XXVII. — αἰσχροκερδίαν S Dd. — 49 (ὅπου] ὅποι S) — (verba παρ' ὑμῶν .. ἔγωγ' ἔχω [50] om. S pr.) — 50 puto μεμαρτυρημένα θ' ὡς. — (μὲν post νῦν om. SF.) — (μόνων S.) — 51 ἐλέγξαι pr. S: ἐξελέγξαι. — εἰδότα A: συνειδότα. Cf. §§ 30. 38. 40. — (τάντηγράφα S.) — ὧν σύ με Foerster: ὡς σύ με. — 52 καθ' ὃ F: καθ' ἅ. Ad τοσούτῳ refertur. — 53 πιθομένους scr.: πειθομένους. — 54 μοι γνώμην F: γν. ἐμοὶ (h.). — (ἀλλ' ἐκεῖνοι sine καὶ S.) — (ante οὔτ' ἐκείνοις hab. οὔτ' αὐτοσ S pr., οὔτ' αὐτοῖς S corr. cum F.) — (μεμηχανημένοις] μεμνημένοις S.) — 55 καταμεμαρτυρημένους A; cf. § 6 καταψευδομαρτυρησάμενος. — ἐπιδεικνύς;] cf. ad XXVII, 47. — (ἐθελήσοντα S.) — 56 (εἶναι om. pr. S.) — (περὶ τούτων] τούτων cum spatio vacuo ante h. voc. pr. S. Cf. ad XXXI, 11 sqq.) — ἐθελήσαντα A: ἐθέλοντα (propter ἐθέλουσαν ut vid., cuius alia ratio est). — (οὐδένα om. S.) — (ἢ Μιλύας μᾶλλον pr. S, corr. ead.) — 57 (οὐκ ἂν ἔχοιμι] καν ἔχοιμι S.) — τε μαρτύρων F: μαρτύρων. — 59 ὄντος post παιδὸς om. A. — 60 ἠξίωσεν F: ἠξίου (h.). — ἐμοὶ τὸ μὲν scr.: ἐμοὶ μὲν τό. — ἀπεστέρηκεν S (propter παρέδωκε puto) Dd. — (ὃς ἦν] ὅσον ἦν S.)

XXX. ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ Α.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 1 παρὰ Τιμοκράτους scr. coll. or. § 11: ὑπὸ Τ. (h.). — προτέρου] πρότερον (h.)? — (ἀπόλειψιν Wolf.: ἀπολείψειν.) — 2 ἐξείλλειν scr.: ἐξέλλειν. — or. § 2 γῆς ἧς A: γῆς ἥν. — 3 (συναποστερεῖ τε R. Dd.: συναπεστέρει S, συναποστερεῖται A, ἀποστερεῖται F.) — 4 (πρὸς ἐμὲ om. pr. S, add. ead.) — γνώσεσθαι Sauppe (coll. § 5. 14): γνώσεσθε SF, γνώσεται A. — ἄλλον A: παρεληλυθότα. — 5 (μαθήσεσθε] μ in litura duarum litt. S, littera etiam aliqua quae superscripta erat erasa.) — 6 (τὸν post ἀμίσθωτον om. pr. S.) — (ἐπειδὴ Dobr.: ἐπειδάν.) — 7 θ' αὑτοῦ cum Turr. (qui τε αὑτοῦ) scripsi: τ' αὐτοῦ. — 8 (καὶ ἐμοῦ post καὶ ὑμῶν pr. S, corr. ead.) — κειμένων om. A. Cf. XXVI, 7. — 9 ὦ ἄνδρες] ἄνδρες A (me teste). — 10 καταμῖξαι omnes. — 12 (ὁμολογήσετε S.) — secl. ἔσται, pro quo γίνεται est in F. Cf. XX, 26. — 13 οὕτως S: οὕτω. — 14 ἐλέγχων

F: ἐξελέγχων. — (κἂν εἰ μὴ] εἰ μὴ καὶ S.) — **15** ἐστιν] ἦν AF. Fortasse delendum. — ποσειδεῶνος (-αιῶνος A) omnes. — μετὰ τοὺς γάμους post δοκιμασθεὶς hab. A. Cf. Att. Bereds. III, 1, 7. — (τὰς ante δίκας om. pr. S, add. ead.) — **17** οὗτοι πρὸς τὸν ἄρχοντα om. A. Cf. 26. — καθ' ἕκαστον] καὶ A. — ΜΑΡΤΥΡΙΑ (post μαρτυρίας) scr.: ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. — λαβὲ (post Τιμοκράτους) SB: λαβέ μοι, ut supra. Quod seq. ταύτην om. A. — **18** καὶ τὴν γυναῖκ' ἀπολιπεῖν καὶ οὐ κομίσασθαι Sauppius: καὶ οὐ κομ. καὶ τὴν γυναῖκ' ἀπολιπεῖν. — ὅτι προστάντες τοῦ πράγματος τὰ γνωσθέντα] ἐκ τοῦ πράγματος ὅτι καταγνωσθέντα S. — **20** (καθ' ἕκαστον om. pr. S, add. ead.) — (ἐνεχείρησαν S.) — μετὰ πολλῶν] puto μετ' ὀλίγων. — (παρ' ὑμῖν] ὑπ' αὐτοῦ S.) — **21** τοῦτον] τὸν F. — **23** (μηδὲν] μηδὲ S, om. F.) — (πιστεύσειν S.) — (τὸν ante τρόπον om. pr. S.) — δεδωκέναι λέγοιεν] ἀποδεδωκέναι λ. S Dd. — **24** ἀκριβέστατ' ἂν AF. — **25** ἐπιδείξω A: ἀποδείξω (sequ. ἀπολελοιπυῖαν). — **26** (μετὰ τῶι S.) — **27** (post ἐμφανῆ om. ταῦτα pr. S, add. ead.) — ἐλέγχειν AF: ἐξελέγχειν. — ἔφυγε] ἔφευγε Dd. coll. XXIX, 12. 13 (ubi v. comm.). At cf. οὐκ ἠθέλησε infra § 30. — **28** γνῶναι A: ῥᾴδιον γν. S Dd., ῥᾷστον γν. F. — πιθακνῶν] φιδακνῶν Schaef. coll. Phot. φιδάκνας. — ὃ δ' F: ἃ δ'. Sensus recte explicatur verbis τὴν γῆν, quae post ἀνελεῖν habent in γρ SF. — **29** (φάσκειν μὲν] φάσκειν με S pr.) — (μὴ ὑπὲρ ἑνὸς S.) — **30** (ταῦτ' οὐχ] ταῦθ' οὐχ S.) — ἡ γεωργία δ' scr.: ἡ δὲ γ. (h.). — ταύτας ante τὰς μαρτυρίας om. F. Cf. 9 al., et ad 17. — **32** (κλάων Dd.: κλαίων.) — καὶ τούτων SF: καὶ τούτου A Dd. (h.). — **33** (καίτοι τῷ] καίτοι τὸ S, κ. τῷ τοῦτο A, ut 20.) — ἀπελελοίπει scr.: ἀπολέλοιπε. — **34** πιθανήν] πιστήν F, πίστιν A (qui ἀληθινὴν pro ἀλήθειαν). — οὐδ' ἐπικρύπτεται scr.: οὐδὲ κρ. AF, οὐκ ἐπικρ. S Dd. Cf. XXIV, 72; Aristid. II, 501 (οὐδ' ἀποκρ.). — (εἰλημμένης Wolf.: εἰλεγμ. SF, ἐληλεγμ. A.) — (extr. Πασιφῶντος] πασιφάνους S.) — **35** αὐτῷ post συνοικοῦσαν nimis ambiguum, et cf. 29. 30. 33 34 al. — **36** (post ἀποφηναμένων in S εις τουτο est, sed expunctum.) — (ἢ ante βασάνων om. pr. S.) — (ἀποδέδωκεν] ἀπέδωκεν S. Cf. 39.) — **37** ὑμεῖς μὲν τοίνυν Isae. VIII, 12 in loco eodem: om. μὲν codd. hic. — πίστεων add. Dobr. Dd.; ἀκριβέστατον ἔλεγχον Isae. — ὁπόταν F, Isae.: ὅπου ἂν SA Dd. (h.). — τι τῶν ζητουμένων Isae. — post εὑρεῖν addidi τῶν πεπραγμένων cum F, om. SA. Τῶν γεγενημένων Isae. — ἔδοξαν οὐ τἀλ. μαρτυρῆσαι Isae. sine hiatu. — ἐκ τῶν βασάνων Isae.: ἐκ τῆς βασάνου (h.). — εἶπον] εἰπόντες Isae. (εἰπών pr. S). —

38 (*ἀποδέδωκε*] *ἀπέδωκε* S, cf. 36. — **39** *ἀληθείαις* A: *ἀληθείᾳ* (h.). Praestat autem *οὔτ' ἀληθῆ λέξουσιν οὔτ' ἀληθέσιν* (vel *ἀληθείαις*, cf. XLII, 8; XLIV, 3) *ἐοικότα*, sec. Aristid. II, 552. — *ἀποδεδεῖχθαι* S: *ἀποδεδεῖχθαί μοι*.

XXXI. ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ Β.

ΥΠΟΘ. extr. secl. *ἐπὶ*. — § **1** *εἰρημένων* AF: *προειρημένων* S Dd. — *ὥσπερ νῦν* scr.: *ὥσπερ νυνὶ* (h.). — *μὴ μόνον τἆλλα* (pro *τοῦτο*) S, it. sed *τὰ ἄλλα* A. — **2** *διάκεισθ'* AF: *διέκεισθ'*. — **3** (*φησιν*] *φασιν* S.) — *ἐν ᾧ*] *ἐφ' ᾧ* Seager, *οὗ* Schaefer. Sed cf. 7. — *εἰ δικαίως* F: *εἰ δικαίους* SA Dd.; mox *δικαίως* pr. SF: *δικαίους* A (qui post *χωρίον* ponit) Dd. — *τέθεικεν* omnes. — *εἰ δ' εὐθὺς* v.; at *εἰ δὲ τούτους* S, qui mox *κἀκείνους* pro *ἐκείνους*. — **4** (*γὰρ* post *ἑνὸς* om. pr. S.) — (*αὐτὸς*] *οὗτος* S.) — **6** *ὅς γ'* A: *ὅς*. — *καὶ* ante *τὰς δισχιλίας* om. S Dd. — **7** (*δυεῖν* S.) — **8** (*μὲν* post *δεδωκέναι* iterat pr. S.) — **9** (*ὀμόσαντι*] *ὁμολογήσαντι* S pr.) — (*τί γὰρ ἂν καὶ λέγων* pr. S.) — **11** *ἀνθρώπων* F: *ἄνθρωπος* SA Dd. — *ὥστ'* scr.: *ὡς* A, *ὃς* v. Dd. Cf. VIII, 44. — (*ποιήσοντα* Dobr.: *ποιήσαντα*.) — (*ἐγγυᾶσθαι*] *εγγυ* cum spatio vacuo V litt. S pr., *ἐγγυήσασθαι* corr.) — *οὐκ ἔδωκεν* SA; sed cf. §§ 1 (bis). 5. 8. 9. 13. 14. — **12** *νῦν εἰ ἀλ. λ.* scr.: *νυνὶ* cum spatio vacuo V litt. S (*λέγεις ἀληθῆ* add. corr.), *νῦν εἴ γε ἀλ. λ.* F, *εἴ γε νῦν λ. ἀλ.* A (h), *εἴ γε νῦν ἀλ. λ.* D. (h.). — (*λέγειν*] *λέγει* S.) — **13** (*θῆς* S a corr. hab. in lac. IV litt. a m. pr. relicta.) — (*τῆς σῆς*] *τῆς ἐμῆς* S.) — (*ὅρους* a corr. S in lacuna VII litt. a m. pr. relicta.) — **14** *ἐπεὶ ταῦτ' ἐπὶ*] *ἐπεὶ* codd., *ἐπεὶ ἐπὶ* (h.) Boisson. Dd. (h.). — post *καταδικασάμενον* duae litt. erasae in S (*ὃν*?). Verba *καὶ δι' ὀρφανίαν . . ἀπεστερημένον, ὃν* pr. omissa in S ead. m. supplevit. — *ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς* Seager: *ὑμῖν αὐτοῖς*. Cf. XXX, 2.

XXXII. ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

(In inscriptionibus paginarum cancellos Demosthenis nomini addere non ausus sum. Compositio, etsi non nimis elaborata, Demosthenica tamen est.) — ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 2 (*καταδῦσαι* R.: *καταλῦσαι*.) — § 3 (*αὐτῷ* R.: *αὐτῶν*.) — 4 (*αὐτῷ* Wolf.: *αὐτῶν*.) — or. § **2** *τουτῳὶ* scr.: *τούτῳ*. — secl. fort. *ἐν τῷ ἐγκλήματι* (h.), cf. 4. — mal. *τουτουὶ τἀνθρ. καὶ πονηρίαν* (h.). — **3** (*προσέσχετε* R.: *προσέχετε*.) — **4** (*δ' ἐκεῖνος*] *δ' οὗτος* S.) — *οὗτος δὲ* S: *οὑτοσὶ δὲ*. — (*ὧν δ' ὁ μὲν*] *ὡς δ' ὁ μὲν* S, *ἣν δ'*

ὁ μὲν FQ.) — 5 (Μεσσαλίαν S.) — (Ἡγέστρατος] ἡγεστρατηγος ut vid. pr. S.) — (δυοῖν AFQ: δυεῖν.) — 6 ὑπελάμβανε A: ὑπέλαβε. Cf. 21. — ἐκδιωκόμενος v.: διωκόμενος S Dd. — (οὖν post ἐκεῖνος μὲν om. S. Cf. Gebauer Lys. I² 249.) — 7 παρ' αὐτὰ τἀδικήματα? Herwerden, ut XXXVII, 2. — ἐμβαίνειν A. — ἐκλείπειν A: ἐκλιπεῖν. — 8 ἐμπλέοντος AF: συμπλέοντος. Cf. 12; XXVI, 3. — (μισθοὺς om. S, post ναῦν ponunt FQ.) — (Κεφαληνίαν S, it. 9 Κεφαληνίᾳ.) — (νεὼς] νεὼς ὡς S.) — 10 καὶ ἐλήλυθε v.: κατελήλυθε SQ Dd. — ἐργαστήριον A: ἐργαστήρια. — ἀγνοήσαιτ' ἂν scr.: ἀγνοήσαιτε A, ἀγνοήσετε v. — 11 (καταπλευσηται SA, καταπλευσεῖται v.) — (εἰδότες] ειδοντες S.) — (ἢ] καὶ S.) — (οὗτος ὁ] οὑτοσὶ S, οὗτος A.) — 12 ἅ γ' v.: ἃ S Dd. — ἠπατημένοι Harpocr. v. χρῆσται: ἐξηπατ. — 13 ἤδη A: δή. Cf. VI, 28. — 14 ἠμφεσβήτει pr. S: ἠμφισβήτει. — 15 mal. χρήματ' ἔδωκας (br.). — δανείσεται Dd. — (λέγοντος r et ut vid. corr. A: λέγοντα.) — secl. οὖν (h.), mutata simul interpunctione; nam erat interrogandi signum non post δανείσηται, sed post χρήματα. — 16 (ὑμῖν] ἡμῖν S.) — 17 ὁ Πρῶτος v.: om. ὁ S Dd. Cf. 15. 18. 19. 20. 24. 25. 27. 28. — 18 (τὴν post ἀρχὴν om. S.) — ἐκείνῳ A: ἐκείνου. Cf. XXV, 57. — ἠξιοῦμεν A: ἀξιοῦμεν. — post ἐξάγειν om. ἡμᾶς cum SFQ. — 19 (βεβαιῶν mg. ed. Paris. a. 1570: βεβαιοῦν.) — (προησόμεθ' R.: ποιησόμεθα A, προήσομεν v.) — πλῷ A: πλοίῳ. (Cf. argum. § 2.) — 20 (παρειληφόσι] οσι in lit. S hab. duarum litt., quarum altera ει diphth. fuit uno ductu expressa.) — 21 ὑπελάμβανεν FQ: ὑπέλαβεν. Cf. 6. — (καταλείπειν S.) — (ἤ τίς] ει τίς pr. S.) — 22 ἐμέλλομεν R.: ἔμελλον. — (ὑμῶν] ἡμῶν S.) — (ψηφιεῖσθαι pr. S.) — (ἔπειθον S.) — (τὴν ναῦν ἔπραττον S, qui litteras ραττ in lit. hab.; nam a pr. m. verbum fuit e litteris VI compositum.) — 23 ὅλως post καταπλεῖν om. A r. — (ψηφίσησθε S.) — (μὴ δῆτα A: μὴ δήπου (h.) v., μὴ δηπουγ' S, cf. XX, 167 οὐ δήπου γ' ὦ Ζεῦ καὶ θεοί [Schaefer].) — 24 (παρεγραψάμην] παρεγεγράμην S.) — (ἀκούσεσθαι pr. S.) — (τοῦ σοφοῦ] σοφ (σοφὴν?) pr. S corr. ead.) — συντεθεικότος omnes. — 25 (ὁ γὰρ Πρῶτος Schaefer: ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὁ Πρῶτος, sicut etiam § 15 FQ ὁ ἄνθρ. ὁ Πρ. habent.) — (ἀντείχετο ante ἐλθόντα S.) — 26 ἄνδρες SA: ὦ ἄνδρες. — πᾶσα om. FQ. — (τῆς περὶ Wolf.: τῆς ἐπὶ.) — (συγχωρεῖν S.) — (ὄφλει S, eraso v.) — 27 (ἔστι παθεῖν] ειστι παθεῖν pr. S, εἴη π. FQ.) — ἢ εἰ ὑπανέφυγεν AFQ: εἰ ὑπ. S, ἢ ὑπ. v. — 28 αὐτοὶ om. FQ, διακρίνεσθε SAr. Sed numeri vulgatae favent:

ἀλλὰ .. ἑαυτοὺς ∾ ὑμεῖς .. διακρινεῖσθε. — *ἐκώλυεν* S: *ἐκώλυσεν* v. Dd., *σε κωλύσειεν* A. — 29 (*λιπ ε ι* S.) — 30 (*τὴν* post *διὰ σοῦ* om. S.) — *ἔκδειαν* AF: *ἔνδειαν*. Cf. Harp. *ἔκδεια* (XXXIII, 10); epist. I, 15. — (*δ' οὔτε*] *δ' οὐ* S.) — *κλητεύσεις* v.: *κλητεύεις* S Dd. — 31 *με* A: *ἐμὲ* (h.). — 32 in fine mancam esse orationem et R. vidit et indicatum est in S.

XXXIII. ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

(Demosthenis nomini cancellos addidi.) — ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 2 (*ἐνὶ διαιτητῇ* Wolf.: *ἐν δ.*) — 3 (*διαίτῃ* Bk.: *διαιτητῇ.*) — or. § 1 (*ἐμπορείῳ* pr. S; it. per *ει* S § 6 bis.) — 2 (*μὴ* om. S.) — 3 (*ἐγγείου* Suid. v. *ἔγγειον*: *ἐγγαίου.*) — 4 (*ὑμῖν*] *ἂν ὑμῖν* S.) — 6 *προσελθόντες* A: *προσιόντες*. — 7 (*προειμένον* Wolf.: *προϊέμενον* SA, *προειρημένον* FQ.) — 8 (*ἐγὼ* om. S.) — *ἀνομολογησάμενος* E. R. Schulze (in or. adv. Ap., Lips. 1878, p. 8): *ἀνθωμολογ.* — (*ποιοῦμαι τῆς*] *ποιούμενος* ut vid. pr. S.) — (*τάς τε*] *τε* om. SFQ.) — 9 *ἐξορμίσαι ἐκ*] *ἐκ* supra v. a m. pr., sed in litura, habet S. — 10 *ἔκδεια* Vales.: *ἔνδεια*. Cf. Harp. *ἔκδεια*; XXXII, 30; epist. I, 15. — 11 (*ἠρώτα εἰ*] *ἠρ. ἢ* SFQ.) — *αὐτῷ* om. A. — (*πρὸς τὴν* in mg. a m. pr. S; it. *τραπ έ ζη ς* pr. S.) — 12 *πιστεύσαντα* A, corr. F: *πιστεύσοντα* pr. FQ, *πιστεύοντα* S Dd. — post *τῶν δέκα* om. *μνῶν* cum A. — 14 (*ἐπιτρέπουσιν* additum ex A. Cf. argum. § 2.) — reposui *Ὀῆθεν* pro *Οἰῆθεν*, non nescius etiam hanc formam in titulis Atticis exstare, verum id secundum eam rationem, ex qua etiam *βοιηθεῖν, ὀγδοίη* scribitur. Propter spiritum asp. v. C. I. A. I, 180. — 15 (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — 16 post *δέομαι δὲ* om. *ὑμῶν* cum SA (teste R.). — 17 *ἀγανακτήσας δὲ* A: *ἀγ. δή.* — 18 *οὐδέπω* Ar: *οὔπω*. Cf. XXX, 33; XXI, 91; XXIII, 211 et ad eum l. Schaef. — *Ἔρυξ ι ς* Ar. — (*ἀπολωλέναι* A r Dd.: *ἀπολωλεκέναι.*) — 19 *τὸ ἐξ ἀρχῆς* A: *καὶ ἐξ ἀ.* — 20 *Ὀφρυνείῳ* sec. inscriptiones (v. Riemann Revue de philologie N. S. V, p. 155) et Harpocrationis (s. v.) plerosque codices: *Ὀφρυνίῳ*. — *τοῦ ἀνθρώπου* alterum del. van Herwerden. — 21 *ἠμφισβήτησεν* AFQ Dd. — 22 ⟨*δεῦρο*⟩*σωθῇ* E. R. Schulze (v. ad § 8) p. 28 (Eur. Ph. 725). — (*δικάζεσθαι* SQ [B sec. silentium Reiskii].) — 23 *τοῖς ἐμπόροις τῶν δικῶν* A: *τ. δ. τ. ἐμπ.* v., om. *τοῖς ἐμπόροις* S. — *μουνιχιῶνος* scr.: *μουνυχιῶνος*. — (*εἰ δὴ* A: *εἰ δὲ.*) — 24 (*ἀπεχθέσθαι* post Felic. Dd.: *ἀπέχεσθαι* SFQ, *ἀπεχθάνεσθαι* A, cf. 28.) — (*με τὴν ἐγγύην*] *μετὰ τ. ἐ.* S.) — 25 (*πρωπέρυσιν* Dd.: *προπέρυσιν*. it. 26.) —

puto ἐν τῷ γε ἐξελθ., cf. XVIII, 272. (Ἀλλ' addebat R.) 26 secl. ἐδικάσατο ἢ (ita S: ἐδικάσατό μοι ἢ v.). — 27 (ἐπετείους] ἐπαιτίους pr. S, ἐπετίους corr. cum A.) — (οὐχ ἰσχυρ. S.) — 28 (ὑμῖν] ἡμῖν S.) — ἀπηχθανόμην v. (cf. ποιούμενος): ἀπηχθόμην S Dd. — τίνα γὰρ .. τί προσεδόκων] addendumne ἄν? an id ex eis quae praecedunt supplendum? Cf. 29 ἦν. — (πρὸς τὴν τράπεζαν SA [ut est § 11]. Sequ. hic alterum πρὸς; ἐπὶ est § 10.) — 29 ἄξιον τοίνυν] ἄ. δὲ FQ. — (ἠγγυήμην Dd.: ἐγγεγυήμην S, ἐνεγεγυήμην AFQ.) — (παραλείπων S.) — 30 (προτέρων S.) — γενήσεσθαι om. FQ. — γράφεσθαι om. A. — πῶς ἐνῆν .. ἑτέρων] πῶς .. ἑτέρων ἐνδέχεται A. — 31 (ἀπολέσετε S.) — 32 τοῦτο μὲν ὡς A. — 34 (πρὶν Dd.: πρὶν ἤ.) — ἀνεβάλλετο A. — 35 post ψευδῆ om. μοι cum S. — 36 (τι ante πιστεύσωσιν add. S; idem pro τι ἀντιλέγωσιν hab. τι λέγωσιν.) — πιστεύοιτε SB(F?)Q. Cf. XXVII, 54; XXVIII, 5. — 37 ἂν post ἐνῆν addidi ex A. — (Ἀπατούριον SFQ.) — 38 τὰ δίκαια post εἴρηταί μοι del. Herwerden, coll. XXXIV, 52; LVI, 50.

XXXIV. ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ ΠΕΡΙ ΔΑΝΕΙΟΥ.

(In inscriptionibus paginarum uncos Demosthenis nomini addidi. Orationis inscriptio in A, subscriptio in S alia est: Ὑπὲρ Χρυσίππου πρὸς τὴν Φορμίωνος παραγραφήν, cf. Harpocr. 80, 6; 90, 12.) — ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 1 Ἀθήναζε βουλομένου F: βουλομένου Ἀθήναζε (h.). — 2 (μετ' ὀλίγων Wolfius: μετ' ὀλ γον.) — (μηδὲν ὀφείλειν Wolfius: μηδενὸς ὀφ.) — 3 mal. ὁ Χρύσιππος αὐτῷ (h.). — (παρεγράψατο Wolfius: συνεγράψατο.) — 4 (τὴν εὐθεῖαν Bk.: παρὰ τὴν ε.) — (ὅλως Bk.: ὅλον. Malim autem οὐδ' ἔστιν ὅλως.) — secl. τοῦτο post κελευούσης. — (ἀφιείσης Wolfius: ἀφικούσης.) — οὐχὶ ἀναιροῦντος F Dd. (h.). — (γενομένων Bk.: γινομένων.) — 5 (περὶ τὸν Wolfius: π. τῶν.) — (ἐκεῖ μὲν ἑκατ. post Wolf. Bk. Dd.: ἑκατ. codd., ἡ θατέρου post Schaef. Turr.) — or. § 1 (ἐμπόρειον S, similiter infra.) — (εἰσήλθομεν] ἤλθομεν S.) — 2 (ἐν Βοσπόρῳ A Dd.: ἐμπόρων S [ex ἐμ Βοσπόρῳ?], ἐμπόρων τῶν v.) — (αὐτοῖς post ἡμῖν om. SFQ.) — 4 μέντοι A: μὲν οὖν. — (οὕτως S.) — 5 (ἐξετάσετε SA, ἐξετάσεται FQ.) — post δανείσασθαι μὲν om. τὰ χρήματα, quod in γρ hab. FQ. — ἀπέδωκεν S: ἀποδέδωκεν. — ἦν A: ἐξῆν. — 6 τουτῳὶ scr.: τούτῳ. — (post χιλίας add. δραχμὰς SFQ.) — 7 πεντήκοντα (F²) ci. R.: δέκα πέντε SFQ, καὶ δέκα καὶ πέντε A Dd. — παρέσχεν A: παρέσχετο. Cf. 50; XXXV, 11. 24. — (τὰ χρήματ' ἐνέθετ'

εἰς om. S.) — (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — 8 *αὐτοῖς* scr.: *οὗτος* (quod statim recurrit). — (*Παιρισάδῃ* Dd.: *Παρεισάδῃ* SFQ, *Παρυσάδῃ* A. Similiter 36.) - 9 (*ῥῶπον* Valesius: *ὤρωπον* A, *ἄνθρωπὸν* FQ, *ἄνωπον* scriptum in litura S.) — *λαβὲ* A: *λέγε*. Semper hic scriptor aut *λαβέ* dicit in his formulis aut *ἀνάγνωθι*. — 10 (*κατελέλειπτο* mg. ed. Paris. a. 1570: *κατελείπετο* S, *καταλέλειπτο* cett.) — *ἀπεσώθη*] *ἐσώθη* A. — (*τοῦ Δίωνος* SA.) — *τριάκοντα* margo ed. Par. a. 1570: *τριακόσια* v., *διακόσια* A. *Ἐλεύθερα* autem, quod post *σώματα* in Ar solis additur, vel maxime genuinum puto; numerus incertus manet. — ante *Φορμίωνα* om. *τὸν* cum A. De adversario articulus non adhibetur. — *παρὰ τούτου*] *παρ' αὐτοῦ τούτου* A, recte fort. — 11 *τοίνυν* A: *μὲν τοίνυν* — post *Βοσπόρῳ* om. *τότε* cum A. — 12 (post *οὑτοσὶ* duae litt. {*ει*?} erasae in S.) — *ἐπειδὴ* v.: *ἐπεὶ* S Dd. (*ἐπειδὰν δ' ἐκοινώσατο* A, ex *ἐπεὶ δ' ἀνεκ*.). — 14 (*παρὼν — οὐδ'* δ in litura a m. pr. scripta habet S, excepta verbi *παρὼν* litera prima.) — *ἦν εἰπεῖν* A: *ἦν εἶπε*. Cf. 20, ubi *εἶπεν* A pro *εἰπεῖν*. — (*μαίνει*] *μένει* S, *μαίνῃ* AFQ.) — *Λάμπις* sine *ὁ* SA. — *οὐδὲν* post *οὗτος* om. SA Dd. Infra § 15 est *οὐδ' ὁτιοῦν εἶπεν*. — 15 *νυνὶ*] *νῦν* A Dd. — (*οὐδέτερος*] ante *τ* una littera [*α*?] erasa in S.) — (*κλητήρων* FQ: *κλητόρων*.) — ΜΑΡΤΥΡΙΑ S: ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. — 16 (*οὐδέπω τότ'* R.: *οὐδεπώποτ'*.) — *ἔγραφον* A (cf. infra *γράφειν*) Schaefer: *ἔλαχον* ut supra — (*ἀγγελίας* SFQ.) — 17 *αὐτὴν* A: *ταύτην*. — 18 (*ἐμαρτύρει* om. SFQ.) — 19 ante *ὀργὴ* add. *καὶ* S Dd. — 20 (*τὰ* ante *χρήματ'* add. A Dd.) — *ἐντός γε* scr.: *ἐντὸς* A; *γ' ἐντὸς* v. ut § 49. — 21 *Θεόδοτος* sine *ὁ* A, Liban. in argum. § 5. Multo praestat articulum adesse („Theodotus ille quem antea dixi"). — *ἀφῆκεν* S: *ἐφῆκεν*. Cf. de eadem re 45 *γνόντος ἀπιέναι*. — *τουτῳί* scr.: *τούτῳ* (cf. 6). - *ἵνα* A: *ἵν' αὐτὸς*. — (*ἐπιορκήσει* pr. S, -*σῃ* corr.) — 24 *ἑκατὸν καὶ εἴκοσι* A Dd. — (*ὁ ἔγγειος*] articulum om. SQ.) — 25 (*ποτε*] *πο*| (finis versus) *ποτε* S.) *καὶ ἑξακοσίων* A Dd. (ut est § 41). — verba *ὥς φησιν* . . *Λάμπιδι* post *προεῖλετ' ἂν* transponit Thalheim (Comment. in hon. M. Hertzii p. 65). Ita vero necessario *δανεισάμενος* cum *τρισχιλίας κτέ*. coniungetur. — *ἐνναχοσίας* omnes. — (*μναῖς*] *μνας* pr. S.) — 26 (*ἑτερόπλοια* hoc loco, non alibi, S.) — (*ἀπέτεινες* pr. S.) — 27 post *ἐδίδοσαν* om. *τοῦ δανείου* cum A. — (post *ἐξ ἀρχῆς* add. *ὥς φασιν* v., *ὥς φησιν* S, om. A.) — 28 *ἀμφοτερόπλοα* A: *ἑτερόπλοα* (-*οια*) SFQ Dd. — *ἤδη* om. FQ. — (*δ' ἐνὶ σκήπτει* cum Wolfio Dd.: *δ' ἐπισκήπτῃ* SFQ, *δὲ σκήπτει* [-*ῃ*] A v.) — (*συνα-*

δικοῦντι] συνδικοῦντι SF.) — (οὐδὲ τὰς Bk. Dd.: οὔτε τὰς.) — 29 ἀπέδωκεν FQ: ἀποδέδωκεν. — (πλέον A: πλεῖον.) — 30 ἑτερόπλῳ A, Herwerden: ἑτεροπλόῳ. — 31 addidi ἂν ante ἔδει. — (ἀποδιδούς] ἀπεδίδου pr. S, ἀπεδίδους corr. SFQ.) — 32 (με post συγγραφή om. A.) — δέ γε v.: δέ τοι S Dd., non ex usu huius aetatis. — παραλαβεῖν A: παρακαλεῖν. Sequitur ἀποδοῦναι, et cf. 30. — 33 (γὰρ ἐνθέσθαι] παρενθέσθαι S [B sec. silentium R.].) — (ἀνειρηκὼς S.) — 34 (ἐνλιμενισταῖς SA.) — μεταβαλόμενος FQ: μεταβαλλόμενος. — 35 ἐλέγξαι Q (putaverim F quoque; certe R. ἐλέγξαι scribens nihil ex B variae lectionis affert): ἐξελέγξαι. Supra 34 ἐλεγχθήσεσθαι pro ἐξελ. ex S repositum. — αὐτοὶ] οὗτοι A. — 36 ὁ κοινωνήσας scr.: κοινωνήσας A, προσκοιν. v. Dd. — post ἡμετέρων om. χρημάτων cum A. — 37 (προστεθεικότων codd., em. Wolf. Ex usu inscriptionum Atticarum προτεθηκότων reposui.) — (ἄλλοσέ ποι Bk.: ἄλλοθί που.) — (διεμετροῦντα S.) — (ἐπὶ τῆς] ἔτι τῆς S.) — (λαβέ μου S.) — 38 (τὴν πόλιν] τῇ πόλει S.) — 39 τὸ πρότερον scripsi: πρότερον. — ⟨ἀντὶ⟩ τῆς καθεστ. τιμῆς post Koehlerum (Mitt. d. arch. Inst. VIII, 223) Thalheim Comment. in hon. M. Hertzii p. 58. — πάντες om. Pollux IX, 45; idem διαμετρούμενα. — 40 (βοηθήσετε S.) — ἐν Βοσπόρῳ sine τῷ r Dd. — 41 (ὅτε] οὔτε S.) — malim πρὸς δὲ τούτοις, cum Fuhrio Mus. Rh. XXXIII, 599. — τῷ Λάμπιδι SA Dd. Cf. 16. 17. 23. 25. — (μαρτυρῶν om. S.) — 42 λαβὲ δή μοι] δὴ om. A. — 43 ἄνδρες S: ὦ ἄνδρες. — εἶναι ἂν scr.: εἶναί. Cf. 31. — (ἡμετέρῳ S.) — 44 (ἄνευ] ἂν S.) — 45 Θεόδοτος sine ὁ A, qui iam 44 τῷ ante Θεοδότῳ om. — τὰ δεινότατα S Dd. — 46 (καὶ οὗτος] καὶ αὐτὸς S.) — ὅτε scr.: ὅτι. — (κατεβάλετο S.) — ἐνέχυρον] βέβαιον ἐνέχυρον v. Dd., ἐχυρὸν A (exciderat ἐν post οὐδὲν, adscriptumque est βέβαιον ad ἐχυρὸν explicandi causa). — ψηφίσασθαι] ψηφίζεσθαι S Dd. — 47 ποιήσαιτε pr. SA: ποιήσετε. — ψηφίσαισθε A, ψηφίσησθε Q: ψηφιεῖσθε S Dd. — μάρτυρι, μαρτυρεῖ scr.: μαρτυρεῖ FQ, pr. A, μάρτυρι S Dd. Omisi deinde cum SFQ post χρυσίον verba νῦν τὰ ἐναντία μαρτυρεῖ. — γνοίητε ci. R.: γνόντες. Et ad haec ὁ μὲν Λ. .. ὑμεῖς δὲ et ad proxima § 48 εἰ supplendum. — ὡς ἀπείληφ' FQ: ὡς οὐκ ἀπείληφ' (-ηφεν A). — ᾧ post ἐκεῖνος om. A Dd. — εἰσὶ] εισι τε S, ἐστὲ v. Dd. — 48 χρήσαισθε scr.: χρῆσθαι S, χρῆσθε v. Dd., χρῷσθε Gebauer Arg. ex contr. p. 160. — ὕστερον S (post ἐψεύσατο): τὸ ὕστερον. — secl. καὶ post ψευδόμενος. — 49 ἐντός γ' scr. (cf. 20): γ' ἐντὸς. — (ἔσται] εἶναι S.) — 50 post ἐστε secl.

οἱ αὐτοὶ cum A (teste R.), coll Dinarch. I, 23. — *ἐπιδανεισάμενον* A. — **51** (*εὐπορίαι*] *εμπορειαι* S, *ἐμπορίαι* FQ.) — *ἀφαιρεθῇ*] *ἀφαιρῆτε* S Dd. — **52** (*παρὰ*] *περὶ* SAQ.) — *φυλάττητε* FQ: *διαφυλάττητε*.

XXXV. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ.

(Nomini Demosthenis uncos addidi.) — § 1 (*ἐμπορίῳ*] per diphthongum *ει* in hac quoque or. constanter scribit S.) — 2 (*ἀπολωλεκέναι*] *ἀποδεδωκέναι* SFQ.) — 3 (*ἐγὼ δ'*] *ἐγὼ μὲν δε* S.) — (*πρὶν* Dd. coll. argum. § 1 v. 2: *πρὶν ἤ*.) — *τουτῳὶ* scr.: *τούτῳ*. — 4 (*κατέλειπε* S.) — *ἀποδιδόναι* A: *ἀποδοῦναι* — 5 (*τουτουὶ*] *τούτου καὶ* S.) — *ἐλέγξω* A: *ἐξελέγξω*. — 6 extr. *ἐγνωσμένοι* A. — 7 (*οὐδ' ὁ*] *οὔτε ὁ* S.) — *ὅσαπερ*] *ὅσα* A; cf. XXXVII, 7. — *ὑπισχνοῦντο* A: *ὑπισχνεῖτο*. — 9 *οὖν*] *δὲ* A. — 10 syngrapham om. S (addito lemmate ΜΑΡΤΥΡΕΣ), item totam § 14. Sustuli uncos, quibus haec litis instrumenta Dd. incluserat. — *Ναυκράτης* pro *Ναυσικρ.* FQ constanter. — 11 ante *ἡμερῶν εἴκοσιν* excidisse videtur *δόκιμον*, cf. 24. — *ἐκβολῆς ἧς* A: *ἐ. ἦν*. — 12 *οὗ δεῖ* A: *ὃ δεῖ*. — *παρὰ* A (corr. F in § 37, ubi FQ hanc syngrapham repetunt): *κατὰ*. — 13 *σωτηρία δ' ἔσται .. τὰ περιγεν.* A: *σ. ἔστω .. τὰ δὲ περιγ.* Futurum pro coniunctivo cum euphemismo quodam positum est; cf. testamentum Aristotelis ap. Diog. V, 11: *ἔσται μὲν εὖ· ἐὰν δέ τι συμβαίνῃ, τάδε διέθετο Ἀριστοτέλης*. — post *τούτων* excidisse videtur *μήτε νόμον μήτε ψήφισμα μήτε*, cf. § 39; Wachsmuth Mus. Rhen. XL p. 291. 293. — *Κηφισόδοτος* codd.: *Κηφισόδωρος* Dd., quia sic exhibent codd. § 14, FQ § 37. Nimirum propter *Ἡλιόδωρος Π.*, quod sequitur. — *Πιθεύς* scr. (it. § 14): *Πιτθεύς*. — 14 ΜΑΡΤΥΡΙΑ (post *μαρτυρίας*) R.: ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. — *Κτησιφῶντος* Kirchner (Mus. Rh. 1884, 309) sec. C. I. Att. II, 2, 804 B b 2: *Κηφισοφῶντος*. — 15 (*συνσημηναμένου* S.) — *ἔτι* om. A. — *μειράκια κομιδῇ* FQ: *καὶ μειρ. παντάπασιν*. Etiam in proximis asyndeton est. — 16 (*με*] *μὲν* pr. S.) — *ἀδ. τὸν αὐτοῦ* v.: *ἀδ. ἑαυτοῦ* S Dd., *ἀδ. αὐτοῦ* Turr. coll. § 37. — (*πλεύσεσθαι* Dd.: *πλευσεῖσθαι*.) — 18 *ἐδανείσαντο* A: *ἐδανείζοντο* S Dd., *ἐδανείζετο* FQ. Cf. 10 init. — *οἷς* A: *ὅσα*. Cf. § 11. 12. 42. 51. — 20 testimonia om. S. — (*διοπεύων* Dd.: *διοπτεύων*.) — *πρὸς τούσδ'* scr. coll. § 34: *πρὸς τοῖσδ'*. V. Isae. III, 25; Meier Schoem.[2] 879. — (*Ἀρχιάδης* R.: *Ἀχράδης* FQ, *Ἀχράνδης* A.) — *Ἑστιαιόθεν* sec. inscr. (Dittenberg. Syll. nr. 334). —

(*Εὐμάριχος* LDindorfius: *Εὐμάχιρος* A, *Εὔμαχος* r; om. *Εὐμ*... *Ἱστιαιόθεν* FQ.) — (*Ξυπεταιών*] *ἐξυπεταίων* FQ, *ξυμπετεών* A.) — *Δημοκριτίδου* A. — (*Χολλίδης* codd. Etiam verius est *Χολλήδης*.) — **21** *καὶ οὐδ'* sine *ὅτι* FQ; *καὶ ὅτι οὐκ* A. — **22** (*χρήματα*] *τὰ χρήματα* S.) — **24** *ἀντιφορτίζεσθαι* v.: *ἀντιφορτίζειν* SArFQ (sec. Dd.; R. nihil e suis codd. adnotavit). Medium est ceteris locis. — *ἀνέπαφα* FQ: add. *πάντα* A, *ταῦτα* S Dd. — **25** *γέγραπται μὲν* AFQ: *γ. μὲν γὰρ* S Dd. Cf. 19. 22. — *ἀντηγόρασαν*] *ἠγόρασαν* FQ. — (*ἕως* A: *ἕως ὅτου*.) — **26** *ὠφληκότες οὐδεμίαν* FQ: *οὐδεμίαν ὠφληκότες*. — *ὑπὸ Φασηλιτῶν* Harpocr. v. *σύλας*: *ὑπὸ τούτων Φασ. ὄντων*. — *θέλωσιν* Harp.: *ἐθέλωσιν*. — *τῷ τοιούτῳ* Harp.: *τοῖς τοιούτοις*. — *ἀφαιροῦνται βίᾳ*] *ἀναιροῦνται* Harp., cuius complures codd. etiam *τὰ ἀλλότρια* om. — **27** *μαρτύρων*] *μαρτυριῶν* S Dd. — **28** (*ὑμετέρου*] *ἡμετέρου* SQ.) — **29** *ἀπολάβωμεν* A: *ἀπολάβοιμεν*. — *τούτοις τε* scr.: *τούτοις*. — *ἐσκοποῦμεν* A. — *ἐκ τοῦ πλοίου* falso Wolfius Dd. — **30** *ηὑρίσκομεν* scr.: *εὑρίσκομεν*. — (*τῷ* post *ὀνόματι* om. SFQ.) — (*ἐνωχλοῦμεν* SQ, *ἐνοχλ.* A.) — *ἀδελφὸς* post Dd. scr.: *ἀδελφὸς* S, *ὁ ἀδ.* v. — **31** *μὲν* post *ἠγανακτοῦμεν* add. R. Dd. — (*τάρειχος* pr. S.) — *ἀπάγειν* Schaef. coll. § 11. 37: *αὐτὰ ἄγειν*. — **33** post *δανείσας* om. *ἐπὶ τῷ πλοίῳ* F (in γρ hab. Q). — testimonia om. S. — *καὶ αὐτὸς* scr.: *καὶ αὐτὸν*. — *Θεοδοσίαν*, quod § 31 sq. ex S pro *Θευδοσίαν* repositum est, hic quoque (et § 34) scribendum erat: *Θευδοσίαν*. — **34** addidi *τὴν* post primum *ναῦν*. — *τῆς* ante *Θεοδοσίας* om. cum FQ. — (*οἴνου* R.: *οἰκούντων*.) — (*διοπεύων* Dd.: *διοπτεύων*; v. § 20.) — *πρὸς τούσδ'* FQ: *πρὸς τοῖσδ'*. Cf. 20. — **35** (*εμποραιαν* S.) — *εἰσαγαγόντας* scr.: *εἰσάγοντας* (-*τα* et supra *τινα* A). — (*γὰρ δήπου*] *δη γαρ που* pr. S, corr. ead.) — post *ἄλλων* om. *τινῶν* cum A. — **36** *ἀδελφὸς* Dd.: *ἀδελφὸς* SFQ, *ὁ ἀδ.* A; *αὑτοῦ* pro *αὐτοῦ* reposuerunt Turr. — (*Φασηλίτῃ, πολίτῃ* om. S.) — *καὶ τοῦτο* om. S. — **37** (*ταῦτ'*] *τοιαῦτ'* S, sed pro *οι* pr. *α* fuit.) — *ἡμεῖς* ante *ἀπολάβωμεν* om. A. — syngraphae exemplum h. l. repetunt FQ. — **38** (*τούτους*] *τούτοις* S.) — (*ἑωράκαμεν* codd.) — (*παρέξειν* S.) — **39** *ἡ μὲν γὰρ*] *ἡ μὲν* FQ; mal. *καὶ ἡ μὲν*. — (*ἐᾷ* om. S.) — (*ὁτιοῦν πρὸς*] *ὁτιοῦν τὸ πρὸς* S.) — **40** *οὐδεπώποτ'* scr.: *οὐδὲν πώποτ'* S, *οὐδενὶ πώποτ'* v. — *ταῦτά γε* A: *ταῦτα*. Cf. XVIII, 16 extr. — **41** (*ὑμᾶς*] *ἡμᾶς* S.) — (*ὅποι* R. *ὅπου*.) — post *ἐπαγγέλλεται* add. *καὶ* cum FQ. Cf. XXXVII, 44. — **42** (*πονηρότεροι*] *πονηροι* S.) — *ἐπεὶ δ'* Bk.: *ἐπειδὴ* v., *ἐπεὶ* S Dd. — *αἷς* A: *ἃς*. — **43** (*ἄλλο τι* om. S.) — **44** (*συμβεβήκει* codd.) —

χρήματα A: τὰ χρήματα. — τῳ τούτων scr.: τούτῳ A; τῷ τούτου v. — (πλεῖον SFQ.) — καταχρῆται A: κατακέχρηται. — ἂν post φάσκειν om. AS Dd. — ἢ ἀφίστασθαι SA: καὶ ἀφίστασθαι. — 45 εἴγε FQ: εἴ. Transitus ad aliud argumentum particula γε optime indicatur. — οὗτος A: αὐτὸς. — (παρανομιεῖσθαι S.) — διὰ τί] διὰ σὲ Gebauer Arg. ex contr. 82. — 46 ταύτην S: ταυτηνί. Omittit A, recte fort., cf. τὰ ἐμπορικὰ χρήματα 49. — (προσοφείλοντας S, προσοφειλοῦντας A.) — (ἐκτείνωμεν S.) — 48 (γραφόμεθα| παραγραφόμεθα S.) — (post καθιστᾶσιν addebatur οὗτοι εἰσάγοντες εἰς τὸ δικαστήριον, quae verba in γρ hab. FQ. Del. Dd.) — (post εἰσάγουσιν add. εἰς τὸ δικαστήριον S.) — 49 ἑνὸς τῶν ἐμπόρων] τοῦ ἐμπόρου A. — 50 (post χρήματα add. καὶ SFQ.) — (ἄλλοσέ ποι] εποι, addito in mg. ἄλλως, S a m., si non eadem, certe antiqua.) — (εἰς ἄλλο τι] ἢ εἰς ἄλλο S.) — 51 (legem om. S.) — verba καὶ τἄλλα .. αὐτῶν fort. transponenda post κατὰ ταὐτά. — καθάπερ FQ: καθὰ περὶ A Dd. — οὗ ἂν A: ὃ ἄν. — 52 γεγραμμένον A: γεγραμμένου. — (γενέσθαι τῷ Χίῳ] γίνεσθαι τ. Χ. S.) — 53 (ἡμέτερον SQ.) — 54 οὐκ ἀδικεῖσθε v. pr. S.: συναδικεῖσθε corr. S, γρ Q, Dd. Cf. XLVIII, 55. — ἀπεσταλκώς A. — 55 τὸν πολίτην om. S. — 56 ἡμῖν ante τοῖς ἀδικουμένοις om. FQ. — (ἐψηφισμένοι καὶ περιαιρήσεσθε om. pr. S, add. ead.)

XXXVI. ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 2 (ἀποθανούσης δὲ Wolf.: ἀπ. γὰρ) — malim χρήμαθ' ἑαυτοῦ (h.). — ⟨καὶ Λυσῖνος⟩ καὶ Ἀνδρομένης Voemel sec. or. § 15. — § 1 ante πάντες om. αὐτοὶ Rufus W. III, 450, hab. autem ibi cod. Paris. 2918; tum Rufus ὦ δικασταί pro ὦ ἄ. Ἀθηναῖοι. Si receperis ὦ ἄ. δ. et deleveris αὐτοί, numeri hi erunt: τὴν μὲν .. λέγειν ∼ χὼς .. Φορμίων ∼ πάντες .. δικασταί. — τὰ δίκαια secl. Herwerden. — 2 ἐποιησάμεθα τῆς δίκης (br.)] πεποιήμεθα? an del. τῆς δίκης? — οὑτοσί om. FQ. — παρ' ὑμῶν κυρία Harp. v. ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας. — εἴκοσι ταλάντων A. Ὅμως | ὡς .. ἐπειδὴ | φέρειν | τοῦτον .. ἐστί ∼ δίκην | εἴκοσιν ταλάντων | λαχὼν | αὐτῷ .. δικάζεται. — 4 τουτῳὶ scr. pro τούτῳ, quae nulla fere mutatio est; it. infra et §§ 11. 12; cf. etiam ad §§ 35. 59. 61. Pronominum usus hic est, ut de Phorm. adhibeatur vel οὑτοσί vel ὅδε vel etiam οὗτος, maxime ubi compellatur Apollodorus, de Apoll. autem neque οὑτοσί (praeter Ἀπολλ. οὑτοσί) neque ὅδε (praeter unum

locum § 34, ubi opponitur Pasicles), sed *οὗτος* constanter. — (*ἀσπιδοπήγιον* codd., nisi quod *ἀσπιδοπηγεῖον* mg. B. Similiter §§ 11. 13. 23. 35.) — **5** *ἴδιον* (br.) del. Sandys. — post *ἐν* om. cum A *οὖν τοῖς πεντήκοντα ταλάντοις*. Cf. III, 10. — Fort. *ἐν τούτοις δ' ἀπὸ*; v. tamen Hyper. Eux. c. 28, 2; 29, 11. 14; 36, 15. — **6** *αὐτὴν τῆς* S (*αὐτὴν τὴν τῆς* A): *ταύτην τὴν τῆς*. Cf. § 13. — secl. *λαμβάνων* coll. § 13. — (*προειεμενος* S, *προιέμενος* al., *προειμένος* Wolf.) — secl. *εἰς τὴν μίσθωσιν* (h.). — **7** mal. *μετὰ ταῦτα τῷ Πασίωνι* (br.). — (*ταυτηνὶ*| *ταύτην* SA. Cf. 40.) — (ΔΙΑΘΗΚΗ] *ἀντίγραφον* SA.) — post *κοινῶν* om. *ὄντων* cum FQ. Cf. infra, it. § 39. — *τούτοις* v.: *τούτους* S Dd. — **9** mal. *ἀπεδίδοσαν τούτῳ* (h.). — *ἐπιγιγνομένας* SFQ: *ἐπιγενομένας*. — **10** *ἁπάντων* post *τῶν ἄλλων* om. A. — (*ταυτηνὶ*] *ταύτην* pr. S [*ι* add. ead.] AFQ.) — **11** (*καὶ λαβὼν* .. *ἀσπιδοπηγεῖον* om. S.) — mal. *Ἀπολλόδωρος αἵρεσιν* vel *αἵρεσιν οὗτος* (br.). — (*ἰδίᾳ*] *καὶ* S.) — secl. *ἦν* post *πρόσοδος* (br.). — (*ἥδιον* Wolf.: *ἡδεῖον* A, *ἴδιον* S al.) - secl. *ἴδια* (h.). — post *εἵλετο τὸ ἀσπ.* om. *οὑτοσί* (*οὗτος* S) cum A. Cf. 13 extr. — **12** (*συκοφαντεῖν*] *συκοφάντην* S pr.) — (*τὸ* ante *τοῦτον ἐν* cum Q om. pr. S, add. ead.) — (*μηδὲν*] *μηδὲ* S.) — *ὕστερον* om. FQ. Cf. § 37; 13. — secl. *ἀργυρίου* (h.), pro quo *μαρτυρίου* pr. S. Sed etiam *τοῦ ἴσου* pugnat cum § 37, neque repetitur § 13. — **13** *ἀπεστερεῖτο* S v. (*ἀποστεροῖτο* FQ): *ἀπεστέρητο* Schaefer Dd. Cf. 36; XXXVII, 35; XXXVIII, 20 al. — post *προσῆκεν* omisi *ἐκείνοις* cum FQ. — **14** *μὲν τοίνυν*] *μέντοι* A; mal. *μὲν*. — delendumne *ἰδίαν* (br.)? an *ἐμίσθωσεν* et *παρέδωκ'* ut § 13? Pro fratre hoc fecerat Apollodorus; sed manumissio ab utroque fratre facta est (*ἀφεῖσαν*). — *τ' ἀφεῖσαν* FQ: *ἀφεῖσαν*. — *πάντα ταῦτ'* Dd. cum A; sed *ταῦτα* in S est post *ἀκριβῶς*, post *εἰδυῖα* v., neque sententiae convenit. — *Ἀπολλόδωρος* in *γρ* habent FQ. — (*δισχιλίας* S.) — **15** *αὐτὸν* post *ἐχθρὸν* add. Dd. cum S (post *εἶναι* est in Ar, rell om.). — **16** (*ἀφίει* S rell. praeter corr. F.) — **18** *πρὸς Ἀπολλόδωρον* (br.)] fort. *πρὸς τοῦτον*; cf. 22. — **19** *ἐνείματ' ἂν* scr.: *ἂν ἐνείματο* (br. bis). — **20** *Πασικλῆς* FQ: *ὁ Π.* — (*κατέλειπεν* S.) — **21** (*τὰ γράμματα*] *τὸ γράμμα* S.) — alterum *ὑμῖν* (post *ἀναγν.*) deleverim. — (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — **23** *ἤδη* om. FQ (*ἤδη καὶ* hab. A). — **24** (*εἰδῆθ'*] *ἴδητε* corr. S, *ηδητε* pr. S.) — *τὸν νόμον θ'* scr.: *τὸν νόμον* r, *τόν τε νόμον* v. (br.). — (*ἀφίει* hic quoque SA.) — post *Ἀπολλόδ.* om. *Φορμίωνα* cum SA. — **25** (*καὶ ὅσα τις* .. *μὴ εἶναι δίκας* om. pr. S.) — (*αἰτίαν αἰτιασάμενος*] *αιτιαναμενος*

pr. S, αἰτιασάμενος corr. S.) — (θεὶς ὢν] θήσων S, litteris θη in litura litterarum τι scriptis.) — τῳδὶ scr. coll. 53: τῷδε (br.). — 26 (δ' post Ἀπολλόδωρος supra versum a m. pr. habet S.) — num τούτῳ δ' οὐχ ἥκιστ' ὦ (h.) sec. XX, 140? — 27 (ἅμα] ἄρα καὶ S.) — (μάρτυς εἴη] μαρτυρησει η S.) — 28 τί ποτ' ἐστὶν ἃ πρὸς] τί πρὸς Ar. — (αυτου εγημεν pr. S, corr. ead.) — (οὐδ' ὑμῶν] οὐθ' ὑμῶν S.) — 29 τοῦτο FQ: ταῦτα. — ἑαυτοῦ ποτ' οἰκέτῃ? (h.). — 30 (post τοῦτο litt. duae erasae in S.) — 31 secl. τὸν σεαυτοῦ (h. et br.). Modo de Pasione sermo fuit. (τὸν ἑαυτοῦ pr. S; σ ab eadem m. superscriptum.) — πότερ' scr.: πότερον (br.). — ἐγὼ μὲν γὰρ τοῦτον] ἐγὼ μὲν τοῦτον A Schaefer, ἐγὼ μὲν γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι (quae modo praecesserunt) τοῦτον v. — 32 δόντος γε scr.: γε δόντος (br.). — τουτῳί scr.: τούτῳ. — τὸ τέταρτον codd.: τῷ τὸ τέτ. margo Lutetianae ap. R., Dd. — 33 ἐπειδὴ] ἐπεὶ SA Dd. — 34 ὅτι δὴ scr.: ὅτι δὲ (br.). Cf. XXI, 184; XXII, 9. — (τωνδί] τωνδει pr. S.) — (ὡς ὅσα μὲν] ωσαμὲν pr. S.) — 35 τούτῳ deleverim. Modo τῷδε de eodem Ph. fuit. Sin servandum, repone τουτῳὶ (v. ad § 4). — 36 (ὀδυρεῖται] ὀδύρεται SFQ; or. XXXVII, 48 confert Dd.) — (ἐκ τῶν γραμμάτων] ἐκ supra v. a m. pr. S.) — (κατελειπεν S.) — (πλεῖον S.) — ἡμίση S Dd. — (πολλῶν] πωλῶν S corr.) — ἀποστερεῖ v.: ἀπεστέρει S Dd. (ἀποστερῶν omisso antea γὰρ A.) Cf. XXVIII, 18. — 37 δέκα δὲ τῶν μετὰ ταῦτα scr.: δέκα δ' ἐτῶν μ. τ., quod esse debebat δέκα δ' ἐτῶν τῶν μ. τ. — post ἐμίσθωσαν (ἐμισθώσατο FQ) om. ὕστερον cum FQ. Cf. 12. — (Καλλίστρατον pr. S.) — 38 (νεμηθείσης pr. S.) — (συνθηται S.) — (ευποιηκεν S.) — 39 (τάλαντον pr. S.) — 40 μοι om. S, λαβέ μοι om. FQ. — (ταυτηνὶ] ταύτην SA. Cf. 7.) — (ΒΙΒΛΙΟΝ add. R. Dd.) — 41 secl. μὲν post τοσαῦτα. — 42 (μέντοι] μὲν τοίνυν SFQ.) — ταῦτα πάντ' S, πάντα ταῦτα v.; secl. ταῦτα. — τὰ τοῦδε scr.: τὰ τούτου. It. § 35. 46 τούτου pro τοῦδε in quibusdam codd. est; statim autem τόνδε . . τοῦτον opponentur; cf. etiam 58. — 43 περὶ τῆς γ' scr.: περί γε τῆς (br.). — (κέκτηται Φορμ. R. Dd.: κεκτῆσαι Φ. codd.) — σοὶ om. FQ. — ἔνεστ'] ἔστιν A. — ἀλλ' ἢ scr.: αλλη A, ἀλλὰ v. (br.). Cf. Thuc. 5, 60, 1. — 44 τῶν πασῶν A: πασῶν. Εἰ δὲ τοῦτ' . . ὅτι πίστις ∼ ἀφορμὴ . . ἐστι μεγίστη (πρὸς χρ. | πᾶν . . ἀγνοήσειας ∼ χωρὶς . . τούτων | . . πατρί). — 45 (πρὸς ἑαυτόν S.) — περιάγει Cob.: περιάγεις. — 46 τοῦδε FQ: τούτου. — προσῆκε scr.: προσήκειν A, προσήκει v. Dd. — 47 καὶ ἃ v.: καὶ ἃ διὰ S Dd. — 48 τί γὰρ ἄλλο τις εἴπῃ scr. (cf. VIII, 44; XIX, 88): τί γὰρ ἄλλο τις εἴποι A, τί

γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι v. (br.). — **49** ἔχοις] ἔχοι S (h.). — βλέποις scr.: βλέπεις. — (ταῦθ'] αὐτὰ SFQ.) — **50** γε om. Aristid. p. 389 W.; id. om. γὰρ (εἶτα νῦν πολλὰ πολλοῖς ὀφείλων ἐκεῖνος αὐτὸν ἐκτήσατο). — (καὶ τὸν Τιμόδημον om. S.) — ἐπειδὴ v.: ἐπεὶ S Dd. — post ἄμεινον add. σοῦ SA Dd. — **51** ἡμίσεων A, γρ FQ, ημισθωσεων ut vid. pr. S: μισθώσεων v. Bona dicuntur quae Pasiclis fiebant. — (κατέλειπεν S, καταλείπει A.) — (ἔδωκε] ελωνεν pr. S.) — secl. αὐτοὶ (h.) ante αὐτοῖς (ἑαυτοῖς S Dd.). — **52** ἄγεις ἐλαύνεις Tiber. p. 561 W. (Rh. V, 507 ex Tiberio), admixto simili loco § 47 (cf. etiam v. l. XXV, 94). Tum συκοφαντεῖς διώκεις SA Dd., διώκεις συκ. v. et Tiber., cui lectioni etiam numeri non minus conveniunt: ὧν .. εἶχεν | σὺ .. λόγον ∾ ἀλλ' .. διαθήκῃ | καὶ .. ἀραῖς (ταῖς .. ἀραῖς = -σαις ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός); γραφ. .. πατρός ∾ ἐλαύνεις διώκεις συκ. (⏑ – – ⏑ ⏑̄ – – ⏑ – [–]). — ἐστι post λυσιτελέστερον om. FQ, hab. Stob. Flor. 87, 22. Hic quoque ex numeris anceps iudicium: καὶ γνώσει .. χρημάτων ∾ τὸ .. λυσιτελέστερον; sed potius inversa ratione haec sibi respondere videntur: καὶ .. πολλῶν ∾ λυσ. ἐστι, (τὸ) χρηστὸν εἶναι ∾ χρημάτων (τὸ). — (σοὶ γοῦν] σὺ γοῦν pr. S al.) — **53** (δι' ὅ, τι] διὰ τί SA.) — (ὅτι .. ἐγκαλεῖς] ὅτι οὐ .. ἐνεκάλεις SA.) — καὶ τίς FQ: ἀλλὰ τίς (br.). — ἀλλὰ καὶ δημ. FQ: om. καὶ v. Οὐ μόνον .. ἰδίας | διώκων .. ταυτησί ∾ ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ | συκοφ. .. τινάς. — οὐ Καλλίππου FQ: οὐχὶ K. — **54** (post ὧν duae litt. erasae in S; videtur κοινωνων ων scriptum fuisse.) — **55** extr. delevi ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ cum (R.) Schaef. — **56** ἴθι δὴ λαβὲ scr.: ἴθι (ἴσθι) δὴ καὶ codd., ἴθι δὴ λέγε ci. Schaefer, ἴθι δὴ λέγε καὶ Dd. (coll. XL, 19). — **57** τῇ πόλει γεγονὼς FQ, γεγ. τ. π. A, γεγ. καὶ τ. π. S Dd. Τοσαῦτα .. Φ. ∾ χρ. .. ὑμῶν. — post χρημάτων om. ἐστί cum FQ. Eadem proximi membri clausula. Adde quod πίστις .. εἰδόσι ∾ καὶ τοσούτων .. χρημάτων. — **58** (προειεσθε pr. S.) — secl. ἀνθρώπῳ (h.). — (παρέχειν pr. S.) — **59** τρόπου] τρόπων? (h.) an transp. τρόπου καὶ? — (νῦν] τοίνυν S.) — πλέον τούτῳ FQ; del. fort. τούτῳ, cf. ad §§ 35. 42. Scripsi autem τουτῳί; cf. ad § 4. — ᾧ τινι scr.: τίνι. Cf. VIII, 77. Item διὰ τί pro δι' ὅτι est § 53. — μᾶλλον ἂν scr.: ἂν μᾶλλον (h.). — **60** ὑμῖν ante ἐπιδεῖξαι om. S, qua ratione brevium coacervatio exsistit, nisi simul scripseris δεῖξαι. — ἔγνω θ' scr.: ἔγνω (h.). — **61** τουτονὶ A: τοῦτον. Cf. ad § 4.

XXXVII. ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. S hoc argum. a m. saeculi XIV habet. — § 1 (*Φιλέου* Turr. ex or. § 4: *Φιλέτου.*) — 3 *καὶ δὴ καὶ* scr.: *καὶ δὴ* (h.) — 5 *ἐπιγραφόμενος* v.: *ἐπιγράφοντες* SF, *ἐπιγράφων* Wolf. Dd. — *ὡς* post *πράσεως* addidi. — 6 (*ἐν* ante *τῷ μεταλλικῷ* add. Wolf.) — 7 (*ἔπασχεν* add. Wolf. „Facilius exciderit ante *Πανταίν.*" Turr.) — *τότε Εὐέργῳ*] *τῷ τε Εὐ.* SF. — or. § 1 post *ἀμφοτέρων μοι* om. *τούτων* cum S. Cf. (§ 19;) XXXVIII, 1. — *καὶ ἀπηλλαγμένον* secl. putat Paley. — (*ἐγγενέσθαι* S.) — (*μὴ* ante *φάσκειν* om. pr. S, add. ead.) — *ὑμῖν*] *αὐτὸν* Phot. v. *σκῆψις*, *αὐτῶν* E. M. p. 717, 11. Num *αὐτά*? — (*ἐπιδείξω* S [qui pr. *ἐπιδείξηι* habuisse videtur], Phot., E. M.) — (*ἠδικηκότα* S.) — 3 *καὶ δίκαια καὶ μέτρια* v. (it. v. XXXVIII, 2): *καὶ μέτρια καὶ δίκαια* S hic, FQ XXXVIII, 2 (br.). — 4 *τουτῳί* scr.: *τούτῳ*. — secl. *μναῖ* (h.). — (*ἐλευσινείῳ* S.) — 5 *οὗτος* SFQ: *οὑτοσί*. Cf. ad XXXVI, 4; etenim in hac quoque oratione *οὗτος* de adversario adhibetur, non *οὑτοσί*, praeter § 5, ubi opponuntur veteres lites aliorum. Dissentiunt codd. hic et § 16. — 6 *ἀλλὰ τότε μὲν* (br.)] *τοτὲ μὲν γάρ*? — *αὐτῷ* v.: *ἑαυτῷ* S Dd. (br.). *Τότε* .. *αὐτῷ* ∾ *πρὸς τὸ δημόσιον* (*γεν. τ. ἐγγρ.* ∾ *τοτὲ* .. *βούληται*). — 7 (*τῶν ἐν ταῖς*] *τῶν ἐν* om. S, sed *ἐν* superscr. a m. pr.) — (*ἔχειν*] *εἶχεν* S.) — *μετὰ ταῦτα δὲ* AHoeck (de Dem. adv. P. or. p. 16): *μετὰ δὲ ταῦτα* (br.). Cf. 15. — *ὅσα ἐμισθώσατο* A: *ὅσαπερ ἐμισθ.* v. (br.), *ὅσα παρεμισθώσατο* pr. S. — 8 *εἰσελθὼν αὐτὸν* FQ: *αὐτὸν εἰσελθὼν* (num.). — *παρὰ τοῦ τε* scr.: *παρά τε τοῦ* (br.). — *οὕτως* S: *οὕτω*. — 9 (*ὅπερ*] *ὥσπερ* SA.) — *τὴν δίκην* A: *δίκην*. Cf. 18. — 11 post *συνάξειν* om. *αὐτὸς* FQ. — 12 (*συνήλθομεν*] *συνηλθον μεν* pr. S.) — (*ἡμεῖς ἐπριάμεθα*] *ημεθα* S, ante has litt. *εων* ab alia m. superscripto.) — *τὰ χρήματα πάντα* scr.: *πάντα τὰ χρ.* (br.). — 13 *ἐπειδὴ δ'* v.: *ἐπεὶ δ'* S Dd. Cf. 15. — *κατ' αὐτόν γε τοῦτον*? cf. XVIII, 216. — secl. *ὑπὸ τούτου* (br.) [*ὑ. τούτων* SQ(B) Dd.]. — 15 (*καὶ* ante *κακοήθη* add. S.) — (*ἑωρακέναι* codd.) — *ἐπειδὴ δ'* FQ: *ἐπεὶ* pr. S, *ἐπεὶ δ'* rell. Dd. Cf. 13. — (*προσλαβεῖν* S.) — *ὧν ἂν δέηται* scr.: *ὧν* (sed *ἂν* ut vid. pr., quod corr. rc.) *δεῖται* A, *ὧν δέοιτο* v. (br.). — 16 *ὑπὲρ τούτου* Q: *ὑπὲρ τῶν τούτου* SF Dd., *ὑπὲρ τούτου τινῶν* A, *ὑ. τῶν τούτου τινῶν* R. — (*πάντων*] *καὶ πάντων* S.) — *καθάπερ* (br.)] puto *ἐφ' οἷσπερ*, sicut est § 30. — (*γένοιτο*] *γίγνοιτο* S.) — *ᾠήθην ἂν* SA: om. *ἂν* v. Dd. Cf. XVIII, 168. — *τοῦτον* A: *τουτονί*. Cf. ad § 5. — 17 *δὲ τοὺς μάρτυ-*

ρας SA. — secl. οὗτος ante ἐκέλευσεν (br.). — 18 secl. οὗτος post ἐμαρτύρει (h.). — παρόντοιν scr.: παρόντων. Dativus requiritur. — (ὁμοίως] δ' ὁμοίως S.) — 19 τοῦ νόμου] καὶ τοῦ ν. A Dd. — post πεπραγμένα om. ταῦτα A. Cf. 1. Transpon. fort. ante πεπραγμ. (num.). — οὐ προσήκοντα SA: ἢ οὐ πρ. — 20 τῶν ἄλλων τι scr.: τι τῶν ἄλλων (br.). Cf. Rehd. Ind. Dem. II v. τις. — (ἂν ante ἀφῇ om. S.) — 21 αὐτὸν ante ψευδόμενον del. mal. — 22 cancellos quibus ἐγκλήματος verba et hic et § 25 sq. 28 sq. Dd. saepsit, sustuli. — (Ἀντιγένη S.) — (ἐννενήκοντα codd. praeter Ar.) — 23 (διαφοραὶ ἐγίγνοντο pr. S, corr. ead.) — post προστάξαι om. μέ cum SFQ. — προσέταξ' ἂν scr. coll. § 57: προσέταξα. — 24 (πόσηι μωρίαι S.) — (με ταῦτα] μετὰ ταῦτα SFQ.) — 25 (τὸ ἐμὸν] ημων pr. S.) — (Θρασύλλου codd., quod emendatum ex Harpocr. v. ἐπὶ Θρασύλλῳ.) — δ' αὐτός Dobr.: δὲ αὐτόν. — addidi ἂν ante καθίστην, v. § 57 (23). — secl. ἐγὼ (h.). Ἐγὼ καθίστην v. ante Bk. (br.). — 26 (ἔδωκε S.) — τιν' οἰκέτην A: τὸν οἰκ. — (ἵν' ἦ | ἵν' ἦ μὴ S.) — τοὐφεξῆς scr.: τὰ ἐφεξῆς. Cf. 25 τἀκόλουθον, 28 τοὐχόμενον, et 27 τουτί. — (κἄπειτα additum ex Harpocr. v. κεγχρεών) — καθέζεσθαι v., Harp.: καθίζεσθαι SA. — 27 (τὰ ἐμαυτοῦ εἱλόμην κομίσασθαι om. S.) — λέγε δὴ SFQ: λέγε δὲ v. (br.). Nisi delendum δή. — 28 ἠργάσαντο pr. S: εἰργάσαντο. — (τὸ post ἀργύριον om. SFQ.) — (ενεσται μοι a m. sec. S.) — αὐτοῖς A: αὐτό. Cf. § 33. δ' ante αὐτοῖς del. malim; cf. ibid.; XXXVIII, 15. — τὸ ἐφεξῆς scr.: τὸ ἔγκλημα ἐφεξῆς A, it. sed ἑξῆς v., om. ἐφεξῆς S. Cf. 26. — 29 (in libello) πρός με S: πρὸς ἐμέ. — πρός με r: πρὸς ἐμέ. — 30 μετὰ ταῦτα FQ: μετὰ ταῦτα δὲ (br.). — post ἀπεδόμεθα om. (cum Benselero) ἐφ' οἷσπερ αὐτοὶ ἐπριάμεθα (h.), quod in γρ hab. FQ. V. infra. — secl. ἔτι (br.). — 31 (ἐωνήμεθα] ἀπεδόμεθα SA.) — ὕστερον del. mal., quod sensum obscurat. — 32 τὸ γενέσθαι S: τότε γενέσθαι (br.). — αὐτὸς scr.: αὐτός. — 33 secl. μοι (h.). — ἅμα v.: ἄλλα S Dd. — αἴκειαν S, it. infra αἴκεια: αἰκίαν et αἰκία. — (εἰς ante ἐπικλήρους om. S.) — δ' post λέγε om. cum AQ. — 34 (ἐξαλήλειπται S.) — τὸν νόμον αὐτὸν] τοῦτον τ. ν. FQ, τ. ν. τοῦτον Ar; αὐτὸν (τοῦτον) deleverim. — 35 (ἐκ] εις S.) — οὔτ' οὖσαν Fuhr: οὐκ οὖσαν. — διήρηκεν corr. B Dd. — ἐξίλλῃ . . ἐξίλλω corr. S Dd. — (οὐχ ὅπως] ante χ duae litt. erasae in S.) — τοῦτον post ἐξείλλω om. S Dd., add. post ἄλλος (τούτων pr. S). — 36 ἄλλα scr.: ἄλλος τις SQ, ἄλλος τι F, ἄλλο τι v. (br.). — (τύφῃ Bk.: τυφῇ A, ὑφῆι S, ὑφάψῃ v.) — 37 ὅλως

(ἄλλως S) ante ἄλλο τι om. A. — 38 τοῖς ἕτερον συντρήσ. εἰς τὰ (τὸ A) τ. πλ. codd.; τοῖς εἰς ἕτ. συντρ. deletis reliquis c. R. et Schaefero Dd. — (καὶ ταῦτ᾽] καὶ αυτ᾽ S.) — (γλίσχρως] γ᾽ αισχρῶς pr. S.) — 39 μηνὸς ὦ ἄ. Ἀθ. S Dd. — ἤδη ante τῶν δικαστηρίων om. A. — 40 Μνησικλέα (h.) om. r. Cf. 9, ubi post ἑώνητο add. A r ὁ Μνησικλῆς. An γνώμονα? cf. Lys. VII, 25. — 42 post θόρυβον om. τὸν cum SFQ. — δὴ post φέρε add. S Dd. — ἀντὶ δὴ v.: ἀντὶ δὲ S Dd. Cf. IX, 71. — 43 τὸ καταπεπλάσθαι Emperius opusc. p. 17: τὸ (om. FQ) καταπεπλῆχθαι v., τὸ μὴ καταπεπλῆχθαι Wolf. Dd. Cf. Aristid. II, 524 (388, 20) Dd.: καταπεπλασμένους τὸν βίον, quem locum adhibuerunt Turr. Seclusi autem πλεονέκτημα coll. XIX, 141. — (ἐμαυτῷ A: ἐμαυτὸν.) — del. fort. καὶ ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω. — 45 (ἐξαπατήσας om. S.) — 47 (προειδότα] προϊδόντα S.) — δίκη post μεταλλικῇ in γρ habent FQ. Cf. 37, ubi post μεταλλικαῖς in A r additur δίκαις. — τοῦτο scr.: τούτου. — 48 τῷ τ᾽] καὶ τῷ γ᾽ FQ. Cf. XXXIX, 2. — μηδ᾽ αἰσχυνόμενον in γρ hab. FQ. — (ὀδύρεσθαι SA.) — 49 (μισηθείης] μειθη . ειης pr. S, μηθείης corr.) — (ὅς γε] ὃς γὰρ SArFQ.) — ἠδίκεις A: ἠδικήκεις. — 51 (λαχόντας SFQ.) — 52 (ὁ λογισμὸς v.; om. A Dd.) — 53 εἰκότως ἂν A: ἂν εἰκότως v. et Prisc. XVIII, 285 (br.). — ἄλλου τινός Prisc.: ἄλλου μηδενός. — 54 delendum puto ὡς ante ὃς, et scribendum προσήκειν. Εἰ μὴ . . δανείσῃ ∾ τοῦτον . . προσήκειν. Cf. XX, 123. — secl. ἀνθρώπους (ἄνθρωπος R. Dd.). — 55 ἀνθρώπων abest a simili sententia XLV, 77. — (ἑαυτοῖς R. Dd.: ἐμαυτῷ.) — secl. τὸ μέρος (br.). — 56 ἄν τῷ δεῖνι] ἄν τῳ τί i. e. ἄν τῴ τι A. — (προσοφείλειν SA.) — μοι A: ἐμοί. — (ἡμῶν] ὑμῶν S.) — 57 secl. οὐδὲν (br.). — (προηροῦ] προσηιροῦ S.) — 58 sequitur locus communis usque ad finem or., cf. XXXVIII, 21—22. — ἅπαντ᾽ ἀληθῆ AQ: ἅπαντα τἀληθῆ. Cf. XIX, 332. — (ὑμᾶς αν pr. S, corr. ead.) — om. ἄλλα post πολλὰ (ita SA Dd.) cum SA in or. XXXVIII, 21; post τοιαῦτα est hic v. Καὶ πολλὰ τοιαῦτα γίγνεται ∾ καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι. — 59 (ἀφῇ] ἀφιηι S.) — τάττουσιν Ar: προστάττουσιν. — 60 ψυχῆς A et XXXVIII, 22: τῆς ψυχῆς. — δεινόν FQ in or. XXXVIII. — νῦν SQ Dd. (it. SA XXXVIII). — καταλύσετε SFQ: καταλυθήσεται, quod omnes habent or. XXXVIII. — post κατ. om. ἐφ᾽ ἡμῶν, quod abest or. XXXVIII. Οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ | παρ᾽ ὑμῖν τεύξομαι | τοῦτ᾽ ἔστιν δεινότατον ∾ ἀλλ᾽ εἰ πρᾶγμα δίκαιον ὡρισμένον | ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου ¦ νυνὶ καταλύσετε.

XXXVIII. ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΠΕΙΘΗΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. Argum. a m. saeculi XIV. habet S. — (*ἀφῆκαν αὐτὸν* Wolf.: *ἀ. αὐτῷ.*) — or. § 1 om. *τούτων*, quod ante *ἀμφοτέρων* est in FQ, post *ἀμφ.* in SA Dd.; v. ad XXXVII, 1. — 2 *μοι* post *βοηθῆσαι* om. S. Cf. XXVII, 8. 68; XLV, 1; LIV, 2; Isae. VIII, 5. — *εἰσὶ μναῖ* FQ: *μναῖ εἰσί* (h.). — *τέτταρα τάλαντα* (br.)] *τετταροντα* S; an *τάλαντα τέτταρα*? — (*ἑκάστης* SFQ.) — (*ὑπὲρ*] *ἐπὶ* pr. S.) — 8 post *πρῶτον* omisi *μὲν* cum A (me teste); om. etiam v. ante R.; hab. B. — (*ἀφεῖσαι*] *ει* in S a m. rec., *ῆ* superscr. It. bis infra.) — 4 *μαρτυριῶν* SA: *μαρτύρων*. Cf. XXXIII, 8. 12; XLV, 9; LII, 8. 32 al. — 5 (*κυρίοις* S.) — 6 *ἐγγεγραμμένοι* A: *γεγραμμένοι*. Cf. argum. — *ἀπαλλαγαί* v.: *διαλλαγαί* S Dd. Cf. 9; *διαλύσεις* est 18. — 7 (*ἀποδιδοσθαι* S.) — (*ταῦθ'*] *ταῦτα ἵὰ* S.) — (*κατέλειπον* S.) — 8 *ἠμφεσβητήθη* S: *ἠμφισβ.* — secl. *ταῦτα* post *πάντα*; ante *πάντα* est in A. — (*ἀπέτεισαν*] *ἀπαιτησαν* pr. S, *ἀπέτισαν* corr. ut vulg.) — secl. *χρημάτων*, quod modo exstitit in extremo membro proximo. Hi sunt numeri: *οὔτε γὰρ οὗτοι τοὐνόματος* ∾ *δήπου τοῦ τῆς ἐπιτροπῆς* ∾ *οὔτ' ἐκεῖνοι τοὔνομα τοῦτ'*; *τὰς δίκας ἐδίωκον* ∾ *ἐωνοῦνθ' ὧν ἀπέτεισαν*; *πάντ' ἀφεῖται τότε* = *ἀλλὰ τῶν χρημάτων* = *ἀλλὰ τἀγκλήματα*. — 9 (*εἰσέπραξε*] *ὧν εἰσέπρ.* S.) — secl. *ὑμᾶς*, quod post *ἡγοῦμαι* est in SA Dd. (h.), ante *ἡγ.* v. — 10 (*οὐδ' ἂν*] *οὐδὲν* S.) — (*Δημάρετον*] *δημάρατον* pr. S, erasis post hoc nomen tribus litteris.) — 12 (*οὑτωσί*] *οὑτοσί* pr. S.) — (post *ἐπίτροπος* add. *ἦν* SFQ; del. Bk.) — (*τῷ μὴ*] *μητω* S.) — 18 *τῶν χρημάτων τούτων* A: *τούτων τ. χρ.* — (ΜΑΡΤΥΡΙΑ S.) — 14 (*οὐθ'*] *οὐδ'* S.) — secl. *τοῦτο* ante *τὸ χρέως* (br.), cf. 15. — 15 *γεγραμμένον* (br.)] *ἐγγεγραμμένον*? Cf. XXXVII, 30. — (*τούτων*] *τούτωι* S.) — (*τότ' ἐγκ.* Sauppe Dd.: *καὶ τότ' ἐγκ.* S, *καὶ τοῦτο ἐγκ.* v., *καὶ τοῦτό γ' ἐγκ.* A.) — *τότ'* post ὃ om. A (in γρ habent FQ). — 16 *τότε μὲν γὰρ* scr., delevi cum SA *τοτὲ δ' ὡς παραδόντος διώκετε*, quae inferebantur post *ἐπράττεσθε*: erat *τοτὲ μὲν γάρ*. Interpolatum est ex sequentibus. — secl. *καὶ χρήματ' ἐπράττεσθε* (br.); cf. proxima. — *διώκετε* Schaefer (*διώξεσθε* Herwerden): *διώξετε*. *Πράξεσθε* fuit pro *ἐπράξασθε*, *κωλύσει* pro *κωλύει*, quae ex S correcta sunt. — 17 ὃς scr.: *ὅστις*. — 19 (*φευξεισθε* pr. S, *φευξεισθαι* corr.) — (*χρήσεσθαι* Wolf.: *χρήσασθαι* SFQ, *χρῆσθαι* A.) — (*τούτου*] *τούτῳ* SFQ.) — 20 *τότε* ante *ληχθεισῶν* (ita

Wolf. et Lambin. pro λεχθεισῶν) om. SFQ. — post ἡμῖν secl. εἶναι (h.), quod post πατήρ est in AFQ. — ἐλέγχειν AFQ: ἐξελέγχειν. — φεύγων ἐπιτροπῆς A: ἐπιτρ. φ. Τοσούτων δὲ χρ. | φ. ἐπιτρ. ~ οὐδείς . . οὐκ ἂν | ἐδ. τρία τάλαντα, sicut antea ὀγδοήκ. μὲν γὰρ | τάλ. . . ἐλέγχειν ~ οὐδὲ εἰς ἂν τρία | λαβὼν ἀπηλλάγη. — (πλειον S.) — 21 sequitur locus communis § 21—22, cf. XXXVII, 58—60. — πάντα A (me teste) FQ. Scripsi autem ἅπαντ' ἀληθῆ pro πάντα τἀληθῆ, v. ad XXXVII, 58. — πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι] pro his est δεῖξειν in FQ, ex eis quae antecedunt illatum. — (μείζων S.) — πολλὰ SA (A me teste): ἄλλα πολλά. — post τοιαῦτα om. ἀδικήματα, quod abest ab or. XXXVII. — ἁπάντων τούτων A: τούτων ἁπάντων. — 22 (σαφῶς] φανερῶς SFQ.) — δεινόν FQ. — νῦν SA (SQ in or. XXXVII). — καταλύσετε SFQ in or. XXXVII, 60: καταλυθήσεται. — 23 διοικεῖν αὐτόν FQ: αὐτὸν διοικεῖν (h.). — 24 ὅμως δὲ BQ: ὅμως μέντοι (h.). — 25 post τοίνυν om. ἴσως cum FQ. Cf. XIX, 134; XXI, 141. — 26 εἰς ὑμᾶς τοιοῦτοι scr.: τοιοῦτοι εἰς ὑμᾶς (h.) v. Dd., τοιοῦτοι ἅπαντες εἰς ὑμᾶς S. — 27 ἐλεινοὺς scr.: ἐλεεινούς. — ἑτέρων] ἀνθρώπων FQ, qui om. αἰσχρῶς. — (ἐκλάετ'] εκλεαιτ' S, i. e. ἐκλαίετ', quae est vulg. a Dd. mutata.) — (δίκαι, ἢ ὡς εἰκοστῷ . . ἔτει Reisk.: δίκαι ἢ ὡς εἰκὸς τὸ . . ἔτ' εἰ A, δίκαι ἢ ὡς τὸ . . ἔτι S, δικαίως τὸ . . ἔτι FQ.) — 28 post δύνωνται ταῦτα om. δεικνύναι cum A. — (ἐν ὠφελείᾳ SFQ.)

XXXIX. ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. Argum. a m. rec. habet S. — § 2 (ἐξ αὐτοῦ Wolf.: ἐξ αὐτῆς.) — ἐμμενεῖν scr.: ἐμμένειν. — secl. ἡ ante Πλαγγὼν (h.). — or. § 2 αὐτὸς v.: οὗτος SA Dd. — ἐκ Παμφίλου sine τῆς A. Cf. XL, 12. — 3 ἐνταῦθ' scr.: ἐνταυθοῖ A v., ἐνταυθὶ Dd. (h.). — (ὀμοσάσης] ἐξαπατησάσης S.) — (μὴ ante ὀμεῖσθαι om. S.) — ἔσεσθε ἔτι scr.: ἔτι ἔσεσθαι (br.) v., om. ἔτι A. — 4 (φράτορας bis S al.) — τὰν μέσῳ A Dd. — 5 τῆς τελευτῆς] om. τῆς A (sec. R.) Dd. (br.). Necessarius articulus, sive vere dicit Dd. omitti eum in codd. sive partim falso. — οὗτος r: οὑτοσί (h.). Cf. ad XXXVI, 4. — εἶτα δὲ καὶ S Dd. — 6 ἀκούετε scr.: ἀκηκόατε (br.). Cf. XXXVIII, 4; XXXVII, 9 al. — μαρτυριῶν A: μαρτύρων. Cf. XXXIII, 8. 12; XXXVI, 55 al. — (ἀνανδρειαν S.) — τοῦτον ἔχειν ταὔτ' ὄνομ' ἡμῖν scr.: ταὐτὸν ἔ. τοῦτον ἡμῖν ὄνομα v. Dd. (br.); ταὐτὸν ἡμῖν ἔχειν

ὄνομα τοῦτον A (br.). Τὸ δὲ .. ἡμῖν ∼ εἰ μὴ .. μεταθέσθαι (∼ περὶ δ' ὀνόματος ζυγομαχεῖν); διὰ πόλλ' .. ἣν ∼ μεγάλην ἀτιμίαν ∼ ἔφερεν καὶ ἀνανδρίαν. — 7 (δεῖ] δὴ pr. S.) — (ἡ πόλις ἡμῖν scr.: ἡμῖν ἡ πόλις (br.).) — (ἐπέταξε pr. S.) — (ἢ ante οἴσουσι νὴ Δί' del. Schaefer.) — (Θορίκιον] Θορκιον pr. S.) — (Θορ. οἴσουσι Schaefer: Θ. οἴσουσί με.) — (ἱστιάτορα SA, ἑστιάτορα B.) — 8 post ὅντιν' ἂν ᾖ om. ἡ δίκη (δίκη S) propter hiatum et propter ipsum sensum. — πότερός ποτ'? (br.). Cf. 14. 16; it. 21, ubi ποτε ex S additum. — 9 λειτουργεῖν A: λειτουργίαν FQ, εἰς λειτουργίαν S Dd. (h.). — γράφωσιν FQ: ἐγγράφωσιν. — καὶ τίς] post καὶ omnia usque ad (γυναῖ)κα 26 in A desunt, duobus foliis deperditis. — γράμμα FQ: παράγραμμα (br.). — 10 θεσμοθέτου v.: ἢ θεσμ. η S Dd. (h.). — ἡμῶν ὁ λαχὼν scr.: ὁ λ. ἡμῶν (br.). — ὥσπερ ἂν scr.: ὥσπερ. Cf. § 27; XIX, 125; XXI, 117; XLIX, 27. — ὁποτέρου <ποτ'>? (h.). Cf. ad 8. — 11 ἡμᾶς] ἡμῖν pr. F, om. Q. — 12 ἅπανθ' ἡμᾶς] ἡμᾶς ἅπαντα FQ. Seclusi ἡμᾶς. Τί .. ἐξετάσαι ∼ ἅτερος .. ἕτερον (∼ ἂν .. ἀρχήν). — secl. αὐτῷ (h.). — 13 ἡλίκα om. pr. S. — 14 (φάσεις om. S, h.) — τἀνθρώπινα scr. coll. XVIII, 308: εστἀνθρώπινα S, ἐστιν ἀνθρ. r, ἐστι τἀνθρ. v. Pro γὰρ fort. δὲ scribendum, cf. XVIII, 236. 308; X, 13. Εἶτ' ἐπὶ τούτων τινί = πολλὰ δὲ τἀνθρώπινα ∼ καὶ .. ἑκάστοθ' ∼ ὅταν .. ἐπίστασθ'. — (πάντες in marg. S a m. pr.) — 15 (τυχὼν S.) — ἐκτεισθῇ pr. S: ἐκτισθῇ. — puto κυρίαν ποιησάμενος δ' (br.). — (ἐνγράψαι S, ἐγγεγράφθαι FQ.) — 16 Μαντιθέοιν in γρ hab. FQ. Cf. 36. — (φέρε εἰ δὲ] φέρε δὲ εἰ S pr. Cf. Gebauer Lys. I² p. 227.) — χορεύοι δὲ] mal. χορεύων. — (δέοι pr. S, corr. ead.) — 17 puto τοῖς δικαστ. ἐπορίσθη (br.). — 18 ποιήσασθαι ὁ πατὴρ αὐτόν scr.: ὁ πατὴρ π. αὐτὸν v. (br.), π. αὐτὸν ὁ πατὴρ FQ (br.). — (δ' post ἐπειδὰν om. pr. S.) — οὗτος post γεγονὼς om. FQ. — τοὺς περὶ αὐτόν Harpocr. v. ἐρανίζοντες. Cum explicet Harp. per ἀντευποιεῖ, sane accusativum legisse videtur, qui item est ap. Antiphontem 2 β 12; contra dativi non exstat aliud exemplum. — 19 ἠμφεσβήτει S: ἠμφισβήτει. Item § 28. — (ἐμὲ ἐχειροτονήσατε] ἐπεχειροτονήσατε pr. S.) — 20 μηδὲν v.: μὴ S. — ἐμῶν in γρ hab. FQ, om. r (A in hac parte deest). Cf. 6. — (φράτορας et hic et infra saepissime S.) — 21 ἄνδρες S: ὦ ἄνδρες. — τοῦτον scr.: τουτονί. — σαυτὸν] σεαυτὸν v. (σὺ αὐτὸν pr. S), σὲ αὐτὸν Schaefer Dd. — ζῶν om. r. Φάσκειν .. εἶναι ∼ τολμᾶν δ' ἀκ. ποιεῖν .. ἔπραξε. — 23 τούτους γ' ἂν FQ, τούτους γὰρ r, om. γε S. An id post νομίζων ponendum? — post αὐτοῦ

secl. εἶναι (h.). — δι' ὧν Bk: δι' ἂν S, δι' ἃ ἂν v. — (φάσκει S.) — 24 (δεινὰ] εἶναι pr. S.) — (δεκάτην] δὲ καὶ τὴν pr. S.) — (φυτᾶν et συμφυτῶντας pr. S.) — 25 (καὶ post τετυχηκὼς additum ex FQ.) — (δύ' ἢ] δοιη pr. S.) — ante τίς litterae duae erasae in S.) — 26 (ὠμώμοκεν S.) — (συκοφαντεῖν pr. S.) -- (ἐπιδεικνύει] post hoc verbum litterae ει deletae in S.) — 27 secl. ὢν (br.). — (πρὸς πατρὸς] πρὸς in marg. a m. pr. habet S.) — 28 χορεύειν ἠξίους scr.: ἠξίου χορεύειν (h.). — υἱὸς τοῦ ἐμοῦ scr.: τοῦ ἐμοῦ υἱὸς (h.). Ceterum υος S, it. ὑὸς 30. — πρεσβύτερος [εἶ ἐμοῦ]? (h. et br.). Ἀλλ' εἴ τις . . τουτονί ∾ τί σαυτὸν . . ὄνομα ∾ οὐκ ἂν . . πρεσβύτερος. — πῶς ἂν τοῦ πάππου γ' ἡμφ. τοὐμοῦ? (h.). — 29 (ἐτῶν om. pr. S.) — χρόνον SA: ἀριθμὸν (br.); πάντες scr.: ἅπαντες (br.). Sic haec videntur composita: ἔτι δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι[a] | τὸν μὲν τῶν ἐτῶν[b] | χρόνον οὐδεὶς οἶδ(εν) ὑμῶν[b] | ἐγὼ μὲν γὰρ ἐμοὶ πλεῖον'[a] | (πλείω ‖ ?) οὗτος δ' (ἑ)αυτῷ φήσει[b] | τὸν δὲ τοῦ δικαίου[b] | λόγον πάντες ἐπίστασθε[a]. — 30 οὐδὲν ἄλλο ἂν Aristides p. 389 W. — σε ante alterum ἔροιτο om. cum A. — secl. ἐστί (br.). — 31 (ταῦτα post ταὐτὰ ponit S, post σε FQ.) — 32 ἔλεγον οὗτοι (h. et br.)] ἔλεγ' οὗτος? — secl. τοῖς (br.). Cf. 40, ubi pro ἔθετο (br.) est τέθειται. — 33 (ἀπολώλεις SFQ.) — κατὰ τῶν δ' scr.: κατὰ δὲ τῶν. — 34 πιθοῦ scr.: πείθου. — (μὲν post ἀλλ' ἂν om. S.) — (φθονεῖς, βλασφημεῖς S.) — 35 οὐ γὰρ ἐμοὶ FQ: οὐ γὰρ ἔμοιγε. — σ' οὐκ ἐποιεῖτο χρόνον? (br.). — ἀπάγει] ἀπείργει Dobr. — κατηγορῇ μου scr.: κατ. ἐμοῦ (h.). — (τούτων] τούτου SA, cum hiatu.) — (νυνί ADd.: τοῦ νυνί Sv.) — (ἐκεῖνον pr. S.) — ἔσθ' ἧττον αὐτῷ? (h.). — 36 (λέγειν μᾶλλον ἀξιῶ S. al.) — post ὄνομ' ἡμᾶς om. ἢ ἐμαυτοῦ cum pr. S (ἢ om. Q.). — 37—38 uncis geminatis rotundis inclusi, quo significarem haec postmodo demum ab oratore inserta esse; nam 39 cum 36 arctissime cohaeret. — (post οὗτος om. αὐτὸς S; οὗτος om. A. Cf. 38.) — δικαίως ἂν ἔχειν ὄνομα? — ἠντεδίκει S: ἠντιδίκει Cf. XL, 18. — 38 τελέσασθαι τὴν δίκην ἐᾶν αὐτὸν? (h.). Αὐτὸν ἐᾶν est in Ar. — ἂν post δικαίως addidi, cf. 37. — 40 (μὴ ὦσι νόμοι] μη νόμ. . ω. [μὴ νόμοι ὦσι secund. Bk.] pr. S, μὴ νόμῳ corr. S cum FQ.) — δικάσειν ὀμωμόκατε] δικάζετε Ar. Numeri (cf. quae proxime sequuntur) vulgatae favent. — οὕτως S. — πρὸς ἐμοῦ δικαίως FQ. — secl. τοῖς, cf. 32. — (τίς . . θήσεται om. pr. S.) — 41 καὶ κατὰ τὴν . . προσομολογίαν uncis item ut §§ 37 sq. inclusi.

XL. ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΙΚΟΣ ΜΗΤΡΩΙΑΣ.

(Uncos Demosthenis nomini addidi. Nempe haec oratio, quae caret compositione Demosthenica, propter priorem inter Demosthenicas relata est, sicut illa propter hanc olim inter Dinarcheas.)

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. § 1 (*παρὰ τοῦ αὐτοῦ* Wolf.: *περὶ τοῦ αὐτοῦ*.) — 2 *μετὰ ταῦτα* S et v. ante R.: *μετὰ δὲ ταῦτα* B R. Dd. — or. § **2** (*ἐξελήλασμαι* S. al.) — (*ἐτράφην*] *ἐγράφην* S A.) — **3** *τούτοιν* A: *τούτων*. — (*ἕνδεκα*] *δεκα* S.) — post *ὑμᾶς* add. *βοηθοὺς* S. Non additur § 18 (Schaef.); om. Dd. — **4** *δεινὰ δοκῶ* v.: *δοκῶ δεινὰ* S. — (*γάρ μοι*] *μοι γὰρ* cum F Q pr. S, corr. ead.) — **5** *διὰ πολλὰ* om. A, in *γρ* habent F Q. Verus fort. locus ante *δικαίως*. — *ἀκριβῶς* om. F Q. — *τούτου* in marg. a m. pr. S. — (*οὐκ* ante *αἴτιος* add. S pr. cum ceteris codd., qui omittunt idem ante *ἐγὼ*.) — **6** *γενομένων δ᾽ αὐτῷ* S. Fort. *αὐτοῖς* ut 7. — (*Κλέωνος* post *ἑνὸς* om. S.) — **8** *ἐπλησίαζεν* A: *ἐπλησίασεν*. Cf. 27. — **9** malim *διῆγον ὡς οὐκ ὄντες*, cf. Paley. — *οὗτος* S Q: *οὑτοσὶ*. — (*μεθ᾽ αὐτοῦ*] *μεταυτοῦ* S.) — *μου* om. A. — **10** *συνόδων* A: *συνόδων δὲ*. Mutavi simul interpunctionem (cf. Paley); erat enim plena post *ἐκείνου*. — (*πόλεως*] *πολιτείας* S et *γρ* F Q.) — **11** *διὰ τὴν πρόκλησιν* sine *ἑαυτοῦ* A. — (*ἐνέγραψε*] *ἔγραφεν* S.) — **12** *ἔπειθε* scr.: *ἔπεισε*. Proxima demum sententia narratur persuasum hoc actori re vera fuisse. — **14** *τοὺς παῖδας τοὺς διακόνους τοῦ π*. S A: *τοὺς διακόνους παῖδας τοὺς τ. π.* F Q, *τ. π. τ. δ. τοὺς τοῦ π.* Bk. Dd. *Τοὺς παῖδας τοὺς τοῦ πατρὸς* Dobr., quod propter ambiguitatem durius videtur. Fort. *τοὺς διακόνους τοὺς τ. π.* — **15** *ἡμῶν φαίνηται*] *φ. ἡμῶν* F Q. Deleverim *ἡμῶν*, cf. argum. § 2. — (*βούλωνται*] *βούλοιντω* [sic] S.) — **16** (*παραγραψάμενος* S.) — *λαγχάνουσί μοι δίκας* S Dd., cf. initium §. Sed hic indicandum erat, easdem lites fuisse. — **18** *οὗτος* v.: *οὑτοσὶ* S Dd. Cf. 9. — *ἠντεδίκει* S: *ἠντιδίκει*. Cf. XXXIX, 37. — (*καταδιητήσασθαι* S.) — (*ἄν τις*] *τις* om. S.) — *τὴν αὐτὴν δίκην* A: *ταύτην δίκην* pr. B, *τὴν αὐτὴν ταύτην δ.* v. Dd. — post *ἀναγνώσεται* om. *ὑμῖν* cum A, sed inserui eo loco *τὰς* coll. 35. — **19** (*ἴθι*] *ἴσθι* S A.) — *δὴ* S F Q: *δὲ*. Cf. XXXVI, 56. — (*τὸν περὶ*] *τὸν* supra versum a m. pr. S.) — **20** *αὐτῶν* A: *ἑαυτοῦ*. — (*εἴωθα* S Q.) — *Παμφίλου* v.: *τοῦ Παμφ.* S Dd. — (*Πλαγγόνος*] *πλαγγωνος* S.) — (*πλεῖν* Dd.: *πλεῖον* S v., *πλέον* F Q.) — **21** (*ἀπέφευγε* S.) — **22** *Πάμφιλος* v.: *ὁ Π.* S Dd. Cf. 20. — (*ἐκτέτεισται*] *ἐκτετεισθαι* S, *ἐκτέτισται* v.) —

τῇ πόλει ἱκανὴ ἐγένετο AFQ: ἱκ. ἐγ. τῇ πόλει S Dd. — εκτεισαι S. — 23 ὥσπερ] ὡς FQ. — (οὗτοι] αὐτοί S.) — 24 (ante prius μήτηρ repetit ἡ pr. S.) — δείξω] διδάξω A, quod cum μεμαθηκέναι magis conspirare videtur. Cf. XXXVIII, 21, ubi in eod. cod. διδάξειν est pro δείξειν; Prooem. Z, 2 (= or. XIV, 2) δεῖξαι pro διδάξαι in Y. — 26 (μὲν ante ἐμὴ μήτηρ om. S.) — τοὺς μὲν S: τούτους μὲν. Cf. XVI, 12; XXII, 67; epist. III, 17. — 27 (ἐπλησίασεν SA. Cf. 8.) — 28 (ειστιασαι S, it. infra εἱστιᾶσαι.) — μόνον] μόνου A r; fort. ⟨δυοῖν⟩ μόνοιν (μόνον), ut infra δύο μόνοι. — (εἰδότων om. S.) — οὗτος AF r: οὑτοσί. — 29 (ὀργίζεσθε τῇ τούτων τι ἠτίμαζε(ν) S.) — αὐτοῖς (αὐτοῖς) FQ: ἐν αὐτοῖς (ἑαυτοῖς). Cf. XXXIX, 23. — διαλλάττεσθαι] καταλλάττ. ex S repositum in or. XXXIX. — (ἐπιτρέπεται S.) — post ἐπιτρ. om. αὐτῷ cum SA. — 30 δικῶν ἃς] δ. ὧν? Δ. ὡς γρ Q. — post διώκων add. τὴν δίκην (debebat saltem τὰς δίκας) S Dd. — ἣν ἂν μᾶλλον A: ἣν εἰκὸς μ. FQ, μ. ἣν εἰκὸς S Dd. — 31 παρὼν scr.: παρὼν τότε A, π. αὐτὸς v. Dd. — (ἐφῆκεν] ἐφηκον S.) — ταύτης . . ἀποδιαιτηθείσης scr.: τότε . . ἀποδιαιτηθείσης A, τότε . . ἀποδιαιτηθεὶς FQ, ταύτῃ . . ἀποδιαιτηθεὶς S, ταύτῃ . . καταδιαιτηθεὶς post Wolfium Bk. Dd. (ταύτῃ . . ἀποδιαιτηθείσῃ ci. Sauppe). — 32 ἀπράγμων γὰρ BQ: ἀ. γάρ τις. Cf. III, 21. — ἅνθρωπος scripsi: ἄνθρωπος. Cf. 53, ubi ἅνθρ. restituit Bk. — μέντἂν v.: τἂν FQ, pr. S. — (ὑμεῖς μὲν om. S.) — (προυκαλεσατο S.) — 33 κεφαλὴν αὑτοῦ, A Schaefer: κεφαλήν, αὐτὸς. — τοιαύτην ἂν δίκην οὗτος A: ταύτην δίκην οὗτος ἂν FQ, corr. S (δίκην om. pr. S, add. eadem atramento alio), τοιαύτην δ. οὗτος ἂν Dd. — οὐδὲν v.: μηδὲν S Dd. — 34 (οὕτω om. S. Cf. Gebauer Lys. I² 249. 251.) — δίκην τε v.: δίκην δὲ S. Cf. 8. — 35 οὗτος AFQ r: οὑτοσί. — 36 (Ἀμινίου S.) — (ξενολογήσας] στρατολογήσας pr. S.) — Φωκαιᾶς scr.: Φωκαεῖς, sed φωκεαεις S, i. e. φωκαιεῖς? Cf. Dd. Praef. p. XXIX. — 37 Καμμῶ Sauppius (de duabus inscr. lesbiacis, Gtg. 1870, p. 5), coll. praeter alios Choerobosco in B. A. p. 1195: Κάμμῃ. V. etiam Dindorfium in Thes. 4 p. 921. — 38 νομίζω δὲ Schaef.: ν. γὰρ. Cf. v. l. IX, 65; XIX, 122; XXV, 27; XLVIII, 4. — 39 ἡ A: εἰ pr. F, ὡς v. Dd. — (αἱ δίκαι οὔπω] αιδι ουπω καὶ S.) — (οὗτος δ' ἐν τοῖς γνωσθεῖσιν SFQ.) — 40 (δικαιότατον ἂν ἦν S.) — οὕτως S: οὕτω. — 41 γνόντος A: καταγνόντος (ex κατὰ γνῶσιν q. seq.?). — 42 (ἀξιῶν] αξιοι S.) — εἶναι κυρίας S: κυρίας εἶναι. — (τούτου] τούτων S.) — ante νόμους om. ὑμετέρους A. — 43 οὕτως S: οὕτω. — 44 (προύβάλλετο S.) — ἀπηγόρευεν

Herw.: ἀπηγόρευσεν. Cf. ἐδέχετο; XXXIII, 31. — 45 πόλλ' αὐτὸν ἤδικ. Schaef. — (ἀξιώσετε S.) — 46 ἐπιτρέψαιτε Schaefer: ἐπιτρέψετε. — ἐκεῖνον λέγειν FQ: λ. ἐκ. — 47 διενεχθῶσι τοὺς πατέρας FQ: τοὺς π. διενεχθῶσιν. — (γε post τελευτήσαντας om. SFQ.) — (οὐδὲν δὲ] οὐ δὲ S, litteris δεν a librario in marg. suppletis atramento alio.) — post τεθνεώτων om. αὐτῶν cum FQ. — 48 (ἁμαρτάνοντα SA.) — 49 (αὐτῷ] ἑαυτοῦ S.) — malim αἰσχυνεῖται. — 51 ante πολυτελῶς om. αὐτὴ cum FQ. — προσῆκεν Wolf.: προσήκειν S Dd., προσήκει v. — 52 ὃς πρὸς τοῖς ἄλλοις scr. (cf. R.): πρὸς τ. ἄ. ὃς v., πρὸς γὰρ τ. ἄ. A Dd. Cf. 43. 58. — (ἐνειμάμην] ἐγένετο SFQ.) — ἐκτέτεικα S: ἐκτέτικα. — 53 οὗτος scr.: οὑτοσί. Sed νυνὶ (FQ) pro νῦν verum vid. — οὕτως S: οὕτω. — μαρτυρίας SA; cf. 54 extr.; 61. — 54 τεχνάζῃ A: τεχνάζηται. — δοκιμαζέτω S (γρ FQ): νομιζέτω. — (τοῦτον] τ . . . . . ον pr. S, fort. τοιοῦτον fuit.) — (verba ὑπὲρ ὧν . . εἰδέναι om. S.) — (ὃν τρόπον om. S.) — (post τούτους add. υπερων S, quod est initium verborum modo omissorum.) — νῦν (νυνὶ A) post δικάζομαι om. FQ. — 55 (καὶ τότ'] καίτοι S.) — (ἐφιέναι S.) — ἐκγενήσεται] ειτενησεται pr. S, εἰ γενήσ. FQ, ἐγγεν. rc. S, recte ex illo correctum. Est autem ἐγγεν. idem atque ἐκγεν., cf. ἔγγονος — ἔκγονος. — 56 (ἐγκαταλείπητε S; ἐγκαταλείπητε A.) — πόθεν FQ: ὁπόθεν. — (εἰ ἴδοιτε] ἂν ιδητε S.) — (νομίσετε S.) — (βοηθήσετε S.) — 57 τούτων pr. A, r: τοιούτων. Statim pro συζῆν τούτοις in FQA est ζῆν σὺν (τοῖς add. A) τοιούτοις. — πολλοὺς om. A. — (συνζην S.) — τίνος . . ἂν ᾖ Sauppe: τίνος . . αλλη S, τίνος ἂν . . ᾖ ἄλλης v. — 58 (οὐχ οὕτω] ουχοτω pr. S.) — μὴ μέτεστι FQ, μητἔστιν S: μηδὲν μέτεστι. Dubia res est; cf. 13; XXXIX, 20. — ὑπὲρ ὧν A: περὶ ὧν. Cf. 54 (48). — (Κρίτωνι] κρίτων S.) — 59 secl. πολλῶν sec. XXIV, 197. — (ιστιασαι S.) — (δε παντα S ex corr. manus ut vid. primae, δαπαντα pr.) — (ὤνειτο S.) — (πιστεύσει S.) — (οἰκειας pr. S.) — Κρίτων αὐτὴν Q (κρείττων αὐτὴν F): αὐτὴν Κρ. — ἐνεγκαμένης S: ἐπενεγκαμένης. Cf. 26. — 60 (μαρτύρων S.) — (ὑμῖν, ᾖ] ὑμῖν . . pr. S.) — 61 (παρεμβάλλει SA.) — post τὰ δίκαια, non post εἰρημένων interpunxi cum Schaef.

Addenda

ad commentarium criticum voluminis alterius.

Or. **XX, 48** extr. scr. τὸ κατ' αὐτόν (A); v. supra ad L, 18.

Or. **XXI, 27** scrib. τοῦ διδόναι, coll XXII, 28. — **47** non erat cur cum codice levis auctoritatis ὑβρίσῃ pro ὑβρίζῃ scriberem. De his rebus, quae ad aoristi usum pertinent, in Musei Rhenani vol. XLIV disserui (v. p. 422). — **79** scr. ἀφίετε cum SO pro ἠφίετε, cf. supra ad XVIII, 218. — **198** scr. ἐξεκλησίασαν cum corr. S (v. vol. II p. XLIV sq.). Καὶ ὅσοι τὰ φρούρι' ἦσαν ἔρημα ∾ λελοιπότες ἐξεκλησίασαν. Cf. supra ad XIX, 60.

Or. **XXII, 58** delendum vid. ἀνθρώποις, cf. supra ad XVIII, 61. Πολλὰ γὰρ ὕβρισται / καὶ προπεπηλάκισται συνὼν ∾ οὐκ ἀγαπῶσιν αὐτὸν / ἀλλὰ δοῦναι μισθὸν δυναμένοις.

Or. **XXIII, 8** omittendum erat τὸ post τοῦτο (om. etiam AY). Non est locus articulo de re quam nunc demum orator indicaturus est. — **24** scr. πυρκαᾶς vel πυρκαιᾶς, cum Attica lingua dissolutam formam respuat; cf. Eurip. Suppl. 1206. Ceterum numeros suos etiam in haec legis verba orator introduxit, principio tantum mutato: τὴν βουλὴν δικάζειν φόνου / καὶ τραύματος ἐκ προνοίας ∾ καὶ πυρκαιᾶς καὶ φαρμάκων / ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς. — **88** scr. ἀφίετε (ἠφ. corr. S), v. supra ad XVIII, 218. — **161** ἐπειλίξας codicis S pr. (v. vol. II, p. LXVII) firmatur inscriptione Eleusinia Ἐφημ. ἀρχ. 1889 p. 25 sqq. v. 31, ubi κατειλίξας est; itaque re vera εἱλίττειν fuit Attice. — **174** recte AF ταῦτ' ἀληθῆ; nam in hac formula aut ἀληθῆ est aut ταῦτ' ἀληθῆ.

Or. **XXIV, 28** corr. XLV, 32. — **31** τοῦ ante μή τι παθεῖν del. Herwerden coll. § 9, recte puto, cum articulo locus non sit. — **57** ὁ γοῦν νόμος οὑτοσί] hiatus utique vitiosus, neque recte lex dicitur εὐλαβεῖσθαι. Itaque cum οὑτοσί aptissimum sit, deleverim ὁ νόμος: οὑτοσὶ γοῦν εὐλαβούμενος, „hic legislator". Male autem sequitur οὑτοσὶ de Timocrate; corr. οὗτος. V. ad XXXVI, 4; XXXVII, 5. — **102** male recepi νυνὶ ex AY pro νῦν. Esset illud fere „im gegenwärtigen Augenblicke". — **209** scr. ἐστιν οὗτος vel οὗτός ἐστιν, v. ad 57.

Or. **XXV, 27** praestat certe *οὗτος*, v. ad XXIV, 57, quamquam pronomen hic non per se positum est. — **38** repone vel contra codd. *ἀφίει* (*ἡμᾶς μὲν ἀφίει* ∾ *ἐπὶ τοὺς δ' ἰδιώτας*); it. **47** *ἀφίετο* (*λαβὼν ὅτι δήποτε* = *παρὼν ὅτ' ἀφίετο*). V. supra ad XVIII, 218. — **58** num *τῆς ὑπὲρ τῆς πράσεως τῆς ἀδελφῆς*, deletis quae sequuntur? *Οὑτοσί* certe non aptum hic, quum § 55 *ὁ χρ. ἀδελφὸς οὑτοσί* excusationem habeat, cf. LV, 2. — **75** init. scr. *τἄνω* (i. e. *τὸ ἄνω*) sine *τὸ*, vel *τὸ ἄνω*. Locutio proverbialis illa est: (*πάντα*) *ἄνω κάτω γεγένηται*, cf. infra *τότ' ἄνω κάτω πάντα χρὴ νομίζειν ἐστράφθαι. Τἄνω κάτω γεγενῆσθαι τί ποτ' οἴεσθ' εἶναι* ∾ *ἐὰν ἡ γῆ μὲν ἄνω τὰ δ' ἄστρα κάτω γένηται*. — **79** *τοῦδε* non magis locum habet quam habeat *τουτουί*; idem enim valent *ὅδε* et *οὑτοσί*. Tum pro *οὑτοσί* verum videtur *οὗτος* (cod. v). In § 80 ex S pro *ὁ βάσκανος οὑτοσὶ ὁ β. οὗτος* restitutum est.

Or. **XXIX, 12** rectius *ἔφευγε* quam *ἔφυγε*, item plane § 13. Vide quae modo ad XXI, 47 adnotavi. — **54** *ἠθέλησαν*] immo *ἤθελον*, de qua re in Mus. Rhen. vol. XLIV disserui.

Or. **XXXIV, 15** debebam relinquere *νῦν* (A, Dd.) pro *νυνί*. Cf. add. ad XXIV, 102.

Or. **XXXVI, 16** scr. *ἀφίει* cum codd. (praeter corr. F), item **24** (*ἠφίει* FQ). V. supra ad XVIII, 218.

XXXVII extr. relinqui poterat *ἐφ' ἡμῶν*, quod et ad sensum et ad numeros aptissimum est.

XX.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἄλλοις τ' ἐτίμα τοὺς εὐεργέτας
καὶ ἀτελείᾳ λειτουργιῶν. πολλῶν οὖν λαμβανόντων αὐτήν,
σπάνις ἐδόκει τῶν λειτουργησόντων εἶναι. διὰ τοῦτο Λε-
πτίνης νόμον εἰσήνεγκεν εἶναι μηδέν' ἀτελῆ, μηδὲ τὸ λοιπὸν
ἐξὸν εἶναι τῷ δήμῳ δοῦναι, τὸν δ' ἀτέλειαν αἰτήσαντα πά-
σχειν τὰ ἔσχατα. τοῦτον ἐγράψαντο τὸν νόμον πρότερον μὲν
ἄλλοι, μεθ' ὧν καὶ Βάθιππος, καὶ οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἢ χρή-
ματα λαβὼν ἢ νόσῳ περιπεσών, νῦν δὲ Φορμίων καὶ Κτή-
σιππος ὁ Χαβρίου παῖς καὶ τινὲς μετ' αὐτῶν, οἷς συνήγορος
2 Δημοσθένης γίνεται. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης πλέον ἰσχύει τῷ
συμφέροντι, τὴν γὰρ χρείαν προΐσχεται, ὁ δὲ Δημοσθένης 462
τῷ τ' ἐνδόξῳ καὶ τῷ δικαίῳ, τῷ δικαίῳ μέν, ὅτι δίκαιόν
ἐστι τοὺς εὖ ποιήσαντας ἀντ' εὖ πεπονθέναι, καὶ τοὺς ὀρθῶς
ἀντιλαβόντας τῶν δοθέντων μὴ ἀφαιρεῖσθαι, τῷ δ' ἐνδόξῳ,
διότι τάχα μὲν καὶ ἄλλοις αἰσχρὸν ἃ δεδώκασιν ἀφαιρεῖσθαι,
Ἀθηναίοις δ' οὐχ ἥκιστα, οἷς ἀντ' ἄλλου γνωρίσματος τὸ
μεγαλόψυχον προσεῖναι δοκεῖ. ἐπιδεικνύει δ' ὅτι καὶ παρα-
νόμως εἰσήνεγκε τὸν νόμον· λέγει γὰρ νόμον τὸν κελεύοντ'
ἀναιρεῖν πρῶτον τὸν ἐναντίον νόμον, καὶ τότ' αὐτὸν τιθέναι
νόμον, ἵνα μὴ ἀλλήλοις ἐναντίοι νόμοι εὑρίσκωνται.

ΑΛΛΩΣ.

Ὁ πρὸς Λεπτίνην λόγος ἐπιγραφὴν ἔχει τοιαύτην, ἐπει-
δήπερ παρελθόντος τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ὑπεύθυνος ἦν κρίσει

*καὶ τιμωρίᾳ γράφων τις νόμον, ἐφαίνετο Λεπτίνης ἀκίνδυ-
νος· ὅθεν πρὸς αὐτόν, ἀλλ' οὐ κατ' αὐτοῦ ὁ λόγος. ἡ δὲ
ὑπόθεσις οὕτως ἔχει. σύνηθες ἦν τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων
τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας ἄλλαις τε πολλαῖς καὶ διαφόροις τι-
μαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. πολλῶν δὲ εἰληφότων καὶ ἀστῶν
καὶ ξένων, ἐπέλειψαν οἱ λειτουργήσοντες, καὶ διὰ τοῦτο
σχεδὸν τῶν λειτουργιῶν περιισταμένων εἰς τοὺς ἀπόρους,
Λεπτίνης τῶν πολιτευομένων ἀνὴρ οὐκ ἀδόκιμος ἔγραψε
2 νόμον αὐτοῖς ῥήμασιν οὕτως ἔχοντα, "ὅπως ἂν οἱ πλουσιώ-
"τατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρ-
"μοδίου καὶ Ἀριστογείτονος καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, μηδὲ
"τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῷ δήμῳ αἰτηθέντι διδόναι· εἰ δέ τις* 453
*"ἀλῷ αἰτῶν, ἄτιμον αὐτὸν εἶναι καὶ γένος καὶ οἰκίαν, καὶ
"ὑποκεῖσθαι γραφαῖς καὶ ἐνδείξεσιν· εἰ δὲ καὶ ἐν τούτοις
"ἀλῷ, ἔνοχον εἶναι τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ οἱ δικάζοντες, ὅταν
3 "ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ δικάζωσι." τοῦ νόμου οὖν οὕτως
ἔχοντος, ἐγράψατο μὲν τὸ πρότερον Βάθιππος Λεπτίνην, ὃς
ἀπέθανε πρὶν εἰσελθεῖν τὴν γραφήν. κᾆτα διετρίβη χρόνος,
καὶ γέγονε Λεπτίνης ἀνεύθυνος· νόμος γὰρ ἦν τὸν γρά-
ψαντα νόμον ἢ ψήφισμα μετὰ ἐνιαυτὸν μὴ εἶναι ὑπεύθυνον.
ὅμως ἐπειδὴ καὶ οὕτω κατὰ τῶν νόμων ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς
κατηγορίας, κἂν οἱ γράψαντες ἔξω κινδύνων ὦσι, μετὰ τὸν
ἐνιαυτὸν ἐπέστη κατήγορος Ἀψεφίων υἱὸς Βαθίππου, ᾧ συν-
ηγόρει Φορμίων ὁ ῥήτωρ, καὶ Κτήσιππος ὁ υἱὸς Χαβρίου,
ᾧ συνηγόρει Δημοσθένης. τούτων οὖν κατηγόρων ἐπιστάν-
4 των, κατὰ τοῦ νόμου πεποίηνται τὴν γραφήν. ἡ δὲ στάσις
πραγματικὴ ἔγγραφος. κεφάλαια δὲ τοῦ λόγου τὸ νόμιμον,
τὸ συμφέρον, τὸ δίκαιον. ἀναγκαῖον δὲ εἰπεῖν τὰς δικαιο-
λογίας ἑκατέρων. καὶ ὁ μὲν Λεπτίνης ἰσχυρίζεται τῷ συμ-
φέροντι διὰ τὸ περιποιεῖν λειτουργούς, ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ.
καὶ τῷ μὲν συμφέροντι, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γίνεται, ἐὰν οἱ
πένητες μόνοι λειτουργῶσιν· ἀπορήσουσι γὰρ τῷ χρόνῳ, καὶ
οὐχ ἕξετε τοὺς λειτουργοῦντας· τῷ δὲ δικαίῳ, ὅτι οὐκ ἔστι
δίκαιον τοὺς μὲν ἀδεῶς πλουτεῖν, τοὺς δὲ λειτουργοῦντας*

5 ἀεὶ πένεσθαι. ὁ δὲ κατήγορος ἰσχυρίζεται τῷ νομίμῳ καὶ τῷ
δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι. καὶ ἔστι τὸ νόμιμον διπλοῦν, 454
περί τε τὸ πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα. καὶ περὶ μὲν τὸ πρό-
σωπον, ἀφ' ὧν αὐτὸν ἐχρῆν ποιῆσαι, οὐκ ἐποίησε δέ· παρέβη
γὰρ τὸν θεσμόν. θεσμὸς δέ ἐστι νόμος παρακελευόμενος πῶς
δεῖ νομοθετεῖν. ἔδει γὰρ αὐτὸν γράψαντα τιθέναι ἔμπροσθεν
τῶν ἐπωνύμων καὶ ἐν νομοθέταις κυρῶσαι. τοῦτο οὐκ ἐποίησε.
περὶ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅτι παρέβη ὁ νόμος οὗτος παλαιὸν νόμον,
τὸν λέγοντα τὰς τοῦ δήμου δωρεὰς εἶναι βεβαίας· ὑπεναν-
τίος οὖν τῷ νόμῳ οὗτός ἐστιν, ὅτι κελεύοντος ἐκείνου, ὅσας
ὁ δῆμος δέδωκε δωρεὰς, κυρίας εἶναι, οὗτος ἀφαιρεῖσθαι τὰς
6 δεδομένας βιάζεται. τῷ δὲ δικαίῳ ἰσχυρίζεται, ὅτι οὐ δεῖ τοὺς
εὐεργέτας ἀποστερεῖν ἀμοιβῶν. τῷ δὲ συμφέροντι τριχῶς
ἰσχυρίζεται, πρῶτον μὲν, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γενήσεται, ἐὰν
τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρῆσθε τὴν δωρεάν· οὐκέτι γὰρ ὁ Λεύ-
κων πέμψει ὑμῖν τὸν σῖτον ἐκ τοῦ Βοσπόρου. δεύτερον δὲ,
ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν ἔσται· οὐκέτι γὰρ εὐεργετήσει τις τὴν
πόλιν, στερουμένους τῆς δωρεᾶς ὁρῶν τοὺς ἄλλους. τρίτον
δὲ, ὅτι ἀδοξήσετε· δόξετε γὰρ ἀγνώμονες εἶναι.

7 Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος δευτερολογία· ὁ Ἀψεφίων γὰρ
ὡς πρεσβύτερος ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν. οὐκοῦν ὁ Λεπτίνης
προηγουμένως τῷ συμφέροντι χρῆται, φάσκων ἐν σπάνει κα-
θεστάναι τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων, δευτέρῳ δὲ τῷ δι-
καίῳ, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἰσότητος θεωρεῖται· πάνυ γὰρ, φησὶν,
ἐστὶ δεινόν, τινὰς μὲν πλουτεῖν ἀτελείας ἐπειλημμένους, τὴν 455
8 πόλιν δὲ μηδὲ τῶν λειτουργούντων εὐπορεῖν. προβάλλεται δὲ
ὁ ῥήτωρ τῷ μὲν δοκεῖν τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου, συνυ-
ποδύεται δὲ καὶ κατασκευάζει καὶ τὴν σύστασιν τοῦ οἰκείου
νόμου. ἐν γὰρ τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ καθίστησιν, ἀνταναγι-
νώσκων καὶ ἀντιτιθεὶς καὶ ἀντεξετάζων ἀμφοτέρους τοὺς νό-
μους, καὶ τὸ διάφορον ὅσον δεικνύς. ἵνα δὲ μὴ ἐξαίφνης
μηδὲ ἀναρμόστως παρέχηται τὸν νόμον, τὴν σύστασιν ἐκ
πολλοῦ παρεσκεύασε. καὶ ἡ πρώτη γε ἀντίθεσις τοῦ λόγου
τῷ μὲν δοκεῖν ἔστι παρὰ Λεπτίνου, τῇ δ' ἀληθείᾳ πρὸς

σύστασιν τοῦ οἰκείου συμφέροντος ἐξεύρηται, ἵνα φαίνηται ὁ
9 ἀντίδικος τὸν Δημοσθένους εἰσάγων νόμον. τί γὰρ ὁ Δη-
μοσθένους βούλεται νόμος; τὰς δωρεάς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε,
κυρίας εἶναι, τοὺς δὲ ἔχοντας κρίνεσθαι, ἵν', εἰ μὲν ἄξιοι,
ἔχωσιν, εἰ δὲ ἀναξίως ἔχειν δοκοῖεν, ἐλεγχθέντες ἀφαιρεθῶ-
σιν. οὐκοῦν αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τὸν Δημοσθένους νόμον κε-
κύρωκεν. τί γὰρ αἰτιᾶται κατ' ἀρχὰς εὐθύς; ὅτι πολλοὶ τῶν
εἰληφότων εἰσὶν ἀνάξιοι. οὐκοῦν ἔχει τὸν Δημοσθένους νόμον
τὸν τοὺς ἀναξίους ἐκκρίνοντα. καὶ διὰ τοῦτο πανταχοῦ κα-
τέσπαρται· ὁ γὰρ πολὺς περὶ αὐτοῦ λόγος ἐθίζει τοὺς δικα-
10 στὰς πρὸς τὴν τοῦ νόμου μετὰ μικρὸν ἀνάγνωσιν. ἰδὼν δὲ
ὅτι Λεπτίνης ἐκεῖνον ἔχει [τὸν] ἰσχυρότατον λόγον, ὡς ἂν
οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, ἀτελῆ μηδένα εἶναι, οὐ ταύτην 456
ἔθηκε προηγουμένην ἀντίθεσιν, ἀλλὰ τὴν λυσιτελοῦσαν αὐτῷ
καὶ τὴν μέλλουσαν εἰσφέρειν τὸν παρ' αὐτοῦ νόμον. ὅταν
γὰρ λέγῃ "καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ", σοφίζεται
τοὺς ἀκούοντας· οὐ γὰρ τῷ περὶ τῶν ἀναξίων πολλῷ χρή-
σεται λόγῳ, ἀλλὰ τῷ δηλονότι σπανίζειν τὴν πόλιν τῶν λει-
τουργούντων, καὶ τῷ συμφέρειν μετατιθέναι τὰς λειτουργίας
ἀπὸ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους.

11 Ἔστι δὲ τὸ μὲν εἶδος τοῦ λόγου δικανικόν, εἴ γε κρίσις
ἐστὶν ἐπὶ τῷ νόμῳ, ἡ δέ γε ὕλη πᾶσά ἐστι διπλῆ, καὶ ταύ-
της ἡ μέν ἐστι δικανική, ἡ δὲ συμβουλευτική. εὕροις δ' ἂν
οὐδὲ πανηγυρικῆς ἰδέας ἀμοιροῦντα τὸν λόγον, ἐν οἷς πει-
ρᾶται σεμνύνειν ἕκαστον τῶν εὐεργετῶν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα
εὑρήσεις ἄξια τῶν ἀνδρῶν ἐγκώμια, καὶ λόγους εὐφήμους
ἁρμόττοντας ταῖς ἐκείνων πράξεσιν, οἷον ὡς ὅταν ἐμπομπεύῃ
τοῖς Κόνωνος καὶ Χαβρίου κατορθώμασι καὶ τοῖς Ἐπικέρ-
δους καὶ τῶν ἐκ Θάσου καὶ Κορίνθου καὶ Λεύκωνος. ἰτέον
δὲ ἐπὶ τὴν μεταχείρισιν τοῦ λόγου.

Ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομί- 457
ζειν συμφέρειν λελύσθαι τὸν νόμον, εἶτα καὶ τοῦ

παιδὸς εἵνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, ὡς
ἂν οἷός τ' ὦ, συνερεῖν. ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι τοῦθ' ὅτι Λεπτίνης, κἂν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ
νόμου λέγῃ, δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ, φήσει δ' ἀναξίους
τινὰς εὑρομένους ἀτέλειαν ἐκδεδυκέναι τὰς λῃτουργίας,
2 καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν
τινῶν κατηγοροῦντα πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρειὰν
τῶν ἀδίκων ἐστίν, ἐάσω· καὶ γὰρ εἴρηται τρόπον τινά,
καὶ ὑφ' ὑμῶν ἴσως γιγνώσκεται· ἀλλ' ἐκεῖν' ἂν ἐροί-
μην ἡδέως αὐτόν, τίνος εἵνεκ', εἰ τὰ μάλιστα μὴ τινὲς
ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τῶν αὐτῶν ἠξίωσεν ὑμᾶς
τε καὶ τούτους. ἐν μὲν γὰρ τῷ γράψαι "μηδέν' εἶναι
ἀτελῆ", τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν ἀτέλειαν, ἐν δὲ τῷ
προσγράψαι "μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι", ὑμᾶς τὸ
δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἔστιν εἰπεῖν,
ὡς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν
δωρειὰν ἀναξίους νομίζων, οὕτω καὶ τὸν δῆμον ἀνά-
ξιον ἡγεῖτο κύριον εἶναι τοῦ δοῦναι, ἐάν τῳ βούληται.
3 ἀλλὰ νὴ Δία ἐκεῖν' ἂν ἴσως εἴποι πρὸς ταῦτα· διὰ γὰρ
τὸ ῥᾳδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον, διὰ τοῦθ' οὕτως 458
ἔθηκε τὸν νόμον. τί οὖν κωλύει πάντ' ἀφῃρῆσθαι
καὶ ὅλως τὴν πολιτείαν ὑμᾶς κατὰ τοῦτον τὸν λόγον;
οὐ γὰρ ἔστ' ἐφ' ὅτῳ τοῦτ' οὐ πεπόνθατε τῶν πάντων,
ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα πολλὰ πολλάκις ἐξαπατηθέντες
κεχειροτονήκατε, καὶ συμμάχους ἤδη τινὰς ἥττους ἀντὶ
κρειττόνων ἐπείσθηθ' ἑλέσθαι, καὶ ὅλως ἐν οἶμαι πολ-
λοῖς οἷς πράττετε καὶ τοιοῦτόν τι συμβαίνειν ἀνάγκη.
4 ἆρ' οὖν θησόμεθα νόμον διὰ ταῦτα „μηδὲ τὸ λοιπὸν
ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μηδὲ τῷ δήμῳ μήτε προβουλεύειν
μήτε χειροτονεῖν μηδέν"; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι· οὐ γὰρ
ἐσμεν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι περὶ ὧν ἂν ἐξαπατηθῶμεν.

*ἀλλὰ διδαχθῆναι πῶς τοῦτο μὴ πεισόμεθα, καὶ θέσθαι
νόμον οὐχ ὃς ἀφαιρήσεται τὸ κυρίους ἡμᾶς εἶναι, ἀλλὰ
δι' οὗ τὸν ἐξαπατῶντα τιμωρησόμεθα.*

5 *Εἰ τοίνυν τις ἐάσας ταῦτ' αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐξετά-
σειε, πότερόν ποτε λυσιτελέστερόν ἐστι, κυρίους μὲν
ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρειᾶς, ἐξαπατηθέντας δέ τι καὶ φαύλῳ
τινὶ δοῦναι, ἢ διὰ τοῦ παντελῶς ἀκύρους γενέσθαι,
μηδ' ἂν ἄξιόν τιν' ἴδητ' ἐξεῖναι τιμῆσαι, εὕροιτ' ἂν
μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. διὰ τί; ὅτι ἐκ μὲν τοῦ
πλείονας ἢ προσῆκε τιμᾶν, πολλοὺς εὖ ποιεῖν προ-
καλεῖσθ' ὑμᾶς, ἐκ δὲ τοῦ μηδενὶ μηδέν, μηδ' ἂν ἄξιος
6 ᾖ, διδόναι, πάντας ἀπείρξετε τοῦ φιλοτιμεῖσθαι. πρὸς
δὲ τούτῳ δι' ἐκεῖνο, ὅτι οἱ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμή-
σαντες εὐηθείας τινὰ δόξαν ἔχοιεν ἄν, οἱ δὲ τοὺς
ἀγαθόν τι ποιοῦντας ἑαυτοὺς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμειβό-
μενοι κακίας. ὅσῳ δὴ κρεῖττον εὐήθη δοκεῖν ἢ πονη- 459
ρὸν εἶναι, τοσούτῳ λῦσαι τὸν νόμον κάλλιον ἢ θέσθαι.*

7 *Οὐ τοίνυν ἔμοιγ' οὐδ' ἐκεῖν' εὔλογον ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι σκοπουμένῳ φαίνεται, καταμεμφόμενον τοὺς
ἐπὶ ταῖς ὑπαρχούσαις δωρειαῖς, τοὺς χρησίμους ὄντας
τῶν τιμῶν ἀποστερεῖν. εἰ γὰρ ὑπαρχουσῶν τούτων
φαῦλοι καὶ ἀνάξιοί τινες κατὰ τὸν τούτων λόγον εἰσί,
τί χρὴ προσδοκᾶν ἔσεσθαι τότε, ὅταν παντελῶς πλέον
μέλλῃ μηδὲν εἶναι τοῖς χρηστοῖς οὖσιν;*

8 *Ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖν' ἐνθυμεῖσθαι δεῖ, ὅτι ἐκ
τῶν νῦν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πάλαι κυρίων, οὓς
οὐδ' ἂν αὐτὸς οὗτος ἀντείποι μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν,
ἐνιαυτὸν διαλιπὼν ἕκαστος λῃτουργεῖ, ὥστε τὸν ἡμι-
σύν ἐστ' ἀτελὴς τοῦ χρόνου. εἶθ' ἧς πᾶσι μέτεστι τὸ
ἥμισυ καὶ τοῖς μηδ' ὁτιοῦν ἀγαθὸν πεποιηκόσιν ὑμᾶς,
ταύτης τοὺς εὖ ποιήσαντας ὃ προστεθείκαμεν αὐτοῖς*

τοῦτ' ἀφελώμεθα; μηδαμῶς· οὔτε γὰρ ἄλλως καλὸν
9 *οὔθ' ὑμῖν πρέπον. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν ὦ ἄνδρες*
Ἀθηναῖοι, κατὰ μὲν τὴν ἀγορὰν ἀψευδεῖν νόμον γε-
γράφθαι, ἐφ' οἷς οὐδέν ἐστι δημοσίᾳ βλάβος εἴ τις
ψεύδεται, ἐν δὲ τῷ κοινῷ μὴ χρῆσθαι τῷ νόμῳ τούτῳ
τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν ἐπιτάξασαν τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ
τοὺς ἀγαθόν τι πεποιηκότας ἐξαπατῆσαι, καὶ ταῦτ' οὐ
10 *μικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλουσαν; οὐ γὰρ εἰ μὴ χρή-*
ματ' ἀπόλλυτε, μόνον σκεπτέον, ἀλλὰ καὶ εἰ δόξαν
χρηστήν, περὶ ἧς μᾶλλον σπουδάζετ' ἢ περὶ χρημάτων,
καὶ οὐ μόνον ὑμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόγονοι. τεκμήριον
δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστά ποτε κτησάμενοι, πάνθ' 460
ὑπὸ φιλοτιμίας ἀνήλωσαν, ὑπὲρ δὲ δόξης οὐδένα πώ-
ποτε κίνδυνον ἐξέστησαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας οὐσίας
προσαναλίσκοντες διετέλουν. νῦν τοίνυν οὗτος ὁ νόμος
ταύτην ἀντὶ καλῆς αἰσχρὰν τῇ πόλει περιάπτει, καὶ
οὔτε τῶν προγόνων οὔθ' ὑμῶν ἀξίαν. τρία γὰρ τὰ
μέγιστ' ὀνείδη κτᾶται, φθονεροὺς ἀπίστους ἀχαρίστους
εἶναι δοκεῖν.

11 *Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἐστὶν ὅλως ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι*
τοῦ ἤθους τοῦ ὑμετέρου κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον νόμον,
καὶ τοῦτο πειράσομαι δεῖξαι διὰ βραχέων, ἕν τι τῶν
πρότερον πεπραγμένων τῇ πόλει διεξελθών. λέγονται
χρήμαθ' οἱ τριάκοντα δανείσασθαι παρὰ Λακεδαιμονίων
ἐπὶ τοὺς ἐμ Πειραιεῖ. ἐπειδὴ δ' ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε
καὶ τὰ πράγματ' ἐκεῖνα κατέστη, πρέσβεις πέμψαντες
12 *οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ χρήματα ταῦτ' ἀπῄτουν. λόγων*
δὲ γιγνομένων καὶ τῶν μὲν τοὺς δανεισαμένους ἀπο-
δοῦναι κελευόντων τοὺς ἐξ ἄστεως, τῶν δὲ τοῦτο πρῶ-
τον ὑπάρξαι τῆς ὁμονοίας σημεῖον ἀξιούντων, κοινῇ
διαλῦσαι τὰ χρήματα, φασὶ τὸν δῆμον ἑλέσθαι συνεισ-

ενεγκεῖν αὐτὸν καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ
λῦσαι τῶν ὡμολογημένων μηδέν. πῶς οὖν οὐ δεινὸν
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τότε μὲν τοῖς ἠδικηκόσιν ὑμᾶς
ὑπὲρ τοῦ μὴ ψεύσασθαι [τὰ] χρήματ' εἰσφέρειν ἠθε-
λήσατε, νῦν δ' ἐξὸν ὑμῖν ἄνευ δαπάνης τὰ δίκαια
ποιῆσαι τοῖς εὐεργέταις, λύσασι τὸν νόμον, ψεύδεσθαι
μᾶλλον αἱρήσεσθε; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ.

13 *Τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἦθος ὦ ἄνδρες Ἀθη-*
ναῖοι καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν καὶ ἐφ' ὧν εἶπον ἴδοι
τις ἂν τοιοῦτον, ἀψευδὲς καὶ χρηστὸν, οὐ τὸ λυσιτελέ- 461
στατον πρὸς ἀργύριον σκοποῦν, ἀλλὰ τί καὶ καλὸν
πρᾶξαι. τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον, τὰ μὲν ἄλλ'
ἔγωγ' οὐκ οἶδα, οὐδὲ λέγω φλαῦρον οὐδὲν οὐδὲ συ-
νοιδα, ἐκ δὲ τοῦ νόμου σκοπῶν εὑρίσκω πολὺ τούτου
14 *κεχωρισμένον. φημὶ τοίνυν ἐγὼ κάλλιον εἶναι τοῦτον*
ὑμῖν ἀκολουθῆσαι περὶ τοῦ λῦσαι τὸν νόμον, ἢ ὑμᾶς
τούτῳ περὶ τοῦ θέσθαι, καὶ λυσιτελέστερον εἶναι καὶ
ὑμῖν καὶ τούτῳ, τὴν πόλιν πεπεικέναι Λεπτίνην ὅμοιον
αὐτῇ γενέσθαι δοκεῖν, ἢ αὐτὴν ὑπὸ τούτου πεπεῖ-
σθαι ὁμοίαν εἶναι τούτῳ· οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ χρηστός
ἐσθ', ὥς ἐμοῦ γ' ἕνεκ' ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως
τὸ ἦθος.

15 *Νομίζω τοίνυν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄμεινον*
ἂν περὶ τοῦ παρόντος βουλεύσασθαι, εἰ κἀκεῖνο μά-
θοιτε, ὅτι ᾧ μόνῳ μείζους εἰσὶν αἱ παρὰ τῶν δήμων
δωρειαὶ τῶν παρὰ τῶν ἄλλων πολιτειῶν [διδομένων],
καὶ τοῦτ' ἀφαιρεῖται νῦν τῷ νόμῳ. τῇ μὲν γὰρ χρείᾳ
τῇ τῶν εὑρισκομένων τὰς δωρειὰς οἱ τύραννοι καὶ οἱ
τὰς ὀλιγαρχίας ἔχοντες μάλιστα δύνανται τιμᾶν· πλού-
σιον γὰρ ὃν ἂν βούλωνται παραχρῆμ' ἐποίησαν· τῇ δὲ
τιμῇ καὶ τῇ βεβαιότητι τὰς παρὰ τῶν δήμων δωρειὰς

16 εὑρήσετ' οὔσας βελτίους. τό τε γὰρ μὴ μετ' αἰσχύνης ὡς
κολακεύοντα λαμβάνειν, ἀλλ' ἐν ἰσηγορίᾳ δοκοῦντ' ἄξιόν
τινος εἶναι τιμᾶσθαι τῶν καλῶν ἐστι, τό θ' ὑπὸ τῶν ὁμοίων
ἑκόντων θαυμάζεσθαι, τοῦ παρὰ τοῦ δεσπότου λαμβάνειν
ὁτιοῦν κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. παρὰ μὲν γὰρ ἐκείνοις μεί-
ζων ἐστὶν ὁ τοῦ μέλλοντος φόβος τῆς παρούσης χάρι-
τος, παρὰ δ' ὑμῖν ἀδεῶς ἂν λάβῃ τις ἔχειν ὑπῆρχε
17 τὸν γοῦν ἄλλον χρόνον. ὁ τοίνυν τὴν πίστιν ἀφαιρῶν 462
τῶν δωρειῶν νόμος οὗτος, ᾧ μόνῳ κρείττους εἰσὶν αἱ
παρ' ὑμῶν δωρειαί, τοῦτ' ἀφαιρεῖται. καίτοι τῶν ἁπα-
σῶν ἧς ἄν τινος πολιτείας τὸ κομίζεσθαι τοὺς εὔνους
τοῖς καθεστῶσιν χάριν ἐξέλῃς, οὐ μικρὰν φυλακὴν
αὐτῶν ταύτην ἀφῃρηκὼς ἔσει.

18 Τάχα τοίνυν ἴσως ἐκεῖνο λέγειν ἂν ἐπιχειρήσειε
Λεπτίνης, ἀπάγων ὑμᾶς ἀπὸ τούτων, ὡς αἱ λῃτουργίαι
νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους ἔρχονται, ἐκ δὲ τοῦ
νόμου τούτου λῃτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι. ἔστι
δὲ τοῦθ' οὑτωσὶ μὲν ἀκοῦσαι λόγον τιν' ἔχον· εἰ δέ
τις αὔτ' ἀκριβῶς ἐξετάσειε ψεῦδος ἂν φανείη. εἰσὶ γὰρ
δήπου παρ' ἡμῖν αἵ τε τῶν μετοίκων λῃτουργίαι καὶ
αἱ πολιτικαί, ὧν ἑκατέρων ἐστὶν τοῖς εὑρημένοις ἡ ἀτέ-
λεια, ἣν οὗτος ἀφαιρεῖται. τῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον
καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως εἰσφορῶν καὶ τριηραρ-
χιῶν, ὀρθῶς καὶ δικαίως οὐδείς ἐστ' ἀτελὴς ἐκ τῶν
παλαιῶν νόμων, οὐδ' οὓς οὗτος ἔγραψε, τοὺς ἀφ' Ἁρ-
19 μοδίου. σκεψώμεθα δὴ τίνας ἡμῖν εἰσποιεῖ χορηγοὺς
εἰς ἐκείνας τὰς λῃτουργίας, καὶ πόσους, ἂν μὴ τούτῳ
προσέχωμεν, ἀφήσει. οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι τριη-
ραρχοῦντες ἀεὶ τῶν χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρχουσιν, οἱ
δ' ἐλάττω τῶν ἱκανῶν κεκτημένοι, τὴν ἀναγκαίαν ἀτέ-
λειαν ἔχοντες, ἔξω τοῦ τέλους εἰσὶν τούτου· οὐκοῦν

τούτων μὲν οὐδετέρων οὐδεὶς διὰ τὸν νόμον ἡμῖν προσ-
20 έσται χορηγός. ἀλλὰ νὴ Δί' εἰς τὰς τῶν μετοίκων
λητουργίας εἰσποιεῖ πολλούς. ἀλλ' ἐὰν δείξῃ πέντε,
ἐγὼ ληρεῖν ὁμολογῶ. θήσω τοίνυν ἐγὼ μὴ τοιοῦτον 463
εἶναι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τῶν μετοίκων πλείονας ἢ τοσού-
τους, ἂν ὁ νόμος τεθῇ, τοὺς λητουργοῦντας ἔσεσθαι,
καὶ τῶν πολιτῶν μηδέν' ἐκ τριηραρχίας ὑπάρξειν ἀτελῆ.
σκεψώμεθα δὴ τί τοῦτο τῇ πόλει, ἐὰν ἅπαντες οὗτοι
λητουργῶσι· φανήσεται γὰρ οὐδὲ πολλοῦ δεῖ τῆς γε-
21 νησομένης ἄξιον αἰσχύνης. ὅρα δ' οὑτωσί. εἰσὶ τῶν
ξένων ἀτελεῖς, δέκα θήσω· καὶ μὰ τοὺς θεούς, ὅπερ
εἶπον ἀρτίως, οὐκ οἶμαι πέντ' εἶναι. καὶ μὴν τῶν γε
πολιτῶν οὐκ εἰσὶ πέντ' ἢ ἕξ. οὐκοῦν ἀμφοτέρων ἑκ-
καίδεκα. ποιήσωμεν αὐτοὺς εἴκοσιν, εἰ δὲ βούλεσθε,
τριάκοντα. πόσοι δή ποτ' εἰσὶν οἱ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς
ἐγκυκλίους λητουργίας λητουργοῦντες, χορηγοὶ καὶ
γυμνασίαρχοι καὶ ἑστιάτορες; ἑξήκοντ' ἴσως ἢ μικρῷ
22 πλείους σύμπαντες οὗτοι. ἵν' οὖν τριάκοντ' ἄνθρωποι
πλείους παρὰ πάντα τὸν χρόνον λητουργήσωσιν ἡμῖν,
τοὺς ἅπαντας ἀπίστως πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαθῶμεν;
ἀλλ' ἴσμεν ἐκεῖνο δήπου, ὅτι λητουργήσουσιν μὲν ἄνπερ
ἡ πόλις ᾖ πολλοὶ καὶ οὐκ ἐπιλείψουσιν, εὖ δὲ ποιεῖν
ἡμᾶς οὐδεὶς ἐθελήσει, τοὺς πρότερον ποιήσαντας ἐὰν
23 ἠδικημένους ἴδῃ. εἶεν. εἰ δὲ δὴ τὰ μάλιστ' ἐπέλειπον
οἱ χορηγεῖν οἷοί τε, πρὸς Διὸς πότερον κρεῖττον ἦν
εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν τὰς χορηγίας ὥσπερ τὰς τριη-
ραρχίας, ἢ τοὺς εὐεργέτας ἀφελέσθαι τὰ δοθέντα; ἐγὼ
μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. νῦν μέν γε τὸν χρόνον, ὃν ἂν τού-
των ἕκαστος λητουργῇ, δίδωσι τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῖς
μόνον, μετὰ ταῦτα δ' οὐδὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτῶν
ἀναλώσει· τότε δ' ἂν μικρᾶς συντελείας ἀπὸ τῶν ὑπαρ- 464

χόντων ἑκάστῳ γιγνομένης, οὐδὲν ἔπασχε δεινὸν οὐδείς,
οὐδ' εἰ πάνυ μικρὰ κεκτημένος ἦν.

24 Οὕτω τοίνυν τινὲς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σφόδρ'
ἔχουσ' ἀλογίστως, ὥστ' ἐπιχειροῦσι λέγειν πρὸς μὲν
ταῦτ' οὐδέν, ἄλλα δὲ τοιαδί, ὡς ἄρα δεινόν, εἰ ἐν
κοινῷ μὲν μηδ' ὁτιοῦν ὑπάρχει τῇ πόλει, ἰδίᾳ δέ τινες
πλουτήσουσ' ἀτελείας ἐπειλημμένοι. ἔστι δὲ ταῦτ' ἀμ-
φότερα οὐχὶ δίκαιον λέγειν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει πολλὰ
μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, οὐχὶ δεῖ δήπου τοῦτο βασκαίνειν·
εἰ δ' ὑφῃρημένον φήσουσιν ἢ τιν' ἄλλον οὐχ ὃν προ-
σήκει τρόπον, εἰσὶ νόμοι καθ' οὓς προσήκει κολάζειν.
ὅτε δὲ τοῦτο μὴ ποιοῦσιν, οὐδὲ τὸν λόγον αὐτοῖς τοῦ-
25 τον λεκτέον. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μὴ εἶναι χρήματα
κοινὰ τῇ πόλει, ἐκεῖν' ὑμᾶς δεῖ σκοπεῖν, ὅτι οὐδὲν
ἔσεσθ' εὐπορώτεροι, τὰς ἀτελείας ἐὰν ἀφέλησθε· οὐ
γὰρ κοινωνεῖ ταῖς δημοσίαις προσόδοις καὶ περιουσίαις
ταῦτα τἀναλώματ' οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων νυνὶ τῇ
πόλει δυοῖν ἀγαθοῖν, πλούτου καὶ τοῦ πρὸς ἅπαντα
πιστεύεσθαι, ἐστὶ τὸ τῆς πίστεως ὑπάρχον. εἰ δέ τις
οἴεται δεῖν ὅτι χρήματ' οὐκ ἔχομεν μηδὲ δόξαν ἔχειν
ἡμᾶς χρηστήν, οὐ καλῶς φρονεῖ. ἐγὼ μὲν γὰρ εὔ-
χομαι τοῖς θεοῖς, μάλιστα μὲν ἡμῖν καὶ χρήματα πολλὰ
γενέσθαι, εἰ δὲ μή, τό γε πιστοῖς εἶναι καὶ βεβαίως
δοκεῖν διαμεῖναι.

26 Φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας, ἃς ἀναπαυομένους τινὰς
εὐπορήσειν οὗτοι φήσουσιν, εἰς δέον ὑμῖν γιγνομένας
δείξω. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν τριηραρχιῶν
οὐδείς ἐστ' ἀτελής, οὐδὲ τῶν εἰσφορῶν τῶν εἰς τὸν 465
πόλεμον. οὐκοῦν ὁ πολλὰ κεκτημένος οὗτος, ὅστις ἂν ᾖ,
πόλλ' εἰς ταῦτα συντελεῖ· πᾶσ' ἀνάγκη. καὶ μὴν ὅτι
δεῖ τὴν εὐπορίαν εἰς ταῦθ' ὑπάρχειν πλείστην τῇ πόλει,

πάντες ἂν ὁμολογήσειαν· παρὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν χορηγιῶν δαπάνας, ἡμέρας μέρος ἡ χάρις τοῖς θεωμένοις, παρὰ τὰς δὲ τῶν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῶν ἀφθονίας, πάντα τὸν χρόνον ἡ σωτηρία τῇ πόλει.
27 ὥσθ' ὅσον ἐνθάδ' ἀφίετε, ἐκεῖ κομίζεσθε καὶ δίδοτ' ἐν τιμῆς μέρει ταῦτα, ἃ καὶ μὴ λαβοῦσιν ἔστιν ἔχειν τοῖς τοῦ τριηραρχεῖν ἄξια κεκτημένοις. ἀλλὰ μὴν ὅτι τῶν τριηραρχιῶν οὐδείς ἐστ' ἀτελής, οἴομαι μὲν ὑμᾶς εἰδέναι πάντας, ὅμως δὲ καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνώσεται. λαβὲ τὸν περὶ τῶν τριηραρχιῶν νόμον καὶ λέγε τοῦτ' αὐτό.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀτελῆ δὲ μηδένα εἶναι τριηραρχίας πλὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων.

28 Ὁρᾶθ' ὡς σαφῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μηδέν' εἶναι τριηραρχίας ἀτελῆ διείρηκε ὁ νόμος πλὴν τῶν ἐννέ' ἀρχόντων. οὐκοῦν οἱ μὲν ἐλάττω κεκτημένοι τοῦ τριηραρχίας ἄξι' ἔχειν, ἐν ταῖς εἰσφοραῖς συντελοῦσιν εἰς τὸν πόλεμον, οἱ δ' ἐφικνούμενοι τοῦ τριηραρχεῖν, εἰς ἀμφότερ' ὑμῖν ὑπάρξουσι χρήσιμοι, καὶ τριηραρχεῖν καὶ εἰσφέρειν. τίν' οὖν ῥᾳστώνην τοῖς πολλοῖς ὁ σὸς ὦ Λεπτίνη ποιεῖ νόμος, εἰ μιᾶς ἢ δυοῖν φυλαῖν ἕνα χορηγὸν καθίστησιν, ὃς ἀνθ' ἑνὸς ἄλλου τοῦθ' ἅπαξ ποιήσας ἀπηλλάξεται; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. τῆς δέ γ' αἰσχύνης ὅλην ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν καὶ τῆς ἀπι- 466 στίας. οὔκουν ὅτε πολλῷ μείζονα βλάψει τῶν ὠφελιῶν ὧν ἔχει, προσήκει λελύσθαι παρὰ τοῖσδ' αὐτόν; ἔγωγ' ἂν φαίην.

29 Ἔτι δ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ διὰ τοῦ γεγράφθαι ἐν τῷ νόμῳ διαρρήδην αὐτοῦ „μηδένα μήτε τῶν πολιτῶν

*μήτε τῶν ἰσοτελῶν μήτε τῶν ξένων εἶναι ἀτελῆ“, μὴ
διειρῆσθαι δ' ὅτου [ἀτελῆ], χορηγίας ἢ τινος ἄλλου
τέλους, ἀλλ' ἁπλῶς „ἀτελῆ μηδένα πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρ-
μοδίου καὶ Ἀριστογείτονος“, καὶ ἐν μὲν τῷ „μηδένα“
πάντας περιλαμβάνειν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ τῷ „τῶν
ξένων“ μὴ διορίζειν τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν, ἀφαι-
ρεῖται καὶ Λεύκωνα τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου καὶ τοὺς
30 παῖδας αὐτοῦ τὴν δωρειὰν ἣν ὑμεῖς ἔδοτ' αὐτοῖς. ἔστι
γὰρ γένει μὲν ὁ Λεύκων δήπου ξένος, τῇ δὲ παρ' ὑμῶν
ποιήσει πολίτης· κατ' οὐδέτερον δ' αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν
ἔστιν ἔχειν ἐκ τούτου τοῦ νόμου καίτοι τῶν μὲν
ἄλλων εὐεργετῶν χρόνον τιν' ἕκαστος ἡμῖν χρήσιμον
αὑτὸν παρέσχεν, οὗτος δ', ἂν σκοπῆτε, φανήσεται συν-
εχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν, καὶ ταῦθ' ὧν μάλισθ' ἡμῶν ἡ
31 πόλις δεῖται. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι πλείστῳ τῶν
πάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐπεισάκτῳ σίτῳ χρώμεθα.
πρὸς τοίνυν ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων ἀφι-
κνούμενον, ὁ ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος εἰσπλέων ἐστίν. εἰκό-
τως· οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦτον σῖτον
ἔχειν πλεῖστον τοῦτο γίγνεται, ἀλλὰ διὰ τὸ κύριον
ὄντα τὸν Λεύκων' αὐτοῦ τοῖς ἄγουσιν Ἀθήναζε ἀτέ-
λειαν δεδωκέναι, καὶ κηρύττειν πρώτους γεμίζεσθαι
τοὺς ὡς ὑμᾶς πλέοντας. ἔχων γὰρ ἐκεῖνος ἑαυτῷ καὶ
32 τοῖς παισὶ τὴν ἀτέλειαν ἅπασι δέδωκεν ὑμῖν. τοῦτο 467
δ' ἡλίκον ἐστὶ θεωρήσατε. ἐκεῖνος πράττεται τοὺς παρ'
αυτοῦ σῖτον ἐξάγοντας τριακοστήν. αἱ τοίνυν παρ'
ἐκείνου δεῦρ' ἀφικνούμεναι σίτου μυριάδες περὶ τετ-
ταράκοντ' εἰσί· καὶ τοῦτ' ἐκ τῆς παρὰ τοῖς σιτοφύλα-
ξιν ἀπογραφῆς ἄν τις ἴδοι. οὐκοῦν παρὰ μὲν τὰς τριά-
κοντα μυριάδας μυρίους δίδωσι μεδίμνους ἡμῖν, παρὰ
33 τὰς δέκα δ' ὡσπερανεὶ τρισχιλίους. τοσούτου τοίνυν*

*δεῖ ταύτην ἀποστερῆσαι τὴν δωρειὰν τὴν πόλιν, ὥστε
προσκατασκευάσας ἐμπόριον Θευδοσίαν, ὅ φασιν οἱ
πλέοντες οὐδ' ὁτιοῦν χεῖρον εἶναι τοῦ Βοσπόρου, κἀν-
ταῦθ' ἔδωκε τὴν ἀτέλειαν ἡμῖν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ,
πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν, ὅσ' εὐεργέτηκεν ὑμᾶς οὗτος ἀνὴρ
καὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοι· ἀλλὰ πρωπέρυσιν σιτοδείας
παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις γενομένης, οὐ μόνον ὑμῖν ἱκα-
νὸν σῖτον ἀπέστειλ', ἀλλὰ τοσοῦτον, ὥστε πεντεκαίδεκ'
ἀργυρίου τάλανθ', ἃ Καλλισθένης διῴκησεν, προσπερι-*
34 *γενέσθαι. τί οὖν οἴεσθ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτον
τὸν τοιοῦτον περὶ ὑμᾶς γεγενημένον, ἐὰν ἀκούσῃ νόμῳ
τὴν ἀτέλειαν ὑμᾶς ἀφῃρημένους αὐτόν, καὶ μηδ' ἂν
μεταδόξῃ ποτὲ ψηφισαμένους ἐξεῖναι δοῦναι; ἆρ' ἀγνο-
εῖθ' ὅτι αὐτὸς νόμος οὗτος ἐκεῖνόν τ' ἀφαιρήσεται τὴν
ἀτέλειαν, κύριος ἂν γένηται, καὶ ὑμῶν τοὺς παρ' ἐκεί-*
35 *νου σιτηγοῦντας; οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γ' ὑπείληφεν
οὐδείς, ὡς ἐκεῖνος ὑπομενεῖ, ἑαυτῷ μὲν ἀκύρους εἶναι
τὰς παρ' ὑμῶν δωρειάς, ὑμῖν δὲ μένειν τὰς παρ' ἑαυτῷ.
οὐκοῦν πρὸς πολλοῖς οἷς βλάψειν ὑμᾶς ὁ νόμος φαί-
νεται, καὶ προσαφαιρεῖταί τι τῶν ὑπαρχόντων ἤδη.
εἶθ' ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτ' εἰ χρὴ τοῦτον ἐξαλεῖψαι, καὶ* 468
*οὐ πάλαι βεβούλευσθε; ἀνάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς τὰ
ψηφίσματ' αὐτὰ τὰ περὶ τοῦ Λεύκωνος.*

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

36 *Ὡς μὲν εἰκότως καὶ δικαίως τετύχηκε τῆς ἀτελείας
παρ' ὑμῶν ὁ Λεύκων, ἀκηκόατ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων
ὦ ἄνδρες δικασταί. τούτων δ' ἁπάντων στήλας ἀντι-
γράφους ἐστήσαθ' ὑμεῖς κἀκεῖνος, τὴν μὲν ἐν Βοσπόρῳ,
τὴν δ' ἐν Πειραιεῖ, τὴν δ' ἐφ' Ἱερῷ. σκοπεῖτε δὴ
πρὸς ὅσης κακίας ὑπερβολὴν ὑμᾶς ὁ νόμος προάγει,*

37 ὃς ἀπιστότερον τὸν δῆμον καθίστησ' ἑνὸς ἀνδρός. μὴ
γὰρ οἴεσθ' ὑμῖν ἄλλο τι τὰς στήλας ἑστάναι ταύτας,
ἢ τούτων πάντων ὧν ἔχετ' ἢ δεδώκατε συνθήκας, αἷς
ὁ μὲν Λεύκων ἐμμένων φανεῖται καὶ ποιεῖν ἀεί τι
προθυμούμενος ὑμᾶς εὖ, ὑμεῖς δ' ἑστώσας ἀκύρους
πεποιηκότες, ὃ πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν· αὗται
γὰρ οὑτωσὶ τοῖς βουλομένοις κατὰ τῆς πόλεως βλασ-
38 φημεῖν τεκμήριον ὡς ἀληθῆ λέγουσιν ἑστήξουσιν. φέρ',
ἐὰν δὲ δὴ πέμψας ὡς ἡμᾶς ὁ Λεύκων ἐρωτᾷ, τί ἔχοντες
ἐγκαλέσαι καὶ τί μεμφόμενοι τὴν ἀτέλειαν αὐτὸν ἀφῄ-
ρησθε, τί πρὸς θεῶν ἐροῦμεν ἢ τί γράψει ποθ' ὁ τὸ
ψήφισμ' ὑπὲρ ἡμῶν γράφων; ὅτι νὴ Δί' ἦσάν τινες
39 τῶν εὑρημένων ἀνάξιοι. ἐὰν οὖν εἴπῃ πρὸς ταῦτ'
ἐκεῖνος „καὶ γὰρ Ἀθηναίων τινές εἰσιν ἴσως φαῦλοι,
καὶ οὐ διὰ ταῦτ' ἐγὼ τοὺς χρηστοὺς ἀφειλόμην, ἀλλὰ
τὸν δῆμον νομίζων χρηστὸν πάντας ἔχειν ἐῶ“, οὐ δι-
καιότερ' ἡμῶν ἐρεῖ; ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ. παρὰ πᾶσι γὰρ
ἀνθρώποις μᾶλλόν ἐστιν ἔθος διὰ τοὺς εὐεργέτας καὶ 469
ἄλλους τινὰς εὖ ποιεῖν τῶν μὴ χρηστῶν, ἢ διὰ τοὺς
φαύλους τοὺς ὁμολογουμένως ἀξίους χάριτος τὰ δο-
40 θέντ' ἀφαιρεῖσθαι. καὶ μὴν οὐδ' ὅπως οὐκ ἀντιδώσει
τῷ Λεύκωνί τις, ἂν βούληται, δύναμαι σκοπούμενος
εὑρεῖν. χρήματα μὲν γάρ ἐστιν ἀεὶ παρ' ὑμῖν αὐτοῦ,
κατὰ τὸν δὲ νόμον τοῦτον, ἐάν τις ἐπ' αὔτ' ἔλθῃ, ἢ
στερήσεται τούτων ἢ λῃτουργεῖν ἀναγκασθήσεται. ἔστι
δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον ἐκείνῳ, ἀλλ' ὅτι τὴν
δωρειὰν ὑμᾶς αὐτὸν ἀφῃρῆσθαι νομιεῖ.

41 Οὐ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μὴ Λεύκων ἀδι-
κηθῇ, μόνον δεῖ σκοπεῖν, ᾧ φιλοτιμίας εἵνεχ' ἡ περὶ
τῆς δωρειᾶς σπουδὴ γένοιτ' ἄν, οὐ χρείας, ἀλλὰ καὶ
εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν ὑμᾶς εὖ πράττων, εἰς

*δέον δὲ νῦν γέγον' αὐτῷ τὸ λαβεῖν παρ' ὑμῶν τὴν
ἀτέλειαν. τίς οὖν οὗτός ἐστιν; Ἐπικέρδης ὁ Κυρη-
ναῖος, ὅς, εἴπερ τις καὶ ἄλλος τῶν εἰληφότων, δικαίως
ἠξιώθη ταύτης τῆς τιμῆς, οὐ τῷ μεγάλ' ἢ θαυμάσι'
ἡλίκα δοῦναι, ἀλλὰ τῷ παρὰ τοιοῦτον καιρόν, ἐν ᾧ
καὶ τῶν εὖ πεπονθότων ἔργον ἦν εὑρεῖν ἐθέλοντά τινα
42 ὧν εὐεργέτητο μεμνῆσθαι. οὗτος γὰρ ἀνήρ, ὡς τὸ
ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ τὸ τότ' αὐτῷ γραφέν, τοῖς
[ἁλοῦσι τότ'] ἐν Σικελίᾳ τῶν πολιτῶν ἐν τοιαύτῃ συμ-
φορᾷ καθεστηκόσιν, ἔδωκε μνᾶς ἑκατὸν καὶ τοῦ μὴ τῷ
λιμῷ πάντας αὐτοὺς ἀποθανεῖν αἰτιώτατος γέγονεν.
καὶ μετὰ ταῦτα δοθείσης ἀτελείας αὐτῷ διὰ ταῦτα παρ'
ὑμῶν, ὁρῶν ἐν τῷ πολέμῳ πρὸ τῶν τριάκοντα μικρὸν
σπανίζοντα τὸν δῆμον χρημάτων, τάλαντον ἔδωκεν αὐτὸς
43 ἐπαγγειλάμενος. σκέψασθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν* 470
*ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄνθρωπος μᾶλλον φανερὸς
γένοιτ' εὔνους ὢν ὑμῖν, ἢ πῶς ἧττον ἄξιος ἀδικηθῆ-
ναι, ἢ πρῶτον μὲν εἰ παρὼν τῷ τῆς πόλεως ἀτυχή-
ματι, μᾶλλον ἕλοιτο τοὺς ἀτυχοῦντας καὶ τὴν παρὰ
τούτων χάριν, ἥτις ποτ' ἤμελλεν ἔσεσθαι, ἢ τοὺς ἐν
ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ κεκρατηκότας καὶ παρ' οἷς ἦν, δεύ-
τερον δ', ἑτέραν χρείαν ἰδών, εἰ φαίνοιτο διδούς, καὶ
μὴ πῶς ἰδίᾳ τὰ ὄντα σώσει προνοούμενος, ἀλλ' ὅπως
44 τῶν ὑμετέρων μηδὲν ἐνδεῶς ἕξει τὸ καθ' αὑτόν. τοῦ-
τον μέντοι τὸν τῷ μὲν ἔργῳ παρὰ τοὺς μεγίστους και-
ροὺς οὑτωσὶ κοινὰ τὰ ὄντα τῷ δήμῳ κεκτημένον, τῷ
δὲ ῥήματι καὶ τῇ τιμῇ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντα, οὐχὶ τὴν
ἀτέλειαν ἀφαιρήσεσθε (οὐδὲ γὰρ οὔσῃ χρώμενος φαί-
νεται), ἀλλὰ τὸ πιστεύειν ὑμῖν, οὗ τί γένοιτ' ἂν
αἴσχιον; τὸ τοίνυν ψήφισμ' ὑμῖν αὔτ' ἀναγνώσεται
τὸ τότε ψηφισθὲν τῷ ἀνδρί. καὶ θεωρεῖτ' ὦ ἄνδρες*

Ἀθηναῖοι, ὅσα ψηφίσματ' ἄκυρα ποιεῖ [ὁ νόμος], καὶ οἵους ἀνθρώπους ἀδικεῖ, καὶ ἐν ὁποίοις καιροῖς χρησίμους ὑμῖν παρασχόντας ἑαυτούς· εὑρήσετε γὰρ τούτους, οὓς ἥκιστα προσῆκ', ἀδικοῦντα. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

45 *Τὰς μὲν εὐεργεσίας, ἀνθ' ὧν εὕρετο τὴν ἀτέλειαν
ὁ Ἐπικέρδης, ἀκηκόατ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων ὦ ἄνδρες
δικασταί. σκοπεῖτε δὲ μὴ τοῦτ', εἰ μνᾶς ἑκατὸν καὶ
πάλιν τάλαντον ἔδωκεν (οὐδὲ γὰρ τοὺς λαβόντας ἔγωγ'
ἡγοῦμαι τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων θαυμάσαι), ἀλλὰ
τὴν προθυμίαν καὶ τὸ αὐτὸν ἐπαγγειλάμενον ποιεῖν* 471
46 *καὶ τοὺς καιροὺς ἐν οἷς. πάντες μὲν γάρ εἰσιν ἴσως
ἄξιοι χάριν ἀνταπολαμβάνειν οἱ προϋπάρχοντες τῷ ποιεῖν
εὖ, μάλιστα δ' οἱ παρὰ τὰς χρείας, ὧν εἷς οὗτος
ἀνὴρ ὢν φαίνεται. εἶτ' οὐκ αἰσχυνόμεθ' ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας εἰ μηδεμίαν ποιησάμενοι
τούτων μηδενὸς μνείαν ἀφῃρημένοι φανού-*
47 *μεθα τὴν δωρειάν, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; οὐ γὰρ
εἰ ἕτεροι μὲν ἦσαν οἱ τότε σωθέντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ
δόντες τὴν ἀτέλειαν, ἕτεροι δ' ὑμεῖς οἱ νῦν ἀφαιρούμενοι,
λύει τοῦτο τὴν αἰσχύνην, ἀλλ' ἐνταῦθα δὴ καὶ
τὸ δεινόν ἐστιν. εἰ γὰρ οἱ μὲν εἰδότες καὶ παθόντες
ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν, ἡμεῖς δ' οἱ λόγῳ
ταῦτ' ἀκούοντες ὡς ἀναξίων ἀφαιρησόμεθα, πῶς οὐχ*
48 *ὑπέρδεινον ποιήσομεν; ὁ αὐτὸς τοίνυν ἐστί μοι λόγος
καὶ περὶ τῶν τοὺς τετρακοσίους καταλυσάντων, καὶ
περὶ τῶν ὅτ' ἔφευγεν ὁ δῆμος χρησίμους αὐτοὺς παρασχόντων·
πάντας γὰρ αὐτοὺς ἡγοῦμαι δεινότατ' ἂν
παθεῖν, εἴ τι τῶν τότε ψηφισθέντων αὐτοῖς λυθείη.*
49 *Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται, πολὺ τοῦ*

*δεηθῆναί τινος τοιούτου νῦν ἀπέχειν τὴν πόλιν, ταῦτα
μὲν εὐχέσθω τοῖς θεοῖς, κἀγὼ συνεύχομαι, λογιζέσθω
δὲ πρῶτον μέν, ὅτι περὶ νόμου μέλλει φέρειν τὴν ψῆφον,
ᾧ μὴ λυθέντι δεήσει χρῆσθαι, δεύτερον δ' ὅτι βλά-
πτουσιν οἱ πονηροὶ νόμοι καὶ τὰς ἀσφαλῶς οἰκεῖν οἰο-
μένας πόλεις. οὐ γὰρ ἂν μετέπιπτε τὰ πράγματ' ἐπ'
ἀμφότερα, εἰ μὴ τοὺς μὲν ἐν κινδύνῳ καθεστηκότας
καὶ πράξεις χρησταὶ καὶ νόμοι καὶ ἄνδρες χρηστοὶ καὶ
πάντ' ἐξητασμέν' ἐπὶ τὸ βέλτιον προῆγε, τοὺς δ' ἐν
ἁπάσῃ καθεστάναι δοκοῦντας εὐδαιμονίᾳ πάντα ταῦτ'* 472
50 *ἀμελούμεν' ὑπέρρει κατὰ μικρόν. τῶν γὰρ ἀνθρώπων
οἱ πλεῖστοι κτῶνται μὲν τἀγαθὰ τῷ καλῶς βουλεύεσθαι
καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν, φυλάττειν δ' οὐκ ἐθέλουσι
τοῖς αὐτοῖς τούτοις. ὃ μὴ πάθητε νῦν ὑμεῖς, μηδ'
οἴεσθε νόμον τοιοῦτον θέσθαι δεῖν, ὃς καλῶς τε πράτ-
τουσαν τὴν πόλιν ἡμῶν πονηρᾶς δόξης ἀναπλήσει, ἐάν
τέ τι συμβῇ ποτ', ἔρημον τῶν ἐθελησόντων ἀγαθόν τι
ποιεῖν καταστήσει.*

51 *Οὐ τοίνυν μόνον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς ἰδίᾳ
γνόντας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς καὶ παρασχόντας χρησίμους
αὐτοὺς ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων καιρῶν, οἵων
μικρῷ πρότερον Φορμίων διεξελήλυθε κἀγὼ νῦν εἴρηκα,
ἄξιόν ἐστιν εὐλαβηθῆναι ἀδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς
ἄλλους, οἳ πόλεις ὅλας, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμά-
χους ὑμῖν ἐπὶ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου πα-
ρέσχον, καὶ λέγοντες ἃ συμφέρει τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ*
52 *καὶ πράττοντες· ὧν ἔνιοι διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὔνοιαν
στέρονται τῆς πατρίδος. ὧν ἐπέρχεταί μοι πρώτους
ἐξετάσαι τοὺς ἐκ Κορίνθου φεύγοντας. ἀναγκάζομαι
δὲ λέγειν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα, ἃ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυ-
τέρων αὐτὸς ἀκήκοα. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὅσα χρησίμους*

ὑμῖν ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι παρέσχον, ἐάσω· ἀλλ' ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἐγένεθ' ἡ ἐν Κορίνθῳ, τῶν ἐν τῇ πόλει βουλευσαμένων μετὰ τὴν μάχην μὴ δέχεσθαι τῷ τείχει τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ πρὸς Λακε-
53 δαιμονίους ἐπικηρυκεύεσθαι, ὁρῶντες ἠτυχηκυῖαν τὴν πόλιν καὶ τῆς παρόδου κρατοῦντας Λακεδαιμονίους, οὐχὶ προὔδωκαν οὐδ' ἐβουλεύσαντ' ἰδίᾳ περὶ τῆς αὑτῶν 478
σωτηρίας, ἀλλὰ πλησίον ὄντων μεθ' ὅπλων ἁπάντων Πελοποννησίων, ἀνέῳξαν τὰς πύλας ὑμῖν βίᾳ τῶν πολλῶν, καὶ μᾶλλον εἵλοντο μεθ' ὑμῶν τῶν τότε στρατευσαμένων, εἴ τι δέοι, πάσχειν, ἢ χωρὶς ὑμῶν ἀκινδύνως σεσῶσθαι, καὶ εἰσέφρουν τὸ στράτευμα, καὶ διέ-
54 σωσαν καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους. ἐπειδὴ δ' ἡ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνη μετὰ ταῦτ' ἐγένεθ' ἡ ἐπ' Ἀνταλκίδου, ἀντὶ τῶν ἔργων τούτων ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐξέπεσον. ὑποδεξάμενοι δ' ὑμεῖς αὐτοὺς ἐποιήσατ' ἔργον ἀνθρώπων καλῶν κἀγαθῶν· ἐψηφίσασθε γὰρ αὐτοῖς ἅπανθ' ὧν ἐδέοντο. εἶτα ταῦτα νῦν εἰ χρὴ κύρι' εἶναι σκοποῦμεν; ἀλλ' ὁ λόγος πρῶτον αἰσχρὸς τοῖς σκοπουμένοις, εἴ τις ἀκούσειεν ὡς Ἀθηναῖοι σκοποῦσιν, εἰ χρὴ τοὺς εὐεργέτας ἐᾶν τὰ δοθέντ' ἔχειν· πάλαι γὰρ ἐσκέφθαι ταῦτα καὶ ἐγνῶσθαι προσῆκεν. ἀνάγνωθι καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμ' αὐτοῖς.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

55 Ἃ μὲν ἐψηφίσασθε τοῖς φεύγουσιν δι' ὑμᾶς Κορινθίων ταῦτ' ἐστὶν ὦ ἄνδρες δικασταί. ὅρα δ', εἴ τις ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἰδὼν [ἢ παρὼν] ἤ τινος εἰδότος διεξιόντος ἀκούσας, ἀκούσαι τοῦ νόμου τούτου τὰς τότε δωρειὰς δοθείσας ἀφαιρουμένου, ὅσην ἂν κακίαν τῶν θεμένων τὸν νόμον καταγνοίη, οἳ παρὰ μὲν

*τὰς χρείας οὕτω φιλάνθρωποι καὶ πάντα ποιοῦντες,
ἐπειδὴ δ' ἐπράξαμεν πάνθ' ὅσ' ἂν εὐξαίμεθα, οὕτως
ἀχάριστοι καὶ κακοί, ὥστε τούς τ' ἔχοντας ἀφῃρήμεθα,
καὶ τὸ λοιπὸν μηδενὶ δοῦναι ταῦτ' ἐξεῖναι νόμον τε-
56 θείκαμεν. νὴ Δί' ἀνάξιοι γάρ τινες τῶν εὑρημένων 474
ταῦτ' ἦσαν· τουτὶ γὰρ παρὰ πάντ' ἔσται τὸν λόγον
αὐτοῖς. ἔπειτ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν, ὅτι τὴν ἀξίαν,
ὅταν διδῶμεν, δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ ταῦθ' ὕστερον
χρόνῳ παμπληθεῖ; τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς τι μὴ δοῦναι
γνώμῃ χρησαμένων ἔργον ἀνθρώπων ἐστί· τὸ δὲ τοὺς
ἔχοντας ἀφαιρεῖσθαι φθονούντων, τοῦτο δ' οὐ δεῖ
57 δοκεῖν ὑμᾶς πεπονθέναι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖν' ὀκνήσω
περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ οὐ
τὸν αὐτὸν τρόπον νομίζω πόλει τὸν ἄξιον ἐξεταστέον
εἶναι καὶ ἰδιώτῃ· οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν ἡ σκέψις.
ἰδίᾳ μὲν γὰρ ἕκαστος ἡμῶν σκοπεῖ, τίς ἄξιός ἐστιν
ἑκάστου κηδεστὴς ἢ τῶν τοιούτων τι γίγνεσθαι, ταῦτα
δὲ καὶ νόμοις τισὶν καὶ δόξαις διώρισται· κοινῇ δ' ἡ
πόλις καὶ ὁ δῆμος, ὅστις ἂν αὐτὸν εὖ ποιῇ καὶ σῴζῃ,
τοῦτο δ' οὐ γένει καὶ δόξῃ κρινόμενον ἴδοι τις ἄν, ἀλλ'
ἔργῳ. ὅταν μὲν οὖν εὖ πάσχειν δέῃ, τὸν βουλόμενον
[εὖ] ποιεῖν ἡμᾶς ἐάσομεν, ἐπειδὰν δὲ πάθωμεν, τότε
τὴν ἀξίαν τοῦ ποιήσαντος σκεψόμεθα; οὐκ ἄρ' ὀρθῶς
βουλευσόμεθα.*

58 *Ἀλλὰ νὴ Δία οὗτοι μόνοι τοῦτο πείσονται, καὶ
περὶ τούτων μόνων ποιοῦμαι λόγον τοσοῦτον. πολλοῦ
γε καὶ δέω. ἀλλὰ πάντας μὲν οὐδ' ἂν ἐγχειρήσαιμ'
ἐξετάζειν, ὅσοι πεποιηκότες ὑμᾶς εὖ διὰ τὸν νόμον, εἰ
μὴ λυθήσεται, τὰ δοθέντ' ἀφαιρεθήσονται· ἓν δ' ἢ δύο
δείξας ἔτι ψηφίσματ' ἀπαλλάττομαι τοῦ περὶ τούτων
59 λέγειν. τοῦτο μὲν τοίνυν Θασίους τοὺς μετ' Ἐκφάν-*

του, πῶς οὐκ ἀδικήσετ', ἐὰν ἀφαιρῆσθε τὴν ἀτέλειαν,
οἳ παραδόντες ὑμῖν Θάσον, καὶ τὴν Λακεδαιμονίων
φρουρὰν μεθ' ὅπλων ἐκβαλόντες, καὶ Θρασύβουλον
εἰσαγαγόντες, καὶ παρασχόντες φίλην ὑμῖν τὴν αὑτῶν 475
πατρίδα, αἴτιοι τοῦ γενέσθαι σύμμαχον τὸν περὶ Θρᾴ-
60 κην τόπον ὑμῖν ἐγένοντο; τοῦτο δ' Ἀρχέβιον καὶ Ἡρα-
κλείδην, οἳ Βυζάντιον παραδόντες Θρασυβούλῳ κυρίους
ὑμᾶς ἐποίησαν τοῦ Ἑλλησπόντου, ὥστε τὴν δεκάτην
ἀποδόσθαι, καὶ χρημάτων εὐπορήσαντας Λακεδαιμο-
νίους ἀναγκάσαι τοιαύτην, οἵαν ὑμῖν ἐδόκει, ποιήσα-
σθαι τὴν εἰρήνην; ὧν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μετὰ ταῦτ'
ἐκπεσόντων, ἐψηφίσασθ' ἅπερ οἶμαι φεύγουσιν εὐερ-
γέταις δι' ὑμᾶς προσῆκε, προξενίαν, εὐεργεσίαν, ἀτέ-
λειαν ἁπάντων. εἶτα τοὺς δι' ὑμᾶς φεύγοντας καὶ
δικαίως τι παρ' ὑμῶν εὑρομένους, ἐάσωμεν ἀφαιρε-
θῆναι ταῦτα, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; ἀλλ' αἰσχρὸν
61 ἂν εἴη. μάθοιτε δὲ τοῦτο μάλιστ' ἄν, ἐκείνως εἰ λο-
γίσαισθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς· εἴ τινες νυνὶ τῶν ἐχόν-
των Πύδναν ἢ Ποτείδαιαν ἢ τι τῶν ἄλλων χωρίων,
ἃ Φιλίππῳ μέν ἐστιν ὑπήκο', ὑμῖν δ' ἐχθρά, τὸν αὐτὸν
τρόπον ὅνπερ ἡ Θάσος ἦν τότε καὶ τὸ Βυζάντιον Λα-
κεδαιμονίοις μὲν οἰκεῖ', ὑμῖν δ' ἀλλότρια, παραδώσειν
ταῦτ' ἐπαγγείλαιντ', ἂν αὐτοῖς τὰς αὐτὰς δῶτε δω-
ρειάς, ἅσπερ Ἐκφάντῳ τῷ Θασίῳ καὶ Ἀρχεβίῳ τῷ Βυ-
62 ζαντίῳ, καί τινες τούτων ἀντιλέγοιεν αὐτοῖς, ταῦτα
λέγοντες ὡς δεινὸν εἴ τινες μόνοι τῶν ἄλλων μετοί-
κων μὴ χορηγοῖεν, πῶς ποτ' ἂν σχοῖτε πρὸς τοὺς ταῦτα
λέγοντας; ἢ δῆλον ὅτι φωνὴν οὐκ ἂν ἀνάσχοισθ' ὡς
συκοφαντούντων; οὐκοῦν αἰσχρὸν εἰ μέλλοντες μὲν εὖ
πάσχειν συκοφάντην ἂν τὸν ταῦτα λέγονθ' ἡγοῖσθε,
ἐπὶ τῷ δ' ἀφελέσθαι τὰς τῶν προτέρων εὐεργετῶν

δωρειὰς ταῦτα λεγόντων ἀκούσεσθε. φέρε δὴ κἀκεῖνο
63 ἐξετάσωμεν. οἱ προδόντες τὴν Πύδναν καὶ τἄλλα χωρία 476
τῷ Φιλίππῳ, τῷ ποτ' ἐπαρθέντες ἡμᾶς ἠδίκουν; ἢ
πᾶσι πρόδηλον τοῦθ', ὅτι ταῖς παρ' ἐκείνου δωρειαῖς,
ἃς διὰ ταῦτ' ἔσεσθαι σφίσιν ἡγοῦντο; πότερ' οὖν
μᾶλλον ἔδει σ' ὦ Λεπτίνη τοὺς ἐχθροὺς, εἰ δύνασαι,
πεῖσαι, τοὺς ἐπὶ τοῖς πρὸς ἡμᾶς ἀδικήμασιν γιγνο-
μένους ἐκείνων εὐεργέτας μὴ τιμᾶν, ἢ θεῖναι νόμον
ἡμῖν, ὃς τῶν τοῖς ἡμετέροις εὐεργέταις ὑπαρχουσῶν
δωρειῶν ἀφαιρεῖταί τι; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. ἀλλ'
ἵνα μὴ πόρρω τοῦ παρόντος γένωμαι, λαβὲ τὰ ψηφί-
σμαθ' ἃ τοῖς Θασίοις καὶ Βυζαντίοις ἐγράφη. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

64 Ἠκούσατε μὲν τῶν ψηφισμάτων ὦ ἄνδρες δικα-
σταί. τούτων δ' ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν οὐκέτ' εἰσίν.
ἀλλὰ τὰ ἔργα τὰ πραχθέντ' ἔστιν, ἐπειδήπερ ἅπαξ
ἐπράχθη. προσήκει τοίνυν τὰς στήλας ταύτας κυρίας
ἐᾶν τὸν πάντα χρόνον, ἵν', ἕως μὲν ἄν τινες ζῶσι,
μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται, ἐπειδὰν δὲ τελευτήσωσιν,
ἐκεῖναι τοῦ τῆς πόλεως ἤθους μνημεῖον ὦσι, καὶ παρα-
δείγμαθ' ἑστῶσι τοῖς βουλομένοις τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγα-
θόν, ὅσους εὖ ποιήσαντας ἡ πόλις ἀντ' εὖ πεποίηκεν.
65 καὶ μὴν μηδ' ἐκεῖν' ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λανθα-
νέτω, ὅτι τῶν αἰσχίστων ἐστὶν πάντας ἀνθρώπους
ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, τὰς μὲν συμφορὰς, αἷς δι' ὑμᾶς
ἐχρήσανθ' οἱ ἄνδρες οὗτοι, πάντα τὸν χρόνον κυρίας
αὐτοῖς γεγενημένας, τὰς δὲ δωρειὰς, ἃς ἀντὶ τούτων
66 ἔλαβον παρ' ὑμῶν, καὶ δὴ λελυμένας. πολὺ γὰρ μᾶλ-
λον ἥρμοττεν τὰ δοθέντ' ἐῶντας τῶν ἀτυχημάτων
ἀφαιρεῖν, ἢ τούτων μενόντων τὰς δωρειὰς ἀφαιρεῖσθαι.

φέρε γὰρ πρὸς Διός, τίς ἐστιν ὅστις εὖ ποιεῖν ὑμᾶς
βουλήσεται, μέλλων, ἂν μὲν ἀποτύχῃ, παραχρῆμα δίκην
δώσειν τοῖς ἐχθροῖς, ἂν δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας
παρ' ὑμῶν ἀπίστους ἕξειν;

67 Πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἂν ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ
τοῦτο μόνον δόξαιμι δίκαιον κατηγορεῖν τοῦ νόμου,
ὅτι πολλοὺς ξένους εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν,
τῶν δὲ πολιτῶν μηδέν' ἄξιον δοκοίην ἔχειν δεῖξαι τῶν
εὑρημένων ταύτην τὴν τιμήν. καὶ γὰρ τἄλλ' ἀγάθ'
εὐξαίμην ἂν ἔγωγε παρ' ἡμῖν εἶναι πλεῖστα, καὶ ἄν-
δρας ἀρίστους καὶ πλείστους [εὐεργέτας] τῆς πόλεως
68 πολίτας εἶναι. πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα σκοπεῖτ',
εἰ ἄρ' ἄξιον, καταμεμψαμένους ἢ τὸν ἄνδρα ἢ τὰ πε-
πραγμένα, ἄκυρόν τι ποιῆσαι τῶν ἐκείνῳ δοθέντων.
οὗτος γάρ, ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν κατὰ
τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων, μετὰ τὴν τοῦ δήμου κάθοδον
τὴν ἐκ Πειραιῶς ἀσθενοῦς ἡμῶν τῆς πόλεως οὔσης καὶ
ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ'
ἡμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν λαβών, κατεναυμάχησεν
Λακεδαιμονίους, καὶ πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας
εἴθισ' ἀκούειν ἡμῶν, καὶ τοὺς ἁρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ
τῶν νήσων, καὶ μετὰ ταῦτα δεῦρ' ἐλθὼν ἀνέστησε τὰ
τείχη, καὶ πρῶτος πάλιν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε
69 τῇ πόλει τὸν λόγον πρὸς Λακεδαιμονίους εἶναι. καὶ
γάρ τοι μόνῳ τῶν πάντων αὐτῷ τοῦτ' ἐν τῇ στήλῃ
γέγραπται· „ἐπειδὴ [Κόνων]“ φησὶν „ἠλευθέρωσε τοὺς
'Αθηναίων συμμάχους.“ ἔστιν δὲ τοῦτο τὸ γράμμ' ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτούς,
ὑμῖν δὲ πρὸς πάντας τοὺς Ἕλληνας· ὅτου γὰρ ἄν τις
παρ' ὑμῶν ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται, τούτου
70 τὴν δόξαν τὸ τῆς πόλεως ὄνομα καρποῦται. διόπερ οἱ

μόνον αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔδωκαν οἱ τότε, ἀλλὰ καὶ χαλκῆν εἰκόνα, ὥσπερ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, ἔστησαν πρώτου· ἡγοῦντο γὰρ οὐ μικρὰν τυραννίδα καὶ τοῦτον τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα πεπαυκέναι. ἵν' οὖν μᾶλλον οἷς λέγω προσέχητε, τὰ ψηφίσμαθ' ὑμῖν αὔτ' ἀναγνώσεται τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ Κόνωνι. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

71 Οὐ τοίνυν μόνων ὑφ' ὑμῶν ὁ Κόνων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τότ' ἐτιμήθη πράξας ἃ διεξῆλθον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν, οἳ δικαίως ὧν εὐεργέτηντο χάριν δεῖν ᾤοντ' ἀποδιδόναι. οὐκοῦν αἰσχρὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ αἱ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις δωρειαὶ βέβαιοι μένουσιν αὐτῷ, τῆς δὲ παρ' ὑμῶν μόνης τοῦτ'
72 ἀφαιρήσεται. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο καλόν, ζῶντα μὲν αὐτὸν οὕτω τιμᾶν ὥστε τοσούτων ὅσων ἀκηκόατ' ἀξιοῦν, ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε, μηδεμίαν ποιησαμένους [τούτων] μνείαν ἀφελέσθαι τι τῶν δοθέντων τότε. πολλὰ μὲν γάρ ἐστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν ὑπ' ἐκείνου πραχθέντων ἄξι' ἐπαίνου, δι' ἃ πάντα προσήκει μὴ λύειν τὰς ἐπὶ τούτοις δοθείσας δωρειάς, κάλλιστον δὲ πάν-
73 των ἡ τῶν τειχῶν ἀνάστασις. γνοίη δ' ἄν τις εἰ παραθείη πῶς Θεμιστοκλῆς, ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἁπάντων ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, ταὐτὸ τοῦτ' ἐποίησεν. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν εἰπὼν τοῖς πολίταις, κἂν ἀφίκηταί τις ἐκ Λακεδαίμονος, κατέχειν κελεύσας, οἴχεσθαι 479
πρεσβεύων αὐτὸς ὡς τοὺς Λακεδαιμονίους. λόγων δὲ γιγνομένων [ἐκεῖ] καί τινων ἀπαγγελλόντων ὡς Ἀθηναῖοι τειχίζουσιν, ἀρνεῖσθαι καὶ πρέσβεις πέμπειν σκεψομένους κελεύειν, ἐπειδὴ δ' οὐχ ἧκον οὗτοι, πέμπειν

ἑτέρους παραινεῖν. καὶ πάντες ἴσως ἀκηκόαθ' ὃν τρό-
74 πον ἐξαπατῆσαι λέγεται. φημὶ τοίνυν ἐγώ (καὶ πρὸς
Διὸς ἄνδρες Ἀθηναῖοι μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ,
ἀλλὰ τἀληθὲς σκοπείτω), ὅσῳ τὸ φανερῶς τοῦ λάθρᾳ
κρεῖττον, καὶ [τὸ] νικῶντας ἢ παρακρουσαμένους πράτ-
τειν ὁτιοῦν ἐντιμότερον, τοσούτῳ κάλλιον Κόνωνα τὰ
τείχη στῆσαι Θεμιστοκλέους· ὁ μὲν γὰρ λαθών, ὁ δὲ
νικήσας τοὺς κωλύσοντας αὔτ' ἐποίησεν. οὐ τοίνυν
ἄξιον τὸν τοιοῦτον ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθῆναι, οὐδ' ἔλατ-
τον σχεῖν τῶν ῥητόρων τῶν διδαξόντων ὑμᾶς, ὡς ἀφε-
λέσθαι τι χρὴ τῶν ἐκείνῳ δοθέντων.
75 Εἶεν. ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τὸν Χαβρίου περιί-
δωμεν ἀφαιρεθέντα τὴν ἀτέλειαν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτῷ
δικαίως παρ' ὑμῶν λαβὼν κατέλιπεν. ἀλλ' οὐδέν' ἀν-
θρώπων εὖ φρονοῦντ' οἶμαι ταῦτ' ἂν φῆσαι καλῶς
ἔχειν. ἴστε μὲν οὖν ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ
λόγου, ὅτι σπουδαῖος Χαβρίας ἦν ἀνήρ, οὐ μὴν κωλύει
γ' οὐδὲν κἀμὲ διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι τῶν πεπρα-
76 γμένων αὐτῷ. ὃν μὲν οὖν τρόπον ὑμᾶς ἔχων πρὸς
ἅπαντας Πελοποννησίους παρετάξατ' ἐν Θήβαις, καὶ
ὡς Γοργώπαν ἀπέκτεινεν ἐν Αἰγίνῃ, καὶ ὅσ' ἐν Κύπρῳ
τρόπαι' ἔστησεν καὶ μετὰ ταῦτ' ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅτι
πᾶσαν ἐπελθὼν ὀλίγου δέω λέγειν χώραν, οὐδαμοῦ τὸ
τῆς πόλεως ὄνομ' οὐδ' αὐτὸν κατῄσχυνεν, οὔτε πάνυ 480
ῥᾴδιον κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν, πολλή τ' αἰσχύνη λέγον-
τος ἐμοῦ ταῦτ' ἐλάττω φανῆναι τῆς ἐν ἑκάστῳ νῦν περὶ
αὐτοῦ δόξης ὑπαρχούσης. ἃ δ' οὐδαμῶς ἂν εἰπὼν
οἴομαι μικρὰ ποιῆσαι, ταῦθ' ὑπομνῆσαι πειράσομαι.
77 ἐνίκησεν μὲν τοίνυν Λακεδαιμονίους ναυμαχῶν καὶ
πεντήκοντα μιᾶς δεούσας ἔλαβ' αἰχμαλώτους τριήρεις,
εἷλε δὲ τῶν νήσων τούτων τὰς πολλὰς καὶ παρέδωκεν

ὑμῖν καὶ φιλίας ἐποίησ' ἐχθρῶς ἐχούσας πρότερον,
τρισχίλια δ' αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγε, καὶ πλέον
ἢ δέκα καὶ ἑκατὸν τάλαντ' ἀπέφην' ἀπὸ τῶν πολε-
μίων. καὶ τούτων πάντων ὑμῶν τινὲς οἱ πρεσβύτατοι
μάρτυρές εἰσί μοι. πρὸς δὲ τούτοις ἄλλας τριήρεις
πλεῖν ἢ εἴκοσιν εἷλε κατὰ μίαν καὶ δύο λαμβάνων, ἃς
78 *ἁπάσας εἰς τοὺς ὑμετέρους λιμένας κατήγαγεν. ἑνὶ δ'*
ἐν κεφαλαίῳ μόνος τῶν πάντων στρατηγῶν οὐ πόλιν,
οὐ φρούριον, οὐ ναῦν, οὐ στρατιώτην ἀπώλεσεν οὐδέν'
ἡγούμενος ὑμῶν, οὐδ' ἔστιν οὐδενὶ τῶν ὑμετέρων
ἐχθρῶν τρόπαιον οὐδὲν ἀφ' ὑμῶν τε κἀκείνου, ὑμῖν
δ' ἀπὸ πολλῶν πόλλ' ἐκείνου στρατηγοῦντος. ἵνα δὲ
μὴ λέγων παραλίπω τι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, ἀνα-
γνώσεται γεγραμμένας ὑμῖν τάς τε ναῦς ὅσας ἔλαβεν
καὶ οὗ ἑκάστην, καὶ τῶν πόλεων τὸν ἀριθμὸν καὶ
τῶν χρημάτων τὸ πλῆθος, καὶ τῶν τροπαίων, οὗ ἕκα-
στον. λέγε.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΧΑΒΡΙΟΥ.

79 *Δοκεῖ τισὶν ὑμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὗτος ὁ*
τοσαύτας πόλεις λαβὼν καὶ τριήρεις τῶν πολεμίων
ναυμαχίᾳ νικήσας, καὶ τοσούτων καλῶν αἴτιος ὤν, 481
αἰσχροῦ δ' οὐδενὸς τῇ πόλει, ἄξιος εἶναι ἀποστερηθῆ-
ναι τὴν ἀτέλειαν, ἣν εὕρετο παρ' ὑμῶν καὶ τῷ υἱεῖ
κατέλιπεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἴομαι. καὶ γὰρ ἂν ἄλογον
εἴη· μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν ἢ ναῦς δέκα [μόνας],
περὶ προδοσίας ἂν αὐτὸν εἰσήγγελλον οὗτοι, καὶ εἰ
80 *ἥλω, τὸν ἅπαντ' ἂν ἀπωλώλει χρόνον· ἐπειδὴ δὲ τοὐ-*
ναντίον ἑπτακαίδεκα μὲν πόλεις εἷλεν, ἑβδομήκοντα δὲ
ναῦς ἔλαβε, τρισχιλίους δ' αἰχμαλώτους, δέκα δὲ καὶ
ἑκατὸν τάλαντ' ἀπέφηνε, τοσαῦτα δ' ἔστησε τρόπαια,

τηνικαῦτα δ' οὐκ ἔσται κύρι' αὐτῷ τὰ δοθέντ' ἐπὶ τούτοις; καὶ μὴν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ ζῶν πάνθ' ὑπὲρ ὑμῶν φανήσεται πράξας Χαβρίας, καὶ τὴν τελευτὴν αὐτὴν τοῦ βίου πεποιημένος οὐχ ὑπὲρ ἄλλου τινός, ὥστε δικαίως ἂν οὐ μόνον διὰ τὰ ζῶντι πεπραγμένα φαίνοισθ' εὐνοϊκῶς διακείμενοι πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
81 ἀλλὰ καὶ διὰ ταύτην. ἄξιον τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κἀκεῖνο σκοπεῖν, ὅπως μὴ φανούμεθα φαυλότεροι Χίων περὶ τοὺς εὐεργέτας γεγενημένοι. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μέν, ἐφ' οὓς μεθ' ὅπλων ἦλθεν ἐν ἐχθροῦ τάξει, μηδὲν ὧν ἔδοσαν πρότερον νῦν ἀφῄρηνται, ἀλλὰ τὰς πάλαι χάριτας μείζους τῶν καινῶν ἐγκλημάτων πεποίηνται, ὑμεῖς δ', ὑπὲρ ὧν ἐπ' ἐκείνους ἐλθὼν ἐτελεύτησεν, ἀντὶ τοῦ διὰ ταῦτ' ἔτι μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς προτέραις εὐεργεσίαις τι δοθέντων ἀφῃρημένοι φανήσεσθε, πῶς οὐκ εἰκότως αἰσχύνην ἕξετε;
82 καὶ μὴν καὶ κατ' ἐκεῖνο ἀνάξι' ἂν εἴη πεπονθὼς ὁ παῖς εἰ τῆς δωρειᾶς ἀφαιρεθείη, καθ' ὃ πολλάκις ὑμῶν 482
στρατηγήσαντος Χαβρίου, οὐδενὸς πώποθ' υἱὸς ὀρφανὸς δι' ἐκεῖνον ἐγένετο, αὐτὸς δ' ἐν ὀρφανίᾳ τέθραπται διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν τοῦ πατρός. οὕτω γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται βεβαίως πως ἐκεῖνος φιλόπολις, ὥστε δοκῶν καὶ ὢν ἀσφαλέστατος στρατηγὸς ἁπάντων, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν, ὁπόθ' ἡγοῖτ', ἐχρῆτο τούτῳ, ὑπὲρ αὑτοῦ δ', ἐπειδὴ τὸ καθ' αὑτὸν ἐτάχθη κινδυνεύειν, παρεῖδε, καὶ μᾶλλον εἵλετο μὴ ζῆν, ἢ καται-
83 σχῦναι τὰς παρ' ὑμῶν ὑπαρχούσας αὐτῷ τιμάς. εἶθ' ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος ᾤετο δεῖν ἀποθνῄσκειν ἢ νικᾶν, ταῦθ' ἡμεῖς ἀφελώμεθα τὸν υἱὸν αὐτοῦ; καὶ τί φήσομεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τὰ μὲν τρόπαι' ἑστήκῃ δῆλα πᾶσιν ἀνθρώποις, ἃ ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν ἐκεῖνος

*ἔστησε, τῶν δ' ἐπὶ τούτοις δωρειῶν ἀφῃρημένον τι
φαίνηται; οὐ σκέψεσθ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ λο-
γιεῖσθε, ὅτι νῦν οὐχ ὁ νόμος κρίνεται πότερ' ἔστ' ἐπι-
τήδειος ἢ οὔ, ἀλλ' ὑμεῖς δοκιμάζεσθ' εἴτ' ἐπιτήδειοι
πάσχειν ἔστ' εὖ τὸν λοιπὸν χρόνον εἴτε μή;*

84 *Λαβὲ δὴ καὶ τὸ τῷ Χαβρίᾳ ψήφισμα ψηφισθέν.
ὅρα δὴ καὶ σκόπει· δεῖ γὰρ αὔτ' ἐνταῦθ' εἶναί που.*

*Ἐγὼ δ' ἔτι τοῦτ' εἰπεῖν ὑπὲρ Χαβρίου βούλομαι.
ὑμεῖς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τιμῶντές ποτ' Ἰφικράτην,
οὐ μόνον αὐτὸν ἐτιμήσατ', ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον Στρά-
βακα καὶ Πολύστρατον· καὶ πάλιν Τιμοθέῳ διδόντες
τὴν δωρειάν, δι' ἐκεῖνον ἐδώκατε καὶ Κλεάρχῳ καί
τισιν ἄλλοις πολιτείαν. Χαβρίας δ' αὐτὸς ἐτιμήθη παρ'*
85 *ὑμῖν μόνος. εἰ δὴ τόθ', ὅθ' εὑρίσκετο τὴν δωρειάν,* 483
*ἠξίωσ' ὑμᾶς, ὥσπερ δι' Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον εὖ
τινὰς πεποιήκατε, οὕτω καὶ δι' ἑαυτὸν εὖ ποιῆσαι τού-
των τινὰς τῶν εὑρημένων τὴν ἀτέλειαν, οὓς νῦν οὗτοι
μεμφόμενοι πάντας ἀφαιρεῖσθαι κελεύουσιν, ὁμοίως
οὐκ ἂν ἐδώκατε ταύτην αὐτῷ τὴν χάριν; ἔγωγ' ἡγοῦ-*
86 *μαι. εἶθ' οἷς δι' ἐκεῖνον ἂν τότ' ἐδώκατε δωρειάν,
διὰ τούτους νῦν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφαιρήσεσθε τὴν ἀτέ-
λειαν; ἀλλ' ἄλογον. οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἁρμόττει δοκεῖν,
παρὰ μὲν τὰς εὐεργεσίας οὕτω προχείρως ἔχειν, ὥστε
μὴ μόνους αὐτοὺς τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς
ἐκείνων φίλους, ἐπειδὰν δὲ χρόνος διέλθῃ βραχύς, καὶ
ὅσ' αὐτοῖς δεδώκατε, ταῦτ' ἀφαιρεῖσθαι.*

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΑΒΡΙΟΥ ΤΙΜΩΝ.

87 *Οὓς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε, εἰ μὴ λύσετε τὸν νόμον,
πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, οὓς ἀκηκόατ', εἰσὶν ὦ ἄνδρες δι-
κασταί. σκοπεῖτε δὴ καὶ λογίσασθ' ἐν ὑμῖν αὐτοῖς,*

εἴ τινες τούτων τῶν τετελευτηκότων λάβοιεν τρόπῳ τινὶ τοῦ νυνὶ γιγνομένου πράγματος αἴσθησιν, ὡς ἂν εἰκότως ἀγανακτήσειαν. εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν ὑμᾶς εὖ, τούτων ἐκ λόγου κρίσις γίγνεται, καὶ τὰ καλῶς πραχθένθ' ὑπ' ἐκείνων, ἂν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῇ τῷ λόγῳ, μάτην τοῖς πονήσασιν εἴργασται, πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν;

88 Ἵνα τοίνυν εἰδῆτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ποιούμεθα τοὺς λόγους πάντας, οὓς λέγομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐδὲν ἔσθ' ὅ τι τοῦ παρακρούσασθαι καὶ φενακίσαι λέγεται παρ' ἡμῶν εἵνεκα, ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν, ὃν παρεισφέρο- 484
μεν γράψαντες ἀντὶ τοῦδε, ὃν οὐκ ἐπιτήδειον εἶναί φαμεν. γνώσεσθε γὰρ ἐκ τούτου πρόνοιάν τιν' ἔχοντας ἡμᾶς, καὶ ὅπως ὑμεῖς μηδὲν αἰσχρὸν ποιῆσαι δόξετε, καὶ ὅπως, εἴ τινά τις καταμέμφεται τῶν εὑρημένων τὰς δωρειάς, ἂν δίκαιον ᾖ, κρίνας παρ' ὑμῖν ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπως, οὓς οὐδεὶς ἂν ἀντείποι μὴ οὐ
89 δεῖν ἔχειν, ἕξουσιν τὰ δοθέντα. καὶ τούτων οὐδὲν καινὸν οὐδ' εὕρημ' ἡμέτερον, ἀλλ' ὁ παλαιός, ὃν οὗτος παρέβη, νόμος οὕτω κελεύει νομοθετεῖν, γράφεσθαι μέν, ἄν τίς τινα τῶν ὑπαρχόντων νόμων μὴ καλῶς ἔχειν ἡγῆται, παρεισφέρειν δ' αὐτὸν ἄλλον, ὃν ἂν τιθῇ λύων ἐκεῖνον, ὑμᾶς δ' ἀκούσαντας ἑλέσθαι τὸν
90 κρείττω. οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ Σόλων, ὁ τοῦτον τὸν τρόπον προστάξας νομοθετεῖν, τοὺς μὲν θεσμοθέτας [τοὺς] ἐπὶ τοὺς νόμους κληρουμένους, δὶς δοκιμασθέντας ἄρχειν, ἔν τε τῇ βουλῇ καὶ παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοὺς δὲ νόμους αὐτοὺς καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν καὶ [πᾶσι] τοῖς ἄλλοις πολιτεύεσθαι προσήκει, ἐπὶ καιροῦ τεθέντας ὅπως ἔτυχον, μὴ δοκιμασθέντας

91 κυρίους εἶναι. καὶ γάρ τοι τότε μέν, τέως τὸν τρόπον τοῦτον ἐνομοθέτουν, τοῖς μὲν ὑπάρχουσιν νόμοις ἐχρῶντο, καινοὺς δ' οὐκ ἐτίθεσαν· ἐπειδὴ δὲ τῶν πολιτευομένων τινὲς δυνηθέντες, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, κατεσκεύασαν αὑτοῖς ἐξεῖναι νομοθετεῖν, ὅταν τις βούληται καὶ ὃν ἂν τύχῃ τρόπον, τοσοῦτοι μὲν ἐναντίοι σφίσιν αὐτοῖς εἰσὶν νόμοι, ὥστε χειροτονεῖθ' ὑμεῖς τοὺς διαλέξοντας τοὺς ἐναντίους ἐπὶ πάμπολυν ἤδη
92 χρόνον, καὶ τὸ πρᾶγμ' οὐδὲν μᾶλλον δύναται πέρας 485
σχεῖν· ψηφισμάτων δ' οὐδ' ὁτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι, ἀλλὰ νεώτεροι [οἱ νόμοι], καθ' οὓς τὰ ψηφίσματα δεῖ γράφεσθαι, τῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσίν. ἵν' οὖν μὴ λόγον λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον αὐτὸν ὃν φημι δείξω, λαβέ μοι τὸν νόμον καθ' ὃν ἦσαν οἱ πρότερον νομοθέται. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

93 Συνίεθ' ὃν τρόπον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὁ Σόλων τοὺς νόμους ὡς καλῶς κελεύει τιθέναι, πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν, ἐν τοῖς ὀμωμοκόσιν, παρ' οἷσπερ καὶ τἄλλα κυροῦται, ἔπειτα λύοντα τοὺς ἐναντίους, ἵν' εἷς ᾖ περὶ τῶν ὄντων ἑκάστου νόμος, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας αὐτὸ τοῦτο ταράττῃ καὶ ποιῇ τῶν ἅπαντας εἰδότων τοὺς νόμους ἔλαττον ἔχειν, ἀλλὰ πᾶσιν ᾖ ταὐτὰ γνῶναι καὶ
94 μαθεῖν ἁπλᾶ καὶ σαφῆ τὰ δίκαια. καὶ πρὸ τούτων γ' ἐπέταξεν ἐκθεῖναι πρόσθε τῶν ἐπωνύμων καὶ τῷ γραμματεῖ παραδοῦναι, τοῦτον δ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγιγνώσκειν, ἵν' ἕκαστος ὑμῶν ἀκούσας πολλάκις καὶ κατὰ σχολὴν σκεψάμενος, ἂν ᾖ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα, ταῦτα νομοθετῇ. τούτων τοίνυν τοσούτων ὄντων δικαίων τὸ πλῆθος, οὑτοσὶ μὲν οὐδ' ὁτιοῦν ἐποίησε

Λεπτίνης· οὐ γὰρ ἂν ὑμεῖς ποτ' ἐπείσθηθ', ὡς ἐγὼ νομίζω, θέσθαι τὸν νόμον· ἡμεῖς δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πάντα, καὶ παρεισφέρομεν πολλῷ καὶ κρείττω καὶ δικαιότερον τούτου νόμον. γνώσεσθε δ' ἀκούοντες.
95 *λαβὲ καὶ λέγε πρῶτον μὲν ἃ τοῦ τούτου νόμου γεγράμ-* 486
μεθα, εἶθ' ἅ φαμεν δεῖν ἀντὶ τούτων τεθῆναι. λέγε.

ΓΡΑΦΗ.

Ταῦτα μέν ἐσθ' ἃ τοῦ τούτου νόμου διώκομεν ὡς οὐκ ἐπιτήδεια. τὰ δ' ἑξῆς λέγε, ἃ τούτων εἶναι βελτίω φαμέν. προσέχετ' ἄνδρες δικασταὶ τούτοις ἀναγιγνωσκομένοις τὸν νοῦν. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

96 *Ἐπίσχες. τοῦτο μὲν ἐν τοῖς οὖσιν νόμοις κυρίοις ὑπάρχον καλὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ σαφές, „τὰς δωρειὰς ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε κυρίας εἶναι“, δίκαιον, ὦ γῆ καὶ θεοί. χρῆν τοίνυν Λεπτίνην μὴ πρότερον τιθέναι τὸν ἑαυτοῦ νόμον, πρὶν τοῦτον ἔλυσε γραψάμενος. νῦν δὲ μαρτυρίαν καθ' ἑαυτοῦ καταλείπων ὅτι παρανομεῖ τουτονὶ τὸν νόμον, ὅμως ἐνομοθέτει, καὶ ταῦθ' ἑτέρου κελεύοντος νόμου, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτ' ἔνοχον εἶναι τῇ γραφῇ, ἐὰν ἐναντίος ᾖ τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις. λαβὲ δ' αὐτὸν τὸν νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

97 *Οὔκουν ἐναντίον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῷ „κυρίας εἶναι τὰς δωρειάς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε“, τὸ „μηδέν' εἶναι ἀτελῆ“ τούτων οἷς ὁ δῆμος ἔδωκεν; σαφῶς γ' οὑτωσί. ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ νῦν ὅδ' ἀντεισφέρει νόμῳ, ἀλλ' ἅ τ' ἐδώκατε, κύρια, καὶ πρόφασις δικαία κατὰ τῶν ἢ παρακρουσαμένων ἢ μετὰ ταῦτ' ἀδικούντων ἢ*

ὅλως ἀναξίων, δι' ἣν ὃν ἂν ὑμῖν δοκῇ κωλύσετ' ἔχειν
τὴν δωρειάν. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ. 487

98 Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ καταμανθάνετε,
ὅτι ἐνταῦθ' ἔνι καὶ τοὺς ἀξίους ἔχειν τὰ δοθέντα, καὶ
τοὺς μὴ τοιούτους κριθέντας, ἐὰν ἀδίκως τι λάβωσιν,
ἀφαιρεθῆναι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐφ' ὑμῖν εἶναι πάνθ',
ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, καὶ δοῦναι καὶ μή. ὡς μὲν τοίνυν
οὐχὶ καλῶς οὗτος ἔχει καὶ δικαίως ὁ νόμος, οὔτ' ἐρεῖν
οἴομαι Λεπτίνην, οὔτ', ἐὰν λέγῃ, δεῖξαι δυνήσεσθαι·
ἃ δὲ πρὸς τοῖς θεσμοθέταις ἔλεγεν, ταῦτ' ἴσως λέγων
παράγειν ὑμᾶς ζητήσει. ἔφη γὰρ ἐξαπάτης εἵνεκα παρα-
γεγράφθαι [τοῦτον] τὸν νόμον, ἐὰν δ' ὃν αὐτὸς ἔθηκεν
99 λυθῇ, τοῦτον οὐ τεθήσεσθαι. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν τῇ ὑμε-
τέρᾳ ψήφῳ τοῦ τούτου νόμου λυθέντος, τὸν παρεισε-
νεχθέντα κύριον εἶναι σαφῶς ὁ παλαιὸς κελεύει νόμος,
καθ' ὃν οἱ θεσμοθέται τοῦτον ὑμῖν παρέγραψαν, ἐάσω,
ἵνα μὴ περὶ τούτου τις ἀντιλέγῃ μοι, ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο
εἶμι. ὅταν ταῦτα λέγῃ δήπου, ὁμολογεῖ μὲν εἶναι βελ-
τίω καὶ δικαιότερον τόνδε τὸν νόμον οὗ τέθεικεν αὐτός,
100 ὑπὲρ δὲ τοῦ πῶς τεθήσεται ποιεῖται τὸν λόγον. πρῶ-
τον μὲν τοίνυν εἰσὶν αὐτῷ κατὰ τοῦ παρεισφέροντος
πολλοὶ τρόποι, δι' ὧν, ἂν βούληται, θεῖναι τὸν νόμον
αὐτὸν ἀναγκάσει. ἔπειτ' ἐγγυώμεθ' ἡμεῖς, ἐγώ, Φορ-
μίων, ἄλλον εἴ τινα βούλεται, θήσειν τὸν νόμον. ἔστι
δὲ δήπου νόμος ὑμῖν, ἐάν τις ὑποσχόμενός τι τὸν δῆμον
ἢ τὴν βουλὴν ἢ δικαστήριον ἐξαπατήσῃ, τὰ ἔσχατα
πάσχειν. ἐγγυώμεθ', ὑπισχνούμεθα. οἱ θεσμοθέται
ταῦτα γραφόντων, ἐπὶ τούτοις τὸ πρᾶγμα γιγνέσθω.
101 μήθ' ὑμεῖς ποιήσητε μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν, μήτ',

εἴ τις φαῦλός ἐστι τῶν εὑρημένων τὴν δωρειάν, ἐχέτω, 488
ἀλλ' ἰδίᾳ κατὰ τόνδε κριθήτω τὸν νόμον. εἰ δὲ ταῦτα
λόγους καὶ φλυαρίας εἶναι φήσει, ἐκεῖνό γ' οὐ λόγος·
αὐτὸς θέτω, καὶ μὴ λεγέτω τοῦθ', ὡς οὐ θήσομεν ἡμεῖς.
κάλλιον δὲ δήπου τὸν ὑφ' ὑμῶν κριθέντα καλῶς ἔχειν
νόμον εἰσφέρειν, ἢ ὃν νῦν ἀφ' αὑτοῦ τίθησιν.

102 Ἐμοὶ δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δοκεῖ Λεπτίνης (καί
μοι μηδὲν ὀργισθῇς· οὐδὲν γὰρ φλαῦρον ἐρῶ) ἢ οὐκ
ἀνεγνωκέναι τοὺς Σόλωνος νόμους ἢ οὐ συνιέναι. εἰ
γὰρ ὁ μὲν Σόλων ἔθηκεν νόμον ἐξεῖναι δοῦναι τὰ
ἑαυτοῦ ᾧ ἄν τις βούληται, ἐὰν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι,
οὐχ ἵν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἐγγυτάτω γένει τῆς ἀγχι-
στείας, ἀλλ' ἵν' εἰς τὸ μέσον καταθεὶς τὴν ὠφελίαν
103 ἐφάμιλλον ποιήσῃ τὸ ποιεῖν ἀλλήλους εὖ, σὺ δὲ τοὐ-
ναντίον εἰσενήνοχας μὴ ἐξεῖναι τῷ δήμῳ τῶν αὑτοῦ
δοῦναι μηδενὶ μηδέν, πῶς σέ τις φήσῃ τοὺς Σόλωνος
ἀνεγνωκέναι νόμους ἢ συνιέναι; ὃς ἔρημον ποιεῖς τὸν
δῆμον τῶν φιλοτιμησομένων, προλέγων καὶ δεικνὺς
ὅτι τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν οὐδ' ὁτιοῦν ἔσται πλέον.
104 καὶ μὴν κἀκεῖνος τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν νόμων
Σόλωνός ἐστι, μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα, μηδ'
ἂν ὑπὸ τῶν ἐκείνου τις ἀκούῃ παίδων αὐτός· σὺ δὲ
ποιεῖς, οὐ λέγεις κακῶς τοὺς τετελευτηκότας τῶν εὐερ-
γετῶν, τῷ δεῖνι μεμφόμενος καὶ τὸν δεῖν' ἀνάξιον εἶναι
φάσκων, ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προσῆκεν. ἆρ' οὐ πολὺ
τοῦ Σόλωνος ἀποστατεῖς τῇ γνώμῃ;

105 Πάνυ τοίνυν σπουδῇ τις ἀπήγγελλέν μοι περὶ τοῦ
μηδενὶ δεῖν μηδὲν διδόναι, μηδ' ἂν ὁτιοῦν πράξῃ, τοι-
οῦτόν τι λέγειν αὐτοὺς παρεσκευάσθαι, ὡς ἄρ' οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι καλῶς πολιτευόμενοι καὶ Θηβαῖοι, οὐδενὶ 489
τῶν παρ' ἑαυτοῖς διδόασιν τοιαύτην οὐδεμίαν τιμήν·

καίτοι καὶ παρ' ἐκείνοις τινές εἰσιν ἴσως ἀγαθοί. ἐμοὶ
δὲ δοκοῦσιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πάντες οἱ τοιοῦτοι
λόγοι, παροξυντικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας
ὑμᾶς ἀφελέσθαι πεῖσαι, οὐ μέντοι δίκαιοί γ' οὐδαμῇ.
οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ' ὅτι Θηβαῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι
καὶ ἡμεῖς οὔτε νόμοις οὔτ' ἔθεσιν χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς
106 οὔτε πολιτείᾳ. αὐτὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὗτοι
ποιήσουσιν, ἐὰν ταῦτα λέγωσιν, οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν
παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖν
νόμιμα, οὐδὲ τὰ τῶν δείνων, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ'
ἃ τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτείᾳ συμφέρει, ταῦτ' ἐπαινεῖν
ἀνάγκη [καὶ ποιεῖν]. εἶτα καὶ Λακεδαιμόνιοι τῶν μὲν
τοιούτων ἀφεστᾶσιν, ἄλλαι δέ τινες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ
τιμαί, ἃς ἀπεύξαιτ' ἂν ἅπας ὁ δῆμος ἐνταυθοῖ γενέ-
107 σθαι. τίνες οὖν εἰσιν αὗται; τὰς μὲν καθ' ἕκαστον
ἐάσω, μίαν δ', ἣ συλλαβοῦσα τὰς ἄλλας ἔχει, δίειμι.
ἐπειδάν τις εἰς τὴν καλουμένην γερουσίαν ἐγκριθῇ
παρασχὼν αὑτὸν οἷον χρή, δεσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν.
ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι τῆς ἀρετῆς ἆθλον τῆς πολιτείας
κυρίῳ γενέσθαι μετὰ τῶν ὁμοίων, παρὰ δ' ἡμῖν ταύ-
της μὲν ὁ δῆμος κύριος, καὶ ἀραὶ καὶ νόμοι καὶ φυ-
λακαί, ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γενήσεται, στέφανοι
δὲ καὶ ἀτέλειαι καὶ σιτήσεις καὶ τοιαῦτ' ἐστίν, ὧν ἂν
108 τις ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν τύχοι. καὶ ταῦτ' ἀμφότερ' ὀρθῶς
ἔχει, καὶ τἀκεῖ καὶ τὰ παρ' ἡμῖν. διὰ τί; ὅτι τὰς μὲν
διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλή-
λοις τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους ὁμονοεῖν ποιεῖ, τὴν δὲ 490
τῶν δήμων ἐλευθερίαν ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἅμιλλ',
ἣν ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ δήμου δωρειαῖς πρὸς αὑτοὺς ποι-
109 οῦνται, φυλάττει. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μηδὲ Θηβαίους
μηδένα τιμᾶν, ἐκεῖν' ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἀληθὲς οἴομαι.

μεῖζον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Θηβαῖοι φρονοῦσιν ἐπ'
ὠμότητι καὶ πονηρίᾳ, ἢ ὑμεῖς ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ καὶ
τῷ τὰ δίκαια βούλεσθαι. μήτ' οὖν ἐκεῖνοί ποτε παύ-
σαιντ', εἰ ἄρ' εὔξασθαι δεῖ, τοὺς μὲν αὐτοὺς ἀγαθόν
τι ποιοῦντας μήτε τιμῶντες μήτε θαυμάζοντες, τοὺς δὲ
συγγενεῖς (ἴστε γὰρ ὃν τρόπον Ὀρχομενὸν διέθηκαν)
οὕτω μεταχειριζόμενοι, μήθ' ὑμεῖς τἀναντία τούτοις
τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμῶντες, παρὰ τῶν δὲ πολιτῶν
110 λόγῳ μετὰ τῶν νόμων τὰ δίκαια λαμβάνοντες. ὅλως
δ' οἶμαι τότε δεῖν τοὺς ἑτέρων ἐπαινεῖν νόμους καὶ
ἔθη τοῖς ὑμετέροις ἐπιτιμῶντας, ὅταν ᾖ δεῖξαι βέλτιον
ἐκείνους πράττοντας ὑμῶν. ὅτε δ' ὑμεῖς, καλῶς ποι-
οῦντες, καὶ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις καὶ κατὰ τὴν ὁμό-
νοιαν καὶ κατὰ τἄλλα πάντ' ἄμεινον ἐκείνων πράττετε,
τοῦ χάριν ἂν τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἐθῶν ὀλιγωροῦντες
ἐκεῖνα διώκοιτε; εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα
φανείη βελτίω, τῆς γε τύχης εἵνεκα, ᾗ παρὰ ταῦτ'
111 ἀγαθῇ κέχρησθ', ἐπὶ τούτων ἄξιον μεῖναι. εἰ δὲ δεῖ
παρὰ πάντα ταῦτ' εἰπεῖν ὃ δίκαιον ἡγοῦμαι, ἐκεῖν' ἂν
ἔγωγ' εἴποιμι. οὐκ ἔστι δίκαιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους οὐδὲ τοὺς Θηβαίων λέγειν
ἐπὶ τῷ τοὺς ἐνθάδε λυμαίνεσθαι, οὐδὲ δι' ὧν μὲν
ἐκεῖνοι μεγάλοι μετὰ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας
εἰσί, κἂν ἀποκτεῖναι βούλεσθαι τὸν παρ' ἡμῖν τούτων
τι κατασκευάσαντα, διὰ δ' ὧν ὁ παρ' ἡμῖν δῆμος
εὐδαίμων, ταῦθ' ὡς ἀνελεῖν δεῖ λεγόντων τινῶν ἐθέ-
λειν ἀκούειν.

112 Ἔστιν τοίνυν τις πρόχειρος λόγος, ὡς ἄρα καὶ 491
παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῶν προγόνων πόλλ' ἀγάθ' εἰργασμένοι
τινὲς οὐδενὸς ἠξιοῦντο τοιούτου, ἀλλ' ἀγαπητῶς ἐπι-
γράμματος ἐν τοῖς Ἑρμαῖς ἔτυχον· καὶ ἴσως τοῦθ' ὑμῖν

ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον
τὸν λόγον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κατὰ πόλλ' ἀσύμφορον
113 εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δὲ καὶ οὐδὲ δίκαιον. εἰ
μὲν γὰρ ἀναξίους εἶναί τις φήσει κἀκείνους τιμᾶσθαι,
τίς ἄξιος, εἰπάτω, εἰ μήτε τῶν προτέρων μηδεὶς μήτε
τῶν ὑστέρων· εἰ δὲ μηδένα φήσει, συναχθεσθείην ἂν
ἔγωγε τῇ πόλει, εἰ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γέγον'
ἄξιος εὖ παθεῖν. καὶ μὴν εἴ γ' ὁμολογῶν ἐκείνους
εἶναι σπουδαίους μὴ τετυχηκότας δείξει μηδενός, τῆς
πόλεως ὡς ἀχαρίστου δήπου κατηγορεῖ. ἔστι δ' οὐχ
οὕτω ταῦτ' ἔχοντα, οὐδ' ὀλίγου δεῖν, ἀλλ' ἐπειδάν τις
οἶμαι κακουργῶν ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα τοὺς
114 λόγους μεταφέρῃ, δυσχερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι. ὡς δὲ
τἀληθές τ' ἔχει καὶ δίκαιόν ἐστι λέγειν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς
ἐρῶ. ἦσαν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πολλοὶ τῶν πρότερον
σπουδαῖοι, καὶ ἡ πόλις ἡμῶν ἐτίμα καὶ τότε τοὺς ἀγα-
θούς· αἱ μέντοι τιμαὶ καὶ [τἄλλα] πάντα τὰ μὲν τότ'
ἦν ἐπὶ τοῖς τότ' ἔθεσιν, τὰ δὲ νῦν ἐπὶ τοῖς νῦν. πρὸς
οὖν τί τοῦτο λέγω; ὅτι φήσαιμ' ἂν ἔγωγ' ἐκείνους
οὐκ ἔσθ' ὅτου παρὰ τῆς πόλεως οὐ τυχεῖν ὧν ἐβουλή-
115 θησαν. τίνι χρώμενος τεκμηρίῳ; ὅτι Λυσιμάχῳ δω-
ρειάν, ἑνὶ τῶν τότε χρησίμων, ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ
πλέθρα γῆς πεφυτευμένης ἔδοσαν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς,
ἔτι δ' ἀργυρίου μνᾶς ἑκατόν, καὶ τέτταρας τῆς ἡμέρας
δραχμάς. καὶ τούτων ψήφισμ' ἔστ' Ἀλκιβιάδου, ἐν ᾧ 492
ταῦτα γέγραπται. τότε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν καὶ γῆς
ηὐπόρει καὶ χρημάτων, νῦν δ' εὐπορήσει· δεῖ γὰρ οὕτω
λέγειν καὶ μὴ βλασφημεῖν. καίτοι τίν' οὐκ ἂν οἴεσθε
νῦν τὸ τρίτον μέρος τούτων ἀντὶ τῆς ἀτελείας ἑλέσθαι;
ὅτι τοίνυν ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὸ ψήφισμα τουτί.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

116 *Ὅτι μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ τοῖς προ-*
γόνοις ὑμῶν ἔθος ἦν τοὺς χρηστοὺς τιμᾶν, δηλοῖ τὸ
ψήφισμα τουτί· εἰ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ ἡμεῖς νῦν,
ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη. εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον
μήτ' ἄλλον μηδένα μηδὲν εὑρῆσθαι παρὰ τῶν προγό-
νων ἡμῶν συγχωρήσαιμεν, τί μᾶλλον οἷς ἔδομεν νῦν
117 *ἡμεῖς διὰ τοῦτο δικαίως ἂν ἀφαιρεθεῖεν; οὐ γάρ οἱ*
μὴ δόντες ἃ μὴ 'δόκει δεινόν εἰσιν οὐδὲν εἰργασμένοι,
ἀλλ' οἱ δόντες μέν, πάλιν δ' ὕστερον μηδὲν ἐγκαλοῦν-
τες ἀφαιρούμενοι. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει δεῖξαι κἀκείνους
ὧν ἔδοσάν τῳ τι τοῦτ' ἀφῃρημένους, συγχωρῶ καὶ
ὑμᾶς ταὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι, καίτοι τό γ' αἰσχρὸν ὁμοίως·
εἰ δὲ μηδ' ἂν εἷς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἔχοι δεῖξαι
γεγονός, τίνος εἵνεκ' ἐφ' ἡμῶν πρώτων καταδειχθῇ
τοιοῦτ' ἔργον;

118 *Χρὴ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κἀκεῖνο ἐνθυμεῖ-*
σθαι καὶ ὁρᾶν, ὅτι νῦν ὀμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους
δικάσειν ἥκετε, οὐχὶ τοὺς Λακεδαιμονίων οὐδὲ Θη-
βαίων, οὐδ' οἷς ποτ' ἐχρήσανθ' οἱ πρῶτοι τῶν προ-
γόνων, ἀλλὰ καθ' οὓς ἔλαβον τὰς ἀτελείας οὓς ἀφαι-
ρεῖται νῦν οὗτος τῷ νόμῳ, καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ
ὦσι, γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ κρινεῖν. καλῶς. τὸ τοίνυν 498
119 *τῆς γνώμης πρὸς ἅπαντ' ἀνενέγκατε τὸν νόμον. ἆρ'*
οὖν δίκαιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν;
δίκαιον. τί δ'; ὅσ' ἂν δῷ τις ἅπαξ, δίκαιον ἔχειν ἐᾶν;
δίκαιον. ταῦτα τοίνυν αὐτοί τε ποιεῖθ', ἵν εὐορκῆτε,
καὶ τοὺς προγόνους ὀργίζεσθ' ἐὰν μή τις φῇ ποιεῖν,
καὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας παραδείγματα, ὡς ἄρ'
ἐκεῖνοι μεγάλ' εὖ παθόντες οὐδέν' ἐτίμησαν, καὶ πο-
νηροὺς καὶ ἀπαιδεύτους ἡγεῖσθ' εἶναι, πονηροὺς μὲν

*διότι καταψεύδονται τῶν προγόνων ὑμῶν ὡς ἀχαρί-
στων, ἀμαθεῖς δὲ διότι ἐκεῖνο ἀγνοοῦσιν, ὅτι εἰ τὰ
μάλιστα ταῦθ' οὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον ἢ λέγειν
αὐτοῖς προσῆκεν.*

120 *Οἴομαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον Λεπτίνην
ἐρεῖν, ὡς τὰς εἰκόνας καὶ τὴν σίτησιν οὐκ ἀφαιρεῖται
τῶν εἰληφότων ὁ νόμος, οὐδὲ τῆς πόλεως τὸ τιμᾶν
τοὺς ὄντας ἀξίους, ἀλλ' ἔσται καὶ χαλκοῦς ἱστάναι καὶ
σίτησιν διδόναι καὶ ἄλλ' ὅ τι ἂν βούλησθε, πλὴν τού-
του. ἐγὼ δ' ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει καταλείπειν φήσει,
τοσοῦτο λέγω· ὅταν ὧν ἐδώκατέ τῳ πρότερόν τι, τοῦτ'
ἀφέλησθε, καὶ τὰς ὑπολοίπους ἀπίστους ποιήσετε πάσας
δωρειάς. τί γὰρ ἔσται πιστότερον τὸ τῆς εἰκόνος ἢ τῆς
σιτήσεως ἢ τὸ τῆς ἀτελείας, ἣν πρότερόν τισι δόντες*
121 *ἀφῃρημένοι φανεῖσθε; ἔτι δ' εἰ μηδὲν ἔμελλε τοῦτ'
ἔσεσθαι δυσχερές, οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι,
εἰς τοιαύτην ἄγειν ἀνάγκην τὴν πόλιν, δι' ἧς ἅπαντας
ἐξ ἴσου τῶν αὐτῶν ἀξιώσει τοῖς τὰ μέγιστ' εὐεργετοῦ-
σιν, ἢ μὴ τοῦτο ποιοῦσα χάριν τισὶν οὐκ ἀποδώσει.
μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν οὔθ' ὑμῖν συμφέρει συμ-
βαίνειν πολλάκις καιρόν, οὔτ' ἴσως ῥᾴδιον αἰτίῳ γε-* 494
122 *νέσθαι· μετρίων δὲ καὶ ὧν ἂν ἐν εἰρήνῃ τις καὶ
πολιτείᾳ δύναιτ' ἐφικέσθαι, εὐνοίας δικαιοσύνης ἐπι-
μελείας τῶν τοιούτων, καὶ συμφέρειν ἔμοιγε δοκεῖ καὶ
χρῆναι διδόναι τὰς τιμάς. δεῖ τοίνυν μεμερίσθαι [καὶ]
τὰ τῶν δωρειῶν, ἵν' ἧς ἂν ἄξιος ὢν ἕκαστος φαίνηται,*
123 *ταύτην παρὰ τοῦ δήμου λαμβάνῃ τὴν δωρειάν. ἀλλὰ
μὴν ὑπὲρ ὧν γε τοῖς εὑρημένοις τὰς τιμὰς καταλείπειν
φήσει, οἱ μὲν ἁπλᾶ πάνυ καὶ δίκαι' ἂν εἴποιεν, πάνθ'
ὅσα τῶν αὐτῶν ἕνεκ' αὐτοῖς ἔδοτ' εὐεργεσιῶν ἀξιοῦν-
τες ἔχειν, οἱ δὲ φενακίζειν τὸν καταλείπεσθαι λέγοντά*

τι αὐτοῖς. ὁ γὰρ ἄξια τῆς ἀτελείας εὖ πεποιηκέναι
δόξας καὶ ταύτην παρ' ὑμῶν λαβὼν τὴν τιμὴν μόνην,
ἢ ξένος ἢ καί τις πολίτης, ἐπειδὰν ἀφαιρεθῇ ταύτην,
τίν' ἔχει λοιπὴν δωρειὰν Λεπτίνῃ; οὐδεμίαν. μὴ τοί-
νυν διὰ μὲν τοῦ τῶνδε κατηγορεῖν ὡς φαύλων ἐκεί-
νους ἀφαιροῦ, δι' ἃ δ' αὖ καταλείπειν ἐκείνοις φή-
σεις, τούσδ' ὃ μόνον λαβόντες ἔχουσι, τοῦτ' ἀφέλῃ.
124 ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, οὐκ εἰ τῶν πάντων ἀδικήσομέν
τιν' ἢ μείζον' ἢ ἐλάττονα, δεινόν ἐστιν, ἀλλ' εἰ τὰς
τιμὰς, αἷς ἂν ἀντ' εὖ ποιήσωμέν τινας, ἀπίστους κατα-
στήσομεν· οὐδ' ὁ πλεῖστος ἔμοιγε λόγος περὶ τῆς ἀτε-
λείας ἐστίν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ πονηρὸν ἔθος τὸν νόμον
εἰσάγειν καὶ τοιοῦτον, δι' οὗ πάντ' ἄπιστα ὅσ' ὁ δῆμος
δίδωσιν ἔσται.

125 Ὃν τοίνυν κακουργότατον οἴονται λόγον εὑρηκέ-
ναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πεῖσαι, βέλ-
τιόν ἐστι προειπεῖν, ἵνα μὴ λάθητ' ἐξαπατηθέντες.
ἐροῦσ' ὅτι ταῦθ' ἱερῶν ἐστιν ἅπαντα τἀναλώμαθ', αἱ
χορηγίαι καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι· δεινὸν οὖν, εἰ τῶν 495
ἱερῶν ἀτελής τις ἀφεθήσεται. ἐγὼ δὲ τὸ μέν τινας,
οἷς ὁ δῆμος ἔδωκ', ἀτελεῖς εἶναι τούτων δίκαιον ἡγοῦ-
μαι, ὃ δὲ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν, ἐὰν ἄρα ταῦτα λέ-
126 γωσι, τοῦτ' εἶναι δεινὸν νομίζω. εἰ γὰρ ἃ [κατὰ]
μηδέν' ἄλλον ἔχουσι τρόπον δεῖξαι δίκαιον ὑμᾶς ἀφε-
λέσθαι, ταῦτ' ἐπὶ τῷ τῶν θεῶν ὀνόματι ποιεῖν ζητή-
σουσι, πῶς οὐκ ἀσεβέστατον ἔργον καὶ δεινότατον
πράξουσι; χρὴ γὰρ, ὥς γοῦν ἐμοὶ δοκεῖ, ὅσα τις πράτ-
τει τοὺς θεοὺς ἐπιφημίζων, τοιαῦτα φαίνεσθαι, οἷα
μηδ' ἂν ἐπ' ἀνθρώπου [πραχθέντα] πονηρὰ φανείη.
ὅτι δ' οὐκ ἔστι ταῦθ' ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν καὶ λη-
τουργιῶν, ἀλλ' οὗτοι τὸ τῶν λητουργιῶν [ὄνομα] ἐπὶ

τὸ τῶν ἱερῶν μεταφέροντες ἐξαπατᾶν ζητοῦσι, Λεπτί-
127 νην ὑμῖν αὐτὸν ἐγὼ παρασχήσομαι μάρτυρα. γράφων γὰρ ἀρχὴν τοῦ νόμου „Λεπτίνης εἶπε“ φησίν, „ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λητουργῶσιν, ἀτελῆ μηδέν' εἶναι πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος.“ καίτοι εἰ ἦν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν ταὐτὸ καὶ λητουργιῶν, τί τοῦτο μαθὼν προσέγραψεν; οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀτέλεια τῶν γ' ἱερῶν ἐστιν δεδομένη. ἵνα δ' εἰδῆθ' ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, λαβέ μοι πρῶτον μὲν τῆς στήλης τἀντίγραφα, εἶτα τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου. λέγε.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΣΤΗΛΗΣ.

128 Ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων τῆς στήλης ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι κελευόντων πλὴν ἱερῶν. λέγε δὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου.

ΝΟΜΟΣ. 496

Καλῶς. κατάθες. γράψας „ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λητουργῶσι“, „μηδέν' εἶναι“ προσέγραψ' „ἀτελῆ πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος“. τίνος εἵνεκ', εἴ γε τὸ τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ λητουργεῖν; αὐτὸς γὰρ οὑτωσὶ τἀναντία τῇ στήλῃ γεγραφὼς, ἂν
129 τοῦτο λέγῃ, φανήσεται. ἡδέως δ' ἂν ἔγωγ' ἐροίμην Λεπτίνην· τίνος αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν ἢ σὺ νῦν καταλείπειν φῂς ἢ κείνους τότε δοῦναι, τὰς λητουργίας ὅταν εἶναι φῇς ἱερῶν; τῶν μὲν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον πασῶν εἰσφορῶν καὶ τριηραρχιῶν ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων οὐκ εἴσ' ἀτελεῖς· τῶν δὲ λητουργιῶν, εἴπερ εἴσ' ἱερῶν, οὐδ'
130 ἔχουσιν. ἀλλὰ μὴν γέγραπταί γ' ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι. τίνος; ἢ τοῦ μετοικίου; τοῦτο γὰρ λοιπόν. οὐ δήπου,

*ἀλλὰ τῶν ἐγκυκλίων λῃτουργιῶν, ὡς ἥ τε στήλη δηλοῖ,
καὶ σὺ προσδιώρισας ἐν τῷ νόμῳ, καὶ μαρτυρεῖ πᾶς
ὁ πρὸ τοῦ χρόνος γεγονώς, ἐν ᾧ τοσούτῳ τὸ πλῆθος
ὄντι, οὔτε φυλὴ πώποτ' ἐνεγκεῖν ἐτόλμησ' οὐδεμί'
οὐδένα τῶν ἀπ' ἐκείνων χορηγόν, οὔτ' ἐνεχθεὶς αὐτοῖς
ἄλλος οὐδεὶς ἀντιδοῦναι. οἷς οὐκ ἀκουστέον ἂν ἐναν-
τία τολμᾷ λέγειν.*

131 *Ἔτι τοίνυν ἴσως ἐπισύροντες ἐροῦσιν, ὡς Μεγα-
ρεῖς καὶ Μεσσήνιοί τινες εἶναι φάσκοντες, ἔπειτ' ἀτε-
λεῖς εἰσιν ἀθρόοι, παμπληθεῖς ἄνθρωποι, καί τινες
ἄλλοι δοῦλοι καὶ μαστιγίαι, Λυκίδας καὶ Διονύσιος,
καὶ τοιούτους τινὰς ἐξειλεγμένοι. ὑπὲρ δὴ τούτων ὡδὶ
ποιήσαθ', ὅταν ταῦτα λέγωσι· κελεύετ', εἴπερ ἀληθῆ
λέγουσι πρὸς ὑμᾶς, τὰ ψηφίσματ' ἐν οἷς ἀτελεῖς εἰσιν* 497
οὗτοι δεῖξαι. οὐ γάρ ἐστ' οὐδεὶς ἀτελὴς παρ' ὑμῖν,
132 *ὅτῳ μὴ ψήφισμ' ἢ νόμος δέδωκε τὴν ἀτέλειαν. πρό-
ξενοι μέντοι πολλοὶ διὰ τῶν πολιτευομένων γεγόνασι
παρ' ὑμῖν τοιοῦτοι, ὧν εἷς ἐστιν ὁ Λυκίδας. ἀλλ' ἕτε-
ρον πρόξενόν ἐστ' εἶναι καὶ ἀτέλειαν εὑρῆσθαι. μὴ δὴ
παραγόντων ὑμᾶς, μηδ', ὅτι δοῦλος ὢν ὁ Λυκίδας καὶ
Διονύσιος καί τις ἴσως ἄλλος, διὰ τοὺς μισθοῦ τὰ τοι-
αῦτα γράφοντας ἑτοίμως πρόξενοι γεγόνασι, διὰ τοῦθ'
ἑτέρους ἀξίους καὶ ἐλευθέρους καὶ πολλῶν ἀγαθῶν
αἰτίους, ἃς ἔλαβον δικαίως παρ' ὑμῶν δωρειὰς ἀφε-*
133 *λέσθαι ζητούντων. πῶς γὰρ οὐχὶ καὶ κατὰ τοῦτο δει-
νότατ' ἂν πεπονθὼς ὁ Χαβρίας φανείη, εἰ μὴ μόνον
ἐξαρκέσειεν τοῖς τὰ τοιαῦτα πολιτευομένοις, τὸν ἐκείνου
δοῦλον Λυκίδαν πρόξενον ὑμέτερον πεποιηκέναι, ἀλλ'
εἰ διὰ τοῦτον πάλιν καὶ τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων
ἀφέλοιντο, καὶ ταῦτ' αἰτίαν λέγοντες ψευδῆ; οὐ γάρ
ἐστιν οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πρόξενος ὢν ἀτελής,*

ὅτῳ μὴ διαρρήδην ἀτέλειαν ἔδωκεν ὁ δῆμος. τούτοις δ' οὐ δέδωκεν, οὐδ' ἕξουσιν οὗτοι δεικνύναι, λόγῳ δ' ἂν ἀναισχυντῶσιν, οὐχὶ καλῶς ποιήσουσιν.

184 *Ὃ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φυλάξασθαι, τοῦτ' εἰπεῖν ἔτι βούλομαι. εἰ γάρ τις πάνθ', ὅσα Λεπτίνης ἐρεῖ περὶ τοῦ νόμου διδάσκων ὑμᾶς ὡς καλῶς κεῖται, συγχωρήσειεν ἀληθῆ λέγειν αὐτόν, ἕν γ' αἰσχρὸν οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτ' ἀναιρεθείη, ὃ συμβήσεται διὰ τοῦ νόμου κυρίου γενομένου τῇ πόλει. τί οὖν τοῦτ' ἔστιν; τὸ δοκεῖν ἐξη-*
185 *πατηκέναι τοὺς ἀγαθόν τι ποιήσαντας. ὅτι μὲν τοίνυν* 498
τοῦθ' ἕν τι τῶν αἰσχρῶν ἐστι πάντας ἂν ἡγοῦμαι φῆσαι, ὅσῳ δ' ὑμῖν αἴσχιον τῶν ἄλλων ἀκούσατέ μου. ἔστιν ὑμῖν νόμος ἀρχαῖος, τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν, ἄν τις ὑποσχόμενός τι τὸν δῆμον ἐξαπατήσῃ, κρίνειν, κἂν ἁλῷ, θανάτῳ ζημιοῦν. εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις θάνατον ζημίαν ἐτάξατε, τοῦτ' αὐτοὶ ποιοῦντες φανήσεσθε; καὶ μὴν πάντα μὲν εὐλαβεῖσθαι δεῖ ποιεῖν τὰ δοκοῦντα καὶ ὄντ' αἰσχρά, μάλιστα δὲ ταῦτ' ἐφ' οἷς τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς τις ἔχων ὁρᾶται· οὐδὲ γὰρ ἀμφισβήτησις καταλείπεται, τὸ μὴ οὐ ταῦτα ποιεῖν, ἃ πονήρ' αὐτὸς ἔκρινεν εἶναι πρότερον.

186 *Ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ὅπως μηδὲν ὧν ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἄν, τοῦτο δημοσίᾳ ποιοῦντες φανήσεσθε. ὑμῶν τοίνυν οὐδ' ἂν εἷς οὐδὲν ὧν ἰδίᾳ τινὶ δοίη, τοῦτ' ἀφέλοιτο πάλιν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιχειρήσειεν ἄν. μὴ τοίνυν μηδὲ δημοσίᾳ τοῦτο ποιήσητε, ἀλλὰ κελεύετε τούτους τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ τοῦ*
187 *νόμου, εἴ τινα τῶν εὑρημένων τὴν δωρειὰν ἀνάξιον εἶναί φασιν, ἢ μὴ πεποιηκότ' ἐφ' οἷς εὕρετ' ἔχειν,*

ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν ἐγκαλοῦσίν τινι, γράφεσθαι κατὰ τὸν
νόμον ὃν παρεισφέρομεν νῦν ἡμεῖς, ἢ θέντων ἡμῶν,
ὥσπερ ἐγγυώμεθα καὶ φαμὲν θήσειν, ἢ θέντας αὐτούς,
ὅταν πρῶτον γένωνται νομοθέται. ἔστι δ' ἑκάστῳ τις
αὐτῶν ὡς ἔοικεν ἐχθρός, τῷ μὲν Διόφαντος, τῷ δ'
138 Εὔβουλος, τῷ δ' ἴσως ἄλλος τις. εἰ δὲ τοῦτο φεύξον-
ται καὶ μὴ θελήσουσιν ποιεῖν, σκοπεῖτ' ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει, ἃ τούτων ἕκαστος ὀκνεῖ 499
τοὺς ἐχθροὺς ἀφαιρούμενος ὀφθῆναι, ταῦθ' ὑμᾶς τοὺς
εὐεργέτας ἀφῃρημένους φαίνεσθαι, καὶ τοὺς εὖ τι πε-
ποιηκότας ὑμᾶς, οἷς οὐδεὶς ἂν ἐγκαλέσαι, νόμῳ τὰ δο-
θέντ' ἀπολωλεκέναι δι' ὑμῶν ἀθρόους, παρὸν, εἴ τις
ἄρ' ἐστὶν ἀνάξιος, εἷς ἢ δύ' ἢ πλείους, διὰ τούτων
ταὐτὸ γραφῇ τοῦτο παθεῖν κατ' ἄνδρα κριθέντας. ἐγὼ
μὲν γὰρ οὐχ ὑπολαμβάνω ταῦτα καλῶς ἔχειν οὐδέ γ'
ἀξίως ὑμῶν.

139 Καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου γ' ἀποστατέον τοῦ λόγου,
ὅτι τῆς μὲν ἀξίας, ὅτ' ἐδώκαμεν, ἦν δίκαιον τὴν ἐξέ-
τασιν λαμβάνειν, ὅτε τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπεν, μετὰ
ταῦτα δ' ἐᾶν, εἴ τι μὴ πεπόνθαθ' ὑπ' αὐτῶν ὕστερον
κακόν. εἰ δ' οὗτοι τοῦτο φήσουσι (δεῖξαι μὲν γὰρ οὐκ
ἔχουσι), δεῖ κεκολασμένους αὐτοὺς παρ' αὐτὰ τἀδική-
ματα φαίνεσθαι. εἰ δὲ μηδενὸς ὄντος τοιούτου τὸν
νόμον ποιήσετε κύριον, δόξετε φθονήσαντες, οὐχὶ πο-
140 νηροὺς λαβόντες ἀφῃρῆσθαι. ἔστι δὲ πάντα μὲν ὡς
ἔπος εἰπεῖν ὅσ' ἔστιν ὀνείδη φευκτέον, τοῦτο δὲ πάν-
των μάλιστ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι παντά-
πασι φύσει κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος, καὶ οὐκ
ἔχει πρόφασιν δι' ἣν ἂν τύχοι συγγνώμης ὁ τοῦτο
πεπονθώς. εἶτα καὶ οὐδ' ἔστιν ὄνειδος, ὅτου πορρώ-
τερόν ἐσθ' ἡμῶν ἡ πόλις, ἢ τοῦ φθονερὰ δοκεῖν εἶναι,

141 *πάντων ἀπέχουσα τῶν αἰσχρῶν. τεκμήρια δ' ἡλίκα
τούτου θεωρήσατε. πρῶτον μὲν μόνοι τῶν πάντων
ἀνθρώπων ἐπὶ ταῖς ταφαῖς ταῖς δημοσίαις ποιεῖτε λό-
γους ἐπιταφίους, ἐν οἷς κοσμεῖτε τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀν-
δρῶν ἔργα. καίτοι τοῦτ' ἔστιν τοὐπιτήδευμα ζηλούν- 500
των ἀρετήν, οὐ τοῖς ἐπὶ ταύτῃ τιμωμένοις φθονούντων.
εἶτα μεγίστας δίδοτ' ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρειὰς
τοῖς τοὺς γυμνικοὺς νικῶσιν ἀγῶνας τοὺς στεφανίτας,
καὶ οὐχ, ὅτι τῇ φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν, ἐφθο-
νήσατε τοῖς ἔχουσιν, οὐδ' ἐλάττους ἐνείματε τὰς τιμὰς
διὰ ταῦτα. πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσιν, οὐδεὶς
πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν εὖ ποιῶν δοκεῖ νικῆσαι· το-
σαύτας ὑπερβολὰς τῶν δωρειῶν, αἷς ἀντ' εὖ ποιεῖ,
142 παρέσχηται. ἔστι τοίνυν πάντα ταῦτ' ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι δικαιοσύνης, ἀρετῆς, μεγαλοψυχίας ἐπιδείγματα.
μὴ τοίνυν δι' ἃ πάλαι παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἡ πόλις
εὐδοξεῖ, ταῦτ' ἀνέλητε νῦν· μηδ' ἵνα Λεπτίνης ἰδίᾳ
τισὶν, οἷς ἀηδῶς ἔχει, ἐπηρεάσῃ, τῆς πόλεως ἀφέλησθε
καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἣν διὰ παντὸς ἀεὶ τοῦ χρόνου δόξαν
κέκτησθε καλήν· μηδ' ὑπολαμβάνετ' εἶναι τὸν ἀγῶνα
τόνδ' ὑπὲρ ἄλλου τινός, ἢ τοῦ τῆς πόλεως ἀξιώματος,
πότερον [αὐτὸ] δεῖ σῶν εἶναι καὶ ὅμοιον τῷ προτέρῳ,
ἢ μεθεστάναι καὶ λελυμάνθαι.*

143 *Πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτίνου κατὰ τὸν νόμον,
ἓν μάλιστα τεθαύμακα πάντων, εἰ ἐκεῖν' ἠγνόηκεν, ὅτι
ὥσπερ ἂν εἴ τις μεγάλας τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων
τάττοι, οὐκ ἂν αὐτός γ' ἀδικεῖν παρεσκευάσθαι δόξαι,
οὕτως, ἐάν τις ἀναιρῇ τὰς τιμὰς τῶν εὐεργεσιῶν,
οὐδὲν αὐτὸς ποιεῖν ἀγαθὸν παρεσκευάσθαι δόξει. εἰ
μὲν τοίνυν ἠγνόησε ταῦτα (γένοιτο γὰρ ἂν καὶ τοῦτο),
αὐτίκα δηλώσει· συγχωρήσεται γὰρ ὑμῖν λῦσαι περὶ* 501

ὧν αὐτὸς ἥμαρτεν. εἰ δὲ φανήσεται σπουδάζων καὶ διατεινόμενος κύριον ποιεῖν τὸν νόμον, ἐγὼ μὲν οὐκ
144 ἔχω πῶς ἐπαινέσω, ψέγειν δ' οὐ βούλομαι. μηδὲν οὖν φιλονίκει Λεπτίνη, μηδὲ βιάζου τοιοῦτον δι' οὗ μήτ' αὐτὸς δόξεις βελτίων εἶναι μήθ' οἱ πεισθέντες σοι, ἄλλως τε καὶ γεγενημένου σοι τἀγῶνος ἀκινδύνου. διὰ γὰρ τὸ τελευτῆσαι Βάθιππον τὸν τουτουὶ πατέρ' Ἀψεφίωνος, ὃς αὐτὸν ἔτ' ὄνθ' ὑπεύθυνον ἐγράψατο, ἐξῆλθον οἱ χρόνοι, καὶ νῦν περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου πᾶς ἐσθ' ὁ λόγος, τούτῳ δ' οὐδείς ἐστιν κίνδυνος.

145 Καίτοι καὶ τοῦτ' ἀκούω σε λέγειν, ὡς ἄρα τρεῖς σέ τινες γραψάμενοι πρότεροι τοῦδ' οὐκ ἐπεξῆλθον. εἰ μὲν τοίνυν ἐγκαλῶν αὐτοῖς λέγεις, ὅτι σ' οὐ κατέστησαν εἰς κίνδυνον, φιλοκινδυνότατος πάντων ἀνθρώπων εἶ· εἰ δὲ τεκμήριον ποιῇ τοῦ τὰ δίκαι' εἰρηκέναι, λίαν εὔηθες ποιεῖς. τί γὰρ εἵνεκα τούτου βελτίων ἐσθ' ὁ νόμος, εἴ τις ἢ τετελεύτηκεν τῶν γραψαμένων πρὶν εἰσελθεῖν, ἢ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ διεγράψατο, ἢ καὶ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθη; ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλόν.

146 Ἥιρηνται δὲ τῷ νόμῳ σύνδικοι καὶ μάλισθ' οἱ δεινοὶ λέγειν ἄνδρες, Λεωδάμας Ἀχαρνεὺς καὶ Ἀριστοφῶν Ἀζηνιεὺς καὶ Κηφισόδοτος ἐκ Κεραμέων καὶ Δεινίας Ἑρχιεύς. ἃ δὴ πρὸς τούτους ὑπολαμβάνοιτ' ἂν εἰκότως, ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖτ' ἐὰν ὑμῖν δίκαια φαίνηται. πρῶτον μὲν πρὸς Λεωδάμαντα. οὗτος ἐγράψατο τὴν Χαβρίου δωρειάν, ἐν ᾗ τοῦτ' ἔνεστι τὸ τῆς ἀτελείας τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰσ-
147 ελθὼν ἡττήθη· οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι δὶς πρὸς τὸν 502
αὐτὸν περὶ τῶν αὐτῶν οὔτε δίκας οὔτ' εὐθύνας οὔτε διαδικασίαν οὔτ' ἄλλο τοιοῦτ' οὐδὲν εἶναι. χωρὶς δὲ

τούτων ἀτοπώτατον ἂν πάντων συμβαίη, εἰ τότε μὲν
τὰ Χαβρίου παρ' ὑμῖν ἔργα μεῖζον ἴσχυε τῶν Λεωδά-
μαντος λόγων, ἐπειδὴ δὲ ταῦτά θ' ὑπάρχει καὶ τὰ τῶν
ἄλλων εὐεργετῶν προσγέγονεν, τηνικαῦτα σύμπαντα
148 ταῦτ' ἀσθενέστερα τῶν τούτου λόγων γένοιτο. καὶ μὴν
πρός γ' Ἀριστοφῶντα πολλὰ καὶ δίκαι' ἂν ἔχειν εἰπεῖν
οἶμαι. οὗτος εὕρετο τὴν δωρειὰν παρ' ὑμῖν, ἐν ᾗ τοῦτ'
ἐνῆν. καὶ οὐ τοῦτ' ἐπιτιμῶ· δεῖ γὰρ ἐφ' ὑμῖν εἶναι
διδόναι τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν οἷς ἂν βούλησθε. ἀλλ' ἐκεῖνό
γ' οὐχὶ δίκαιον εἶναί φημι, τὸ ὅτε μὲν τούτῳ ταῦτ'
ἔμελλεν ὑπάρχειν λαβόντι, μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινόν,
ἐπειδὴ δ' ἑτέροις δέδοται, τηνικαῦτ' ἀγανακτεῖν καὶ
149 πείθειν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. καὶ μὴν καὶ Γελάρχῳ πέντε
τάλαντ' ἀποδοῦναι γέγραφ' οὗτος ὡς παρασχόντι τοῖς
ἐν Πειραιεῖ τοῦ δήμου, καὶ καλῶς ἐποίει. μὴ τοίνυν
ἃ μὲν ἦν ἀμάρτυρα, ταῦτ' ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου προφάσει
διὰ σοῦ δεδόσθω, ὧν δ' αὐτὸς ὁ δῆμος μαρτυρίας
ἔστησ' ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγράψας καὶ πάντες συνίσασι,
ταῦτ' ἀφελέσθαι παραίνει· μηδ' αὐτὸς φαίνου τά τ'
ὀφειλόμεν' ὡς ἀποδοῦναι δεῖ γράφων, καὶ ἅ τις παρὰ
150 τοῦ δήμου κεκόμισται, ταῦτ' ἀφελέσθαι παραινῶν. καὶ
μὴν πρός γε Κηφισόδοτον τοσοῦτον ἂν εἴποιμι. οὗτός
ἐστιν οὐδενὸς ἧττον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν λεγόν-
των δεινὸς εἰπεῖν. πολὺ τοίνυν κάλλιον τῇ δεινότητι 508
ταύτῃ χρῆσθαι ἐπὶ τὸ τοὺς ἀδικοῦντας ὑμᾶς κολάζειν,
ἢ τοὺς ἀγαθοῦ τινὸς αἰτίους ἀδικεῖν. εἰ γὰρ ἀπεχθά-
νεσθαι [τισι] δεῖ, τοῖς ἀδικοῦσι τὸν δῆμον, οὐ τοῖς
151 ἀγαθόν τι ποιοῦσιν ἔγωγε νομίζω δεῖν. πρὸς τοίνυν
Δεινίαν· οὗτος ἴσως ἐρεῖ τριηραρχίας αὐτοῦ καὶ λῃ-
τουργίας. ἐγὼ δ', εἰ πολλοῦ τῇ πόλει Δεινίας ἄξιον
αὐτὸν παρέσχηκεν, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ νὴ τοὺς θεούς,

μᾶλλον ἂν παραινέσαιμ' αὐτῷ τινὰ τιμὴν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦναι, ἢ τὰς ἑτέροις πρότερον δοθείσας ἀφελέσθαι κελεύειν· πολὺ γὰρ βελτίονος ἀνδρός ἐστιν ἐφ' οἷς αὐτὸς εὖ πεποίηκ' ἀξιοῦν τιμᾶσθαι, ἢ ἐφ' οἷς ἕτεροι
152 ποιήσαντες ἐτιμήθησαν φθονεῖν. ὃ δὲ δὴ μέγιστον ἁπάντων καὶ κοινὸν ὑπάρχει κατὰ πάντων τῶν συνδίκων· τούτων πολλάκις εἷς ἕκαστος πρότερόν τισι πράγμασι σύνδικος γέγονεν. ἔστι δὲ καὶ μάλ' ἔχων νόμος ὑμῖν καλῶς, οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθείς, ἀλλ' ἵνα μη τὸ πρᾶγμ' ὥσπερ ἐργασία τισὶν ᾖ καὶ συκοφαντία, μὴ ἐξεῖναι χειροτονηθένθ' ὑπὸ τοῦ δήμου πλεῖν ἢ
153 ἅπαξ συνδικῆσαι. τοὺς δὴ συνεροῦντας νόμῳ καὶ διδάξοντας ὑμᾶς ὡς ἐπιτήδειός ἐστιν, [αὐτοὺς] τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειθομένους φαίνεσθαι· εἰ δὲ μή, γελοῖον νόμῳ μὲν συνδικεῖν, νόμον δ' αὐτοὺς παραβαίνειν ἕτερον. ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν νόμον αὐτοῖς, ὃν λέγω.

ΝΟΜΟΣ.

Οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ παλαιός ἐσθ' ὁ νόμος καὶ καλῶς ἔχων, ὃν ἐὰν σωφρονῶσι φυλάξονται παραβαίνειν οὗτοι.

154 Ἐγὼ δ' ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβήσομαι. ἔστιν γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πάντας μὲν τοὺς νόμους ὑμῖν, ὡς ἐγὼ νομίζω, σπουδαστέον ὡς κάλλιστ' ἔχειν, 504
μάλιστα δὲ τούτους δι' ὧν ἢ μικρὰν ἢ μεγάλην ἔστ' εἶναι τὴν πόλιν. εἰσὶν δ' οὗτοι τίνες; οἵ τε τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσι τὰς τιμὰς διδόντες, καὶ οἱ τοῖς τἀναντία πράττουσι τὰς τιμωρίας. εἰ γὰρ ἅπαντες ὡς ἀληθῶς τὰς ἐν τοῖς νόμοις ζημίας φοβούμενοι τοῦ κακόν τι ποιεῖν ἀποσταῖεν, καὶ πάντες τὰς ἐπὶ ταῖς εὐεργεσίαις δωρειὰς ζηλώσαντες ἃ χρὴ πράττειν προέλοιντο,

τί κωλύει μεγίστην εἶναι τὴν πόλιν καὶ πάντας χρηστοὺς καὶ μηδέν' εἶναι πονηρόν;

155 Ὁ τοίνυν νόμος οὗτος ὁ Λεπτίνου, οὐ μόνον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτ' ἀδικεῖ, ὅτι τὰς τιμὰς ἀναιρῶν τῶν εὐεργεσιῶν ἀχρεῖον τὴν ἐπιείκειαν τοῖς φιλοτιμεῖσθαι βουλομένοις καθίστησιν, ἀλλ' ὅτι καὶ παρανοίας δόξαν αἰσχίστην τῇ πόλει καταλείπει. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν [τὰ δεινόταθ'] ὑμᾶς ἀδικούντων ἓν ἑκάστῳ τίμημ' ὑπάρχει διὰ τὸν νόμον, ὃς διαρρήδην λέγει „μηδὲ τίμημ' ὑπάρχειν ἐπὶ κρίσει πλέον ἢ ἕν, ὁπότερον ἂν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν ἢ ἀπο-
156 τεῖσαι· ἀμφότερα δὲ μὴ ἐξέστω.“ ἀλλ' οὐχ οὗτος ἐχρήσατο τούτῳ τῷ μέτρῳ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπαιτήσῃ χάριν ὑμᾶς, „ἄτιμος ἔστω“ φησὶν „καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω.“ δύο τιμήματα ταῦτα. „εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγάς· ἐὰν δ' ἁλῷ, ἔνοχος ἔστω τῷ νόμῳ ὃς κεῖται, ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ.“ θάνατον λέγει· τοῦτο γάρ ἐστ' ἐπ' ἐκείνῳ τοὐπιτίμιον. οὐκοῦν τρία τιμήματα ταῦτα. πῶς οὖν οὐ σχέτλιον καὶ δεινὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ χαλεπώτερον εἶναι παρ' ὑμῖν δόξει χάριν εὖ ποιήσαντ' ἀπαιτεῖν, ἢ τὰ δεινότατ' ἐργαζό- 505
μενον ληφθῆναι;

157 Αἰσχρὸς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ κακῶς ἔχων ὁ νόμος, καὶ ὅμοιος φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονικίᾳ καὶ — τὸ λοιπὸν ἐῶ· τοιούτοις δέ τισιν προσέοιχ' ὁ γράφων χρῆσθαι. ὑμῖν δ' οὐχὶ πρέπει τὰ τοιαῦτα μιμεῖσθαι, οὐδ' ἀνάξια φαίνεσθαι φρονοῦντας ὑμῶν αὐτῶν. φέρε γὰρ πρὸς Διός, τί μάλιστ' ἂν ἀπευξαίμεθα πάντες, καὶ τί μάλιστ' ἐν ἅπασι διεσπούδασται τοῖς νόμοις; ὅπως μὴ γενήσονθ' οἱ περὶ ἀλλήλους φόνοι, περὶ ὧν ἐξαίρετος ἡ βουλὴ φύλαξ ἡ 'ν Ἀρείῳ πάγῳ τέτακται.

158 ἐν τοίνυν τοῖς περὶ τούτων νόμοις ὁ Δράκων φοβερὸν
κατασκευάζων καὶ δεινὸν τό τιν' αὐτόχειρ' ἄλλον ἄλλου
γίγνεσθαι, καὶ γράφων χέρνιβος εἴργεσθαι τὸν ἀνδρο-
φόνον, σπονδῶν κρατήρων ἱερῶν ἀγορᾶς, πάντα τἄλλα
διελθὼν οἷς μάλιστ' ἄν τιν' ᾤετ' ἐπισχεῖν τοῦ τοιοῦ-
τόν τι ποιεῖν, ὅμως οὐκ ἀφείλετο τὴν τοῦ δικαίου
τάξιν, ἀλλ' ἔθηκεν ἐφ' οἷς ἐξεῖναι ἀποκτιννύναι, κἂν
οὕτω τις δράσῃ καθαρὸν διώρισεν εἶναι. εἶτ' ἀποκτεῖ-
ναι μὲν δικαίως ἔν γε τοῖς παρ' ὑμῖν νόμοις ἐξέσται,
χάριν δ' ἀπαιτεῖν οὔτε δικαίως οὔθ' ὁπωσοῦν διὰ τὸν
159 τούτου νόμον; μηδαμῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· μὴ βού-
λεσθε δοκεῖν πλείω πεποιῆσθαι σπουδήν, ὅπως μηδενὶ
τῶν εὖ τι ποιούντων ὑμᾶς χάριν ἐξέσται κομίσασθαι,
ἢ ὅπως μηδεὶς φόνος ἐν τῇ πόλει γενήσεται· ἀλλὰ
μνησθέντες τῶν καιρῶν, παρ' οὓς εὖ πεπονθότες εὖ
πεποιήκατε τοὺς εὑρομένους, καὶ τῆς Δημοφάντου στή-
λης, περὶ ἧς εἶπε Φορμίων, ἐν ᾗ γέγραπται καὶ ὀμώ-
μοται, ἄν τις ἀμύνων τι πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ, τὰς 506
αὐτὰς δώσειν δωρειὰς ὥσπερ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογεί-
τονι, καταψηφίσασθε τοῦ νόμου. οὐ γὰρ ἔστ' εὐορ-
κεῖν, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσετε.

160 Παρὰ πάντα δὲ ταῦτ' ἐκεῖνο ἔτι ἀκούσατέ μου.
οὐκ ἔνι τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, ὃς περὶ τῶν πα-
ρεληλυθότων καὶ τῶν μελλόντων ταὐτὰ λέγει. „μηδέν'
εἶναί“ φησ' „ἀτελῆ πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀρι-
στογείτονος“. καλῶς. „μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι.“
μηδ' ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται Λεπτίνη; εἰ τὰ πρὸ
161 τοῦ κατεμέμφου, τί; μὴ καὶ τὰ μέλλοντ' ᾔδεις; ὅτι νὴ
Δία πόρρω τοῦ τι τοιοῦτ' ἐλπίζειν ἐσμέν. καὶ εἴημέν
γ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ χρή γ' ἀνθρώπους ὄντας
τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν, οἷς μηδεὶς ἂν

νεμεσῆσαι, καὶ τἀγαθὰ μὲν προσδοκᾶν καὶ τοῖς θεοῖς
εὔχεσθαι διδόναι, πάντα δ' ἀνθρώπιν' ἡγεῖσθαι. οὐδὲ
γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοί ποτ' ἤλπισαν εἰς τοιαῦτα πρά-
γματ' ἀφίξεσθαι, οὐδέ γ' ἴσως Συρακόσιοι, τὸ πάλαι
δημοκρατούμενοι καὶ φόρους Καρχηδονίους πραττό-
μενοι, καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτοὺς ἄρχοντες καὶ ναυ-
μαχίᾳ νενικηκότες ἡμᾶς, ὑφ' ἑνὸς γραμματέως, ὅς ὑπη-
162 ρέτει σφίσιν ὥς φασι, τυραννήσεσθαι. οὐδέ γ' ὁ νῦν
ὢν Διονύσιος ἤλπισεν ἄν ποτ' ἴσως πλοίῳ στρογγύλῳ
καὶ στρατιώταις ὀλίγοις Δίων' ἐλθόντ' ἐφ' αὐτὸν ἐκ-
βαλεῖν τὸν τριήρεις πολλὰς καὶ ξένους καὶ πόλεις κε-
κτημένον. ἀλλ' οἶμαι τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀν-
θρώποις, καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι
γίγνονται. διὸ δεῖ μετριάζειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις καὶ
προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι.

163 Πολλὰ δ' ἂν τις ἔχοι λέγειν ἔτι καὶ διεξιέναι
περὶ τοῦ μηδαμῇ μηδὲ καθ' ἓν τοῦτον ἔχειν καλῶς
τὸν νόμον μηδὲ συμφέρειν ὑμῖν· ἀλλ' ἵν' ἐν κεφαλαίῳ
τοῦτο μάθητε κἀγὼ παύσωμαι λέγων, τάδε ποιήσατε·
σκέψασθε παρ' ἄλληλα καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς,
τί τε συμβήσεται κατεψηφισμένοις ὑμῖν τοῦ νόμου καὶ
τί μή· εἶτα φυλάττετε καὶ μέμνησθε, ἂν ὑμῖν ἐξ ἑκατέ-
164 ρου φανῇ, ἵν' ἕλησθε τὰ κρείττω. ἂν μὲν τοίνυν κατα-
ψηφίσησθ', ὥσπερ ἡμεῖς κελεύομεν, οἱ μὲν ἄξιοι [παρ'
ὑμῶν] τὰ δίκαι' ἕξουσιν, εἰ δέ τις ἔστ' ἀνάξιος, ὡς
ἔστω, πρὸς τῷ τὴν δωρειὰν ἀφαιρεθῆναι δίκην ἣν ἂν
ὑμῖν δοκῇ δώσει κατὰ τὸν παρεισενηνεγμένον νόμον·
ἡ δὲ πόλις πιστή, δικαία, πρὸς ἅπαντ' ἀψευδὴς φανή-
σεται. ἐὰν δ' ἀποψηφίσησθ', ὃ μὴ ποιήσαιτε, οἱ μὲν
χρηστοὶ διὰ τοὺς φαύλους ἀδικήσονται, οἱ δ' ἀνάξιοι
συμφορᾶς ἑτέροις αἴτιοι γενήσονται, δίκην δ' οὐδ'

ἥντινοῦν αὐτοὶ δώσουσιν, ἡ δὲ πόλις τἀναντί' ὧν εἶπον
ἀρτίως δόξει, ἄπιστος, φθονερά, φαύλη παρὰ πᾶσιν
165 εἶναι. οὔκουν ἄξιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοσαύτην βλα-
σφημίαν ἀντὶ καλῶν καὶ προσηκόντων ὑμῖν ἀγαθῶν
ἑλέσθαι. καὶ γὰρ ἕκαστος ὑμῶν ἰδίᾳ μεθέξει τῆς δόξης
τῶν κοινῇ γνωσθέντων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτ' οὐδεὶς
οὔτε τῶν περιεστηκότων οὔτε τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν μὲν
τῷ δικαστηρίῳ Λεπτίνης πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεται, ἐν δὲ
τῇ τῶν καθημένων ὑμῶν ἑνὸς ἑκάστου γνώμῃ, φιλαν-
θρωπία πρὸς φθόνον καὶ δικαιοσύνη πρὸς κακίαν καὶ
166 πάντα τὰ χρηστὰ πρὸς τὰ πονηρότατ' ἀντιτάττεται. ὧν
τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι καὶ κατὰ ταῦθ' ἡμῖν θέμενοι
τὴν ψῆφον, αὐτοί θ' ἃ προσήκει δόξετ' ἐγνωκέναι, 508
καὶ τῇ πόλει τὰ κράτιστ' ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι, κἄν τις
ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ καιρὸς, οὐκ ἀπορήσετε τῶν ἐθελησόν-
των ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύειν. ὑπὲρ οὖν τούτων ἁπάν-
των οἶμαι δεῖν ὑμᾶς σπουδάζειν καὶ προσέχειν τὸν
νοῦν ὅπως μὴ βιασθῆθ' ἁμαρτεῖν. πολλὰ γὰρ ὑμεῖς
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πολλάκις οὐκ ἐδιδάχθηθ' ὡς οὐκ
ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἀφῃρέθηθ' ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων
κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀναισχυντίας. ὃ μὴ πάθητε νῦν·
167 οὐ γὰρ ἄξιον. ἀλλ' ἃ δίκαι' ἐγνώκατε, ταῦτα φυλά-
ξατε καὶ μνημονεύεθ', ἕως ἂν ψηφίσησθε, ἵν' εὔορκον
θῆσθε τὴν ψῆφον κατὰ τῶν τὰ πονηρὰ συμβουλευόν-
των. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα δια-
φθείρουσιν θάνατος παρ' ὑμῖν [ἐστιν] ἡ ζημία, τοῖς δ'
ὅλην τὴν πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιστον ποιοῦσιν λόγον
δώσετε. οὐ δή πού γ', ὦ Ζεῦ καὶ θεοί.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς
οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

XXI.

ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΝΔΥΛΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

*Ἑορτὴν ἦγον οἱ Ἀθηναῖοι Διονύσῳ, ἣν ἐκάλουν ἀπὸ
τοῦ θεοῦ Διονύσια· ἐν δὲ ταύτῃ τραγικοὶ καὶ κωμικοὶ καὶ
αὐλητῶν χοροὶ διηγωνίζοντο. καθίστασαν δὲ τοὺς χοροὺς
αἱ φυλαὶ δέκα τυγχάνουσαι· χορηγὸς δ' ἦν ἑκάστης φυλῆς* 509
*ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων τὰ περὶ τὸν χορόν. ὁ τοίνυν Δη-
μοσθένης τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, τῆς Πανδιονίδος, ἐθελοντὴς*
2 *ὑπέστη χορηγός. ἐχθρῷ δὲ κεχρημένος τῷ Μειδίᾳ, τῶν
πλουσίων ἑνί, φησὶ μὲν καὶ ἄλλα παρὰ τὴν χορηγίαν ὑπ'
αὐτοῦ πεπονθέναι κακῶς, τὸ δὲ τελευταῖον ἐπὶ τῆς ὀρχή-
στρας κονδύλους ἔλαβεν ἐναντίον πάντων τῶν θεατῶν. ἐπὶ
τούτῳ κατηγόρησεν ἐν τῷ δήμῳ τοῦ Μειδίου, ὡς ἠσεβηκό-
τος εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὸν Διόνυσον· ἐκαλεῖτο δ' ἡ τοιαύτη
κατηγορία προβολή. ὁ μὲν οὖν δῆμος κατέγνωκε τοῦ Μει-
δίου τὴν ἀσέβειαν, ἀγωνίζονται δὲ νῦν ἐν δικαστηρίῳ περὶ
τῆς τοῦ δήμου καταχειροτονίας· ἔδει γὰρ καταγνόντος τοῦ
δήμου δικαστήριον κρῖναι δεύτερον. ἔστιν οὖν ὁ ἀγὼν περὶ
ὑποτιμήσεως· οὐ γὰρ περὶ τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν ὁ Μειδίας
ἀγωνίζεται, ἀλλὰ περὶ τοῦ τιμήματος, πότερον ὕβρεως ἢ*
3 *ἀσεβείας ὀφείλει δίκην. ὁρικὸς οὖν ὁ λόγος τῇ στάσει, τοῦ
μὲν Μειδίου λέγοντος ὕβριν εἶναι τὸ πραχθέν, ἐπειδὴ τετύ-
πτηκεν ἄνδρ' ἐλεύθερον, τοῦ δὲ Δημοσθένους ἀσέβειαν,
ἐπειδὴ χορηγὸς ὁ τετυπτημένος καὶ ἐν Διονυσίοις καὶ ἐν τῷ
θεάτρῳ· διὰ γὰρ τούτων καὶ ἠσεβηκέναι τὸν Μειδίαν φησίν·
ὡς εἶναι διπλοῦν ὅρον κατὰ σύλληψιν. ἔστι δὲ κατὰ σύλλη-
ψιν, ὅταν μὴ ἐκβάλλοντες τὸ ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων εἰσαγόμενον
ὄνομα, καὶ ἕτερον αὐτοὶ προστιθῶμεν, ὥσπερ ἐνταῦθ' ὁ Δη-
μοσθένης, τοῦ Μειδίου λέγοντος ὑβρικέναι, οὐκ ἐκβάλλει μὲν
οὐδὲ τὴν ὕβριν, προστίθησι δ' αὐτῇ καὶ τὴν ἀσέβειαν.*

ΑΛΛΩΣ. 510

Διάφοροι παρ' Ἀθηναίους ἤγοντο ἑορταί, ἐν αἷς ἦν τὰ Παναθήναια, ἅπερ ἦσαν διπλᾶ, μικρά τε καὶ μεγάλα· καὶ τὰ μὲν μεγάλα κατὰ πενταετηρίδα ἐπετελοῦντο, κατὰ τριετηρίδα δὲ τὰ μικρά. ἐν τοῖς μεγάλοις δὲ γυμνάσιά τινα ἐγίνοντο, καὶ προὐβάλλετο ἀφ' ἑκάστης φυλῆς εἷς γυμνασίαρχος, λαμβάνων χρήματα εἰς τὸ γυμνάζειν τοὺς μέλλοντας ἐπιτελέσαι τὴν ἑορτήν, καὶ διδόναι τὰς τούτων δαπάνας τοῖς
2 *τῆς αὐτοῦ φυλῆς. ἤγετο δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ τὰ Διονύσια, καὶ ταῦτα διπλᾶ, μικρά τε καὶ μεγάλα. καὶ τὰ μὲν μικρὰ ἤγετο κατ' ἔτος, τὰ δὲ μεγάλα διὰ τριετηρίδος ἐν τοῖς ληνοῖς, ἐν οἷς προὐβάλλετο χορηγὸς ἀφ' ἑκάστης φυλῆς πρὸς τὸ τρέφειν χοροὺς παίδων τε καὶ ἀνδρῶν· ἐλάμβανε δὲ χρήματα εἰς τροφὴν τῶν τοῦ χοροῦ. ἐπιστάσης δὲ τῆς ἑορτῆς ἠγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους οἱ χορηγοὶ καὶ ἤριζον, ὕμνους εἰς τὸν Διόνυσον ᾄδοντες, καὶ τῷ νικῶντι τρίπους τὸ ἆθλον ἦν, ἐπειδὴ τὸν αὐτὸν Ἥλιον καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Διόνυσον ᾤοντο. παυομένης δὲ τῆς ἑορτῆς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ προὐ-*
3 *βάλλοντο οἱ χορηγοὶ τῆς μελλούσης ἑορτῆς. ἐν τοίνυν τῷ παρόντι καιρῷ προεβλήθησαν οἱ χορηγοὶ ἑκάστης φυλῆς, ἐσπάνιζε δὲ ἡ Πανδιονίς, ἡ τοῦ Δημοσθένους φυλή, χορηγοῦ, καὶ ἠμέλησε τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον. ἔθος δὲ ἦν πρὸ μηνὸς τῆς ἑορτῆς τὸν ἄρχοντα συνάγειν τοὺς χορηγοὺς ἑκάστης φυλῆς εἰς τὸ λαχεῖν περὶ τῶν αὐλητῶν. καὶ ἐλθόντων τῶν χορηγῶν ἑκάστης φυλῆς πλὴν τῆς Πανδιονίδος, ηὐτελίζετο ὑπὸ πάντων. καὶ ἰδὼν ὁ Δημοσθένης τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν ἀτιμαζομένην, ἐθελοντὴς ὁ ῥήτωρ αὐτοχειροτόνητον ἤτοι αὐτεπάγγελτον ἑαυτὸν χορηγὸν ὑπὲρ* 511
τῆς φυλῆς προεβάλετο, καὶ ἐπῃνεῖτο παρὰ πάντων διὰ τοῦτο.
4 *καὶ δὴ λαχόντος αὐτοῦ περὶ τῶν αὐλητῶν συνέπραξεν ἡ τύχη τῇ προθυμίᾳ, καὶ ἔλαχεν αὐτῷ ὁ κάλλιστος τῶν αὐλητῶν ὁ Τηλεφάνης. καὶ δὴ ὁ Δημοσθένης θέλων πλέον τῶν ἄλλων κοσμῆσαι τὸν ἑαυτοῦ χορόν, ἐποίησεν αὐτοὺς φορέσαι χρυσοῦς στεφάνους. Μειδίας δέ, τῶν πολιτευομένων τις, σφόδρα*

πλούσιος καὶ πολλὰ δυνάμενος, ἐχθρὸς τῷ Δημοσθένει γεγονὼς διὰ τὰς αἰτίας, ἃς ἐρεῖ μετὰ μικρὸν ἐν τῷ λόγῳ πολλάκις, καὶ ἄλλα παρηνώχλει καὶ ἐπηρέαζε, καὶ δὴ καί, ὡς ὁ Δημοσθένης λέγει, ὅτι ὀμνυόντων τῶν κριτῶν τῷ καλῶς ᾄσαντι δοῦναι τὴν νίκην, νύττων αὐτοὺς ὁ Μειδίας ἔλεγε
5 „πλὴν Δημοσθένους·“ ὅθεν ὁ Δημοσθένης ἐβόα ἐλέγχων αὐτόν. καὶ τελευτῶν εἰς τοιαύτην ἦλθε μανίαν ὁ Μειδίας, ὥστε ἐν τῷ θεάτρῳ κόνδυλον αὐτῷ παρασχεῖν καὶ τὴν ἱερὰν περιρρῆξαι ἐσθῆτα. καὶ ἰδὼν ὁ δῆμος ἐπεσύριττεν· ὅστις συρισμὸς παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ κακοῦ ἐλαμβάνετο. ἀπελθὼν δὲ ὁ Δημοσθένης ἐσκέψατο τὸν παρόντα λόγον, κατηγορῶν αὐτοῦ δημοσίων ἀδικημάτων· ἐν ᾧ καὶ διαβάλλει τὸν Μειδίαν ὡς κλέψαντα ἀπὸ τῶν χρυσῶν στεφάνων παρὰ τοῦ
6 χρυσοχόου. ἄγει τοίνυν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κρίσιν ὁ ῥήτωρ, καταφορᾷ πλείστῃ καὶ τόνῳ σφοδρῷ προσχρησάμενος· ἡ γὰρ τοῦ Μειδίου προπέτεια καὶ ἡ τῶν πραγμάτων ποιότης τῇ καταδρομῇ συμμαχεῖ. ἡ δὲ στάσις ὁρική, ζητούντων ἡμῶν τί ἴδιον ὄνομα τῷ ἐγκλήματι· ὁ μὲν γὰρ Μειδίας ἰδιωτικόν, ὁ δὲ ῥήτωρ δημόσιον εἶναι κατασκευάζει. ὅρος γάρ ἐστιν, 512
οὗ τὸ μὲν πέπρακται, τὸ δὲ λείπει πρὸς αὐτοτέλειαν τοῦ
7 ὀνόματος τοῦ ἐπιτεθησομένου τῷ πράγματι, ὡς ἐπὶ τοῦ κενοτάφιον ὀρύξαντος καὶ κρινομένου τυμβωρυχίας. ἐνταῦθα γὰρ πέπρακται μὲν τὸ ὀρύξαι, λείπει δὲ τὸ τάφον ὀρύξαι, οὐ κενοτάφιον. λέγει γὰρ ὁ φεύγων „οὐ τάφον ὤρυξα· οὐ γὰρ εὗρον νεκρόν.“ ὁ δὲ διώκων ἀντιλέγει ὅτι „τὸ δ' ὀρύξαι κενοτάφιον τυμβωρυχίαν λέγω· [οὐ γὰρ αὐτὸς ᾔδεις ὅτι κενοτάφιόν ἐστιν, ἀλλ' ὡς τάφον ὀρύττων, ἐπεὶ κενοτάφιον εὕρηται, ἀξιοῖς μὴ δοῦναι δίκην.]“ οὕτω κἀνταῦθα πέπρακται μὲν τὸ τύψαι τὸν Δημοσθένην, λείπει δὲ τὸ καλέσαι τὸν αὐτοχειροτόνητον χορηγόν. ὁ γὰρ Δημοσθένης λέγει ὅτι „χορηγὸν ἔτυψας“, ὁ δὲ Μειδίας ὅτι „χορηγὸν ἁπλῶς οὐκ ἔτυψα [αὐτοχειροτόνητος γὰρ ἦσθα], ἀλλὰ Δημοσθένην ἰδιώτην ὄντα·
8 τὸ δὲ τύψαι ἰδιώτην οὐκ ἔστι δημόσιον ἀδίκημα.“ διπλοῦς δὲ ὁ ὅρος εἴδους τοῦ κατὰ σύλληψιν. κατὰ σύλληψιν δέ ἐστιν,

ὅταν ὁ κατήγορος τὴν αὐτοῦ δικαιολογίαν καὶ τὴν τοῦ φεύ-
γοντος εἰς ἓν συνάγῃ· ἔνθα γὰρ οὐ τὸ μὲν ἐκβάλλει τις, τὸ
δὲ δέχεται, ἀλλ' ἀμφότερα συγκροτεῖ καὶ συλλαμβάνει, τούτῳ
ὑπάγομεν τῷ εἴδει. φαίνεται τοίνυν ἐν πολλοῖς μέρεσιν ὁ
Δημοσθένης τοῦτο ποιῶν, καὶ φάσκων ἅμα τῷ Δημοσθένει
καὶ τὴν πόλιν ὑβρίζεσθαι. κεφάλαια δὲ τὰ τῇ στάσει προσ-
ήκοντα. τὰ δὲ προοίμια καταφορικά, ὑπερβολὴν ἔχοντα
πολλὴν καὶ τῶν περιστατικῶν αὔξησιν· τὸ γὰρ „πρὸς ἅπαν-
τας“ καὶ οὐ πρὸς ἐμὲ μόνον, καὶ τὸ „ἀεί“ τὴν μελέτην τῆς
ἀτοπίας καὶ οὐ πρὸς ἅπαξ ἐκ τύχης ἡμαρτηκότα δείκνυσι.
9 [Κεφάλαια δὲ τοῦ ὅρου εἰσὶ ταῦτα, ὅρος, ἀνθορισμός, 513
γνώμη νομοθέτου, συλλογισμός, πηλικότης, πρός τι, καὶ μία
τῶν ἀντιθετικῶν, μεθ' ἣν ἐμπίπτει τὸ μεταληπτικὸν καὶ
ἀντιληπτικόν. ἐνταῦθα διὰ τεσσάρων ὅρων ὁ ῥήτωρ ἐμπλέ-
κει τὴν κατηγορίαν, δεικνύων ὅτι δημοσίᾳ Μειδίας ἠδίκησεν.
ἔστι δὲ ὁ πρῶτος ὅρος οὗτος, ὅτι οἱ ἐν ἑορτῇ ἀδικοῦντες
δημόσιον ἀδίκημα ποιοῦσι. δεύτερος ὅρος, καὶ μάλιστα οἱ
10 χορηγὸν ἀδικοῦντες. τρίτος ὅρος, ὅτι πᾶσα ὕβρις δημόσιόν
ἐστιν ἀδίκημα. παραλογίζεται δὲ ἐνταῦθ' ἐκ τῆς ὁμωνυμίας
τῆς ὕβρεως· λέγεται γὰρ ὕβρις ἡ δι' αἰσχρουργίας γινομένη·
λέγεται ὕβρις καὶ ἡ διὰ λόγων· λέγεται πάλιν ὕβρις καὶ ἡ
διὰ πληγῶν. δημόσιον δὲ ἀδίκημα ἡγοῦντο τὴν αἰσχρουρ-
γίαν· τῇ οὖν ὁμωνυμίᾳ παρελογίσατο. τέταρτος ὅρος, ὅτι ὁ
πάντας ἀεὶ ὑβρίζων δημοσίᾳ ἀδικεῖ· εἰ γὰρ τὸ δημόσιον ἐκ
11 πάντων συνίσταται, ἄρα δημόσιον τἀδίκημα. τίθησι δὲ σπερ-
ματικῶς ἐν τῷ προοιμίῳ τοὺς τέτταρας ὅρους. καὶ ἐκ τού-
των εἰσὶν ἐν τοῖς ἀγῶσι τρεῖς, τὸν δὲ τέταρτον ὅρον τίθησιν
ἐν τῇ παρεκβάσει, καὶ δικαίως· λέγων γὰρ ὅτι πάντας ὑβρί-
ζων δημοσίᾳ ἀδικεῖ, παρεξέρχεται λέγων τὸν πρότερον αὐτοῦ
βίον. ἔχει δὲ ὁ λόγος οὗτος δύο προοίμια. καὶ εἴληπται τὸ
πρῶτον προοίμιον ἐκ διαβολῆς τοῦ ἐναντίου, καὶ ἐκ συστά-
σεως τοῦ οἰκείου προσώπου, καὶ ἐκ προσοχῆς. ἔστι δὲ ἡ
πρότασις διμερής, καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἐστὶν ἀκατά-
σκευον, τὸ δὲ δεύτερον καὶ αὐτὸ διμερές, καὶ κατασκευάζει

τούτων ἑκάτερα. εἶτα ἐπιφέρει τὸ συμπέρασμα, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ προσοχή. —

12 Ὅρος κατὰ σύλληψιν. λέγεται δὲ οὕτως, ὅταν τοῦ φεύγοντος ἀντονομάζοντος ὁ διώκων καὶ τούτῳ κἀκείνῳ ὑπεύ- 514
θυνον αὐτὸν εἶναι λέγῃ τῷ ὀνόματι, ὥστε διπλοῦς ἐστιν, ἐπεὶ δύο περιέχει ἐγκλήματα. παράδειγμα ὁ στρατηγὸς ὁ βιασάμενος τὴν παρατεθεῖσαν κόρην ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ, καὶ δημοσίων ἀδικημάτων κρινόμενος, καὶ ἀποκρινόμενος μὴ δημοσίᾳ ἠδικηκέναι, ἀλλὰ βιάσασθαι, ὁ δὲ πρεσβευτὴς ἀμφοτέροις αὐτὸν φάσκων ὑπεύθυνον εἶναι. τὸ προοίμιον ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ὁ δὲ λόγος δι' ἑνὸς εἴδους προάγεται, ἤτοι τοῦ δικανικοῦ· τούτου γὰρ καὶ τὸ τέλος τὸ δίκαιον καὶ ἡ κατασκευὴ διὰ τοῦ δικαίου.]

Τὴν μὲν ἀσέλγειαν ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τὴν ὕβριν, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται Μειδίας, οὐδέν' οὔθ' ὑμῶν οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἴομαι. ἐγὼ δ', ὅπερ ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστος ὑβρισθεὶς προείλετο πρᾶξαι, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα, καὶ προὐβαλόμην ἀδικεῖν τοῦτον περὶ τὴν ἑορτήν, οὐ μόνον πληγὰς ὑπ' αὐτοῦ λαβὼν τοῖς Διονυσίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ
2 καὶ βίαια παθὼν παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς καὶ τὰ δίκαια ποιῶν ὁ δῆμος ἅπας οὕτως ὠργίσθη καὶ παρωξύνθη καὶ σφόδρ' ἐσπούδασ' ἐφ' οἷς ἠδικημένῳ μοι συνῄδει, ὥστε πάντα ποιοῦντος τούτου καί τινων ἄλλων ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐκ ἐπείσθη, οὐδ' ἀπέβλεψεν 515
εἰς τὰς οὐσίας τὰς τούτων οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἀλλὰ μιᾷ γνώμῃ κατεχειροτόνησεν αὐτοῦ, πολλοί μοι προσιόντες ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ νῦν ὄντων ὑμῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἠξίουν καὶ παρεκελεύοντ' ἐπεξελθεῖν καὶ παραδοῦναι τοῦτον εἰς ὑμᾶς, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, δι' ἀμφότερ' ὦ ἄνδρες Ἀθη-

ναῖοι νὴ τοὺς θεούς, καὶ δεινὰ πεπονθέναι νομίζοντες
ἐμέ, καὶ δίκην ἅμα βουλόμενοι λαβεῖν ὧν ἐπὶ τῶν
ἄλλων ἐτεθέαντο, θρασὺν ὄντα καὶ βδελυρὸν καὶ οὐδὲ
3 καθεκτὸν ἔτι. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, ὅσα μὲν παρ'
ἐμοῦ προσῆκεν φυλαχθῆναι, πάντα δικαίως ὑμῖν τετή-
ρηται, καὶ κατηγορήσων ἐπειδή τις εἰσάγει πάρειμ' ὡς
ὁρᾶτε, πολλὰ μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι χρήματ', ἐξόν
μοι λαβεῖν ὥστε μὴ κατηγορεῖν, οὐ λαβών, πολλὰς δὲ
4 δεήσεις καὶ χάριτας καὶ νὴ Δί' ἀπειλὰς ὑπομείνας. ἃ
δ' ἐν ὑμῖν μετὰ ταῦτ' ἔσθ' ὑπόλοιπα, ὅσῳ πλείοσιν
οὗτος ἠνώχληκε καὶ παρήγγελκεν (ἑώρων γὰρ αὐτὸν
ἄρτι πρὸ τῶν δικαστηρίων οἷ' ἐποίει), τοσούτῳ μᾶλλον
ἐλπίζω τὸ δίκαιον ἕξειν. οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην ὑμῶν
οὐδενός, οὔθ' ὡς περὶ ὧν πρὸς ἔμ' ἐσπουδάσατ' αὐτοί,
τούτων ἀμελήσετε, οὔθ' ὡς, ἵνα Μειδίας ἀδεῶς τὸ
λοιπὸν ὑβρίζῃ, ψηφιεῖταί τις ὑμῶν ὀμωμοκὼς ἄλλο τι
5 πλὴν ὅ τι ἂν δίκαιον ἡγῆται. εἰ μὲν οὖν ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι παρανόμων ἢ παραπρεσβείας ἤ τινος [ἄλλης]
τοιαύτης αἰτίας ἔμελλον αὐτοῦ κατηγορεῖν, οὐδὲν ἂν
ὑμῶν ἠξίουν δεῖσθαι, νομίζων τῷ μὲν κατηγόρῳ περὶ 516
τῶν τοιούτων προσήκειν ἐλέγχειν μόνον, τῷ δὲ φεύ-
γοντι καὶ παραιτεῖσθαι. ἐπειδὴ δὲ τούς τε κριτὰς δια-
φθείραντος τούτου καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυλῆς ἀδίκως
6 ἀφαιρεθείσης τὸν τρίποδα, καὶ αὐτὸς πληγὰς εἰληφὼς
καὶ ὑβρισμένος οἷ' οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος πώποτε [χο-
ρηγὸς ὑβρίσθη], ἣν ὑπὲρ τούτων ἀγανακτήσας καὶ συν-
οργισθεὶς καταχειροτονίαν ὁ δῆμος ἐποιήσατο, ταύτην
εἰσέρχομαι, οὐκ ὀκνήσω καὶ δεῖσθαι. εἰ γὰρ οἷόν τε
τοῦτ' εἰπεῖν, ἐγὼ νῦν φεύγω, εἴπερ ὑβρισθέντα μηδε-
7 μιᾶς δίκης τυχεῖν ἐστί τις συμφορά. δέομ' οὖν ὑμῶν
ἁπάντων ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ ἱκετεύω, πρῶτον μὲν

εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος, ἔπειτ', ἐὰν ἐπιδείξω Μειδίαν τουτονὶ μὴ μόνον εἰς ἔμ', ἀλλὰ καὶ εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς τοὺς νόμους καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑβρικότα, βοηθῆσαι καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει [ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι]· ὕβρισμαι μὲν ἐγὼ καὶ προπεπηλάκισται τὸ σῶμα τοὐμὸν τότε, ἀγωνιεῖται δὲ καὶ κριθήσεται τὸ πρᾶγμα νυνί, πότερ' ἐξεῖναι δεῖ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν καὶ εἰς τὸν τυχόνθ' ὑμῶν ἀδεῶς
8 ὑβρίζειν, ἢ μή. εἴ τις οὖν ὑμῶν ἄρα καὶ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον τῶν ἰδίων τινὸς εἵνεκα γίγνεσθαι τὸν ἀγῶνα τόνδ' ὑπελάμβανεν, ἐνθυμηθεὶς νῦν ὅτι δημοσίᾳ συμφέρει μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖναι τοιοῦτο ποιεῖν, ὡς ὑπὲρ κοινοῦ τοῦ πράγματος ὄντος καὶ προσέχων ἀκουσάτω, καὶ τὰ φαινόμεν' αὐτῷ δικαιότατ' εἶναι ταῦτα ψηφισάσθω. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὸν νόμον, καθ' ὃν εἰσὶν αἱ προβολαί· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων πειράσομαι διδάσκειν. Λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ. 517

Τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου τῇ ὑστεραίᾳ τῶν Πανδίων. ἐν δὲ ταύτῃ χρηματίζειν πρῶτον μὲν περὶ ἱερῶν, ἔπειτα τὰς προβολὰς παραδιδότωσαν τὰς γεγενημένας ἕνεκα τῆς πομπῆς ἢ τῶν ἀγώνων τῶν ἐν τοῖς Διονυσίοις, ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετεισμέναι ὦσιν.

9 Ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καθ' ὃν αἱ προβολαὶ γίγνονται, λέγων, ὥσπερ ἠκούσατε, ποιεῖν τὴν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου μετὰ τὰ Πάνδια, ἐν ταύτῃ δ' ἐπειδὰν χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι περὶ ὧν διῴκηκεν ὁ ἄρχων, χρηματίζειν καὶ περὶ ὧν ἄν τις ἠδικηκὼς ᾖ περὶ τὴν ἑορτὴν ἢ παρανενομηκώς, καλῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ συμφερόντως ἔχων ὁ

νόμος, ὡς τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ μαρτυρεῖ. ὅπου γὰρ ἐπόν-
τος τοῦ φόβου τούτου φαίνονταί τινες οὐδὲν ἧττον
ὑβρισταί, τί χρὴ τοὺς τοιούτους προσδοκᾶν ἂν ποιεῖν,
εἰ μηδεὶς ἐπῆν ἀγὼν μηδὲ κίνδυνος;

10 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ τὸν ἑξῆς ἀναγνῶναι
νόμον τούτῳ· καὶ γὰρ ἐκ τούτου φανερὰ πᾶσιν ὑμῖν
ἥ τε τῶν ἄλλων ὑμῶν εὐλάβεια γενήσεται καὶ τὸ τού-
του θράσος. Λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Εὐήγορος εἶπεν· ὅταν ἡ πομπὴ ᾖ τῷ Διονύσῳ ἐν
Πειραιεῖ καὶ οἱ κωμῳδοὶ καὶ οἱ τραγῳδοί, καὶ ἡ ἐπὶ Λη-
ναίῳ πομπὴ καὶ οἱ τραγῳδοὶ καὶ οἱ κωμῳδοί, καὶ τοῖς
ἐν ἄστει Διονυσίοις ἡ πομπὴ καὶ οἱ παῖδες καὶ ὁ κῶμος
καὶ οἱ κωμῳδοὶ καὶ οἱ τραγῳδοί, καὶ Θαργηλίων τῇ πομπῇ
καὶ τῷ ἀγῶνι, μὴ ἐξεῖναι μήτε ἐνεχυράσαι μήτε λαμβά- 518
νειν ἕτερον ἑτέρου, μηδὲ τῶν ὑπερημέρων, ἐν ταύταις
ταῖς ἡμέραις. ἐὰν δέ τις τούτων τι παραβαίνῃ, ὑπόδικος
ἔστω τῷ παθόντι, καὶ προβολαὶ αὐτοῦ ἔστωσαν ἐν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ τῇ ἐν Διονύσου ὡς ἀδικοῦντος, καθὰ περὶ τῶν
ἄλλων τῶν ἀδικούντων γέγραπται.

11 Ἐνθυμεῖσθ' ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἐν τῷ προ-
τέρῳ νόμῳ κατὰ τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικούντων
οὔσης τῆς προβολῆς, ἐν τούτῳ καὶ κατὰ τῶν τοὺς
ὑπερημέρους εἰσπραττόντων ἢ κἄλλ' ὁτιοῦν τινὸς λαμ-
βανόντων ἢ βιαζομένων ἐποιήσατε τὰς προβολάς. οὐ
γὰρ ὅπως τὸ σῶμ' ὑβρίζεσθαί τινος ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις, ἢ τὴν παρασκευὴν ἣν ἐκ τῶν ἰδίων πορίσαιτό
τις εἰς λητουργίαν, ᾤεσθε χρῆναι, ἀλλὰ καὶ τὰ δίκῃ
καὶ ψήφῳ τῶν ἑλόντων γιγνόμενα, τῶν ἡλωκότων καὶ
κεκτημένων ἐξ ἀρχῆς τὴν γοῦν ἑορτὴν ἀπεδώκατ' εἶναι.
12 ὑμεῖς μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πάντες εἰς τοσοῦ-

*τον ἀφῖχθε φιλανθρωπίας καὶ εὐσεβείας, ὥστε καὶ τῶν
πρότερον γεγενημένων ἀδικημάτων τὸ λαμβάνειν δίκην
ἐπέσχετε ταύτας τὰς ἡμέρας· Μειδίας δ' ἐν αὐταῖς ταύ-
ταις ταῖς ἡμέραις ἄξια τοῦ δοῦναι τὴν ἐσχάτην δίκην
ποιῶν δειχθήσεται. βούλομαι δ' ἕκαστον ἀπ' ἀρχῆς
ὧν πέπονθ' ἐπιδείξας, καὶ περὶ τῶν πληγῶν εἰπεῖν,
ἃς τὸ τελευταῖον προσενέτεινέ μοι· ἓν γὰρ οὐδέν ἐστιν
ἐφ' ᾧ τῶν πεπραγμένων οὐ δίκαιος ὢν ἀπολωλέναι
φανήσεται.*

13 *Ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκότος χορηγοῦ τῇ Παν-
διονίδι φυλῇ, τρίτον ἔτος τουτί, παρούσης δὲ τῆς ἐκ-
κλησίας ἐν ᾗ τὸν ἄρχοντ' ἐπικληροῦν ὁ νόμος τοῖς* 519
*χοροῖς τοὺς αὐλητὰς κελεύει, λόγων καὶ λοιδορίας γι-
γνομένης, καὶ κατηγοροῦντος τοῦ μὲν ἄρχοντος τῶν
ἐπιμελητῶν τῆς φυλῆς, τῶν δ' ἐπιμελητῶν τοῦ ἄρχον-
τος, παρελθὼν ὑπεσχόμην ἐγὼ χορηγήσειν ἐθελοντής,
καὶ κληρουμένων πρῶτος αἱρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλα-*
14 *χον, ὑμεῖς μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πάντες ἀμφότερ'
ὡς οἷόν τε μάλιστ' ἀπεδέξασθε, τήν τ' ἐπαγγελίαν τὴν
ἐμὴν καὶ τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης, καὶ θόρυβον καὶ
κρότον τοιοῦτον ὡς ἂν ἐπαινοῦντές τε καὶ συνησθέντες
ἐποιήσατε, Μειδίας δ' οὑτοσὶ μόνος τῶν πάντων ὡς
ἔοικεν ἠχθέσθη, καὶ παρηκολούθησεν παρ' ὅλην τὴν
λῃτουργίαν ἐπηρεάζων ἐμοὶ συνεχῶς καὶ μικρὰ καὶ*
15 *μείζω. ὅσα μὲν οὖν τοὺς χορευτὰς ἐναντιούμενος ἡμῖν
ἀφεθῆναι τῆς στρατείας ἠνώχλησεν, ἢ προβαλλόμενος
καὶ χειροτονῶν ἑαυτὸν εἰς Διονύσι' ἐπιμελητήν, ἢ
τἄλλα πάνθ' ὅσα τοιαῦτ', ἐάσω· οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ'
ὅτι τῷ μὲν ἐπηρεαζομένῳ τότ' ἐμοὶ καὶ ὑβριζομένῳ,
τὴν αὐτὴν ὀργὴν ἕκαστον τούτων ἥνπερ ἄλλ' ὁτιοῦν
τῶν δεινοτάτων παρίστη, ὑμῖν δὲ τοῖς [ἄλλοις] ἔξω*

τοῦ πράγματος οὖσιν, οὐκ ἂν ἴσως ἄξι' αὐτὰ καθ'
αὑτ' ἀγῶνος φανείη· ἀλλ' ἃ πάντες ὁμοίως ἀγανακτή-
16 σετε, ταῦτ' ἐρῶ. ἔστι δ' ὑπερβολὴ τῶν μετὰ ταῦθ' ἃ
μέλλω λέγειν, καὶ οὐδ' ἐπεχείρησ' ἂν ἔγωγε κατηγορεῖν
αὐτοῦ νῦν, εἰ μὴ καὶ τότ' ἐν τῷ δήμῳ παραχρῆμ' ἐξή-
λεγξα. τὴν γὰρ ἐσθῆτα τὴν ἱεράν (ἱερὰν γὰρ ἔγωγε
νομίζω πᾶσαν ὅσην ἄν τις εἵνεκα τῆς ἑορτῆς παρα-
σκευάσηται, τέως ἂν χρησθῇ) καὶ τοὺς στεφάνους τοὺς
χρυσοῦς, οὓς ἐποιησάμην ἐγὼ κόσμον τῷ χορῷ, ἐπε- 520
βούλευσεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι διαφθεῖραί μοι νύκτωρ
ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ χρυσοχόου. καὶ διέ-
φθειρεν, οὐ μέντοι πᾶσάν γε· οὐ γὰρ ἠδυνήθη. καί-
τοι τοῦτό γ' οὐδεὶς πώποτ' οὐδέν' ἂν φήσειεν ἀκη-
17 κοέναι τολμήσαντ' οὐδὲ ποιήσαντ' ἐν τῇ πόλει. οὐκ
ἀπέχρησε δ' αὐτῷ τοῦτ', ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι διέφθειρέ μου τοῦ χοροῦ· καὶ εἰ μὴ
Τηλεφάνης ὁ αὐλητὴς ἀνδρῶν βέλτιστος περὶ ἐμὲ τότ'
ἐγένετο, καὶ τὸ πρᾶγμ' αἰσθόμενος τὸν ἄνθρωπον ἀπε-
λάσας αὐτὸς συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν ᾤετο δεῖν τὸν
χορόν, οὐδ' ἂν ἠγωνισάμεθ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ'
ἀδίδακτος ἂν εἰσῆλθ' ὁ χορὸς καὶ πράγματ' αἴσχιστ'
ἂν ἐπάθομεν. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' ἔστη τῆς ὕβρεως, ἀλλὰ
τοσοῦτον αὐτῷ περιῆν, ὥστε τὸν ἐστεφανωμένον ἄρ-
χοντα διέφθειρε, τοὺς χορηγοὺς συνῆγ' ἐπ' ἐμέ, βοῶν,
ἀπειλῶν, ὀμνύουσι παρεστηκὼς τοῖς κριταῖς, τὰ παρα-
σκήνια φράττων, προσηλῶν ἰδιώτης ὢν τὰ δημόσια,
κακὰ καὶ πράγματ' ἀμύθητά μοι παρέχων διετέλεσεν.
18 καὶ τούτων, ὅσα γ' ἐν τῷ δήμῳ γέγον' ἢ πρὸς τοῖς
κριταῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, ὑμεῖς ἐστέ μοι μάρτυρες πάντες
ἄνδρες δικασταί. καίτοι τῶν λόγων τούτους χρὴ δι-
καιοτάτους ἡγεῖσθαι, οὓς ἂν οἱ καθήμενοι τῷ λέγοντι

μαρτυρῶσιν ἀληθεῖς εἶναι. προσδιαφθείρας τοίνυν τοὺς
κριτὰς τῷ ἀγῶνι τῶν ἀνδρῶν, δύο ταῦθ᾽ ὡσπερεὶ κε-
φάλαι᾽ ἐφ᾽ ἅπασι τοῖς αὐτῷ νενεανιευμένοις ἐπέθηκεν,
ἐμοῦ μὲν ὕβρισεν τὸ σῶμα, τῇ φυλῇ δὲ κρατούσῃ τὸν
ἀγῶν᾽ αἰτιώτατος τοῦ μὴ νικῆσαι κατέστη. 521
19 Τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς φυλέτας ἠσελγημένα
καὶ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα τούτῳ πεπραγμέν᾽, ἐφ᾽
οἷς αὐτὸν προὐβαλόμην, ταῦτ᾽ ἔστιν ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ πόλλ᾽ ἕτερ᾽, ὧν ὅσ᾽ ἂν οἷός τ᾽ ὦ διέξειμι
πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα. ἔχω δὲ λέγειν καὶ πονηρίας
ἑτέρας παμπληθεῖς αὐτοῦ καὶ ὕβρεις εἰς πολλοὺς ὑμῶν
20 καὶ τολμήματα τοῦ μιαροῦ τούτου πολλὰ καὶ δεινά, ἐφ᾽
οἷς τῶν πεπονθότων οἱ μὲν ὦ ἄνδρες δικασταί, κατα-
δείσαντες τοῦτον καὶ τὸ τούτου θράσος καὶ τοὺς περὶ
αὐτὸν ἑταίρους καὶ πλοῦτον καὶ τἄλλ᾽ ὅσα δὴ πρόσ-
εστι τούτῳ, ἡσυχίαν ἔσχον, οἱ δ᾽ ἐπιχειρήσαντες δίκην
λαβεῖν οὐκ ἐδυνήθησαν, εἰσὶ δ᾽ οἳ διελύσαντ᾽, ἴσως
λυσιτελεῖν ἡγούμενοι. τὴν μὲν οὖν ὑπὲρ αὑτῶν δίκην
ἔχουσιν οἵ γε πεισθέντες· τῆς δ᾽ ὑπὲρ τῶν νόμων, οὓς
παραβὰς οὗτος κἀκείνους ἠδίκει καὶ νῦν ἐμὲ καὶ πάν-
21 τας τοὺς ἄλλους, ὑμεῖς ἐστὲ κληρονόμοι. πάντων οὖν
ἀθρόων ἓν τίμημα ποιήσασθε, ὅ τι ἂν δίκαιον ἡγῆσθε.
ἐξελέγξω δὲ πρῶτον μὲν ὅσ᾽ αὐτὸς ὑβρίσθην, ἔπειθ᾽
ὅσ᾽ ὑμεῖς· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν ἄλλον ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι βίον αὐτοῦ πάντ᾽ ἐξετάσω, καὶ δείξω πολλῶν
θανάτων, οὐχ ἑνὸς ὄντ᾽ ἄξιον. Λέγε μοι τὴν τοῦ χρυ-
σοχόου πρώτην λαβὼν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

22 [Παμμένης Παμμένους Ἑρχιεὺς ἔχω χρυσοχοεῖον ἐν
τῇ ἀγορᾷ, ἐν ᾧ καταγίγνομαι καὶ ἐργάζομαι τὴν χρυσο-

χοϊκὴν τέχνην. ἐκδόντος δέ μοι Δημοσθένους, ᾧ μαρ- 522
τυρῶ, στέφανον χρυσοῦν ὥστε κατασκευάσαι καὶ ἱμάτιον διάχρυσον ποιῆσαι, ὅπως πομπεύσαι ἐν αὐτοῖς τὴν τοῦ Διονύσου πομπήν, καὶ ἐμοῦ συντελέσαντος αὐτὰ καὶ ἔχοντος παρ' ἐμαυτῷ ἕτοιμα, εἰσπηδήσας πρός με νύκτωρ Μειδίας ὁ κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄλλους, ἐπεχείρησε διαφθείρειν τὸν στέφανον καὶ τὸ ἱμάτιον, καὶ τινὰ μὲν αὐτῶν ἐλυμήνατο, οὐ μέντοι πάντα γε ἐδυνήθη διὰ τὸ ἐπιφανέντα με κωλῦσαι.]

23 Πολλὰ μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ περὶ ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκηκεν ἔχω λέγειν, ὥσπερ εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, καὶ συνείλοχ' ὕβρεις αὐτοῦ καὶ ἀτιμίας τοσαύτας, ὅσας ἀκούσεσθ' αὐτίκα δὴ μάλα. ἦν δ' ἡ συλλογὴ ῥᾳδία· αὐτοὶ γὰρ οἱ πεπονθότες προσῆσάν
24 μοι. βούλομαι δὲ πρὸ τούτων εἰπεῖν, οἷς ἐπιχειρήσειν αὐτὸν ἀκήκο' ἐξαπατᾶν ὑμᾶς· τοὺς γὰρ ὑπὲρ τούτων λόγους ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιοτάτους προειπεῖν ἡγοῦμαι, ὑμῖν δὲ χρησιμωτάτους ἀκοῦσαι. διὰ τί; ὅτι τοῦ δικαίαν καὶ εὔορκον θέσθαι τὴν ψῆφον, ὁ κωλύσας ἐξαπατηθῆναι λόγος ὑμᾶς, οὗτος αἴτιος ἔσται. πολὺ δὴ μάλιστα πάντων τούτῳ τῷ λόγῳ προσέχειν ὑμᾶς δεῖ, καὶ μνημονεῦσαι τοῦτον καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπαντᾶν
25 ὅταν οὗτος λέγῃ. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ἐκεῖνο οὐκ ἄδηλος ἐρῶν, ἐξ ὧν ἰδίᾳ πρός τινας αὐτὸς διεξιὼν ἀπηγγέλλετό μοι, ὡς εἴπερ ἀληθῶς ἐπεπόνθειν ταῦθ' ἃ λέγω, δίκας ἰδίας μοι προσῆκ' αὐτῷ λαχεῖν, τῶν μὲν ἱματίων καὶ τῶν χρυσῶν στεφάνων τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς περὶ τὸν χορὸν πάσης ἐπηρείας, βλάβης, ὧν δ' εἰς τὸ σῶμ' ὑβρίσθαι φήμ', ὕβρεως, οὐ μὰ Δί' οὐχὶ δημο- 523
σίᾳ κρίνειν αὐτὸν καὶ τίμημ' ἐπάγειν ὅ τι χρὴ παθεῖν
26 ἢ ἀποτεῖσαι. ἐγὼ δ' ἓν μὲν ἐκεῖν' εὖ οἶδα, καὶ ὑμᾶς

*δ' εἰδέναι χρή, ὅτι εἰ μὴ προὐβαλόμην αὐτὸν, ἀλλ'
ἐδικαζόμην, οὑναντίος ἧκεν ἂν εὐθύς μοι λόγος, ὡς
εἴπερ ἦν τι τούτων ἀληθές, προβάλλεσθαί μ' ἔδει καὶ
παρ' αὐτὰ τἀδικήματα τὴν τιμωρίαν ποιεῖσθαι· ὅ τε
γὰρ χορὸς ἦν τῆς πόλεως, ἥ τ' ἐσθὴς τῆς ἑορτῆς εἵνεκα
πᾶσα παρεσκευάζετο, ἐγώ θ' ὁ πεπονθὼς ταῦτα χορη-
γὸς ἦν· τίς ἂν οὖν ἑτέραν εἵλετο τιμωρίαν, ἢ τὴν ἐκ
τοῦ νόμου κατὰ τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικούντων
27 οὖσαν; ταῦτ' εὖ οἶδ' ὅτι πάντ' ἂν ἔλεγεν οὗτος τότε.
φεύγοντος μὲν γὰρ οἶμαι καὶ ἠδικηκότος ἐστί, τὸ τὸν
παρόντα τρόπον τοῦ δοῦναι δίκην διακρουόμενον, τὸν
οὐκ ὄνθ' ὡς ἔδει γενέσθαι λέγειν, δικαστῶν δέ γε σω-
φρόνων τούτοις τε μὴ προσέχειν, καὶ ὃν ἂν λάβωσιν
28 ἀσελγαίνοντα κολάζειν. μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἐᾶτε,
ὅτι καὶ δίκας ἰδίας δίδωσ' ὁ νόμος μοι καὶ γραφὴν
ὕβρεως· δίδωσι γάρ· ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκε ἃ κατηγό-
ρηκα, ἢ πεποιηκὼς οὐ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖ, τοῦτο
δεικνύτω· τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐγὼ προὐβαλόμην, καὶ περὶ
τούτου τὴν ψῆφον οἴσετε νῦν ὑμεῖς. εἰ δ' ἐγὼ τὴν
ἐπὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφείς, τῇ πόλει παρα-
χωρῶ τῆς τιμωρίας, καὶ τοῦτον εἱλόμην τὸν ἀγῶν' ἀφ'
οὗ μηδὲν ἔστι λῆμμα λαβεῖν ἐμοί, χάριν, οὐ βλάβην
δήπου τοῦτ' ἂν εἰκότως ἐνέγκοι μοι παρ' ὑμῶν.*

29 *Οἶδα τοίνυν ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ χρήσεται τῷ
λόγῳ „μή με Δημοσθένει παραδῶτε· μὴ διὰ Δημο-
σθένην μ' ἀνέλητε. ὅτι τούτῳ πολεμῶ, διὰ τοῦτό μ'
ἀναιρήσετε;" τὰ τοιαῦτα πολλάκις οἶδ' ὅτι φθέγξεται,* 524
*βουλόμενος φθόνον τιν' ἐμοὶ διὰ τούτων τῶν λόγων
30 συνάγειν. ἔχει δ' οὐχ οὕτω ταῦτ', οὐδ' ἐγγύς. οὐδένα
γὰρ τῶν ἀδικούντων ὑμεῖς οὐδενὶ τῶν κατηγόρων ἐκ-
δίδοτε· οὐδ' ἐπειδὰν ἀδικηθῇ τις, ὡς ἂν ἕκαστος ὑμᾶς*

*ὁ παθὼν πείσῃ, ποιεῖσθε τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ τοὐναν-
τίον νόμους ἔθεσθε πρὸ τῶν ἀδικημάτων, ἐπ' ἀδήλοις
μὲν τοῖς ἀδικήσουσιν, ἀδήλοις δὲ τοῖς ἀδικησομένοις.
οὗτοι δὲ τί ποιοῦσιν οἱ νόμοι; πᾶσιν ὑπισχνοῦνται
τοῖς ἐν τῇ πόλει, δίκην, ἂν ἀδικηθῇ τις, ἔσεσθαι δι'
αὐτῶν λαβεῖν. ὅταν τοίνυν τῶν παραβαινόντων τινὰ
τοὺς νόμους κολάζητε, οὐ τοῖς κατηγόροις τοῦτον ἐκ-*
31 *δίδοτε, ἀλλὰ τοὺς νόμους ὑμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦτε. ἀλλὰ
μὴν πρός γε τὸ τοιοῦτον, ὅτι „Δημοσθένης“ φησὶν
„ὕβρισται“, δίκαιος καὶ κοινὸς καὶ ὑπὲρ πάντων ἔσθ'
ὁ λόγος. οὐ γὰρ εἰς Δημοσθένην ὄντα μ' ἠσέλγαινε
μόνον ταύτην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέ-
τερον· τοῦτο δ' ὅσον δύναται γνοίητ' ἂν ἐκ τωνδί.*
32 *ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν θεσμοθετῶν τούτων οὐδενὶ
θεσμοθέτης ἔστ' ὄνομα, ἀλλ' ὁτιδήποθ' ἑκάστῳ. ἂν
μὲν τοίνυν ἰδιώτην ὄντα τιν' αὐτῶν ὑβρίσῃ τις ἢ
κακῶς εἴπῃ, γραφὴν ὕβρεως καὶ δίκην κακηγορίας
ἰδίαν φεύξεται, ἐὰν δὲ θεσμοθέτην, ἄτιμος ἔσται κα-
θάπαξ. διὰ τί; ὅτι τοὺς νόμους ἤδη [ὁ] τοῦτο ποιῶν
προσυβρίζει, καὶ τὸν ὑμέτερον κοινὸν στέφανον καὶ τὸ
τῆς πόλεως ὄνομα· ὁ γὰρ θεσμοθέτης οὐδενὸς ἀνθρώ-*
33 *πων ἔστ' ὄνομ', ἀλλὰ τῆς πόλεως. καὶ πάλιν γε τὸν
ἄρχοντα, ταὐτὸ τοῦτο, ἐὰν μὲν ἐστεφανωμένον πατάξῃ
τις ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος, ἐὰν δ' ἰδιώτην, ἰδίᾳ καὶ ὑπό-
δικος. καὶ οὐ μόνον περὶ τούτων οὕτω ταῦτ' ἔχει,* 525
*ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων οἷς ἂν ἡ πόλις τιν' ἄδειαν ἢ
στεφανηφορίαν ἤ τινα τιμὴν δῷ. οὕτω τοίνυν καὶ ἔμ'
εἰ μὲν ἐν ἄλλαις τισὶν ἡμέραις ἠδίκησέ τι τούτων Μει-
δίας ἰδιώτην ὄντα, ἰδίᾳ καὶ δίκην προσῆκεν αὐτῷ δι-*
34 *δόναι· εἰ δὲ χορηγὸν ὄνθ' [ὑμέτερον] ἱερομηνίας οὔσης
πάνθ' ὅσ' ἠδίκηκε ὑβρίσας φαίνεται, δημοσίας ὀργῆς*

καὶ τιμωρίας δίκαιός ἐστι τυγχάνειν· ἅμα γὰρ τῷ Δη-
μοσθένει χὠ χορηγὸς ὑβρίζετο, τοῦτο δ' ἐστὶ τῆς πό-
λεως, καὶ τὸ ταύταις ταῖς ἡμέραις, αἷς οὐκ ἐῶσιν οἱ
νόμοι. χρὴ δ', ὅταν μὲν τιθῆσθε τοὺς νόμους, ὁποῖοί
τινές εἰσι σκοπεῖν, ἐπειδὰν δὲ θῆσθε, φυλάττειν καὶ
χρῆσθαι· καὶ γὰρ ἔνορκα ταῦθ' ὑμῖν ἐστι καὶ ἄλλως
35 δίκαια. ἦν ὁ τῆς βλάβης ὑμῖν νόμος πάλαι, ἦν ὁ τῆς
αἰκείας, ἦν ὁ τῆς ὕβρεως. εἰ τοίνυν ἀπέχρη τοὺς τοῖς
Διονυσίοις τι ποιοῦντας τούτων κατὰ τούτους τοὺς
νόμους δίκην διδόναι, οὐδὲν ἂν προσέδει κοὐδὲ τοῦ
νόμου. ἀλλ' οὐκ ἀπέχρη. σημεῖον δέ· ἔθεσθ' ἱερὸν
νόμον αὐτῷ τῷ θεῷ περὶ τῆς ἱερομηνίας. εἴ τις οὖν
κἀκείνοις τοῖς προϋπάρχουσι νόμοις καὶ τούτῳ τῷ μετ'
ἐκείνους τεθέντι καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἔστ' ἔνοχος, ὁ
τοιοῦτος πότερον μὴ δῷ διὰ τοῦτο δίκην, ἢ μείζον' ἂν
δοίη δικαίως; ἐγὼ μὲν οἶμαι μείζω.
36 Ἀπήγγελλεν τοίνυν τίς μοι περιιόντ' αὐτὸν συλλέ-
γειν καὶ πυνθάνεσθαι τίσιν πώποτε συμβέβηκεν ὑβρι-
σθῆναι, καὶ λέγειν τούτους καὶ διηγεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς
μέλλειν, οἷον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν πρόεδρον, ὅν
ποτέ φασιν ἐν ὑμῖν ὑπὸ Πολυζήλου πληγῆναι, καὶ τὸν
θεσμοθέτην ὃς ἔναγχος ἐπλήγη τὴν αὐλητρίδ' ἀφαι-
ρούμενος, καὶ τοιούτους τινάς, ὡς ἐὰν πολλοὺς ἑτέρους
δεινὰ καὶ πολλὰ πεπονθότας [ἐπι]δείξῃ, ἧττον ὑμᾶς 526
37 ἐφ' οἷς ἐγὼ πέπονθ' ὀργιουμένους. ἐμοὶ δ' αὐτὸ τοὐ-
ναντίον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δοκεῖτε ποιεῖν ἂν εἰκότως,
εἴπερ ὑπὲρ τοῦ κοινῇ βελτίστου δεῖ μέλειν ὑμῖν. τίς
γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν τοῦ μὲν πολλὰ τοιαῦτα γενέσθαι
τὸ μὴ κολάζεσθαι τοὺς ἐξαμαρτάνοντας αἴτιον ὄν, τοῦ
δὲ μηδέν' ὑβρίζειν τὸ λοιπὸν τὸ δίκην τὸν ἀεὶ λη-
φθένθ', ἣν προσήκει, διδόναι μόνον αἴτιον ἂν γενό-

μενον; εἰ μὲν τοίνυν ἀποτρέψαι συμφέρει τοὺς ἄλλους,
τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολαστέον, καὶ μᾶλλόν γ' ὅσῳπερ
ἂν ᾖ πλείω καὶ μείζω· εἰ δὲ παροξῦναι καὶ τοῦτον καὶ
38 πάντας, ἐατέον. ἔτι τοίνυν οὐδ' ὁμοίαν οὖσαν τούτῳ κἀ-
κείνοις συγγνώμην εὑρήσομεν. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ τὸν θε-
σμοθέτην πατάξας, τρεῖς εἶχεν προφάσεις, μέθην, ἔρωτ',
ἄγνοιαν, διὰ τὸ σκότους καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα γενέσθαι.
ἔπειθ' ὁ Πολύζηλος ὀργῇ καὶ τρόπου προπετείᾳ φθάσας τὸν
λογισμὸν ἔπαισεν· οὐ γὰρ ἐχθρός γ' ὑπῆρχεν ὤν, οὐδ' ἐφ'
ὕβρει τοῦτ' ἐποίησεν. ἀλλ' οὐ Μειδίᾳ τούτων οὐδὲν ἔστ'
εἰπεῖν· καὶ γὰρ ἐχθρὸς ἦν, καὶ μεθ' ἡμέραν εἰδὼς ὕβριζε,
καὶ οὐκ ἐπὶ τούτου μόνον, ἀλλ' ἐπὶ πάντων φαίνεται προ-
39 ῃρημένος μ' ὑβρίζειν. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν πεπραγμένων ἐμοὶ
καὶ τούτοις οὐδὲν ὅμοιον ὁρῶ. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ θεσμο-
θέτης οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδὲ τῶν νόμων φροντίσας οὐδ' ἀγα-
νακτήσας φανήσεται, ἀλλ' ἰδίᾳ πεισθεὶς ὁπόσῳ δήποτ' ἀρ-
γυρίῳ καθυφεὶς τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ' ὁ πληγεὶς ἐκεῖνος ὑπὸ
τοῦ Πολυζήλου, ταὐτὸ τοῦτ', ἰδίᾳ διαλυσάμενος, ἐρρῶσθαι 527
πολλὰ τοῖς νόμοις εἰπὼν καὶ ὑμῖν, οὐδ' εἰσήγαγε τὸν Πο-
40 λύζηλον. εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων κατηγορεῖν βούλεταί τις ἐν
τῷ παρόντι, δεῖ λέγειν ταῦτα, εἰ δ' ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τούτου
κατηγόρηκ' ἀπολογεῖσθαι, πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτα λεκτέον.
πάντα γὰρ τἀναντί' ἐκείνοις αὐτὸς μὲν οὔτε λαβὼν οὐδὲν
οὔτ' ἐπιχειρήσας λαβεῖν φανήσομαι, τὴν δ' ὑπὲρ τῶν νόμων
καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν τιμωρίαν δικαίως
φυλάξας καὶ νῦν ἀποδεδωκὼς ὑμῖν. μὴ τοίνυν ἐᾶτε ταῦτ'
αὐτὸν λέγειν, μηδ', ἂν βιάζηται, πείθεσθ' ὡς δίκαιόν
41 τι λέγοντι. ἂν γὰρ ταῦθ' οὕτως ἐγνωσμέν' ὑπάρχῃ
παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐνέσται αὐτῷ λόγος οὐδὲ εἷς. ποία γὰρ
πρόφασις, τίς ἀνθρωπίνη καὶ μετρία σκῆψις φανεῖται
τῶν πεπραγμένων αὐτῷ; ὀργὴ νὴ Δία· καὶ γὰρ τοῦτο
τυχὸν λέξει. ἀλλ' ἃ μὲν ἄν τις ἄφνω τὸν λογισμὸν
φθάσας ἐξαχθῇ πρᾶξαι, κἂν ὑβριστικῶς ποιήσῃ, δι'

ὀργήν γ' ἔνι φῆσαι πεποιηκέναι· ἃ δ' ἂν ἐκ πολλοῦ
συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παρὰ τοὺς νόμους πράτ-
των τις φωρᾶται, οὐ μόνον δήπου τοῦ μὴ μετ' ὀργῆς
ἀπέχει, ἀλλὰ καὶ βεβουλευμένως ὁ τοιοῦτος ὑβρίζων
ἐστὶν ἤδη φανερός.
42 Ἀλλὰ μὴν ὁπηνίκα καὶ πεποιηκὼς ἃ κατηγορῶ καὶ
ὕβρει πεποιηκὼς φαίνεται, τοὺς νόμους ἤδη δεῖ σκο-
πεῖν ὦ ἄνδρες δικασταί· κατὰ γὰρ τούτους δικάσειν
ὀμωμόκατε. καὶ θεωρεῖθ' ὅσῳ μείζονος ὀργῆς καὶ ζη-
μίας ἀξιοῦσι τοὺς ἑκουσίως καὶ δι' ὕβριν πλημμελοῦν-
43 τας τῶν ἄλλως πως ἐξαμαρτανόντων. πρῶτον μὲν τοί-
νυν οἱ περὶ τῆς βλάβης οὗτοι νόμοι πάντες, ἵν' ἐκ
τούτων ἄρξωμαι, ἂν μὲν ἑκὼν βλάψῃ, διπλοῦν, ἂν δ' 528
ἄκων, ἁπλοῦν τὸ βλάβος κελεύουσιν ἐκτίνειν. εἰκότως·
ὁ μὲν γὰρ παθὼν πανταχοῦ βοηθείας δίκαιος τυγχά-
νειν, τῷ δράσαντι δ' οὐκ ἴσην τὴν ὀργήν, ἐάν θ' ἑκὼν
ἄν τ' ἄκων, ἔταξ' ὁ νόμος. ἔπειθ' οἱ φονικοὶ τοὺς μὲν
ἐκ προνοίας ἀποκτιννύντας θανάτῳ καὶ ἀειφυγίᾳ καὶ
δημεύσει τῶν ὑπαρχόντων ζημιοῦσι, τοὺς δ' ἀκουσίως
44 αἰδέσεως καὶ φιλανθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν. οὐ μόνον
δ' ἐπὶ τούτων τοῖς ἐκ προαιρέσεως ὑβρισταῖς χαλεποὺς
ὄντας ἰδεῖν ἔστι τοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἁπάντων.
τί γὰρ δή ποτ', ἂν τις ὀφλὼν δίκην μὴ ἐκτίνῃ, οὐκέτ'
ἐποίησ' ὁ νόμος τὴν ἐξούλην ἰδίαν, ἀλλὰ προστιμᾶν
ἐπέταξε τῷ δημοσίῳ; καὶ πάλιν τί δή ποτ', ἂν μὲν
ἑκὼν παρ' ἑκόντος τις λάβῃ τάλαντον ἓν ἢ δύ' ἢ
δέκα καὶ ταῦτ' ἀποστερήσῃ, οὐδὲν αὐτῷ πρὸς τὴν
πόλιν ἐστίν, ἂν δὲ μικροῦ πάνυ τιμήματος ἄξιόν τις
λάβῃ, βίᾳ δὲ τοῦτ' ἀφέληται, τὸ ἴσον τῷ δημοσίῳ
προστιμᾶν οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὅσον περ τῷ ἰδιώτῃ;
45 ὅτι πάνθ', ὅσα τις βιαζόμενος πράττει, κοίν' ἀδικήματα

καὶ κατὰ τῶν ἔξω τοῦ πράγματος ὄντων ἡγεῖθ' ὁ νο-
μοθέτης· τὴν μὲν γὰρ ἰσχὺν ὀλίγων, τοὺς δὲ νόμους
ἁπάντων εἶναι, καὶ τὸν μὲν πεισθέντ' ἰδίας, τὸν δὲ
βιασθέντα δημοσίας δεῖσθαι βοηθείας. διόπερ καὶ τῆς
ὕβρεως αὐτῆς τὰς μὲν γραφὰς ἔδωκεν ἅπαντι τῷ βου-
λομένῳ, τὸ δὲ τίμημ' ἐποίησεν ὅλον δημόσιον· τὴν
γὰρ πόλιν ἡγεῖτ' ἀδικεῖν, οὐ τὸν παθόντα μόνον τὸν
ὑβρίζειν ἐπιχειροῦντα, καὶ δίκην ἱκανὴν τὴν τιμωρίαν 529
εἶναι τῷ παθόντι, χρήματα δ' οὐ προσήκειν τῶν τοι-
46 ούτων ἐφ' ἑαυτῷ λαμβάνειν. καὶ τοσαύτῃ γ' ἐχρήσαθ'
ὑπερβολῇ, ὥστε κἂν εἰς δοῦλον ὑβρίζῃ τις, ὁμοίως
ἔδωκεν ὑπὲρ τούτου γραφήν. οὐ γὰρ ὅστις ὁ πάσχων
ᾤετο δεῖν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμ' ὁποῖόν τι τὸ γι-
γνόμενον· ἐπειδὴ δ' εὗρεν οὐκ ἐπιτήδειον, μήτε πρὸς
δοῦλον μήθ' ὅλως ἐξεῖναι πράττειν ἐπέτρεψεν. οὐ γὰρ
ἔστ' οὐκ ἔστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν πάντων οὐδὲν
ὕβρεως ἀφορητότερον, οὐδ' ἐφ' ὅτῳ μᾶλλον ὑμῖν ὀρ-
γίζεσθαι προσήκει. ἀνάγνωθι δ' αὐτόν μοι τὸν τῆς
ὕβρεως νόμον· οὐδὲν γὰρ οἷον ἀκούειν αὐτοῦ τοῦ
νόμου.

ΝΟΜΟΣ.

47 Ἐάν τις ὑβρίσῃ εἴς τινα, ἢ παῖδα ἢ γυναῖκα ἢ ἄνδρα,
τῶν ἐλευθέρων ἢ τῶν δούλων, ἢ παράνομόν τι ποιήσῃ
εἰς τούτων τινά, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ὁ βου-
λόμενος Ἀθηναίων οἷς ἔξεστιν, οἱ δὲ θεσμοθέται εἰσαγόν-
των εἰς τὴν ἡλιαίαν τριάκοντα ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν γραφῇ,
ἐὰν μή τι δημόσιον κωλύῃ, εἰ δὲ μή, ὅταν ᾖ πρῶτον οἷόν
τε. ὅτου δ' ἂν καταγνῷ ἡ ἡλιαία, τιμάτω περὶ αὐτοῦ
παραχρῆμα, ὅτου ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι.
Ὅσοι δ' ἂν γράφωνται γραφὰς ἰδίας κατὰ τὸν νόμον, ἐάν
τις μὴ ἐπεξέλθῃ ἢ ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος

*τῶν ψήφων, ἀποτεισάτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ἐὰν
δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆς ὕβρεως, δεδέσθω, ἐὰν ἐλεύθερον
ὑβρίσῃ, μέχρι ἂν ἐκτείσῃ.*

48 *Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦ νόμου τῆς φι-
λανθρωπίας, ὃς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεσθαι ἀξιοῖ.* 580
*τί οὖν πρὸς θεῶν; εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους ἐνεγκὼν
τὸν νόμον τοῦτον, παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδ' εἰς τοὺς
Ἕλληνας κομίζεται, ἐπαινῶν ὑμᾶς καὶ διεξιὼν περὶ*
49 *τῆς πόλεως εἴποι πρὸς αὐτοὺς ὅτι „εἰσὶν Ἕλληνές
τινες ἄνθρωποι, οὕτως ἥμεροι καὶ φιλάνθρωποι τοὺς
τρόπους, ὥστε πόλλ' ὑφ' ὑμῶν ἠδικημένοι, καὶ φύσει
τῆς πρὸς ὑμᾶς ἔχθρας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πατρικῆς,
ὅμως οὐδ' ὅσων ἂν τιμὴν καταθέντες δούλους κτή-
σωνται, οὐδὲ τούτους ὑβρίζειν ἀξιοῦσιν, ἀλλὰ νόμον
δημοσίᾳ τὸν ταῦτα κωλύσοντα τέθεινται τουτονί, καὶ
πολλοὺς ἤδη παραβάντας τὸν νόμον τοῦτον ἐζημιώκασιν*
50 *θανάτῳ,“ εἰ ταῦτ' ἀκούσειαν καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι,
οὐκ ἂν οἴεσθε δημοσίᾳ πάντας ὑμᾶς προξένους αὑτῶν
ποιήσασθαι; τὸν τοίνυν οὐ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν μόνον
εὐδοκιμοῦντα νόμον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς βαρβάροις εὖ
δόξαντ' ἂν ἔχειν, σκοπεῖσθ' ὁ παραβὰς ἥντινα δοὺς
δίκην ἀξίαν ἔσται δεδωκώς.*

51 *Εἰ μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μὴ χορηγὸς
ὢν ταῦτ' ἐπεπόνθειν ὑπὸ Μειδίου, ὕβριν ἂν τις κατέ-
γνω τῶν πεπραγμένων αὐτῷ· νῦν δέ μοι δοκεῖ, κἂν
ἀσέβειαν εἰ καταγιγνώσκοι, τὰ προσήκοντα ποιεῖν. ἴστε
γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τοὺς χοροὺς ὑμεῖς ἅπαντας τού-
τους καὶ τοὺς ὕμνους τῷ θεῷ ποιεῖτε, οὐ μόνον κατὰ
τοὺς νόμους τοὺς περὶ τῶν Διονυσίων, ἀλλὰ καὶ κατὰ
τὰς μαντείας, ἐν αἷς ἁπάσαις ἀνῃρημένον εὑρήσετε τῇ
πόλει, ὁμοίως ἐκ Δελφῶν καὶ ἐκ Δωδώνης, χοροὺς ἱστά-*

ναι κατὰ τὰ πάτρια καὶ κνισᾶν ἀγυιὰς καὶ στεφανη-
52 φορεῖν. ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν αὐτὰς τὰς μαντείας.

ΜΑΝΤΕΙΑΙ. 531

Αὐδῶ Ἐρεχθείδῃσιν, ὅσοι Πανδίονος ἄστυ
ναίετε καὶ πατρίοισι νόμοις ἰθύνεθ' ἑορτάς,
μεμνῆσθαι Βάκχοιο, καὶ εὐρυχόρους κατ' ἀγυιὰς
ἱστάναι ὡραίων Βρομίῳ χάριν ἄμμιγα πάντας,
καὶ κνισᾶν βωμοῖσι κάρη στεφάνοις πυκάσαντας.

Περὶ ὑγιείας θύειν καὶ εὔχεσθαι Διὶ ὑπάτῳ, Ἡρακλεῖ, Ἀπόλλωνι προστατηρίῳ· περὶ τύχας ἀγαθᾶς Ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, Λατοῖ, Ἀρτέμιδι, καὶ κατ' ἀγυιὰς κρατῆρας ἱστάμεν καὶ χοροὺς καὶ στεφαναφορεῖν καττὰ πάτρια θεοῖς Ὀλυμπίοις πάντεσσι καὶ πάσαις, ἰδίας δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς ἀνίσχοντας, καὶ μνασιδωρεῖν.

ΕΚ ΔΩΔΩΝΗΣ ΜΑΝΤΕΙΑΙ.

53 Τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει. ὅτι τὰς ὥρας παρηνέγκατε τῆς θυσίας καὶ τῆς θεωρίας, αἱρετοὺς πέμπειν κελεύει θεωροὺς ἕνεκα τούτου διὰ ταχέων. τῷ Διὶ τῷ Νάῳ τρεῖς βοῦς καὶ πρὸς ἑκάστῳ βοῒ δύο οἶς, τῇ δὲ Διώνῃ βοῦν καλλιερεῖν, καὶ τράπεζαν χαλκῆν πρὸς τὸ ἀνάθημα, ὃ ἀνέθηκεν ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων.

Ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει ἐν Δωδώνῃ, Διονύσῳ δημοτελῆ ἱερὰ τελεῖν καὶ κρατῆρα κεράσαι καὶ χοροὺς ἱστάναι, Ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦν θῦσαι, καὶ στεφανηφορεῖν ἐλευθέρους καὶ δούλους, καὶ ἐλινύειν μίαν ἡμέραν. Διὶ κτησίῳ βοῦν λευκόν.

54 Εἰσὶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ αὗται καὶ ἄλλαι
πολλαὶ μαντεῖαι τῇ πόλει κἀγαθαί. τί οὖν ἐκ τούτων 532
ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι δεῖ; ὅτι τὰς μὲν ἄλλας θυσίας τοῖς
ἐφ' ἑκάστης μαντείας προφαινομένοις θεοῖς προστάτ-
τουσι θύειν, ἱστάναι δὲ χοροὺς καὶ στεφανηφορεῖν κατὰ

τὰ πάτρια, πρὸς ἁπάσαις ταῖς ἀφικνουμέναις μαντείαις
55 προσαναιροῦσιν ὑμῖν. οἱ τοίνυν χοροὶ πάντες οἱ γι-
γνόμενοι καὶ οἱ χορηγοὶ δῆλον ὅτι τὰς μὲν ἡμέρας
ἐκείνας, ἃς συνερχόμεθ' εἰς τὸν ἀγῶνα, κατὰ τὰς μαν-
τείας ταύτας ὑπὲρ ὑμῶν ἐστεφανώμεθα, ὁμοίως ὅ τε
μέλλων νικᾶν καὶ ὁ πάντων ὕστατος γενήσεσθαι, τὴν
δὲ τῶν ἐπινικίων ὑπὲρ αὐτοῦ τότ' ἤδη στεφανοῦται ὁ
νικῶν. τὸν οὖν εἴς τινα τούτων τῶν χορευτῶν ἢ τῶν
χορηγῶν ὑβρίζοντ' ἐπ' ἔχθρᾳ, καὶ ταῦτ' ἐν αὐτῷ τῷ
ἀγῶνι καὶ ἐν τῷ τοῦ θεοῦ ἱερῷ, τοῦτον ἄλλο τι πλὴν
ἀσεβεῖν φήσομεν;

56 Καὶ μὴν ἴστε γε τοῦθ' ὅτι βουλόμενοι μηδέν'
ἀγωνίζεσθαι ξένον, οὐκ ἐδώκαθ' ἁπλῶς τῶν χορηγῶν
οὐδενὶ προσκαλέσαντι τοὺς χορευτὰς σκοπεῖν, ἀλλ' ἐὰν
μὲν καλέσῃ, πεντήκοντα δραχμάς, ἐὰν δὲ καθέζεσθαι
κελεύσῃ, χιλίας ἀποτίνειν ἐτάξατε. τίνος εἵνεκα; ὅπως
μὴ τὸν ἐστεφανωμένον καὶ λητουργοῦντα τῷ θεῷ ταύ-
την τὴν ἡμέραν καλῇ μηδ' ἐπηρεάζῃ μηδ' ὑβρίζῃ μη-
57 δεὶς ἐξεπίτηδες. εἶτα τὸν μὲν χορευτὴν οὐδ' ὁ προσ-
καλέσας ἀζήμιος ἔσται κατὰ τὸν νόμον, τὸν δὲ χορη-
γὸν οὐδ' ὁ συγκόψας παρὰ πάντας τοὺς νόμους οὕτω
φανερῶς δώσει δίκην; ἀλλὰ μὴν οὐδέν ἐστ' ὄφελος
καλῶς καὶ φιλανθρώπως τοὺς νόμους ὑπὲρ τῶν πολλῶν
κεῖσθαι, εἰ τοῖς ἀπειθοῦσι καὶ βιαζομένοις αὐτοὺς ἡ 533
παρ' ὑμῶν ὀργὴ τῶν ἀεὶ κυρίων μὴ γενήσεται.

58 Φέρε δὴ πρὸς θεῶν κἀκεῖνο σκέψασθε. παραι-
τήσομαι δ' ὑμᾶς μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι, ἐὰν ἐπὶ συμ-
φορᾶς τινῶν γεγονότων ὀνομαστὶ μνησθῶ· οὐ γὰρ
ὀνειδίσαι μὰ τοὺς θεοὺς οὐδενὶ δυσχερὲς οὐδὲν βουλό-
μενος τοῦτο ποιήσω, ἀλλὰ δεῖξαι τὸ βιάζεσθαι καὶ ὑβρί-
ζειν καὶ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ὡς ἅπαντες ὑμεῖς οἱ ἄλλοι

φεύγετε. Σαννίων ἐστὶν δήπου τις ὁ τοὺς τραγικοὺς
χοροὺς διδάσκων· οὗτος ἀστρατείας ἥλω καὶ κέχρηται
59 συμφορᾷ. τοῦτον μετὰ τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἐμισθώ-
σατό τις φιλονικῶν χορηγὸς τραγῳδῶν, οἶμαι Θεοζοτί-
δης. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἠγανάκτουν οἱ ἀντιχορηγοὶ
καὶ κωλύσειν ἔφασαν, ὡς δ' ἐπληρώθη τὸ θέατρον καὶ
τὸν ὄχλον συνειλεγμένον εἶδον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, ὤκνη-
σαν, εἴασαν, οὐδεὶς ἥψατο, ἀλλὰ τοσοῦτον τῆς εὐσεβείας
ἐν ἑκάστῳ τις ἂν ὑμῶν ἴδοι τὸ συγκεχωρηκός, ὥστε
πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον διδάσκει τοὺς χοροὺς καὶ
οὐδὲ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν οὐδεὶς κωλύει· τοσοῦτ' ἀπέ-
60 χει τῶν χορηγῶν. ἄλλος ἐστὶν Ἀριστείδης Οἰνῇδος
φυλῆς, ἠτυχηκώς τι καὶ οὗτος τοιοῦτον, ὃς νῦν μὲν
καὶ γέρων ἐστὶν ἤδη καὶ ἴσως ἥττων χορευτής, ἦν δέ
ποθ' ἡγεμὼν τῆς φυλῆς [κορυφαῖος]. ἴστε δὲ δήπου
τοῦθ' ὅτι τὸν ἡγεμόνα ἂν ἀφέλῃ τις, οἴχεται ὁ λοι-
πὸς χορός. ἀλλ' ὅμως πολλῶν χορηγῶν φιλονικησάν-
των, οὐδεὶς πώποτε τοῦτ' εἶδεν τὸ πλεονέκτημα, οὐδ'
ἐτόλμησεν τοῦτον ἐξαγαγεῖν οὐδὲ κωλῦσαι· διὰ γὰρ τὸ
δεῖν αὐτὸν ἐπιλαβόμενον τῇ χειρὶ τοῦτο ποιῆσαι, καὶ 534
μὴ προσκαλέσασθαι πρὸς τὸν ἄρχοντ' ἐξεῖναι, ὥσπερ
ἂν εἰ ξένον τις ἐξαγαγεῖν ἐβούλετο, ἅπας τις ὤκνει τῆς
61 ἀσελγείας ταύτης αὐτόχειρ ὀφθῆναι γιγνόμενος. οὐκ
οὖν δεινὸν ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ σχέτλιον, τῶν μὲν
νικᾶν ἂν παρὰ τοῦτ' οἰομένων χορηγῶν, τῶν ἀνηλωκό-
των πολλάκις πάντα τὰ ὄντ' εἰς τὰς λητουργίας, μηδένα
τολμῆσαι πώποτε μηδ' ὧν οἱ νόμοι διδόασιν ἅψασθαι,
ἀλλ' οὕτως εὐλαβῶς, οὕτως εὐσεβῶς, οὕτω μετρίως
διακεῖσθαι, ὥστ' ἀναλίσκοντας ἀγωνιῶντας ὅμως ἀπέ-
χεσθαι, καὶ προορᾶσθαι τὰς ὑμετέρας βουλήσεις καὶ
τὴν περὶ τὴν ἑορτὴν σπουδήν, Μειδίαν δ' ἰδιώτην ὄντα,

μηδὲν ἀνηλωκότα, ὅτι τῷ προσέκρουσε καὶ ἐχθρὸς ὑπῆρχε, τοῦτον ἀναλίσκοντα χορηγοῦντ' ἐπίτιμον ὄντα προπηλακίζειν καὶ τύπτειν, καὶ μήτε τῆς ἑορτῆς μήτε τῶν νόμων μήτε τί ὑμεῖς ἐρεῖτε μήτε τοῦ θεοῦ φροντίζειν.

62 Πολλῶν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι γεγενημένων
ἐχθρῶν ἀλλήλοις, οὐ μόνον ἐξ ἰδίων ἀλλὰ καὶ ἐκ κοι-
νῶν πραγμάτων, οὐδεὶς πώποτ' εἰς τοσοῦτ' ἀναιδείας
ἀφίκετο, ὥστε τοιοῦτόν τι τολμῆσαι ποιεῖν. καίτοι
φασὶν Ἰφικράτην ποτ' ἐκεῖνον Διοκλεῖ τῷ Πιθεῖ τὰ
μάλιστ' ἐλθεῖν εἰς ἔχθραν, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ συμ-
βῆναι Τεισίαν τὸν Ἰφικράτους ἀδελφὸν ἀντιχορηγῆσαι
τῷ Διοκλεῖ. ἀλλ' ὅμως πολλοὺς μὲν ἔχων φίλους Ἰφι-
κράτης, πολλὰ δὲ χρήματα κεκτημένος, φρονῶν δ' ἐφ'
αὑτῷ τηλικοῦτον ἡλίκον εἰκὸς ἄνδρα καὶ δόξης καὶ
63 τιμῶν τετυχηκόθ' ὧν ἐκεῖνος ἠξίωτο παρ' ὑμῶν, οὐκ
ἐβάδιζ' ἐπὶ τὰς τῶν χρυσοχόων οἰκίας νύκτωρ, οὐδὲ 535
κατερρήγνυεν τὰ παρασκευαζόμεν' ἱμάτι' εἰς τὴν ἑορ-
τήν, οὐδὲ διέφθειρε διδάσκαλον, οὐδὲ χορὸν μανθά-
νειν ἐκώλυεν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ὧν οὗτος διε-
πράττετ' ἐποίει, ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῇ τῶν ἄλλων
βουλήσει συγχωρῶν, ἠνείχετο καὶ νικῶντα καὶ στεφα-
νούμενον τὸν ἐχθρὸν ὁρῶν, εἰκότως· ἐν ᾗ γὰρ αὐτὸς
εὐδαίμων ᾔδει γεγονὼς πολιτείᾳ, ταύτῃ συγχωρεῖν τὰ
64 τοιαῦτ' ἠξίου. πάλιν Φιλόστρατον πάντες ἴσμεν τὸν
Κολωνῆθεν Χαβρίου κατηγοροῦντα, ὅτ' ἐκρίνετο τὴν
περὶ Ὠρωποῦ κρίσιν θανάτου, καὶ πάντων τῶν κατη-
γόρων πικρότατον γενόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα χορη-
γοῦντα παισὶν Διονύσια καὶ νικῶντα, καὶ Χαβρίαν
οὔτε τύπτοντα, οὔτ' ἀφαρπάζοντα τὸν στέφανον, οὔθ'
65 ὅλως προσιόνθ' ὅποι μὴ προσῆκεν αὐτῷ. πολλοὺς δ'

ἂν ἔχων εἰπεῖν ἔτι καὶ διὰ πολλὰς προφάσεις ἐχθροὺς
γεγενημένους ἀλλήλοις, οὐδένα πώποτ' οὔτ' ἀκήκο' οὔθ'
ἑόρακα ὅστις εἰς τοσοῦτον ἦλθ' ὕβρεως ὥστε τοιοῦτόν
τι ποιεῖν. οὐδέ γ' ἐκεῖνο οὐδεὶς ὑμῶν οἶδ' ὅτι μνη-
μονεύει πρότερον, τῶν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἢ καὶ τοῖς κοι-
νοῖς ἐχθρῶν ἀλλήλοις οὐδένα, οὔτε καλουμένων τῶν
κριτῶν παρεστηκότα, οὔθ' ὅταν ὀμνύωσιν ἐξορκοῦντα,
οὔθ' ὅλως ἐπ' οὐδενὶ τῶν τοιούτων ἐχθρὸν ἐξεταζό-
66 μενον. ταῦτα γὰρ πάντα καὶ τὰ τοιαῦτ' ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, φιλονικίᾳ μὲν ὑπαχθέντα χορηγὸν ὄντα
ποιεῖν ἔχει τινὰ συγγνώμην· ἔχθρᾳ δ' ἐλαύνοντά τινα
ἐκ προαιρέσεως ἐφ' ἅπασι, καὶ τὴν ἰδίαν δύναμιν κρείτ-
τω τῶν νόμων οὖσαν ἐνδεικνύμενον, Ἡράκλεις βαρὺ
κοὐχὶ δίκαιόν ἐστιν οὐδὲ συμφέρον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἑκά- 536
στῳ τῶν χορηγῶν τοῦτο πρόδηλον γένοιτο, ὅτι ἂν ὁ
δεῖν' ἐχθρὸς ᾖ μοι, Μειδίας ἤ τις ἄλλος θρασὺς οὕτω
καὶ πλούσιος, πρῶτον μὲν ἀφαιρεθήσομαι τὴν νίκην,
κἂν ἄμεινον ἀγωνίσωμαί τινος, ἔπειτ' ἐφ' ἅπασιν ἐλατ-
τωθήσομαι καὶ προπηλακιζόμενος διατελῶ, τίς οὕτως
ἀλόγιστος ἢ τίς ἄθλιός ἐστιν, ὅστις ἑκὼν ἂν μίαν δρα-
67 χμὴν ἐθελήσειεν ἀναλῶσαι; οὐδεὶς δήπου, ἀλλ' οἶμαι
τὸ πάντας ποιοῦν καὶ φιλοτιμεῖσθαι καὶ ἀναλίσκειν
ἐθέλειν ἐκεῖν' ἐστίν, ὅτι τῶν ἴσων καὶ τῶν δικαίων
ἕκαστος ἡγεῖται ἑαυτῷ μετεῖναι ἐν δημοκρατίᾳ. ἐγὼ
τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τούτων οὐκ ἔτυχον διὰ τοῦ-
τον, ἀλλὰ χωρὶς ὧν ὑβρίσθην, καὶ τῆς νίκης προσαπε-
στερήθην. καίτοι πᾶσιν ὑμῖν ἐγὼ [τοῦτο] δείξω σαφῶς,
ὅτι μηδὲν ἀσελγὲς ἐξῆν ποιοῦντι Μειδίᾳ μηδ' ὑβρί-
ζοντι μηδὲ τύπτοντι, καὶ λυπεῖν ἐμὲ καὶ κατὰ τοὺς
νόμους αὑτῷ φιλοτιμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ μηδὲ διᾶ-
68 ραι περὶ αὐτοῦ τὸ στόμ' ἔχειν ἐμέ. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν

*ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἐγὼ τῆς Πανδιονίδος χορηγὸς
ὑπέστην ἐν τῷ δήμῳ, τότε τῆς Ἐρεχθῆδος ἀναστάντα
τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς ἀνθυποστῆναι, καὶ καταστήσανθ'
αὑτὸν ἐξ ἴσου καὶ τὰ ὄντ' ἀναλίσκονθ' ὥσπερ ἐγώ,
οὕτω μ' ἀφαιρεῖσθαι τὴν νίκην, ὑβρίζειν δὲ τοιαῦτα
69 καὶ τύπτειν μηδὲ τότε. νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν,
ἐν ᾧ τὸν δῆμον ἐτίμησεν ἄν, οὐδ' ἐνεανιεύσατο τοι-
οῦτον· ἐμοὶ δ', ὃς (εἴτε τις ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι βού-
λεται νομίσαι μανίᾳ· μανία γὰρ ἴσως ἐστὶν ὑπὲρ δύ-
ναμίν τι ποιεῖν· εἴτε καὶ φιλοτιμίᾳ) χορηγὸς ὑπέστην,
οὕτω φανερῶς καὶ μιαρῶς ἐπηρεάζων παρηκολούθησεν,* 537
*ὥστε μηδὲ τῶν ἱερῶν ἱματίων [μηδὲ] τοῦ χοροῦ μηδὲ
τοῦ σώματος τὼ χεῖρε τελευτῶν ἀποσχέσθαι μου.*

70 *Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἄλλως
πως ἔχει τὴν ὀργὴν ἐπὶ Μειδίαν ἢ ὡς δέον αὐτὸν τε-
θνάναι, οὐκ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον οὐδὲ
προσῆκον τὴν τοῦ παθόντος εὐλάβειαν τῷ μηδὲν ὑπο-
στειλαμένῳ πρὸς ὕβριν μερίδ' εἰς σωτηρίαν ὑπάρχειν,
ἀλλὰ τὸν μὲν ὡς ἁπάντων τῶν ἀνηκέστων αἴτιον κο-
λάζειν προσήκει, τῷ δ' ἐπὶ τοῦ βοηθεῖν ἀποδιδόναι
71 τὴν χάριν. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐ γε-
γενημένου πώποτ' οὐδενὸς ἐκ τῶν τοιούτων [δεινοῦ],
τῷ λόγῳ τὸ πρᾶγμ' ἐγὼ νῦν αἴρω καὶ φοβερὸν ποιῶ.
πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες, εἰ δὲ μή,
πολλοί γε, Εὔθυνον τὸν παλαίσαντα [ποτ'] ἐκεῖνον τὸν
νεανίσκον, Σώφιλον τὸν παγκρατιαστήν (ἰσχυρός τις
ἦν, μέλας, εὖ οἶδ' ὅτι γιγνώσκουσίν τινες ὑμῶν ὃν
λέγω,) τοῦτον ἐν Σάμῳ ἐν συνουσίᾳ τινὶ καὶ διατριβῇ
οὕτως ἰδίᾳ, ὅτι τύπτων αὐτὸν ὑβρίζειν δεῖν ᾤετο, ἀμυ-
νάμενον οὕτως ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι. ἴσασιν Εὐαίωνα
πολλοὶ τὸν Λεωδάμαντος ἀδελφόν, ἀποκτείναντα Βοιω-*

τὸν ἐν δείπνῳ καὶ συνόδῳ κοινῇ διὰ πληγὴν μίαν.
72 οὐ γὰρ ἡ πληγὴ παρέστησε τὴν ὀργήν, ἀλλ' ἡ ἀτιμία·
οὐδὲ τὸ τύπτεσθαι τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶν δεινόν, καίπερ
ὂν δεινόν, ἀλλὰ τὸ ἐφ' ὕβρει. πολλὰ γὰρ ἂν ποιή-
σειεν ὁ τύπτων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν ὁ παθὼν ἔνι'
οὐδ' ἂν ἀπαγγεῖλαι δύναιθ' ἑτέρῳ, τῷ σχήματι τῷ
βλέμματι τῇ φωνῇ, ὅταν ὡς ὑβρίζων, ὅταν ὡς ἐχθρὸς
[ὑπάρχων], ὅταν κονδύλοις, ὅταν ἐπὶ κόρρης. ταῦτα
κινεῖ, ταῦτ' ἐξίστησ' ἀνθρώπους, ἀήθεις ὄντας τοῦ 538
προπηλακίζεσθαι. οὐδεὶς ἂν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ταῦτ'
ἀπαγγέλλων δύναιτο τὸ δεινὸν παραστῆσαι τοῖς ἀκού-
ουσιν οὕτως, ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ πράγματος
τῷ πάσχοντι καὶ τοῖς ὁρῶσιν ἐναργὴς ἡ ὕβρις φαί-
73 νεται. σκέψασθε δὲ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι καὶ λογίζεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅσῳ πλείον'
ὀργὴν ἐμοὶ προσῆκε παραστῆναι πάσχοντι τοιαῦθ' ὑπὸ
Μειδίου, ἢ τότ' ἐκείνῳ τῷ Εὐαίωνι τῷ τὸν Βοιωτὸν
ἀποκτείναντι. ὁ μέν γ' ὑπὸ γνωρίμου, καὶ τούτου με-
θύοντος, ἐναντίον ἓξ ἢ ἑπτ' ἀνθρώπων ἐπλήγη, καὶ
τούτων γνωρίμων, οἳ τὸν μὲν κακιεῖν οἷς ἔπραξε, τὸν
δ' ἐπαινέσεσθαι μετὰ ταῦτ' ἀνασχόμενον καὶ κατα-
σχόνθ' ἑαυτὸν ἔμελλον, καὶ ταῦτ' εἰς οἰκίαν ἐλθὼν ἐπὶ
74 δεῖπνον, οἷ μηδὲ βαδίζειν ἐξῆν αὐτῷ. ἐγὼ δ' ὑπ'
ἐχθροῦ, νήφοντος, ἕωθεν, ὕβρει καὶ οὐκ οἴνῳ τοῦτο
ποιοῦντος, ἐναντίον πολλῶν καὶ ξένων καὶ πολιτῶν
ὑβριζόμην, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ καὶ οἷ πολλή μοι ἦν
ἀνάγκη βαδίζειν χορηγοῦντι. καὶ ἐμαυτὸν μέν γ' ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι σωφρόνως, μᾶλλον δ' εὐτυχῶς οἶμαι
βεβουλεῦσθαι, ἀνασχόμενον τότε καὶ οὐδὲν ἀνήκεστον
ἐξαχθέντα πρᾶξαι· τῷ δ' Εὐαίωνι καὶ πᾶσιν, εἴ τις
αὐτῷ βεβοήθηκεν ἀτιμαζόμενος, πολλὴν συγγνώμην ἔχω.

75 δοκοῦσιν δέ μοι καὶ τῶν δικασάντων τότε πολλοί· ἀκούω
γὰρ ἔγωγε μιᾷ μόνον αὐτὸν ἁλῶναι ψήφῳ, καὶ ταῦτ'
οὔτε κλαύσαντ' οὔτε δεηθέντα τῶν δικαστῶν οὐδενός,
οὔτε φιλάνθρωπον οὔτε μικρὸν οὔτ' μέγα οὐδ' ὁτιοῦν
πρὸς τοὺς δικαστὰς ποιήσαντα. θῶμεν τοίνυν οὑτωσί,
τοὺς μὲν καταγνόντας αὐτοῦ μὴ ὅτι ἠμύνατο, διὰ τοῦτο 539
καταψηφίσασθαι, ἀλλ' ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον ὥστε
κἀποκτεῖναι, τοὺς δ' ἀπογνόντας καὶ ταύτην τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς τιμωρίας τῷ γε τὸ σῶμ' ὑβρισμένῳ δεδω-
76 κέναι. τί οὖν; ἐμοὶ τῷ τοσαύτῃ κεχρημένῳ προνοίᾳ
τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον γενέσθαι, ὥστε μηδ' ἀμύνασθαι,
παρὰ τοῦ τὴν τιμωρίαν ὧν πέπονθ' ἀποδοθῆναι προσ-
ήκει; ἐγὼ μὲν οἶμαι παρ' ὑμῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ
παράδειγμά γε πᾶσι γενέσθαι τοῖς ἄλλοις, ὅτι τοὺς
ὑβρίζοντας ἅπαντας καὶ τοὺς ἀσελγεῖς οὐκ αὐτὸν ἀμύ-
νεσθαι μετὰ τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς ἄγειν δεῖ, ὡς
βεβαιούντων ὑμῶν καὶ φυλαττόντων τὰς ἐν τοῖς νό-
μοις τοῖς παθοῦσι βοηθείας.

77 Οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ πο-
θεῖν ἀκοῦσαι τὴν ἔχθραν, ἥτις ἦν ἡμῖν [πρὸς ἀλλή-
λους]· νομίζειν γὰρ οὐδέν' ἂν ἀνθρώπων οὕτως ἀσελ-
γῶς καὶ βιαίως οὐδενὶ τῶν πολιτῶν χρήσασθαι, μὴ
μεγάλου τινὸς ὄντος ὃ αὐτῷ προωφείλετο. βούλομαι
δὴ καὶ περὶ ταύτης ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς εἰπεῖν καὶ διηγή-
σασθαι, ἵν' ἴδηθ' ὅτι καὶ τούτων ὀφείλων δίκην φα-
νήσεται. ἔσται δὲ βραχὺς περὶ αὐτῶν ὁ λόγος, κἂν
78 ἄνωθεν ἄρχεσθαι δοκῶ. ἡνίκα τὰς δίκας ἔλαχον τῶν
πατρῴων τοῖς ἐπιτρόποις, μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ καὶ
τοῦτον οὐδ' εἰ γέγον' εἰδὼς οὐδὲ γιγνώσκων, ὡς μηδὲ
νῦν ὤφελον, τότε μοι μελλουσῶν εἰσιέναι τῶν δικῶν
εἰς ἡμέραν ὡσπερεὶ τετάρτην ἢ πέμπτην, εἰσεπήδησαν

ἀδελφὸς ὁ τούτου καὶ οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν ἀντιδιδόν-
τες τριηραρχίαν. τοὔνομα μὲν δὴ παρέσχεν ἐκεῖνος,
καὶ ἦν ὁ ἀντιδιδοὺς Θρασύλοχος· τὰ δ' ἔργα πάντα καὶ 540
79 τὰ πραττόμεν' ἦν ὑπὸ τούτου. καὶ πρῶτον μὲν κατέ-
σχισαν τὰς θύρας τῶν οἰκημάτων, ὡς αὑτῶν ἤδη γι-
γνομένας κατὰ τὴν ἀντίδοσιν· εἶτα τῆς ἀδελφῆς ἐναν-
τίον κόρης ἔτι καὶ παιδὸς οὔσης ἐφθέγγοντ' αἰσχρὰ
καὶ τοιαῦτα, οἷ' ἂν ἄνθρωποι τοιοῦτοι φθέγξαιντο (οὐ
γὰρ ἔγωγε προαχθείην ἂν εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς τῶν τότε
ῥηθέντων οὐδέν), καὶ τὴν μητέρα κἀμὲ καὶ πάντας ἡμᾶς
ῥητὰ κἄρρητα κακὰ ἑξῆς εἶπον· ὃ δ' οὖν δεινότατον
καὶ οὐ λόγος, ἀλλ' ἔργον ἤδη· τὰς δίκας ὡς αὑτῶν
80 οὔσας ἠφίεσαν τοῖς ἐπιτρόποις. καὶ ταῦτ' ἐστὶν μὲν
παλαιά, ὅμως δέ τινας μνημονεύειν ὑμῶν οἴομαι· ὅλη
γὰρ ἡ πόλις τὴν ἀντίδοσιν καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τότε
ταύτην καὶ τὴν ἀσέλγειαν ᾔσθετο. κἀγὼ τότε παντά-
πασιν ἔρημος ὢν καὶ νέος κομιδῇ, ἵνα μὴ τῶν παρὰ
τοῖς ἐπιτρόποις ἀποστερηθείην, οὐχ ὅσ' ἠδυνήθην κο-
μίσασθαι προσδοκῶν εἰσπράξειν, ἀλλ' ὅσων ἐμαυτῷ
συνῄδειν ἀπεστερημένῳ, δίδωμ' εἴκοσι μνᾶς τούτοις,
ὅσου τὴν τριηραρχίαν ἦσαν μεμισθωκότες. τὰ μὲν δὴ
81 τόθ' ὑβρίσματα τούτων εἰς ἐμὲ ταῦτ' ἐστίν. δίκην δὲ
τούτῳ λαχὼν ὕστερον τῆς κακηγορίας εἷλον ἐρήμην·
οὐ γὰρ ἀπήντα. λαβὼν δ' ὑπερήμερον καὶ ἔχων, οὐ-
δενὸς ἡψάμην πω τῶν τούτου, ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης
πάλιν, οὐδέπω καὶ τήμερον εἰσελθεῖν δεδύνημαι· το-
σαύτας τέχνας καὶ σκήψεις οὗτος εὑρίσκων ἐκκρούει.
κἀγὼ μὲν οὕτως εὐλαβῶς τῇ δίκῃ, τοῖς νόμοις ἅπαντα
πράττειν ἀξιῶ· ὁ δ', ὡς ὑμεῖς ἀκούετ', ἀσελγῶς οὐ
μόνον εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ᾤετο δεῖν ὑβρίζειν, ἀλλὰ
82 καὶ εἰς τοὺς φυλέτας δι' ἐμέ. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ 541

λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι πρὶν κατὰ τοὺς νόμους δίκην ὧν [πρότερον] ἠδικήθην λαβεῖν, πάλιν τοιαῦθ' οἷ' ἀκηκόαθ' ὕβρισμαι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

[Καλλισθένης Σφήττιος, Διόγνητος Θορίκιος, Μνησίθεος Ἀλωπεκῆθεν, οἴδαμεν Δημοσθένη, ᾧ μαρτυροῦμεν, κρίσιν λελογχότα Μειδίᾳ ἐξούλης, τῷ καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κρινομένῳ δημοσίᾳ, καὶ ἤδη τῇ κρίσει ἐκείνῃ διαγεγονότα ἔτη ὀκτώ, καὶ τοῦ χρόνου γεγενημένον παντὸς αἴτιον Μειδίαν ἀεὶ προφασιζόμενον καὶ ἀναβαλλόμενον.]

83 Ὁ τοίνυν πεποίηκεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι περὶ τῆς δίκης, ἀκούσατε, καὶ θεωρεῖτ' ἐφ' ἑκάστου τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ. τῆς γὰρ δίκης ἧς λέγω ταύτης ἣν εἷλον αὐτόν, γίγνεταί μοι διαιτητὴς Στράτων Φαληρεύς, ἄνθρωπος πένης μέν τις καὶ ἀπράγμων, ἄλλως δ' οὐ πονηρός, ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός· ὅπερ τὸν ταλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ δικαίως, ἀλλὰ καὶ
84 πάνυ αἰσχρῶς ἀπολώλεκεν. οὗτος διαιτῶν ἡμῖν ὁ Στράτων, ἐπειδή ποθ' ἧκεν ἡ κυρία, πάντα δ' ἤδη διεξεληλύθει ταῦτα τἀκ τῶν νόμων, ὑπωμοσίαι καὶ παραγραφαί, καὶ οὐδὲν ἔτ' ἦν ὑπόλοιπον, τὸ μὲν πρῶτον ἐπισχεῖν ἐδεῖτό μου τὴν δίαιταν, ἔπειτ' εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι· τελευτῶν δ', ὡς οὔτ' ἐγὼ συνεχώρουν οὔθ' οὗτος ἀπήντα, τῆς δ' ὥρας ἐγίγνετ' ὀψέ,
85 κατεδιῄτησεν. ἤδη δ' ἑσπέρας οὔσης καὶ σκότους, ἔρ- 542
χεται Μειδίας οὑτοσὶ πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἴκημα, καὶ καταλαμβάνει τοὺς ἄρχοντας ἐξιόντας καὶ τὸν Στράτων' ἀπιόντ' ἤδη, τὴν ἔρημον δεδωκότα, ὡς ἐγὼ τῶν παραγενομένων τινὸς ἐπυνθανόμην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἷος ἦν πείθειν αὐτόν, ἣν κατεδεδιῃτήκει, ταύτην

ἀποδεδιῃτημένην ἀποφαίνειν, καὶ τοὺς ἄρχοντας μετα-
86 γράφειν, καὶ πεντήκοντα δραχμὰς αὐτοῖς ἐδίδου· ὡς δ'
ἐδυσχέραινον οὗτοι τὸ πρᾶγμα καὶ οὐδετέρους ἔπειθεν,
ἀπειλήσας καὶ διαλοιδορηθεὶς ἀπελθὼν τί ποιεῖ; θεά-
σασθε τὴν κακοήθειαν. τὴν μὲν δίαιταν ἀντιλαχὼν οὐκ
ὤμοσεν, ἀλλ' εἴασε καθ' αὑτοῦ κυρίαν γενέσθαι, καὶ ἀνώ-
μοτος ἀπηνέχθη· βουλόμενος δὲ τὸ μέλλον λαθεῖν, φυλάξας
τὴν τελευταίαν ἡμέραν [τῶν διαιτητῶν] τὴν τοῦ [θαρ-
γηλιῶνος ἢ τοῦ] σκιροφοριῶνος [γιγνομένην], εἰς ἣν
87 ὁ μὲν ἦλθε τῶν διαιτητῶν, ὁ δ' οὐκ ἦλθε, πείσας τὸν
πρυτανεύοντα δοῦναι τὴν ψῆφον παρὰ πάντας τοὺς
νόμους, κλητῆρ' οὐδ' ὁντινοῦν ἐπιγραψάμενος, κατη-
γορῶν ἔρημον, οὐδενὸς παρόντος, ἐκβάλλει καὶ ἀτιμοῖ
τὸν διαιτητήν· καὶ νῦν εἷς Ἀθηναίων, ὅτι Μειδίας
ἔρημον ὦφλε δίκην, ἁπάντων ἀπεστέρηται τῶν ἐν τῇ
πόλει καὶ καθάπαξ ἄτιμος γέγονεν, καὶ οὔτε λαχεῖν
ἀδικηθέντα, οὔτε διαιτητὴν γενέσθαι Μειδίᾳ, οὔθ'
ὅλως τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζειν ὡς ἔοικεν ἔστ' ἀσφαλές.
88 δεῖ δὴ τοῦτο τὸ πρᾶγμ' ὑμᾶς οὑτωσὶ σκέψασθαι, καὶ λογί-
σασθαι τί ποτ' ἔσθ' ὃ παθὼν Μειδίας οὕτως ὠμόν, τηλι-
καύτην ἐπεβούλευσε λαβεῖν τῶν πεπραγμένων παρ' ἀνδρὸς 548
πολίτου δίκην, κἂν μὲν ᾖ τι δεινὸν ὡς ἀληθῶς καὶ ὑπερ-
φυές, συγγνώμην ἔχειν, ἐὰν δὲ μηδέν, θεάσασθαι τὴν ἀσέλ-
γειαν καὶ τὴν ὠμότητα, ᾗ καθ' ἁπάντων χρῆται τῶν ἐν-
τυγχανόντων. τί οὖν ἔσθ' ὃ πέπονθεν; μεγάλην νὴ Δί'
ὦφλε δίκην καὶ τοσαύτην, ὥστ' ἀποστερεῖσθαι τῶν ὄντων.
89 ἀλλὰ χιλίων ἡ δίκη μόνον ἦν δραχμῶν. πάνυ γ', ἀλλὰ
δάκνει καὶ τοῦτο, φαίη τις ἄν, ὅταν ἐκτίνειν ἀδίκως δέῃ,
συνέβη δ' ὑπερημέρῳ γενομένῳ λαθεῖν αὐτῷ διὰ τἀδικη-
θῆναι. ἀλλ' αὐθημερὸν μὲν ᾔσθετο, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι
τεκμήριον τοῦ μηδὲν ἠδικηκέναι τὸν ἄνθρωπον, δραχμὴν δ'
90 οὐδέπω μίαν ἐκτέτεικεν. ἀλλὰ μή πω τοῦτο. ἀλλὰ τὴν μὴ

οὖσαν ἀντιλαχεῖν ἐξῆν αὐτῷ δήπου, καὶ πρὸς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα
καταστήσασθαι, πρὸς ὅνπερ ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡ δίκη. ἀλλ' οὐκ
ἐβούλετο· ἀλλ' ἵνα μὴ Μειδίας ἀτίμητον ἀγωνίσηται δέκα
μνῶν δίκην, πρὸς ἣν οὐκ ἀπήντα δέον, καὶ εἰ μὲν ἠδίκηκε,
δίκην δῷ, εἰ δὲ μή, ἀποφύγῃ, ἄτιμον Ἀθηναίων ἕν' εἶναι
δεῖ καὶ μήτε συγγνώμης μήτε λόγου μήτε ἐπιεικείας μηδε-
μιᾶς τυχεῖν, ἃ καὶ τοῖς ὄντως ἀδικοῦσιν ἅπανθ' ὑπάρχει.
91 ἀλλ' ἐπειδή γ' ἠτίμωσεν ὃν ἠβουλήθη, καὶ τοῦτ' ἐχαρίσαθ'
αὑτῷ, καὶ τὴν ἀναιδῆ γνώμην, ᾗ ταῦτα προαιρεῖται ποιεῖν,
ἐνέπλησεν αὑτοῦ, ἐκεῖν' ἐποίησε, τὴν καταδίκην ἐκτέτεικε,
δι' ἣν τὸν ἄνθρωπον ἀπώλεσεν; οὐδὲ χαλκοῦν οὐδέπω καὶ
τήμερον, ἀλλὰ δίκην ἐξούλης ὑπομένει φεύγειν. οὐκοῦν ὁ
μὲν ἠτίμωται καὶ παραπόλωλεν, ὁ δ' οὐδ' ὁτιοῦν πέπονθεν,
ἀλλ' ἄνω κάτω τοὺς νόμους, τοὺς διαιτητάς, πάνθ' ὅσ' ἂν 544
92 βούληται στρέφει. καὶ τὴν μὲν κατὰ τοῦ διαιτητοῦ γνῶσιν,
ἣν ἀπρόσκλητον κατεσκεύασεν αὐτός, κυρίαν αὑτῷ πεποίηκεν·
ἣν δ' αὐτὸς ὦφλεν ἐμοὶ προσκληθείς, εἰδώς, οὐκ ἀπαντῶν,
ἄκυρον ποιεῖ. καίτοι εἰ παρὰ τῶν ἔρημον καταδιαιτη-
σάντων αὑτοῦ τηλικαύτην δίκην οὗτος ἀξιοῖ λαμβά-
νειν, τίν' ὑμῖν προσήκει παρὰ τούτου λαβεῖν, τοῦ φα-
νερῶς οὕτω τοὺς ὑμετέρους νόμους ἐφ' ὕβρει παρα-
βαίνοντος; εἰ γὰρ ἀτιμία καὶ νόμων καὶ δικῶν καὶ πάντων
στέρησις ἐκείνου τἀδικήματος προσήκουσ' ἐστὶν δίκη, τῆς γ'
93 ὕβρεως μικρὰ θάνατος φαίνεται. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ
λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸν τῶν
διαιτητῶν ἀνάγνωθι νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Νικόστρατος Μυρρινούσιος, Φανίας Ἀφιδναῖος οἴ-
δαμεν Δημοσθένην, ᾧ μαρτυροῦμεν, καὶ Μειδίαν τὸν κρι-
νόμενον ὑπὸ Δημοσθένους, ὅτ' αὐτῷ Δημοσθένης ἔλαχε
τὴν τοῦ κακηγορίου δίκην, ἑλομένους διαιτητὴν Στρά-
τωνα, καὶ ἐπεὶ ἧκεν ἡ κυρία τοῦ νόμου, οὐκ ἀπαντήσαντα

Μειδίαν ἐπὶ τὴν δίαιταν, ἀλλὰ καταλιπόντα. γενομένης δὲ ἐρήμου κατὰ Μειδίου, ἐπιστάμεθα Μειδίαν πείθοντα τόν τε Στράτωνα τὸν διαιτητὴν καὶ ἡμᾶς, ὄντας ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἄρχοντας, ὅπως τὴν δίαιταν αὐτῷ ἀποδιαιτήσομεν, καὶ διδόντα δραχμὰς πεντήκοντα, καὶ ἐπειδὴ οὐχ ὑπεμείναμεν, προσαπειλήσαντα ἡμῖν καὶ οὕτως ἀπαλλαγέντα. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐπιστάμεθα Στράτωνα ὑπὸ Μειδίου καταβραβευθέντα καὶ παρὰ πάντα τὰ δί- 545
καια ἀτιμωθέντα.]

94 Λέγε δὴ καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

[Ἐὰν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶσι καὶ βούλωνται διαιτητὴν ἑλέσθαι ὁντινοῦν, ἐξέστω αὐτοῖς αἱρεῖσθαι ὃν ἂν βούλωνται. ἐπειδὰν δ' ἕλωνται κατὰ κοινόν, μενέτωσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου διαγνωσθεῖσι, καὶ μηκέτι μεταφερέτωσαν ἀπὸ τούτου ἐφ' ἕτερον δικαστήριον ταὐτὰ ἐγκλήματα, ἀλλ' ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ κύρια.]

95 Κάλει δὴ καὶ τὸν Στράτων' αὐτὸν τὸν τὰ τοιαῦτα πεπονθότα· ἑστάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ.

Οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πένης μὲν ἴσως ἐστίν, οὐ πονηρὸς δέ γε. οὗτος μέντοι πολίτης ὤν, ἐστρατευμένος πάσας τὰς ἐφ' ἡλικίας στρατείας καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργασμένος, ἕστηκε νυνὶ σιωπῇ, οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγξασθαι καὶ ὀδύρασθαι· καὶ οὐδ' εἰ δίκαι' ἢ ἄδικα πέπονθεν, οὐδὲ ταῦτ' ἔξεστιν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς
96 εἰπεῖν. καὶ ταῦτα πέπονθ' ὑπὸ Μειδίου καὶ τοῦ Μειδίου πλούτου καὶ τῆς ὑπερηφανίας, παρὰ τὴν πενίαν καὶ ἐρημίαν καὶ τὸ τῶν πολλῶν εἷς εἶναι. καὶ εἰ μὲν παραβὰς τοὺς νόμους ἔλαβεν τὰς πεντήκοντα δραχμὰς

παρ' αὐτοῦ, καὶ τὴν δίκην ἣν κατεδιῄτησεν ἀποδεδιῃτη-
μένην ἀπέφηνεν, ἐπίτιμος ἂν ἦν καὶ οὐδὲν ἔχων κακὸν
τῶν ἴσων μετεῖχε τοῖς ἄλλοις ἡμῖν· ἐπειδὴ δὲ παρεῖδε
πρὸς τὰ δίκαια Μειδίαν, καὶ τοὺς νόμους μᾶλλον ἔδεισε
τῶν ἀπειλῶν τῶν τούτου, τηνικαῦτα τηλικαύτῃ καὶ 546
97 τοιαύτῃ συμφορᾷ περιπέπτωκε ὑπὸ τούτου. εἶθ' ὑμεῖς
τὸν οὕτως ὠμὸν, τὸν οὕτως ἀγνώμονα, τὸν τηλικαύτας
δίκας λαμβάνονθ' ὧν αὐτὸς ἠδικῆσθαι φησὶ μόνον (οὐ
γὰρ ἠδίκητό γε), τοῦτον ὑβρίζοντα λαβόντες εἴς τινα
τῶν πολιτῶν ἀφήσετε, καὶ μήθ' ἑορτῆς μήθ' ἱερῶν μήτε
νόμου μήτ' ἄλλου μηδενὸς πρόνοιαν ποιούμενον; οὐ κατα-
98 ψηφιεῖσθε; οὐ παράδειγμα ποιήσετε; καὶ τί φήσετ' ὦ ἄν-
δρες δικασταί; τίν' ὦ πρὸς τῶν θεῶν ἕξετ' εἰπεῖν πρό-
φασιν δικαίαν ἢ καλήν; ὅτι νὴ Δί' ἀσελγής ἐστι καὶ
βδελυρός· ταῦτα γάρ ἐστι τἀληθῆ· ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετ'
ὦνδρες Ἀθηναῖοι δήπου τοὺς τοιούτους μᾶλλον ἢ σῴ-
ζειν. ἀλλ' ὅτι πλούσιός ἐστιν· ἀλλὰ τοῦτό γε τῆς
ὕβρεως αὐτοῦ σχεδὸν αἴτιον εὑρήσετ' ὄν, ὥστ' ἀφε-
λεῖν τὴν ἀφορμήν, δι' ἣν ὑβρίζει, προσήκει μᾶλλον ἢ
σῶσαι διὰ ταύτην· τὸ γὰρ χρημάτων πολλῶν θρασὺν
καὶ βδελυρὸν καὶ τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐᾶν εἶναι κύ-
99 ριον, ἀφορμήν ἐστιν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς δεδωκέναι. τί
οὖν ὑπόλοιπον; ἐλεῆσαι νὴ Δία· παιδία γὰρ παραστή-
σεται καὶ κλαήσει καὶ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται· τοῦτο
λοιπόν. ἀλλ' ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τοὺς ἀδίκως τι πάσχον-
τας, ὃ μὴ δυνήσονται φέρειν, ἐλεεῖν προσήκει, οὐ τοὺς ὧν
πεποιήκασι δεινῶν δίκην διδόντας. καὶ τίς ἂν ταῦτ' ἐλεή-
σειε δικαίως, ὁρῶν τὰ τοῦδ' οὐκ ἐλεηθένθ' ὑπὸ τού-
του, ἃ τῇ τοῦ πατρὸς συμφορᾷ χωρὶς τῶν ἄλλων κακῶν
οὐδ' ἐπικουρίαν ἐνοῦσαν ὁρᾷ. οὐ γάρ ἐστιν ὄφλημ'
ὅ τι χρὴ καταθέντ' ἐπίτιμον γενέσθαι τουτονί, ἀλλ' 547

ἁπλῶς οὕτως ἠτίμωται τῇ ῥύμῃ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς
100 ὕβρεως τῆς Μειδίου. τίς οὖν ὑβρίζων παύσεται καὶ δι' ἃ
ταῦτα ποιεῖ χρήματ' ἀφαιρεθήσεται, εἰ τοῦτον ὥσπερ δεινὰ
πάσχοντ' ἐλεήσετε; εἰ δέ τις πένης μηδὲν ἠδικηκὼς ταῖς
ἐσχάταις συμφοραῖς ἀδίκως ὑπὸ τούτου περιπέπτωκε, τούτῳ
δ' οὐδὲ συνοργισθήσεσθε; μηδαμῶς· οὐδεὶς γάρ ἐστι δίκαιος
τυγχάνειν ἐλέου τῶν μηδέν' ἐλεούντων, οὐδὲ συγγνώμης τῶν
101 ἀσυγγνωμόνων. ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους φέρειν
ἀξιοῦν παρ' ἑαυτῶν εἰς τὸν βίον αὐτοῖς ἔρανον παρὰ πάνθ'
ὅσα πράττουσιν, οἷον ἐγώ τις οὑτοσὶ μέτριος πρὸς ἅπαντάς
εἰμ', ἐλεήμων, εὖ ποιῶν πολλούς· ἅπασι προσήκει τῷ τοιούτῳ
ταὔτ' εἰσφέρειν, ἐάν του καιρὸς ᾖ χρεία παραστῇ. ἕτερος
οὑτοσί τις βίαιος, οὐδέν' οὔτ' ἐλεῶν οὔθ' ὅλως ἄνθρωπον
ἡγούμενος· τούτῳ τὰς ὁμοίας φορὰς παρ' ἑκάστου δίκαιον
ὑπάρχειν. σὺ δὴ πληρωτὴς τοιούτου γεγονὼς ἐράνου, σεαυτῷ
τοῦτον δίκαιος εἶ συλλέξασθαι.

102 Ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ εἰ
μηδὲν ἔτ' ἄλλ' εἶχον κατηγορεῖν Μειδίου, μηδὲ δεινό-
τερ' ἦν ἃ μέλλω λέγειν ὧν εἴρηκα, δικαίως ἂν ὑμᾶς
ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ καταψηφίσασθαι καὶ τιμᾶν αὐτῷ
τῶν ἐσχάτων. οὐ μὴν ἐνταῦθ' ἕστηκεν τὸ πρᾶγμ',
οὐδ' ἀπορήσειν μοι δοκῶ τῶν μετὰ ταῦτα· τοσαύτην
103 ἀφθονίαν οὗτος πεποίηκε κατηγοριῶν. ὅτι μὲν δὴ λιπο-
ταξίου γραφὴν κατεσκεύασεν κατ' ἐμοῦ, καὶ τὸν τοῦτο
ποιήσοντ' ἐμισθώσατο, τὸν μιαρὸν καὶ λίαν εὐχερῆ,
τὸν κονιορτὸν Εὐκτήμονα, ἐάσω. καὶ γὰρ οὔτ' ἀνεκρί- 548
νατο ταύτην ὁ συκοφάντης ἐκεῖνος, οὔθ' οὗτος οὐδε-
νὸς εἵνεκ' αὐτὸν ἐμισθώσατο, πλὴν ἵν' ἐκκέοιτο πρὸ
τῶν ἐπωνύμων καὶ πάντες ὁρῷεν „Εὐκτήμων Λουσιεὺς
ἐγράψατο Δημοσθένην Παιανιέα λιποταξίου·“ καί μοι
δοκεῖ κἂν προσγράψασθαι τοῦθ' ἡδέως, εἴ πως ἐνῆν,
ὅτι Μειδίου μισθωσαμένου γέγραπται. ἀλλ' ἐῶ τοῦτο·

ἐφ' ᾗ γὰρ ἐκεῖνος ἠτίμωκεν ἑαυτὸν οὐκ ἐπεξελθών, οὐδεμιᾶς ἔγωγ' ἔτι προσδέομαι δίκης, ἀλλ' ἱκανὴν ἔχω.
104 ἀλλ' ὃ καὶ δεινὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ σχέτλιον καὶ κοινὸν ἔμοιγ' ἀσέβημ', οὐκ ἀδίκημα μόνον τούτῳ πεπρᾶχθαι δοκεῖ, τοῦτ' ἐρῶ. τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ κακῆς καὶ χαλεπῆς συμβάσης αἰτίας Ἀριστάρχῳ τῷ Μόσχου, τὸ μὲν πρῶτον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κατὰ τὴν ἀγορὰν περιιὼν ἀσεβεῖς καὶ δεινοὺς λόγους ἐτόλμα περὶ ἐμοῦ λέγειν, ὡς ἐγὼ τὸ πρᾶγμ' εἰμὶ τοῦθ' ὁ δεδρακώς· ὡς δ' οὐδὲν ἤνυε τούτοις, προσελθὼν τοῖς ἐπ' ἐκεῖνον ἄγουσι τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, τοῖς τοῦ τετελευτηκότος οἰκείοις, χρήμαθ' ὑπισχνεῖτο δώσειν εἰ τοῦ πράγματος αἰτιῷντ' ἐμέ, καὶ οὔτε θεοὺς οὔθ' ὁσίαν
105 οὔτ' οὐδὲν ἐποιήσατ' ἐμποδὼν τοιούτῳ λόγῳ, οὐδ' ὤκνησεν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς οὓς ἔλεγ' αὐτοὺς ᾐσχύνθη, εἰ τοιοῦτο κακὸν καὶ τηλικοῦτ' ἐπάγει τῳ, ἀλλ' ἕν' ὅρον θέμενος παντὶ τρόπῳ μ' ἀνελεῖν, οὐδὲν ἐλλείπειν ᾤετο δεῖν, ὡς δέον, εἴ τις ὑβρισθεὶς ὑπὸ τούτου δίκης ἀξιοῖ τυχεῖν καὶ μὴ σιωπᾷ, τοῦτον ἐξόριστον ἀνῃρῆσθαι καὶ μηδαμῇ παρεθῆναι, ἀλλὰ καὶ λιποταξίου γραφὴν ἡλωκέναι καὶ ἐφ' αἵματι φεύγειν καὶ μόνον οὐ προσηλῶσθαι. καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελεγχθῇ ποιῶν πρὸς 549
οἷς ὕβριζέν με χορηγοῦντα, τίνος συγγνώμης ἢ τίνος
106 λόγου δικαίως τεύξεται παρ' ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίζω, αὐτόχειρά μου γεγενῆσθαι τούτοις τοῖς ἔργοις, καὶ τότε μὲν τοῖς Διονυσίοις τὴν παρασκευὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ τἀναλώμαθ' ὑβρίζειν, νῦν δὲ τούτοις οἷς ἐποίει καὶ διεπράττετ' ἐκεῖνά τε καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, τὴν πόλιν, τὸ γένος, τὴν ἐπιτιμίαν, τὰς ἐλπίδας· εἰ γὰρ ἓν ὧν ἐπεβούλευσε κατώρθωσεν, ἁπάντων ἂν ἀπεστερήμην ἐγὼ καὶ μηδὲ ταφῆναι προσ-

ὑπῆρχεν οἴκοι μοι. διὰ τί ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ,
ἐάν τις παρὰ πάντας τοὺς νόμους ὑβρισθεὶς ὑπὸ Μει-
δίου βοηθεῖν αὑτῷ πειρᾶται, ταῦτα καὶ τοιαῦθ' ἕτερ'
αὑτῷ παθεῖν ὑπάρξει, προσκυνεῖν τοὺς ὑβρίζοντας
ὥσπερ ἐν τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἀμύνεσθαι κράτιστον
107 ἔσται. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω καὶ προσεξείργασται
ταῦτα τῷ βδελυρῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ, κάλει μοι καὶ
τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Διονύσιος Ἀφιδναῖος, Ἀντίφιλος Παιανιεὺς διαφθα-
ρέντος Νικοδήμου τοῦ οἰκείου ἡμῶν βιαίῳ θανάτῳ ὑπὸ
Ἀριστάρχου τοῦ Μόσχου ἐπεξῆμεν τοῦ φόνου τὸν Ἀρί-
σταρχον. αἰσθόμενος δὲ ταῦτα Μειδίας ὁ νῦν κρινόμενος
ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν, ἔπειθεν ἡμᾶς διδοὺς
κέρματα, τὸν μὲν Ἀρίσταρχον ἀθῷον ἀφεῖναι, Δημοσθένει
δὲ τὴν γραφὴν τοῦ φόνου παραγράψασθαι.]

Λαβὲ δή μοι καὶ τὸν περὶ τῶν δώρων νόμον. 550
108 Ἐν ὅσῳ δὲ τὸν νόμον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λαμ-
βάνει, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, δεηθεὶς ὑμῶν
ἁπάντων πρὸς Διὸς καὶ θεῶν ὦ ἄνδρες δικασταί· περὶ
πάντων ὧν ἂν ἀκούητε, τοῦθ' ὑποθέντες ἀκούετε τῇ
γνώμῃ, τί ἄν, εἴ τις ἔπασχε ταῦθ' ὑμῶν, ἐποίει, καὶ
τίν' ἂν εἶχεν ὀργὴν ὑπὲρ αὑτοῦ πρὸς τὸν ποιοῦντα.
ἐγὼ γὰρ ἐνηνοχὼς χαλεπῶς ἐφ' οἷς περὶ τὴν λῃτουρ-
γίαν ὑβρίσθην, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι τούτοις τοῖς μετὰ ταῦτ' ἐνήνοχα καὶ μᾶλλον ἠγα-
109 νάκτηκα. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς πέρας ἂν φήσειέ τις εἶναι
κακίας, καὶ τίν' ὑπερβολὴν ἀναιδείας καὶ ὠμότητος
καὶ ὕβρεως, ἄνθρωπος εἰ ποιήσας δεινὰ νὴ Δία καὶ
πόλλ' ἀδίκως τινά, ἀντὶ τοῦ ταῦτ' ἀναλαμβάνειν καὶ

μεταγιγνώσκειν, πολλῷ δεινότερ' ὕστερον ἄλλα προσεξεργάζοιτο, καὶ χρῷτο τῷ πλουτεῖν μὴ ἐπὶ ταῦτ' ἐν οἷς μηδένα βλάπτων αὐτὸς ἄμεινόν τι τῶν ἰδίων θήσεται, ἀλλ' ἐπὶ τἀναντία, ἐν οἷς ἀδίκως ἐκβαλών τινα καὶ προπηλακίσας, ἑαυτὸν εὐδαιμονιεῖ τῆς περιουσίας;

110 *ταῦτα τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πάντα τούτῳ πέπρακται κατ' ἐμοῦ. καὶ γὰρ αἰτίαν ἐπήγαγέ μοι φόνου ψευδῆ καὶ οὐδὲν ἐμοὶ προσήκουσαν, ὡς αὐτὸ τὸ πρᾶγμ' ἐδήλωσε, καὶ γραφὴν λιποταξίου μ' ἐγράψατο τρεῖς αὐτὸς τάξεις λελοιπώς, καὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων (τουτὶ γὰρ αὖ μικροῦ παρῆλθέ μ' εἰπεῖν), ἃ Πλούταρχος ὁ τούτου ξένος καὶ φίλος διεπράξατο, ὡς [ἐγὼ] αἴτιός εἰμι, κατεσκεύαζε πρὸ τοῦ τὸ πρᾶγμα γενέσθαι*

111 *πᾶσιν φανερὸν διὰ Πλουτάρχου γεγονός, καὶ τελευτῶν* 551 *βουλεύειν μου λαχόντος δοκιμαζομένου κατηγόρει. καὶ τὸ πρᾶγμ' εἰς ὑπέρδεινόν μοι περιέστη· ἀντὶ γὰρ τοῦ δίκην ὧν ἐπεπόνθειν λαβεῖν, δοῦναι πραγμάτων ὧν οὐδὲν ἐμοὶ προσῆκεν ἐκινδύνευον. καὶ ταῦτα πάσχων ἐγὼ καὶ τοῦτον ὃν διεξέρχομαι τρόπον νυνὶ πρὸς ὑμᾶς ἐλαυνόμενος, οὐκ ὢν οὔτε τῶν ἐρημοτάτων οὔτε τῶν ἀπόρων κομιδῇ, οὐκ εἶχον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί χρὴ*

112 *ποιῆσαι. εἰ γὰρ εἰπεῖν τι καὶ περὶ τούτων ἤδη δεῖ, οὐ μέτεστι τῶν ἴσων οὐδὲ τῶν ὁμοίων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς πλουσίους τοῖς λοιποῖς ἡμῖν, οὐ μέτεστιν, οὔ· ἀλλὰ καὶ χρόνοι τούτοις τοῦ δίκην ὑποσχεῖν, οὓς ἂν αὐτοὶ βούλωνται, δίδονται, καὶ τἀδικήμαθ' ἕωλα τὰ τούτων ὡς ὑμᾶς καὶ ψύχρ' ἀφικνεῖται, τῶν δ' ἄλλων ἡμῶν ἕκαστος, ἄν τι συμβῇ, πρόσφατος κρίνεται. καὶ μάρτυρές εἰσιν ἕτοιμοι τούτοις καὶ συνήγοροι πάντες καθ' ἡμῶν εὐτρεπεῖς· ἐμοὶ δ' οὐδὲ τἀληθῆ μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρᾶτ' ἐνίους. ταῦτα μὲν*

113

οὖν ἀπείποι τις ἂν οἶμαι θρηνῶν. τὸν δὲ νόμον μοι λέγ' ἐφεξῆς, ὥσπερ ἠρξάμην. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις Ἀθηναίων λαμβάνῃ παρά τινος, ἢ αὐτὸς διδῷ ἑτέρῳ, ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλόμενος, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ δήμου ἢ ἰδίᾳ τινὸς τῶν πολιτῶν, τρόπῳ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, ἄτιμος ἔστω καὶ παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου.

114 Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστ' ἀσεβὴς καὶ μιαρὸς καὶ παν ἂν ὑποστὰς εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι, εἰ δ' ἀληθὲς ἢ ψεῦδος ἢ πρὸς ἐχθρὸν ἢ φίλον ἢ τὰ τοιαῦτ', ἀλλ' οὐδ' ὁτιοῦν διορίζων, ὥστ' ἐπαιτιασάμενός με φόνου 552 καὶ τοιοῦτο πρᾶγμ' ἐπαγαγών, εἴασε μέν μ' εἰσιτητήρι' ὑπὲρ τῆς βουλῆς ἱεροποιῆσαι καὶ θῦσαι καὶ κατάρξασθαι τῶν ἱερῶν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως,
115 εἴασε δ' ἀρχεθεωροῦντ' ἀγαγεῖν τῷ Διὶ τῷ Νεμείῳ τὴν κοινὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως θεωρίαν, περιεῖδε δὲ ταῖς σεμναῖς θεαῖς ἱεροποιὸν αἱρεθέντ' ἐξ Ἀθηναίων ἁπάντων τρίτον αὐτὸν καὶ καταρξάμενον τῶν ἱερῶν. ἆρ' ἄν, εἴ γ' εἶχε στιγμὴν ἢ σκιὰν τούτων ὧν κατεσκεύαζεν κατ' ἐμοῦ, ταῦτ' ἂν εἴασεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. οὐκοῦν ἐξελέγχεται τούτοις ἐναργῶς ὕβρει ζητῶν μ' ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πατρίδος.

116 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ πρᾶγμ' οὐδὲ καθ' ἓν πανταχῇ στρέφων οἷός τ' ἦν ἀγαγεῖν ἐπ' ἐμέ, φανερῶς ἤδη δι' ἐμὲ τὸν Ἀρίσταρχον ἐσυκοφάντει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ· τῆς δὲ βουλῆς περὶ τούτων καθημένης καὶ σκοπουμένης, παρελθὼν οὗτος „ἀγνοεῖτ'" ἔφη „τὸ πρᾶγμ' ὦ βουλή; καὶ τὸν αὐτόχειρ' ἔχοντες" λέγων τὸν Ἀρίσταρχον „μέλλετε καὶ ζητεῖτε καὶ τετύφωσθε; οὐκ ἀποκτενεῖτε; οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ

117 συλλήψεσθε;“ καὶ ταῦτ' ἔλεγ' ἡ μιαρὰ καὶ ἀναιδὴς αὕτη κεφαλή, ἐξεληλυθὼς τῇ προτεραίᾳ παρ' Ἀριστάρχου, καὶ χρώμενος ὥσπερ ἂν ἄλλος τις αὐτῷ τὰ πρὸ τούτου, καί, ὅτ' ηὐτύχει, πλεῖστα παρεσχηκότος πάντων ἐκείνου πράγματά μοι περὶ τῶν πρὸς τοῦτον ἀπαλλαγῶν. εἰ μὲν οὖν εἰργάσθαι τι τούτων ἐφ' οἷς ἀπόλωλεν ἡγούμενος τὸν Ἀρίσταρχον καὶ πεπιστευκὼς τοῖς τῶν αἰτιασαμένων λόγοις ταῦτ' ἔλεγεν, χρῆν μὲν οὐδ'
118 οὕτω· μετρία γὰρ δίκη παρὰ τῶν φίλων ἐστίν, ἄν τι 558
δοκῶσι πεποιηκέναι δεινόν, μηκέτι τῆς λοιπῆς φιλίας κοινωνεῖν, τὸ δὲ τιμωρεῖσθαι καὶ ἐπεξιέναι τοῖς πεπονθόσι καὶ τοῖς ἐχθροῖς παραλείπεται· ὅμως δ' ἔστω τούτῳ γε συγγνώμη. εἰ δὲ λαλῶν μὲν καὶ ὁμωρόφιος γιγνόμενος ὡς οὐδὲν εἰργασμένῳ φανήσεται, λέγων δὲ καὶ καταιτιώμενος ταῦθ' εἵνεκα τοῦ συκοφαντεῖν ἐμέ, πῶς οὐ δεκάκις, μᾶλλον δὲ μυριάκις δίκαιός ἐστ' ἀπο-
119 λωλέναι; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω καὶ τῇ προτεραίᾳ, ὅτε ταῦτ' ἔλεγ', εἰσεληλύθει καὶ διείλεκτ' ἐκείνῳ, τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν (τοῦτο γάρ, τοῦτ' οὐκ ἔχον ἐστὶν ὑπερβολὴν ἀκαθαρσίας ἄνδρες Ἀθηναῖοι) εἰσελθὼν οἴκαδ' ὡς ἐκεῖνον καὶ ἐφεξῆς οὑτωσὶ καθεζόμενος, τὴν δεξιὰν ἐμβαλών, παρόντων πολλῶν, μετὰ τοὺς ἐν τῇ βουλῇ τούτους λόγους, ἐν οἷς αὐτόχειρα καὶ τὰ δεινότατ' εἰρήκει τὸν Ἀρίσταρχον, ὤμνυεν μὲν κατ' ἐξωλείας μηδὲν εἰρηκέναι κατ' αὐτοῦ φλαῦρον, καὶ οὐδὲν ἐφρόντιζ' ἐπιορκῶν, καὶ ταῦτα παρόντων τῶν συνειδότων, ἠξίου δὲ καὶ πρὸς ἔμ' αὐτῷ δι' ἐκείνου γίγνεσθαι τὰς διαλύσεις, τούτων τοὺς παρόντας ὑμῖν καλῶ
120 μάρτυρας. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον δ' ἀσεβές, λέγειν ὡς φονεύς, καὶ πάλιν ὡς οὐκ εἴρηκε ταῦτ' ἀπομνύναι, καὶ φόνον μὲν ὀνειδίζειν,

τούτῳ δ' ὁμωρόφιον γίγνεσθαι; κἂν μὲν ἀφῶ τοῦτον ἐγὼ καὶ προδῶ τὴν ὑμετέραν καταχειροτονίαν, οὐδὲν ὡς ἔοικ' ἀδικῶ· ἂν δ' ἐπεξίω, λέλοιπα τὴν τάξιν, 554
φόνου κοινωνῶ, δεῖ μ' ἀνηρπάσθαι. ἐγὼ δ' αὐτὸ τοὐναντίον οἶμαι, εἰ τοῦτον ἀφῆκα, λελοιπέναι μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν τοῦ δικαίου τάξιν, φόνου δ' ἂν εἰκότως ἐμαυτῷ λαχεῖν· οὐ γὰρ ἦν μοι δήπου βιωτὸν
121 τοῦτο ποιήσαντι. ὅτι τοίνυν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Λυσίμαχος Ἀλωπεκῆθεν, Δημέας Σουνιεύς, Χάρης Θορίκιος, Φιλήμων Σφήττιος, Μόσχος Παιανιεύς, καθ' οὓς καιροὺς ἡ εἰσαγγελία ἐδόθη εἰς τὴν βουλὴν ὑπὲρ Ἀριστάρχου τοῦ Μόσχου, ὅτι εἴη Νικόδημον ἀπεκτονώς, οἴδαμεν Μειδίαν τὸν κρινόμενον ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν, ἐλθόντα πρὸς τὴν βουλὴν καὶ λέγοντα μηδένα ἕτερον εἶναι τὸν Νικοδήμου φονέα, ἀλλ' Ἀρίσταρχον, καὶ τοῦτον αὐτοῦ γεγονέναι αὐτόχειρα, καὶ συμβουλεύοντα τῇ βουλῇ βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν Ἀριστάρχου καὶ συλλαμβάνειν αὐτόν. ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς τὴν βουλὴν τῇ προτεραίᾳ μετ' Ἀριστάρχου καὶ μεθ' ἡμῶν συνδεδειπνηκώς. οἴδαμεν δὲ καὶ Μειδίαν, ὡς ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς βουλῆς τούτους τοὺς λόγους εἰρηκώς, εἰσεληλυθότα πάλιν ὡς Ἀρίσταρχον καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβεβληκότα καὶ ὀμνύοντα κατ' ἐξωλείας μηδὲν κατ' αὐτοῦ πρὸς τὴν βουλὴν εἰρηκέναι φλαῦρον, καὶ ἀξιοῦντα Ἀρίσταρχον ὅπως ἂν διαλλάξῃ αὐτῷ Δημοσθένην.]

122 Τίς οὖν ὑπερβολή, τίς ὁμοία τῇ τούτου γέγον' ἢ γένοιτ' ἂν πονηρία; ὃς ἄνδρ' ἀτυχοῦντα, οὐδὲν αὐτὸν ἠδικηκότα (ἐῶ γὰρ εἰ φίλον), ἅμα συκοφαντεῖν ᾤετο δεῖν καὶ πρὸς ἔμ' αὐτὸν διαλύειν ἠξίου, καὶ ταῦτ' 555

ἔπραττε καὶ χρήματ' ἀνήλισκε ἐπὶ τῷ μετ' ἐκείνου κἀμὲ προσεκβαλεῖν ἀδίκως.

123 Τοῦτο μέντοι τὸ τοιοῦτον ἔθος καὶ τὸ κατασκεύασμ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῖς ὑπὲρ αὑτῶν ἐπεξιοῦσι δικαίως ἔτι πλείω περιιστάναι κακά, οὐκ ἐμοὶ μὲν ἄξιόν ἐστ' ἀγανακτεῖν καὶ βαρέως φέρειν, ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις παριδεῖν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον, ἐκλογιζομένοις καὶ θεωροῦσιν, ὅτι τοῦ μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ῥᾳδίως κακῶς παθεῖν ἐγγύταθ' ὑμῶν εἰσιν οἱ πενέστατοι καὶ ἀσθενέστατοι, τοῦ δ' ὑβρίσαι καὶ τοῦ ποιήσαντας μὴ δοῦναι δίκην, ἀλλὰ τοὺς ἀντιπαρέξοντας πράγματα μισθώσασθαι, οἱ βδελυροὶ

124 καὶ χρήματ' ἔχοντές εἰσιν ἐγγυτάτω. οὐ δὴ δεῖ παρορᾶν τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ τὸν ἐξείργοντα δέει καὶ φόβῳ τὸ δίκην ὧν ἂν ἡμῶν ἀδικηθῇ τις λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ, ἄλλο τι χρὴ νομίζειν ποιεῖν, ἢ τὰς τῆς ἰσηγορίας καὶ τὰς τῆς ἐλευθερίας ὑμῶν μετουσίας ἀφαιρεῖσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεωσάμην, καὶ ἄλλος τις ἄν, ψευδῆ λόγον καὶ συκοφαντίαν, καὶ οὐκ ἀνήρπασμαι· οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετ', ἂν μὴ δημοσίᾳ πᾶσιν φοβερὸν καταστήσητε τὸ εἰς ταῦτ' ἀποχρῆσθαι τῷ πλου-

125 τεῖν; δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα κρίσιν περὶ ὧν ἄν τις ἐγκαλέσῃ, τότ' ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδίκως ἐφ' ἑαυτὸν ἐλθόντας χρή, καὶ τότ', ἂν ἀδικοῦνθ' ὁρᾷ τις, οὐ προαναρπάζειν οὐδ' ἐπάγοντ' αἰτίας ψευδεῖς ἄκριτον ζητεῖν ἀποφεύγειν, οὐδ' ἐπὶ τῷ διδόναι δίκην ἀσχάλλειν, ἀλλὰ μὴ ποιεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀσελγὲς μηδέν.

126 Ὅσα μὲν τοίνυν εἴς τε τὴν λῃτουργίαν καὶ τὸ σῶμ' ὑβρίσθην, καὶ πάντ' ἐπιβουλευόμενος τρόπον καὶ πάσχων κακῶς ἐκπέφευγα, ἀκηκόατ' ὦ ἄνδρες Ἀθη- 556
ναῖοι. καὶ παραλείπω δὲ πολλά· οὐ γὰρ ἴσως ῥᾴδιον

πάντ' εἰπεῖν. ἔχει δ' οὕτως. οὐκ ἔστ' ἐφ' ὅτῳ τῶν
πεπραγμένων ἐγὼ μόνος ἠδίκημαι, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῖς
εἰς τὸν χορὸν γεγενημένοις ἀδικήμασιν ἡ φυλή, δέκα-
τον μέρος ὑμῶν, συνηδίκηται, ἐπὶ δ' οἷς ἔμ' ὕβρισεν
καὶ ἐπεβούλευσεν οἱ νόμοι, δι' οὓς ἕκαστος ὑμῶν σῶς
ἐστίν· ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις ὁ θεός, ᾧ χορηγὸς ἐγὼ
καθειστήκειν, καὶ τὸ τῆς ὁσίας, ὁτιδήποτ' ἐστί, τὸ
127 σεμνὸν καὶ τὸ δαιμόνιον[, συνηδίκηται]. δεῖ δὴ τούς
γε βουλομένους ὀρθῶς τὴν κατ' ἀξίαν τῶν πεπρα-
γμένων παρὰ τούτου δίκην λαμβάνειν, οὐχ ὡς ὑπὲρ
ἐμοῦ μόνον ὄντος τοῦ λόγου τὴν ὀργὴν ἔχειν, ἀλλ'
ὡς ἐν ταὐτῷ τῶν νόμων, τοῦ θεοῦ, τῆς πόλεως, ὁμοῦ
πάντων ἠδικημένων, οὕτω ποιεῖσθαι τὴν τιμωρίαν, καὶ
τοὺς βοηθοῦντας καὶ τοὺς συνεξεταζομένους μετὰ τού-
του, μὴ συνηγόρους μόνον ἀλλὰ καὶ δοκιμαστὰς τῶν
τούτῳ πεπραγμένων ὑπολαμβάνετ' εἶναι.

128 Εἰ μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σώφρονα καὶ
μέτριον πρὸς τἄλλα παρεσχηκὼς ἑαυτὸν Μειδίας καὶ
μηδένα τῶν ἄλλων πολιτῶν ἠδικηκώς, εἰς ἔμ' ἀσελγὴς
μόνον οὕτω καὶ βίαιος ἐγεγόνει, πρῶτον μὲν ἔγωγ'
ἀτύχημ' ἂν ἐμαυτοῦ τοῦθ' ἡγούμην, ἔπειτ' ἐφοβούμην
ἄν, μὴ τὸν ἄλλον ἑαυτοῦ βίον οὗτος μέτριον δεικνύων
καὶ φιλάνθρωπον, διακρούσηται τούτῳ τὸ δίκην ὧν
129 ἔμ' ὕβρικε δοῦναι. νυνὶ δὲ τοσαῦτ' ἐστίν, ἃ πολλοὺς
ὑμῶν ἠδίκηκε, καὶ τοιαῦτα, ὥστε τούτου μὲν τοῦ δέους
ἀπήλλαγμαι, φοβοῦμαι δὲ πάλιν τοὐναντίον, μή, ἐπει-
δὰν πολλὰ καὶ δείν' ἑτέρους ἀκούηθ' ὑπ' αὐτοῦ πε- 557
πονθότας, τοιοῦτός τις ὑμῖν λογισμὸς ἐμπέσῃ „τί οὖν;
σὺ δεινότερ' ἢ τῶν ἄλλων εἷς ἕκαστος πεπονθὼς ἀγα-
νακτεῖς;“ πάντα μὲν δὴ τὰ τούτῳ πεπραγμένα, οὔτ'
ἂν ἐγὼ δυναίμην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὔτ' ἂν ὑμεῖς

ὑπομείναιτ' ἀκούειν, οὐδ', εἰ τὸ παρ' ἀμφοτέρων [ἡμῶν] ὕδωρ ὑπάρξειεν, πρὸς τὸ λοιπὸν πᾶν τὸ [τ'] ἐμὸν καὶ τὸ τούτου προστεθέν, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν· ἃ δ' ἐστὶ
180 μέγιστα καὶ φανερώτατα, ταῦτ' ἐρῶ. μᾶλλον δ' ἐκεῖνο ποιήσω· ἀναγνώσομαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέγραμμαι, τὰ ὑπομνήματα πάντα, λέξω δ' ὅ τι ἂν πρῶτον ἀκούειν βουλομένοις ὑμῖν ᾖ, πρῶτον, εἶθ' ἕτερον, καὶ τἄλλα τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως ἂν ἀκούειν βούλησθε. ἔστι δὲ ταῦτα παντοδαπά, καὶ ὕβρεις πολλαὶ καὶ περὶ τοὺς οἰκείους κακουργήματα καὶ περὶ τοὺς θεοὺς ἀσεβήματα, καὶ τόπος οὐδείς ἐστιν ἐν ᾧ τοῦτον οὐ θανάτου πεποιηκότ' ἄξια πόλλ' εὑρήσετε.

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΙΔΙΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

181 Ὅσα μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὸν ἀεὶ προστυχόντ' αὐτῷ πεποίηκε, ταῦτ' ἐστίν. καὶ παραλέλοιπ' ἕτερα· οὐ γὰρ ἂν δύναιτ' οὐδεὶς εἰσάπαξ εἰπεῖν, ἃ πολὺν χρόνον οὗτος ὑβρίζων συνεχῶς ἅπαντα τὸν βίον εἴργασται. ἄξιον δ' ἰδεῖν, ἐφ' ὅσον φρονήματος ἤδη προελήλυθε τῷ τούτων δίκην μηδενὸς δεδωκέναι. οὐ γὰρ ἡγεῖθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρὸν οὐδὲ νεανικὸν οὐδ' ἄξιον θανάτου, ὅ τι ἄν τις πρὸς ἕν' εἷς διαπράττηται, ἀλλ' εἰ μὴ φυλὴν ὅλην καὶ βουλὴν καὶ ἔθνος προπηλακιεῖ καὶ πολλοὺς ἀθρόους ὑμῶν ἅμ' ἐλᾷ, ἀβίωτον
182 ᾤετ' ἔσεσθαι τὸν βίον αὑτῷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, 558
μυρί' εἰπεῖν ἔχων, περὶ τῶν δὲ συστρατευσαμένων ἱππέων εἰς Ἄργουραν ἴστε δήπου πάντες οἷ' ἐδημηγόρησεν παρ' ὑμῖν, ὅθ' ἧκεν ἐκ Χαλκίδος, κατηγορῶν καὶ φάσκων ὄνειδος ἐξελθεῖν τὴν στρατιὰν ταύτην τῇ πόλει καὶ τὴν λοιδορίαν ἣν ἐλοιδορήθη Κρατίνῳ περὶ τούτων, τῷ νῦν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μέλλοντι βοηθεῖν

αὐτῷ, μέμνησθε. τὸν δὴ τοσούτοις ἀθρόοις τῶν πολι-
τῶν ἔχθραν ἐπ' οὐδενὶ τηλικαύτην ἀράμενον, πόσῃ
πονηρίᾳ καὶ θρασύτητι ταῦτα χρὴ νομίζειν πράττειν;
133 καίτοι πότερ' εἰσὶν ὄνειδος ὦ Μειδία τῇ πόλει, οἱ διαβάντες
ἐν τάξει καὶ τὴν σκευὴν ἔχοντες, ἣν προσῆκε τοὺς ἐπὶ τοὺς
πολεμίους ἐξιόντας καὶ συμβαλουμένους τοῖς συμμάχοις, ἢ
σύ, ὁ μὴ λαχεῖν εὐχόμενος τῶν ἐξιόντων, ὅτ' ἐκληροῦ, τὸν
θώρακα δ' οὐδεπώποτ' ἐνδύς, ἐπ' ἀστράβης δ' ὀχούμενος
ἀργυρᾶς τῆς ἐξ Εὐβοίας, χλανίδας δὲ καὶ κυμβία καὶ κά-
δους ἔχων, ὧν ἐπελαμβάνονθ' οἱ πεντηκοστολόγοι; ταῦτα γὰρ
εἰς τοὺς ὁπλίτας ἡμᾶς ἀπηγγέλλετο· οὐ γὰρ εἰς ταὔθ' ἡμεῖς
134 τούτοις διέβημεν. εἶθ' εἷς ἐπὶ τούτοις εἴ σ' ἔσκωψεν, Ἀρ-
χετίων ἤ τις ἄλλος, πάντας ἤλαυνες; εἰ μὲν γὰρ ἐποίεις
ταῦτ' ὦ Μειδία, ἅ σέ φασιν οἱ συνιππεῖς καὶ κατηγό-
ρεις ὡς λέγοιεν περὶ σοῦ, δικαίως κακῶς ἤκουες· καὶ
γὰρ ἐκείνους καὶ τουτουσὶ καὶ ὅλην τὴν πόλιν ἠδίκεις
καὶ κατῄσχυνες. εἰ δὲ μὴ ποιοῦντός σου κατεσκεύαζόν
τινες καταψευδόμενοί σου, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν στρατιω-
τῶν οὐκ ἐκείνοις ἐπετίμων, ἀλλὰ [σοὶ] ἐπέχαιρον, δῆλον
ὅτι ἐκ τῶν ἄλλων ὧν ἔζης ἄξιος αὐτοῖς ἐδόκεις εἶναι
τοῦ τοιαῦτ' ἀκούειν· σαυτὸν οὖν μετριώτερον χρῆν 559
135 παρέχειν, οὐκ ἐκείνους διαβάλλειν. σὺ δ' ἀπειλεῖς
πᾶσιν, ἐλαύνεις πάντας· τοὺς ἄλλους ἀξιοῖς τί σὺ
βούλει σκοπεῖν, οὐκ αὐτὸς σκοπεῖς τί μὴ λυπήσεις τοὺς
ἄλλους ποιῶν. καὶ τὸ δὴ σχετλιώτατον καὶ μέγιστον
ἔμοιγε δοκοῦν ὕβρεως εἶναι σημεῖον· τοσούτων ἀνθρώ-
πων, ὦ μιαρὰ κεφαλὴ σύ, παρελθὼν ἀθρόων κατηγό-
ρεις, ὃ τίς οὐκ ἂν ἔφριξε ποιῆσαι τῶν ἄλλων;

136 Τοῖς μὲν τοίνυν ἄλλοις ἅπασιν ὁρῶ τοῖς κρινο-
μένοις ὦ ἄνδρες δικασταί, ἓν μὲν ἢ δύ' ὄντα τἀδική-
ματα ἃ κατηγορεῖται, λόγους δ' ἀφθόνους τοιούτους
ὑπάρχοντας „τίς ὑμῶν ἐμοί τι σύνοιδεν τοιοῦτον; τίς

ὑμῶν ἐμὲ ταῦθ᾽ ἑόρακεν ποιοῦντα; οὐκ ἔστιν, ἀλλ᾽
οὗτοι δι᾽ ἔχθραν καταψεύδονταί μου, καταψευδομαρ-
τυροῦμαι,“ τὰ τοιαῦτα· τούτῳ δ᾽ αὐτὰ τἀναντία τούτων.
137 πάντας γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω τὸν τρόπον καὶ τὴν
ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τοῦ βίου, καὶ πάλαι
θαυμάζειν ἐνίους οἶμαι, ὧν αὐτοὶ μὲν ἴσασιν, οὐκ ἀκη-
κόασι δὲ νῦν ἐμοῦ. πολλοὺς δὲ τῶν πεπονθότων οὐδὲ
πάνθ᾽ ὅσ᾽ ἠδίκηνται μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρῶ, τὴν
βίαν καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ὁρῶντας τὴν τούτου
καὶ τὴν ἀφορμήν, ἥπερ ἰσχυρὸν ποιεῖ καὶ φοβερὸν τὸν
138 κατάπτυστον τουτονί. τὸ γὰρ ἐπ᾽ ἐξουσίας καὶ πλού-
του πονηρὸν εἶναι [καὶ ὑβριστήν], τεῖχός ἐστι πρὸς τὸ
μηδὲν ἂν ἐξ ἐπιδρομῆς παθεῖν, ἐπεὶ περιαιρεθείς γ᾽
οὗτος τὰ ὄντ᾽ ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρίζοι, εἰ δ᾽ ἄρ᾽,
ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τοῦ μικροτάτου παρ᾽ ὑμῖν· μά-
την γὰρ λοιδορήσεται καὶ βοήσεται, δίκην δ᾽, ἂν ἀσελ- 560
139 γαίνῃ τι, τοῖς ἄλλοις ἡμῖν ἐξ ἴσου δώσει. νῦν δ᾽
οἶμαι τούτου προβέβληται Πολύευκτος, Τιμοκράτης,
Εὐκτήμων ὁ κονιορτός· τοιοῦτοί τινές εἰσι μισθοφόροι
περὶ αὐτόν, καὶ πρὸς τούτοις ἕτεροι, μαρτύρων συνε-
στῶσ᾽ ἑταιρεία, φανερῶς μὲν οὐκ ἐνοχλούντων ὑμῖν,
σιγῇ δὲ τὰ ψευδῆ ῥᾷστ᾽ ἐπινευόντων. οὓς μὰ τοὺς
θεοὺς οὐδὲν ὠφελεῖσθαι νομίζω παρὰ τούτου· ἀλλὰ δεινοί
τινές εἰσιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθείρεσθαι πρὸς τοὺς πλου-
140 σίους καὶ παρεῖναι καὶ μαρτυρεῖν. πάντα δὲ ταῦτ᾽ οἶμαι
φοβέρ᾽ ἐστι τῶν ἄλλων ὑμῶν ἑκάστῳ καθ᾽ αὑτὸν ὅπως
δύναται ζῶντι. οὗπερ εἵνεκα συλλέγεσθ᾽ ὑμεῖς, ἵν᾽, ὧν
καθ᾽ ἕν᾽ ἐστὶν ἕκαστος ὑμῶν ἐλάττων ἢ φίλοις ἢ τοῖς
οὖσιν ἢ τῶν ἄλλων τινί, τούτων συλλεγέντες ἑκάστου
κρείττους τε γίγνησθε καὶ παύητε τὴν ὕβριν.

141 Τάχα τοίνυν καὶ τοιοῦτός τις ἥξει πρὸς ὑμᾶς

λόγος, „τί δὴ τὰ καὶ τὰ πεπονθὼς ὁ δεῖν' οὐκ ἐλάμ-
βανεν δίκην παρ' ἐμοῦ;" ἢ „τί δή" πάλιν ἄλλον ἴσως
τινὰ τῶν ἠδικημένων ὀνομάζων. ἐγὼ δὲ δι' ἃς μὲν
προφάσεις ἕκαστος ἀφίσταται τοῦ βοηθεῖν αὑτῷ, πάν-
τας ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω· καὶ γὰρ ἀσχολία καὶ ἀπρα-
γμοσύνη καὶ τὸ μὴ δύνασθαι λέγειν καὶ ἀπορία καὶ
142 μυρί' ἐστὶν αἴτια· προσήκειν μέντοι τούτῳ μὴ ταῦτα
λέγειν ἡγοῦμαι νυνί, ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκέ τι τούτων
ὧν αὐτοῦ κατηγόρηκα διδάσκειν, ἐὰν δὲ μὴ δύνηται,
διὰ ταῦτ' ἀπολωλέναι πολὺ μᾶλλον. εἰ γὰρ τηλικοῦ-
τός τίς ἐστιν, ὥστε τοιαῦτα ποιῶν δύνασθαι καθ' ἕν'
ἡμῶν ἕκαστον ἀποστερεῖν τοῦ δίκης παρ' αὐτοῦ τυχεῖν, 561
κοινῇ νῦν, ἐπειδήπερ εἴληπται, πᾶσιν ὑπὲρ πάντων
τιμωρητέος, ὡς κοινὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ.

143 Λέγεται τοίνυν ποτ' ἐν τῇ πόλει κατὰ τὴν πα-
λαιὰν ἐκείνην εὐδαιμονίαν Ἀλκιβιάδης γενέσθαι, ᾧ
σκέψασθε τίνων ὑπαρχόντων καὶ ποίων τινῶν πρὸς
τὸν δῆμον, πῶς ἐχρήσανθ' ὑμῶν οἱ πρόγονοι, ἐπειδὴ
βδελυρὸς καὶ ὑβριστὴς ᾤετο δεῖν εἶναι. καὶ οὐκ ἀπει-
κάσαι δήπου Μειδίαν Ἀλκιβιάδῃ βουλόμενος τούτου
μέμνημαι τοῦ λόγου, οὐχ οὕτως εἴμ' ἄφρων οὐδ' ἀπό-
πληκτος ἐγώ, ἀλλ' ἵν' ἴδητε [ὑμεῖς] ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι καὶ γνῶθ' ὅτι οὐδὲν οὔτ' ἔστιν οὔτ' ἔσται, οὐ
γένος, οὐ πλοῦτος, οὐ δύναμις, ὃ τι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν,
144 ἂν ὕβρις προσῇ, προσήκει φέρειν. ἐκεῖνος γὰρ ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν Ἀλκμεωνιδῶν
εἶναι (τούτους δέ φασ' ὑπὸ τῶν τυράννων ὑπὲρ τοῦ
δήμου στασιάζοντας ἐκπεσεῖν, καὶ δανεισαμένους χρή-
ματ' ἐκ Δελφῶν ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν καὶ τοὺς Πει-
σιστράτου παῖδας ἐκβαλεῖν), πρὸς δὲ μητρὸς Ἱππονίκου
καὶ ταύτης δὴ τῆς οἰκίας, ἧς ὑπάρχουσιν πολλαὶ καὶ

145 *μεγάλαι πρὸς τὸν δῆμον εὐεργεσίαι. οὐ μόνον δὲ ταῦθ'*
ὑπῆρχεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ δήμου θέ-
μενος τὰ ὅπλα, δὶς μὲν ἐν Σάμῳ, τρίτον δ' ἐν αὐτῇ
τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν εὔνοιαν, οὐ χρήμασιν οὐδὲ
λόγοις ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι. ἔτι δ' ἵππων Ὀλυμπί-
ασιν ἀγῶνες ὑπῆρχον αὐτῷ καὶ νῖκαι καὶ στέφανοι,
καὶ στρατηγὸς ἄριστος, καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων ὥς
146 *φασιν εἶναι δεινότατος. ἀλλ' ὅμως οἱ κατ' ἐκεῖνον* 562
ὑμέτεροι πρόγονοι, οὐδενὸς τούτων αὐτῷ συνεχώρησαν
ὑβρίζειν αὐτούς, ἀλλὰ ποιήσαντες φυγάδ' ἐξέβαλον· καὶ
Λακεδαιμονίων ὄντων ἰσχυρῶν τότε, καὶ Δεκέλειαν
ἑαυτοῖς ἐπιτειχισθῆναι καὶ τὰς ναῦς ἁλῶναι καὶ πάνθ'
ὑπέμειναν, ὁτιοῦν ἄκοντες παθεῖν κάλλιον εἶναι νομί-
147 *ζοντες, ἢ ἑκόντες ὑβρίζεσθαι συγχωρῆσαι. καίτοι τί*
τοσοῦτον ἐκεῖνος ὕβρισεν, ἡλίκον οὗτος νῦν ἐξελήλεγ-
κται; Ταυρέαν ἐπάταξε χορηγοῦντ' ἐπὶ κόρρης. ἔστω
ταῦτα, ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγοῦντα τοῦτ' ἐποίησεν,
οὔπω τόνδε τὸν νόμον παραβαίνων, οὐ γὰρ ἔκειτό πω.
εἶρξ' Ἀγάθαρχον τὸν γραφέα· καὶ γὰρ ταῦτα λέγουσιν.
λαβών γέ τι πλημμελοῦνθ' ὥς φασιν, ὅπερ οὐδ' ὀνει-
δίζειν ἄξιον. τοὺς Ἑρμᾶς περιέκοπτεν. ἅπαντα μὲν
οἶμαι τἀσεβήματα τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν· τὸ
δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱέρ' ἔσθ' ὅ τι τοῦ κόπτειν διαφέρει·
148 *οὐκοῦν οὗτος ἐξελήλεγκται τοῦτο ποιῶν. ἀντιθῶμεν*
δὴ τίς ὢν καὶ τίσι ταῦτ' ἐνδεικνύμενος. μὴ τοίνυν
ὑμῖν, πρὸς τῷ μὴ καλὸν, μηδὲ θεμιτὸν νομίζετ' ἄνδρες
δικασταὶ μηδ' ὅσιον [εἶναι], τοιούτων ἀνδρῶν οὖσιν
ἀπογόνοις, πονηρὸν καὶ βίαιον καὶ ὑβριστὴν λαβοῦσιν
ἄνθρωπον καὶ μηδένα μηδαμόθεν, συγγνώμης ἢ φιλαν-
θρωπίας ἢ χάριτός τινος ἀξιῶσαι. τίνος γὰρ εἵνεκα;
τῶν στρατηγιῶν· ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὐτὸν στρατιώτης

οὗτος οὐδενός ἐστ' ἄξιος, μή τί γε τῶν ἄλλων ἡγεμών.
ἀλλὰ τῶν λόγων· ἐν οἷς κοινῇ μὲν οὐδὲν πώποτ' εἶπ'
149 ἀγαθόν, κακῶς δ' ἰδίᾳ πάντας ἀνθρώπους λέγει. γέ-
νους εἵνεκα νὴ Δία· καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀπορ- 563
ρήτους, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ, τὰς τούτου γονάς; ᾧ δύ'
ἐναντιώτατα συμβέβηκεν [εἶναι]· ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀλη-
θῶς μήτηρ, ἡ τεκοῦσ' αὐτόν, πλεῖστον ἁπάντων ἀν-
θρώπων εἶχε νοῦν, ἡ δὲ δοκοῦσα καὶ ὑποβαλλομένη
πασῶν ἦν ἀνοητοτάτη γυναικῶν. σημεῖον δέ· ἡ μὲν
γὰρ ἀπέδοτ' εὐθὺς γενόμενον, ἡ δ' ἐξὸν αὐτῇ βελτίω
150 πρίασθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς τοῦτον ἠγόρασεν. καὶ γάρ
τοι διὰ τοῦτο τῶν οὐ προσηκόντων ἀγαθῶν κύριος
γεγονώς, καὶ πατρίδος τετυχηκὼς ἣ νόμοις τῶν ἁπασῶν
πόλεων μάλιστ' οἰκεῖσθαι δοκεῖ, οὐδέν' οἶμαι τρόπον
φέρειν οὐδὲ χρῆσθαι τούτοις δύναται, ἀλλὰ τὸ τῆς
φύσεως ἀληθῶς βάρβαρον καὶ θεοῖς ἐχθρὸν ἕλκει καὶ
βιάζεται, καὶ φανερὸν ποιεῖ τοῖς παροῦσιν ὥσπερ ἀλλο-
τρίοις, ὅπερ ἔστιν, αὐτὸν χρώμενον.

151 Τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων ἃ τῷ βδε-
λυρῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ βεβίωται, ἔνιοί μοι προσιόντες
ὦ ἄνδρες δικασταὶ τῶν χρωμένων αὐτῷ, παραινοῦντες
ἀπαλλαγῆναι καὶ καθυφεῖναι τὸν ἀγῶνα τουτονί, ἐπειδή
με μὴ πείθοιεν, ὡς μὲν οὐ πολλὰ καὶ δεινὰ πεποίηκεν
οὑτοσί, καὶ δίκην ἡντινοῦν ἂν δοίη δικαίως τῶν πε-
πραγμένων, οὐκ ἐτόλμων λέγειν, ἐπὶ ταῦτα δ' ἀπήν-
των ὡς „ἥλωκεν ἤδη καὶ κατεψήφισται· τίνος τιμή-
σειν αὐτῷ προσδοκᾷς τὸ δικαστήριον; οὐχ ὁρᾷς ὅτι
πλουτεῖ καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ λῃτουργίας; σκόπει
δὴ μὴ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσηται, καὶ ἐλάττω πολὺ τῇ
152 πόλει καταθεὶς ἢ ὅσα σοι δίδωσι καταγελάσῃ.“ ἐγὼ
δὲ πρῶτον μὲν οὐδὲν ἀγεννὲς ὑμῶν καταγιγνώσκω,

7*

λλο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποθ' οὗτος, ἐγὼ δ' αὐλη-
χῖς ἀνδράσι. καὶ ὅτι τοῦτο τἀνάλωμ' ἐκείνης τῆς δα-
άνης πλέον ἐστὶ πολλῷ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ
ἐν ἐθελοντὴς νῦν, οὗτος δὲ καταστὰς ἐξ ἀντιδόσεως
ότε, οὗ χάριν οὐδεμίαν δήπου δικαίως ἄν τις ἔχοι.
ί ἔτι; εἱστίακα τὴν φυλὴν ἐγὼ καὶ Παναθηναίοις κε-
;οι ήγηκα, οὗτος δ' οὐδέτερα. ἡγεμὼν συμμορίας ὑμῖν
ἐγενόμην [ἐγὼ] ἔτη δέκ', ἴσον Φορμίωνι καὶ Λυσι-
θείδῃ καὶ Καλλαίσχρῳ καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰσφέ-
ρων οὐκ ἀφ' ὑπαρχούσης οὐσίας (ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπι-
τρόπων ἀπεστερήμην), ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης ὧν ὁ πατήρ
μοι κατέλιπεν καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα
κομίσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ὑμῖν προσενήνεγμαι,
Μειδίας δὲ πῶς; οὐδέπω καὶ τήμερον συμμορίας ἡγε-
μὼν γέγονεν, οὐδὲν τῶν πατρῴων ἀποστερηθεὶς ὑπ'
οὐδενός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν οὐσίαν παρα-
λαβών. τίς οὖν ἡ λαμπρότης, ἢ τίνες αἱ λῃτουργίαι
καὶ τὰ σέμν' ἀναλώματα τούτου; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ,
πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ· οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν Ἐλευ-
σῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ,
καὶ εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκ' ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι
βούληται, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος,
καὶ τρεῖς ἀκολούθους ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων διὰ τῆς
ἀγορᾶς σοβεῖ, ῥυτὰ καὶ κυμβία καὶ φιάλας ὀνομάζων
59 οὕτως ὥστε τοὺς παριόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν 566
τῆς ἰδίας τρυφῆς εἵνεκα Μειδίας καὶ περιουσίας κτᾶ-
ται, οὐκ οἶδ' ὅ τι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ὠφελεῖ· ἃ δ'
ἐπαιρόμενος τούτοις ὑβρίζει, ἐπὶ πολλοὺς καὶ τοὺς
τυχόντας ὑμῶν ἀφικνούμεν' ὁρῶ. οὐ δεῖ δὴ τὰ τοιαῦθ'
ἑκάστοτε τιμᾶν οὐδὲ θαυμάζειν ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν φιλο-
τιμίαν ἐκ τούτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς ἢ

145 μεγάλαι π
ὑπῆρχεν
μενος τὰ
τῇ πόλει,
λόγοις ἐν
ασιν ἀγ
καὶ στρα
146 φασιν ε
ὑμέτεροι
ὑβρίζειν
Λακεδαι
ἑαυτοῖς
ὑπέμειν.
147 ζοντες.
τοσοῦτ
κται;
ταῦτα.
οὔπω
εἶρξ'
λαβὼν
δίζειν
οἶμαι
δ' ὅλ
148 οὐκο ... δὲ
δή τ ... καὶ
ὑμῖν. ... -
δικα ... ία;
ἀπο ... δι-
ἄνθ ... ἀνα-
θρα ... λη-
τῶν ... μὴν τί

.ο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποθ' οὗτος, ἐγὼ δ' αὐλη-
ῖς ἀνδράσι. καὶ ὅτι τοῦτο τἀνάλωμ' ἐκείνης τῆς δα-
νης πλέον ἐστὶ πολλῷ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ
ν ἐθελοντὴς νῦν, οὗτος δὲ καταστὰς ἐξ ἀντιδόσεως
τε, οὗ χάριν οὐδεμίαν δήπου δικαίως ἄν τις ἔχοι.
ἔτι; εἱστίακα τὴν φυλὴν ἐγὼ καὶ Παναθηναίοις κε-
ι. ήγηκα, οὗτος δ' οὐδέτερα. ἡγεμὼν συμμορίας ὑμῖν
ενόμην [ἐγὼ] ἔτη δέκ', ἴσον Φορμίωνι καὶ Λυσι-
είδῃ καὶ Καλλαίσχρῳ καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰσφέ-
ων οὐκ ἀφ' ὑπαρχούσης οὐσίας (ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπι-
ρόπων ἀπεστερήμην), ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης ὧν ὁ πατήρ
ιοι κατέλιπεν καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα
ιομίσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ὑμῖν προσενήνεγμαι,
Μειδίας δὲ πῶς; οὐδέπω καὶ τήμερον συμμορίας ἡγε-
μὼν γέγονεν, οὐδὲν τῶν πατρῴων ἀποστερηθεὶς ὑπ'
οὐδενός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν οὐσίαν παρα-
λαβών. τίς οὖν ἡ λαμπρότης, ἢ τίνες αἱ λῃτουργίαι
καὶ τὰ σέμν' ἀναλώματα τούτου; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ,
πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ· οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν Ἐλευ-
σῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ,
καὶ εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκ' ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι
βούληται, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος,
καὶ τρεῖς ἀκολούθους ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων διὰ τῆς
ἀγορᾶς σοβεῖ, ῥυτὰ καὶ κυμβία καὶ φιάλας ὀνομάζων
οὕτως ὥστε τοὺς παριόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν 566
τῆς ἰδίας τρυφῆς εἵνεκα Μειδίας καὶ περιουσίας κτᾶ-
ται, οὐκ οἶδ' ὅ τι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ὠφελεῖ· ἃ δ'
μενος τούτοις ὑβρίζει, ἐπὶ πολλοὺς καὶ τοὺς
ὑμῶν ἀφικνούμεν' ὁρῶ. οὐ δεῖ δὴ τὰ τοιαῦθ'
μᾶν οὐδὲ θαυμάζειν ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν φιλο-
ύτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς ἢ

οὐδ' ὑπολαμβάνω τιμήσειν οὐδὲν ἐλάττονος τουτῳί, ἢ 56
ὅσον καταθεὶς οὑτοσὶ παύσεται τῆς ὕβρεως· τοῦτο δ'
ἐστὶ μάλιστα μὲν θάνατος, εἰ δὲ μή, πάντα τὰ ὄντ'
ἀφελέσθαι. ἔπειθ' ὑπὲρ τῶν τούτου λῃτουργιῶν καὶ
τῶν τριηραρχιῶν καὶ τῶν τοιούτων λόγων ὡδὶ γιγνώ-
153 σκω. εἰ μέν ἐστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ λῃτουργεῖν
τοῦτο, τὸ ἐν ὑμῖν λέγειν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις
καὶ πανταχοῦ „ἡμεῖς οἱ λῃτουργοῦντες, ἡμεῖς οἱ προ-
εισφέροντες ὑμῖν, ἡμεῖς οἱ πλούσιοι [ἐσμεν],“ εἰ τὸ τὰ
τοιαῦτα λέγειν, τοῦτ' ἔστιν λῃτουργεῖν, ὁμολογῶ Μει-
δίαν ἁπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει λαμπρότατον γεγενῆ-
σθαι· ἀποκναίει γὰρ ἀηδίᾳ δήπου καὶ ἀναισθησίᾳ καθ'
154 ἑκάστην τὴν ἐκκλησίαν ταῦτα λέγων. εἰ μέντοι τί
ποτ' ἐστὶν ἃ λῃτουργεῖ τῇ ἀληθείᾳ δεῖ σκοπεῖν, ἐγὼ
πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ, καὶ θεάσασθ' ὡς δικαίως αὐτὸν ἐξε-
τάσω, πρὸς ἐμαυτὸν κρίνων. οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι γεγονὼς ἔτη περὶ πεντήκοντ' ἴσως ἢ μικρὸν ἔλατ-
τον, οὐδὲν ἐμοῦ πλείους λῃτουργίας ὑμῖν λελῃτούργηκεν,
ὃς δύο καὶ τριάκοντ' ἔτη γέγονα. κἀγὼ μὲν κατ' ἐκεί-
νους τοὺς χρόνους ἐτριηράρχουν, εὐθὺς ἐκ παίδων
ἐξελθών, ὅτε σύνδυ' ἦμεν οἱ τριήραρχοι καὶ τἀναλώ-
ματα πάντ' ἐκ τῶν ἰδίων καὶ τὰς ναῦς ἐπληρούμεθ'
155 αὐτοί· οὗτος δ', ὅτε μὲν κατὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν ἦν
ἣν ἐγὼ νῦν, οὐδέπω λῃτουργεῖν ἤρχετο, τηνικαῦτα δὲ
τοῦ πράγματος ἧπται, ὅτε πρῶτον μὲν διακοσίους καὶ
χιλίους πεποιήκατε συντελεῖς ὑμεῖς, παρ' ὧν εἰσπραττ-
τόμενοι τάλαντον ταλάντου μισθοῦσι τὰς τριηραρχίας
οὗτοι, εἶτα πληρώμαθ' ἡ πόλις παρέχει καὶ σκεύη δί- 56
δωσιν, ὥστ' αὐτῶν ἐνίοις τῇ ἀληθείᾳ τὸ μηδὲν ἀνα-
λῶσαι καὶ δοκεῖν λελῃτουργηκέναι καὶ τῶν ἄλλων λῃ-
156 τουργιῶν ἀτελεῖς γεγενῆσθαι περίεστιν. ἀλλὰ μὴν τί

ἄλλο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποθ' οὗτος, ἐγὼ δ' αὐλη-
ταῖς ἀνδράσι. καὶ ὅτι τοῦτο τἀνάλωμ' ἐκείνης τῆς δα-
πάνης πλέον ἐστὶ πολλῷ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ
μὲν ἐθελοντὴς νῦν, οὗτος δὲ καταστὰς ἐξ ἀντιδόσεως
τότε, οὗ χάριν οὐδεμίαν δήπου δικαίως ἄν τις ἔχοι.
τί ἔτι; εἱστίακα τὴν φυλὴν ἐγὼ καὶ Παναθηναίοις κε-
157 χορήγηκα, οὗτος δ' οὐδέτερα. ἡγεμὼν συμμορίας ὑμῖν
ἐγενόμην [ἐγὼ] ἔτη δέκ', ἴσον Φορμίωνι καὶ Λυσι-
θείδῃ καὶ Καλλαίσχρῳ καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰσφέ-
ρων οὐκ ἀφ' ὑπαρχούσης οὐσίας (ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπι-
τρόπων ἀπεστερήμην), ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης ὧν ὁ πατήρ
μοι κατέλιπεν καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα
κομίσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ὑμῖν προσενήνεγμαι,
Μειδίας δὲ πῶς; οὐδέπω καὶ τήμερον συμμορίας ἡγε-
μὼν γέγονεν, οὐδὲν τῶν πατρῴων ἀποστερηθεὶς ὑπ'
οὐδενός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν οὐσίαν παρα-
158 λαβών. τίς οὖν ἡ λαμπρότης, ἢ τίνες αἱ λῃτουργίαι
καὶ τὰ σέμν' ἀναλώματα τούτου; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ,
πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ· οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν Ἐλευ-
σῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ,
καὶ εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκ' ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι
βούληται, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος,
καὶ τρεῖς ἀκολούθους ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων διὰ τῆς
ἀγορᾶς σοβεῖ, ῥυτὰ καὶ κυμβία καὶ φιάλας ὀνομάζων
159 οὕτως ὥστε τοὺς παριόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν 566
τῆς ἰδίας τρυφῆς εἵνεκα Μειδίας καὶ περιουσίας κτᾶ-
ται, οὐκ οἶδ' ὅ τι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ὠφελεῖ· ἃ δ'
ἐπαιρόμενος τούτοις ὑβρίζει, ἐπὶ πολλοὺς καὶ τοὺς
τυχόντας ὑμῶν ἀφικνούμεν' ὁρῶ. οὐ δεῖ δὴ τὰ τοιαῦθ'
ἑκάστοτε τιμᾶν οὐδὲ θαυμάζειν ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν φιλο-
τιμίαν ἐκ τούτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς ἢ

θεραπαίνας κέκτηται πολλὰς ἢ σκεύη, ἀλλ' ὃς ἂν ἐν
τούτοις λαμπρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι
τοῖς πολλοῖς ὑμῶν· ὧν οὐδὲν εὑρήσετε τούτῳ προσόν.
160 Ἀλλὰ νὴ Δία τριήρη ἐπέδωκεν· ταύτην γὰρ οἶδ'
ὅτι θρυλήσει[, καὶ φήσει „ἐγὼ ὑμῖν τριήρη ἐπέδωκα"].
οὑτωσὶ δὴ ποιήσατε. εἰ μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φιλο-
τιμίας εἵνεκα ταύτην ἐπέδωκεν, ἣν προσήκει τῶν τοι-
ούτων ἔχειν χάριν, ταύτην ἔχετ' αὐτῷ κἀπόδοτε, ὑβρί-
ζειν δὲ μὴ δῶτε· οὐδενὸς γὰρ πράγματος οὐδ' ἔργου
τοῦτο συγχωρητέον. εἰ δὲ δὴ καὶ δειλίας καὶ ἀναν-
δρίας εἵνεκα δειχθήσεται τοῦτο πεποιηκώς, μὴ παρα-
κρουσθῆτε. πῶς οὖν εἴσεσθε; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω,
161 ἄνωθεν δέ, βραχὺς γάρ ἐσθ' ὁ λόγος, λέξω. ἐγένοντ'
εἰς Εὔβοιαν ἐπιδόσεις παρ' ὑμῖν πρῶται· τούτων οὐκ
ἦν Μειδίας, ἀλλ' ἐγώ, καὶ συντριήραρχος ἦν μοι Φι-
λῖνος ὁ Νικοστράτου. ἕτεραι δεύτεραι μετὰ ταῦτ' εἰς
Ὄλυνθον· οὐδὲ τούτων ἦν Μειδίας. καίτοι τόν γε δὴ
φιλότιμον πανταχοῦ προσῆκεν ἐξετάζεσθαι. τρίται νῦν
αὗται γεγόνασιν ἐπιδόσεις· ἐνταῦθ' ἐπέδωκε. πῶς; ἐν
τῇ βουλῇ γιγνομένων ἐπιδόσεων παρὼν οὐκ ἐπεδίδου
162 τότε· ἐπειδὴ δὲ πολιορκεῖσθαι τοὺς ἐν Ταμύναις στρα- 567
τιώτας ἐξηγγέλλετο, καὶ πάντας ἐξιέναι τοὺς ὑπολοί-
πους ἱππέας, ὧν εἷς οὗτος ἦν, προεβούλευσεν ἡ βουλή,
τηνικαῦτα φοβηθεὶς τὴν στρατείαν ταύτην, εἰς τὴν
ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν, πρὶν καὶ προέδρους καθέζεσθαι,
παρελθὼν ἐπέδωκεν. τῷ δῆλον, ὥστε μηδ' ἀντειπεῖν
αὐτὸν ἔχειν, ὅτι τὴν στρατείαν φεύγων, οὐ φιλοτιμίᾳ,
τοῦτ' ἐποίησεν; τοῖς μετὰ ταῦτα πραχθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ.
163 τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ὡς οὐκ ἐδόκει, προϊούσης τῆς ἐκ-
κλησίας καὶ λόγων γιγνομένων, τῆς τῶν ἱππέων βοη-
θείας ἤδη δεῖν, ἀλλ' ἀνεπεπτώκει τὰ τῆς ἐξόδου, οὐκ

ἀνέβαιν' ἐπὶ τὴν ναῦν ἣν ἐπέδωκεν, ἀλλὰ τὸν μέτοι-
κον ἐξέπεμψε τὸν Αἰγύπτιον, Πάμφιλον, αὐτὸς δὲ
μένων ἐνθάδε τοῖς Διονυσίοις διεπράττετο ταῦτ' ἐφ'
164 οἷς νυνὶ κρίνεται· ἐπειδὴ δ' ὁ στρατηγὸς Φωκίων με-
τεπέμπετο τοὺς ἐξ Ἀργούρας ἱππέας ἐπὶ τὴν διαδοχὴν
καὶ κατείληπτο σοφιζόμενος, τόθ' ὁ δειλὸς καὶ κατά-
ρατος οὑτοσὶ λιπὼν τὴν τάξιν ταύτην ἐπὶ τὴν ναῦν
ᾤχετο, καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίωσε παρ' ὑμῖν ἱππέων,
τούτοις οὐ συνεξῆλθεν. εἰ δ' ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνός
165 τις ἦν, εἰς τὴν γῆν δῆλον ὅτι ᾤχετ' ἄν. οὐ μὴν Νι-
κήρατός γ' οὕτως ὁ τοῦ Νικίου, ὁ ἀγαπητὸς, ὁ παῖς,
ὁ παντάπασιν ἀσθενὴς τῷ σώματι· οὐδ' Εὐκτήμων ὁ
τοῦ Αἰσίωνος, οὐχ οὕτως· οὐδ' Εὐθύδημος ὁ τοῦ Στρα-
τοκλέους· ἀλλ' αὐτῶν ἕκαστος ἑκὼν ἐπιδοὺς τριήρη,
οὐκ ἀπέδρα ταύτῃ τὴν στρατείαν, ἀλλὰ τὴν μὲν [ἐπί- 568
δοσιν] ἐν χάριτος μέρει καὶ δωρειᾶς παρεῖχον πλέου-
σαν τῇ πόλει, οὗ δ' ὁ νόμος προσέταττεν, ἐνταῦθα
166 τοῖς σώμασιν αὐτοὶ λῃτουργεῖν ἠξίουν. ἀλλ' οὐχ ὁ
ἵππαρχος Μειδίας, ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν λιπών,
οὗ δίκην ὀφείλει τῇ πόλει δοῦναι, τοῦτ' ἐν εὐεργεσίας
ἀριθμήσει μέρει. καίτοι τὴν τοιαύτην τριηραρχίαν, ὦ
πρὸς θεῶν, πότερον τελωνίαν καὶ πεντηκοστὴν καὶ
λιποταξίαν καὶ στρατείας ἀπόδρασιν καὶ πάντα τὰ
τοιαῦθ' ἁρμόττει καλεῖν, ἢ φιλοτιμίαν; οὐδένα γὰρ
τρόπον ἄλλον ἐν τοῖς ἱππεῦσιν αὑτὸν στρατείας ἀτελῆ
ποιῆσαι δυνάμενος, ταύτην εὕρηκε Μειδίας καινὴν ἱπ-
167 πικήν τινα πεντηκοστήν. καὶ γὰρ αὖ τοῦτο. τῶν ἄλλων
ἁπάντων τῶν ἐπιδόντων τριηράρχων παραπεμπόντων
ὑμᾶς, ὅτε δεῦρ' ἀπεπλεῖτ' ἐκ Στύρων, μόνος οὗτος οὐ
παρέπεμπεν, ἀλλ' ἀμελήσας ὑμῶν χάρακας καὶ βοσκή-
ματα καὶ θυρώμαθ' ὡς αὑτὸν καὶ ξύλ' εἰς τὰ ἔργα

ὑπομείναιτ' ἀκούειν, οὐδ', εἰ τὸ παρ' ἀμφοτέρων [ἡμῶν]
ὕδωρ ὑπάρξειεν, πρὸς τὸ λοιπὸν πᾶν τὸ [τ'] ἐμὸν καὶ
τὸ τούτου προστεθέν, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν· ἃ δ' ἐστὶ
180 μέγιστα καὶ φανερώτατα, ταῦτ' ἐρῶ. μᾶλλον δ' ἐκεῖνο
ποιήσω· ἀναγνώσομαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέγραμ-
μαι, τὰ ὑπομνήματα πάντα, λέξω δ' ὅ τι ἂν πρῶτον
ἀκούειν βουλομένοις ὑμῖν ᾖ, πρῶτον, εἶθ' ἕτερον, καὶ
τἆλλα τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως ἂν ἀκούειν βούλησθε.
ἔστι δὲ ταῦτα παντοδαπά, καὶ ὕβρεις πολλαὶ καὶ περὶ
τοὺς οἰκείους κακουργήματα καὶ περὶ τοὺς θεοὺς ἀσε-
βήματα, καὶ τόπος οὐδείς ἐστιν ἐν ᾧ τοῦτον οὐ θανά-
του πεποιηκότ' ἄξια πόλλ' εὑρήσετε.

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΙΔΙΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

181 Ὅσα μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὸν ἀεὶ προσ-
τυχόντ' αὐτῷ πεποίηκε, ταῦτ' ἐστίν. καὶ παραλέλοιπ'
ἕτερα· οὐ γὰρ ἂν δύναιτ' οὐδεὶς εἰσάπαξ εἰπεῖν, ἃ
πολὺν χρόνον οὗτος ὑβρίζων συνεχῶς ἅπαντα τὸν βίον
εἴργασται. ἄξιον δ' ἰδεῖν, ἐφ' ὅσον φρονήματος ἤδη
προελήλυθε τῷ τούτων δίκην μηδενὸς δεδωκέναι. οὐ
γὰρ ἡγεῖθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρὸν οὐδὲ νεανικὸν οὐδ'
ἄξιον θανάτου, ὅ τι ἄν τις πρὸς ἕν' εἷς διαπράττηται,
ἀλλ' εἰ μὴ φυλὴν ὅλην καὶ βουλὴν καὶ ἔθνος προ-
πηλακιεῖ καὶ πολλοὺς ἀθρόους ὑμῶν ἅμ' ἐλᾷ, ἀβίωτον
182 ᾤετ' ἔσεσθαι τὸν βίον αὐτῷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, 558
μυρί' εἰπεῖν ἔχων, περὶ τῶν δὲ συστρατευσαμένων
ἱππέων εἰς Ἄργουραν ἴστε δήπου πάντες οἷ' ἐδημηγό-
ρησεν παρ' ὑμῖν, ὅθ' ἧκεν ἐκ Χαλκίδος, κατηγορῶν
καὶ φάσκων ὄνειδος ἐξελθεῖν τὴν στρατιὰν ταύτην τῇ
πόλει καὶ τὴν λοιδορίαν ἣν ἐλοιδορήθη Κρατίνῳ περὶ
τούτων, τῷ νῦν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μέλλοντι βοηθεῖν

αὐτῷ, μέμνησθε. τὸν δὴ τοσούτοις ἀθρόοις τῶν πολι-
τῶν ἔχθραν ἐπ' οὐδενὶ τηλικαύτην ἀράμενον, πόσῃ
πονηρίᾳ καὶ θρασύτητι ταῦτα χρὴ νομίζειν πράττειν;
133 καίτοι πότερ' εἰσὶν ὄνειδος ὦ Μειδία τῇ πόλει, οἱ διαβάντες
ἐν τάξει καὶ τὴν σκευὴν ἔχοντες, ἣν προσῆκε τοὺς ἐπὶ τοὺς
πολεμίους ἐξιόντας καὶ συμβαλουμένους τοῖς συμμάχοις, ἢ
σύ, ὁ μὴ λαχεῖν εὐχόμενος τῶν ἐξιόντων, ὅτ' ἐκληροῦ, τὸν
θώρακα δ' οὐδεπώποτ' ἐνδύς, ἐπ' ἀστράβης δ' ὀχούμενος
ἀργυρᾶς τῆς ἐξ Εὐβοίας, χλανίδας δὲ καὶ κυμβία καὶ κά-
δους ἔχων, ὧν ἐπελαμβάνονθ' οἱ πεντηκοστολόγοι; ταῦτα γὰρ
εἰς τοὺς ὁπλίτας ἡμᾶς ἀπηγγέλλετο· οὐ γὰρ εἰς ταὔθ' ἡμεῖς
134 τούτοις διέβημεν. εἶθ' εἷς ἐπὶ τούτοις εἴ σ' ἔσκωψεν, Ἀρ-
χετίων ἤ τις ἄλλος, πάντας ἤλαυνες; εἰ μὲν γὰρ ἐποίεις
ταῦτ' ὦ Μειδία, ἅ σέ φασιν οἱ συνιππεῖς καὶ κατηγό-
ρεις ὡς λέγοιεν περὶ σοῦ, δικαίως κακῶς ἤκουες· καὶ
γὰρ ἐκείνους καὶ τουτουσὶ καὶ ὅλην τὴν πόλιν ἠδίκεις
καὶ κατῄσχυνες. εἰ δὲ μὴ ποιοῦντός σου κατεσκεύαζόν
τινες καταψευδόμενοί σου, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν στρατιω-
τῶν οὐκ ἐκείνοις ἐπετίμων, ἀλλὰ [σοὶ] ἐπέχαιρον, δῆλον
ὅτι ἐκ τῶν ἄλλων ὧν ἔζης ἄξιος αὐτοῖς ἐδόκεις εἶναι
τοῦ τοιαῦτ' ἀκούειν· σαυτὸν οὖν μετριώτερον χρῆν 559
135 παρέχειν, οὐκ ἐκείνους διαβάλλειν. σὺ δ' ἀπειλεῖς
πᾶσιν, ἐλαύνεις πάντας· τοὺς ἄλλους ἀξιοῖς τί σὺ
βούλει σκοπεῖν, οὐκ αὐτὸς σκοπεῖς τί μὴ λυπήσεις τοὺς
ἄλλους ποιῶν. καὶ τὸ δὴ σχετλιώτατον καὶ μέγιστον
ἔμοιγε δοκοῦν ὕβρεως εἶναι σημεῖον· τοσούτων ἀνθρώ-
πων, ὦ μιαρὰ κεφαλὴ σὺ, παρελθὼν ἀθρόων κατηγό-
ρεις, ὃ τίς οὐκ ἂν ἔφριξε ποιῆσαι τῶν ἄλλων;

136 Τοῖς μὲν τοίνυν ἄλλοις ἅπασιν ὁρῶ τοῖς κρινο-
μένοις ὦ ἄνδρες δικασταί, ἓν μὲν ἢ δύ' ὄντα τἀδική-
ματα ἃ κατηγορεῖται, λόγους δ' ἀφθόνους τοιούτους
ὑπάρχοντας „τίς ὑμῶν ἐμοί τι σύνοιδεν τοιοῦτον; τίς

ὑμῶν ἐμὲ ταῦθ' ἑόρακεν ποιοῦντα; οὐκ ἔστιν, ἀλλ'
οὗτοι δι' ἔχθραν καταψεύδονταί μου, καταψευδομαρ-
τυροῦμαι," τὰ τοιαῦτα· τούτῳ δ' αὐτὰ τἀναντία τούτων.
187 πάντας γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω τὸν τρόπον καὶ τὴν
ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τοῦ βίου, καὶ πάλαι
θαυμάζειν ἐνίους οἶμαι, ὧν αὐτοὶ μὲν ἴσασιν, οὐκ ἀκη-
κόασι δὲ νῦν ἐμοῦ. πολλοὺς δὲ τῶν πεπονθότων οὐδὲ
πάνθ' ὅσ' ἠδίκηνται μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρῶ, τὴν
βίαν καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ὁρῶντας τὴν τούτου
καὶ τὴν ἀφορμήν, ἥπερ ἰσχυρὸν ποιεῖ καὶ φοβερὸν τὸν
188 κατάπτυστον τουτονί. τὸ γὰρ ἐπ' ἐξουσίας καὶ πλού-
του πονηρὸν εἶναι [καὶ ὑβριστήν], τεῖχός ἐστι πρὸς τὸ
μηδὲν ἂν ἐξ ἐπιδρομῆς παθεῖν, ἐπεὶ περιαιρεθείς γ'
οὗτος τὰ ὄντ' ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρίζοι, εἰ δ' ἄρ',
ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τοῦ μικροτάτου παρ' ὑμῖν· μά-
την γὰρ λοιδορήσεται καὶ βοήσεται, δίκην δ', ἂν ἀσελ- 560
189 γαίνῃ τι, τοῖς ἄλλοις ἡμῖν ἐξ ἴσου δώσει. νῦν δ'
οἶμαι τούτου προβέβληται Πολύευκτος, Τιμοκράτης,
Εὐκτήμων ὁ κονιορτός· τοιοῦτοί τινές εἰσι μισθοφόροι
περὶ αὐτόν, καὶ πρὸς τούτοις ἕτεροι, μαρτύρων συνε-
στῶσ' ἑταιρεία, φανερῶς μὲν οὐκ ἐνοχλούντων ὑμῖν,
σιγῇ δὲ τὰ ψευδῆ ῥᾳστ' ἐπινευόντων. οὓς μὰ τοὺς
θεοὺς οὐδὲν ὠφελεῖσθαι νομίζω παρὰ τούτου· ἀλλὰ δεινοί
τινές εἰσιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθείρεσθαι πρὸς τοὺς πλου-
140 σίους καὶ παρεῖναι καὶ μαρτυρεῖν. πάντα δὲ ταῦτ' οἶμαι
φοβέρ' ἐστι τῶν ἄλλων ὑμῶν ἑκάστῳ καθ' αὑτὸν ὅπως
δύναται ζῶντι. οὗπερ εἵνεκα συλλέγεσθ' ὑμεῖς, ἵν', ὧν
καθ' ἕν' ἐστὶν ἕκαστος ὑμῶν ἐλάττων ἢ φίλοις ἢ τοῖς
οὖσιν ἢ τῶν ἄλλων τινί, τούτων συλλεγέντες ἑκάστου
κρείττους τε γίγνησθε καὶ παύητε τὴν ὕβριν.

141 Τάχα τοίνυν καὶ τοιοῦτός τις ἥξει πρὸς ὑμᾶς

λόγος, „τί δὴ τὰ καὶ τὰ πεπονθὼς ὁ δεῖν' οὐκ ἐλάμ-
βανεν δίκην παρ' ἐμοῦ;“ ἢ „τί δή“ πάλιν ἄλλον ἴσως
τινὰ τῶν ἠδικημένων ὀνομάζων. ἐγὼ δὲ δι' ἃς μὲν
προφάσεις ἕκαστος ἀφίσταται τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ, πάν-
τας ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω· καὶ γὰρ ἀσχολία καὶ ἀπρα-
γμοσύνη καὶ τὸ μὴ δύνασθαι λέγειν καὶ ἀπορία καὶ
142 μυρί' ἐστὶν αἴτια· προσήκειν μέντοι τούτῳ μὴ ταῦτα
λέγειν ἡγοῦμαι νυνί, ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκέ τι τούτων
ὧν αὐτοῦ κατηγόρηκα διδάσκειν, ἐὰν δὲ μὴ δύνηται,
διὰ ταῦτ' ἀπολωλέναι πολὺ μᾶλλον. εἰ γὰρ τηλικοῦ-
τός τίς ἐστιν, ὥστε τοιαῦτα ποιῶν δύνασθαι καθ' ἕν'
ἡμῶν ἕκαστον ἀποστερεῖν τοῦ δίκης παρ' αὐτοῦ τυχεῖν, 561
κοινῇ νῦν, ἐπειδήπερ εἴληπται, πᾶσιν ὑπὲρ πάντων
τιμωρητέος, ὡς κοινὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ.
143 Λέγεται τοίνυν ποτ' ἐν τῇ πόλει κατὰ τὴν πα-
λαιὰν ἐκείνην εὐδαιμονίαν Ἀλκιβιάδης γενέσθαι, ᾧ
σκέψασθε τίνων ὑπαρχόντων καὶ ποίων τινῶν πρὸς
τὸν δῆμον, πῶς ἐχρήσανθ' ὑμῶν οἱ πρόγονοι, ἐπειδὴ
βδελυρὸς καὶ ὑβριστὴς ᾤετο δεῖν εἶναι. καὶ οὐκ ἀπει-
κάσαι δήπου Μειδίαν Ἀλκιβιάδῃ βουλόμενος τούτου
μέμνημαι τοῦ λόγου, οὐχ οὕτως εἰμ' ἄφρων οὐδ' ἀπό-
πληκτος ἐγώ, ἀλλ' ἵν' ἴδητε [ὑμεῖς] ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι καὶ γνῶθ' ὅτι οὐδὲν οὔτ' ἔστιν οὔτ' ἔσται, οὐ
γένος, οὐ πλοῦτος, οὐ δύναμις, ὅ τι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν,
144 ἂν ὕβρις προσῇ, προσήκει φέρειν. ἐκεῖνος γὰρ ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν Ἀλκμεωνιδῶν
εἶναι (τούτους δέ φασ' ὑπὸ τῶν τυράννων ὑπὲρ τοῦ
δήμου στασιάζοντας ἐκπεσεῖν, καὶ δανεισαμένους χρή-
ματ' ἐκ Δελφῶν ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν καὶ τοὺς Πει-
σιστράτου παῖδας ἐκβαλεῖν), πρὸς δὲ μητρὸς Ἱππονίκου
καὶ ταύτης δὴ τῆς οἰκίας, ἧς ὑπάρχουσιν πολλαὶ καὶ

145 *μεγάλαι πρὸς τὸν δῆμον εὐεργεσίαι. οὐ μόνον δὲ ταῦθ'*
ὑπῆρχεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ δήμου θέ-
μενος τὰ ὅπλα, δὶς μὲν ἐν Σάμῳ, τρίτον δ' ἐν αὐτῇ
τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν εὔνοιαν, οὐ χρήμασιν οὐδὲ
λόγοις ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι. ἔτι δ' ἵππων Ὀλυμπί-
ασιν ἀγῶνες ὑπῆρχον αὐτῷ καὶ νῖκαι καὶ στέφανοι,
καὶ στρατηγὸς ἄριστος, καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων ὥς
146 *φασιν εἶναι δεινότατος. ἀλλ' ὅμως οἱ κατ' ἐκεῖνον* 562
ὑμέτεροι πρόγονοι, οὐδενὸς τούτων αὐτῷ συνεχώρησαν
ὑβρίζειν αὐτούς, ἀλλὰ ποιήσαντες φυγάδ' ἐξέβαλον· καὶ
Λακεδαιμονίων ὄντων ἰσχυρῶν τότε, καὶ Δεκέλειαν
ἑαυτοῖς ἐπιτειχισθῆναι καὶ τὰς ναῦς ἁλῶναι καὶ πάνθ'
ὑπέμειναν, ὁτιοῦν ἄκοντες παθεῖν κάλλιον εἶναι νομί-
147 *ζοντες, ἢ ἑκόντες ὑβρίζεσθαι συγχωρῆσαι. καίτοι τί*
τοσοῦτον ἐκεῖνος ὕβρισεν, ἡλίκον οὗτος νῦν ἐξελήλεγ-
κται; Ταυρέαν ἐπάταξε χορηγοῦντ' ἐπὶ κόρρης. ἔστω
ταῦτα, ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγοῦντα τοῦτ' ἐποίησεν,
οὔπω τόνδε τὸν νόμον παραβαίνων, οὐ γὰρ ἔκειτό πω.
εἶρξ' Ἀγάθαρχον τὸν γραφέα· καὶ γὰρ ταῦτα λέγουσιν.
λαβών γέ τι πλημμελοῦνθ' ὥς φασιν, ὅπερ οὐδ' ὀνει-
δίζειν ἄξιον. τοὺς Ἑρμᾶς περιέκοπτεν. ἅπαντα μὲν
οἶμαι τἀσεβήματα τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν· τὸ
δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱέρ' ἔσθ' ὅ τι τοῦ κόπτειν διαφέρει·
148 *οὐκοῦν οὗτος ἐξελήλεγκται τοῦτο ποιῶν. ἀντιθῶμεν*
δὴ τίς ὢν καὶ τίσι ταῦτ' ἐνδεικνύμενος. μὴ τοίνυν
ὑμῖν, πρὸς τῷ μὴ καλὸν, μηδὲ θεμιτὸν νομίζετ' ἄνδρες
δικασταὶ μηδ' ὅσιον [εἶναι], τοιούτων ἀνδρῶν οὖσιν
ἀπογόνοις, πονηρὸν καὶ βίαιον καὶ ὑβριστὴν λαβοῦσιν
ἄνθρωπον καὶ μηδένα μηδαμόθεν, συγγνώμης ἢ φιλαν-
θρωπίας ἢ χάριτός τινος ἀξιῶσαι. τίνος γὰρ εἵνεκα;
τῶν στρατηγιῶν· ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὐτὸν στρατιώτης

οὗτος οὐδενός ἐστ' ἄξιος, μή τί γε τῶν ἄλλων ἡγεμών.
ἀλλὰ τῶν λόγων· ἐν οἷς κοινῇ μὲν οὐδὲν πώποτ' εἶπ'
149 ἀγαθόν, κακῶς δ' ἰδίᾳ πάντας ἀνθρώπους λέγει. γέ-
νους εἵνεκα νὴ Δία· καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀπορ- 563
ρήτους, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ, τὰς τούτου γονάς; ᾧ δύ'
ἐναντιώτατα συμβέβηκεν [εἶναι]· ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀλη-
θῶς μήτηρ, ἡ τεκοῦσ' αὐτόν, πλεῖστον ἁπάντων ἀν-
θρώπων εἶχε νοῦν, ἡ δὲ δοκοῦσα καὶ ὑποβαλλομένη
πασῶν ἦν ἀνοητοτάτη γυναικῶν. σημεῖον δέ· ἡ μὲν
γὰρ ἀπέδοτ' εὐθὺς γενόμενον, ἡ δ' ἐξὸν αὐτῇ βελτίω
150 πρίασθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς τοῦτον ἠγόρασεν. καὶ γάρ
τοι διὰ τοῦτο τῶν οὐ προσηκόντων ἀγαθῶν κύριος
γεγονώς, καὶ πατρίδος τετυχηκὼς ἣ νόμοις τῶν ἁπασῶν
πόλεων μάλιστ' οἰκεῖσθαι δοκεῖ, οὐδέν' οἶμαι τρόπον
φέρειν οὐδὲ χρῆσθαι τούτοις δύναται, ἀλλὰ τὸ τῆς
φύσεως ἀληθῶς βάρβαρον καὶ θεοῖς ἐχθρὸν ἕλκει καὶ
βιάζεται, καὶ φανερὸν ποιεῖ τοῖς παροῦσιν ὥσπερ ἀλλο-
τρίοις, ὅπερ ἐστιν, αὐτὸν χρώμενον.
151 Τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων ἃ τῷ βδε-
λυρῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ βεβίωται, ἔνιοί μοι προσιόντες
ὦ ἄνδρες δικασταὶ τῶν χρωμένων αὐτῷ, παραινοῦντες
ἀπαλλαγῆναι καὶ καθυφεῖναι τὸν ἀγῶνα τουτονί, ἐπειδή
με μὴ πείθοιεν, ὡς μὲν οὐ πολλὰ καὶ δεινὰ πεποίηκεν
οὑτοσί, καὶ δίκην ἡντινοῦν ἂν δοίη δικαίως τῶν πε-
πραγμένων, οὐκ ἐτόλμων λέγειν, ἐπὶ ταῦτα δ' ἀπήν-
των ὡς „ἥλωκεν ἤδη καὶ κατεψήφισται· τίνος τιμή-
σειν αὐτῷ προσδοκᾷς τὸ δικαστήριον; οὐχ ὁρᾷς ὅτι
πλουτεῖ καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ λῃτουργίας; σκόπει
δὴ μὴ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσηται, καὶ ἐλάττω πολὺ τῇ
152 πόλει καταθεὶς ἢ ὅσα σοι δίδωσι καταγελάσῃ.“ ἐγὼ
δὲ πρῶτον μὲν οὐδὲν ἀγεννὲς ὑμῶν καταγιγνώσκω,

οὐδ' ὑπολαμβάνω τιμήσειν οὐδὲν ἐλάττονος τουτῳί, ἢ 56
ὅσον καταθεὶς οὑτοσὶ παύσεται τῆς ὕβρεως· τοῦτο δ'
ἐστὶ μάλιστα μὲν θάνατος, εἰ δὲ μή, πάντα τὰ ὄντ'
ἀφελέσθαι. ἔπειθ' ὑπὲρ τῶν τούτου λῃτουργιῶν καὶ
τῶν τριηραρχιῶν καὶ τῶν τοιούτων λόγων ὡδὶ γιγνώ-
153 σκω. εἰ μέν ἐστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ λῃτουργεῖν
τοῦτο, τὸ ἐν ὑμῖν λέγειν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις
καὶ πανταχοῦ „ἡμεῖς οἱ λῃτουργοῦντες, ἡμεῖς οἱ προ-
εισφέροντες ὑμῖν, ἡμεῖς οἱ πλούσιοι [ἐσμεν],“ εἰ τὸ τὰ
τοιαῦτα λέγειν, τοῦτ' ἔστιν λῃτουργεῖν, ὁμολογῶ Μει-
δίαν ἁπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει λαμπρότατον γεγενῆ-
σθαι· ἀποκναίει γὰρ ἀηδίᾳ δήπου καὶ ἀναισθησίᾳ καθ'
154 ἑκάστην τὴν ἐκκλησίαν ταῦτα λέγων. εἰ μέντοι τί
ποτ' ἐστὶν ἃ λῃτουργεῖ τῇ ἀληθείᾳ δεῖ σκοπεῖν, ἐγὼ
πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ, καὶ θεάσασθ' ὡς δικαίως αὐτὸν ἐξε-
τάσω, πρὸς ἐμαυτὸν κρίνων. οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι γεγονὼς ἔτη περὶ πεντήκοντ' ἴσως ἢ μικρὸν ἔλατ-
τον, οὐδὲν ἐμοῦ πλείους λῃτουργίας ὑμῖν λελῃτούργηκεν,
ὃς δύο καὶ τριάκοντ' ἔτη γέγονα. κἀγὼ μὲν κατ' ἐκεί-
νους τοὺς χρόνους ἐτριηράρχουν, εὐθὺς ἐκ παίδων
ἐξελθών, ὅτε σύνδυ' ἦμεν οἱ τριήραρχοι καὶ τἀναλώ-
ματα πάντ' ἐκ τῶν ἰδίων καὶ τὰς ναῦς ἐπληρούμεθ'
155 αὐτοί· οὗτος δ', ὅτε μὲν κατὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν ἦν
ἣν ἐγὼ νῦν, οὐδέπω λῃτουργεῖν ἤρχετο, τηνικαῦτα δὲ
τοῦ πράγματος ἧπται, ὅτε πρῶτον μὲν διακοσίους καὶ
χιλίους πεποιήκατε συντελεῖς ὑμεῖς, παρ' ὧν εἰσπρατ-
τόμενοι τάλαντον ταλάντου μισθοῦσι τὰς τριηραρχίας
οὗτοι, εἶτα πληρώμαθ' ἡ πόλις παρέχει καὶ σκεύη δί- 56
δωσιν, ὥστ' αὐτῶν ἐνίοις τῇ ἀληθείᾳ τὸ μηδὲν ἀνα-
λῶσαι καὶ δοκεῖν λελῃτουργηκέναι καὶ τῶν ἄλλων λῃ-
156 τουργιῶν ἀτελεῖς γεγενῆσθαι περίεστιν. ἀλλὰ μὴν τί

ἄλλο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποθ' οὗτος, ἐγὼ δ' αὐλη-
ταῖς ἀνδράσι. καὶ ὅτι τοῦτο τἀνάλωμ' ἐκείνης τῆς δα-
πάνης πλέον ἐστὶ πολλῷ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ
μὲν ἐθελοντὴς νῦν, οὗτος δὲ καταστὰς ἐξ ἀντιδόσεως
τότε, οὗ χάριν οὐδεμίαν δήπου δικαίως ἄν τις ἔχοι.
τί ἔτι; εἱστίακα τὴν φυλὴν ἐγὼ καὶ Παναθηναίοις κε-
157 χορήγηκα, οὗτος δ' οὐδέτερα. ἡγεμὼν συμμορίας ὑμῖν
ἐγενόμην [ἐγὼ] ἔτη δέκ', ἴσον Φορμίωνι καὶ Λυσι-
θείδῃ καὶ Καλλαίσχρῳ καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰσφέ-
ρων οὐκ ἀφ' ὑπαρχούσης οὐσίας (ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπι-
τρόπων ἀπεστερήμην), ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης ὧν ὁ πατήρ
μοι κατέλιπεν καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα
κομίσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ὑμῖν προσενήνεγμαι,
Μειδίας δὲ πῶς; οὐδέπω καὶ τήμερον συμμορίας ἡγε-
μὼν γέγονεν, οὐδὲν τῶν πατρῴων ἀποστερηθεὶς ὑπ'
οὐδενός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν οὐσίαν παρα-
158 λαβών. τίς οὖν ἡ λαμπρότης, ἢ τίνες αἱ λῃτουργίαι
καὶ τὰ σέμν' ἀναλώματα τούτου; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ,
πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ· οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν Ἐλευ-
σῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ,
καὶ εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκ' ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι
βούληται, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος,
καὶ τρεῖς ἀκολούθους ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων διὰ τῆς
ἀγορᾶς σοβεῖ, ῥυτὰ καὶ κυμβία καὶ φιάλας ὀνομάζων
159 οὕτως ὥστε τοὺς παριόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν 566
τῆς ἰδίας τρυφῆς εἵνεκα Μειδίας καὶ περιουσίας κτᾶ-
ται, οὐκ οἶδ' ὅ τι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ὠφελεῖ· ἃ δ'
ἐπαιρόμενος τούτοις ὑβρίζει, ἐπὶ πολλοὺς καὶ τοὺς
τυχόντας ὑμῶν ἀφικνούμεν' ὁρῶ. οὐ δεῖ δὴ τὰ τοιαῦθ'
ἑκάστοτε τιμᾶν οὐδὲ θαυμάζειν ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν φιλο-
τιμίαν ἐκ τούτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς ἢ

θεραπαίνας κέκτηται πολλὰς ἢ σκεύη, ἀλλ' ὃς ἂν ἐν
τούτοις λαμπρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι
τοῖς πολλοῖς ὑμῶν· ὧν οὐδὲν εὑρήσετε τούτῳ προσόν.
160 Ἀλλὰ νὴ Δία τριήρη ἐπέδωκεν· ταύτην γὰρ οἶδ'
ὅτι θρυλήσει[, καὶ φήσει „ἐγὼ ὑμῖν τριήρη ἐπέδωκα"].
οὑτωσὶ δὴ ποιήσατε. εἰ μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φιλο-
τιμίας εἵνεκα ταύτην ἐπέδωκεν, ἣν προσήκει τῶν τοι-
ούτων ἔχειν χάριν, ταύτην ἔχετ' αὐτῷ κἀπόδοτε, ὑβρί-
ζειν δὲ μὴ δῶτε· οὐδενὸς γὰρ πράγματος οὐδ' ἔργου
τοῦτο συγχωρητέον. εἰ δὲ δὴ καὶ δειλίας καὶ ἀναν-
δρίας εἵνεκα δειχθήσεται τοῦτο πεποιηκώς, μὴ παρα-
κρουσθῆτε. πῶς οὖν εἴσεσθε; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω,
161 ἄνωθεν δέ, βραχὺς γάρ ἐσθ' ὁ λόγος, λέξω. ἐγένοντ'
εἰς Εὔβοιαν ἐπιδόσεις παρ' ὑμῖν πρῶται· τούτων οὐκ
ἦν Μειδίας, ἀλλ' ἐγώ, καὶ συντριήραρχος ἦν μοι Φι-
λῖνος ὁ Νικοστράτου. ἕτεραι δεύτεραι μετὰ ταῦτ' εἰς
Ὄλυνθον· οὐδὲ τούτων ἦν Μειδίας. καίτοι τόν γε δὴ
φιλότιμον πανταχοῦ προσῆκεν ἐξετάζεσθαι. τρίται νῦν
αὗται γεγόνασιν ἐπιδόσεις· ἐνταῦθ' ἐπέδωκε. πῶς; ἐν
τῇ βουλῇ γιγνομένων ἐπιδόσεων παρὼν οὐκ ἐπεδίδου
162 τότε· ἐπειδὴ δὲ πολιορκεῖσθαι τοὺς ἐν Ταμύναις στρα- 567
τιώτας ἐξηγγέλλετο, καὶ πάντας ἐξιέναι τοὺς ὑπολοί-
πους ἱππέας, ὧν εἷς οὗτος ἦν, προεβούλευσεν ἡ βουλή,
τηνικαῦτα φοβηθεὶς τὴν στρατείαν ταύτην, εἰς τὴν
ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν, πρὶν καὶ προέδρους καθέζεσθαι,
παρελθὼν ἐπέδωκεν. τῷ δῆλον, ὥστε μηδ' ἀντειπεῖν
αὐτὸν ἔχειν, ὅτι τὴν στρατείαν φεύγων, οὐ φιλοτιμίᾳ,
τοῦτ' ἐποίησεν; τοῖς μετὰ ταῦτα πραχθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ.
163 τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ὡς οὐκ ἐδόκει, προϊούσης τῆς ἐκ-
κλησίας καὶ λόγων γιγνομένων, τῆς τῶν ἱππέων βοη-
θείας ἤδη δεῖν, ἀλλ' ἀνεπεπτώκει τὰ τῆς ἐξόδου, οὐκ

ἀνέβαιν' ἐπὶ τὴν ναῦν ἣν ἐπέδωκεν, ἀλλὰ τὸν μέτοι-
κον ἐξέπεμψε τὸν Αἰγύπτιον, Πάμφιλον, αὐτὸς δὲ
μένων ἐνθάδε τοῖς Διονυσίοις διεπράττετο ταῦτ' ἐφ'
164 οἷς νυνὶ κρίνεται· ἐπειδὴ δ' ὁ στρατηγὸς Φωκίων με-
τεπέμπετο τοὺς ἐξ Ἀργούρας ἱππέας ἐπὶ τὴν διαδοχὴν
καὶ κατείληπτο σοφιζόμενος, τόθ' ὁ δειλὸς καὶ κατά-
ρατος οὑτοσὶ λιπὼν τὴν τάξιν ταύτην ἐπὶ τὴν ναῦν
ᾤχετο, καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίωσε παρ' ὑμῖν ἱππέων,
τούτοις οὐ συνεξῆλθεν. εἰ δ' ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνός
165 τις ἦν, εἰς τὴν γῆν δῆλον ὅτι ᾤχετ' ἄν. οὐ μὴν Νι-
κήρατός γ' οὕτως ὁ τοῦ Νικίου, ὁ ἀγαπητὸς, ὁ παῖς,
ὁ παντάπασιν ἀσθενὴς τῷ σώματι· οὐδ' Εὐκτήμων ὁ
τοῦ Αἰσίωνος, οὐχ οὕτως· οὐδ' Εὐθύδημος ὁ τοῦ Στρα-
τοκλέους· ἀλλ' αὐτῶν ἕκαστος ἑκὼν ἐπιδοὺς τριήρη,
οὐκ ἀπέδρα ταύτῃ τὴν στρατείαν, ἀλλὰ τὴν μὲν [ἐπί- 568
δοσιν] ἐν χάριτος μέρει καὶ δωρειᾶς παρεῖχον πλέου-
σαν τῇ πόλει, οὗ δ' ὁ νόμος προσέταττεν, ἐνταῦθα
166 τοῖς σώμασιν αὐτοὶ λῃτουργεῖν ἠξίουν. ἀλλ' οὐχ ὁ
ἵππαρχος Μειδίας, ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν λιπών,
οὗ δίκην ὀφείλει τῇ πόλει δοῦναι, τοῦτ' ἐν εὐεργεσίας
ἀριθμήσει μέρει. καίτοι τὴν τοιαύτην τριηραρχίαν, ὦ
πρὸς θεῶν, πότερον τελωνίαν καὶ πεντηκοστὴν καὶ
λιποταξίαν καὶ στρατείας ἀπόδρασιν καὶ πάντα τὰ
τοιαῦθ' ἁρμόττει καλεῖν, ἢ φιλοτιμίαν; οὐδένα γὰρ
τρόπον ἄλλον ἐν τοῖς ἱππεῦσιν αὐτὸν στρατείας ἀτελῆ
ποιῆσαι δυνάμενος, ταύτην εὕρηκε Μειδίας καινὴν ἱπ-
167 πικήν τινα πεντηκοστήν. καὶ γὰρ αὖ τοῦτο. τῶν ἄλλων
ἁπάντων τῶν ἐπιδόντων τριηράρχων παραπεμπόντων
ὑμᾶς, ὅτε δεῦρ' ἀπεπλεῖτ' ἐκ Στύρων, μόνος οὗτος οὐ
παρέπεμπεν, ἀλλ' ἀμελήσας ὑμῶν χάρακας καὶ βοσκή-
ματα καὶ θυρώμαθ' ὡς αὑτὸν καὶ ξύλ' εἰς τὰ ἔργα

τὰ ἀργύρει' ἐκόμιζε, καὶ χρηματισμὸς, οὐ λητουργία γέγον' ἡ τριηραρχία τῷ καταπτύστῳ τούτῳ. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, σύνιστε μὲν τὰ πολλὰ τούτων, ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

168 [*Κλέων Σουνιεύς, Ἀριστοκλῆς Παιανιεύς, Πάμφιλος,
Νικήρατος Ἀχερδούσιος, Εὐκτήμων Σφήττιος, καθ' ὃν
καιρὸν ἐκ Στύρων ἀπεπλέομεν δεῦρο τῷ στόλῳ παντί,
ἐτύχομεν τριηραρχοῦντες καὶ αὐτοὶ καὶ Μειδίας ὁ νῦν
κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν. παντὸς δὲ
τοῦ στόλου πλεόντων ἐν τάξει, καὶ τῶν τριηράρχων ἐχόν-* 569
*των παράγγελμα μὴ χωρίζεσθαι ἕως ἂν δεῦρο καταπλεύ-
σωμεν, Μειδίας ὑπολειφθεὶς τοῦ στόλου, καὶ γεμίσας τὴν
ναῦν ξύλων καὶ χαράκων καὶ βοσκημάτων καὶ ἄλλων τι-
νῶν, κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ μόνος μεθ' ἡμέρας δύο,
καὶ οὐ συγκατέστησε τὸν στόλον μετὰ τῶν ἄλλων τριη-
ράρχων.*]

169 *Εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οἷάπερ
φήσει καὶ καταλαζονεύσεται πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα,
τοιαῦτ' ἦν αὐτῷ τὰ λελητουργημένα καὶ πεπραγμένα,
καὶ μὴ τοιαῦθ' οἷ' ἐγὼ δεικνύω, οὐδ' οὕτω δήπου τό
γε δοῦναι δίκην ὧν ὕβρικεν ἐκφυγεῖν ταῖς λητουργίαις
δίκαιος ἂν ἦν. ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ κἀγάθ'
ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι, οὐ κατὰ τὰς Μειδίου λητουρ-
γίας, οἱ μὲν ναυμαχίας νενικηκότες, οἱ δὲ πόλεις εἰλη-
φότες, οἱ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ τῇ πόλει στήσαντες τρό-*
170 *παια· ἀλλ' ὅμως οὐδενὶ πώποτε τούτων δεδώκατε τὴν
δωρειὰν ταύτην οὐδ' ἂν δοίητε, ἐξεῖναι τοὺς ἰδίους
ἐχθροὺς ὑβρίζειν αὐτῶν ἑκάστῳ, ὁπότ' ἂν βούληται
καὶ ὃν ἂν δύνηται τρόπον. οὐδὲ γὰρ Ἁρμοδίῳ καὶ
Ἀριστογείτονι· τούτοις γὰρ δὴ μέγισται δέδονται δω-*

ρειαὶ παρ' ὑμῶν καὶ ὑπὲρ μεγίστων. οὐδ' ἂν ἠνέσχεσθ', εἰ προσέγραψέ τις ἐν τῇ στήλῃ „ἐξεῖναι δὲ καὶ ὑβρίζειν αὐτοῖς ὃν ἂν βούλωνται·“ ὑπὲρ γὰρ αὐτοῦ τούτου τὰς ἄλλας ἔλαβον δωρειάς, ὅτι τοὺς ὑβρίζοντας ἔπαυσαν.

171 Ὅτι τοίνυν καὶ κεκόμισται χάριν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παρ' ὑμῶν, οὐ μόνον ὧν [αὐτὸς] λελητούργηκε λητουργιῶν ἀξίαν (μικρὰ γὰρ αὕτη γέ τις [ἦν]), ἀλλὰ 570
καὶ τῶν μεγίστων, καὶ τοῦτο βούλομαι δεῖξαι, ἵνα μηδ' ὀφείλειν οἴησθέ τι τῷ καταπτύστῳ τούτῳ. ὑμεῖς γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτον ἐχειροτονήσατε τῆς παράλου ταμίαν, ὄντα τοιοῦτον οἷός ἐστι, καὶ πάλιν ἵππαρχον, ὀχεῖσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς ταῖς πομπαῖς οὐ δυνάμενον, καὶ μυστηρίων ἐπιμελητὴν καὶ ἱεροποιόν ποτε
172 καὶ βοώνην, καὶ τὰ τοιαῦτα δή. εἶτα πρὸς τῶν θεῶν, τὸ τὴν τῆς φύσεως κακίαν καὶ ἀνανδρίαν καὶ πονηρίαν ταῖς παρ' ὑμῶν ἀρχαῖς καὶ τιμαῖς καὶ χειροτονίαις ἐπανορθοῦσθαι, μικρὰν ὑπολαμβάνετ' εἶναι δωρειὰν καὶ χάριν; καὶ μὴν εἴ τις αὐτοῦ ταῦτ' ἀφέλοιθ' „ἱππάρχηκα, τῆς παράλου ταμίας γέγονα,“ τίνος ἔστ'
173 ἄξιος οὗτος; ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνό γ' ἐπίστασθ', ὅτι τῆς μὲν παράλου ταμιεύσας Κυζικηνῶν ἥρπασε πλεῖν ἢ πέντε τάλαντα, ὑπὲρ ὧν ἵνα μὴ δῷ δίκην, πάντα τρόπον περιωθῶν καὶ ἐλαύνων τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ σύμβολα συγχέων, τὴν μὲν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκε, τὰ χρήματα δ' αὐτὸς ἔχει, ἵππαρχος δὲ χειροτονηθεὶς λελύμανται τὸ ἱππικὸν ὑμῶν, τοιούτους θεὶς
174 νόμους οὓς πάλιν αὐτὸς ἔξαρνος ἦν μὴ τεθεικέναι. καὶ τῆς μὲν παράλου ταμιεύων τότε, ὅτε τὴν ἐπὶ Θηβαίους ἔξοδον εἰς Εὔβοιαν ἐποιεῖσθ' ὑμεῖς, δώδεκα τῆς πόλεως τάλαντ' ἀναλίσκειν ταχθείς, ἀξιούντων ὑμῶν πλεῖν καὶ

παραπέμπειν τοὺς στρατιώτας, οὐκ ἐβοήθησεν, ἀλλ' ἤδη τῶν σπονδῶν γεγονυιῶν, ἃς Διοκλῆς ἐσπείσατο Θηβαίοις, ἧκεν. καὶ τόθ' ἡττᾶτο πλέων τῶν ἰδιωτικῶν τριήρων μιᾶς· οὕτως εὖ τὴν ἱερὰν τριήρη παρεσκευάκει. ἱππαρχῶν τοίνυν, τί οἴεσθε τἄλλα; ἀλλ' ἵππον, 571
ἵππον οὐκ ἐτόλμησεν ὁ λαμπρὸς καὶ πλούσιος οὗτος πρίασθαι, ἀλλ' ἐπ' ἀλλοτρίου τὰς πομπὰς ἡγεῖτο, τοῦ Φιλομήλου τοῦ Παιανιέως ἵππου, καὶ ταῦτα πάντες ἴσασιν οἱ ἱππεῖς. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

175 *Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ ὅσων ἤδη καταχειροτονήσαντος τοῦ δήμου περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖν ὑμεῖς κατεγνώκατ', εἰπεῖν καὶ δεῖξαι, τί πεποιηκότες αὐτῶν ἔνιοι τίνος ὀργῆς τετυχήκασι παρ' ὑμῶν, ἵν' αὐτὰ πρὸς τὰ τούτῳ πεπραγμέν' ἀντιθῆτε. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα πρώτης τῆς τελευταίας γεγονυίας μνησθῶ καταγνώσεως, περὶ τὰ μυστήρι' ἀδικεῖν Εὐάνδρου κατεχειροτόνησεν ὁ δῆμος τοῦ Θεσπιῶς, προβαλλομένου [αὐτὸν] Μενίππου, Καρός τινος ἀνθρώπου. ἔστι δ' ὁ αὐτὸς νόμος τῷδε τῷ περὶ τῶν Διονυσίων ὁ περὶ τῶν μυστηρίων, κἀκεῖνος ὕστερος*
176 *τοῦδ' ἐτέθη. τί οὖν ποιήσαντος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κατεχειροτονήσατε τοῦ Εὐάνδρου, τοῦτ' ἀκούσατε. [ὅτι] δίκην ἐμπορικὴν καταδικασάμενος τοῦ Μενίππου, οὐκ ἔχων πρότερον λαβεῖν αὐτόν, ὡς ἔφη, τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντος ἐπελάβετο. κατεχειροτονήσατε μὲν διὰ ταῦτα, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ἄλλο προσῆν, εἰσελθόντα δ' εἰς τὸ δικαστήριον, ἠβούλεσθε μὲν θανάτῳ ζημιῶσαι, τοῦ δὲ προβαλλομένου πεισθέντος, τὴν δίκην τε πᾶσαν*

ἀφεῖναι ἠναγκάσατ' αὐτὸν, ἣν ᾐρήκει πρότερον (ἦν δὲ
δυοῖν αὕτη ταλάντοιν), καὶ προσετιμήσατε τὰς βλά-
βας, ἃς ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ μένων ἐλογίζεθ' ἑαυτῷ γεγε- 572
177 νῆσθαι πρὸς ὑμᾶς ἄνθρωπος. εἷς μὲν οὗτος ἐξ ἰδίου
πράγματος, οὐδεμιᾶς ὕβρεως προσούσης, ὑπὲρ αὐτοῦ
τοῦ παραβῆναι τὸν νόμον τοσαύτην ἔδωκε δίκην. εἰ-
κότως· τοῦτο γάρ ἐσθ' ὃ φυλάττειν ὑμᾶς δεῖ, τοὺς
νόμους, τὸν ὅρκον· ταῦτ' ἔχεθ' ὑμεῖς οἱ δικάζοντες
ἀεὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὡσπερεὶ παρακαταθήκην, ἣν ἅπα-
σιν, ὅσοι μετὰ τοῦ δικαίου πρὸς ὑμᾶς ἔρχονται, σῶν
178 ὑπάρχειν δεῖ. ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν ὑμῖν περὶ
τὰ Διονύσια, καὶ κατεχειροτονήσατ' αὐτοῦ παρεδρεύ-
οντος ἄρχοντι τῷ υἱεῖ, ὅτι θέαν τινὸς καταλαμβάνον-
τος ἥψατ', ἐξείργων ἐκ τοῦ θεάτρου· ἦν δ' οὗτος ὁ
179 τοῦ βελτίστου πατὴρ Χαρικλείδου, τοῦ ἄρξαντος. καὶ
μέγα γ' ὑμῖν τοῦτ' ἐδόκει δίκαιον ἔχειν ὁ προβαλλό-
μενος λέγειν, „εἰ κατελάμβανον ἄνθρωπε θέαν, εἰ μὴ
τοῖς κηρύγμασιν, ὡς σύ με φῄς, ἐπειθόμην, τίνος ἐκ
τῶν νόμων εἶ κύριος, καὶ ὁ ἄρχων αὐτός; τοῖς ὑπηρέ-
ταις ἐξείργειν εἰπεῖν, οὐκ αὐτὸς τύπτειν. οὐδ' οὕτω
πείθομαι· ἐπιβολὴν ἐπιβαλεῖν, πάντα πλὴν αὐτὸς ἅψα-
σθαι τῇ χειρί· πολλὰ γὰρ πρὸ τοῦ μὴ τὸ σῶμ' ἕκα-
στον ὑβρίζεσθαι πεποιήκασιν οἱ νόμοι.“ ταῦτ' ἔλεγεν
μὲν ἐκεῖνος, ἐχειροτονήσατε δ' ὑμεῖς· οὐ μὴν εἰσῆλθεν
εἰς τὸ δικαστήριον οὗτος, ἀλλ' ἐτελεύτησεν πρότερον.
180 ἑτέρου τοίνυν ὅ τε δῆμος ἅπας κατεχειροτόνησ' ἀδι-
κεῖν περὶ τὴν ἑορτήν, καὶ ὑμεῖς εἰσελθόντ' ἀπεκτείνατε
τοῦτον, Κτησικλέα, ὅτι σκῦτος ἔχων ἐπόμπευε, καὶ
τούτῳ μεθύων ἐπάταξέ τιν' ἐχθρὸν ὑπάρχονθ' αὐτῷ·
ἐδόκει γὰρ ὕβρει καὶ οὐκ οἴνῳ τύπτειν, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ 573
τῆς πομπῆς καὶ τοῦ μεθύειν πρόφασιν λαβὼν ἀδι-

181 κεῖν ὡς δούλοις χρώμενος τοῖς ἐλευθέροις. ἁπάντων τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τούτων, ὧν ὁ μὲν ὧν εἷλεν ἀποστάς, ὁ δὲ καὶ θανάτῳ ζημιωθεὶς φαίνεται, πολλῷ δεινότερ᾽ εὖ οἶδ᾽ ὅτι πάντες ἂν εἶναι φήσειαν τὰ Μειδίᾳ πεπραγμένα· οὔτε γὰρ πομπεύων οὔτε δίκην ἡρηκώς, [οὔτε παρεδρεύων] οὔτ᾽ ἄλλην σκῆψιν ἔχων οὐδεμίαν πλὴν ὕβριν, τοιαῦτα πεποίηκεν οἷ᾽ οὐδεὶς ἐκείνων.
182 καὶ τούτους μὲν ἐάσω. ἀλλὰ Πύρρον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν Ἐτεοβουτάδην, ἐνδειχθέντα δικάζειν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, θανάτῳ ζημιῶσαί τινες [ὑμῶν] ᾤοντο χρῆναι, καὶ τέθνηκεν ἁλοὺς παρ᾽ ὑμῖν· καίτοι τοῦτο τὸ λῆμμα δι᾽ ἔνδειαν, οὐ δι᾽ ὕβριν λαμβάνειν ἐπεχείρησεν ἐκεῖνος. καὶ πολλοὺς ἑτέρους ἔχοιμ᾽ ἂν λέγειν, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσ᾽, οἱ δ᾽ ἠτιμωμένοι διὰ πολλῷ τούτων εἰσὶν ἐλάττω πράγματα. ὑμεῖς [δ᾽] ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Σμίκρῳ δέκα ταλάντων ἐτιμήσατε καὶ Σκίτωνι τοσούτων ἑτέρων, δόξαντι παράνομα γράφειν, καὶ οὔτε παιδία οὔτε φίλους οὔτε συγγενεῖς οὔθ᾽ ὁντινοῦν
183 ἠλεήσατε τῶν παρόντων ἐκείνοις. μὴ τοίνυν, ἂν μὲν εἴπῃ τις παράνομ᾽, οὕτως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε, ἐὰν δὲ ποιῇ, μὴ λέγῃ, πρᾴως διάκεισθε. οὐδὲν γὰρ ῥῆμ᾽ οὐδ᾽ ὄνομ᾽ οὕτως [ἐστὶ] τοῖς πολλοῖς ὑμῶν χαλεπόν, ὡς ὅσ᾽ ὑβρίζων τις τὸν ἐντυχόνθ᾽ ὑμῶν διαπράττεται. μὴ τοίνυν αὐτοὶ καθ᾽ ὑμῶν αὐτῶν δεῖγμα τοιοῦτον ἐξενέγκητ᾽ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἄρ᾽ ὑμεῖς, ἂν μὲν τῶν μετρίων τινὰ καὶ δημοτικῶν λάβηθ᾽ ὁτιοῦν ἀδικοῦντα, οὔτ᾽ ἐλεήσετ᾽ οὔτ᾽ ἀφήσετ᾽, ἀλλ᾽ ἀποκτενεῖτ᾽ ἢ ἀτιμώ- 574
σετε, ἂν δὲ πλούσιος ὤν τις ὑβρίζῃ, συγγνώμην ἕξετε. μὴ δῆτ᾽· οὐ γὰρ δίκαιον· ἀλλ᾽ ἐπὶ πάντων ὁμοίως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε.

184 Ἃ τοίνυν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἧττον ἀναγκαῖον

εἶναι νομίζω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ταῦτ' εἰπὼν ἔτι καὶ
περὶ τούτων διαλεχθεὶς καταβήσομαι. ἔστ' ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι μεγάλη τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερὶς καὶ πλεο-
νεξία, ἡ τῶν ὑμετέρων τρόπων πρᾳότης. ὅτι δὴ ταύ-
της οὐδ' ὁτιοῦν ὑμῖν μεταδοῦναι τούτῳ προσήκει,
ταῦτ' ἀκούσατέ μου. ἐγὼ νομίζω πάντας ἀνθρώπους
ἐράνους φέρειν παρὰ πάντα τὸν βίον αὑτοῖς, οὐχὶ
τούσδε μόνους οὓς συλλέγουσί τινες καὶ ὧν πληρωταὶ
185 γίγνοντ', ἀλλὰ καὶ ἄλλους. οἷον ἔστι τις μέτριος καὶ
φιλάνθρωπος ἡμῶν καὶ πολλοὺς ἐλεῶν· τούτῳ ταὐτὸ
δίκαιον ὑπάρχειν παρὰ πάντων, ἄν ποτ' εἰς χρείαν καὶ
ἀγῶν' ἀφίκηται. ἄλλος οὑτοσί τις ἀναιδὴς καὶ πολ-
λοὺς ὑβρίζων, καὶ τοὺς μὲν καθάρματα, τοὺς δὲ πτω-
χούς, τοὺς δ' οὐδ' ἀνθρώπους ὑπολαμβάνων· τούτῳ
τὰς αὐτὰς δίκαιον φορὰς ὑπάρχειν, ἅσπερ αὐτὸς εἰσε-
νήνοχε τοῖς ἄλλοις. ἂν τοίνυν ὑμῖν ὀρθῶς ἐπίῃ σκο-
πεῖν, τούτου πληρωτὴν εὑρήσετε Μειδίαν ὄντα τοῦ
ἐράνου, καὶ οὐκ ἐκείνου.

186 Οἶδα τοίνυν ὅτι καὶ τὰ παιδί' ἔχων ὀδυρεῖται,
καὶ πολλοὺς λόγους καὶ ταπεινοὺς ἐρεῖ, δακρύων καὶ
ὡς ἐλεινότατον ποιῶν ἑαυτόν. ἔστι δ', ὅσῳ περ ἂν
αὑτὸν νῦν ταπεινότερον ποιῇ, τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιον
μισεῖν αὐτὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι εἰ μὲν
μηδαμῶς δυνηθεὶς ταπεινὸς γενέσθαι, οὕτως ἀσελγὴς
καὶ βίαιος ἦν ἐπὶ τοῦ παρεληλυθότος βίου, τῇ φύσει 575
καὶ τῇ τύχῃ, δι' ἣν τοιοῦτος ἐγένετο, ἄξιον ἦν ἄν τι
τῆς ὀργῆς ἀνεῖναι· εἰ δ' ἐπιστάμενος μέτριον παρέχειν
αὑτόν, τὸν ἐναντίον ᾗ τοῦτον τὸν τρόπον εἵλετο ζῆν,
εὔδηλον δήπου τοῦθ' ὅτι καί, νῦν ἂν διακρούσηται,
187 πάλιν αὐτὸς ἐκεῖνος ὃν ὑμεῖς ἴστε γενησεται. οὐ δεῖ
δὴ προσέχειν, οὐδὲ τὸν παρόντα καιρὸν, ὃν οὗτος

ἐξεπίτηδες πλάττεται, κυριώτερον [οὐδὲ πιστότερον] τοῦ παντὸς, ὃν αὐτοὶ σύνιστε, χρόνου ποιήσασθαι. ἐμοὶ παιδί' οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν ἔχοιμι ταῦτα παραστησάμενος κλάειν καὶ δακρύειν ἐφ' οἷς ὑβρίσθην. διὰ τοῦτ' ἄρα τοῦ πεποιηκότος ὁ πεπονθὼς ἔλαττον ἕξω παρ'
188 ὑμῖν; μὴ δῆτα· ἀλλ' ὅταν οὗτος ἔχων τὰ παιδία, τούτοις ἀξιοῖ δοῦναι τὴν ψῆφον ὑμᾶς, τόθ' ὑμεῖς τοὺς νόμους ἔχοντά με πλησίον ἡγεῖσθε παρεστάναι [καὶ τὸν ὅρκον ὃν ὀμωμόκατε], τούτοις ἀξιοῦντα καὶ ἀντιβολοῦνθ' ἕκαστον ὑμῶν ψηφίσασθαι. οἷς ὑμεῖς κατὰ πολλὰ δικαιότερον πρόσθοισθ' ἂν ἢ τούτῳ· καὶ γὰρ ὀμωμόκατ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς νόμοις πείσεσθαι, καὶ τῶν ἴσων μέτεστιν ὑμῖν διὰ τοὺς νόμους, καὶ πάνθ' ὅσ' ἔστ' ἀγάθ' ὑμῖν διὰ τοὺς νόμους ἐστίν, οὐ διὰ Μειδίαν οὐδὲ διὰ τοὺς Μειδίου παῖδας.

189 Καὶ „ῥήτωρ ἐστὶν οὗτος" ἴσως ἐμὲ φήσει λέγων. ἐγὼ δ', εἰ μὲν ὁ συμβουλεύων ὅ τι ἂν συμφέρον [ὑμῖν] ἡγῆται, καὶ τοῦτ' ἄχρι τοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνοχλεῖν μηδὲ βιάζεσθαι, ῥήτωρ ἐστὶν, οὔτε φύγοιμ' ἂν οὔτ' ἀρνοῦμαι τοὔνομα τοῦτο· εἰ μέντοι ῥήτωρ ἐστὶν οἵους ἐνίους τῶν λεγόντων ἐγὼ καὶ ὑμεῖς δ' ὁρᾶτ', ἀναι- 576
δεῖς καὶ ἀφ' ὑμῶν πεπλουτηκότας, οὐκ ἂν εἴην οὗτος ἐγώ· εἴληφα μὲν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν παρ' ὑμῶν, τὰ δ' ὄντ' εἰς ὑμᾶς πλὴν πάνυ μικρῶν ἅπαντ' ἀνήλωκα. καίτοι καὶ εἰ τούτων ἦν πονηρότατος, κατὰ τοὺς νόμους ἔδει παρ' ἐμοῦ δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἐφ' οἷς
190 ἐλῃτούργουν ὑβρίζειν. ἔτι τοίνυν οὐδὲ εἷς ἐστιν ὅστις ἐμοὶ τῶν λεγόντων συναγωνίζεται. καὶ οὐδενὶ μέμφομαι· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς οὐδενὸς εἵνεκα τούτων οὐδὲν ἐν ὑμῖν πώποτ' εἶπον, ἀλλ' ἁπλῶς κατ' ἐμαυτὸν ἔγνων καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ τι ἂν συμφέρον ὑμῖν ἡγῶμαι.

ἀλλὰ τούτῳ πάντας αὐτίκα δὴ μάλ' ἐξεταζομένους τοὺς ῥήτορας ὄψεσθ' ἐφεξῆς. καίτοι πῶς ἐστι δίκαιον, τοὔνομα μὲν τοῦθ' ὡς ὄνειδος προφέρειν, διὰ τούτων δ' αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν ἀξιοῦν σωθῆναι;

191 Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιαῦτ' ἐρεῖ, ὡς ἐσκεμμένα καὶ παρεσκευασμένα πάντα λέγω [νῦν]. ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φημὶ κοὐκ ἂν ἀρνηθείην, καὶ μεμελετηκέναι γ' ὡς ἐνῆν μάλιστ' ἐμοί· καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος ἦν, εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων ἠμέλουν ὧν περὶ τούτων ἐρεῖν ἔμελλον πρὸς ὑμᾶς· γεγραφέναι
192 μέντοι μοι τὸν λόγον Μειδίαν· ὁ γὰρ τὰ ἔργα παρεσχηκώς, περὶ ὧν εἰσιν οἱ λόγοι, δικαιότατ' ἂν ταύτην ἔχοι τὴν αἰτίαν, οὐχ ὁ ἐσκεμμένος οὐδ' ὁ μεριμνήσας τὰ δίκαια λέγειν νῦν. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο ποιῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ· Μειδίαν μέντοι μηδὲν ἐσκέφθαι ποτ' ἐν παντὶ τῷ βίῳ δίκαιον εἰκός ἐστιν· εἰ γὰρ καὶ κατὰ μικρὸν ἐπῄει τὰ τοιαῦτ' αὐτῷ σκοπεῖν, οὐκ ἂν τοσοῦτον διημάρτανε τοῦ πράγματος.

193 Οἴομαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲ τοῦ δήμου κατηγορεῖν 577
ὀκνήσειν οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἅπερ τότ' ἐτόλμα λέγειν ὅτ' ἦν ἡ προβολή, ταῦτα καὶ νῦν ἐρεῖν, ὡς ὅσοι δέον ἐξιέναι κατέμενον, καὶ ὅσοι τὰ φρούρι' ἦσαν ἔρημα λελοιπότες, ἠκκλησίασαν, καὶ χορευταὶ καὶ ξένοι καὶ τοιοῦτοί τινες ἦσαν οἳ κατεχειροτόνησαν αὐτοῦ.
194 εἰς γὰρ τοῦτο θράσους καὶ ἀναιδείας τότ' ἀφίκετ' ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἴσασιν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν, ὥστε κακῶς λέγων καὶ ἀπειλῶν καὶ βλέπων εἰς τὸν ἀεὶ θορυβοῦντα τόπον τῆς ἐκκλησίας, καταπλήξειν ᾤετο τὸν δῆμον ἅπαντα. ἧ καὶ γελοῖ' εἶναι τὰ νῦν οἶμαι δάκρυ' εἰκότως ἂν αὐτοῦ δοκοίη. τί λέγεις ὦ μιαρὰ κε-
195 φαλή; σὺ τὰ σαυτοῦ παιδί' ἀξιώσεις ἐλεεῖν ἢ σὲ τούσδ',

ἢ σπουδάζειν εἰς τὰ σά, τοὺς ὑπὸ σοῦ δημοσίᾳ προπεπηλακισμένους; σὺ μόνος τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἐπὶ μὲν τοῦ βίου τοσαύτης ὑπερηφανίας πλήρης ὢν [πάντων ἀνθρώπων] ἔσει φανερώτατος, ὥστε καὶ πρὸς οὓς μηδέν ἐστί σοι πρᾶγμα, λυπεῖσθαι τὴν σὴν θρασύτητα καὶ φωνὴν καὶ [τὸ] σχῆμα καὶ τοὺς σοὺς ἀκολούθους καὶ πλοῦτον καὶ ὕβριν θεωροῦντας, ἐν δὲ τῷ κρίνε-
196 σθαι παραχρῆμ' ἐλεηθήσει; μεγάλην μένταν ἀρχήν, μᾶλλον δὲ τέχνην εἴης εὑρηκώς, εἰ δύο τἀναντιώταθ' ἑαυτοῖς ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ περὶ σαυτὸν δύναιο ποιεῖσθαι, φθόνον ἐξ ὧν ζῇς, καὶ ἐφ' οἷς ἐξαπατᾷς ἔλεον. οὐκ ἔστιν οὐδαμόθεν σοι προσήκων ἔλεος οὐδὲ καθ' ἕν, ἀλλὰ τοὐναντίον μῖσος καὶ φθόνος καὶ ὀργή· τούτων γὰρ ἄξια ποιεῖς. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο ἐπάνειμι, ὅτι
197 τοῦ δήμου κατηγορήσει καὶ τῆς ἐκκλησίας. ὅταν οὖν 578
τοῦτο ποιῇ, ἐνθυμεῖσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὗτος τῶν μεθ' ἑαυτοῦ στρατευσαμένων ἱππέων, ὅτ' εἰς Ὄλυνθον διέβησαν, ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατηγόρει. πάλιν νῦν μείνας πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας τοῦ δήμου κατηγορήσει. πότερ' οὖν ὑμεῖς, ἐάν τε μένητ' ἐάν τ' ἐξίητε, ὁμολογήσετ' εἶναι τοιοῦτοι, οἵους Μειδίας ὑμᾶς ἀποφαίνει, ἢ τοὐναντίον τοῦτον ἀεὶ καὶ πανταχοῦ θεοῖς ἐχθρὸν καὶ βδελυρόν; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτον τοιοῦτον. ὃν γὰρ οὐχ ἱππεῖς, οὐ συνάρχοντες, οὐ φίλοι δύνανται φέρειν, τί τοῦτον εἴπῃ τις;
198 ἐμοὶ μὲν νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἀθηνᾶν (εἰρήσεται γάρ, εἴτ' ἄμεινον εἴτε μή,) ὅθ' οὗτος, ὡς ἀπήλλαγμαι, περιιὼν ἐλογοποίει, ἔνδηλοί τινες ἦσαν ἀχθόμενοι τῶν πάνυ τούτῳ λαλούντων ἡδέως. καὶ νὴ Δί' αὐτοῖς πολλὴ συγγνώμη· οὐ γάρ ἐστι φορητὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος, καὶ λέγειν δύναται μόνος, καὶ πάντες εἰσὶ τούτῳ
199 καθάρματα καὶ πτωχοὶ καὶ οὐδ' ἄνθρωποι. τὸν οὖν ἐπὶ

ταύτης τῆς ὑπερηφανίας ὄντα, νῦν ἐὰν ἀποφύγῃ, τί ποιή-
σειν οἴεσθε; ἐξ ὅτου δὲ τοῦτ' ἂν εἰδείητ' ἐγὼ φράσω· εἰ
τοῖς μετὰ τὴν χειροτονίαν θεωρήσαιτε. τίς γάρ ἐστιν ὅστις
καταχειροτονηθὲν αὐτοῦ, καὶ ταῦτ' ἀσεβεῖν περὶ τὴν
ἑορτήν, εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλος ἐπῆν ἀγὼν ἔτι μηδὲ κίν-
δυνος, οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδυ καὶ μέτριον
παρέσχεν ἑαυτόν, τόν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον,
200 εἰ καὶ μὴ πάντα; οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἄν. ἀλλ' οὐ Μει-
δίας, ἀλλ' ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας λέγει, λοιδορεῖται,
βοᾷ. χειροτονεῖταί τίς; Μειδίας Ἀναγυράσιος προβέ- 579
βληται. Πλουτάρχου προξενεῖ, τἀπόρρητ' οἶδεν, ἡ
πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ. καὶ ταῦτα πάντα ποιεῖ δῆλον
ὅτι οὐδὲν ἄλλ' ἐνδεικνύμενος, ἢ ὅτι „[ἐγὼ] οὐδὲν πέ-
πονθα ὑπὸ τῆς καταχειροτονίας· οὐ δέδοικα οὐδὲ φο-
201 βοῦμαι τὸν μέλλοντ' ἀγῶνα.“ ὃς οὖν ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι τὸ μὲν ὑμᾶς δεδιέναι δοκεῖν αἰσχρὸν ἡγεῖται, τὸ
δὲ μηδὲν φροντίζειν ὑμῶν νεανικόν, τοῦτον οὐκ ἀπο-
λωλέναι δεκάκις προσήκει; οὐδὲ γὰρ ἕξειν ὑμᾶς ὅ τι χρή-
σεσθ' αὐτῷ νομίζει. πλούσιος, θρασύς, μέγα φρονῶν, μέγα
φθεγγόμενος, βίαιος, ἀναιδής. ποῦ ληφθήσεται, νῦν ἐὰν
διακρούσηται;

202 Ἀλλ' ἔγωγ', εἰ μηδενὸς εἵνεκα τῶν ἄλλων, τῶν γε
δημηγοριῶν ὧν ἑκάστοτε δημηγορεῖ, καὶ ἐν οἷς καιροῖς,
τὴν μεγίστην ἂν αὐτὸν δικαίως οἶμαι δίκην δοῦναι.
ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι ἂν μέν τι τῶν δεόντων ἀγ-
γελθῇ τῇ πόλει καὶ τοιοῦτον οἷον εὐφρᾶναι πάντας,
οὐδαμοῦ πώποτε Μειδίας τῶν συνηδομένων οὐδὲ τῶν
203 συγχαιρόντων ἐξητάσθη τῷ δήμῳ, ἂν δέ τι φλαῦρον,
ὃ μηδεὶς ἂν βούλοιτο τῶν ἄλλων, πρῶτος ἀνέστηκ'
εὐθέως καὶ δημηγορεῖ, ἐπεμβαίνων τῷ καιρῷ καὶ τῆς
σιωπῆς ἀπολαύων, ἣν ἐπὶ τῷ περὶ τῶν συμβεβηκότων

ἄχθεσθαι ποιεῖσθ' ὑμεῖς· „τοιοῦτοι γάρ ἐστ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὐ γὰρ ἐξέρχεσθε, οὐδ' οἴεσθε δεῖν χρήματ' εἰσφέρειν. εἶτα θαυμάζετ' εἰ κακῶς τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἔχει; ἔμ' οἴεσθ' ὑμῖν εἰσοίσειν, ὑμεῖς δὲ νεμεῖσθαι; ἔμ' οἴεσθε τριηραρχήσειν, ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσεσθαι;" 580
204 τοιαῦθ' ὑβρίζων καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πικρίαν καὶ κακόνοιαν, ἣν κατὰ τῶν πολλῶν ὑμῶν ἔχων ἀφανῆ παρ' ἑαυτῷ περιέρχεται, φανερὰν ἐπὶ τοῦ καιροῦ καθιστάς. δεῖ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ ὑμᾶς οὕτω νῦν, ὅταν ἐξαπατῶν καὶ φενακίζων ὀδύρηται καὶ κλάῃ καὶ δέηται, ταῦθ' ὑποβάλλειν αὐτῷ· „τοιοῦτος γὰρ εἶ Μειδία· ὑβριστὴς γὰρ εἶ, οὐκ ἐθέλεις ἔχειν παρὰ σαυτῷ τὼ χεῖρε. εἶτα θαυμάζεις εἰ κακὸς κακῶς ἀπολεῖ; ἀλλὰ νομίζεις ἡμᾶς μὲν ἀνέξεσθαι, αὐτὸς δὲ τυπτήσειν; καὶ ἡμᾶς μὲν ἀποψηφιεῖσθαί σου, σὺ δ' οὐ παύσεσθαι;"

205 Καὶ βοηθοῦσιν οἱ λέγοντες [ὑπὲρ αὐτοῦ], οὐχ οὕτω τούτῳ χαρίσασθαι μὰ τοὺς θεοὺς βουλόμενοι, ὡς ἐπηρεάζειν ἐμοὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν, ἣν οὗτος αὑτῷ πρὸς ἐμέ, ἄν τ' ἐγὼ φῶ ἄν τε μὴ φῶ, φησὶν εἶναι καὶ βιάζεται, οὐκ ὀρθῶς. ἀλλὰ κινδυνεύει τὸ λίαν εὐτυχεῖν ἐνίοτ' ἐπαχθεῖς ποιεῖν· ὅπου γὰρ ἐγὼ μὲν οὐδὲ πεπονθὼς κακῶς ἐχθρὸν εἶναί μοι τοῦτον ὁμολογῶ, οὗτος δ' οὐδ' ἀφιέντ' ἀφίησιν, ἀλλὰ κἀπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγῶσιν ἀπαντᾷ καὶ νῦν ἀναβήσεται, μηδὲ τῆς κοινῆς τῶν νόμων ἐπικουρίας ἀξιῶν ἐμοὶ μετεῖναι, πῶς οὐχ οὗτος ἐπαχθής ἐστιν ἤδη καὶ μείζων ἢ [καθ' ὅσον]
206 ὑμῶν ἑκάστῳ συμφέρει; ἔτι τοίνυν παρῆν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ καθῆτ' Εὔβουλος ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅθ' ὁ δῆμος κατεχειροτόνησε Μειδίου, καὶ καλούμενος ὀνομαστὶ καὶ ἀντιβολοῦντος τούτου καὶ λιπαροῦντος, ὡς

ὑμεῖς ἴστ᾽, οὐκ ἀνέστη. καὶ μὴν εἰ μὲν μηδὲν ἠδικηκότος ἡγεῖτο τὴν προβολὴν γεγενῆσθαι, τότ᾽ ἔδει τόν γε φίλον δήπου συνειπεῖν καὶ βοηθῆσαι· εἰ δὲ κατα- 581
γνοὺς ἀδικεῖν [τότε] διὰ ταῦτ᾽ οὐχ ὑπήκουσε, νῦν δ᾽, ὅτι προσκέκρουκεν ἐμοί, διὰ ταῦτα [τοῦτον] ἐξαιτήσε-
207 ται, ὑμῖν οὐχὶ καλῶς ἔχει χαρίσασθαι· μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ τηλικοῦτος, ὥστε συνειπὼν τὸν μὲν ὑβρίσθαι, τὸν δὲ μὴ δοῦναι δίκην ποιῆσαι. ἀλλ᾽ εἰ κακῶς ἐμὲ βούλει ποιεῖν Εὔβουλε, ὡς ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδ᾽ ἀνθ᾽ ὅτου, δύνασαι μὲν καὶ πολιτεύῃ, κατὰ τοὺς νόμους δ᾽ ἥντινα βούλει παρ᾽ ἐμοῦ δίκην λάμβανε, ὧν δ᾽ ἐγὼ παρὰ τοὺς νόμους ὑβρίσθην, μή μ᾽ ἀφαιροῦ τὴν τιμωρίαν. εἰ δ᾽ ἀπορεῖς ἐκείνως με κακῶς ποιῆσαι, εἴη ἂν καὶ τοῦτο σημεῖον τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, εἰ τοὺς ἄλλους ῥᾳδίως κρίνων, ἐμὲ μηδὲν ἔχεις ἐφ᾽ ὅτῳ τοῦτο ποιήσεις.

208 Πέπυσμαι τοίνυν καὶ Φιλιππίδην καὶ Μνησαρχίδην καὶ Διότιμον τὸν Εὐωνυμέα, καὶ τοιούτους τινὰς πλουσίους καὶ τριηράρχους, ἐξαιτήσεσθαι καὶ λιπαρήσειν παρ᾽ ὑμῶν αὐτόν, αὐτοῖς ἀξιοῦντας δοθῆναι τὴν χάριν ταύτην. περὶ ὧν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς φλαῦρον ἐγώ· καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην· ἀλλ᾽ ἃ θεωρεῖν ὑμᾶς, ὅταν οὗτοι δέωνται, δεῖ καὶ λογίζεσθαι, ταῦτ᾽
209 ἐρῶ. ἐνθυμεῖσθ᾽ ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ γένοινθ᾽, ὃ μὴ γένοιτ᾽ οὐδ᾽ ἔσται, οὗτοι κύριοι τῆς πολιτείας μετὰ Μειδίου καὶ τῶν ὁμοίων τούτῳ, καί τις ὑμῶν τῶν πολλῶν καὶ δημοτικῶν ἁμαρτὼν εἴς τινα τούτων, μὴ τοιαῦθ᾽ οἷα Μειδίας εἰς ἔμ᾽, ἀλλ᾽ ὁτιοῦν ἄλλο, εἰς δικαστήριον εἰσίοι πεπληρωμένον ἐκ τούτων, τίνος συγγνώμης ἢ τίνος λόγου τυχεῖν ἂν οἴεσθε; ταχύ γ᾽ ἂν χαρίσαιντ᾽, οὐ γάρ; ἢ δεηθέντι τῳ τῶν πολλῶν προσ-

σχοῖεν, ἀλλ' οὐκ ἂν εὐθέως εἴποιεν „τὸν δὲ βάσκανον, 582
τὸν δ' ὄλεθρον, τοῦτον δ' ὑβρίζειν, ἀναπνεῖν δέ; ὃν
210 *εἴ τις ἐᾷ ζῆν, ἀγαπᾶν δεῖ;" μὴ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθη-*
ναῖοι τούτοις τοῖς οὕτω χρησαμένοις ἂν ὑμῖν ἄλλως
πως ἔχεθ' ὑμεῖς, μηδὲ τὸν πλοῦτον μηδὲ τὴν δόξαν
τὴν τούτων θαυμάζετ', ἀλλ' ὑμᾶς αὐτούς. πολλὰ τού-
τοις ἀγάθ' ἐστίν, ἃ τούτους οὐδεὶς κωλύει κεκτῆσθαι·
μὴ τοίνυν μηδ' οὗτοι τὴν ἄδειαν, ἣν ἡμῖν κοινὴν
οὐσίαν οἱ νόμοι παρέχουσι, κωλυόντων κεκτῆσθαι.
211 *οὐδὲν δεινὸν οὐδ' ἐλεινὸν Μειδίας πείσεται, ἂν ἴσα*
κτήσηται τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, οὓς νῦν ὑβρίζει καὶ πτω-
χοὺς ἀποκαλεῖ, ἃ δὲ νῦν περιόντ' αὐτὸν ὑβρίζειν ἐπαί-
ρει, περιαιρεθῇ. οὐδ' οὗτοι δήπου ταῦθ' ὑμῶν εἰσι
δίκαιοι δεῖσθαι, „μὴ κατὰ τοὺς νόμους δικάσητ' ἄν-
δρες δικασταί· μὴ βοηθήσητε τῷ πεπονθότι δεινά· μὴ
εὐορκεῖτε· ἡμῖν δότε τὴν χάριν ταύτην." ταῦτα γάρ,
ἄν τι δέωνται περὶ τούτου, δεήσονται, κἂν μὴ ταῦτα
212 *λέγωσι τὰ ῥήματα. ἀλλ' εἴπερ εἰσὶ φίλοι καὶ δεινὸν*
εἰ μὴ πλουτήσει Μειδίας ἡγοῦνται, εἰσὶν μὲν εἰς τὰ
μάλιστ' αὐτοὶ πλούσιοι καὶ καλῶς ποιοῦσι, χρήματα δ'
αὐτῷ παρ' ἑαυτῶν δόντων, ἵν' ὑμεῖς μὲν ἐφ' οἷς εἰσ-
ήλθετ' ὀμωμοκότες δικαίως ψηφίσησθε, οὗτοι δὲ παρ'
αὐτῶν τὰς χάριτας, μὴ μετὰ τῆς ὑμετέρας αἰσχύνης,
ποιῶνται. εἰ δ' οὗτοι χρήματ' ἔχοντες μὴ πρόοιντ' ἄν,
πῶς ὑμῖν καλὸν τὸν ὅρκον προέσθαι;

213 *Πλούσιοι πολλοὶ συνεστηκότες ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,*
τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι' εὐπορίαν προσειληφότες, ὑμῶν
παρίασιν δεησόμενοι. τούτων μηδενί μ' ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι προῆσθε, ἀλλ' ὥσπερ ἕκαστος τούτων ὑπὲρ τῶν 583
ἰδίᾳ συμφερόντων καὶ ὑπὲρ τούτου σπουδάσεται, οὕτως
ὑμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων καὶ ἐμοῦ τοῦ

ἐφ' ὑμᾶς καταπεφευγότος σπουδάσατε, καὶ τηρήσατε
214 τὴν γνώμην ταύτην ἐφ' ἧς νῦν ἐστέ. καὶ γὰρ εἰ μὲν
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τόθ' ὅτ' ἦν ἡ προβολή, τὰ πεπραγμέν' ὁ δῆμος ἀκούσας ἀπεχειροτόνησε Μειδίου, οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν δεινόν· καὶ γὰρ μὴ γεγενῆσθαι, καὶ μὴ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα ταῦτ' εἶναι, καὶ πόλλ' ἂν
215 εἶχέ τις αὐτὸν παραμυθήσασθαι. νῦν δὲ τοῦτο καὶ πάντων ἂν μοι δεινότατον συμβαίη, εἰ παρ' αὐτὰ τἀδικήμαθ' οὕτως ὀργίλως καὶ πικρῶς καὶ χαλεπῶς ἅπαντες ἔχοντες [ἐφαίνεσθε], ὥστε Νεοπτολέμου καὶ Μνησαρχίδου καὶ Φιλιππίδου, καί τινος τῶν σφόδρα τούτων πλουσίων, δεομένων καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν ἐβοᾶτε μὴ ἀφεῖναι, καὶ προσελθόντος μοι Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου, τηλικοῦτ' ἀνεκράγετε, ὡς, τοῦτ' ἐκεῖνο, χρήματά
216 μου ληψομένου, ὥστε μ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φοβηθέντα τὸν ὑμέτερον θόρυβον, θοἰμάτιον προέσθαι καὶ μικροῦ γυμνὸν ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γενέσθαι, φεύγοντ' ἐκεῖνον ἕλκοντά με, καὶ μετὰ ταῦτ' ἀπαντῶντες „ὅπως ἐπέξει τῷ μιαρῷ καὶ μὴ διαλύσῃ· θεάσονταί σε τί ποιήσεις Ἀθηναῖοι" τοιαῦτα λέγοντες· ἐπειδὴ κεχειροτόνηται μὲν ὕβρις τὸ πρᾶγμ' εἶναι, ἐν ἱερῷ δ' οἱ ταῦτα κρίνοντες καθεζόμενοι διέγνωσαν, διέμεινα δ' ἐγὼ καὶ οὐ προὔδωκ' οὔθ' ὑμᾶς οὔτ' ἐμαυτόν, τηνικαῦτ' ἀπο-
217 ψηφιεῖσθ' ὑμεῖς. μηδαμῶς· πάντα γὰρ τὰ αἴσχιστ' ἔνε- 584
στιν ἐν τῷ πράγματι. εἰμὶ δ' οὐ τούτων ὑμῖν ἄξιος (πῶς γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;) κρίνων ἄνθρωπον καὶ δοκοῦντα καὶ ὄντα βίαιον καὶ ὑβριστήν, ἡμαρτηκότ' ἀσελγῶς ἐν πανηγύρει, μάρτυρας τῆς ὕβρεως τῆς ἑαυτοῦ πεποιημένον οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπιδημήσαντας ἅπαντας τῶν Ἑλλήνων. ἤκουσεν ὁ δῆμος τὰ πεπραγμένα τούτῳ. τί οὖν;
218 ὑμῖν καταχειροτονήσας παρέδωκεν. οὐ τοίνυν οἷόν τ' ἀφανῆ τὴν γνῶσιν ὑμῶν γενέσθαι, οὐδὲ λαθεῖν, οὐδ' ἀνεξέταστον

εἶναι τί ποθ' ὡς ὑμᾶς τοῦ πράγματος ἐλθόντος ἔγνωτε·
ἀλλ' ἐὰν μὲν κολάσητε, δόξετε σώφρονες εἶναι καὶ καλοὶ
κἀγαθοὶ καὶ μισοπόνηροι, ἂν δ' ἀφῆτ', ἄλλου τινὸς ἡττῆ-
σθαι. οὐ γὰρ ἐκ πολιτικῆς αἰτίας, οὐδ' ὥσπερ Ἀρι-
στοφῶν ἀποδοὺς τοὺς στεφάνους ἔλυσε τὴν προβολήν,
ἀλλ' ἐξ ὕβρεως, ἐκ τοῦ μηδὲν ἂν ὧν πεποίηκ' ἀναλῦ-
σαι δύνασθαι κρίνεται. πότερ' οὖν τούτου γενομένου
κρεῖττον αὖθις ἢ νυνὶ κολάσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι νῦν· κοινὴ
γὰρ ἡ κρίσις, καὶ τἀδικήματα πάντ' ἐφ' οἷς κρίνεται κοινά.

219 Ἔτι δ' οὐκ ἔμ' ἔτυπτεν ἄνδρες Ἀθηναῖοι μόνον
οὗτος οὐδ' ὕβριζε τῇ διανοίᾳ τότε ποιῶν οἷ' ἐποίει,
ἀλλὰ πάντας ὅσους περ ἂν οἴηταί τις ἧττον ἐμοῦ δύ-
νασθαι δίκην ὑπὲρ αὑτῶν λαβεῖν. εἰ δὲ μὴ πάντες
ἐπαίεσθε μηδὲ πάντες ἐπηρεάζεσθε χορηγοῦντες, ἴστε
δήπου τοῦθ' ὅτι οὐδ' ἐχορηγεῖθ' ἅμα πάντες, οὐδὲ
δύναιτ' ἄν ποθ' ὑμᾶς οὐδεὶς ἅπαντας μιᾷ χειρὶ προ-
220 πηλακίσαι. ἀλλ' ὅταν εἷς ὁ παθὼν μὴ λάβῃ δίκην,
τόθ' ἕκαστον αὐτὸν χρὴ προσδοκᾶν τὸν πρῶτον μετὰ
ταῦτ' ἀδικησόμενον γενήσεσθαι, καὶ μὴ παρορᾶν τὰ 585
τοιαῦτα, μηδ' ἐφ' ἑαυτὸν ἐλθεῖν περιμένειν, ἀλλ' ὡς
ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι. μισεῖ Μειδίας ἴσως ἐμέ,
ὑμῶν δέ γ' ἕκαστον ἄλλος τις. ἆρ' οὖν συγχωρήσαιτ'
ἂν τοῦτον, ὅστις ἐστὶν ἕκαστος ὁ μισῶν, κύριον γενέ-
σθαι τοῦ ταῦθ', ἅπερ οὗτος ἔμ', ὑμῶν ἕκαστον ποιῆ-
σαι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. μὴ τοίνυν μηδ' ἔμ' ὦ ἄνδρες
221 Ἀθηναῖοι προῆσθε τούτῳ. ὁρᾶτε δέ· αὐτίκα δὴ μάλ',
ἐπειδὰν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον, εἷς ἕκαστος ὑμῶν, ὁ
μὲν θᾶττον ἴσως, ὁ δὲ σχολαίτερον, οἴκαδ' ἄπεισιν
οὐδέν γε φροντίζων οὐδὲ μεταστρεφόμενος οὐδὲ φοβού-
μενος, οὔτ' εἰ φίλος οὔτ' εἰ μὴ φίλος αὐτῷ συντεύ-
ξεταί τις, οὐδέ γ' εἰ μέγας ἢ μικρός, οὐδ' ἰσχυρὸς ἢ

ἀσθενής, οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν. τί δήποτε; ὅτι τῇ
ψυχῇ τοῦτ' οἶδε καὶ θαρρεῖ καὶ πεπίστευκε τῇ πολι-
222 τείᾳ, μηδέν' ἕλξειν μηδ' ὑβριεῖν μηδὲ τυπτήσειν. εἶτ'
ἐφ' ἧς ἀδείας αὐτοὶ πορεύεσθε, ταύτην οὐ βεβαιώσαν-
τες ἐμοὶ βαδιεῖσθε; καὶ τίνι χρή με λογισμῷ περιεῖναι
ταῦτα παθόντα, εἰ περιόψεσθέ με νῦν ὑμεῖς; θάρρει
νὴ Δία, φήσειέ τις ἄν· οὐ γὰρ ἔτ' οὐδὲν ὑβρισθήσῃ.
ἐὰν δὲ, τότ' ὀργιεῖσθε, νῦν ἀφέντες; μηδαμῶς ὦ ἄν-
δρες δικασταί, μὴ προδῶτε μήτ' ἐμὲ μήθ' ὑμᾶς αὐτοὺς
223 μήτε τοὺς νόμους. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτ' εἰ θέλοιτε σκο-
πεῖν καὶ ζητεῖν, τῷ ποτ' εἰσὶν ὑμῶν οἱ ἀεὶ δικάζοντες
ἰσχυροὶ καὶ κύριοι τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων, ἐάν τε
διακοσίους ἐάν τε χιλίους ἐάν θ' ὁποσουσοῦν ἡ πόλις
καθίσῃ, οὔτε τῷ μεθ' ὅπλων εἶναι συντεταγμένοι μόνοι
τῶν ἄλλων πολιτῶν, εὕροιτ' ἄν, οὔτε τῷ τὰ σώματ'
ἄριστ' ἔχειν καὶ μάλιστ' ἰσχύειν, οὔτε τῷ τὴν ἡλικίαν 586
εἶναι νεώτατοι, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδενί, ἀλλὰ τοῖς
224 νόμοις. ἡ δὲ τῶν νόμων ἰσχὺς τίς ἐστιν; ἆρ' ἐάν τις
ὑμῶν ἀδικούμενος ἀνακράγῃ, προσδραμοῦνται καὶ πα-
ρέσονται βοηθοῦντες; οὔ· γράμματα γὰρ γεγραμμέν'
ἐστί, καὶ οὐχὶ δύναιντ' ἂν τοῦτο ποιῆσαι. τίς οὖν
αὐτῶν ἡ δύναμις [ἐστίν]; ὑμεῖς ἐὰν βεβαιῶτ' αὐτοὺς
καὶ παρέχητε κυρίους ἀεὶ τῷ δεομένῳ. οὐκοῦν οἱ νόμοι
225 θ' ὑμῖν εἰσιν ἰσχυροὶ καὶ ὑμεῖς τοῖς νόμοις. δεῖ τοί-
νυν τούτοις βοηθεῖν ὁμοίως ὥσπερ ἂν αὑτῷ τις ἀδι-
κουμένῳ, καὶ τὰ τῶν νόμων ἀδικήματα κοινὰ νομίζειν,
ἐφ' ὅτου περ ἂν λαμβάνηται, καὶ μήτε λῃτουργίας μήτ'
ἔλεον μήτ' ἄνδρα μηδένα μήτε τέχνην μηδεμίαν μήτ'
ἄλλο μηδὲν εὑρῆσθαι, δι' ὅτου παραβάς τις τοὺς νό-
μους οὐ δώσει δίκην.

226 Ὑμῶν οἱ θεώμενοι τοῖς Διονυσίοις εἰσιόντ' εἰς τὸ

θέατρον τοῦτον ἐσυρίττετε καὶ ἐκλώζετε, καὶ πάνθ' ἃ μίσους ἐστὶ σημεῖ' ἐποιεῖτε, οὐδὲν ἀκηκοότες πω περὶ αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ. εἶτα πρὶν μὲν ἐλεγχθῆναι τὸ πρᾶγμα, ὠργίζεσθε, προὐκαλεῖσθ' ἐπὶ τιμωρίαν τὸν παθόντα, ἐκροτεῖθ', ὅτε προὐβαλόμην αὐτὸν ἐν τῷ δήμῳ·
227 *ἐπειδὴ δ' ἐξελήλεγκται, καὶ προκατέγνωκεν ὁ δῆμος [τούτου] εἰς ἱερὸν καθεζόμενος, καὶ τἄλλα προσεξήτασται τὰ πεπραγμένα τῷ μιαρῷ τούτῳ, καὶ δικάσοντες εἰλήχατε, καὶ πάντ' ἐστὶν ἐν ὑμῖν μιᾷ ψήφῳ διαπράξασθαι, νῦν ὀκνήσετ' ἐμοὶ βοηθῆσαι, τῷ δήμῳ χαρίσασθαι, τοὺς ἄλλους σωφρονίσαι, μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας τὸ λοιπὸν διάγειν, παράδειγμα ποιήσαντες τοῦτον τοῖς ἄλλοις;*

Πάντων οὖν εἵνεκα τῶν εἰρημένων, καὶ μάλιστα 587
τοῦ θεοῦ χάριν περὶ οὗ τὴν ἑορτὴν ἀσεβῶν οὗτος ἥλωκε, τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν θέμενοι ψῆφον τιμωρήσασθε τοῦτον.

XXII.

ΚΑΤ' ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δύ' ἦσαν ἐν Ἀθήναις βουλαί, ἡ μὲν διηνεκὴς ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, περί τε φόνων ἑκουσίων καὶ τραυμάτων καὶ τοιούτων τινῶν δικάζουσα, ἑτέρα δ' ἡ τὰ πολιτικὰ πράττουσα· αὕτη δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἠμείβετο, ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν τῶν τὴν βουλευτικὴν ἡλικίαν ἀγόντων συνισταμένη. νόμος δ' ἦν ἐπιτάττων τῇ βουλῇ ταύτῃ ποιεῖσθαι τριήρεις καινάς, ἐὰν δὲ μὴ ποιήσηται, κωλύων αὐτὴν αἰτεῖν παρὰ τοῦ δήμου δωρεάν. νῦν τοίνυν ἡ μὲν βουλὴ τὰς τριήρεις

*οὐκ ἐποιήσατο, Ἀνδροτίων δὲ γέγραφεν ἐν τῷ δήμῳ ψήφισμα
στεφανῶσαι τὴν βουλήν. ἐπὶ τούτῳ παρανόμων κρίνεται,
κατηγορούντων αὐτοῦ δύ' ἐχθρῶν, Εὐκτήμονος καὶ Διοδώ-
ρου. καὶ προείρηκε μὲν ὁ Εὐκτήμων, δεύτερος δ' ὁ Διό-
2 δωρος ἐπαγωνίζεται τούτῳ τῷ λόγῳ. φασὶ δ' οἱ κατήγοροι
πρῶτον μὲν ἀπροβούλευτον εἶναι τὸ ψήφισμα (νόμου γὰρ
κελεύοντος μὴ πρότερον εἰς τὸν δῆμον ψήφισμ' ἐκφέρειν,
πρὶν ἐν τῇ βουλῇ δοκιμασθείη, τὸν Ἀνδροτίωνα παρὰ τοῦ-
τον τὸν νόμον ἀπροβούλευτον εἰσενεγκεῖν τὴν γνώμην), δεύ-
τερον δ' ὑπεναντίον ἐκείνῳ τῷ νόμῳ τῷ κελεύοντι μὴ ποιη-
σαμένην τὴν βουλὴν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν· εἰ γὰρ* 588
*αἰτεῖν οὐκ ἔξεστι, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ δοῦναι συγκεχώρηται.
τούτους μὲν εἰς τὸ πρᾶγμα τοὺς νόμους, παρέχονται δὲ καὶ
κατὰ τοῦ προσώπου δύο, τὸν τῆς ἑταιρήσεως καὶ τὸν τῶν
ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ, καὶ φασὶ τὸν Ἀνδροτίωνα κατ'
ἀμφοτέρους ἄτιμον εἶναι· καὶ γὰρ πεπορνεῦσθαι καὶ χρέος
πατρῷον ὀφείλειν τῇ πόλει.*

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

*Διάφοροι παρ' Ἀθηναίοις ὑπῆρχον ἀρχαί, ὧν αἱ μὲν
κληρωταί, αἱ δὲ χειροτονηταί, αἱ δὲ αἱρεταί. καὶ κληρωταὶ
μὲν αἱ κατὰ κλῆρον γινόμεναι, ὡς αἱ τῶν δικαστῶν, χειρο-
τονηταὶ δὲ αἱ κατὰ χειροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὡς αἱ
τῶν στρατηγῶν, αἱρεταὶ δὲ αἱ κατὰ αἵρεσιν, ὡς αἱ τῶν χο-
ρηγῶν. τούτων μία ἦν τῶν κληρωτῶν ἡ βουλὴ τῶν πεντα-
κοσίων. τῶν πεντακοσίων δὲ εἴπομεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν
τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. εἰσὶ δὲ τούτων διαφοραὶ τρεῖς. καὶ
πρώτη ἐστὶ τὸ τὴν τῶν πεντακοσίων τὰ δημόσια πράγματα
διοικεῖν, τὴν δὲ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὰ φονικὰ μόνον. εἰ δέ
τις εἴποι ὅτι καὶ αὕτη δημόσια διῴκει, λέγομεν ὅτι, ἡνίκα
μεγίστη ἀνάγκη ἐγίγνετο, τότε μόνον περὶ δημοσίων συνή-
2 γετο. δευτέρα διαφορά, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων ἀριθμῷ
ὑποπίπτει ὡρισμένῳ, ἡ δὲ ἀορίστῳ. ὡς γάρ τινες τῶν ῥη-
τόρων λέγουσι, κατ' ἔτος οἱ ἐννέα ἄρχοντες αὐτῇ προσετί-*

θεντο· ὡς δέ τινες, ὅτι οἱ ἓξ μόνον θεσμοθέται. ἦσαν γὰρ
ἓξ θεσμοθέται, οἱ καὶ περὶ ἑταιρήσεως δικάζοντες. ἦσαν δὲ
καὶ ἄλλοι τρεῖς, εἷς ἐπώνυμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς [ἐπώ-
νυμος] ὠνομάζετο, δεύτερος ὁ βασιλεύς, ὁ τὰ τῶν ὀρφανῶν
καὶ ἀσεβειῶν διοικῶν, τρίτος ὁ πολέμαρχος, ὁ τῶν πολεμι-
3 κῶν ἐπιμελούμενος. οἱ δὲ θεσμοθέται ἐνιαυτὸν μόνον ἦρχον, 589
πρὸ τῆς ἀρχῆς κρινόμενοι περὶ τοῦ προλαβόντος παντὸς βίου.
καὶ εἰ μὲν εὑρέθησαν ἐν πᾶσι δίκαιοι, ἦρχον τὸν ἐνιαυτόν.
εἶτα πάλιν μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐκρίνοντο, εἰ καλῶς ἐν αὐτῷ
ἦρξαν· καὶ εἰ δικαίως ὤφθησαν ἄρξαντες, προσετίθεντο τῇ
βουλῇ τῶν Ἀρειοπαγιτῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑπέπιπτεν ἀρι
θμῷ. εἰ δὲ μή, ἐξεβάλλοντο. τρίτη διαφορά, ὅτι ἡ μὲν τῶν
πεντακοσίων κατ' ἐνιαυτὸν διεδέχετο, ἡ δὲ τῶν Ἀρειοπαγι-
τῶν ἦν ἀδιάδοχος· εἰ μὴ γάρ τις ἥμαρτε μεγάλως, οὐκ ἐξε-
4 βάλλετο. ἐπειδὴ δὲ οὐ πρόκειται ἡμῖν περὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ
πάγῳ βουλῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν πεντακοσίων, ἀναγκαῖον
μαθεῖν ἡμᾶς πῶς ἦρχεν. ἰστέον ὅτι οὐκ ἐψήφιζον οἱ Ἀθη-
ναῖοι τοὺς μῆνας κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον, ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ
κατὰ τὸν σεληνιακόν. κατὰ γὰρ τὸν ἡλιακὸν ἔχει ὁ ἐνιαυ-
τὸς ἡμέρας τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε, ὥστε συμβαίνει ἔχειν
τὸν μῆνα ἡμέρας τριάκοντα καὶ τρίτον καὶ δωδέκατον. δε-
κάκις γὰρ τριάκοντα τριακόσια, δὶς τριάκοντα ἑξήκοντα·
λοιπὰ πέντε. τὸ τρίτον τῶν δώδεκα τέσσαρα· λοιπὴ μία.
5 δωδέκατα δὲ τῆς μιᾶς δώδεκά ἐστι. κατὰ δὲ τὸν σεληνια-
κὸν δρόμον ὁ ἐνιαυτὸς ἔχει τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας,
ὥστε συμβαίνει τὸν μῆνα ἔχειν ἡμέρας εἰκοσιεννέα ἥμισυ.
δεκάκις γὰρ εἴκοσι διακόσια, δὶς εἴκοσι τεσσαράκοντα, δεκά-
κις ἐννέα ἐννενήκοντα, δὶς ἐννέα δεκαοκτώ, καὶ τὸ ἥμισυ
τῶν δώδεκα ἕξ. ὥστε ὁμοῦ εἶναι ἡμέρας τριακοσίας πεντή-
κοντα τέσσαρας, ὑπολείπεσθαι δὲ κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον
ἡμέρας ἕνδεκα, ἃς Ἀθηναῖοι κατὰ τριετίαν συνάγοντες ἐποί-
6 ουν τὸν ἐμβόλιμον μῆνα τριάκοντα τριῶν ἡμερῶν. ἔχει γοῦν 590
ὁ ἐνιαυτὸς κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον τριακοσίας πεντή-
κοντα τέσσαρας ἡμέρας. καὶ τὰς μὲν δ' ἡμέρας ἐκάλουν οἱ

Ἀθηναῖοι ἀρχαιρεσίας· ἐν αἷς ἄναρχος ἡ Ἀττικὴ ἦν. ἐν
ταύταις προεβάλλοντο τοὺς ἄρχοντας. ἦρχον οὖν οἱ πεντα-
κόσιοι τὰς τριακοσίας πεντήκοντα ἡμέρας. ἀλλ' ἐπειδὴ πολ-
λοὶ ἦσαν καὶ δυσχερῶς ἤνυον τὰ πράγματα, διεῖλον ἑαυτοὺς
εἰς δέκα μερίδας κατὰ τὰς φυλάς, ἀνὰ πεντήκοντα· τοσού-
τους γὰρ ἑκάστη φυλὴ προεβάλλετο. ὥστε συνέβαινε τοὺς
πεντήκοντα ἄρχειν τῶν ἄλλων ἀνὰ τριάκοντα πέντε ἡμέρας.
αὗται γὰρ αἱ τριάκοντα πέντε ἡμέραι εἰσὶ τὸ δέκατον μέρος
τοῦ ἐνιαυτοῦ· δεκάκις γὰρ τριάκοντα τριακόσια, πεντάκις
7 δέκα πεντήκοντα. ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν οἱ πεντήκοντα πολλοὶ
ἦσαν εἰς τὸ ἄρχειν ἅμα, οἱ δέκα κατὰ κλῆρον εἷς ἦρχε μίαν
ἡμέραν τῶν ἑπτά, ὁμοίως δὲ ἕκαστος τῶν ἄλλων ἀπὸ κλήρου
ἦρχε τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν, ἄχρις οὗ πληρωθῶσιν αἱ ἑπτὰ
ἡμέραι. καὶ συνέβαινε τοῖς ἄρχουσι τρεῖς μὴ ἄρχειν. ἕκα-
στος δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκαλεῖτο ἐπιστάτης. διὰ τί δὲ
μίαν μόνην ἦρχεν; ἐπειδὴ αὐτὸς τὰς κλεῖς τῆς ἀκροπόλεως
ἐπιστεύετο καὶ πάντα τὰ χρήματα τῆς πόλεως. ἵν' οὖν μὴ
ἐρασθῇ τυραννίδος, διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν ἐποίουν αὐτὸν
ἄρξαι. ἰστέον δ' ὅτι οἱ μὲν πεντήκοντα ἐκαλοῦντο πρυτά-
νεις, οἱ δὲ δέκα πρόεδροι, ὁ δὲ εἷς ἐπιστάτης. μετιτέον δὲ
ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ προκειμένου λόγου.

8 Ἔθος ἦν τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων λαμβάνουσαν
χρήματα ἀπὸ τοῦ δήμου καινὰς τριήρεις ποιεῖν. νόμος δὲ
ἦν τὴν βουλὴν τὴν δόξασαν τῷ δήμῳ καλῶς βεβουλευκέναι
στεφανοῦσθαι. αὕτη οὖν ἡ βουλή, περὶ ἧς ὁ λόγος, λα- 591
βοῦσα τὰ χρήματα ἐκ τοῦ δήμου τὰς τριήρεις οὐκ ἐποίησεν,
ἐδόκει δ' εἰς τὰ ἄλλα πάντα καλῶς βεβουλευκέναι. ὁ γοῦν
Ἀνδροτίων ὁ ῥήτωρ, προστάτης ὢν ταύτης τῆς βουλῆς,
ἔγραψε ψήφισμα στεφανωθῆναι τὴν βουλήν. τούτου ἐλά-
βοντο τοῦ ψηφίσματος ὡς παρανόμως γραφέντος Εὐκτήμων
καὶ Διόδωρος, ἐχθροὶ ὄντες τοῦ Ἀνδροτίωνος. ἔστιν οὖν ἡ
στάσις πραγματικὴ ἔγγραφος, ἐπίσκεψις μέλλοντος χρόνου, εἰ
9 δεῖ τόδε ποιῆσαι ἢ εἰ δεῖ τόδε δοῦναι ἢ μή. καὶ ἐπειδὴ
πρὸς τὴν στάσιν τοῦ λόγου συμβάλλεται ἡμῖν τὸ μαθεῖν τὰς

*δικαιολογίας, φέρε πρῶτον τὰς τῶν κατηγόρων ἐξετάσωμεν.
Εὐκτήμων οὖν καὶ Διόδωρος ἐπιλαμβάνονται κατὰ τέσσαρας
νόμους τοῦ ψηφίσματος, ὧν πρῶτός ἐστιν, ἀπροβούλευτον
ψήφισμα μὴ εἰσιέναι ἐν τῷ δήμῳ. ἐπειδὴ γὰρ πολὺς ἦν ὁ
δῆμος καὶ πολλάκις παρεκρούετο, μὴ νοῶν εἰ ἔχει ἐμφωλεύ-
ουσαν κακουργίαν, πρῶτον παρεπέμπετο εἰς τὴν βουλὴν τῶν
πεντακοσίων, καὶ αὕτη ἠρεύνα, εἰ ἔχει βλάβην τινὰ ἢ κα-
κουργίαν, καὶ οὕτως εἰσήγετο εἰς τὸν δῆμον. ἔδει οὖν αὐτὸν
πρῶτον εἰσενέγκαι τὸ ψήφισμα εἰς τὴν βουλήν. οὐκ εἰσή-
νεγκε δέ, ἐπειδὴ νεωστὶ ἄρξασα ἦν ἡ βουλή, καὶ ἐφοβεῖτο
μὴ διαφθονηθῇ· ἕκαστος γὰρ τὸν πρὸ αὐτοῦ θέλει δεῖξαι
10 κακῶς ἄρξαντα. δεύτερος νόμος, τὴν βουλὴν τὴν μὴ ποιή-
σασαν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν τὴν δωρεάν. τρίτος νόμος, τὸν
ἡταιρηκότα μὴ πολιτεύεσθαι· Ἀνδροτίων ἄρα, ὃς ἡταίρηκεν,
οὐκ ὤφειλε πολιτεύεσθαι. τέταρτος νόμος, τὸν ἔτι ὀφείλοντα
τῷ δημοσίῳ μὴ πολιτεύεσθαι· σὺ δὲ ὦ Ἀνδροτίων ὀφείλεις·
οὐκ ἄρα δεῖ σε πολιτεύεσθαι. εἴπωμεν δὲ καὶ τὰς τοῦ φεύ-* 592
11 *γοντος δικαιολογίας. ὁ τοίνυν Ἀνδροτίων πρὸς τὸν πρῶτον
νόμον ἔθει ἀγωνίζεται· λέγει γὰρ ὅτι ἔθος ἐκράτησεν ἀπρο-
βούλευτον ψήφισμα εἰσάγεσθαι ἐν τῷ δήμῳ. πρὸς δὲ τὸν
δεύτερον ἀντινομικῶς· παραφέρει γὰρ καὶ αὐτὸς ἕτερον νόμον,
λέγοντα τὴν βουλήν, ἐὰν δόξῃ καλῶς βεβουλευκέναι [ἐν] τῷ
δήμῳ, στεφανοῦσθαι. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους δύο παραγραφι-
κῶς ἀγωνίζεται, λέγων ὅτι ἄρτι οὐκ ὤφειλε κρίνεσθαι περὶ
τούτων.*

12 *Τινὲς δ' ἐπεχείρησαν τοῦτον τὸν λόγον εἰς στάσιν ἀνε-
νεγκεῖν πραγματικὴν τὴν πρὸς ἀντινομίαν, λέγοντες ὅτι
„ἰδοὺ καὶ ἐνταῦθα δύο νόμοι μάχονται ἀλλήλοις ἐκ περι-
στάσεως, ὧν ὁ εἷς παραβέβασται διὰ τὸ κυρωθῆναι τὸν
ἕτερον.“ ἀλλὰ λέγομεν ὅτι ἐν τῇ πραγματικῇ τῇ πρὸς ἀντι-
νομίαν οὐδέτερος παραβαίνεται, ἀλλὰ σκοποῦμεν ποῖον δεῖ
παραβαθῆναι. ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ οὐχ οὕτως· ὁ εἷς
γὰρ τῶν νόμων παραβέβασται, ὁ λέγων τὴν βουλὴν τὴν μὴ
ποιήσασαν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν. τοῦτο δὲ οὐκ*

ἴδιον πραγματικῆς τῆς πρὸς ἀντινομίαν, ἀλλὰ μόνης ἀντινομίας.

13 *Ἰστέον δὲ ὅτι, ἡνίκα δύο ὦσι κατήγοροι, ὧν ὁ μὲν εἷς νεώτερος, ὁ δὲ ἕτερος πρεσβύτερος, οὗτος λαμβάνει τὴν πρωτολογίαν κατὰ τιμήν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ Εὐκτήμων ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν ὡς πρεσβύτερος, καὶ εἶπε τὰ προοίμια καὶ τὴν κατάστασιν καὶ μέρος τι τῶν ἀγώνων. ὁ δὲ Διόδωρος, ἰδιώτης ὤν, ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους τὸν παρόντα λόγον. καὶ ἔστι δευτερολογία, ἔχει δὲ ἃ παρέλιπεν ὁ Εὐκτήμων.*

Ὅπερ Εὐκτήμων ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ' 593
Ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν καὶ δίκην ὑπὲρ αὑτοῦ λαβεῖν, τοῦτο κἀγὼ πειράσομαι ποιεῖν ἂν ἄρ' οἷός τ' ὦ. συμβέβηκεν δέ, πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους Εὐκτήμονος ὑβρισμένου, ἐλάττω ταῦτ' εἶναι τῶν ἐμοὶ γεγενημένων δι' Ἀνδροτίωνος πραγμάτων. οὗτος μέν γ' εἰς χρήματα καὶ τὸ παρ' ὑμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν ἐπεβουλεύθη· ἐμὲ δ' οὐδ' ἂν ἐδέξατο τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδὲ εἷς, εἰ τὰ κατασκευασθένθ' ὑπὸ τούτου παρ' ὑμῖν ἐπιστεύθη.
2 *αἰτιασάμενος γάρ με, ἃ καὶ λέγειν ἂν ὀκνήσειέν τις, εἰ μὴ τύχοι προσόμοιος ὢν τούτῳ, τὸν πατέρ' ὡς ἀπέκτον' ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ, κατασκευάσας ἀσεβείας γραφήν, οὐκ ἐπ' ἐμέ, ἀλλ' ἐπὶ τὸν θεῖόν μου, γράψας ἀσεβεῖν ἐμοὶ συνιόντ' εἰς ταὐτὸν ὡς πεποιηκότι ταῦτα, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν, ὃν εἰ συνέβη τόθ' ἁλῶναι, τίς ἂν ἀθλιώτερ' ἐμοῦ πεπονθὼς ἦν ὑπὸ τούτου; τίς γὰρ ἂν ἢ φίλος ἢ ξένος εἰς ταὐτό ποτ' ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἐμοί; τίς δ' ἂν εἴασε πόλις που παρ' ἑαυτῇ γενέσθαι, τὸν τὸ τοιοῦτ' ἀσέβημα δοκοῦντ' εἰργάσθαι; οὐκ ἔστ' οὐδὲ*
3 *μία. ἐγὼ τοίνυν ταῦτα μὲν οὐ παρὰ μικρὸν ἀγωνιζό-*

μενος παρ' ὑμῖν ἀπελυσάμην, ἀλλ' ὥστε τὸ πέμπτον
μέρος μὴ λαβεῖν τούτους τῶν ψήφων· τουτονὶ δὲ 594
μεθ' ὑμῶν πειράσομαι καὶ νῦν καὶ τὸν ἄλλον ἅπαντ'
ἀμύνεσθαι χρόνον. καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἔχων ἔτι πολλὰ
λέγειν ἐάσω· περὶ δ' ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον νυνὶ καὶ
περὶ ὧν οὗτος δημοσίᾳ πεπολιτευμένος οὐκ ὀλίγ' ὑμᾶς
ἔβλαψεν, ἅ μοι παραλείπειν Εὐκτήμων ἐδόκει, βέλτιον
δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ταῦτα διεξελθεῖν ἐν βραχέσιν πειρά-
4 σομαι. ἐγὼ γὰρ εἰ μὲν ἑώρων τιν' ἁπλῆν τούτῳ περὶ
ὧν φεύγει πρὸς ὑμᾶς οὖσαν ἀπολογίαν, οὐκ ἂν ἐποι-
ούμην περὶ αὐτῆς μνείαν οὐδεμίαν. νῦν δ' οἶδα σα-
φῶς ὅτι οὗτος ἁπλοῦν μὲν οὐδὲ δίκαιον οὐδὲν ἂν
εἰπεῖν ἔχοι, ἐξαπατᾶν δ' ὑμᾶς πειράσεται πλάττων καὶ
παράγων πρὸς ἕκαστα τούτων κακούργους λόγους. ἔστιν
γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τεχνίτης τοῦ λέγειν καὶ πάντα
τὸν βίον ἐσχόλακεν τούτῳ. ὑπὲρ οὖν τοῦ μὴ παρα-
κρουσθέντας ὑμᾶς ἐναντία μὲν τοῖς ὀμωμοσμένοις πει-
σθῆναι ψηφίσασθαι, ἀφεῖναι δὲ τοῦτον ὃν ὑμῖν πολ-
λῶν ἕνεκ' ἄξιον κολάσαι, προσέχετε τὸν νοῦν οἷς ἐρῶ,
ἵν' ἀκούσαντες ἐμοῦ πρὸς ἕκαστον τῶν ὑπὸ τούτου
ῥηθησομένων ἔχηθ' ὑπολαμβάνειν ἃ δεῖ.
5 Ἔστιν γὰρ εἷς μὲν ὃν οἴεται τεχνικῶς ἔχειν αὐτῷ
λόγος περὶ τοῦ ἀπροβουλεύτου. νόμος ἐστί, φησίν,
ἐὰν ἀξίως ἡ βουλὴ δοκῇ βουλεῦσαι δωρειᾶς, διδόναι
τὸν δῆμον τὴν δωρειὰν αὐτῇ. ταῦτ' ἐπήρετο, φησίν,
οὑπιστάτης, διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος, ἔδοξεν. οὐδὲν
δεῖ, φησί, προβουλεύματος ἐνταῦθα· κατὰ γὰρ νόμον
ἦν τὰ γιγνόμενα. ἐγὼ δ' αὐτὸ τοὐναντίον οἶμαι, νο-
μίζω δὲ καὶ ὑμῖν συνδόξειν, περὶ τούτων δεῖν τὰ προ-
βουλεύματ' ἐκφέρειν μόνων, περὶ ὧν κελεύουσιν οἱ 595
νόμοι, ἐπεὶ περί γ' ὧν μὴ κεῖνται νόμοι, οὐδὲ γράφειν

6 τὴν ἀρχὴν προσῆκ' οὐδὲ ἓν δήπου. φησὶ τοίνυν τοῦ-
τον ἁπάσας τὸν τρόπον εἰληφέναι τὰς βουλὰς, ὅσαι
πώποτ' ἔχουσι παρ' ὑμῶν δωρειάν, καὶ οὐδεμιᾷ γεγε-
νῆσθαι προβούλευμα πώποτε. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν οὐχὶ
λέγειν αὐτὸν ἀληθῆ, μᾶλλον δ' οἶδα σαφῶς· οὐ μὴν
ἀλλ' εἰ τοῦτο τοιοῦτ' ἐστὶν τὰ μάλιστα, ὁ νόμος δὲ
λέγει τἀναντία, οὐχ ὅτι πολλάκις ἡμάρτηται δήπου
πρότερον, διὰ τοῦτ' ἐπεξαμαρτητέον ἐστὶ καὶ νῦν, ἀλλὰ
τοὐναντίον ἀρκτέον, ὡς ὁ νόμος κελεύει, τὰ τοιαῦτα
7 ποιεῖν ἀναγκάζειν ἀπὸ σοῦ πρώτου. σὺ δὴ μὴ λέγ'
ὡς γέγονεν τοῦτο πολλάκις, ἀλλ' ὡς οὕτω προσήκει
γίγνεσθαι. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους
ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτ' ἐμιμήσω, διὰ τοῦτ' ἀποφεύγοις
ἂν δικαίως, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἁλίσκοιο· ὥσπερ γὰρ
εἴ τις [ἐκείνων] προήλω, σὺ ταῦτ' οὐκ ἂν ἔγραψας,
οὕτως ἐὰν σὺ νῦν δίκην δῷς, ἄλλος οὐ γράψει.

8 Περὶ τοίνυν τοῦ νόμου τοῦ διαρρήδην οὐκ ἐῶν-
τος ἐξεῖναι μὴ ποιησαμένῃ τῇ βουλῇ τὰς τριήρεις αἰ-
τῆσαι τὴν δωρειάν, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι τὴν ἀπολογίαν
ἣν ποιήσεται, καὶ θεωρῆσαι τὴν ἀναίδειαν τοῦ τρόπου
δι' ὧν ἐγχειρεῖ λέγειν. ὁ νόμος, φησίν, οὐκ ἐᾷ τὴν
βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρειάν, ἐὰν μὴ ποιήσηται τὰς
τριήρεις· ὁμολογῶ. δοῦναι δέ γ' οὐδαμοῦ, φησί, κω-
λύει τὸν δῆμον. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἔδωκ' αἰτούσῃ, παρὰ
τὸν νόμον εἴρηκα· εἰ δὲ μὴ πεποίημαι μνείαν περὶ τῶν
νεῶν ἐν ὅλῳ τῷ ψηφίσματι, ἀλλ' ἕτερ' ἅττα λέγω δι'
ἃ τὴν βουλὴν στεφανῶ, πῶς παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα; 596
9 ἔστι δὴ πρὸς ταῦτ' οὐ χαλεπὸν τὰ δίκαι' ὑμῖν ἀντει-
πεῖν, ὅτι πρῶτον μὲν οἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς καὶ
ὁ ταῦτ' ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης ἠρώτων καὶ διαχειρο-
τονίαν ἐδίδοσαν, ὅτῳ δοκεῖ δωρειᾶς ἀξίως ἡ βουλὴ

*βεβουλευκέναι καὶ ὅτῳ μή· καίτοι τούς γε μὴ αἰτοῦν-
τας μηδὲ λαβεῖν ἀξιοῦντας [τὴν ἀρχὴν] οὐδ' ἐπερωτᾶν
10 προσῆκεν. πρὸς τοίνυν τούτοις ἔστιν ἃ Μειδίου κατη-
γοροῦντος τῆς βουλῆς καὶ ἄλλων τινῶν, ἀναπηδῶντες
οἱ βουλευταί, ἐδέοντο μὴ σφᾶς ἀφελέσθαι τὴν δωρειάν.
καὶ ταῦτ' οὐ παρ' ἐμοῦ δεῖ πυθέσθαι τοὺς δικάζοντας
ὑμᾶς, ἀλλ' αὐτοὶ παρόντες ἴστ' ἐν τῷ δήμῳ γενόμενα.
ὥσθ' ὅταν μὲν μὴ φῇ τὴν βουλὴν αἰτεῖν, ταῦθ' ὑπο-
λαμβάνετε· ὅτι δ' οὐδὲ τὸν δῆμον ἐᾷ διδόναι μὴ ποιη-
11 σαμένοις τὰς ναῦς ὁ νόμος, καὶ τοῦτ' ἐπιδείξω. διὰ
ταῦτα γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον
ὁ νόμος, μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μὴ ποιησαμένῃ τὰς
τριήρεις αἰτῆσαι τὴν δωρειάν, ἵνα μηδὲ βιασθῆναι μηδ'
ἐξαπατηθῆναι γένοιτ' ἐπὶ τῷ δήμῳ. οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν
ὁ τιθεὶς τὸν νόμον, ἐπὶ τῇ τῶν λεγόντων δυνάμει τὸ
πρᾶγμα καταστῆσαι, ἀλλ' ὃ δίκαιον ἦν εὑρεῖν ἅμα καὶ
συμφέρον τῷ δήμῳ, νόμῳ τετάχθαι. τὰς τριήρεις οὐ
πεποίησαι; μὴ τοίνυν αἴτει τὴν δωρειάν. ὅπου δ' αἰτεῖν
οὐκ ἐᾷ, πῶς οὐ σφόδρα δοῦναί γε κωλύει;*

*12 Ἄξιον τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κἀκεῖνο ἐξετά-
σαι, τί δήποτ', ἂν τἄλλα πάνθ' ἡ βουλὴ καλῶς βου-
λεύσῃ καὶ μηδεὶς ἔχῃ μηδὲν ἐγκαλέσαι, τὰς δὲ τριήρεις
μὴ ποιήσηται, οὐκ ἔξεστι λαβεῖν τὴν δωρειάν. εὑρή-
σετε γὰρ τοῦτ' ἰσχυρὸν ὑπὲρ τοῦ δήμου κείμενον.* 597
*οἶμαι γὰρ ἂν μηδέν' ἀντειπεῖν, ὡς οὐχ ὅσα πώποτε
τῇ πόλει γέγον' ἢ νῦν ἔστ' ἀγάθ' ἢ θάτερα, ἵνα μηδὲν
εἴπω φλαῦρον, ἐκ τῆς τῶν τριήρων, τὰ μὲν κτήσεως,
13 τὰ δ' ἀπουσίας γέγονεν. οἷον — πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι
λέγειν καὶ παλαιὰ καὶ καινά· ἃ δ' οὖν πᾶσιν μάλιστ'
ἀκοῦσαι γνώριμα, τοῦτο μέν, εἰ βούλεσθ', οἱ τὰ προ-
πύλαια καὶ τὸν παρθενῶν' οἰκοδομήσαντες ἐκεῖνοι καὶ*

*τἄλλ' ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἱερὰ κοσμήσαντες, ἐφ' οἷς
φιλοτιμούμεθα πάντες εἰκότως, ἴστε δήπου τοῦτ' ἀκοῇ,
ὅτι τὴν πόλιν ἐκλιπόντες καὶ κατακλεισθέντες εἰς Σα-
λαμῖνα, ἐκ τοῦ τριήρεις ἔχειν πάντα μὲν τὰ σφέτερ'
αὐτῶν καὶ τὴν πόλιν τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες ἔσωσαν,
πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων ἀγαθῶν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι
κατέστησαν αἴτιοι, ὧν οὐδ' ὁ χρόνος τὴν μνήμην ἀφε-
14 λέσθαι δύναται. εἶεν· ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ἀρχαῖα καὶ πα-
λαιά. ἀλλ' ἃ πάντες ἑωράκατ', ἴσθ' ὅτι πρῴην Εὐ-
βοεῦσιν ἡμερῶν τριῶν ἐβοηθήσατε, καὶ Θηβαίους ὑπο-
σπόνδους ἀπηλλάξατε. ἆρ' οὖν ταῦτ' ἐπράξατ' ἂν οὕτως
ὀξέως, εἰ μὴ ναῦς εἴχετε καινὰς ἐν αἷς ἐβοηθήσατε;
ἀλλ' οὐκ ἂν ἠδύνασθε. ἄλλα πόλλ' ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν,
ἃ τῇ πόλει γέγον' ἐκ τοῦ ταύτας κατεσκευάσθαι καλῶς
15 ἀγαθά. εἶεν· ἐκ δὲ τοῦ κακῶς πόσα δεινά; τὰ μὲν
πόλλ' ἐάσω· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Δεκελεικοῦ πολέμου (τῶν
γὰρ ἀρχαίων ἕν, ὃ πάντες ἐμοῦ μᾶλλον ἐπίστασθ' ὑπο-
μνήσω) πολλῶν καὶ δεινῶν ἀτυχημάτων συμβάντων τῇ
πόλει, οὐ πρότερον τῷ πολέμῳ παρέστησαν, πρὶν τὸ
ναυτικὸν αὐτῶν ἀπώλετο. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν;* 598
*τὸν τελευταῖον γὰρ ἴστε [τὸν] πρὸς Λακεδαιμονίους
πόλεμον, ὅτε μὲν ναῦς οὐκ ἐδοκεῖτ' ἀποστεῖλαι δυνή-
σεσθαι, πῶς διέκειθ' ἡ πόλις. ἴστ' ὀρόβους ὄντας
ὠνίους. ἐπειδὴ δ' ἀπεστείλατε, εἰρήνης ἐτύχεθ' ὁποίας
16 τινὸς ἠβούλεσθε. ὥστε δικαίως ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τηλικαύτην ἐχουσῶν ῥοπὴν ἐφ' ἑκάτερα τῶν τριήρων,
τοῦτον ὅρον τεθείκατε τῇ βουλῇ, πότερ' αὐτὴν δεῖ
λαβεῖν τὴν δωρειὰν ἢ οὔ. εἰ γὰρ πάντα τἄλλα διοι-
κήσειε καλῶς, δι' ὧν δὲ τό τ' ἐξ ἀρχῆς ταῦτ' ἐκτησά-
μεθα καὶ νῦν σῴζομεν, ταύτας μὴ ποιήσαιτο, τὰς
τριήρεις λέγω, οὐδὲν ἐκείνων ὄφελος· τὴν γὰρ τῶν*

ὅλων σωτηρίαν πρῶτον ὑπάρχειν δεῖ παρεσκευασμένην
τῷ δήμῳ. οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτ' ἐλήλυθε τοῦ νομί-
ζειν αὑτῷ καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἐξεῖναι πᾶν ὅ τι ἂν
βούληται, ὥστε βεβουλευκυίας μὲν τἄλλ' ὃν τρόπον
ὑμεῖς ἀκούετε τῆς βουλῆς, οὐ πεποιημένης δὲ τὰς τριή-
ρεις, γέγραφεν δοῦναι τὴν δωρειάν.
17 Καὶ ταῦθ' ὡς μὲν οὐ παρὰ τὸν νόμον ἐστίν, οὔτ'
ἂν οὗτος ἔχοι λέγειν οὔθ' ὑμεῖς πεισθείητε· ἀκούω δ'
αὐτὸν τοιοῦτον ἐρεῖν τιν' ἐν ὑμῖν λόγον, ὡς οὐχ ἡ
βουλὴ γέγον' αἰτία τοῦ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς, ἀλλ'
ὁ τῶν τριηροποιικῶν ταμίας ἀποδρὰς ᾤχετ' ἔχων πένθ'
ἡμιτάλαντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἀτύχημα συμβέβηκεν. ἐγὼ
δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο θαυμάζω, εἰ στεφανοῦν ἐπὶ
τοῖς ἠτυχημένοις ἠξίου τὴν βουλήν· τῶν κατορθου-
μένων γὰρ ἔγωγ' ἡγούμην ἔργων τὰς τοιαύτας ὡρί-
σθαι τιμάς· ἔπειτα κἀκεῖν' ἔτι βούλομαι φράσαι πρὸς
18 ὑμᾶς. οὔ φημι δίκαιον εἶναι περὶ ἀμφοῖν λέγειν, καὶ 599
ὡς οὐ παρὰ τὸν νόμον ἡ δωρειὰ δέδοται, καὶ ὡς οὐ
διὰ τὴν βουλὴν οὐκ εἰσὶν αἱ τριήρεις. εἰ μὲν γὰρ δι-
δόναι καὶ μὴ ποιησαμένῃ προσήκει, τί τοῦτο δεῖ λέγειν,
δι' ὅντινα δήποτ' οὐ πεποίηνται; εἰ δ' οὐκ ἔξεστι, τί
μᾶλλον, ἂν διὰ τὸν δεῖν' ἢ τὸν δεῖν' ἐπιδείξῃ μὴ πε-
19 ποιημένας, ἐκείνῃ προσῆκε λαβεῖν; χωρὶς δὲ τούτων
ἔμοιγε δοκοῦσιν αἵρεσιν ὑμῖν οἱ τοιοῦτοι λόγοι διδό-
ναι, πότερ' οἴεσθε δεῖν προφάσεις καὶ λόγους ἀκούειν
τῶν ἀδικούντων ὑμᾶς ἢ ναῦς κεκτῆσθαι. εἰ μὲν γὰρ
τούτου ταῦτ' ἀποδέξεσθε, ἔσται δῆλον ἁπάσαις ταῖς
βουλαῖς, ὅτι δεῖ πρόφασιν πιθανὴν ἐξευρεῖν πρὸς ὑμᾶς,
οὐχὶ τριήρεις ποιήσασθαι· ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν χρή-
20 ματ' ἀναλωθήσεται, ναῦς δ' οὐχ ἕξετε ὑμεῖς. ἐὰν δ',
ὡς ὁ νόμος λέγει καὶ δεῖ τοὺς ὀμωμοκότας, πικρῶς καὶ

ἁπλῶς τὰς μὲν προφάσεις ἀνέλητε, φανῆτε δ' ἀφῃρη-
μένοι τὴν δωρειὰν ὅτι τὰς ναῦς οὐ πεποίηνται, πάντες
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πεποιημένας ὑμῖν παραδώσουσι τὰς
τριήρεις, πάντα τἄλλα παρ' ὑμῖν ἑορακότες ἀσθενέστερα
τοῦ νόμου γεγενημένα. ὅτι τοίνυν οὐδ' αἴτιος ἄλλος
οὐδεὶς ἀνθρώπων [ἐστὶ] τοῦ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς,
τοῦτο σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω· ἀνελοῦσα γὰρ τὸν νόμον,
τοῦτον ἐχειροτόνησεν ἑαυτῇ.

21 Ἔτι τοίνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν περὶ τοῦ τῆς ἑταιρή-
σεως νόμου, ὡς ὑβρίζομεν ἡμεῖς καὶ βλασφημίας οὐχὶ
προσηκούσας κατ' αὐτοῦ ποιούμεθα. καὶ φησὶ δεῖν
ἡμᾶς, εἴπερ ἐπιστεύομεν εἶναι ταῦτ' ἀληθῆ, πρὸς τοὺς
θεσμοθέτας ἀπαντᾶν, ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλιῶν ἐκινδυνεύ-
ομεν, εἰ καταψευδόμενοι ταῦτ' ἐφαινόμεθα· νῦν δὲ
φενακίζειν αἰτίας καὶ λοιδορίας κενὰς ποιουμένους, 600
22 καὶ ἐνοχλεῖν οὐ δικασταῖς τούτων οὖσιν ὑμῖν. ἐγὼ δ'
οἴομαι δεῖν ὑμᾶς πρῶτον μὲν ἐκεῖνο λογίζεσθαι παρ'
ὑμῖν αὐτοῖς, ὅτι πάμπολυ λοιδορία τε καὶ αἰτία κεχω-
ρισμένον ἐστὶν ἐλέγχου. αἰτία μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις
ψιλῷ χρησάμενος λόγῳ μὴ παράσχηται πίστιν ὧν λέγῃ,
ἔλεγχος δ', ὅταν ὧν εἴπῃ τις καὶ τἀληθὲς ὁμοῦ δείξῃ.
ἔστι τοίνυν ἀνάγκη τοὺς ἐλέγχοντας ἢ τεκμήρια δει-
κνύναι, δι' ὧν ἐμφανιοῦσι τὸ πιστὸν ὑμῖν, ἢ τὰ εἰ-
κότα φράζειν, ἢ μάρτυρας παρέχεσθαι· οὐ γὰρ οἷόν τ'
ἐνίων αὐτόπτας ἐστὶ καταστῆσαι, ἀλλ' ἂν ἐπιδεικνύῃ
τίς τι τούτων, ἱκανὸν νομίζετ' ἔλεγχον ἔχειν ὑμεῖς εἰ-
23 κότως τῆς ἀληθείας ἑκάστοτε. ἡμεῖς τοίνυν οὐκ ἐκ
λόγων εἰκότων οὐδὲ τεκμηρίων, ἀλλὰ παρ' οὗ μάλιστα
δίκην ἔστι λαβεῖν [τούτῳ], τοῦτ' ἐπιδείκνυμεν, ἄνδρα
παρεσχηκότα γραμματεῖον, ἐν ᾧ τὰ τούτῳ βεβιωμέν'
ἔνεστιν, ὃς αὑτὸν ὑπεύθυνον ποιήσας μαρτυρεῖ ταῦτα.

*ὥσθ᾽ ὅταν μὲν λοιδορίαν ταῦτα καὶ αἰτίαν εἶναι φῇ,
ὑπολαμβάνεθ᾽ ὡς ταῦτα μέν ἐστιν ἔλεγχος, ἃ δ᾽ οὗτος
ποιεῖ, ταῦτα λοιδορία καὶ αἰτία· ὅταν δ᾽ ὅτι πρὸς τοὺς
θεσμοθέτας προσῆκεν ἐπαγγέλλειν ἡμῖν, ἐκεῖνο ὑπο-
λαμβάνετε, ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν ὕστερον, ἐπειδὰν
νῦν περὶ ὧν εἰσῆκται δῷ λόγον, καὶ νῦν προσηκόντως*
24 *περὶ τοῦ νόμου λέγομεν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλον τιν᾽ ἀγῶν᾽
ἀγωνιζομένου σου ταῦτα κατηγοροῦμεν, δικαίως ἂν
ἠγανάκτεις· εἰ δ᾽ ὁ μὲν νῦν ἐνεστηκὼς ἀγών ἐστι παρα-
νόμων, οἱ νόμοι δ᾽ οὐκ ἐῶσι λέγειν οὐδὲ τὰ ἔννομα
τοὺς οὕτω βεβιωκότας, ἡμεῖς δ᾽ ἐπιδείκνυμεν οὐ μόνον
εἰρηκότ᾽ αὐτὸν παράνομα, ἀλλὰ καὶ βεβιωκότα [παρα-
νόμως], πῶς οὐχὶ προσήκει λέγειν περὶ τούτου τοῦ* 601
νόμου δι᾽ οὗ ταῦτ᾽ ἐλέγχεται;
25 *Καὶ μὴν κἀκεῖνό γε δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι τοὺς
νόμους ὁ τιθεὶς τούτους Σόλων καὶ τῶν ἄλλων τοὺς
πολλούς, οὐδὲν ὅμοιος ὢν τούτῳ [νομοθέτης], οὐχ ἕν᾽
ἔδωκε τρόπον περὶ τῶν ἀδικημάτων ἑκάστων λαμβάνειν
δίκην τοῖς βουλομένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ
πολλαχῶς. ᾔδει γὰρ οἶμαι τοῦθ᾽ ὅτι τοὺς ἐν τῇ πόλει
πάντας ὁμοίους γενέσθαι, ἢ δεινοὺς καὶ θρασεῖς ἢ
μετρίους, οὐκ ἂν εἴη. εἰ μὲν οὖν, ὡς τοῖς μετρίοις
δίκην ἐξαρκέσει λαβεῖν, οὕτω τοὺς νόμους θήσει, μετ᾽
ἀδείας ἔσεσθαι πολλοὺς πονηροὺς ἡγεῖτο, εἰ δ᾽ ὡς τοῖς
θρασέσιν καὶ δυνατοῖς λέγειν, τοὺς ἰδιώτας οὐ δυνή-
σεσθαι τὸν αὐτὸν τούτοις τρόπον λαμβάνειν δίκην.*
26 *δεῖν δ᾽ ᾤετο μηδέν᾽ ἀποστερεῖσθαι τοῦ δίκης τυχεῖν,
ὡς ἕκαστος δύναται. πῶς οὖν ἔσται τοῦτο; ἐὰν πολλὰς
ὁδοὺς δῷ διὰ τῶν νόμων ἐπὶ τοὺς ἠδικηκότας, οἷον
τῆς κλοπῆς. ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πιστεύεις· απαγ᾽, ἐν
χιλίαις δ᾽ ὁ κίνδυνος. ἀσθενέστερος εἶ· τοῖς ἄρχουσιν*

ἐφηγοῦ τοῦτο ποιήσουσιν ἐκεῖνοι. οὐδέτερον βούλει
27 τούτων· γράφου. καταμέμφῃ σεαυτὸν καὶ πένης ὢν
οὐκ ἂν ἔχοις χιλίας ἐκτεῖσαι· δικάζου κλοπῆς πρὸς
διαιτητὴν καὶ οὐ κινδυνεύσεις. τούτων οὐδέν ἐστι
ταὐτό. τῆς ἀσεβείας κατὰ ταὔτ' ἔστ' ἀπάγειν, γράφε-
σθαι, δικάζεσθαι πρὸς Εὐμολπίδας, φαίνειν πρὸς τὸν
βασιλέα. περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὸν αὐτὸν τρόπον
28 σχεδόν. εἰ δή τις ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργός ἐστι μὴ 602
λέγοι, ἢ ὡς οὐκ ἀσεβής, ἢ ὅ τι δήποτ' εἴη δι' ὃ κρί-
νοιτο, διὰ ταῦτα δ' ἐκφεύγειν ἀξιοίη, εἰ μὲν ἀπηγμένος
εἴη, διότι πρὸς διαιτητὴν ἐξῆν αὐτῷ λαχεῖν καὶ γρά-
φεσθαι χρῆν, εἰ δὲ πρὸς διαιτητῇ φεύγοι, ὅτι χρῆν
σ' ἀπάγειν, ἵν' ἐκινδύνευες περὶ χιλιῶν, γέλως ἂν εἴη
δήπουθεν. οὐ γὰρ τόν γε μηδὲν πεποιηκότα δεῖ περὶ
τοῦ τρόπου ὅντινα χρὴ διδόναι δίκην ἀντιλέγειν, ἀλλ'
29 ὡς οὐ πεποίηκ' ἐπιδεικνύναι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον
Ἀνδροτίων καὶ σύ, μὴ διὰ ταῦτ' οἴου σοι προσήκειν
μὴ διδόναι δίκην εἰ γράφεις ἡταιρηκώς, ὅτι καὶ πρὸς
τοὺς θεσμοθέτας ἔσθ' ἡμῖν ἐπαγγελία· ἀλλ' ἢ δεῖξον
οὐ πεποιηκότα ταῦτα σαυτόν, ἢ δίκην ὕπεχ' ὧν γέ-
γραφάς τι τοιοῦτος ὤν· οὐ γὰρ ἔξεστί σοι. εἰ δέ σε
μὴ πάντας ὅσους διδόασιν οἱ νόμοι τρόπους τιμωρού-
μεθα, χάριν ἡμῖν ὧν παραλείπομεν, ἐκείνων ἔχε, μὴ
διὰ ταῦτ' ἀξίου μηδένα δοῦναι [τρόπον] δίκην.
30 Ἄξιον τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ τὸν θέντα
τὸν νόμον ἐξετάσαι Σόλωνα, καὶ θεάσασθαι ὅσην πρό-
νοιαν ἐποιεῖτο ἐν ἅπασιν οἷς ἐτίθει νόμοις τῆς πολι-
τείας, καὶ ὅσῳ περὶ τούτου μᾶλλον ἐσπούδαζεν ἢ περὶ
τοῦ πράγματος οὗ τιθείη τὸν νόμον. πολλαχόθεν μὲν
οὖν ἄν τις ἴδοι τοῦτο, οὐχ ἥκιστα δ' ἐκ τούτου του
νόμου, μήτε λέγειν μήτε γράφειν ἐξεῖναι τοῖς ἡταιρη-

*κόσιν. ἑώρα γὰρ ἐκεῖνο, ὅτι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν ἐξὸν
λέγειν οὐ λέγετε, ὥστε τοῦτό γ' οὐδὲν ἡγεῖτο βαρύ,
καὶ πόλλ' ἂν εἶχεν, εἴ γε κολάζειν ἐβούλετο τούτους,
31 χαλεπώτερα θεῖναι. ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐσπούδασεν, ἀλλὰ
ταῦτ' ἀπεῖπε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς πολιτείας. ᾔδει γὰρ
ᾔδει τοῖς αἰσχρῶς βεβιωκόσιν πασῶν οὖσαν ἐναντιω- 608
τάτην πολιτείαν, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔξεστι λέγειν τἀκείνων
ὀνείδη. ἔστι δ' αὕτη τίς; δημοκρατία. οὔκουν ἐνόμιζ'
ἀσφαλὲς, εἴ ποτε συμβήσεται, γενέσθαι συχνοὺς ἀνθρώ-
πους κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, εἰπεῖν μὲν δεινοὺς
καὶ θρασεῖς, τοιούτων δ' ὀνειδῶν καὶ κακῶν μεστούς·
32 πολλὰ γὰρ ἂν τὸν δῆμον ὑπ' αὐτῶν ὑπαχθέντ' ἐξα-
μαρτεῖν, κἀκείνους ἤτοι καταλῦσαί γ' ἂν πειρᾶσθαι τὸ
παράπαν τὸν δῆμον (ἐν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις, οὐδ' ἂν
ὦσιν ἔτ' Ἀνδροτίωνός τινες αἴσχιον βεβιωκότες, οὐκ
ἔστιν λέγειν κακῶς τοὺς ἄρχοντας) ἢ προάγειν ἂν ὡς
πονηροτάτους εἶναι, ἵν' ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν ὦσι. τὴν
οὖν ἀρχὴν τοῖς τοιούτοις ἀπεῖπε μὴ μετέχειν τοῦ συμ-
βουλεύειν, ἵνα μὴ φενακισθεὶς ὁ δῆμος ἐξαμάρτοι μηδέν.
ὧν ὀλιγωρήσας ὁ καλὸς κἀγαθὸς οὗτος, οὐ μόνον ᾤετο
δεῖν λέγειν καὶ γράφειν οὐκ ἐξόν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς
νόμους ταῦτα ποιεῖν.*

33 *Περὶ τοίνυν τοῦ νόμου καθ' ὅν, ὠφληκότος αὐτοῦ
τοῦ πατρὸς τῷ δημοσίῳ χρήματα, καὶ οὐκ ἐκτετεικότος,
οὐκ ἔξεστι λέγειν οὐδὲ γράφειν τούτῳ, ταὐτὰ δίκαια
λέγειν ἂν ἔχοιτ' εἰκότως, ἐὰν φῇ δεῖν ἡμᾶς ἐνδεικνύ-
ναι. τοῦτό τε γὰρ ποιήσομεν, οὐ μὰ Δί' οὐχὶ νῦν,
ἡνίκα δεῖ σ' ἑτέρων ὧν ἀδικεῖς δοῦναι λόγον, ἀλλ'
ὅταν ᾖ προσῆκον ἐκ τοῦ νόμου, καὶ νῦν δείκνυμεν
οὐκ ἐῶντα γράφειν σ', οὐδ' ἃ τοῖς ἄλλοις ἔξεστι, τὸν
34 νόμον. ὡς οὖν οὐκ ὦφλ' ὁ πατήρ σου, τοῦτ' ἐπίδειξον,*

ἢ ὡς οὐκ ἀποδρὰς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἀλλὰ τὰ χρήματ' ἐκτείσας. εἰ δὲ μὴ ταῦθ' ἕξεις δεικνύναι, οὐκ ἐξὸν γέγραφας· κληρονόμον γάρ σε καθίστησ' ὁ νόμος τῆς ἀτιμίας τῆς τοῦ πατρός, ὄντι δ' ἀτίμῳ σοι 604 λέγειν οὐ προσῆκ' οὐδὲ γράφειν. καὶ περὶ μὲν τῶν νόμων, οὓς παρεγραψάμεθα, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ἄν τι φενακίζειν ἐγχειρῇ καὶ παράγειν οὗτος, ταῦθ' ὑπολαμβάνειν, ἃ διεξελήλυθ' ἐγώ.

35 *Εἰσὶ* δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων αὐτῷ λόγοι πρὸς τὸ φενακίζειν ὑμᾶς εὖ μεμηχανημένοι, περὶ ὧν βέλτιον ὑμᾶς προακοῦσαι. ἔστιν γὰρ εἷς αὐτῷ τοιοῦτος, μὴ πεντακοσίους ὑμῶν αὐτῶν ἀφελέσθαι τὴν δωρειὰν μηδ' ὀνείδει περιβαλεῖν· ἐκείνων ἀγὼν, οὐκ ἐμός. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἐμέλλετ' ἀφαιρήσεσθαι τούτους μόνον, ἄλλο δὲ μηδὲν ὠφελήσειν τὴν πόλιν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς σφόδρα σπουδάζειν ἠξίουν· εἰ δὲ τῷ τοῦτο ποιῆσαι πλείους ἢ μυρίους τοὺς ἄλλους πολίτας βελτίους εἶναι προτρέψετε, πόσῳ κάλλιον τοσούτους παρασκευάσαι χρηστούς,
36 ἢ πεντακοσίοις ἀδίκως χαρίσασθαι; ὡς δ' οὐδ' ἔστιν ἁπάσης τὸ πρᾶγμα τῆς βουλῆς, ἀλλὰ τινῶν, οἵπερ εἰσὶν αἴτιοι τῶν κακῶν, καὶ Ἀνδροτίωνος, ἔχω λέγειν. τῷ γάρ ἐστιν ὄνειδος, εἰ σιωπῶντος αὐτοῦ καὶ μηδὲν γράφοντος, ἴσως δ' οὐδὲ τὰ πόλλ' εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσιόντος, μὴ λάβοι ἡ βουλὴ τὸν στέφανον; οὐδενὶ δήπουθεν, ἀλλὰ τοῦ γράφοντος καὶ πολιτευομένου καὶ πείθοντος ἃ βούλοιτο τὴν βουλήν· διὰ γὰρ τούτους
37 ἀνάξια τοῦ στεφανωθῆναι βεβούλευκεν. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ τὰ μάλιστα πάσης ἔσθ' ἀγὼν τῆς βουλῆς, ὅσῳ συμφέρει μᾶλλον ὑμῖν καταγνοῦσιν ἢ μὴ θεάσασθε. εἰ μὲν ἀπογνώσεσθ', ἐπὶ τοῖς λέγουσι τὸ βουλευτήριον ἔσται, ἂν δὲ καταγνῶτ', ἐπὶ τοῖς ἰδιώταις· ἑορακότες

γὰρ οἱ πολλοὶ διὰ τὴν τῶν λεγόντων πονηρίαν τήνδ'
ἀφῃρημένην τὴν βουλὴν τὸν στέφανον, οὐχὶ προήσον- 605
ται τούτοις τὰς πράξεις, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα ἐροῦσιν
αὐτοί. εἰ δὲ γενήσεται τοῦτο καὶ τῶν ἠθάδων καὶ
συνεστηκότων ῥητόρων ἀπαλλαγήσεσθε, ὄψεσθ' ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι πάνθ' ἃ προσήκει γιγνόμενα. ὥστ' εἰ
μηδενὸς εἵνεκ' ἄλλου, διὰ ταῦτα καταψηφιστέον.

38 *Ὃ τοίνυν ἕτερον δεῖ μὴ λαθεῖν ὑμᾶς, ἀκούσατε.*
ἴσως ἀναβήσεται καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ
Ἀντιγένης καὶ ὁ ἀντιγραφεὺς καί τινες ἄλλοι, οἵπερ
ἐκεῖ δι' ἑαυτῶν εἶχον μετὰ τούτου τὸ βουλευτήριον
καὶ τούτων τῶν κακῶν εἰσ' αἴτιοι. δεῖ δὴ πάντας
ὑμᾶς γιγνώσκειν ὅτι τούτοις ἐστὶ μὲν ἡ πρόφασις τῆς
συνηγορίας τῇ βουλῇ βοηθεῖν, τῇ δ' ἀληθείᾳ περὶ
αὐτῶν ἀγωνιοῦνται καὶ τῶν εὐθυνῶν, ἃς αὐτοὺς προσ-
39 *ήκει δοῦναι τῶν πεπραγμένων. ἔχει γὰρ οὕτως. ἂν*
μὲν ἀπογνῶτε τὴν γραφὴν ταύτην, ἅπαντές εἰσιν ἀπηλ-
λαγμένοι καὶ δίκην οὐδεὶς οὐδεμίαν μὴ δῷ· τίς γὰρ
ἔτ' ἂν καταψηφίσαιτ' ἐκείνων, τὴν βουλὴν ὑμῶν ἐστε-
φανωκότων, ἧς οὗτοι προέστασαν; ἐὰν δὲ καταγνῶτε,
πρῶτον μὲν τὰ εὔορκ' ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι, εἶτ' ἐπὶ
ταῖς εὐθύναις ἕκαστον τούτων λαμβάνοντες, ὃς μὲν ἂν
ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ, κολάσετε, ὃς δ' ἂν μή, τότ' ἀφή-
σετε. μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ τῆς βουλῆς λεγόντων καὶ τῶν
πολλῶν ἀκούετε, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ αὐτῶν παρακρουομένοις
ὀργίζεσθε.

40 *Ἔτι τοίνυν Ἀρχίαν οἶμαι τὸν Χολαργέα (καὶ γὰρ*
οὗτος ἐβούλευεν πέρυσιν) ὡς ἐπιεικῆ δεήσεσθαι καὶ
συνερεῖν αὐτοῖς. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὡδί πως ἀκούειν
Ἀρχίου, ἐρωτᾶν αὐτὸν ταῦθ', ἃ κατηγορεῖται τῆς βου-
λῆς, πότερ' αὐτῷ δοκεῖ καλῶς ἔχειν ἢ κακῶς· κἂν μὲν 606

φῇ καλῶς, μηκέτι τὸν νοῦν ὡς ἐπιεικεῖ προσέχειν, ἂν
δὲ κακῶς, τί δὴ ταῦτ' εἴα φάσκων ἐπιεικὴς εἶναι, πάλιν
41 αὐτὸν ἐρωτᾶτε. κἂν μὲν ἀντιλέγειν φῇ, μηδένα δ'
αὐτῷ πείθεσθαι, ἄτοπον δήπου νῦν λέγειν ὑπὲρ τῆς
τὰ βέλτιστ' οὐχὶ πειθομένης αὐτῷ βουλῆς· ἂν δὲ σιω-
πᾶν, πῶς οὐκ ἀδικεῖ, εἰ παρὸν ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας
ἀποτρέπειν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίει, νῦν δὲ λέγειν τολμᾷ,
ὡς δεῖ τοὺς τοσαῦτα κάκ' εἰργασμένους στεφανῶσαι;
42 Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδ' ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῶν
λόγων, ὅτι ταῦτα πάντ' αὐτῷ διὰ τὰς εἰσπράξεις γέ-
γονεν, ἃς ὑπὲρ ὑμῶν ὀλίγους εἰσπρᾶξαι φήσει πολλὰ
χρήματ' ἀναιδῶς οὐ τιθέντας. καὶ κατηγορήσει τού-
των, πρᾶγμα ῥᾴδιον οἶμαι [τῶν μὴ τιθέντων τὰς εἰσ-
φοράς], καὶ φήσει πᾶσαν ἄδειαν ἔσεσθαι τοῦ μὴ τι-
43 θέναι τὰς εἰσφοράς, εἰ καταψηφιεῖσθ' αὐτοῦ. ὑμεῖς δ'
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πρῶτον μὲν ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι
οὐ περὶ τούτων δικάσειν ὀμωμόκατε, ἀλλ' εἰ κατὰ τοὺς
νόμους τὸ ψήφισμ' εἶπεν, εἶθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστι,
κατηγορίαν ποιούμενον ὡς ἀδικοῦσί τινες τὴν πόλιν,
αὐτὸν ἀξιοῦν ὧν ἀδικεῖ μειζόνων ὄντων μὴ δοῦναι
δίκην· πολὺ γὰρ δήπου μεῖζόν ἐστ' ἀδίκημα γράφειν
44 παρὰ τοὺς νόμους ἢ τὴν εἰσφορὰν μὴ τιθέναι. ὅτι
τοίνυν οὐδ' εἰ φανερῶς ἔμελλεν ἁλόντος τούτου μηδεὶς
εἰσοίσειν μηδ' ἐθελήσειν εἰσπράττειν, οὐδ' οὕτως ἀπο-
ψηφιστέον, ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ὑμῖν παρὰ τὰς εἰσφο-
ρὰς τὰς ἀπὸ Ναυσινίκου, παρ' ἴσως τάλαντα τριακόσι'
ἢ μικρῷ πλείω, ἔλλειμμα τέτταρα καὶ δέκ' ἐστὶ τάλαντα, 607
ὧν ἑπτὰ οὗτος εἰσέπραξεν, ἐγὼ δὲ τίθημ' ἅπαντα. ἐπὶ
μὲν δὴ τοὺς ἑκόντας τιθέντας οὐ δεῖσθ' Ἀνδροτίωνος,
45 ἐπὶ τοὺς δ' ἐλλείποντας. ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκε-
πτέον, εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς

κειμένους νόμους καὶ τὸ εὐορκεῖν· εἰ γὰρ ἀποψηφι-
εἶσθε τούτου φανερῶς οὕτως παρὰ τοὺς νόμους εἰρη-
κότος, δόξετε πᾶσιν τὰ χρήματα ταῦτ' ἀντὶ τῶν νόμων
καὶ τῆς εὐορκίας ᾑρῆσθαι. ἃ οὐδ' ἂν εἰ παρ' ἑαυτοῦ
δοίη τις ὑμῖν, λαβεῖν ἄξιον, μή τί γ' ἐφ' ᾧ ἑτέρους
46 εἰσπράττειν. ὥσθ' ὅταν ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τῶν
ὅρκων καὶ τὴν γραφὴν ἐνθυμεῖσθε, ὅτι νῦν οὐ περὶ
πράξεως εἰσφορῶν ἐστίν, ἀλλ' εἰ δεῖ κυρίους εἶναι
τοὺς νόμους. καὶ περὶ τούτων μέν, ὃν τρόπον ὑμᾶς
ἀπάγων ἀπὸ τοῦ νόμου παρακρούεσθαι ζητήσει, καὶ
ἃ πρὸς ταῦθ' ὑμᾶς μνημονεύοντας μὴ 'πιτρέπειν προσ-
ήκει, πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι, καὶ ταῦθ' ἱκανὰ εἶναι
νομίζων, ἐάσω.

47 Βούλομαι δὲ καὶ τὰ πολιτεύματα ἐξετάσαι τοῦ
καλοῦ κἀγαθοῦ τούτου, δι' ὧν οὐκ ἔσθ' ὅ τι τῶν
δεινοτάτων ἐλλιπὼν φανήσεται· καὶ γὰρ ἀναιδῆ καὶ
θρασὺν καὶ κλέπτην καὶ ὑπερήφανον καὶ πάντα μᾶλ-
λον ἢ ἐν δημοκρατίᾳ πολιτεύεσθ' ἐπιτήδειον ὄντ' αὐτὸν
δείξω. καὶ πρῶτον μέν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν
τῶν χρημάτων εἴσπραξιν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ, μὴ τῇ τού-
του προσέχοντες ἀλαζονείᾳ τὸν νοῦν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμ',
48 οἷον γέγονεν τῇ ἀληθείᾳ, σκοποῦντες. οὗτος Εὐκτήμονα
φήσας τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτ' ἐξελέγξειν
ἢ παρ' αὑτοῦ καταθήσειν ὑποσχόμενος, καταλύσας ψηφί- 608
σματι κληρωτὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ἐπὶ τὴν
εἴσπραξιν παρέδυ. δημηγορίας δ' ἐπὶ τούτοις ποιού-
μενος, ὡς ἔστι τριῶν αἵρεσις, ἢ κατακόπτειν τὰ πομ-
πεῖα, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράτ-
49 τειν, αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς ὀφείλοντας εἰσ-
πράττειν, ταῖς ὑποσχέσεσιν κατέχων, καὶ διὰ τὸν
καιρὸν ὃς ἦν τότ' ἔχων ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις

νόμοις οὐκ ᾤετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ', εἰ μὴ τούτους
ἐνόμιζ' ἱκανοὺς, ἑτέρους τιθέναι, ψηφίσματα δ' εἶπεν
ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν ἠργολάβει καὶ
πολλὰ τῶν ὑμετέρων κέκλοφε, τοὺς ἕνδεκα γράψας
50 ἀκολουθεῖν μεθ' αὑτοῦ. εἶτ' ἔχων τούτους ἦγ' ἐπὶ τὰς
ὑμετέρας οἰκίας. καὶ τὸν μὲν Εὐκτήμον', ὃν εἰσπρά-
ξειν ἢ καταθήσειν αὐτὸς ἔφη τὰς εἰσφοράς, οὐδὲν εἶχεν
ἐλέγχειν περὶ τούτων, ὑμᾶς δ' εἰσέπραττεν, ὥσπερ οὐ
διὰ τὴν Εὐκτήμονος ἔχθραν ἐπὶ ταῦτ' ἐλθὼν, ἀλλὰ
51 διὰ [τὴν] ὑμετέραν. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέ-
γειν, ὡς οὐ χρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν
γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος κελεύει· τῶν ἄλλων εἵνεκα·
τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι τοσούτων χρημάτων [τοῦτον τὸν τρόπον]
εἰσπραχθέντων ὠφέλησθε, ὅσον ἐζημίωσθε τοιούτων
ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλοιτ'
ἐξετάσαι, τίνος εἵνεκα μᾶλλον ἄν τις ἕλοιτ' ἐν δημο-
κρατίᾳ ζῆν ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ' ἂν εὕροιτε προχειρό-
52 τατον, ὅτι πάντα πρᾳότερ' ἔστ' ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν 609
τοίνυν τῆς ὅπου βούλεσθ' ὀλιγαρχίας οὗτος ἀσελγέ-
στερος γέγονεν, παραλείψω. ἀλλὰ παρ' ἡμῖν πότε πώ-
ποτε δεινότατ' ἐν τῇ πόλει γέγονεν; ἐπὶ τῶν τριάκοντα,
πάντες ἂν εἴποιτε. τότε τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκούειν, οὐκ
ἔστιν ὅστις ἀπεστερεῖτο τοῦ σωθῆναι, ὃς ἑαυτὸν οἴκοι
κρύψειεν, ἀλλὰ τοῦτο κατηγοροῦσι τῶν τριάκοντα, ὅτι
τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως ἀπῆγον. οὗτος τοίνυν το-
σαύτην ὑπερβολὴν ἐποιήσατο τῆς ἑαυτοῦ βδελυρίας, ὥστ'
ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος, τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ
δεσμωτήριον καθίστη τοὺς ἕνδεκα ἄγων ἐπὶ τὰς οἰκίας.
53 καίτοι ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τί οἴεσθε, ὁπότ' ἄνθρωπος
πένης, ἢ καὶ πλούσιος, πολλὰ δ' ἀνηλωκὼς καί τιν'

*ἴσως τρόπον εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου, ἢ τέγος
ὡς τοὺς γείτονας ὑπερβαίνοι, ἢ ὑποδύοιθ' ὑπὸ κλίνην,
ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ σῶμ' ἁλοὺς εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕλκε-
σθαι, ἢ ἄλλ' ἀσχημονοίη, ἃ δούλων, οὐκ ἐλευθέρων
ἐστὶν ἔργα, καὶ ταῦθ' ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ὁρῷτο
ποιῶν, ἣν ὡς ἐλεύθερος ἠγγυήσατο καὶ τῆς πόλεως
πολίτης, ὁ δὲ τούτων αἴτιος Ἀνδροτίων εἴη, ὃν οὐδ'
ὑπὲρ αὑτοῦ δίκην λαμβάνειν ἐᾷ τὰ πεπραγμένα καὶ
54 βεβιωμένα, μή τί γ' ὑπὲρ τῆς πόλεως; καίτοι εἴ τις
ἔροιτ' αὐτόν, τὰς εἰσφορὰς πότερον τὰ κτήματ' ἢ τὰ
σώματ' ὀφείλει, τὰ κτήματα φήσειεν ἄν, εἴπερ ἀληθῆ
λέγειν βούλοιτο· ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος
οὖν εἵνεκ' ἀφεὶς τὸ τὰ χωρία δημεύειν καὶ τὰς οἰκίας
καὶ ταῦτ' ἀπογράφειν, ἔδεις καὶ ὕβριζες πολίτας ἀν-
θρώπους καὶ τοὺς ταλαιπώρους μετοίκους, οἷς ὑβρι-
55 στικώτερον ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς σαυτοῦ κέχρησαι; καὶ 610
μὴν εἰ θέλοιτε σκέψασθαι τί δοῦλον ἢ ἐλεύθερον εἶναι
διαφέρει, τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε, ὅτι τοῖς μὲν δού-
λοις τὸ σῶμα τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων ὑπεύθυνόν
ἐστι, τοῖς δ' ἐλευθέροις, κἂν τὰ μέγιστ' ἀτυχῶσιν,
τοῦτό γ' ἔνεστι σῶσαι· εἰς χρήματα γὰρ τὴν δίκην
περὶ τῶν πλείστων παρὰ τούτων προσήκει λαμβάνειν.
ὁ δὲ τοὐναντίον εἰς τὰ σώματα, ὥσπερ ἀνδραπόδοις,
56 ἐποιήσατο τὰς τιμωρίας. οὕτω δ' ἀνίσως καὶ πλεο-
νεκτικῶς ἔσχε πρὸς ὑμᾶς, ὥστε τὸν μὲν ἑαυτοῦ πατέρα
ᾤετο δεῖν, δημοσίᾳ δεθέντ' ἐπὶ χρήμασιν ἐν τῷ δε-
σμωτηρίῳ, μήτ' ἀποδόντα ταῦτα μήτε κριθέντ' ἀπο-
δρᾶναι, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ
ἑαυτοῦ θεῖναι, οἴκοθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕλκεσθαι.
εἶτ' ἐπὶ τούτοις, ὡς ὁτιοῦν ἐξὸν ἑαυτῷ ποιεῖν, Σινώπην
προσηνεχύραζεν καὶ Φανοστράτην, ἀνθρώπους πόρνας,*

57 οὐ μέντοι ὀφειλούσας εἰσφοράς. καίτοι εἴ τισιν ἄρα
δοκοῦσ᾽ ἐπιτήδειαι κεῖναι παθεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμά γ᾽
οὐκ ἐπιτήδειον γίγνεσθαι, τηλικοῦτό τινας φρονεῖν διὰ
καιρόν, ὥστε βαδίζειν ἐπ᾽ οἰκίας καὶ σκεύη φέρειν
μηδὲν ὀφειλόντων ἀνθρώπων. πολλὰ γὰρ ἄν τις ἴδοι
πολλοὺς ἐπιτηδείους ὄντας πάσχειν καὶ πεπονθέναι. ἀλλ᾽
οὐ ταῦτα λέγουσιν οἱ νόμοι, οὐδὲ τὰ τῆς πολιτείας ἔθη,
ἃ φυλακτέον ὑμῖν· ἀλλ᾽ ἔνεστ᾽ ἔλεος, συγγνώμη, πάνθ᾽
58 ἃ προσήκει τοῖς ἐλευθέροις. ὧν οὗτος ἁπάντων εἰκό-
τως οὐ μετέχει τῇ φύσει, οὐδὲ τῇ παιδείᾳ· πολλὰ γὰρ
ὕβρισται καὶ προπεπηλάκισται συνὼν οὐκ ἀγαπῶσιν
αὐτὸν ἀνθρώποις, ἀλλὰ δοῦναι μισθὸν δυναμένοις· ὧν 611
προσῆκέ σοι τὴν ὀργὴν οὐκ εἰς τῶν πολιτῶν τὸν τυ-
χόντ᾽ ἀφιέναι, οὐδ᾽ εἰς τὰς ὁμοτέχνους πόρνας, ἀλλ᾽
εἰς τὸν τοῦτον τὸν τρόπον σε θρέψαντα.

59 Ταῦτα τοίνυν ὡς μὲν οὐ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας
τοὺς νόμους, οὐχ ἕξει λέγειν οὗτος· οὕτω δ᾽ ἐστὶν
ἀναιδής, ὥστ᾽ ἐν τῷ δήμῳ, προάγωνας ἀεὶ κατασκευά-
ζων αὑτῷ τῆσδε τῆς γραφῆς, ἐτόλμα λέγειν, ὡς ὑπὲρ
ὑμῶν καὶ δι᾽ ὑμᾶς ἐχθροὺς ἐφ᾽ ἑαυτὸν εἵλκυκε καὶ
νῦν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶ κινδύνοις. ἐγὼ δ᾽ ὑμῖν ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι βούλομαι δεῖξαι τοῦτον οὔτε πεπον-
θότ᾽ οὐδ᾽ ὁτιοῦν κακὸν οὔτε μέλλοντα πάσχειν οὐδὲν
δι᾽ ὧν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξε, διὰ μέντοι τὴν αὑτοῦ βδε-
λυρίαν καὶ θεοισεχθρίαν πεπονθότα μὲν μέχρι τῆσδε
τῆς ἡμέρας οὐδέν, πεισόμενον δ᾽, ἂν τὰ δίκαια ποιῆθ᾽
60 ὑμεῖς. σκέψασθε γὰρ ὡδί. τί ποθ᾽ ὑμῖν οὗτος ὑπέ-
σχετο, καὶ τί ποιεῖν αὐτὸν ἐχειροτονήσαθ᾽ ὑμεῖς; χρή-
ματ᾽ εἰσπράττειν. ἄλλο δὲ πρὸς τούτῳ τί ποιεῖν; οὐδὲ
ἕν. φέρε δὴ καθ᾽ ἕκαστον ὑπομνήσω τὴν εἴσπραξιν
ὑμᾶς. οὗτος εἰσέπραξε Λεπτίνην τὸν ἐκ Κοίλης τέτταρας

καὶ τριάκοντα δραχμάς, καὶ Θεόξενον τὸν Ἀλωπεκῆθεν
δραχμὰς ἑβδομήκοντα καὶ μικρόν τι πρός, καὶ τὸν Εὐ-
φήρου Καλλικράτην καὶ τὸν Τελέστου νεανίσκον· οὐκ
ἔχω γὰρ τοὔνομ' εἰπεῖν· σχεδὸν δὲ πάντας, οὓς εἰσέ-
πραξεν, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγω, οὐκ οἶδ' εἴ τιν'
61 ὑπὲρ μνᾶν ὀφείλοντα. πότερ' οὖν οἴεσθε τούτων ἕκα-
στον μισεῖν καὶ πολεμεῖν αὐτῷ διὰ τὴν εἰσφορὰν ταύ- 612
την, ἢ τὸν μὲν αὐτῶν, ὅτι πάντων ἀκουόντων ὑμῶν
ἐν τῷ δήμῳ δοῦλον ἔφη καὶ ἐκ δούλων εἶναι, καὶ
προσήκειν αὐτῷ τὸ ἕκτον μέρος εἰσφέρειν μετὰ τῶν
μετοίκων, τῷ δὲ παῖδας ἐκ πόρνης εἶναι, τοῦ δὲ
τὸν πατέρ' ἡταιρηκέναι, τοῦ δὲ πεπορνεῦσθαι τὴν μη-
τέρα, τὸν δ' ἀπογράφειν ὅσ' ὑφείλετ' ἐξ ἀρχῆς, τὸν δὲ
τὸ δεῖνα, τὸν δ' ὁμοῦ ῥητὰ καὶ ἄρρητα κακὰ, ἑξῆς
62 ἅπαντας; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες, εἰς οὓς ἐπα-
ρῴνησεν οὗτος, τὴν μὲν εἰσφορὰν ἕκαστος ἀναγκαῖον
ἀνάλωμ' ὑπελάμβανεν εἶναι, τοιαῦτα δ' ἀτιμασθεὶς καὶ
προπηλακισθεὶς χαλεπῶς ἐνήνοχεν. κἀκεῖνο οἶδ', ὅτι
χρήματ' εἰσπράττειν τοῦτον ἐχειροτονήσαθ' ὑμεῖς, οὐχὶ
τὰς ἰδίας συμφορὰς ὀνειδίζειν καὶ προφέρειν ἑκάστῳ.
εἴτε γὰρ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐ σοὶ ῥητέαι (πολλὰ γὰρ ἡμῶν
ἕκαστος οὐχ ὡς βούλεται πράττει)· εἴτε μὴ προσηκού-
σας κατεσκεύαζες, πῶς οὐχ ὁτιοῦν ἂν πάθοις δικαίως;
63 ἔτι τοίνυν ἐκ τοῦδ' ἀκριβέστερον γνώσεσθε, ὅτι μισεῖ
τοῦτον ἕκαστος οὐ διὰ τὴν εἴσπραξιν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν
ὑβρίσθη κἀπαρῳνήθη. Σάτυρος γὰρ ὁ τῶν νεωρίων
ἐπιμελητὴς οὐχ ἑπτὰ τάλαντ' εἰσέπραξεν ὑμῖν, ἀλλὰ
τέτταρα καὶ τριάκοντα τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώ-
πους, ἐξ ὧν παρέθηκε τὰ σκεύη ταῖς ἐκπλευσάσαις ναυ-
σίν· καὶ οὔτ' ἐκεῖνος διὰ ταῦτ' οὐδέν' ἐχθρὸν αὐτῷ
φησὶν εἶναι, οὔτε τῶν εἰσπραχθέντων οὐδεὶς ἐκείνῳ

*πολεμεῖ. ὁ μὲν γὰρ τὸ προστεταγμένον οἶμαι διεπράτ-
τετο, σὺ δὲ τῇ σαυτοῦ προπετείᾳ καὶ θρασύτητι λαβὼν
ἐξουσίαν, πόλλ' ἀνηλωκότας εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους
καὶ σοῦ βελτίους καὶ ἐκ βελτιόνων, ψευδέσι καὶ χαλε-* 613
64 *ποῖς ὀνείδεσιν ᾤου δεῖν περιβάλλειν. εἶτα ταῦθ' οὗτοι
πεισθῶσ' ὑπὲρ αὐτῶν σε ποιεῖν, καὶ τὰ τῆς σῆς ἀναι-
σθησίας καὶ πονηρίας ἔργ' ἐφ' αὑτοὺς ἀναδέξωνται;
ἀλλὰ μισεῖν δικαιότερον διὰ ταῦτά σ' ὀφείλουσιν ἢ
σῴζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ πόλεως πράττοντά τι δεῖ τὸ τῆς
πόλεως ἦθος μιμεῖσθαι, καὶ σῴζειν ὑμῖν τοὺς τοιού-
τους ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι προσήκει, καὶ μισεῖν τοὺς
οἷόσπερ οὗτος. ὡς ἐκεῖνο εἰδόσιν μὲν ἴσως, ὅμως δ'
ἐρῶ· ὁποίους τινὰς ἂν φαίνησθ' ἀγαπῶντες καὶ σῴζον-
τες, τούτοις ὅμοιοι δόξετ' εἶναι.*
65 *Ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδὲ τὴν εἴσπραξιν αὐτὴν ὑπὲρ
ὑμῶν πεποίηται, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλα δῆλον ὑμῖν
ποιήσω. εἰ γάρ τις ἔροιτ' αὐτόν, πότερ' αὐτῷ δοκοῦσ'
ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν πόλιν οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδό-
μενοι, διὰ παιδοτροφίας δὲ καὶ οἰκεῖ' ἀναλώματα καὶ
λητουργίας ἑτέρας ἐλλελοιπότες εἰσφοράν, ἢ οἱ τὰ τῶν
ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα καὶ τὰ παρὰ τῶν
συμμάχων κλέπτοντες καὶ ἀπολλύντες, οὐκ ἂν εἰς τοῦτο
τόλμης δήπου, καίπερ ὢν ἀναιδής, ἔλθοι, ὥστε φῆσαι
τοὺς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον [ἀδικεῖν] ἢ
66 τοὺς τὰ κοίν' ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν εἵνεκ' ὦ βδε-
λυρέ, ἐτῶν ὄντων πλειόνων ἢ τριάκοντ' ἀφ' οὗ σὺ
πολιτεύῃ, καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρα-
τηγῶν ἠδικηκότων τὴν πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἳ
παρὰ τουτοισὶ κέκρινται, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν ἐφ' οἷς
ἠδίκουν, οἱ δ' ὑποχωρήσαντες φεύγουσιν, οὐδενὸς πώ-
ποτ' ἐξητάσθης κατήγορος οὐδ' ἀγανακτῶν ὤφθης* 614

ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχει, οὕτως ὢν θρασὺς καὶ λέγειν
δεινός, ἀλλ' ἐνταῦθ' ἐφάνης κηδεμὼν ὤν, οὓ πολλοὺς
67 ἔδει κακῶς ποιῆσαι; βούλεσθ' ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ τού-
των αἴτιον [ἐγὼ] ὑμῖν εἴπω; [ὅτι τῶν μὲν μετέχουσιν ὧν
ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινές, ἀπὸ δὲ τῶν εἰσπραττομένων ὑφῃροῦντο·
δι' ἀπληστίαν δὲ τρόπων διχόθεν καρποῦνται τὴν πόλιν.
οὔτε γὰρ ῥᾷον πολλοῖς καὶ μίκρ' ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι,
ἢ ὀλίγοις καὶ μεγάλα, οὔτε δημοτικώτερον δήπου τὰ τῶν
πολλῶν ἀδικήμαθ' ὁρᾶν, ἢ τὰ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴ-
τιον οὐγὼ λέγω.] τῶν μὲν οἶδεν ἑαυτὸν ὄντα, τῶν ἀδι-
κούντων, ὑμᾶς δ' οὐδενὸς ἀξίους ἡγήσατο· διὸ τοῦτον
68 ἐχρήσατο τὸν τρόπον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἀνδραπόδων πόλις,
ἀλλὰ μὴ τῶν ἄρχειν ἑτέρων ἀξιούντων ὡμολογεῖτ' εἶναι,
οὐκ ἂν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰς ὕβρεις ἠνέσχεσθε τὰς
τούτου, ἃς κατὰ τὴν ἀγορὰν ὕβριζεν ὁμοῦ μετοίκους,
Ἀθηναίους· δῶν, ἀπάγων, βοῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπὶ
τοῦ βήματος· δούλους καὶ ἐκ δούλων καλῶν ἑαυτοῦ
βελτίους καὶ ἐκ βελτιόνων· ἐρωτῶν εἰ μάτην τὸ δε-
σμωτήριον ᾠκοδομήθη. καταφαίην ἂν ἔγωγ', εἴ γ' ὁ
πατὴρ ὁ σὸς ᾤχετ' αὐτόθεν αὐταῖς πέδαις ἐξορχησά-
μενος Διονυσίων τῇ πομπῇ. ἄλλα δ' ὅσ' ὕβρικεν, οὐδ'
ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν· τοσαῦτα τὸ πλῆθός ἐστιν. ὧν
ἀθρόων ἄξιον λαβόντας δίκην τήμερον, παράδειγμα
ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις, ἵν' ὦσιν μετριώτεροι.

69 Ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μὲν τοιοῦτός ἐστιν ἐν οἷς
πεπολίτευται, ἄλλα δ' ἔσθ' ἃ καλῶς διῴκηκεν. ἀλλὰ
καὶ τἄλλ' οὕτω προσελήλυθεν πάντα πρὸς ὑμᾶς, ὥσθ' 615
ἥκιστ' ἐν οἷς ἀκηκόατ' ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι. τί γὰρ
βούλεσθ' εἴπω; τὰ πομπεῖ' ὡς ἐπεσκεύασεν, καὶ τὴν
τῶν στεφάνων καθαίρεσιν, ἢ τὴν τῶν φιαλῶν ποίησιν
τὴν καλήν; ἀλλ' ἐπὶ τούτοις γε, εἰ μηδὲν ἄλλ' ἀδικῶν

*ἔτυχεν τὴν πόλιν, τρὶς, οὐχ ἅπαξ τεθνάναι δίκαιος ὢν
φανεῖται· καὶ γὰρ ἱεροσυλίᾳ καὶ ἀσεβείᾳ καὶ κλοπῇ καὶ
70 πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις ἔστ' ἔνοχος. τὰ μὲν οὖν πόλλ'
ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζεν, παραλείψω· φήσας δ' ἀπορ-
ρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων καὶ σαπροὺς εἶναι διὰ
τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων ἢ ῥόδων ὄντας, ἀλλ' οὐ χρυ-
σίου, συγχωνεύειν ἔπεισεν. κᾆτ' ἐπὶ μὲν ταῖς εἰσφο-
ραῖς τὸν δημόσιον παρεῖναι προσέγραψεν ὡς δὴ δί-
καιον ὄν, ὧν ἕκαστος ἀντιγραφεὺς ἔμελλεν ἔσεσθαι
τῶν εἰσενεγκόντων· ἐπὶ τοῖς στεφάνοις δ', οὓς κατέ-
κοπτεν, οὐχὶ προσήγαγεν ταὐτὸ δίκαιον τοῦτο, ἀλλ'
αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος, ταμίας, ἀντιγραφεὺς γέγονεν.
71 καὶ μὴν εἰ μὲν ἅπαντ' ἠξίους, ὅσα πράττεις τῇ πόλει,
σαυτῷ πιστεύειν, οὐκ ἂν ὁμοίως κλέπτης ὢν ἐφωρῶ·
νῦν δ' ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς ὃ δίκαιόν ἐσθ' ὁρίσας, μὴ
σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς αὑτῆς δούλοις τὴν πόλιν,
ὁπότ' ἄλλο τι πράττων καὶ χρήματα κινῶν ἱερά, ὧν
ἔνι' οὐδ' ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς ἀνετέθη, μὴ προσ-
γραψάμενος τὴν αὐτὴν φυλακὴν ἥνπερ περὶ τῶν εἰσ-
φορῶν φαίνει, οὐκ εὔδηλον δι' ὃ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ
72 μὲν οἶμαι. καὶ μὴν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ παν-
τὸς τοῦ χρόνου σκέψασθ' ὡς καλὰ καὶ ζηλωτὰ ἐπι-
γράμματα τῆς πόλεως ἀνελών, ὡς ἀσεβῆ καὶ δεινὰ ἀν-
τεπέγραψεν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν ὑπὸ τῶν 616
στεφάνων ταῖς χοινικίσιν κάτωθεν γεγραμμένα „οἱ σύμ-
μαχοι τὸν δῆμον ἀνδραγαθίας ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης,"
ἢ „οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ," ἢ κατὰ πόλεις
„οἱ δεῖνες τὸν δῆμον, σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου," οἷον
„Εὐβοεῖς ἐλευθερωθέντες ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον,"
πάλιν „Κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς Λακεδαι-
μονίους"· τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν στεφάνων ἐπιγράμ-*

73 ματα. ταῦτα μὲν τοίνυν, ἃ ζῆλον πολὺν εἶχε καὶ φι-
λοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισται καθαιρεθέντων τῶν στεφά-
νων· ἐπὶ ταῖς φιάλαις δ' ἃς ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσαθ'
ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος, „Ἀνδροτίωνος ἐπιμελουμένου“
γέγραπται· καὶ οὗ τὸ σῶμ' ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ
νόμοι [εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι], τούτου τοὔνομ' ἐν τοῖς
ἱεροῖς ἐπὶ τῶν φιαλῶν γεγραμμένον ἐστίν. ὅμοιόν γ',
οὐ γάρ; τοῦτο τοῖς προτέροις ἐπιγράμμασιν, ἢ φιλο-
74 τιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν. [τρία τοίνυν ἐκ τούτου τὰ δει-
νότατ' ἄν τις ἴδοι πεπραγμέν' αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰρ θεὸν
τοὺς στεφάνους σεσυλήκασι· τῆς πόλεως δὲ τὸν ζῆλον ἠφα-
νίκασι τὸν ἐκ τῶν ἔργων, ὧν ὑπόμνημ' ἦσαν ὄντες οἱ στέ-
φανοι· τοὺς δ' ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῄρηνται, τὸ
δοκεῖν ὧν ἂν εὖ πάθωσ' ἐθέλειν μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα
καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος κάκ' εἰργασμένοι, εἰς τοῦθ' ἅμ' ἀναι-
σθησίας καὶ τόλμης προεληλύθασιν, ὥστε μέμνηνται τούτων
ὡς καλῶς αὐτοῖς διῳκημένων, ὥσθ' ὁ μὲν οἴεται δι' ἐκεῖνον
ὑφ' ὑμῶν σωθήσεσθαι, ὁ δὲ παρακάθηται καὶ οὐ καταδύε-
75 ται τοῖς πεπραγμένοις.] οὕτω δ' οὐ μόνον εἰς χρήματ'
ἀναιδής, ἀλλὰ καὶ σκαιός ἐστιν, ὥστ' οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο,
ὅτι στέφανοι μέν εἰσ' ἀρετῆς σημεῖον, φιάλαι δὲ καὶ 617
τὰ τοιαῦτα πλούτου, καὶ στέφανος μὲν ἅπας, κἂν μι-
κρὸς ᾖ, τὴν ἴσην φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ, ἐκπώ-
ματα δ' ἢ θυμιατήρι', ἐὰν μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει,
πλούτου τινὰ δόξαν προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις,
ἐὰν δ' ἐπὶ μικροῖς τις σεμνύνηται, τοσοῦτ' ἀπέχει τοῦ
τιμῆς τινὸς διὰ ταῦτα τυχεῖν, ὥστ' ἀπειρόκαλος πρὸς
ἔδοξ' εἶναι. οὗτος τοίνυν ἀνελὼν τὰ τῆς δόξης, κτή-
ματα τοῦ πλούτου πεποίηται μικρὰ καὶ οὐχ ὑμῶν ἄξια.
76 καὶ οὐδ' ἐκεῖν' εἶδεν, ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν
οὐδεπώποθ' ὁ δῆμος ἐσπούδασε, πρὸς δὲ δόξης ὡς οὐδὲ
πρὸς ἓν τῶν ἄλλων. τεκμήριον δέ· χρήματα γὰρ πλεῖ-

στα τῶν Ἑλλήνων ποτὲ σχών, πάνθ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν, εἰσφέρων δ' ἐκ τῶν ἰδίων οὐδένα κίνδυνον ὑπὲρ δόξης ἐξέστη. ἀφ' ὧν κτήματ' ἀθάνατ' αὐτῷ περίεστι, τὰ μὲν τῶν ἔργων ἡ μνήμη, τὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις σταθέντων τὸ κάλλος, προπύλαια ταῦθ', ὁ παρθενὼν, στοαὶ, νεώσοικοι, οὐκ ἀμφορίσκοι δύ' οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες ἢ τρεῖς, ἄγουσ' ἑκάστη μνᾶν, ἃς, ὅταν σοι δοκῇ, σὺ πάλιν γράψεις
17 καταχωνεύειν. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς δεκατεύοντες, οὐδ' ἃν καταράσαινθ' οἱ ἐχθροὶ ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες τὰς εἰσφορὰς, ταῦτ' ἀνέθεσαν, οὐδ' οἷόσπερ σὺ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο, ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καὶ ἃ πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν εὔξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἄγοντες, ἀθάνατον κλέος αὑτῶν λελοίπασι, τοὺς ἐπιτηδεύσαντας οἷα σοὶ βεβίωται τῆς
18 ἀγορᾶς εἴργοντες. ὑμεῖς δ' εἰς τοσοῦτ' ὦ ἄνδρες Ἀθη- 618
ναῖοι προῆχθ' εὐηθείας καὶ ῥᾳθυμίας, ὥστ' οὐδὲ τοιαῦτ' ἔχοντες παραδείγματα ταῦτα μιμεῖσθε, ἀλλ' Ἀνδροτίων ὑμῖν πομπείων ἐπισκευαστὴς, Ἀνδροτίων, ὦ γῆ καὶ θεοί. καὶ τοῦτ' ἀσέβημ' ἔλαττον τίνος ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι δεῖν τὸν εἰς ἱέρ' εἰσιόντα καὶ χερνίβων καὶ κανῶν ἁψόμενον καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας προστάτην ἐσόμενον, οὐχὶ προειρημένων ἡμερῶν [ἀριθμὸν] ἁγνεύειν, ἀλλὰ τὸν βίον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, οἷα τούτῳ βεβίωται.

---

73 ματα. ταῦτα μὲν τοίνυν, ἃ ζῆλον πολὺν εἶχε καὶ φι-
λοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισται καθαιρεθέντων τῶν στεφά-
νων· ἐπὶ ταῖς φιάλαις δ' ἃς ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσαθ'
ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος, „Ἀνδροτίωνος ἐπιμελουμένου"
γέγραπται· καὶ οὗ τὸ σῶμ' ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ
νόμοι [εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι], τούτου τοὔνομ' ἐν τοῖς
ἱεροῖς ἐπὶ τῶν φιαλῶν γεγραμμένον ἐστίν. ὅμοιόν γ',
οὐ γάρ; τοῦτο τοῖς προτέροις ἐπιγράμμασιν, ἢ φιλο-
74 τιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν. [τρία τοίνυν ἐκ τούτου τὰ δει-
νότατ' ἄν τις ἴδοι πεπραγμέν' αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰρ θεὸν
τοὺς στεφάνους σεσυλήκασι· τῆς πόλεως δὲ τὸν ζῆλον ἠφα-
νίκασι τὸν ἐκ τῶν ἔργων, ὧν ὑπόμνημ' ἦσαν ὄντες οἱ στέ-
φανοι· τοὺς δ' ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῄρηνται, τὸ
δοκεῖν ὧν ἂν εὖ πάθωσ' ἐθέλειν μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα
καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος κάκ' εἰργασμένοι, εἰς τοῦθ' ἅμ' ἀναι-
σθησίας καὶ τόλμης προεληλύθασιν, ὥστε μέμνηνται τούτων
ὡς καλῶς αὐτοῖς διῳκημένων, ὥσθ' ὁ μὲν οἴεται δι' ἐκεῖνον
ὑφ' ὑμῶν σωθήσεσθαι, ὁ δὲ παρακάθηται καὶ οὐ καταδύε-
75 ται τοῖς πεπραγμένοις.] οὕτω δ' οὐ μόνον εἰς χρήματ'
ἀναιδής, ἀλλὰ καὶ σκαιός ἐστιν, ὥστ' οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο,
ὅτι στέφανοι μέν εἰσ' ἀρετῆς σημεῖον, φιάλαι δὲ καὶ 617
τὰ τοιαῦτα πλούτου, καὶ στέφανος μὲν ἅπας, κἂν μι-
κρὸς ᾖ, τὴν ἴσην φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ, ἐκπώ-
ματα δ' ἢ θυμιατήρι', ἐὰν μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει,
πλούτου τινὰ δόξαν προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις,
ἐὰν δ' ἐπὶ μικροῖς τις σεμνύνηται, τοσοῦτ' ἀπέχει τοῦ
τιμῆς τινὸς διὰ ταῦτα τυχεῖν, ὥστ' ἀπειρόκαλος πρὸς
ἔδοξ' εἶναι. οὗτος τοίνυν ἀνελὼν τὰ τῆς δόξης, κτή-
ματα τοῦ πλούτου πεποίηται μικρὰ καὶ οὐχ ὑμῶν ἄξια.
76 καὶ οὐδ' ἐκεῖν' εἶδεν, ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν
οὐδεπώποθ' ὁ δῆμος ἐσπούδασε, πρὸς δὲ δόξης ὡς οὐδὲ
πρὸς ἓν τῶν ἄλλων. τεκμήριον δέ· χρήματα γὰρ πλεῖ-

στα τῶν Ἑλλήνων ποτὲ σχών, πάνθ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν, εἰσφέρων δ' ἐκ τῶν ἰδίων οὐδένα κίνδυνον ὑπὲρ δόξης ἐξέστη. ἀφ' ὧν κτήματ' ἀθάνατ' αὐτῷ περίεστι, τὰ μὲν τῶν ἔργων ἡ μνήμη, τὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις σταθέντων τὸ κάλλος, προπύλαια ταῦθ', ὁ παρθενών, στοαί, νεώσοικοι, οὐκ ἀμφορίσκοι δύ' οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες ἢ τρεῖς, ἄγουσ' ἑκάστη μνᾶν, ἃς, ὅταν σοι δοκῇ, σὺ πάλιν γράψεις
77 καταχωνεύειν. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς δεκατεύοντες, οὐδ' ἃν καταράσαινθ' οἱ ἐχθροὶ ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες τὰς εἰσφορὰς, ταῦτ' ἀνέθεσαν, οὐδ' οἱόσπερ σὺ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο, ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καὶ ἃ πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν εὔξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἄγοντες, ἀθάνατον κλέος αὑτῶν λελοίπασι, τοὺς ἐπιτηδεύσαντας οἷα σοὶ βεβίωται τῆς
78 ἀγορᾶς εἴργοντες. ὑμεῖς δ' εἰς τοσοῦτ' ὦ ἄνδρες Ἀθη- 618
ναῖοι προῆχθ' εὐηθείας καὶ ῥᾳθυμίας, ὥστ' οὐδὲ τοιαῦτ' ἔχοντες παραδείγματα ταῦτα μιμεῖσθε, ἀλλ' Ἀνδροτίων ὑμῖν πομπείων ἐπισκευαστής, Ἀνδροτίων, ὦ γῆ καὶ θεοί. καὶ τοῦτ' ἀσέβημ' ἔλαττον τίνος ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι δεῖν τὸν εἰς ἱερ' εἰσιόντα καὶ χερνίβων καὶ κανῶν ἁψόμενον καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας προστάτην ἐσόμενον, οὐχὶ προειρημένων ἡμερῶν [ἀριθμὸν] ἁγνεύειν, ἀλλὰ τὸν βίον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, οἷα τούτῳ βεβίωται.

XXIII.

ΚΑΤ' ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

*Χαρίδημον τὸν Ὠρείτην, ἡγούμενον ξενικοῦ καὶ στρα-
τηγοῦντα παρὰ Κερσοβλέπτῃ τῷ Θρᾴκης βασιλεῖ, πολίτην
σφῶν αὐτῶν Ἀθηναῖοι ἐποιήσαντο, τὰ μὲν γεγονότα χρήσι-
μον αὐτοῖς, τὰ δὲ προσδοκῶντες ἔτι μᾶλλον γενήσεσθαι. περὶ
τούτου ψήφισμ' ἔγραψεν Ἀριστοκράτης ἐν τῇ βουλῇ τοιοῦ-
τον· „ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω ἐξ ἁπά-
σης τῆς Ἀθηναίων συμμαχίδος· ἐὰν δέ τις τὸν ἀγόμενον
2 ἀφέληται ἢ πόλις ἢ ἰδιώτης, ἔκσπονδος ἔστω.“ τούτου κατη-
γορεῖ τοῦ ψηφίσματος Εὐθυκλῆς, τῷ Δημοσθένους λόγῳ
χρώμενος, καὶ φησὶ πρῶτον μὲν παράνομον εἶναι τὸ ψή-
φισμα, ὅτι κρίσιν ἀναιρεῖ καὶ δικαστήρια, καὶ τὴν τιμωρίαν 619
ἀπὸ τῆς αἰτίας γεγραμμένην ἔχει, δεύτερον δὲ μὴ συμφέρειν
τοῖς Ἀθηναίοις τοιαύτην Χαριδήμῳ δοῦναι δωρεάν· ἀπο-
λοῦμεν γάρ, φησί, διὰ ταύτης Χερρόνησον. τὸ δ' ὅπως ὁ
λόγος δείξει. ἐξετάζει δὲ καὶ τὴν τοῦ προσώπου ποιότητα,
λέγων οὐκ εἶναι δωρεῶν ἄξιον τὸν Χαρίδημον, καὶ ταῦτα
τοιούτων.*

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

*Ἡ Εὔβοια μία νῆσος καταντικρὺ τῆς Ἀττικῆς, διή-
κουσα τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Φωκίδος μέχρι τῶν Ἀφετῶν·
Ἀφεταὶ δὲ τῆς Θετταλίας τόπος. ἴσμεν δὲ ὅτι χωρία πολλὰ
εἶχεν ἡ Εὔβοια. ἔστι δὲ ἐν τῇ Εὐβοίᾳ χωρίον Ὠρεός· τοῦ
Ὠρεοῦ δὲ ὁ πολίτης Ὠρείτης. Ὠρείτης οὖν τις Χαρίδημος
ὢν ξεναγὸς ἦν τῶν Ἀθηναίων. ξεναγὸς δέ ἐστιν, ὅτε τις
στράτευμα ξένων ὑπέρ τινος ἄλλου τρέφει. διὰ τοῦτο οὖν
καὶ οὗτος ἐλέγετο ξεναγός, ἐπειδὴ στράτευμα ξένων ἔτρεφεν
2 ὑπὲρ συμμαχίας τῶν Ἀθηναίων. ἦν οὖν τῶν μὲν Ἀθηναίων*

ξεναγός, γαμβρὸς δὲ Κότυος τοῦ τῶν Θρᾳκῶν βασιλέως καὶ στρατηγός. ὁ δὲ Κότυς παρέλαβέ ποτε τὴν Χερρόνησον τὴν Ἀθηναίων οὖσαν. καὶ τελευτήσας κατέλιπεν υἱὸν Κερσόβλέπτην, ὃς μετά τινων δύο, Βηρισάδου καὶ Ἀμαδόκου, τὴν βασιλείαν ἐμερίσατο. εἶχε δὲ στρατηγὸν ὁ μὲν Κερσοβλέπτης ὡς συγγενῆ τὸν Χαρίδημον, ὁ δὲ Βηρισάδης τινὰ Ἀθηνόδωρον, Ἀθηναῖον φύσει, Ἀλωπεκῆθεν· ὁ δὲ Ἀμάδοκος δύο στρατηγοὺς εἶχε, Σίμωνα καὶ Βιάνορα. ἰδίᾳ τοίνυν ἕκαστος τῶν βασιλέων ἤθελε χάριν τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσασθαι διὰ τὸ ἔχειν αὐτοὺς εἰς συμμαχίαν εὐμενεῖς, καὶ συμβουλεύσαν- 620
τος τοῦ Χαριδήμου δοῦναι κοινῇ τοῖς Ἀθηναίοις τὴν Χερ-
3 *ρόνησον, ἐπείσθησαν οἱ βασιλεῖς καὶ δεδώκασι. τοῦτο γνόντες οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Χαρίδημον ἐστεφάνωσαν ὡς εὐεργέτην αὐτῶν χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ θετὸν πολίτην αὐτὸν ἐποιήσαντο. γνοὺς δὲ ὁ Χαρίδημος ὅτι φιλοῦσιν αὐτόν, ἐδήλωσεν αὐτοῖς διά τινος Ἀριστομάχου, ὡς, ἂν ποιήσωσιν ἀσφάλειαν αὐτῷ περὶ τῆς τοῦ σώματος φυλακῆς καὶ ὅτι οὐκ ἐπιβουλεύεται, δίδωσιν αὐτοῖς τὴν Ἀμφίπολιν, ἀφαιρούμενος αὐτὴν ἐκ τοῦ Φιλίππου. Ἀριστοκράτης οὖν τις Ἀθηναῖος εὖ ὑπειλημμένος ἔγραψε τοιοῦτο ψήφισμα· ὁ φονεύων Χαρίδημον ἀγώγιμος ἔστω, τοῦτ' ἔστιν ἀκτέος ἐπὶ τὸ κολασθῆναι· ἐὰν δέ τις, φησὶν, ἀφέληται τὸν ἀγώγιμον ἢ πόλις ἢ ἰδιώτης καὶ ὡς εἰπεῖν ἀντιλάβηται αὐτοῦ, ἔκσπονδος ἔστω τῶν Ἀθηναίων.*
4 *Εὐθυκλῆς δέ τις Θριάσιος τὸν δῆμον ἐπελάβετο τοῦ ψηφίσματος ὡς κακῶς ἔχοντος, ὡς παρανόμου καὶ ἀσυμφόρου καὶ γεγραμμένου ἀνδρὶ ἀναξίῳ. οὗτος λαβὼν παρὰ τοῦ Δημοσθένους τὸν λόγον, χρυσίον παρασχών, κατηγορεῖ τοῦ Ἀριστοκράτους. ὁρῶν οὖν ὁ ῥήτωρ τὴν ἁπλῆν ὑπόθεσιν ἰσχύουσαν μὲν τῷ νομίμῳ, κινδυνεύουσαν δὲ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι τὸ συμφέρον τῆς ἀξίας ἑκάστου τῶν λαμβανόντων πολλάκις, καὶ μάλιστα ὅταν στρατηγοὶ τυγχάνωσι καὶ ἐπίδοξοι τὴν πόλιν εὐεργετήσειν, οἷος ὁ Χαρίδημος καὶ Κερσοβλέπτου στρατηγὸς ὡς ἀδελφὴν αὐτοῦ ἔχων καὶ διὰ τὸ δόξαι ἐν τοῖς κατὰ τὴν Χερρόνησοι εὖ ποιεῖν Ἀθηναίους αἱρεθεὶς στρατηγὸς*

5 αὐτῆς τῆς πόλεως, ἑτέραν ἐξεῦρεν ὑπόθεσιν ἐκ τῆς οἰκείας
δεινότητος, ἣν ἐπιπλέκων ταράττει τὸν ἀκροατήν, φάσκων 621
γεγράφθαι τὸ ψήφισμα ἐπὶ Χερρονήσῳ τῆς πόλεως σχήματι.
ὡς οὖν ὄντα ἀμφοτέρων, τοῦ τε Κερσοβλέπτου καὶ τοῦ δήμου
τῶν Ἀθηναίων, βουλόμενος τοῦτον ἀποτυχεῖν τῆς δωρεᾶς
Δημοσθένης τὴν κατὰ τὴν Χερρόνησον ὑπόθεσιν ἐπέθηκεν,
εἰς ὑποψίαν ἄγων τοὺς ἀκούοντας, καὶ φάσκων ἐξ ἐπιβουλῆς
Ἀριστοκράτην γεγραφέναι τὸ ψήφισμα, ἵνα μηδενὸς τῶν βα-
σιλέων ἀναιροῦντος αὐτὸν φόβῳ τῆς πόλεως περιποιήσῃ Κερ-
σοβλέπτῃ πάλιν Χερρόνησον. τοσαῦτα περὶ τῆς ὑποθέσεως.

Μηδεὶς ὑμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίσῃ με, μήτ'
ἰδίας ἔχθρας μηδεμιᾶς εἵνεχ' ἥκειν Ἀριστοκράτους κατη-
γορήσοντα τουτουί, μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον
ἁμάρτημ' ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ προάγειν ἐμαυτὸν
εἰς ἀπέχθειαν, ἀλλ' εἴπερ ἄρ' ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι
καὶ σκοπῶ, ὑπὲρ τοῦ Χερρόνησον ἔχειν ὑμᾶς καὶ μὴ
παρακρουσθέντας ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς, περὶ
2 τούτου νῦν [μοί ἐστιν] ἅπασ' ἡ σπουδή. δεῖ δὴ πάν-
τας ὑμᾶς, εἰ βούλεσθ' ὀρθῶς περὶ τούτων μαθεῖν, καὶ
κατὰ τοὺς νόμους δικαίως κρῖναι τὴν γραφήν, μὴ μόνον
τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ ψηφίσματι ῥήμασιν προσέχειν,
ἀλλὰ καὶ τὰ συμβησόμεν' ἐξ αὐτῶν σκοπεῖν. εἰ μὲν 622
γὰρ ἦν ἀκούσασιν εὐθὺς εἰδέναι τὰ κεκακουργημένα,
3 τὴν ἀρχὴν ἴσως ἂν οὐκ ἐξηπάτησθε· ἐπειδὴ δὲ τοῦθ'
ἕν ἐστι τῶν ἀδικημάτων, τὸ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ
λέγειν καὶ γράφειν ἐνίους, ὃν ἂν ἥκισθ' ὑμεῖς ὑπί-
δοισθέ τι καὶ φυλάξαισθε, προσήκει μὴ πάνυ θαυμά-
ζειν, εἰ καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμ' ἡμεῖς οὕτω γεγραμμένον
[ἐπι]δείξομεν, ὥστε δοκεῖν μὲν Χαριδήμῳ φυλακήν τινα
τοῦ σώματος διδόναι, τὴν ὡς ἀληθῶς δὲ δικαίαν καὶ
βέβαιον φυλακὴν Χερρονήσου τῆς πόλεως ἀποστερεῖν

4 εἰκότως δ' ἂν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ προσέχοιτέ μοι
τὸν νοῦν καὶ μετ' εὐνοίας ἀκούσαιθ' ἃ λέγω. ἐπειδὴ
γὰρ οὐχὶ τῶν ἐνοχλούντων ὑμᾶς οὐδὲ τῶν πολιτευο-
μένων καὶ πιστευομένων παρ' ὑμῖν ὤν, πρᾶγμα τηλι-
κοῦτόν φημι δείξειν πεπραγμένον, ἐάν, ὅσον ἐστὶν ἐν
ὑμῖν, συναγωνίσησθέ μοι καὶ προθύμως ἀκούσητε,
τοῦτό τε σώσετε, καὶ ποιήσετε μὴ κατοκνεῖν, ἐάν τίς
τι καὶ ἡμῶν οἴηται δύνασθαι ποιῆσαι τὴν πόλιν ἀγα-
θόν. οἰήσεται δ', ἐὰν μὴ χαλεπὸν [εἶναι] νομίζῃ τὸ
5 παρ' ὑμῖν λόγου τυχεῖν. νῦν δὲ πολλοῖς τοῦτο φοβου-
μένοις, λέγειν μὲν ἴσως οὐ δεινοῖς, βελτίοσι δ' ἀν-
θρώποις τῶν δεινῶν, οὐδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται τῶν κοι-
νῶν οὐδέν. ἐγὼ γοῦν (ὀμνύω τοὺς θεοὺς ἅπαντας)
ἀπώκνησ' ἄν, εὖ ἴστε, καὶ αὐτὸς τὴν γραφὴν ταύτην
ἀπενεγκεῖν, εἰ μὴ πάνυ τῶν αἰσχρῶν ἐνόμιζον εἶναι,
νῦν μὲν ἡσυχίαν ἀγαγεῖν καὶ σιωπῆσαι, πρᾶγμ' ἀλυ-
σιτελὲς τῇ πόλει κατασκευάζοντας ὁρῶν τινὰς ἀνθρώ-
πους, πρότερον δ', ὅτ' ἔπλευσα τριηραρχῶν εἰς Ἑλλήσ-
ποντον, εἰπεῖν καὶ κατηγορῆσαί τινων, οὓς ἀδικεῖν
ὑμᾶς ἡγούμην.
6 Οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν ὅτι τὸν Χαρίδημον εὐεργέτην
εἶναί τινες τῆς πόλεως οἴονται· ἐγὼ δ' ἐάν περ ἃ βού- 623
λομαί τε καὶ οἶδα πεπραγμέν' ἐκείνῳ δυνηθῶ πρὸς
ὑμᾶς εἰπεῖν, οἶμαι δείξειν οὐ μόνον οὐκ εὐεργέτην,
ἀλλὰ καὶ κακονούστατον ἀνθρώπων ἁπάντων καὶ πολὺ
7 τἀναντί' ἢ προσῆκεν ὑπειλημμένον. εἰ μὲν οὖν ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι τοῦτο μέγιστον Ἀριστοκράτης ἠδίκει, τὸ
τοιούτου, οἷον ἐγώ φημι δείξειν τὸν Χαρίδημον ὄντα,
τοσαύτην πεποιῆσθαι πρόνοιαν ἐν τῷ ψηφίσματι, ὥστ'
ἰδίαν παρὰ τοὺς νόμους, ἄν τι πάθῃ, τιμωρίαν αὐτῷ
δεδωκέναι, ταῦτ' ἂν ἤδη λέγειν πρὸς ὑμᾶς ἐπεχείρουν,

ἵν' ᾔδειτε πολλοῦ δεῖν ἄξιον ὄντα τυχεῖν τοῦ ψηφί-
σματος αὐτὸν τουτονί. νυνὶ δ' ἕτερον τούτου μεῖζον
διὰ τοῦ ψηφίσματος ἔστ' ἀδίκημα, ὃ δεῖ πρότερον καὶ
μαθεῖν ὑμᾶς καὶ φυλάξασθαι.
8 Ἀνάγκη δὲ [ἐστὶ] πρῶτον ἁπάντων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι,
τί ποτ' ἐστὶ τὸ Χερρόνησον ὑμᾶς ἀσφαλῶς ἔχειν πεποιη-
κός· διὰ γὰρ τοῦ μαθεῖν τοῦτο καὶ τἀδίκημ' ὅ φημι
σαφῶς ὄψεσθε. ἔστιν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο,
τὸ τελευτήσαντος Κότυος Βηρισάδην καὶ Ἀμάδοκον καὶ
Κερσοβλέπτην τρεῖς ἀνθ' ἑνὸς γενέσθαι Θρᾴκης βασι-
λέας· συμβέβηκε γάρ, αὐτοῖς μὲν ἀντιπάλους εἶναι τού-
9 τους, ὑμᾶς δ' ὑπέρχεσθαι καὶ θεραπεύειν. τοῦτο τοί-
νυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι βουλόμενοί τινες παῦσαι, καὶ
καταλῦσαι μὲν τοὺς ἑτέρους βασιλέας, παραδοῦναι δ'
ἑνὶ τῷ Κερσοβλέπτῃ τὴν ἀρχὴν ἅπασαν, διαπράττονταί
σφισι τοῦτο γενέσθαι τὸ προβούλευμα, τῷ μὲν ἀκοῦσαι
κεχωρισμένον τοῦ τι τοιοῦτον δοκεῖν διαπράξασθαι,
τῷ δ' ἔργῳ πάντων μάλιστα τοῦτο περαίνοντες, ὡς
10 ἐγὼ διδάξω. ἐπειδὴ γὰρ ἑνὸς τελευτήσαντος τῶν βα-
σιλέων Βηρισάδου, παραβὰς τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συν- 624
θήκας, ἃς μεθ' ὑμῶν ἐποιήσατο, Κερσοβλέπτης ἐξέ-
φερεν πόλεμον πρός τε τοὺς Βηρισάδου παῖδας καὶ
πρὸς Ἀμάδοκον, εὔδηλον ἦν ὅτι τοῖς μὲν Βηρισάδου
παισὶν Ἀθηνόδωρος βοηθήσοι, τῷ δ' Ἀμαδόκῳ Σίμων
καὶ Βιάνωρ· ὁ μὲν γὰρ Βηρισάδου κηδεστής, οἱ δ'
11 Ἀμαδόκου γεγόνασιν. ἐσκόπουν οὖν τίν' ἂν τρόπον
ἡσυχίαν μὲν ἔχειν ἀναγκασθεῖεν οὗτοι, ἐρήμων δ' ὄντων
ἐκείνων ὁ Κερσοβλέπτῃ πράττων τὴν ἀρχὴν Χαρίδημος
ἀσφαλῶς πάντα καταστρέψαιτο. εἰ πρῶτον μέν, ἄν τις
αὐτὸν ἀποκτείνῃ, ψήφισμ' ὑμέτερον γένοιτ' ἀγώγιμον
εἶναι· δεύτερον δ', εἰ χειροτονηθείη στρατηγὸς ὑφ'

12 ὑμῶν Χαρίδημος. οὔτε γὰρ ὑμετέρῳ στρατηγῷ προ-
χείρως ἐναντία θήσεσθαι τὰ ὅπλ᾽ ἤμελλ᾽ ὁ Σίμων οὐδ᾽
ὁ Βιάνωρ, πολῖται γεγενημένοι καὶ ἄλλως ἐσπουδακό-
τες πρὸς ὑμᾶς· ὁ δὲ δὴ γένει πολίτης Ἀθηνόδωρος
οὐδὲ βουλεύσεσθαι· οὔτε τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος αἰ-
τίαν ὑποδύσεσθαι, ἣ πρόδηλος ἦν ἐπ᾽ ἐκείνους ἥξουσ᾽,
εἴ τι πάθοι Χαρίδημος. ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου τῶν
μὲν ἐρήμων ὄντων βοηθῶν, αὐτοῖς δ᾽ ἀδείας δοθείσης,
ῥᾳδίως ἐκβαλεῖν ἐκείνους καὶ κατασχήσειν τὴν ἀρχήν.
13 καὶ ὅτι ταῦθ᾽ οὕτως ᾤοντο καὶ τοῦτ᾽ ἦν τὸ κατασκεύ-
ασμ᾽ αὐτοῖς, τὰ πραχθέντ᾽ αὐτὰ κατηγορεῖ. ἅμα γὰρ
τῷ πολέμῳ τ᾽ ἐνεχείρουν αὐτοί, καὶ πρὸς ὑμᾶς ἧκεν
Ἀριστόμαχος πρεσβευτὴς παρ᾽ αὐτῶν ὁ Ἀλωπεκῆθεν
οὑτοσί, ὃς ἄλλα τ᾽ ἐδημηγόρει παρ᾽ ὑμῖν ἐπαινῶν καὶ
διεξιὼν τὸν Κερσοβλέπτην καὶ τὸν Χαρίδημον, ὡς φι- 625
14 λανθρώπως ἔχουσι πρὸς ὑμᾶς, καὶ μόνον ἀνθρώπων
ἂν ἔφη Χαρίδημον Ἀμφίπολιν κομίσασθαι τῇ πόλει δύ-
νασθαι, καὶ παρῄνει στρατηγὸν χειροτονῆσαι. ἡτοί-
μαστο δ᾽ αὐτοῖς τοῦτο τὸ προβούλευμα καὶ προδιῴ-
κητο, ἵν᾽ εἰ πεισθείητ᾽ ἐκ τῶν ὑποσχέσεων καὶ τῶν
ἐλπίδων ἃς ὑπέτειν᾽ ὁ Ἀριστόμαχος, εὐθὺς [ἐπι]κυρώ-
15 σειεν ὁ δῆμος καὶ μηδὲν ἐμποδὼν εἴη. καίτοι πῶς ἂν
τεχνικώτερον ἢ κακουργότερον συμπαρεσκεύασαν ἄν-
θρωποι, ὅπως οἱ μὲν ἐκπεσοῦνται τῶν βασιλέων, εἷς
δ᾽ ὃν αὐτοὶ βούλονται πᾶσαν ὑφ᾽ αὑτῷ ποιήσεται τὴν
ἀρχήν, ἢ τοὺς μὲν τοῖν δυοῖν βοηθήσαντας ἂν εἰς
φόβον καὶ συκοφαντίας εὐλάβειαν καθιστάντες, ἣν
εἰκὸς προσδοκᾶν ἐκείνους ἐφ᾽ ἑαυτοὺς ἐλθεῖν ἂν διὰ
τοῦ ψηφίσματος τουτουί, τῷ δ᾽ ἑνὶ πράττοντι τὴν
ἀρχὴν καὶ πάντα τἀναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι κατα-
σκευάζοντι, τοσαύτην ἐξουσίαν διδόντες τοῦ ταῦτ᾽ ἀδεῶς

16 *πράττειν; οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων δῆλόν ἐσθ' ὅτι
τούτων ἕνεκ' ἐρρήθη τὸ προβούλευμ' ὧν λέγω, ἀλλὰ
καὶ ἐκ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ μαρτυρία τίς ἐστ' εὐμε-
γέθης. ἂν γὰρ ἀποκτείνῃ τις Χαρίδημον γράψας καὶ
παραβὰς τὸ τί πράττοντ' εἰπεῖν, πότερ' ἡμῖν συμφέ-
ροντ' ἢ οὔ, γέγραφ' εὐθὺς ἀγώγιμον ἐκ τῶν συμμά
17 χων εἶναι. οὐκοῦν τῶν μὲν ἐχθρῶν ὁμοίως ἡμῖν τε
κἀκείνῳ, οὐδέποτ' εἰς τοὺς ἡμετέρους ἥξει συμμάχους
οὐδείς, οὔτ' ἀποκτείνας ἐκεῖνον οὔτε μή, ὥστ' οὐ κατὰ
τούτων γέγραφεν ταύτην τὴν τιμωρίαν. τῶν δ' ἡμε- 626
τέρων μὲν φίλων, ἐκείνου δ', ὅταν ἐγχειρῇ τι πράτ-
τειν ἐναντίον ὑμῖν, ἐχθρῶν, τούτων δή τίς ἐστιν ὁ
τοῦτο τὸ ψήφισμα φοβηθεὶς ἂν καὶ φυλαξάμενος μὴ
δι' ἀνάγκην ἡμῖν εἰς ἔχθραν ἐλθεῖν. ἔστιν τοίνυν
οὗτος Ἀθηνόδωρος Σίμων Βιάνωρ οἱ Θρᾴκης βασιλεῖς,
ἄλλος ὅστις ἂν εἰς εὐεργεσίας μέρος καταθέσθαι βού-
λοιτο τὸ πράττειν ὑπεναντί' ἐκεῖνον ἐγχειροῦνθ' ὑμῖν
ἐπισχεῖν.*

18 *Ὧν μὲν τοίνυν ἕνεκ' ἐρρήθη τὸ προβούλευμ', ἵνα
κυρώσειεν ὁ δῆμος ἐξαπατηθείς, καὶ δι' ἃ τὴν γραφὴν
ἐποιησάμεθ' ἡμεῖς ταυτηνί, βουλόμενοι κωλῦσαι, ταῦτ'
ἐστὶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δίκαιον δ' ἐστὶν ἴσως ἔμ'
ὑπεσχημένον τρία ἐπιδείξειν, ἓν μὲν ὡς παρὰ τοὺς
νόμους τὸ ψήφισμ' εἴρηται, δεύτερον δ' ὡς ἀσύμφο-
ρόν ἐστι τῇ πόλει, τρίτον δ' ὡς ἀνάξιος τυχεῖν τού-
των ᾧ γέγραπται, πάντων αἵρεσιν ὑμῖν δοῦναι τοῖς
ἀκουσομένοις, τί πρῶτον ἢ τί δεύτερον ἢ τί τελευταῖον
19 βουλομένοις [ἀκούειν ὑμῖν] ἐστίν. ὅ τι δὴ βούλεσθ',
ὁρᾶτε, ἵνα τοῦτο λέγω πρῶτον ὑμῖν. περὶ τοῦ παρα-
νόμου βούλεσθε πρῶτον; τοῦτο τοίνυν ἐροῦμεν. ἃ δὴ
δέομαι καὶ ἀξιῶ παρὰ πάντων ὑμῶν τυχεῖν, δίκαι',*

ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω· μηδεὶς ὑμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τῷ διεψεῦσθαι τοῦ Χαριδήμου καὶ νομίζειν
εὐεργέτην εἶναι φιλονικῶν, δυσχερέστερον τοὺς περὶ
τῶν νόμων λόγους ἀκούσῃ μου, μηδ' ἀποστερήσῃ διὰ
τοῦτο μηθ' αὑτὸν τοῦ θέσθαι τὴν ψῆφον εὔορκον,
μήτ' ἐμὲ τοῦ διδάξαι περὶ πάντων ὑμᾶς ὡς βούλομαι.
ἀλλὰ ποιησάσθω τὴν ἀκρόασιν ὡδί· καὶ σκοπεῖσθ' ὡς
20 δίκαι' ἐρῶ. ὅταν μὲν λέγω περὶ τῶν νόμων, ἀφελὼν 627
ὅτῳ τὸ ψήφισμ' εἴρηται καὶ ποίῳ τινί, σκοπείσθω πό-
τερον παρὰ τοὺς νόμους ἢ κατ' αὐτοὺς εἴρηται, καὶ
μηδὲν ἄλλο· ὅταν δ' ἐλέγχω τὰ πεπραγμένα καὶ διεξίω
τὸν τρόπον ὃν πεφενάκισθ' ὑπ' αὐτοῦ, τὰς πράξεις
21 σκοπείσθω, πότερον γεγονυίας ἢ ψευδεῖς ἐρῶ· ὅταν δ'
ἐξετάζω περὶ τοῦ συμφέρειν ἢ μὴ τῇ πόλει ταῦτα ψη-
φίσασθαι, πάντα τἄλλ' ἀφεὶς τοὺς λογισμοὺς ὁράτω
τοὺς περὶ τούτων, πότερ' ὀρθῶς ἔχοντας ποιοῦμαι ἢ
οὔ. ἐὰν γὰρ τοῦτον ἔχοντες τὸν τρόπον ἀκροάσησθέ
μου, αὐτοί τ' ἄρισθ' ἃ προσήκει συνήσετε, χωρὶς ἕκα-
στα σκοποῦντες καὶ οὐχ ἅμα πάνθ' ἀθρό' ἐξετάζοντες,
κἀγὼ ῥᾷσθ' ἃ βούλομαι δυνήσομαι διδάξαι. ἔσονται
δὲ βραχεῖς περὶ πάντων οἱ λόγοι.
22 Λαβὲ δὴ τοὺς νόμους αὐτοὺς καὶ λέγε, ἵν' ἐξ
αὐτῶν ἐπιδεικνύω τούτων τὸ παράνομον.

ΝΟΜΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΦΟΝΙΚΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΩΝ ΕΞ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ.

Δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς.

23 Ἐπίσχες. ἠκούσατε μὲν τοῦ τε νόμου καὶ τοῦ ψη-
φίσματος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ὡς δ' ἂν μοι δοκεῖτε

τοὺς περὶ τοῦ παρανόμου λόγους αὐτοὺς ῥᾷστα μαθεῖν,
τοῦθ' ὑμῖν φράσω· εἰ σκέψαισθ' ἐν τίνι τάξει ποτ'
ἔσθ' ὑπὲρ οὗ τὸ ψήφισμ' εἴρηται, πότερα ξένος ἢ μέ-
τοικος ἢ πολίτης ἐστίν. εἰ μὲν δὴ μέτοικον φήσομεν,
οὐκ ἐροῦμεν ἀληθῆ, εἰ δ' αὖ ξένον, οὐχὶ δίκαια ποιή- 628
σομεν· τὴν γὰρ τοῦ δήμου δωρειάν, ἐν ᾗ πολίτης γέ-
γονεν, κυρίαν αὐτῷ δίκαιόν ἐστιν εἶναι. ὡς ὑπὲρ πολί-
24 του τοίνυν ὡς ἔοικε ποιητέον τοὺς λόγους. θεάσασθε
δὴ πρὸς Διός, ὡς ἁπλῶς καὶ δικαίως χρήσομαι τῷ
λόγῳ, ὃς εἰς μὲν ταύτην τίθεμαι τὴν τάξιν αὐτόν, ἐν
ᾗ πλείστης ἂν τυγχάνοι τιμῆς, ἃ δ' οὐδ' ἡμῖν τοῖς
γένει πολίταις ἐστίν, οὐδ' ἐκείνῳ δεῖν οἶμαι γενέσθαι
παρὰ τοὺς νόμους. τίν' οὖν ἐστι ταῦτα; ἃ νυνὶ γέ-
γραφ' οὑτοσί. γέγραπται γὰρ ἐν μὲν τῷ νόμῳ „τὴν
βουλὴν δικάζειν φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ
25 πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς.“ καὶ
προσειπὼν ὁ θεὶς τὸν νόμον „ἂν ἀποκτείνῃ“, κρίσιν
πεποίηκε ὅμως, οὐ πρότερον τί χρὴ πάσχειν τὸν δε-
δρακότ' εἴρηκε, καλῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦθ' ὑπὲρ
εὐσεβείας ὅλης τῆς πόλεως προϊδών. πῶς; οὐκ ἔνεσθ'
ἅπαντας ἡμᾶς εἰδέναι, τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ἀνδροφόνος.
τὸ μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα ἄνευ κρίσεως πιστεύειν, ἄν τις
ἐπαιτιάσηται, δεινὸν ἡγεῖτο, δεῖν δ' ὑπελάμβανεν, ἐπει-
δήπερ ἡμεῖς τιμωρήσομεν τῷ πεπονθότι, πεισθῆναι καὶ
μαθεῖν ἡμᾶς διδασκομένους ὡς δέδρακε· τηνικαῦτα γὰρ
εὐσεβὲς ἤδη κολάζειν εἰδόσιν εἶναι, πρότερον δ' οὔ.
26 καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ διελογίζετο, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτ'
ὀνόματα, οἷον ἐάν τις ἀποκτείνῃ, ἐάν τις ἱεροσυλήσῃ,
ἐάν τις προδῷ, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, πρὸ μὲν τοῦ
κρίσιν γενέσθαι αἰτιῶν ὀνόματ' ἐστίν, ἐπειδὰν δὲ
κριθείς τις ἐξελεγχθῇ, τηνικαῦτ' ἀδικήματα γίγνεται.

οὐ δὴ δεῖν ᾤετο τῷ τῆς αἰτίας ὀνόματι τιμωρίαν 629
προσγράφειν, ἀλλὰ κρίσιν. καὶ διὰ ταῦτ', ἄν τις ἀπο-
κτείνῃ τινὰ, τὴν βουλὴν δικάζειν ἔγραψε, καὶ οὐχ ἅπερ,
27 ἂν ἁλῷ, παθεῖν εἶπεν. ὁ μὲν δὴ τὸν νόμον τιθεὶς
οὕτως, ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων πῶς; „ἐάν τις ἀπο-
κτείνῃ" φησὶν „Χαρίδημον". τὴν μὲν δὴ προσηγορίαν
τοῦ πάθους τὴν αὐτὴν ἐποιήσατο, „ἄν τις ἀποκτείνῃ"
γράψας, ἥνπερ ὁ τὸν νόμον τιθείς· μετὰ ταῦτα δ'
οὐκέτι ταὐτά, ἀλλ' ἀνελὼν τὸ δίκην ὑπέχειν ἀγώγιμον
εὐθὺς ἐποίησεν, καὶ παραβὰς τὸ διωρισμένον ἐκ τοῦ
νόμου δικαστήριον, ἄκριτον τοῖς ἐπαιτιασαμένοις παρέ-
δωκε ὅ τι ἂν βούλωνται χρῆσθαι, τὸν οὐδ' εἰ πε-
28 ποίηκέ πω φανερόν. καὶ λαβοῦσιν ἐκείνοις ἔξεσται στρε-
βλοῦν, αἰκίσασθαι, χρήματα πράξασθαι. καίτοι πάντα
ταῦτ' ἀπείρηκεν ἄντικρυς καὶ σαφῶς ὁ κάτωθεν νόμος
μηδὲ τοὺς ἑαλωκότας καὶ δεδογμένους ἀνδροφόνους
ἐξεῖναι ποιεῖν. λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὸν τὸν νόμον τὸν
μετὰ ταῦτα.

ΝΟΜΟΣ.

Τοὺς δ' ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ἀποκτείνειν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἀπάγειν, ὡς ἐν τῷ ἄξονι ἀγορεύει, λυμαίνεσθαι δὲ μή, μηδὲ ἀποινᾶν, ἢ διπλοῦν ὀφείλειν ὅσον ἂν καταβλάψῃ. εἰσφέρειν δὲ τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι, τῷ βουλομένῳ. τὴν δ' ἡλιαίαν διαγιγνώσκειν.

29 Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου, σκέψασθε δ' ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι καὶ θεωρήσατε, ὡς καλῶς καὶ σφόδρ' εὐσε-
βῶς ἔθηκε ὁ τιθεὶς τὸν νόμον. „τοὺς ἀνδροφόνους"
φησίν. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτον ἀνδροφόνον λέγει, τὸν
ἡλωκότ' ἤδη τῇ ψήφῳ. οὐ γάρ ἐστ' οὐδεὶς ὑπὸ ταύτῃ 630
30 τῇ προσηγορίᾳ, πρὶν ἂν ἐξελεγχθεὶς ἁλῷ. ποῦ τοῦτο
δηλοῖ; ἔν τε τῷ προτέρῳ νόμῳ καὶ τούτῳ. ἐν μὲν

γὰρ ἐκείνῳ γράψας „ἄν τις ἀποκτείνῃ“, τὴν βουλὴν
δικάζειν εἶπεν, ἐν δὲ τούτῳ τὸν ἀνδροφόνον προσει-
πών, ἃ χρὴ πάσχειν εἴρηκεν· οὗ μὲν γὰρ ἦν αἰτία τὸ
πρᾶγμα, τὴν κρίσιν εἴρηκεν, οὗ δ' ὁ ἁλοὺς ἔνοχος τῷ
προσρήματι τούτῳ καθέστηκε, τὴν τιμωρίαν ἔγραψεν.
περὶ μὲν δὴ τῶν ἑαλωκότων ἂν λέγοι. λέγει δὲ τί;
31 „ἐξεῖναι ἀποκτείνειν καὶ ἀπάγειν“. ἆρ' ὡς αὑτόν; ἢ
ὡς ἂν βούληταί τις; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ πῶς;
„ὡς ἐν τῷ ἄξονι εἴρηται“ φησίν. τοῦτο δ' ἐστὶ τί; ὃ
πάντες ἐπίστασθ' ὑμεῖς. οἱ θεσμοθέται τοὺς ἐπὶ φόνῳ
φεύγοντας κύριοι θανάτῳ ζημιῶσαι [εἰσι], καὶ τὸν ἐκ
τῆς ἐκκλησίας πέρυσιν πάντες ἑωρᾶτε ὑπ' ἐκείνων ἀπα-
32 χθέντα. ὡς τούτους οὖν ἀπάγειν λέγει. διαφέρει δὲ
τί τοῦτο τοῦ ὡς αὑτὸν ἄγειν; ὅτι ὁ μὲν ἀπάγων ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὡς τοὺς θεσμοθέτας, τοὺς νόμους
κυρίους ποιεῖ τοῦ δεδρακότος, ὁ δ' ὡς αὑτὸν ἄγων
ἑαυτόν. ἔστι δ' ἐκείνως μέν, ὡς ὁ νόμος τάττει, δοῦ-
ναι δίκην, οὕτω δ', ὡς ὁ λαβὼν βούλεται. πλεῖστον
δὲ δήπου διαφέρει τὸν νόμον κύριον τῆς τιμωρίας ἢ
33 τὸν ἐχθρὸν γίγνεσθαι. „λυμαίνεσθαι δὲ“ φησὶ „μή,
μηδ' ἀποινᾶν“. ταῦτα δ' ἐστὶ τί; τὸ μὲν δὴ μὴ λυ-
μαίνεσθαι γνώριμον οἶδ' ὅτι πᾶσι μὴ μαστιγοῦν, μὴ
δεῖν, μὴ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν λέγει, τὸ δὲ μηδ' ἀποινᾶν
μηδὲ χρήματα πράττεσθαι· τὰ γὰρ χρήματ' ἄποιν' ὠνό-
34 μαζον οἱ παλαιοί. ὁ μὲν δὴ νόμος οὕτως τὸν ἀνδρο-
φόνον καὶ τὸν ἠλωκότ' ἤδη διώρισεν ὡς κολαστέον 631
καὶ οὔ, τὴν τοῦ πεπονθότος εἰπὼν πατρίδα, καὶ περὶ
τοῦ μηδέν' ἄλλον τρόπον ἢ τοῦτον μηδ' ἄλλοθι πλὴν
ἐνταῦθ' ἄντικρυς εἴρηκεν. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γρά-
φων, πολλοῦ γε δεῖ, διώρισεν, ὅς γε πάντα τούτοις
τἀναντί' εἴρηκεν· γράψας γὰρ „ἐάν τις ἀποκτείνῃ

Χαρίδημον", „ἀγώγιμος ἔστω" φησὶν „πανταχόθεν".
35 τί λέγεις; τῶν νόμων οὐδὲ τοὺς ἑαλωκότας διδόντων ἀπάγειν πλὴν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, σὺ γράφεις ἄνευ κρίσεως τιν' ἀγώγιμον ἐκ τῆς συμμαχίδος πάσης; καὶ οὐδ' ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς ἄγειν κελευόντων τῶν νόμων, σὺ δίδως ἄγειν πανταχόθεν; καὶ μὴν ἔν γε τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον πάνθ' ὅσ' ἀπείρηκε ὁ νόμος δέδωκας, χρήματα πράξασθαι, ζῶντα λυμαίνεσθαι, κακοῦν ἔχοντ', αὐτὸν ἀπο-
36 κτιννύναι. πῶς οὖν ἄν τις μᾶλλον ἐλεγχθείη παράνομ' εἰρηκὼς ἢ πῶς δεινότερ' ἂν γράφων, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον; ὃς δυοῖν ὑποκειμένοιν ὀνομάτοιν, κατὰ μὲν τῶν ἐν αἰτίᾳ, „ἐάν τις ἀποκτείνῃ", κατὰ τῶν δ' ἑαλωκότων, „ἐάν τις ἀνδροφόνος ᾖ", ἐν μὲν τῇ προσηγορίᾳ τὸ τοῦ τὴν αἰτίαν ἔχοντος ἔλαβες ὄνομα, τὴν δὲ τιμωρίαν, ἣν οὐδὲ κατὰ τῶν ἐξεληλεγμένων διδόασιν οἱ νόμοι, ταύτην κατὰ τῶν ἀκρίτων ἔγραψας, καὶ τὸ μέσον τούτων ἐξεῖλες. μέσον γάρ ἐστιν αἰτίας καὶ ἐλέγχου κρίσις, ἣν οὐδαμοῦ γέγραφ' οὗτος ἐν τῷ ψηφίσματι.
37 Λέγε τοὺς ἐφεξῆς νόμους.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δέ τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ ἢ αἴτιος ᾖ φόνου, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς ἐφορίας καὶ ἄθλων καὶ ἱερῶν 632 Ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν Ἀθηναῖον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι, διαγιγνώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας.

Τουτονὶ δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν νόμον τί ποτ' ἠβούλεθ' ὁ θείς· ὄψεσθε γὰρ ὡς ἅπαντ'
38 εὐλαβῶς διώρισε καὶ νομίμως. „ἐάν τις ἀποκτείνῃ τὸν ἀνδροφόνον" φησὶν „ἢ αἴτιος ᾖ φόνου, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς ἐφορίας καὶ ἄθλων καὶ ἱερῶν Ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν Ἀθηναῖον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχε-

*σθαι, διαγιγνώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας“. τί δὴ ταῦτ᾽
ἐστίν; ἐκεῖνος ᾤετο τὸν πεφευγότ᾽ ἐπ᾽ αἰτίᾳ φόνου καὶ
ἡλωκότα, ἐάνπερ ἅπαξ ἐκφύγῃ καὶ σωθῇ, εἴργειν μὲν
τῆς τοῦ παθόντος πατρίδος δίκαιον εἶναι, κτείνειν δ᾽
οὐχ ὅσιον πανταχοῦ. τί σκοπῶν; ὅτι καὶ τοὺς δεῦρο
πεφευγότας, ἂν ἡμεῖς τοὺς ἑτέρωσ᾽ ἀποκτιννύωμεν,
39 ἀποκτενοῦσ᾽ ἕτεροι. εἰ δὲ τοῦτ᾽ ἔσται, ἡ μόνη λοιπὴ
τοῖς ἀτυχοῦσιν ἅπασι σωτηρία διαφθαρήσεται. ἔστι δ᾽
αὕτη τίς; ἐκ τῆς τῶν πεπονθότων μεταστάντας εἰς τὴν
τῶν μηδὲν ἠδικημένων ἀδεῶς μετοικεῖν. ἵνα δὴ μὴ
τοῦτ᾽ ᾖ μηδ᾽ ἀπέραντοι τῶν ἀδικημάτων αἱ τιμωρίαι
γίγνωνται, ἔγραψεν „ἐάν τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ
ἀπεχόμενον“ φησὶν „ἀγορᾶς ἐφορίας“. τί τοῦτο λέγων;
τῶν ὁρίων τῆς χώρας· ἐνταῦθα γάρ, ὥς γ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ,
τἀρχαῖα συνῇσαν οἱ πρόσχωροι παρά θ᾽ ἡμῶν καὶ τῶν
40 ἀστυγειτόνων, ὅθεν ὠνόμακ᾽ „ἀγορὰν ἐφορίαν“. καὶ
πάλιν „ἱερῶν Ἀμφικτυονικῶν“. τί δήποτε καὶ τούτων
ἀπέκλεισε τὸν ἀνδροφόνον; ὅσων τῷ παθόντι ζῶντι
μετῆν, τούτων εἴργει τὸν δεδρακότα, πρῶτον μὲν τῆς
πατρίδος καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πάντων καὶ ὁσίων καὶ 633
ἱερῶν, τὴν ἐφορίαν ἀγορὰν ὅρον προσγράψας, ἧς εἴρ-
γεσθαί φησιν, εἶτα τῶν ἱερῶν τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι·
καὶ γὰρ τούτων, εἴπερ ἦν Ἕλλην ὁ παθὼν, μετῆν
αὐτῷ. „καὶ ἄθλων“. διὰ τί; ὅτι κοινοὶ πᾶσίν εἰσιν
οἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδ᾽ ἀγῶνες, κατὰ τὴν πάντων δὲ με-
τουσίαν μετῆν καὶ [τούτων] τῷ πεπονθότι· καὶ τούτων
41 οὖν ἀπεχέσθω. τούτων μὲν δὴ τὸν εἰργασμένον εἴργει.
ἂν δ᾽ ἔξω τούτων κτείνῃ τις αὐτὸν ἄλλοθι, τὴν αὐτὴν
ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην δέδωκεν, ἥνπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον
κτείνῃ. τὸν γὰρ φυγάδ᾽ οὐ τὸ τῆς πόλεως προσεῖπ᾽
ὄνομα, ἧς οὐκ ἔστι μετουσία αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πρά-*

γματος, ᾧ κατέστησεν αὐτὸν ἐκεῖνος ἔνοχον· καὶ διὰ ταῦτ' „ἄν τις ἀποκτείνῃ" φησὶ „τὸν ἀνδροφόνον". εἶτ' εἰπὼν ὧν εἰργόμενον, ἐπὶ τῷ τὴν τιμωρίαν νομίμως ἐπιθεῖναι τὸ τῆς πόλεως ὄνομ' ὠνόμασε, „τοῖς αὐτοῖς ἐνεχέσθω καθάπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον ἀποκτείνῃ" γράψας, ἀνομοίως ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῷ τουτὶ τὸ
42 ψήφισμ' εἰρηκότι. καίτοι πῶς οὐχὶ δεινόν, εἰ οἷς ὁ νόμος δέδωκεν, ἐὰν ὧν εἶπεν εἴργωνται, μετ' ἀσφαλείας ζῆν φυγοῦσι, τούτους ἐκδότους τις εἶναι γράφει, καὶ ἀφαιρεῖται τὸ τῆς συγγνώμης ὠφέλιμον, ὃ τοῖς ἀτυχοῦσιν ὑπάρχειν εἰκὸς παρὰ τῶν ἔξω τῶν ἐγκλημάτων ὄντων, ὅτῳ ποτὲ τῶν πάντων ἀπόκειται, ἄδηλον ὄν, μὴ προδήλου τῆς ἐπιούσης τύχης οὔσης ἑκάστῳ; καὶ νυνὶ τὸν ἀποκτείναντα Χαρίδημον, ὄντως ἂν ἄρα τοῦτο γένηται, ἂν ἀνταποκτείνωσίν τινες λαβόντες ἔκδοτον, πεφευγότα καὶ τῶν νομίμων εἰργόμενον, ἔνοχοι μὲν 634
43 αὐτοὶ ταῖς φονικαῖς δίκαις ἔσονται, ἔνοχος δὲ σύ· καὶ γὰρ ἄν τις αἴτιος ᾖ γέγραπται, ἔσῃ δ' αἴτιος τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος ἐξουσίαν δεδωκώς. οὐκοῦν εἰ μὲν ἐάσομεν τούτων συμβάντων ὑμᾶς, οὐ καθαροῖς οὖσιν ὁμοῦ διατρίψομεν· εἰ δ' ἐπέξιμεν, οἷς ἐγνώκαμεν αὐτοὶ τἀναντία πράττειν ἀναγκασθησόμεθα. ἆρά γε μικρὸν ἢ τὸ τυχὸν [ἐστιν], ὑπὲρ οὗ δεῖ λῦσαι τὸ ψήφισμ' ὑμᾶς;
44 Λέγε δὴ τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τίς τινα τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα, πέρα ὅρου ἐλαύνῃ ἢ φέρῃ ἢ ἄγῃ, τὰ ἴσα ὀφείλειν ὅσα πὲρ ἂν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ δράσῃ.

Ἄλλος οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νόμος ἀνθρωπίνως καὶ καλῶς κείμενος, ὃν παραβὰς οὗτος ὁμοίως

45 φανήσεται. „ἐάν τίς τινα τῶν ἀνδροφόνων“ φησὶ „τῶν
ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα“. τῶν ἐπ' ἀκου-
σίῳ φόνῳ λέγει μεθεστηκότων. τῷ τοῦτο δῆλον; τῷ
τ' „ἐξεληλυθότων“ εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ „πεφευγότων“, καὶ
τῷ διορίζειν „ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα“· τῶν γὰρ ἐκ
προνοίας δεδήμευται τὰ ὄντα. περὶ μὲν δὴ τῶν ἀκου-
46 σίων ἂν λέγοι. λέγει δὲ τί; „ἐὰν πέρᾳ ὅρου“ φησὶν
„ἐλαύνῃ ἢ φέρῃ ἢ ἄγῃ“. τοῦτο δ' ἐστὶ τί, τὸ „πέρᾳ
ὅρου“; ἔστι πᾶσιν ὅρος τοῖς ἀνδροφόνοις τῆς τοῦ πα-
θόντος εἴργεσθαι πατρίδος. ἐκ μὲν δὴ ταύτης δίδωσιν 635
ἐλαύνειν καὶ ἄγειν, πέρᾳ δ' οὐκ ἐᾷ τούτων οὐδέτερον
ποιεῖν. ἂν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, τὴν αὐτὴν ἔδωκε
ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην ἥνπερ ἂν εἰ μένοντ' ἠδίκει [οἴκοι],
47 γράψας ταὔτ' ὀφείλειν ἅπερ ἂν οἴκοι δράσῃ. εἰ δή τις
ἔροιτ' Ἀριστοκράτην τουτονί (καὶ μὴ νομίσητ' εὔηθες
τὸ ἐρώτημα) πρῶτον μὲν εἰ οἶδεν εἴ τις ἀποκτενεῖ
Χαρίδημον, ἢ καὶ ἄλλως πως τελευτήσει, οὐκ ἂν οἶμαι
φαίη. θήσομεν τοίνυν ἀποκτενεῖν. πάλιν οἶσθ', ἑκὼν
ἢ ἄκων, καὶ ξένος ἢ πολίτης ὁ τοῦτο ποιήσων ἔσται;
48 οὐκ ἔνεστ' εἰπεῖν ὡς οἶσθα. οὐκοῦν ταῦτά γε δήπου
προσῆκε γράψαι „ἐάν τις ἀποκτείνῃ“ γράφοντα, ἄκων
ἢ ἑκών, ἀδίκως ἢ δικαίως, ξένος ἢ πολίτης, ἵν' ὅτῳ
ποτὲ τοὔργον ἐπράχθη, τούτῳ τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπῆρχε
δίκαια, μὴ μὰ Δί' αὐτὸ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομ' εἰπόντ'
„ἀγώγιμος ἔστω“ προσγράψαι. τίνα γὰρ σὺ λέλοιπας
ὅρον τῷ γράμματι τούτῳ, τοῦ νόμου σαφῶς οὑτωσὶ
λέγοντος „μὴ πέρᾳ ὅρων ἐλαύνειν“, ὃς πανταχόθεν
49 δίδως ἄγειν; ὁ νόμος δ' οὐ μόνον οὐκ ἐλαύνειν τῶν
ὅρων πέρᾳ, ἀλλ' οὐδ' ἄγειν ἐᾷ. ἐκ δὲ τοῦ σοῦ ψηφί-
σματος ὁ βουλόμενος ἄξει τὸν ἄκοντ' ἀπεκτονότ', ἔκ-
δοτον λαβών, εἰς τὴν τοῦ παθόντος βίᾳ πατρίδα.

ἆρ' οὐ πάντα συγχεῖς τἀνθρώπινα, καὶ ἀφαιρεῖ τὴν πρόφασιν μεθ' ἧς ἢ καλόν ἐστιν ἕκαστον τῶν ἔργων
50 ἢ αἰσχρόν; ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐπὶ πάντων, οὐκ ἐπὶ τῶν φονικῶν μόνων, οὕτω τοῦτ' ἔχει. „ἄν τις τύπτῃ τινὰ“ φησίν, „ἄρχων χειρῶν ἀδίκων“, ὡς εἴ γ' ἠμύνατ' οὐκ ἀδικεῖ. „ἄν τις κακῶς ἀγορεύῃ“, „τὰ ψευδῆ“ προσέθηκεν, ὡς εἴ γε τἀληθῆ προσῆκον. „ἄν τις ἀποκτείνῃ“, „ἐκ προνοίας“, ὡς εἴ γ' ἄκων οὐ ταὐτόν. „ἄν τις 636
καταβλάψῃ τινά“, „ἑκὼν ἀδίκως“. πανταχοῦ τὴν πρόφασιν βεβαιοῦσαν τὸ πρᾶγμ' εὑρήσομεν. ἀλλ' οὐ σοί, ἀλλ' ἁπλῶς „ἄν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγέσθω“, κἂν ἄκων, κἂν δικαίως, κἂν ἀμυνόμενος, κἂν ἐφ' οἷς διδόασιν οἱ νόμοι, κἂν ὁπωσοῦν.

51 *Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

Φόνου δὲ δίκας μὴ εἶναι μηδαμοῦ κατὰ τῶν τοὺς φεύγοντας ἐνδεικνύντων, ἐάν τις κατίῃ ὅποι μὴ ἔξεστιν.

Ὁ μὲν νόμος ἐστὶν οὗτος Δράκοντος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι δ', ὅσους ἐκ τῶν φονικῶν νόμων παρεγραψάμην· δεῖ δ' ἃ λέγει σκέψασθαι. „κατὰ τῶν ἐνδεικνύντων“ φησὶ „τοὺς κατιόντας ἀνδροφόνους, ὅποι μὴ ἔξεστι, δίκας φόνου μὴ εἶναι“. ἐνταυθὶ δύο δηλοῖ δίκαια, ἃ παρ' ἀμφότερ' οὗτος εἴρηκεν τὸ ψήφισμα, ὅτι τ' ἐνδεικνύναι δίδωσι τὸν ἀνδροφόνον κοὐκ αὐτὸν ἀγώγιμον οἴχεσθαι λαβόντα, καὶ ὅτι, ἂν κατίῃ τις ὅποι μὴ ἔξεστι, καὶ αὐτὸ τοῦτο δίδωσιν, οὐχ ὅπου
52 βούλεταί τις. οὐκ ἔξεστι δὲ ποῖ; ἐξ ἧς ἂν φεύγῃ τις πόλεως. ποῦ καὶ σφόδρα τοῦτο δηλοῖ; „ἐάν τις κατίῃ“ φησί. τοῦτο δ' οὐκ ἔστ' ἐπενεγκεῖν ἄλλῃ πόλει πλὴν ἣν ἂν φεύγῃ τις· ὅθεν γὰρ μηδ' ἐξέπεσέν τις τὴν ἀρχήν

οὐκ ἔνι δήπου κατελθεῖν εἰς ταύτην. ὁ μὲν τοίνυν νόμος ἔνδειξιν δέδωκε, καὶ ταύτην, „ἂν κατίῃ ὅποι μὴ ἔξεστιν“· ὁ δ' „ἀγώγιμος ἔστω“ γέγραφεν κἀντεῦθεν, ὅποι φεύγειν οὐδεὶς κωλύει νόμος.

53 Λέγ' ἄλλον νόμον.

ΝΟΜΟΣ. 637

Ἐάν τις ἀποκτείνῃ ἐν ἄθλοις ἄκων, ἢ ἐν ὁδῷ καθελών, ἢ ἐν πολέμῳ ἀγνοήσας, ἢ ἐπὶ δάμαρτι ἢ ἐπὶ μητρὶ ἢ ἐπ' ἀδελφῇ ἢ ἐπὶ θυγατρί, ἢ ἐπὶ παλλακῇ ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέροις παισὶν ἔχῃ, τούτων ἕνεκα μὴ φεύγειν κτείναντα.

Πολλῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νόμων ὄντων, παρ' οὓς εἴρηται τὸ ψήφισμα, παρ' οὐδένα μᾶλλον ἢ παρὰ τοῦτον τὸν ἀνεγνωσμένον νῦν εἴρηται. διδόντος γὰρ τοῦ νόμου σαφῶς οὑτωσὶ καὶ λέγοντος ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτεῖναι, οὗτος ἅπαντα παρεῖδε ταῦτα, καὶ γέγραφ' οὐδὲν
54 ὑπειπὼν πῶς, ἄν τις ἀποκτείνῃ, τὴν τιμωρίαν. καίτοι σκέψασθ' ὡς ὁσίως καὶ καλῶς ἕκαστα διεῖλεν ὁ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς διελών. ἄν τις ἐν ἄθλοις ἀποκτείνῃ τινά, τοῦτον ὥρισεν οὐκ ἀδικεῖν. διὰ τί; οὐ τὸ συμβὰν ἐσκέψατο, ἀλλὰ τὴν τοῦ δεδρακότος διάνοιαν. ἔστι δ' αὕτη τίς; ζῶντα νικῆσαι καὶ οὐκ ἀποκτεῖναι. εἰ δ' ἐκεῖνος ἀσθενέστερος ἦν τὸν ὑπὲρ τῆς νίκης ἐνεγκεῖν πόνον, ἑαυτῷ τοῦ πάθους αἴτιον ἡγήσατο, διὸ τιμω-
55 ρίαν οὐκ ἔδωκε ὑπὲρ αὐτοῦ. πάλιν „ἂν ἐν πολέμῳ“, φησὶν „ἀγνοήσας“, καὶ τοῦτον εἶναι καθαρόν. καλῶς· εἰ γὰρ ἐγώ τινα τῶν ἐναντίων οἰηθεὶς εἶναι διέφθειρα, οὐ δίκην ὑπέχειν, ἀλλὰ συγγνώμης τυχεῖν δίκαιός εἰμι. „ἢ ἐπὶ δάμαρτι“ φησὶν „ἢ ἐπὶ μητρὶ ἢ ἐπ' ἀδελφῇ ἢ θυγατρί, ἢ ἐπὶ παλλακῇ ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέροις παισὶν

ἔχῃ“, καὶ τὸν ἐπὶ τούτων τῳ κτείναντ' ἀθῷον ποιεῖ, πάντων γ' ὀρθότατ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτον ἀφιείς.
56 τί δήποτε; [ὅτι] ὑπὲρ ὧν τοῖς πολεμίοις μαχόμεθα, ἵνα μὴ πάσχωσιν ὑβριστικὸν μηδ' ἀσελγὲς μηδέν, ὑπὲρ τού- 638
των καὶ τοὺς φιλίους, ἐὰν παρὰ τὸν νόμον εἰς αὐτοὺς ὑβρίζωσι καὶ διαφθείρωσιν, ἔδωκεν ἀποκτεῖναι. ἐπειδὴ γὰρ οὐ γένος ἐστὶν φιλίων καὶ πολεμίων, ἀλλὰ τὰ πραττόμεν' ἐξεργάζεται τούτων ἑκάτερον, τοὺς ἐχθρὰ ποιοῦντας ἐν ἐχθροῦ μέρει κολάζειν ἀπέδωκε ὁ νόμος. οὐκοῦν δεινὸν, εἰ τοσούτων ὄντων ἐφ' οἷς τοὺς ἄλλους ἔξεστιν ἀποκτιννύναι, μόνον ἀνθρώπων ἐκεῖνον μηδ'
57 ἐπὶ τούτοις ἐξέσται ἀποκτεῖναι. φέρ', ἐὰν δέ τι συμβῇ τοιοῦτον οἷον ἴσως ἤδη τῳ καὶ ἄλλῳ, ἀπαλλαγῇ μὲν ἐκ Θρᾴκης, ἐλθὼν δ' εἰς πόλιν οἰκῇ που, τῆς μὲν ἐξουσίας μηκέτι κύριος ὢν δι' ἧς πολλὰ ποιεῖ τῶν ἀπειρημένων ὑπὸ τῶν νόμων, τοῖς δ' ἔθεσιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ταὔτ' ἐπιχειρῶν πράττειν, ἄλλο τι ἢ σιγῶντα δεήσει Χαρίδημον ἐᾶν αὐτὸν ὑβρίζειν; οὐ γὰρ ἀποκτεῖναί γ' ἀσφαλές, οὐδὲ τιμωρίαν λαβεῖν ἣν δίδωσ'
58 ὁ νόμος, διὰ τὸ ψήφισμα τουτί. καὶ μὴν εἴ τις ἐκεῖνο ὑπολαμβάνει, ποῦ δὲ γένοιτ' ἂν ταῦτα; τί κωλύει κἀμὲ λέγειν τίς δ' ἂν ἀποκτείναι Χαρίδημον; ἀλλὰ μὴ τοῦτο σκοπῶμεν· ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐστὶ τὸ φεῦγον ψήφισμα οὐκ ἐπ' ἤδη γεγενημένῳ τινὶ πράγματι, ἀλλ' [ἐπὶ τοιούτῳ] ὃ μηδ' εἰ γενήσεται μηδεὶς οἶδεν, τὸ μὲν τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι κοινὸν ἀμφοῖν ὑπαρχέτω, πρὸς δὲ τοῦθ' ὑποθέντες ἀνθρωπίνως τὰς ἐλπίδας, οὕτω σκοπῶμεν, ὡς τάχ' ἂν εἰ τύχοι καὶ τούτων κἀκείνων συμβάντων.
59 λύσασιν μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμ', ἂν ἄρα συμβῇ τι παθεῖν ἐκείνῳ, εἰσὶν αἱ κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ αὐτοῦ τιμωρίαι· ἐῶσι δ', ἂν ἄρ' ἐκεῖνος ζῶν ἀδικῇ τιν',

ἀνῄρηται τοῖς ὑβριζομένοις ἡ μετὰ τῶν νόμων δίκη. 639
ὥστε πανταχῇ καὶ ἐναντίον ἐστὶ τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα καὶ λῦσαι συμφέρει.

60 Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Καὶ ἐὰν φέροντα ἢ ἄγοντα βίᾳ ἀδίκως εὐθὺς ἀμυνόμενος κτείνῃ, νηποινεὶ τεθνάναι.

Ἄλλα ταῦτ' ἐφ' οἷς ἔξεστι κτεῖναι. „ἐὰν ἄγοντα ἢ φέροντα βίᾳ ἀδίκως εὐθὺς ἀμυνόμενος κτείνῃ, νηποινεὶ τεθνάναι" κελεύει. θεάσασθε πρὸς Διὸς ὡς εὖ· τῷ μὲν ὑπειπὼν, ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτείνειν, προσγράψαι τὸ „εὐθύς", ἀφεῖλε τὸν τοῦ βουλεύσασθαί τι κακὸν χρόνον· τῷ δ' „ἀμυνόμενος" γράψαι, δηλοῖ τῷ πάσχοντι διδοὺς τὴν ἐξουσίαν, οὐκ ἄλλῳ τινί. ὁ μὲν δὴ νόμος εὐθὺς ἀμυνομένῳ δέδωκεν ἀποκτιννύναι, ὁ δ' οὐδὲν εἴρηκεν, ἀλλ' ἁπλῶς „ἐάν τις ἀποκτείνῃ", κἂν
61 δικαίως, κἂν ὡς οἱ νόμοι διδόασιν. ἀλλὰ νὴ Δία συκοφαντοῦμεν τὸ πρᾶγμα· τίνα γὰρ „οἴσει ἢ ἄξει βίᾳ ἀδίκως" Χαρίδημος; πάντας ἀνθρώπους. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι πάντες οἱ στράτευμ' ἔχοντες, ὧν ἂν οἴωνται κρείττους ἔσεσθαι, ἄγουσι καὶ φέρουσι χρήματ' αἰτοῦντες. εἶτ' οὐ δεινὸν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, καὶ φανερῶς παράνομον, οὐ μόνον παρὰ τὸν γεγραμμένον νόμον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων, τὸν ἄγοντ' ἢ φέροντα βίᾳ τἄμ' ἐν πολεμίου μοίρᾳ μὴ ἐξεῖναί μοι ἀμύνεσθαι, εἴ γε μηδὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξέσται Χαρίδημον ἀποκτεῖναι, ἀλλ', ἂν ἀδικῶν ἄγῃ καὶ φέρῃ βίᾳ τά τινος ληζόμενος, ἀγώγιμος ὁ κτείνας ἔσται, τοῦ νόμου διδόντος, ἐὰν ἐπὶ τούτοις, ἀθῷον εἶναι;

62 *Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.*

ΝΟΜΟΣ. 640

Ὃς ἂν ἄρχων ἢ ἰδιώτης αἴτιος ᾖ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμον εἶναι καὶ παῖδας καὶ τὰ ἐκείνου.

Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, „ὃς ἂν ἄρχων ἢ ἰδιώτης αἴτιος ᾖ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμος ἔστω καὶ οἱ παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου". ἆρ' οὖν μικρὰν ἢ φαύλην πρόνοιαν ἔχειν ὑμῖν ὁ θεὶς τὸν νόμον δοκεῖ, ὅπως κύριος ἔσται καὶ μήτε συγχυθήσεται μήτ' αὖ μεταποιηθήσεται; ἀλλ' Ἀριστοκράτης οὑτοσὶ μικρὰ φροντίσας αὐτοῦ μεταποιεῖ καὶ συγχεῖ. τί γὰρ ἄλλ' ἐστὶν τὸ μεταποιεῖν, ἢ ὅταν ἔξω τῶν τεταγμένων δικαστηρίων καὶ ὅρων, ὧν εἴργεσθαι δεῖ, διδῷ τις τὰς τιμωρίας, καὶ τὸ λόγου τυχεῖν ἀναιρῶν ἐκδότους ποιῇ; τί δ' ἄλλο τὸ συγχεῖν, ἢ ὅταν ἑξῆς οὑτωσὶ πάντα τἀναντία τῶν ἐν τοῖς νόμοις τις γεγραμμένων γράφῃ;

63 Οὐ τοίνυν τούτους μόνον τοὺς νόμους ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παραβέβηκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλούς, οὓς οὐ παραγεγράμμεθα διὰ τὸ πλῆθος. ἀλλ' ἐν κεφαλαίῳ λέγω· ὁπόσοι νόμοι περὶ τῶν φονικῶν δικαστηρίων εἰσίν, καλεῖσθαι λέγοντες ἢ μαρτυρεῖν ἢ διόμνυσθαι τοὺς ἀγωνιζομένους ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν προστάττοντες, πάντας ὑπερβέβηκε τούτους καὶ πᾶσιν ἐναντίον εἴρηκεν τὸ ψήφισμα τουτί. οὐ γὰρ οὐ κλῆσις, οὐ κρίσις, οὐ μαρτυρία συνειδότος, οὐ διωμοσία, ἀλλ' ἀπ' αἰτίας εὐθὺς ἡ τιμωρία γέγραπται, καὶ ταῦθ' ἣν ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι, τί ἂν ἄλλο τις εἴποι; καίτοι ταῦτα πάντ' ἐπὶ πέντε δικαστηρίοις γίγνεται προστεταγμένα τοῖς νόμοις.

64 νὴ Δί', ἴσως εἴποι τις ἄν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν 641

οὐδενός ἐστ' ἄξι' οὐδὲ δικαίως εὑρημένα, ἃ δ' ἔγραψεν οὗτος, δίκαια καὶ καλά. ἀλλὰ τοὐναντίον τούτου μὲν ψήφισμ' οὐκ οἶδ' εἴ τι δεινότερον γέγονεν πώποτ' ἐν ὑμῖν, τούτων δὲ τῶν πάντων, ὁπόσ' ἐστὶ δικαστήρι' ἐν ἀνθρώποις, οὐδὲν οὔτε σεμνότερον οὔτε δικαιότερον φανήσεται. βούλομαι δ' εἰπεῖν διὰ βραχέων, ἃ καὶ ζῆλόν τινα καὶ τιμὴν φέρει τῇ πόλει ῥηθέντα, καὶ ἡδίους ἔσεσθ' ἀκούσαντες. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν ὅθεν μάλιστα μαθήσεσθε, ἐπὶ τὴν δωρειὰν ἐπανελθὼν ἣ τῷ Χαριδήμῳ δέδοται.

65 *Ἡμεῖς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Χαρίδημον ἐποιησάμεθα πολίτην, καὶ διὰ τῆς δωρειᾶς ταύτης μετεδώκαμεν αὐτῷ καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ νομίμων καὶ πάντων ὅσων περ αὐτοῖς μέτεστιν ἡμῖν. πολλὰ μὲν δὴ παρ' ἡμῖν ἐστι τοιαῦθ' οἷ' οὐχ ἑτέρωθι, ἓν δ' οὖν ἰδιώτατον πάντων καὶ σεμνότατον, τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστήριον, ὑπὲρ οὗ τοσαῦτ' ἔστιν εἰπεῖν καλὰ παραδεδομένα καὶ μυθώδη καὶ ὧν αὐτοὶ μάρτυρές ἐσμεν, ὅσα [περὶ] οὐδενὸς ἄλλου δικαστηρίου· ὧν ὡσπερεὶ*
66 δείγματος εἵνεκ' ἄξιόν ἐσθ' ἓν ἢ δύ' ἀκοῦσαι. τοῦτο
μὲν τοίνυν τὰ παλαιά, ὡς ἡμῖν ἀκούειν παραδέδοται, ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ δικαστηρίῳ θεοὶ δίκας καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις, ὡς λόγος, λαβεῖν μὲν Ποσειδῶν' ὑπὲρ Ἁλιρροθίου τοῦ υἱοῦ παρ' Ἄρεως, δικάσαι δ' Εὐμενίσιν καὶ Ὀρέστῃ τοὺς δώδεκα θεούς. καὶ τὰ μὲν δὴ παλαιὰ ταῦτα, τὰ δ' ὕστερον· τοῦτο μόνον τὸ δικαστήριον οὐχὶ τύραννος, οὐκ ὀλιγαρχία[, οὐ δημοκρατία] 642
τὰς φονικὰς δίκας ἀφελέσθαι τετόλμηκεν, ἀλλὰ πάντες ἀσθενέστερον ἂν τὸ δίκαιον εὑρεῖν ἡγοῦνται περὶ τούτων αὐτοὶ τοῦ παρὰ τούτοις εὑρημένου δικαίου. πρὸς

δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσιν, ἐνταυθοῖ μόνον οὐδεὶς πώ-
ποτε οὔτε φεύγων ἁλοὺς οὔτε διώκων ἡττηθεὶς ἐξή-
67 λεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα. ταύτην τοί-
νυν τὴν φυλακὴν καὶ τὰς ἐν ταύτῃ νομίμους τιμωρίας
παραβὰς ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τοδί, ζῶντι μὲν ἐξου-
σίαν γέγραφεν τῷ Χαριδήμῳ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούληται,
παθόντος δέ τι τοῖς οἰκείοις συκοφαντίαν δέδωκεν.
σκέψασθε γὰρ οὑτωσί. ἴστε δήπου τοῦθ' ἅπαντες, ὅτι
ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, οὗ δίδωσ' ὁ νόμος καὶ κελεύει τοῦ
φόνου δικάζεσθαι, πρῶτον μὲν διομεῖται κατ' ἐξωλείας
αὑτοῦ καὶ γένους καὶ οἰκίας ὅ τιν' αἰτιώμενος εἰργά-
68 σθαι τι τοιοῦτον, εἶτ' οὐδὲ τὸν τυχόντα τρόπον τοῦτο
ποιήσει, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσ' ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου,
στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου,
καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ καὶ ἐν αἷς ἡμέ-
ραις καθήκει, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῶν
μεταχειριζομένων ἅπαν, ὅσον ἔσθ' ὅσιον, πεπρᾶχθαι.
καὶ μετὰ ταῦθ' ὁ τὸν τοιοῦτον ὅρκον ὀμωμοκὼς οὔπω
πεπίστευται, ἀλλ' ἂν ἐξελεγχθῇ μὴ λέγων ἀληθῆ, τὴν
ἐπιορκίαν ἀπενεγκάμενος τοῖς αὑτοῦ παισὶν καὶ τῷ
69 γένει πλέον οὐδ' ὁτιοῦν ἕξει. ἂν δὲ δόξῃ τὰ δίκαι'
ἐγκαλεῖν καὶ ἕλῃ τὸν δεδρακότα τοῦ φόνου, οὐδ' οὕτω
κύριος γίγνεται τοῦ ἁλόντος, ἀλλ' ἐκείνου μὲν οἱ νόμοι
κύριοι κολάσαι καὶ οἷς προστέτακται, τῷ δ' ἐπιδεῖν
διδόντα δίκην ἔξεστιν, ἣν ἔταξ' ὁ νόμος, τὸν ἁλόντα, 643
πέρα δ' οὐδὲν τούτου. καὶ τῷ μὲν διώκοντι [ὑπάρχει]
ταῦτα, τῷ δὲ φεύγοντι τὰ μὲν τῆς διωμοσίας ταὐτά,
τὸν πρότερον δ' ἔξεστιν εἰπόντα λόγον μεταστῆναι,
καὶ οὔθ' ὁ διώκων οὔθ' οἱ δικάζοντες οὔτ' ἄλλος
70 ἀνθρώπων οὐδεὶς κύριος κωλῦσαι. τί δήποτ' ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι τοῦθ' οὕτως ἔχει; ὅτι οἱ ταῦτ' ἐξ

ἀρχῆς [τὰ νόμιμα] διελόντες, οἵτινές ποτ' ἦσαν, εἴθ'
ἥρωες εἴτε θεοί, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήσασιν, ἀλλ'
ἀνθρωπίνως ἐπεκούφισαν, εἰς ὅσον εἶχε καλῶς, τὰς συμ-
φοράς. ταῦτα μέντοι πάνθ' οὕτω καλῶς καὶ νομίμως
ἔχονθ' ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τουτὶ παραβεβηκὼς φαί-
νεται· ἓν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν ἔνι τούτων ἐν τῷ ψηφίσματι
τῷ τούτου. καὶ πρῶτον μὲν παρ' ἑνὸς τούτου δικα-
στηρίου καὶ [παρὰ] τοὺς γεγραμμένους νόμους καὶ τἄ-
γραφα νόμιμα τὸ ψήφισμ' εἴρηται.

71 Δεύτερον δ' ἕτερον δικαστήριον τὸ τῶν ἀκουσίων
φόνων φανήσεται συγχέων, τοὐπὶ Παλλαδίῳ, καὶ τοὺς
παρὰ τούτῳ νόμους παραβαίνων. καὶ γὰρ ἐνταῦθ'
ὑπόκειται πρῶτον μὲν διωμοσία, δεύτερον δὲ λόγος,
τρίτον δὲ γνῶσις τοῦ δικαστηρίου, ὧν οὐδέν ἐστ' ἐν τῷ
τούτου ψηφίσματι. ἂν δ' ἁλῷ καὶ δοκῇ τοὔργον εἰργά-
σθαι, οὔθ' ὁ διώκων τοῦ δεδρακότος κύριος, οὔτ' ἄλλος
72 οὐδὲ εἷς πλὴν ὁ νόμος. τί οὖν ὁ νόμος κελεύει τὸν ἁλόντ'
ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ; ἔν τισιν εἰρημένοις χρόνοις ἀπελ-
θεῖν τακτὴν ὁδόν, καὶ φεύγειν ἕως ἂν αἰδέσηταί τινα 644
τῶν ἐν γένει τοῦ πεπονθότος. τηνικαῦτα δ' ἥκειν δέ-
δωκεν ἔστιν ὃν τρόπον, οὐχ ὃν ἂν τύχῃ, ἀλλὰ καὶ
θῦσαι καὶ καθαρθῆναι καὶ ἄλλ' ἄττα διείρηκεν, ἃ χρὴ
ποιῆσαι, ὀρθῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πάντα ταῦτα λέγων
73 ὁ νόμος. καὶ γὰρ τὸ τῶν ἀκουσίων ἐλάττω τὴν τιμω-
ρίαν ἢ τῶν ἑκουσίων τάξαι δίκαιον, καὶ τὸ παρασχόντ'
ἀσφάλειαν ἀπελθεῖν οὕτω προστάττειν φεύγειν ὀρθῶς
ἐστιν ἔχον, καὶ τὸ τὸν κατιόνθ' ὁσιοῦν [καὶ καθαί-
ρεσθαι] νομίμοις τισί, καὶ τὸ τοὺς νόμους κυρίους
ἁπάντων εἶναι, καὶ πάντα ταῦτ' ἔχει καλῶς. ταῦτα τοί-
νυν ἅπαντα δικαίως οὕτω διορισθέντα ὑπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς
νομοθετησάντων παρέβη γράφων τὸ ψήφισμ' οὑτοσί.

*ταῦτα μὲν δὴ δύο τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα δικαστήρια
καὶ νόμιμ' ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου παραδεδομέν' οὕτως
ἀναιδῶς ὑπερπεπήδηκεν.*

74 *Τρίτον δ' ἕτερον πρὸς τούτοις δικαστήριον, ὃ
πάντων ἁγιώτατα τούτων ἔχει καὶ φρικωδέστατα, ἄν
τις ὁμολογῇ μὲν κτεῖναι, ἐννόμως δὲ φῇ δεδρακέναι.
τοῦτο δ' ἐστὶ τοὐπὶ Δελφινίῳ. δοκοῦσι γάρ μοι ὦ
ἄνδρες δικασταὶ ζητῆσαι τοῦτο πρῶτον ἁπάντων οἱ
περὶ τούτων ἐν ἀρχῇ τὰ δίκαι' ὁρίσαντες, πότερ' οὐ-
δένα χρὴ φόνον ὅσιον εἶναι νομίζειν, ἢ τινά γ' ἔσθ'
ὅσιον νομιστέον, λογιζόμενοι δ' ὅτι μητέρ' Ὀρέστης
ἀπεκτονὼς ὁμολογῶν θεῶν δικαστῶν τυχὼν ἀποφυγγά-
νει, νομίσαι δίκαιόν τιν' εἶναι φόνον· οὐ γὰρ ἂν τά
γε μὴ δίκαια θεοὺς ψηφίσασθαι. ὡς δὲ τοῦτ' ἐνό-
μισαν, γράφουσιν ἤδη καὶ διορίζουσι σαφῶς ἐφ' οἷς
75 ἐξεῖναι ἀποκτιννύναι. ἀλλ' οὐχ οὗτος οὐδὲν ἀφεῖλεν,* 645
*ἀλλ' ἁπλῶς, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, κἂν δι-
καίως, κἂν ὡς οἱ νόμοι διδόασιν, ἔκδοτον ποιεῖ. καί-
τοι πᾶσίν εἰσι πράγμασι καὶ λόγοις δύο προσθῆκαι,
ἡ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου· ἃς ἅμα μὲν ταὐτὸ πρᾶγμ'
οὐδὲν ἂν δύναιτο σχεῖν οὐδὲ λόγος οὐδείς (πῶς γὰρ
ἂν δίκαι' ἅμα ταὐτὰ καὶ μὴ γένοιτο;) τὴν ἑτέραν δ'
ἕκαστον ἔχον δοκιμάζεται, κἂν μὲν τὴν ἄδικον φανῇ,
πονηρὸν κρίνεται, ἂν δὲ τὴν δικαίαν, χρηστὸν καὶ
καλόν. σὺ τοίνυν οὐδετέραν προσέθηκας τούτων, „ἄν
τις ἀποκτείνῃ“ γράφων· ἀλλ' ἀόριστον εἰπὼν αὐτὴν
τὴν αἰτίαν, καὶ μετὰ ταῦτ' εὐθὺς προσγράψας ἀγώγι-
μον εἶναι, τρίτον τουτὶ δικαστήριον καὶ τὰ τούτου
νόμιμα παραβεβηκὼς φαίνει.*

76 *Τέταρτον τοίνυν ἄλλο πρὸς τούτοις τοὐπὶ Πρυτα-
νείῳ. τοῦτο δ' ἐστὶ τί; ἐὰν λίθος ἢ ξύλον ἢ σίδηρος*

ἢ τι τοιοῦτον ἐμπεσὸν πατάξῃ, καὶ τὸν μὲν βαλόντ' ἀγνοῇ τις, αὐτὸ δ' εἰδῇ καὶ ἔχῃ τὸ τὸν φόνον εἰργασμένον, τούτοις ἐνταῦθα λαγχάνεται. εἰ τοίνυν τῶν ἀψύχων καὶ μὴ μετεχόντων τοῦ φρονεῖν οὐδέν ἐσθ' ὅσιον, τοιαύτην ἔχον αἰτίαν, ἐᾶν ἄκριτον, ἦ που τόν γ' ἀδικοῦντα μὲν οὐδὲν, ἐὰν τύχῃ, θήσω δ' ἀδικοῦντα, ἀλλ' ἄνθρωπόν γ' ὄντα καὶ μετειληφότα τῇ τύχῃ τῆς αὐτῆς ἡμῖν φύσεως, ἀνόσιον καὶ δεινὸν ἄνευ λόγου καὶ ψήφου ποιεῖν ἔκδοτον ἐπ' αἰτίᾳ τοιαύτῃ.

77 Ἔτι τοίνυν πέμπτον δικαστήριον ἄλλο θεάσασθ'
οἷον ὑπερβέβηκε τὸ ἐν Φρεαττοῖ. ἐνταῦθα γάρ ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι κελεύει δίκας ὑπέχειν ὁ νόμος, „ἐάν τις
ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ πεφευγώς, μήπω τῶν ἐκβαλόντων
αὐτὸν ᾐδεσμένων, αἰτίαν ἔχῃ ἑτέρου φόνου ἑκουσίου“. 646
καὶ οὐχ, ὅτι δεῦρ' οὐχ οἷόν τ' ἐλθεῖν αὐτῷ, παρεῖδεν
αὐτὸν ὁ ταῦθ' ἕκαστα τάξας, οὐδ', ὅτι καὶ πρότερόν
τι τοιοῦτον ἐποίησε, καὶ δὴ τὴν ὁμοίαν ἐποιήσατο
78 πιστὴν αἰτίαν κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τό τ' εὐσεβὲς εὗρεν
ὅπως ἔσται, κἀκεῖνον οὐκ ἀπεστέρησε λόγου καὶ κρί-
σεως. τί οὖν ἐποίησεν; ἤγαγε τοὺς δικάσοντας οἷ προσ-
ελθεῖν οἷόν τ' ἐκείνῳ, τῆς χώρας ἀποδείξας τόπον
τιν' ἐν Φρεαττοῖ καλούμενον ἐπὶ θαλάττῃ. εἶθ' ὁ μὲν
ἐν πλοίῳ προσπλεύσας λέγει τῆς γῆς οὐχ ἁπτόμενος,
οἱ δ' ἀκροῶνται καὶ δικάζουσ' ἐν τῇ γῇ· κἂν μὲν
ἁλῷ, τὴν ἐπὶ τοῖς ἑκουσίοις φόνοις δίκην ἔδωκε δι-
καίως, ἂν δ' ἀποφύγῃ, ταύτης μὲν ἀθῷος ἀφίεται,
79 τὴν δ' ἐπὶ τῷ πρότερον φόνῳ φυγὴν ὑπέχει. τίνος
οὖν ποθ' εἵνεκα ταῦθ' οὕτω διεσπούδασται; ἴσον ἡγεῖτ'
ἀσέβημ' ὁ ταῦτα διαιρῶν τόν τ' ἀδικοῦντ' ἐᾶν, καὶ
τὸν ἀναίτιον ἐκδιδόναι πρὸ δίκης. καίτοι εἰ περὶ τῶν
ἀνδροφόνων ἤδη κεκριμένων τοσαύτη σπουδή, ὅπως

λόγου καὶ κρίσεως καὶ πάντων ὁπόσ' ἐστὶ δίκαια τεύ-
ξονται περὶ τῶν ὕστερον αἰτιῶν, ἦ που περί γε τοῦ
μήθ' ἑαλωκότος μήτ' ἐγνωσμένου, πότερον δέδρακεν
ἢ οὔ καὶ πότερ' ἄκων ἢ ἑκών, πάνδεινον γράφειν ὡς
ἐκδοτέον τοῖς ἐγκαλοῦσιν.

80 Ἔτι τοίνυν ἔσθ' ἕκτη τιμωρία πρὸς ἁπάσαις ταύ-
ταις, ἣν ὁμοίως παραβὰς γέγραφεν τὸ ψήφισμ' οὑτοσί.
εἰ πάντα ταῦτά τις ἠγνόηκεν, ἢ καὶ παρεληλύθασιν οἱ
χρόνοι, ἐν οἷς ἔδει τούτων ἕκαστα ποιεῖν, ἢ δι' ἄλλο
τι οὐχὶ βούλεται τούτους τοὺς τρόπους ἐπεξιέναι, τὸν 647
ἀνδροφόνον δ' ὁρᾷ περιιόντ' ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ κατὰ
τὴν ἀγοράν, ἀπάγειν ἔξεστιν εἰς τὸ δεσμωτήριον, οὐκ
οἴκαδ' οὐδ' ὅποι βούλεται, ὥσπερ σὺ δέδωκας. κἀν-
ταῦθ' ἀπαχθεὶς οὐδ' ὁτιοῦν, πρὶν ἂν κριθῇ, πείσεται,
ἀλλ' ἐὰν μὲν ἁλῷ, θανάτῳ ζημιωθήσεται, ἐὰν δὲ μὴ
μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ ἀπαγαγών,
81 χιλίας προσοφλήσει. ἀλλ' οὐχ οὗτος ἔγραψε ταῦτα,
ἀλλὰ τὸν μὲν ἀθῷον αἰτιᾶσθαι, τὸν δ' ἄκριτον παρα-
χρῆμ' ἐκδίδοσθαι. ἂν δέ τις ἀνθρώπων ἢ καὶ ὅλη
πόλις τοσούτοις νομίμοις ἀναιρουμένοις ὅσοις ἐγὼ διεξ-
ελήλυθα, καὶ τοσούτοις δικαστηρίοις καταλυομένοις
ὅσοις εἴρηκα, ἃ θεοὶ κατέδειξαν καὶ μετὰ ταῦτ' ἄν-
θρωποι χρῶνται πάντα τὸν χρόνον, βοηθήσῃ καὶ τὸν
ὑβριζόμενον καὶ παρανομούμενον ἐξέληται, ἔκσπονδον
ἔγραψεν εἶναι, καὶ οὐδὲ τούτῳ λόγον οὐδὲ κρίσιν πε-
ποίηκ', ἀλλὰ καὶ τοῦτον εὐθὺς ἄνευ κρίσεως κολάζει.
πῶς ἂν ἢ δεινότερον γένοιτ' ἢ παρανομώτερον τούτου
ψήφισμα;

82 Ἆρά τις ἡμῖν ἔτι λοιπός ἐστι νόμος; δεῖξον. οὑ-
τοσί. λέγε τοῦτον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ, ὑπὲρ τούτου τοῖς προσήκουσιν εἶναι τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἢ δίκας τοῦ φόνου ὑπόσχωσιν ἢ τοὺς ἀποκτείναντας ἐκδῶσι. τὴν δὲ ἀνδροληψίαν εἶναι μέχρι τριῶν, πλέον δὲ μή.

Πολλῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καλῶς ἐχόντων νό-
μων, οὐκ οἶδ' εἴ τινος ἧττον οὗτος ἔχει καλῶς καὶ δι-
καίως [ὁ νόμος]. *σκέψασθε γὰρ ὡς νομίμως καὶ σφόδρ'* 648
83 *ἀνθρωπίνως κεῖται. „ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ“*
φησί. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο προσγράψας τὸ „βιαίως“,
σύμβολον πεποίηκεν ᾧ γιγνώσκομεν, ὅτι, ἂν ἀδίκως,
λέγει. „ὑπὲρ τούτου“ φησὶ „τοῖς προσήκουσιν εἶναι
τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἢ δίκας τοῦ φόνου ὑπόσχωσιν
ἢ τοὺς ἀποκτείναντας ἐκδῶσι“. σκοπεῖσθ' ὡς καλῶς.
πρότερον μὲν ὑποσχεῖν δίκας ἀξιοῖ, μετὰ ταῦτα δ' ἐὰν
τοῦτο μὴ βούλωνται, προσέταξεν ἐκδοῦναι· ἐὰν δὲ μη-
δέτερον τούτων ἐθέλωσι, „τὸ ἀνδρολήψιόν“ φησιν
„εἶναι μέχρι τριῶν, πλέον δὲ μή“. παρὰ τοίνυν ὅλον
84 *τοῦτον τὸν νόμον εἴρηται τὸ ψήφισμα. πρῶτον μὲν*
γὰρ „ἐάν τις ἀποκτείνῃ“ γράφων, οὐ προσέγραψ' ἀδί-
κως οὐδὲ βιαίως οὐδ' ὅλως οὐδέν. εἶτα πρὸ τοῦ δίκην
ἀξιῶσαι λαβεῖν, εὐθὺς ἔγραψεν ἀγώγιμον εἶναι. πρὸς
δὲ τούτοις ὁ μὲν νόμος, ἐὰν μήτε δίκας ὑπέχωσι παρ'
οἷς ἂν τὸ πάθος γένηται, μήτε τοὺς δεδρακότας ἐκ-
διδῶσι, κελεύει κατὰ τούτων εἶναι μέχρι τριῶν τὸ ἀν-
85 *δρολήψιον· ὁ δὲ τούτους μὲν ἀθῴους παρῆκε, καὶ οὐδὲ*
λόγον πεποίηται περὶ αὐτῶν οὐδένα, τοὺς δὲ τὸν ἤδη
πεφευγότα (θήσω γὰρ οὕτω) κατὰ τὸν κοινὸν ἁπάντων
ἀνθρώπων νόμον ὃς κεῖται τὸν φεύγοντα δέχεσθαι,
ὑποδεξαμένους ἐκσπόνδους εἶναι γράφει, ἐὰν μὴ τὸν

ἱκέτην ἔκδοτον διδῶσιν. οὐκοῦν καὶ τῷ μὴ προσθεῖναι πῶς, ἐὰν ἀποκτείνῃ, καὶ τῷ μηδεμίαν κρίσιν εἰπεῖν, καὶ τῷ μὴ δίκας αἰτεῖν, καὶ τῷ πανταχόθεν διδόναι λαμβάνειν, καὶ τῷ τοὺς ὑποδεξαμένους, ἀλλὰ μὴ παρ' οἷς ἂν τὸ πάθος γένηται κολάζειν, καὶ πᾶσιν οὑτωσὶ
φανερῶς καὶ παρὰ τοῦτον εἴρηκε τὸν νόμον. 649

86 Λέγε δὴ τὸν ἐφεξῆς.

NOMOΣ.

Μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις.

Ἔστι μὲν οὐκέτι τῶν φονικῶν ὅδ' ὁ νῦν ἀνεγνωσμένος νόμος ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ὁτιοῦν δ' ἧττον ἔχει καλῶς εἴπερ καὶ ἄλλος τις. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης πολιτείας ἴσον μέτεστιν ἑκάστῳ, οὕτως ᾤετο δεῖν καὶ τῶν νόμων ἴσον μετέχειν πάντας ὁ θεὶς αὐτόν, καὶ διὰ ταῦτ' ἔγραψε „μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν Ἀθηναίοις". ὁπότε τοίνυν τὰ ψηφίσματα δεῖν κατὰ τοὺς νόμους ὁμολογεῖται γράφειν, ὁ γράφων ἰδίᾳ τι Χαριδήμῳ τοιοῦτον, ὃ μὴ πᾶσι καὶ ὑμῖν ἔσται, σαφῶς καὶ παρὰ τοῦτον ἂν εἰρηκὼς εἴη τὸν νόμον. οὐ γὰρ δήπου, ἃ μηδὲ νομοθετεῖν ἔξεστι, ταῦτ' ἐν ψηφίσματι γράψας τις ἔννομ' ἂν εἰρηκὼς εἴη.

87 Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον. ἢ οὗτοι πάντες εἰσίν;

NOMOΣ.

Ψήφισμα δὲ μηδεν μήτε βουλῆς μήτε δήμου νόμου κυριώτερον εἶναι.

Κατάθου. Πάνυ μικρὸν ὑπείληφά μοι τὸν λόγον ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ ῥᾴδιον εἶναι περὶ τοῦ παρὰ

τοῦτον εἰρῆσθαι τὸν νόμον τὸ ψήφισμα. ὃς γὰρ ὑπαρχόντων τοσούτων νόμων πάντας ὑπερβὰς τούτους γέγραφεν καὶ κατέκλεισ' ἴδιον πρᾶγμα ψηφίσματι, τοῦτον τί τις ἄλλο ποιεῖν φήσῃ πλὴν ψήφισμα νόμου κυριώτερον ἀξιοῦν εἶναι;

88 *Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ ἓν ἢ δύο ψηφίσματα* 650
δεῖξαι τῶν γεγραμμένων τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέταις τῆς πόλεως, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι ῥᾴδιόν ἐστι γράφειν τὰ δίκαια, ὅταν αὐτοῦ τις εἵνεκα τούτου γράφῃ, τοῦ τιμῆσαί τινα καὶ μεταδοῦναι τῶν ἡμῖν ὑπαρχόντων, καὶ μὴ διὰ τοῦ ταῦτα δοκεῖν ποιεῖν βούληται κακουργεῖν καὶ παρακρούεσθαι. λέγε τὰ ψηφίσματα ταυτί. ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὸν ὑμῖν ἀκούειν ᾖ, ἐξ ἑκάστου τῶν ψηφισμάτων αὐτὸ τοῦτ' ἐξείλεκται περὶ οὗ τούτου κατηγορῶ. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

89 *Ὁρᾶθ' ὅτι πάντες ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν αὐτὸν τρόπον γεγράφασιν. „ἔστω“ φησὶν „ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ αὐτὴ τιμωρία, καθάπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον ἀποκτείνῃ“, κυρίους μὲν ἐῶντες τοὺς περὶ τούτων ὑπάρχοντας ὑμῖν νόμους, σεμνοὺς δ' ἀποφαίνοντες, οἵ γ' ἐν δωρειᾶς ἐποιήσαντο τάξει τὸ τούτων μεταδοῦναι. ἀλλ' οὐκ Ἀριστοκράτης, ἀλλὰ προπηλακίζει μὲν καθ' ὅσον δύναται τούτους (ὡς γοῦν οὐδενὸς ἀξίων ἴδιόν τι γράφειν ἐπεχείρησε), μικρὰν δ' ἀποφαίνει κἀκείνην τὴν δωρειάν, ἐν ᾗ τὴν πολιτείαν δεδώκατε τῷ Χαριδήμῳ. ὃς γάρ, ὡς ἀγαπώντων τοῦθ' ὑμῶν καὶ προσοφειλόντων χάριν αὐτῷ, γέγραφεν καὶ πρὸς φυλάττειν ὑμᾶς ἐκεῖνον, ὅπως ἀδεῶς ὅ τι ἂν βούληται ποιῇ, πῶς οὐ τοῦθ' ὃ λέγω διαπράττεται;*

90 *Οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὅτι ὡς μὲν*

οὐ παρὰ τοὺς νόμους φανερῶς γέγραφεν τὸ ψήφισμα Ἀριστοκράτης οὐχ ἕξει δεῖξαι, ὃ δὲ δεινότατον πάντων ἐστὶ, τὸ μηδεμίαν κρίσιν ἐν παντὶ ποιῆσαι τῷ 651
ψηφίσματι τοιαύτης αἰτίας, τοῦθ' ὑφαιρεῖσθαι πειράσεται. ἐγὼ δὲ περὶ αὐτοῦ τούτου πολλὰ μὲν λέγειν οὐκ οἶμαι δεῖν, ἐκ δὲ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ δείξω σαφῶς οὐδ' αὐτὸν τοῦτον ἡγούμενον εἶναι κρίσιν οὐ-
91 δεμίαν τῷ τὴν αἰτίαν ἔχοντι. γέγραφεν γὰρ „ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω, ἐὰν δέ τις ἀφέληται ἢ πόλις ἢ ἰδιώτης, ἔκσπονδος ἔστω“, οὐκ „ἐὰν μὴ παράσχῃ εἰς κρίσιν τὸν ἀφαιρεθέντα“, ἀλλ' ὅλως εὐθύς. καίτοι εἴ γ' ἐδίδου κρίσιν καὶ μὴ ἀφῃρεῖτο, τότ' ἂν προσέγραψεν κατὰ τῶν ἀφελομένων τὴν τιμωρίαν, ὁπότ' εἰς τὴν κρίσιν μὴ παρέσχον ὃν ἐξείλοντο.

92 Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν κἀκεῖνον ἐρεῖν τὸν λόγον, καὶ σφόδρα ταύτῃ ζητήσειν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα· προβούλευμα γάρ ἐστιν, ὁ νόμος δ' ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα, ὥστε κἂν αὐτοῦ νῦν ἀποψηφίσησθε, ἥ γε πόλις φλαῦρον
93 οὐδὲν πείσεται κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ὑπολαμβάνειν, ὅτι τὸ ψήφισμα τοῦθ' οὗτος ἔγραψεν οὐχ ἵν' ὄντος ἀκύρου μηδὲν ἀηδὲς ὑμῖν συμβῇ (τὴν ἀρχὴν γὰρ ἐξῆν αὐτῷ μὴ γράφειν, εἴ γε τὸ βέλτιστον τῇ πόλει σκοπεῖν ἐβούλετο) ἀλλ' ἵν' ἐξαπατηθέντων ὑμῶν διαπράξαιντό τινες τἀναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσιν. οἱ δὲ γραψάμενοι καὶ χρόνους ἐμποιήσαντες καὶ δι' οὓς ἄκυρόν ἐστιν, ἡμεῖς ἐσμέν. ἄτοπον δὴ γένοιτ' ἄν, εἰ ὧν ἡμῖν χάριν εἰκὸς ὑπάρχειν, ταῦτα τούτοις εἰς σωτηρίαν ὑπάρξειεν.
94 ἔτι τοίνυν οὐδ' ἁπλοῦν τοῦθ' οὕτως ἐστὶν, ὥς τις 652
οἴεται. εἰ μὲν γὰρ μηδεὶς ἦν ὃς ἤμελλεν ὁμοίως των

συμφερόντων ὑμῖν ὀλιγωρήσας γράφειν, ἴσως ἂν ἦν τοῦτο· νῦν δ' ὄντων οὐκ ὀλίγων οὐχὶ καλῶς ἔχει μὴ λῦσαι τὸ ψήφισμ' ὑμῖν. τίς γὰρ οὐ γράψει θαρρῶν πάλιν, ἡνίκ' ἂν ᾖ τοῦτ' ἀποπεφευγός; τίς δ' οὐκ ἐπιψηφιεῖ; τίς δὲ γράψεται; οὐ τοίνυν τοῦτο σκεπτέον, εἰ τοῦτ' ἔστιν ἄκυρον τοῖς χρόνοις, ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅτι τῇ περὶ τούτου ψήφῳ, νῦν ἐὰν ἀποψηφίσησθε, τοῖς ἀδικεῖν βουλησομένοις αὖθις ὑμᾶς ἄδειαν δώσετε.

95 Οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνό μ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λέληθεν, ὅτι ἁπλῆν μὲν οὐδὲ δικαίαν οὐδ' ἡντινοῦν ἀπολογίαν Ἀριστοκράτης ἕξει λέγειν, παραγωγὰς δέ τινας τοιαύτας ἐρεῖ, ὡς ἄρα πολλὰ τοιαῦτ' ἤδη γέγονε ψηφίσματα πολλοῖς. ἔστι δ' οὐδὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο σημεῖον τοῦ τοῦτον ἔννομ' εἰρηκέναι· πολλαὶ γὰρ προφάσεις εἰσὶν δι' ἃς πολλάκις ὑμεῖς ἐξηπάτησθε.
96 οἷον εἴ τι τῶν ἑαλωκότων ψηφισμάτων παρ' ὑμῖν μὴ ἐγράφη, κύριον ἂν δήπουθεν ἦν· καὶ μὴν παρὰ τοὺς νόμους γ' [ἂν] εἴρητο. καὶ εἴ τι γραφέν γ' ἢ καθυφέντων τῶν κατηγόρων ἢ μὴ δυνηθέντων μηδὲν διδάξαι ἀπέφυγε, καὶ τοῦτ' οὐδὲν κωλύει παράνομον εἶναι. οὐκ ἄρ' εὐορκοῦσιν οἱ δικάσαντες αὐτό; ναί. πῶς; ἐγὼ διδάξω. γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ δικάσειν ὀμωμόκασιν, ἡ δὲ τῆς γνώμης δόξ' ἀφ' ὧν ἂν ἀκούσωσι παρίσταται· ὅτε τοίνυν κατὰ ταύτην ἔθεντο τὴν ψῆφον,
97 εὐσεβοῦσι. πᾶς γὰρ ὁ μήτε δι' ἔχθραν μήτε δι' εὔνοιαν μήτε δι' ἄλλην ἄδικον πρόφασιν μηδεμίαν παρ' ἃ γιγνώσκει θέμενος τὴν ψῆφον εὐσεβεῖ· εἰ γὰρ ἠγνόησέν τι διδασκόμενος, τοῦ μὴ συνεῖναι δίκην οὐκ ὀφείλει δοῦναι· ἀλλ' εἴ τις εἰδὼς ἐκεῖνο προύδωκεν ἢ ἐξαπατᾷ, οὗτός ἐστ' ἔνοχος τῇ ἀρᾷ. διόπερ καταρᾶται καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ, οὐκ εἴ τινες ἐξηπατη- 653

θησαν, ἀλλ' εἴ τις ἐξαπατᾷ λέγων ἢ βουλὴν ἢ δῆμον
98 ἢ τὴν ἡλιαίαν. μὴ δὴ τοῦθ' ὑμῖν ἐᾶτε λέγειν, ὡς γέ-
γονεν, ἀλλ' ὡς ἔστι δίκαιον γίγνεσθαι, μηδ' ὡς ἕτεροι
δικάσαντες ἐκύρωσαν ἐκεῖνα, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιοῦτε
διδάσκειν, ὡς δικαιότερ' ἡμῶν περὶ τοῦδε λέγουσιν.
εἰ δὲ τοῦτο μὴ δυνήσονται, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ὑμῖν
ἡγοῦμαι τὴν ἑτέρων ἀπάτην κυριωτέραν ποιήσασθαι
99 τῆς ὑμετέρας αὐτῶν γνώμης. ἔτι τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ
καὶ σφόδρ' ἀναιδὴς ὁ τοιοῦτος εἶναι λόγος, ὡς γέ-
γονεν καὶ πρότερόν τισιν ἄλλοις τοιαῦτα ψηφίσματα.
οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη,
σὺ δὲ τοῦτ' ἐμιμήσω, διὰ τοῦτ' ἀποφεύγειν σοι προσ-
ήκει, ἀλλὰ τοὐναντίον πολὺ μᾶλλον ἁλίσκεσθαι διὰ
ταῦτα. ὥσπερ γάρ, εἴ τις ἐκείνων ἥλω, σὺ τάδ' οὐκ ἂν
ἔγραψας, οὕτως, ἐὰν σὺ νῦν ἁλῷς, ἄλλος οὐ γράψει.
100 Ὡς μὲν τοίνυν οὐ παρὰ πάντας τοὺς νόμους φα-
νερῶς γέγραφεν τὸ ψήφισμ' Ἀριστοκράτης, οὐκ οἶμαι
λέγειν αὐτὸν ἕξειν· ἤδη δέ τιν' εἶδον ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι γραφὴν ἀγωνιζόμενον παρανόμων τοῖς νόμοις
μὲν ἁλισκόμενον, ὡς δὲ συμφέρονθ' ὑμῖν γέγραφεν
λέγειν ἐπιχειροῦντα καὶ ταύτῃ βιαζόμενον, εὐήθη μὲν
101 οἶμαι, μᾶλλον δ' ἀναιδῆ λόγον· εἰ γὰρ καὶ κατὰ τἄλλα 654
πάντα συμφέροι τὰ εἰρημένα, ᾗ γ' ὀμωμοκότας κατὰ
τοὺς νόμους δικάσειν ὑμᾶς ἀξιοῖ κυροῦν ἃ μηδ' αὐτὸς
ἔχει δικαίως δεῖξαι γεγραμμέν', ἀσύμφορ' ἂν εἴη, εἴπερ
τὸ εὐορκεῖν περὶ πλείστου πᾶσίν ἐστι ποιητέον· οὐ μὴν
ἀλλ' ἔχει τιν' ὅμως ἡ ἀναίδει' αὕτη λόγον. τούτῳ τοί-
νυν οὐδ' οὗτος ἐνέσται πρὸς ὑμᾶς ὁ λόγος· οὕτω γὰρ
σφόδρ' ἐναντίον ὂν τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα, μᾶλλον
102 ἀσύμφορόν ἐστιν ἢ παράνομον. βούλομαι δ' ἤδη καὶ
τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδεικνύναι. ἵνα δ' ὡς διὰ βραχυτάτου

λόγου δῆλον ὃ βούλομαι ποιήσω, παράδειγμά τι γνώ-
ριμον ὑμῖν ἐρῶ. ἴσθ' ὅτι συμφέρει τῇ πόλει μήτε Θη-
βαίους μήτε Λακεδαιμονίους ἰσχύειν, ἀλλὰ τοῖς μὲν
Φωκέας ἀντιπάλους, τοῖς δ' ἄλλους τινὰς εἶναι· ἐκ
γὰρ τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν ἡμῖν ὑπάρχει μεγίστοις
103 οὖσιν ἀσφαλῶς οἰκεῖν. ταὐτὸν τοίνυν νομίζετε τοῦτο
καὶ τοῖς Χερρόνησον οἰκοῦσι τῶν πολιτῶν συμφέρειν,
μηδέν' εἶναι τῶν Θρᾳκῶν ἰσχυρόν· ἡ γὰρ ἐκείνων πρὸς
ἀλλήλους ταραχὴ καὶ ὑποψία φρουρὰ Χερρονήσου με-
γίστη τῶν πασῶν ἐστιν καὶ βεβαιοτάτη. τὸ τοίνυν ψή-
φισμα τουτὶ τῷ μὲν ἡγουμένῳ τῶν Κερσοβλέπτου πρα-
γμάτων ἀσφάλειαν διδόν, τοῖς δὲ τῶν ἑτέρων βασιλέων
στρατηγοῖς φόβον καὶ δέος μή τιν' αἰτίαν σχῶσι πα-
ριστάν, τοὺς μὲν ἀσθενεῖς, τὸν δ' ἕν' ὄντ' ἰσχυρὸν
104 καθίστησιν. ἵνα δὲ μὴ πάνυ θαυμάζητ' εἰ τὰ παρ'
ὑμῖν ψηφίσματα τηλικαύτην ἔχει δύναμιν, γεγονὸς καὶ
ὃ πάντες ἐπίστασθε πρᾶγμ' ὑμᾶς ὑπομνήσω. ὅτε Μιλ- 655
τοκύθης ἀπέστη Κότυος, συχνὸν ἤδη χρόνον ὄντος τοῦ
πολέμου, καὶ ἀπηλλαγμένου μὲν Ἐργοφίλου, μέλλον-
τος δ' Αὐτοκλέους ἐκπλεῖν στρατηγοῦ, ἐγράφη τι παρ'
ὑμῖν ψήφισμα τοιοῦτον, δι' οὗ Μιλτοκύθης μὲν ἀπῆλ-
θεν φοβηθεὶς καὶ νομίσας ὑμᾶς οὐ προσέχειν αὐτῷ,
Κότυς δ' ἐγκρατὴς τοῦ τ' ὄρους τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν
θησαυρῶν ἐγένετο. καὶ γάρ τοι μετὰ ταῦτ' ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, Αὐτοκλῆς μὲν ἐκρίνεθ' ὡς ἀπολωλεκὼς Μιλ-
τοκύθην, οἱ δὲ χρόνοι κατὰ τοῦ τὸ ψήφισμ' εἰπόντος
τῆς γραφῆς ἐξεληλύθεσαν, τὰ δὲ πράγματ' ἀπωλώλει
105 τῇ πόλει. εὖ τοίνυν ἴσθ' ὅτι καὶ νῦν, εἰ μὴ λύσετε
τὸ ψήφισμα τοδί, καὶ τοῖς βασιλεῦσι θαυμαστὴ γενή-
σεται δι' αὐτ' ἀθυμία καὶ τοῖς στρατηγοῖς αὐτῶν· ὅλως
γὰρ ἡγήσονται παρεῶσθαι μὲν αὐτοί, πρὸς Κερσοβλέ-

πτην δ' ἀποκλίνειν ὑμᾶς. εἰ δ' ἐκ τοῦ ταῦτα γνῶναι
παραχωρήσονται τῆς ἀρχῆς ἐπὶ καιροῦ τινὸς αὐτοῖς
ἐπιθεμένου τοῦ Κερσοβλέπτου, πάλιν ὁρᾶτε τί συμβή-
106 σεται. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, ἐὰν ἡμᾶς ἀδικῇ Κερσο-
βλέπτης, ὃ μᾶλλον ἐλπὶς ἢ μὴ δυνηθέντ' ἂν ποιῆσαι,
οὐκ ἐπ' ἐκείνους ἴμεν καὶ δι' ἐκείνων ἀσθενῆ ποιεῖν
αὐτὸν ζητήσομεν; ἂν οὖν εἴπωσ' ἡμῖν ὅτι „ὑμεῖς δ', ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον ἡμῖν ἀδικουμένοις οὐκ
ἐβοηθήσατε, ἀλλὰ καὶ φόβον, ἂν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν
ἀμυνώμεθα, θαυμαστὸν παρεστήσατε, ψήφισμα ποιησά-
μενοι, τὸν ἐναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι καὶ ἡμῖν πράτ-
τοντ' ἐάν τις ἀποκτείνῃ, ἀγώγιμον εἶναι· οὔκουν ἐστὲ δί- 656
καιοι βοηθοὺς καλεῖν ἡμᾶς, ἐφ' οἷς καὶ περὶ ὑμᾶς αὐτοὺς
καὶ περὶ ἡμᾶς κακῶς ἐβουλεύσασθε“, εἰπέ μοι, ταῦτ'
ἐὰν λέγωσιν, οὐ δικαιότερ' ἡμῶν ἐροῦσιν; ἔγωγ' οἶμαι.
107 Καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι νὴ Δί'
εἰκότως ἐφενακίσθητε καὶ παρεκρούσθητε. εἰ γὰρ μηδὲν
εἴχετε τῶν ἄλλων λογίσασθαι, μηδ' ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν
οἷοί τ' ἦτε ταῦτα συνεῖναι, ἦν ἰδεῖν παράδειγμα
Ὀλυνθίους τουτουσί, οἳ τί πεποιηκότος αὐτοῖς Φιλίπ-
που πῶς αὐτῷ χρῶνται; ἐκεῖνος ἐκείνοις Ποτείδαιαν
οὐχὶ τηνικαῦτ' ἀπέδωκεν, ἡνίκ' ἀποστερεῖν οὐκέθ' οἷός
τ' ἦν, ὥσπερ ὑμῖν Κερσοβλέπτης Χερρόνησον· ἀλλὰ
πρὸς ὑμᾶς πολεμῶν χρήματα πόλλ' ἀναλώσας, ἑλὼν
καὶ δυνηθεὶς ἂν αὐτὸς ἔχειν, εἴπερ ἐβουλήθη, παρέ-
108 δωκεν καὶ οὐδ' ἐπεχείρησεν ἄλλο ποιεῖν οὐδέν. ἀλλ'
ὅμως ἐκεῖνοι, τέως μὲν ἑώρων τηλικοῦτον αὐτὸν ἡλίκος
ὢν πιστὸς ὑπῆρχε, σύμμαχοί τ' ἦσαν καὶ δι' ἐκεῖνον
ἡμῖν ἐπολέμουν, ἐπειδὴ δ' εἶδον μείζω τῆς πρὸς αὐτοὺς
πίστεως γιγνόμενον, τοσοῦτ' ἀπέχουσιν τοῦ ψηφίσασθαι,
ἐάν τις ἀποκτείνῃ τινὰ τῶν ἐκείνῳ συγκατεσκευακότων

τὴν ἀρχήν, ἐκ τῶν ἑαυτῶν συμμάχων ἀγώγιμον εἶναι,
109 ὥσθ' ὑμᾶς, οὓς ἴσασιν ἁπάντων ἀνθρώπων ἥδιστ' ἂν
καὶ τοὺς ἐκείνου φίλους καὶ αὐτὸν τὸν Φίλιππον ἀπο-
κτείναντας, φίλους πεποίηνται, φασὶν δὲ καὶ συμμά-
χους ποιήσεσθαι. εἶτ' Ὀλύνθιοι μὲν ἴσασι τὸ μέλλον
προορᾶν, ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι ταὐτὸν τοῦτ' οὐχὶ
ποιήσετε; ἀλλ' αἰσχρὸν τῷ περὶ πραγμάτων ἐπίστασθαι
βουλεύσασθαι δοκοῦντας προέχειν, ἧττον Ὀλυνθίων τὸ
συμφέρον εἰδότας ὀφθῆναι. 657
110 Ἀκούω τοίνυν αὐτοὺς καὶ τοιοῦτόν τιν' ἐρεῖν
λόγον, οἷον καὶ πρότερόν ποτ' Ἀριστόμαχος παρ' ὑμῖν
ἐδημηγόρει, ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ποτὲ Κερσοβλέπτης
αἱρήσεται Χερρόνησον ἀποστερεῖν ἐπιχειρῶν ἐχθρὸς
ὑμῖν εἶναι· οὐδὲ γὰρ εἰ λάβοι καὶ κατάσχοι, λυσιτελή-
σειν αὐτῷ. ἐκ μέν γ' ἐκείνης οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τριά-
κοντα τάλανθ' ἡ πρόσοδος μὴ πολεμουμένης, εἰ πολε-
μήσεται δ', οὐδὲ ἕν· ἐκ δὲ τῶν ἐμπορίων, ἃ τότ' ἂν
κλεισθείη, πλεῖν ἢ διακόσια [τάλαντά ἐσθ' ἡ πρόσοδος]·
ὥστε τί βουλόμενος μικρὰ λαμβάνειν καὶ πολεμεῖν ἂν
ἕλοιτο, ἐξὸν τὰ πλείω καὶ φίλος εἶναι, θαυμάζειν φή-
111 σουσιν. ἐγὼ δ' οὐκ ἀπορῶ μὲν εἰπεῖν πολλά, ἅ μοι
δοκεῖ μᾶλλον ἄν τις ἰδὼν ἀπιστεῖν εἰκότως, ἢ τούτοις
πιστεύων ἐκεῖνον ἐᾶν μέγαν γίγνεσθαι· οὐ μὴν ἀλλ'
ὃ μάλιστα πρόχειρον ἔχω, τοῦτ' ἐρῶ. ἴστε δήπου Φί-
λιππον ἄνδρες Ἀθηναῖοι τουτονὶ τὸν Μακεδόνα, ᾧ
πολὺ δήπου μᾶλλον ἐλυσιτέλει τὰς ἐξ ἁπάσης Μακε-
δονίας προσόδους ἀδεῶς λαμβάνειν, ἢ μετὰ κινδύνων
τὰς ἐξ Ἀμφιπόλεως, καὶ χρῆσθαι φίλοις αἱρετώτερον
ἦν αὐτῷ τοῖς πατρικοῖς ὑμῖν ἢ Θετταλοῖς, οἳ τὸν
112 πατέρ' αὐτοῦ ποτ' ἐξέβαλον. ἄνευ γὰρ τούτου κἀκεῖνο
ἔστιν ἰδεῖν· ὑμεῖς μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδένα

προὐδώκατε πώποτε τῶν φίλων. Θετταλοὶ δ' οὐδένα πώποθ' ὅντιν' οὔ. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἐχόντων τούτων, μικρὰ λαμβάνειν καὶ τοὺς ἀπίστους φίλους καὶ τὸ κινδυνεύειν ἀντὶ τοῦ μετ' ἀσφαλείας ζῆν ὁρᾶτε προῃρη-
113 μένον αὐτόν. τί δή ποτε ταἴτιον; οὐ γὰρ δὴ λόγον 658
γε τὸ πρᾶγμ' οὑτωσὶ πρόχειρον ἔχει. ὅτι ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δυοῖν ἀγαθοῖν ὄντοιν πᾶσιν ἀνθρώποις, τοῦ μὲν ἡγουμένου καὶ μεγίστοι πάντων, τοῦ εὐτυχεῖν, τοῦ δ' ἐλάττονος μὲν τούτου, τῶν δ' ἄλλων μεγίστου, τοῦ καλῶς βουλεύεσθαι, οὐχ ἅμ' ἡ κτῆσις παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις, οὐδ' ἔχει τῶν εὖ πραττόντων οὐδεὶς ὅρον οὐδὲ τελευτὴν τῆς τοῦ πλεονεκτεῖν ἐπιθυμίας· δι' ὅπερ πολλοὶ πολλάκις μειζόνων ἐπιθυμοῦν-
114 τες τὰ παρόντ' ἀπώλεσαν. καὶ τί δεῖ Φίλιππον λέγειν ἢ τιν' ἄλλον; ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτὸς ὁ Κερσοβλέπτου Κότυς, ἡνίκα μὲν στασιάζοι πρός τινας, πρέσβεις πέμπων ἅπαντα ποιεῖν ἕτοιμος ἦν, καὶ τότ' ᾐσθάνετο ὡς ἀλυσιτελὲς τὸ τῇ πόλει πολεμεῖν, ἐπειδὴ δ' ὑφ' ἑαυτῷ τὴν Θρᾴκην ἔχοι, κατελάμβανε τὰς πόλεις, ἠδίκει, μεθύων ἐπαρῴνει μάλιστα μὲν εἰς αὑτὸν, εἶτα καὶ εἰς ἡμᾶς, τὴν χώραν ἐποιεῖθ' ἑαυτοῦ, τὸ πρᾶγμ' ἀμήχανον ἦν. τῶν γὰρ ὑπὲρ τοῦ πλεονεκτεῖν ἐπιχειρούντων οἷς οὐ χρή, οὐ τὰ δυσχερέσταθ' ἕκαστος εἴωθεν λογίζεσθαι,
115 ἀλλ' ἃ κατορθώσας διαπράξεται. ἐγὼ δὴ δεῖν ὑμᾶς οἶμαι τοῦτον τὸν τρόπον βεβουλεῦσθαι, ὅπως, ἂν μὲν ἃ χρὴ περὶ ὑμῶν γιγνώσκῃ Κερσοβλέπτης, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικήσεται, ἂν δ' ἀλόγως ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ, μὴ μείζων ἔσται τοῦ δίκην δοῦναι. ἀναγνώσομαι δ' ὑμῖν τὴν ἐπιστολὴν ἥν, ὅτ' ἀφειστήκει Μιλτοκύθης, Κότυς ἔπεμψε, καὶ ἣν πᾶσαν ἔχων τὴν ἀρχὴν πέμψας Τιμομάχῳ τὰ χωρί' ὑμῶν ἐξεῖλεν

116 Τουτὶ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ παράδειγμ᾽ ἑορακότες, ἂν ἐμοὶ πείθησθε, κἀκεῖνο εἰδότες, ὅτι Φίλιππος, ὅτε μὲν Ἀμφίπολιν ἐπολιόρκει, ἵν᾽ ὑμῖν παραδῷ πολιορκεῖν ἔφη, ἐπειδὴ δ᾽ ἔλαβεν, καὶ Ποτείδαιαν προσαφείλετο, ἐκείνην τὴν πίστιν βουλήσεσθ᾽ ἔχειν, ἥνπερ φασὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ποτ᾽ εἰπεῖν Φιλοκράτην τὸν
117 Ἐφιάλτου. καὶ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν, ἐξαπατώντων τι τῶν Λακεδαιμονίων καὶ προτεινόντων πίστιν ἥντινα βούλεται λαμβάνειν, εἰπεῖν ὅτι πίστιν ἂν οἴεται γενέσθαι μόνην, εἰ δείξειαν ὅπως, ἂν ἀδικεῖν βούλωνται, μὴ δυνήσονται, ἐπεὶ ὅτι γ᾽ ἀεὶ βουλήσονται εὖ εἰδέναι· ἕως ἂν οὖν δύνωνται, πίστιν οὐκ εἶναι. ταύτην, ἂν ἐμοὶ χρῆσθε συμβούλῳ, φυλάξετε τὴν πίστιν πρὸς τοῦτον τὸν Θρᾷκα, καὶ μὴ βουλήσεσθ᾽ εἰδέναι τίν᾽ ἂν πάσης ἄρξας Θρᾴκης πρὸς ὑμᾶς σχοίη γνώμην.

118 Ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδ᾽ ὑγιαινόντων ἐστὶν [ἀνθρώπων], τοιαῦτα γράφειν ψηφίσματα καὶ διδόναι τισὶ τοιαύτας δωρειάς, καὶ τοῦτ᾽ ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον γνῶναι. ἴστε γὰρ δήπου πάντες ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦθ᾽ ὁμοίως ἐμοί, ὅτι τὸν Κότυν ποτ᾽ ἐκεῖνον ἐποιήσασθε πολίτην, δῆλον ὡς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον εὔνουν ἡγούμενοι καὶ φίλον. καὶ μὴν καὶ χρυσοῖς στεφάνοις
119 ἐστεφανοῦτε, οὐκ ἄν, εἴ γ᾽ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε. ἀλλ᾽ ὅμως, ἐπειδὴ πονηρὸς καὶ θεοῖς ἐχθρὸς ἦν καὶ μεγάλ᾽ ὑμᾶς ἠδίκει, τοὺς ἀποκτείναντας ἐκεῖνον Πύθωνα καὶ Ἡρακλείδην, τοὺς Αἰνίους, πολίτας ἐποιήσασθ᾽ ὡς εὐεργέτας καὶ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανώσατε. εἰ δὴ τόθ᾽, ὅθ᾽ ὑμῖν οἰκείως ἔχειν ὁ Κότυς ἐδόκει, ἔγραψέ τις, ἄν τις ἀποκτείνῃ Κότυν, ἔκδοτον αὐτόν, πότερ᾽ ἐξέδοτ᾽ 660

ἂν τὸν Πύθωνα καὶ τὸν ἀδελφόν, ἢ παρὰ τὸ ψήφισμα
0 τοῦτο πολίτας ἐποιεῖσθε καὶ ὡς εὐεργέτας ἐτιμᾶτε; τί
δ'; Ἀλέξανδρον ἐκεῖνον τὸν Θετταλόν, ἡνίκ' εἶχε μὲν
αἰχμάλωτον δήσας Πελοπίδαν, ἐχθρὸς δ' ὡς οὐδεὶς
ἦν Θηβαίοις, ὑμῖν δ' οἰκείως διέκειθ' οὕτως, ὥστε
παρ' ὑμῶν στρατηγὸν αἰτεῖν, ἐβοηθεῖτε δ' αὐτῷ καὶ
πάντ' ἦν Ἀλέξανδρος, πρὸς Διὸς εἴ τις ἔγραψεν, ἄν
τις ἀποκτείνῃ Ἀλέξανδρον, ἀγώγιμον εἶναι, ἆρ' ἂν ὧν
μετὰ ταῦθ' ὕβρισε καὶ προὐπηλάκισεν, ἀσφαλὲς ἦν τῳ
21 παρ' αὐτοῦ δίκην πειρᾶσθαι λαβεῖν; τί δὲ τἄλλα λέγοι
τις ἄν; ἀλλ' ὁ μάλιστα δοκῶν νῦν ἡμῖν ἐχθρὸς εἶναι
Φίλιππος οὑτοσί, εἰ τόθ', ὅτ' Ἀργαῖον κατάγοντας
λαβὼν τῶν ἡμετέρων τινὰς πολιτῶν ἀφῆκε μὲν αὐτούς,
ἀπέδωκε δὲ πάνθ' ὅσ' ἀπώλεσαν αὐτοῖς, πέμψας δὲ
γράμματ' ἐπηγγέλλετο ἕτοιμος εἶναι συμμαχίαν ποιεῖ-
σθαι καὶ τὴν πατρικὴν φιλίαν ἀνανεοῦσθαι, εἰ τότ'
ἠξίωσε τυχεῖν τούτων καί τις ἔγραψε τῶν ἀφεθέντων
ὑπ' αὐτοῦ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Φίλιππον, ἀγώγιμον
22 εἶναι, καλήν γ' ὕβριν ἦμεν ἂν ὑβρισμένοι. ἆρά γ'
ὁρᾶτε καὶ καταμανθάνετ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐφ' ἑκά-
στου τούτων ἡλίκην ἂν παράνοιαν ὠφληκότες ἦτε, εἴ
τι τοιοῦτον ἐτυγχάνετ' ἐψηφισμένοι; ἔστι γὰρ οὐχ ὑγι-
αινόντων οἶμαι [ἀνθρώπων], οὔθ' ὅταν τιν' ὑπειλή-
φωσι φίλον, οὕτω πιστεύειν ὥστ', ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ,
τὸ ἀμύνασθαι σφῶν αὐτῶν ἀφελέσθαι, οὔθ' ὅταν ἐχ-
θρόν τιν' ἡγῶνται, οὕτως αὖ μισεῖν ὥστ', ἂν παυσά-
μενος βούληται φίλος εἶναι, τὸ ποιεῖν ἐξεῖναι ταῦτα
κωλῦσαι· ἀλλ' ἄχρι τούτου καὶ φιλεῖν οἶμαι χρὴ καὶ
μισεῖν, μηδετέρου τὸν καιρὸν ὑπερβάλλοντας. 661
23 Οὐ τοίνυν ἔγωγ' οὐδ' ἐκεῖνο ἰδεῖν δύναμαι, ὡς
οὐχὶ πάντες ἄνθρωποι τούτων ἀξιώσουσι τυχεῖν, ὁπό-

σοις πέρ ἐστι καὶ ἡτισοῦν εὐεργεσίας πρόφασις πρὸς
ὑμᾶς, εἰ Χαριδήμῳ δώσετε, οἷον, εἰ βούλεσθε, Σίμων,
Βιάνωρ, Ἀθηνόδωρος, ἄλλοι μυρίοι. εἰ μὲν τοίνυν
πᾶσι ψηφιούμεθα ταῦτα, λήσομεν ὡς ἔοικε μισθοφό-
ρων ἔργον ἀνθρώπων ποιοῦντες, τὴν ἑκάστου σωτη-
ρίαν τούτων δορυφοροῦντες· εἰ δὲ τῷ μέν, τοῖς δ' οὔ,
124 δικαίως ἐγκαλοῦσιν οἱ μὴ τυχόντες. φέρ', ἐὰν δὲ δὴ
καὶ Μενέστρατος ἡμᾶς ὁ Ἐρετριεὺς ἀξιοῖ ταῦτα καὶ
αὐτῷ ψηφίσασθαι, ἢ Φάϋλλος ὁ Φωκεὺς ἤ τις ἄλλος
δυνάστης (πολλοῖς δὲ δήπου διὰ καιρούς τινας πολλά-
κις φίλοι γιγνόμεθα), πότερον ψηφιούμεθα [πᾶσιν] ἢ
οὔ; ψηφιούμεθα νὴ Δία. καὶ τί φήσομεν ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι καλόν, εἰ τῶν Ἑλλήνων ἐπ' ἐλευθερίᾳ προε-
στάναι φάσκοντες, τοὺς ἰδίᾳ δυνάμεις ἐπὶ τοῖς πλή-
125 θεσιν κεκτημένους δορυφοροῦντες φανούμεθα; εἰ γάρ
ἐστί τῳ δοτέον τι τοιοῦτον, ὡς ἔγωγ' οὔ φημι, πρῶ-
τον μὲν μηδὲν ἠδικηκότι πώποτε, δεύτερον δὲ μηδ' ἂν
ἀδικεῖν βούληται δυνησομένῳ, ἔπειθ' ὡς ἀληθῶς ὅστις
ἅπασιν ἀνθρώποις ἔσται φανερός, ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν
ταῦθ' εὑρισκόμενος, καὶ οὐκ ἐπὶ τῷ ποιεῖν μετ' ἀδείας
ἑτέρους κακῶς, τούτῳ δοτέον. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ Χαρί-
δημος οὔτε τῶν ἀναμαρτήτων ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς, οὔτε
τῶν ἵνα μή τι πάθωσι ταῦθ' εὑρισκομένων, ἐάσω·
ἀλλ' ὡς οὐδὲ πιστὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ἀκούσατέ
μου, καὶ σκοπεῖτ', ἂν ὑμῖν ὀρθῶς ἐξετάζειν δοκῶ.

126 Ἐγὼ νομίζω ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσοι μὲν τῶν
ἡμετέρων ἐθῶν καὶ νόμων ἐπιθυμηταὶ γενόμενοι πολῖ- 662
ται γενέσθαι ἐσπούδασαν, ἅμα τ' αὐτοὺς ἂν τυγχάνειν
τούτων καὶ παρ' ἡμῖν οἰκεῖν καὶ μετέχειν ὧν ἐπεθύ-
μησαν· ὅσους δὲ τούτων μὲν μηδενὸς μήτ' ἐπιθυμία
μήτε ζῆλος εἰσέρχεται, τὴν πλεονεξίαν δ' ἀγαπῶσιν,

ἣν διὰ τοῦ δοκεῖν ὑφ' ὑμῶν τιμᾶσθαι καρποῦνται,
τούτους δ' οἴομαι, μᾶλλον δ' οἶδα σαφῶς, ὅταν ποτὲ
μείζονος πλεονεξίας ἑτέρωθεν ἐλπίδ' ἴδωσιν, οὐδ' ὁτι-
127 οῦν ὑμῶν φροντίσαντας ἐκείνην θεραπεύσειν. οἷον,
ἵν' εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς πρὸς ὃ ταῦτ' ἐγὼ βλέπων λέγω,
Πύθων οὑτοσί, ὅτε μὲν Κότυν εὐθὺς ἀπεκτονὼς οὐκ
ἀσφαλὲς ἡγεῖτ' ἀπελθεῖν ὅποι τύχοι, ἦλθεν ὡς ὑμᾶς
καὶ πολιτείαν ᾔτησε καὶ πάντων ἐποιεῖτο πρώτους
ὑμᾶς, ἐπειδὴ δ' οἴεται τὰ Φιλίππου πράγματα συμφέ-
ρειν αὑτῷ μᾶλλον, οὐδ' ὁτιοῦν ὑμῶν φροντίσας τἀκεί-
νου φρονεῖ. οὐ γάρ ἐστ' οὐκ ἔστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
παρὰ τούτοις τοῖς ἐπὶ τῇ τοῦ πλεονεκτεῖν προαιρέσει
ζῶσιν οὐδὲν οὔτε βέβαιον οὔθ' ὅσιον, ἀλλὰ δεῖ τού-
των, ὅστις εὖ φρονεῖ, φυλαττόμενον περιεῖναι, μὴ προ-
128 πιστεύσαντα κατηγορεῖν. εἰ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
τοὐναντίον ἢ τἀληθὲς ὑπάρχει, θείημεν τὸν Χαρίδημον
αὐτὸν καὶ γεγενῆσθαι περὶ ἡμᾶς σπουδαῖον καὶ εἶναι
καὶ ἔσεσθαι, καὶ μηδέποτ' ἄλλην γνώμην ἢ ταύτην
σχήσειν, οὐδὲν μᾶλλον ἔχει καλῶς ταῦτ' αὐτῷ ψηφί-
σασθαι. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἄλλο τι ταύτην τὴν ἄδειαν
ἐλάμβανε τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος, ἢ τὰ Κερσοβλέπτου
πράγματα, ἧττον ἂν ἦν δεινόν· νῦν δ', ὑπὲρ οὗ κατα-
χρήσεται τῇ διὰ τοῦ ψηφίσματος πλεονεξίᾳ, οὐκ ἀξιό-
πιστον οὔθ' ἡμῖν οὔτ' ἐκείνῳ λογιζόμενος αὐτὸν εὑρί- 663
129 σκω. σκέψασθε δ' ὡς δικαίως ἕκαστ' ἐξετάζω, καὶ
σφόδρα γ' εἰκότως δεδιώς. ἐγὼ σκοπῶ Κότυν, ὅτι
κηδεστὴς ἦν Ἰφικράτει τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ Χαρι-
δήμῳ Κερσοβλέπτης, καὶ τὰ πεπραγμέν' ὁρῶ πολλῷ
μείζονα καὶ χάριτος πλείονος ἄξι' ὑπὲρ Κότυος Ἰφι-
130 κράτει, ἢ ὑπὲρ Κερσοβλέπτου Χαριδήμῳ. σκεψώμεθα
δ' οὑτωσί. ἴστε δήπου τοῦτ' ὦνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι

*χαλκῆς εἰκόνος οὔσης παρ' ὑμῖν Ἰφικράτει καὶ σιτή-
σεως ἐν πρυτανείῳ καὶ δωρειῶν καὶ τιμῶν ἄλλων, δι'
ἃς εὐδαίμων ἐκεῖνος ἦν, ὅμως ἐτόλμησεν ὑπὲρ τῶν
Κότυος πραγμάτων ἐναντία τοῖς ὑμετέροις στρατηγοῖς
ναυμαχεῖν, καὶ περὶ πλείονος ποιήσασθαι τὴν ἐκείνου
σωτηρίαν, ἢ τὰς ὑπαρχούσας αὐτῷ παρ' ὑμῖν τιμάς·
καὶ εἰ μὴ μετριωτέραν ὑμεῖς ἔσχετε τὴν ὀργὴν τῆς
ἐκείνου προπετείας, οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐκώλυεν ἀνθρώ-
181 πων ἁπάντων ἀθλιώτατον εἶναι. ἀλλ' ὅμως ὁ Κότυς,
ὑπ' ἐκείνου σωθεὶς καὶ λαβὼν ἔργῳ τῆς ἐκείνου φιλίας
πεῖραν, ἐπειδὴ βεβαίως ἡγήσατο σῶς εἶναι, οὐχ ὅπως
ἀποδώσει χάριν ἐσπούδασεν αὐτῷ, καὶ πρὸς ὑμᾶς δι'
ἐκείνου τι φιλάνθρωπον ἔπραξεν, ἵνα συγγνώμης ἐπὶ
τοῖς πεπραγμένοις τύχῃ, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον ἠξίου
μὲν αὐτὸν συμπολιορκεῖν τὰ λοιπὰ τῶν ὑμετέρων χω-
182 ρίων, οὐκ ἐθέλοντος δ' ἐκείνου, λαβὼν αὐτὸς τήν τε
βαρβαρικὴν δύναμιν καὶ τὴν ὑπ' ἐκείνου συνειλεγμένην,
καὶ τὸν Χαρίδημον τοῦτον προσμισθωσάμενος, προσέ-
βαλλε τοῖς ὑμετέροις χωρίοις, καὶ εἰς τοῦτο κατέστησε* 664
*τὸν Ἰφικράτην ἀπορίας, ὥστ' ἀπελθόντ' εἰς Ἄντισσαν
οἰκεῖν καὶ πάλιν εἰς Δρῦν, ἡγούμενον ὡς μὲν ὑμᾶς
οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἐλθεῖν, οὓς ὑστέρους ἐπεποίητο τοῦ
Θρᾳκὸς καὶ τοῦ βαρβάρου, παρ' ἐκείνῳ δ' οὐκ ἀσφαλὲς
εἶναι μένειν, ὃν οὕτως ὀλιγωροῦνθ' ἑώρα τῆς ἑαυτοῦ
183 σωτηρίας. ἂν οὖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ Κερσοβλέ-
πτης ἐκ τῆς τῷ Χαριδήμῳ νῦν ἀδείας κατασκευαζο-
μένης αὐξηθεὶς ὀλιγωρῇ μὲν ἐκείνου, νεωτερίζῃ δέ τι
καὶ κινῇ πρὸς ὑμᾶς, ἐξαρκεῖ τοῦθ' ὑμῖν, ἐὰν Χαρίδη-
μος ἐξαπατηθῇ, τὸν Θρᾷκ' ἰσχυρὸν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς
κατεσκευακέναι; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. καὶ γὰρ ἐκεῖνο
νομίζω δίκαιον, εἰ μὲν αἰσθάνεται ταῦτα καὶ προορᾷ*

Χαρίδημος, εἶθ' ὅπως τοιούτων ψηφισμάτων τεύξεται
184 διαπράττεται, ὡς ἐπιβουλεύοντι μὴ 'πιτρέπειν αὐτῷ, εἰ δὲ λέληθεν αὐτόν, ὅσῳ μᾶλλον εὔνουν τις αὐτὸν ὑπείληφεν εἶναι, τοσούτῳ μᾶλλον προϊδέσθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ ἐκείνου. ἔστι γὰρ φίλων ἀγαθῶν, οὐ τὰ τοιαῦτα χαρίζεσθαι τοῖς εὔνοις, ἐξ ὧν κἀκείνοις καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἔσται τις βλάβη, ἀλλ' ὃ μὲν ἂν μέλλῃ συνοίσειν ἀμφοῖν, συμπράττειν, ὃ δ' ἂν αὐτὸς ἄμεινον ἐκείνου προορᾷ, πρὸς τὸ καλῶς ἔχον τίθεσθαι καὶ μὴ τὴν ἤδη χάριν τοῦ μετὰ ταῦτα χρόνου παντὸς περὶ
185 πλείονος ἡγεῖσθαι. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνο λογιζόμενος δύναμαι κατιδεῖν, ὡς, εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος ὁ Κερσοβλέπτης, ὅμως προνοηθείη γ' ἂν μὴ τὰ τηλικαῦτ' ἀδικῆσαι Χαρίδημον. ὅταν γὰρ πάλιν ἐξετάσω, ἡλίκων Κότυς Ἰφικράτην ἀποστερήσειν μέλλων οὐδὲν ἐφρόντισε, παντελῶς τούτῳ γ' οὐδὲν ἂν ἡγοῦμαι μελῆσαι 665
186 τῶν ἀπολουμένων Χαριδήμῳ. ὁ μέν γ' ἐκεῖνον τιμάς, εἰκόνα, σίτησιν, πατρίδ', ἣ ζηλωτὸν αὐτὸν ἐποίησεν, ὀλίγου δέω λέγειν πάνθ' ὧν ἄνευ ζῆν οὐκ ἄξιον ἦν Ἰφικράτει, νομίζων ἀποστερήσειν οὐκ ἐπεστράφη· οὗτος δ' ὡς ἀληθῶς τίνος ἂν καὶ λόγον σχοίη μὴ Χαρίδημον ἀποστερήσῃ; οὐδ' ὁτιοῦν ἐστὶ γὰρ παρ' ὑμῖν αὐτῷ, οὐ
187 παῖδες, οὐκ εἰκών, οὐ συγγενεῖς, οὐκ ἄλλ' οὐδέν. καὶ μὴν εἰ μήτε φύσει πιστὸς ὁ Κερσοβλέπτης, ἔκ τε τῶν γεγενημένων πρότερον δικαίως ἄπιστος, μηδέν τε τοιοῦτον ὑπάρχει τοῖς πράγμασι, δι' ὃ κἂν παρὰ γνώμην καὶ φύσιν προνοηθείη τι τοῦ Χαριδήμου, τίνος εἵνεχ' ἁπλῶς καὶ κομιδῇ τετυφωμένως οὕτως, ἃ βούλεται διαπράξασθαι, συλλάβωμεν αὐτῷ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ἡμῖν ὄντα; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ.

188 Ὅτι τοίνυν ἄνευ τοῦ τοῖς πράγμασιν μὴ συμφέρειν

*τὸ ψήφισμα, οὐδὲ πρὸς δόξαν συμφέρει τῇ πόλει τοι-
οῦτον οὐδὲν ἐψηφισμένῃ φαίνεσθαι, καὶ τοῦτο δεῖ
μαθεῖν ὑμᾶς. εἰ μὲν γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πόλιν
οἰκοῦντί τῳ καὶ νόμοις πολιτευομένῳ τὸ ψήφισμ' ἐγέ-
γραπτο, δεινὸν ὂν ἧττον ἂν ἦν αἰσχρόν· νῦν δὲ γέ-
γραπται Χαριδήμῳ τῷ πόλιν μὲν οὐδ' ἡντινοῦν οἰ-
κοῦντι, Θρᾳκὶ δ' ἀνθρώπῳ βασιλεῖ στρατηγοῦντι καὶ
139 διὰ τῆς ἐκείνου βασιλείας πολλοὺς ἀδικοῦντι. ἴστε γὰρ
δήπου τοῦθ' ὅτι πάντες οἱ ξεναγοῦντες οὗτοι πόλεις
καταλαμβάνοντες Ἑλληνίδας ἄρχειν ζητοῦσι, καὶ πάν-
των, ὅσοι περ νόμοις οἰκεῖν βούλονται τὴν αὑτῶν
ὄντες ἐλεύθεροι, κοινοὶ περιέρχονται κατὰ πᾶσαν χώ-
ραν, εἰ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἐχθροί. ἆρ' οὖν ὦ ἄνδρες* 666
*Ἀθηναῖοι καλὸν ἢ πρέπον ὑμῖν, τοῦ μὲν εἵνεκα τῆς
ἑαυτοῦ πλεονεξίας ἐπιβουλεύσοντος οἷς ἂν τύχῃ τοιαύ-
την φυλακὴν ἐψηφισμένους φαίνεσθαι, τοῖς δ' ὑπὲρ
τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας ἀμυναμένοις εἴργεσθαι τῆς ὑμε-
140 τέρας συμμαχίας προειρηκέναι; ἐγὼ μὲν οὐχ ὑπολαμ-
βάνω τοῦτ' οὔτε καλῶς ἔχειν οὔθ' ὑμῶν ἀξίως. πῶς
γὰρ οὐκ αἰσχρόν, Λακεδαιμονίοις μὲν ἐγκαλεῖν ὅτι τοὺς
τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντας Ἕλληνας ἔγραψαν ἐξεῖναι δρᾶσαι
πᾶν ὅ τι ἂν θέλῃ βασιλεύς, αὐτοὺς δ' ἐκδεδωκέναι
καὶ τοὺς τὴν Εὐρώπην οἰκοῦντας Κερσοβλέπτῃ καὶ πάν-
τας ὅσων περ ἂν οἴηται κρείττων ἔσεσθαι Χαρίδημος;
οὐ γὰρ ἄλλο τι τὸ ψήφισμα ποιεῖ [ἢ τοῦτο], οὗ γε τῷ
μὲν ἐκείνου στρατηγῷ οὐ διείρηται τί πρακτέον ἢ μή,
πᾶσι δ', ἐάν τις ἀμύνηται, τοσοῦτος ἐπήρτηται φόβος.*
141 *Καὶ μὴν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ γεγονός τι πρᾶ-
γμα φράσαι πρὸς ὑμᾶς βούλομαι, δι' οὗ μᾶλλον ἔθ'
ὑμῖν γενήσεται δῆλον ὡς σφόδρα δεῖ λῦσαι τὸ ψήφι-
σμα τουτί. ὑμεῖς ἐποιήσασθ' ἔν τισι καιροῖς καὶ χρό-*

νοις Ἀριοβαρζάνην πολίτην καὶ δι' ἐκεῖνον Φιλίσκον, ὥσπερ νῦν διὰ Κερσοβλέπτην Χαρίδημον. ὢν δ' ὅμοιος ἐκεῖνος τούτῳ τῇ προαιρέσει τοῦ βίου, διὰ τῆς Ἀριοβαρζάνου δυνάμεως πόλεις κατελάμβανεν Ἑλληνίδας, εἰς ἃς εἰσιὼν πολλὰ καὶ δείν' ἐποίει, παῖδας ἐλευθέρους ἀδικῶν καὶ γυναῖκας ὑβρίζων, καὶ πάντα ποιῶν ὅσ' ἂν ἄνθρωπος ποιήσειεν ἄνευ νόμων καὶ τῶν ἐν
142 πολιτείᾳ καλῶν τεθραμμένος εἰς ἐξουσίαν ἐλθών. ἐν δὴ Λαμψάκῳ τινὲς ἄνθρωποι γίγνονται δύο· Θερσαγόρας ὄνομ' αὐτῶν θατέρῳ, τῷ δ' Ἐξήκεστος· οἳ παραπλήσια τοῖς παρ' ἡμῖν γνόντες περὶ τῶν τυράννων, 667
ἀποκτιννύασι Φιλίσκον δικαίως, τὴν αὑτῶν πατρίδ' οἰόμενοι δεῖν ἐλευθεροῦν. εἰ δὴ τῶν τόθ' ὑπὲρ Φιλίσκου λεγόντων, ὅτ' ἐμισθοδότει μὲν τοῖς ἐν Περίνθῳ ξένοις, εἶχεν δ' ὅλον τὸν Ἑλλήσποντον, μέγιστος δ' ἦν τῶν ὑπάρχων, ἔγραψέ τις ὥσπερ οὗτος νυνί, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Φιλίσκον, ἀγώγιμον αὐτὸν ἐκ τῶν συμμάχων εἶναι, πρὸς Διὸς θεάσασθ' εἰς ὅσην αἰσχύνην ἂν
143 ἡ πόλις ἡμῶν ἐληλύθει. ἧκε μὲν γὰρ ὁ Θερσαγόρας καὶ ὁ Ἐξήκεστος εἰς Λέσβον καὶ ᾤκουν ἐκεῖ· εἰ δ' ἐφήπτετό τις τῶν Φιλίσκου φίλων ἢ παίδων, ἐξεδίδοντ' ἂν ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου ψηφίσματος. πῶς οὖν οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν ἦτε πεποιηκότες ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τοὺς μὲν παρ' ὑμῖν τοιοῦτον πράξαντας χαλκοῦς ἱστάντες καὶ ταῖς μεγίσταις δωρειαῖς τιμῶντες ἐφαίνεσθε, τοὺς δ' ἑτέρωθί που τὴν αὐτὴν τούτοις διάνοιαν ὑπὲρ τῆς αὑτῶν πατρίδος σχόντας ἐκδότους εἶναι κατεψηφισμένοι; τοῦτο τοίνυν ἐπ' ἐκείνου μέν, εὖ ποιοῦν, οὐ συνέβη φενακισθεῖσιν ὑμῖν αἰσχύνην ὀφλεῖν· ἐπὶ τούτου δ', ἂν ἐμοὶ πίθησθε, φυλάξεσθε. μὴ γὰρ ὡρισμένου μηδενός, ἀλλ' ἁπλῶς „ἄν τις ἀποκτείνῃ Χαρί-

δημον“ γεγραμμένου, τάχ' ἂν εἰ τύχοι καὶ τοιοῦτό τι
συμβαίη.

144 Βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ τὰ πεπραγμέν' ἐξετάσαι
τῷ Χαριδήμῳ διὰ βραχέων, καὶ δεῖξαι τὴν ὑπερβολὴν
τῆς ἀναιδείας τῶν ἐπαινούντων αὐτόν. ἓν δ' ὑμῖν
ἐκεῖν' ὑπισχνοῦμαι, καί μου μηδὲ εἷς ἀχθεσθῇ τῇ ὑπο-
σχέσει· οὐ μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω τῆς φυλακῆς οὐκ ἄξιον
ἣν γέγραφ' οὗτος, ἀλλὰ καὶ δίκην δόντ' ἂν δικαίως
τὴν μεγίστην, εἴπερ οἱ κακόνοι καὶ φενακίζοντες ὑμᾶς
καὶ διὰ παντὸς ἐναντία πράττοντες κολάζοιντ' ἂν δι- 668
145 καίως. ἴσως δέ τισιν λογιζομένοις ὑμῶν, ὅτι πρῶτον
μὲν πολίτης γέγον' ἄνθρωπος, εἶτα πάλιν χρυσοῖς στε-
φάνοις ὡς εὐεργέτης ἐστεφάνωται, θαυμάζειν ἐπελήλυθ'
εἰ τὰ τηλικαῦτα οὕτως ἐξηπάτησθε ῥᾳδίως. εὖ τοίνυν
ἴστ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐξηπάτησθε. καὶ δι' ἅ γ'
εἰκότως τοῦτο πεπόνθατε, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς φράσω. ὅτι
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πολλὰ γιγνώσκοντες ὀρθῶς ὑμεῖς
146 οὐ διὰ τέλους αὐτοῖς χρῆσθε. οἷον τί λέγω; εἴ τις
ὑμᾶς ἔροιτο, τί πονηρότατον νομίζετε τῶν ἐν τῇ πόλει
πάντων ἐθνῶν, οὔτε τοὺς γεωργοὺς οὔτε τοὺς ἐμπό-
ρους οὔτε τοὺς ἐκ τῶν ἀργυρείων οὔτε τῶν τοιούτων
οὐδὲν ἂν εἴποιτε, ἀλλ' εἰ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λέγειν καὶ
γράφειν εἰωθότας εἴποι τις, εὖ οἶδ' ὅτι συμφήσαιτ' ἂν
ἅπαντες. μέχρι μὲν δὴ τούτου καλῶς ἐγνώκατ', ἔπειτ'
147 οὐκέτ' ὀρθῶς τὸ λοιπόν. οὓς γὰρ αὖ πονηροτάτους νο-
μίζετε πάντων, τούτοις περὶ τοῦ ποῖόν τιν' ἕκαστον
χρὴ νομίζειν πεπιστεύκατε· οἱ δ' ὃν ἂν αὐτοῖς λυσι-
τελῇ, καὶ πονηρὸν καὶ χρηστὸν εἶναί φασιν, οὐχ ὃν ἂν
ᾖ δίκαιον καὶ ἀληθές. ὅπερ πεποιήκασι τὸν Χαρίδημον
τοῦτον οἱ ῥήτορες πάντα τὸν χρόνον, ὡς καὶ ὑμεῖς ὁμο-
λογήσετ', ἐπειδὰν ἀκούσητέ μου τὰ πεπραγμέν' αὐτῷ.

18 Ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης ὢν ἐν σφενδονήτου καὶ
ψιλοῦ μέρει τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἐναντία ἐστράτευται τῇ πόλει,
οὐ τίθημ' ἐν ἀδικήματος μέρει, οὐδ' ὅτι ληστικόν ποτε
πλοῖον ἔχων ἐλῄζετο τοὺς ὑμετέρους συμμάχους, ἀλλ'
ἐῶ ταῦτα. διὰ τί; ὅτι ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι αἱ ἀναγ-
καῖαι χρεῖαι τοὺς τοῦ τί πρακτέον ἢ μὴ λογισμοὺς
ἀναιροῦσιν ἅπαντας, ὥστ' οὐ πάνυ ταῦτ' ἀκριβολογεῖ- 669
σθαι δεῖ τὸν δικαίως ἐξετάζοντα. ἀλλ' ὅθεν ἀρξάμενος
ξεναγῶν ἤδη καί τινων ἄρχων στρατιωτῶν κακῶς ὑμᾶς
9 ἐποίει, ταῦτ' ἀκούσατέ μου. οὗτος ἓν μὲν ἁπάντων
πρῶτον, μισθωθεὶς ὑπ' Ἰφικράτους καὶ πλεῖν ἢ τρί'
ἔτη μισθοφορήσας παρ' ἐκείνῳ, ἐπειδὴ τὸν μὲν Ἰφι-
κράτην ἀποστράτηγον ἐποιήσατε, Τιμόθεον δ' ἐπ' Ἀμ-
φίπολιν καὶ Χερρόνησον ἐξεπέμψατε στρατηγόν, πρῶ-
τον μὲν τοὺς Ἀμφιπολιτῶν ὁμήρους, οὓς παρ' Ἁρπάλου
λαβὼν Ἰφικράτης ἔδωκε φυλάττειν αὐτῷ, ψηφισαμένων
ὑμῶν ὡς ὑμᾶς κομίσαι παρέδωκεν Ἀμφιπολίταις· καὶ
τοῦ μὴ λαβεῖν Ἀμφίπολιν τοῦτ' ἐμποδὼν κατέστη.
δεύτερον δὲ, μισθουμένου Τιμοθέου πάλιν αὐτὸν καὶ
τὸ στράτευμα, τούτῳ μὲν οὐ μισθοῖ, πρὸς δὲ Κότυν
πλέων ᾤχετ' ἔχων τὰς ὑμετέρας τριακοντόρους, ὃν ἀκρι-
βῶς ᾔδει τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἐχθρόταθ' ὑμῖν δια-
50 κείμενον. καὶ μετὰ ταῦτά γ', ἐπειδὴ τὸν πρὸς Ἀμφίπο-
λιν πόλεμον πρότερον πολεμεῖν εἵλετο Τιμόθεος τοῦ
πρὸς Χερρόνησον, καὶ οὐδὲν εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς ἐκεῖ
κακόν, μισθοῖ πάλιν αὐτὸν Ὀλυνθίοις τοῖς ὑμετέροις
ἐχθροῖς καὶ τοῖς ἔχουσιν Ἀμφίπολιν κατ' ἐκεῖνον τὸν
χρόνον. καὶ πλέων ἐκεῖσ', ἐκ Καρδίας ἀναχθείς, ἵνα
τἀναντία τῇ πόλει πολεμῇ, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων τριήρων
ἑάλω. διὰ τὸν παρόντα δὲ καιρὸν καὶ τὸ δεῖν ξένων ἐπὶ
τὸν πόλεμον τὸν ἐπ' Ἀμφίπολιν, ἀντὶ τοῦ δίκην δοῦναι.

ὅτι οὐκ ἀπέδωκε τοὺς ὁμήρους καὶ διότι πρὸς Κότυν
ἐχθρὸν ὄνθ' ὑμῖν ηὐτομόλησ' ἔχων τὰς τριακοντόρους, 670
151 πίστεις δοὺς καὶ λαβὼν ἐστράτευσεν μεθ' ὑμῶν. ὧν
οὖν ἦν δίκαιον ἐκεῖνον χάριν ὑμῖν ἔχειν οὐκ ἀπο-
λωλότα, τοῦτο παθόντ' ἂν δικαίως, ὡς ὀφείλουσ' ἡ
πόλις αὐτῷ στεφάνους καὶ πολιτείαν καὶ ἃ πάντες
ἐπίστασθε δέδωκε. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τό τε
ψήφισμ' ἀνάγνωθί μοι τὸ περὶ τῶν ὁμήρων, καὶ τὴν
Ἰφικράτους ἐπιστολὴν καὶ τὴν Τιμοθέου, καὶ μετὰ
ταῦτα τὴν μαρτυρίαν ταυτηνί· ὄψεσθε γὰρ οὐ λόγους
οὐδ' αἰτίας, ἀλλ' ἀλήθειαν οὖσαν ὧν λέγω. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

152 Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ τὸ πρῶτον, οὐ πολεμήσειν
ὑμῖν ᾤετο, ἐκεῖσ' ἐμίσθωσεν αὑτὸν πολλαχόσ' ἄλλοσε
μισθῶσαι παρόν, καὶ μετὰ ταῦθ', ὡς οὐδὲν ἐκεῖ κακὸν
εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς, ἔπλει δεῦρο πάλιν, οὗ τἀναντί' ἔμελλε
πράξειν τῇ πόλει, καὶ τοῦ μὴ λαβεῖν Ἀμφίπολιν πάν-
των οὗτος αἰτιώτατός ἐστιν, ἀκηκόατ' ἐκ τῆς ἐπιστολῆς
καὶ τῆς μαρτυρίας. καὶ τὰ μὲν πρῶτα τοιαῦτ' ἐστὶ τῶν
ἔργων τῶν Χαριδήμου, μετὰ ταῦτα δ' ἄλλα θεάσασθε.
153 χρόνου γὰρ διελθόντος καὶ τοῦ πολέμου πρὸς Κότυν
ὄντος ἤδη, πέμπει πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν (μᾶλλον δ' οὐ
πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς Κηφισόδοτον· οὕτω σφόδρ' ὑπ'
αὐτοῦ γε οὐδ' ἂν ἐξαπατηθῆναι τὴν πόλιν ἡγεῖτο,
συνειδὼς ἃ πεποίηκεν) ἐν ᾗ Χερρόνησον ὑπέσχετο τῇ
πόλει κομιεῖσθαι, πάντα τούτοις τἀναντί' ἐγνωκὼς
ποιεῖν. δεῖ δ' ὑμᾶς τὸ πρᾶγμ' οἷον ἦν τὸ περὶ τὴν
ἐπιστολὴν ἀκοῦσαι (καὶ γάρ ἐστι βραχύ) καὶ θεωρῆσαι
τὸν τρόπον τἀνθρώπου, ὡς ὑμῖν ἀπ' ἀρχῆς κέχρηται. 671
154 ἐκεῖνος ὡς ἀπόμισθος γίγνεται παρὰ τοῦ Τιμοθέου τότε,

ἀπ' Ἀμφιπόλεως ἀναχωρῶν, διαβὰς εἰς τὴν Ἀσίαν,
διὰ τὴν σύλληψιν τὴν Ἀρταβάζῳ συμβᾶσαν τόθ' ὑπ'
Αὐτοφραδάτου, μισθοῖ τὸ στράτευμα καὶ αὑτὸν τοῖς
Ἀρταβάζου κηδεσταῖς, λαβὼν δὲ πίστεις καὶ δούς, ὀλι-
γωρήσας τῶν ὅρκων [καὶ παραβὰς αὐτούς], ἀφυλάκτων
ὄντων ὡς ἂν πρὸς φίλον τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καταλαμβά-
155 νει Σκῆψιν καὶ Κεβρῆνα καὶ Ἴλιον αὐτῶν. ἐγκρατὴς
δὲ γενόμενος τούτων τῶν χωρίων, πρᾶγμ' ἔπαθεν τοι-
οῦτον, οἷον οὐχ ὅτι στρατηγὸς ἂν ἠγνόησέ τις εἶναι
φάσκων, ἀλλ' οὐδ' ὁ τυχὼν ἄνθρωπος. οὐδ' ὁτιοῦν
γὰρ ἔχων χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ, ὅθεν ἂν σιτοπομπίας
ηὐπόρησε τοῖς στρατιώταις, οὐδ' αὖ σῖτον ἔχων ἐν τοῖς
χωρίοις, ὑπέμειν' ἐν τοῖς τείχεσιν καὶ οὐ διαρπάσας
ᾤχετ', ἐπειδή γ' ἀδικεῖν ἔγνω. ὡς δὲ συλλέξας δύνα-
μιν παρῆν ὁ Ἀρτάβαζος, ἀφειμένος παρὰ τοῦ Αὐτο-
φραδάτου, τῷ μὲν ὑπῆρχ' ἐπισιτισμὸς ἐκ τῆς ἄνωθεν
Φρυγίας καὶ Λυδίας καὶ Παφλαγονίας οἰκείας οὔσης,
τῷ δ' οὐδ' ὁτιοῦν ἄλλο πλὴν πολιορκία περιειστήκει.
156 αἰσθόμενος δ' οὗ ἦν κακοῦ καὶ λογισμὸν λαβών, ὅτι
ληφθήσεται, κἂν μηδενὶ τῶν ἄλλων, τῷ γε λιμῷ, εἶδεν,
εἴτε δή τινος εἰπόντος εἴτ' αὐτὸς συνείς, ὅτι σωτηρία
μόνη γένοιτ' ἂν αὐτῷ, ἥπερ ἅπαντας ἀνθρώπους σῴζει.
ἔστι δ' αὕτη τίς; ἡ ὑμετέρα [ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι], εἴτε
χρὴ φιλανθρωπίαν λέγειν εἴθ' ὅ τι δήποτε. γνοὺς δὲ
τοῦτο πέμπει τὴν ἐπιστολὴν ὑμῖν, ἧς ἄξιόν ἐστ' ἀκοῦ-
σαι, βουλόμενος διὰ τῆς ὑποσχέσεως τοῦ κομιεῖσθαι
Χερρόνησον ὑμῖν, καὶ διὰ τοῦ τὸν Κηφισόδοτον δοκεῖν 672
ἐχθρὸν ὄντα τοῦ Κότυος καὶ τοῦ Ἰφικράτους ταῦτα
βούλεσθαι, τριήρων εὐπορήσας παρ' ὑμῶν ἀσφαλῶς
157 ἐκ τῆς Ἀσίας ἀποδρᾶναι. τί δὴ συμβαίνει παραυτά,
ὅθεν ἐξηλέγχθη τὸ πρᾶγμ' ἐπ' αὐτοφώρῳ; ὁ Μέμνων

καὶ ὁ Μέντωρ, οἱ κηδεσταὶ τοῦ Ἀρταβάζου, ἄνθρωποι νέοι καὶ κεχρημένοι ἀπροσδοκήτῳ εὐτυχίᾳ τῇ τοῦ Ἀρταβάζου κηδείᾳ, βουλόμενοι τῆς χώρας ἄρχειν εὐθὺς ἐν εἰρήνῃ καὶ τιμᾶσθαι καὶ μὴ πολεμεῖν μηδὲ κινδυνεύειν, πείθουσι τὸν Ἀρτάβαζον τοῦ μὲν τιμωρεῖσθαι τὸν Χαρίδημον ἀφέσθαι, ἀποστεῖλαι δ' ὑπόσπονδον, διδάσκοντες ὡς ὑμεῖς, κἂν ἐκεῖνος μὴ θέλῃ, διαβιβᾶτε
158 καὶ οὐ δυνήσεται κωλύειν. ὡς δὲ τυγχάνει ταύτης τῆς ἀλόγου καὶ ἀπροσδοκήτου σωτηρίας ὁ Χαρίδημος, διαβὰς εἰς τὴν Χερρόνησον ἐφ' αὑτοῦ διὰ τὰς σπονδάς, τοσούτου γ' ἐδέησεν ἐπελθεῖν τῷ Κότυϊ, γεγραφὼς ὅτι οὐχ ὑπομενεῖ Κότυς αὐτὸν ἐπιόντα, ἢ τὴν Χερρόνησον ὅπως κομιεῖσθ' ὑμεῖς συμπρᾶξαι, ὥστε πάλιν μισθώσας αὑτὸν τῷ Κότυϊ, τὰ ὑπόλοιπα τῶν ὑμετέρων χωρίων Κριθώτην καὶ Ἐλαιοῦντ' ἐπολιόρκει. καὶ ὅτι ταῦτα, καὶ ἡνίκ' ἔτ' ἦν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἔπεμπεν πρὸς ὑμᾶς, ἐγνωκὼς ποιεῖν ἐφενάκιζεν ὑμᾶς, ἀπὸ τῆς διαβάσεως ἣν ἐποιήσατο γνώσεσθε· ἐκ γὰρ Ἀβύδου τῆς τὸν ἅπανθ' ὑμῖν χρόνον ἐχθρᾶς καὶ ὅθεν ἦσαν οἱ Σηστὸν καταλαβόντες, εἰς Σηστὸν διέβαινεν, ἣν εἶχε
159 Κότυς. καίτοι μὴ νομίζετε μήτ' ἂν τοὺς Ἀβυδηνοὺς αὐτὸν ὑποδέχεσθαι μήτ' αὖ τοὺς ἐν τῇ Σηστῷ, τῆς 673
ἐπιστολῆς ὑμῖν ἐκείνης πεπεμμένης, εἰ μὴ συνῄδεσαν αὐτῷ φενακίζοντι τότε, καὶ συνεξηπάτων αὐτοί, βουλόμενοι τοῦ μὲν διαβῆναι τὸ στράτευμ' ὑμᾶς παρασχεῖν τὴν ἀσφάλειαν, διαβάντος δ', ὅπερ συνέβη δόντος Ἀρταβάζου τὴν ἄδειαν, αὐτοῖς ὑπάρξαι τὴν χρείαν. ὅτι τοίνυν οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε τὰς ἐπιστολάς, ἥν τ' ἔπεμψεν ἐκεῖνος καὶ τὰς παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐκ Χερρονήσου· γνώσεσθε γὰρ ἐκ τούτων ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

160 Ἐνθυμεῖσθ' ὅθεν οἷ διέβη, ἐξ Ἀβύδου εἰς Σηστόν. ἆρ' οὖν οἴεσθ' ὑποδέξασθαι τοὺς Ἀβυδηνοὺς ἂν ἢ τοὺς Σηστίους, εἰ μὴ συνεξηπάτων ὅτε τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμπεν ἐπιστολήν;

Λέγ' αὐτοῖς τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν. καὶ θεωρεῖτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰς ὑπερβολὰς ὧν αὐτὸς περὶ αὑτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἔγραψεν ἐπαίνων, τὰ μὲν ὡς πεποίηκε λέγων, τὰ δ' ὑπισχνούμενος ποιήσειν. λέγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

161 Καλά γ', οὐ γάρ; ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ γεγραμμένα καὶ χάριτος πολλῆς ἄξι', εἴ γ' ἦν ἀληθῆ. νῦν δ', ὅτε μὲν τῶν σπονδῶν οὐκ ᾤετο τεύξεσθαι, ταῦτ' ἔγραφ' ἐξαπατῶν· ἐπειδὴ δ' ἔτυχεν, λέγ' οἷ' ἐποίησεν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Οὐκοῦν τοῦ κομιεῖσθαι τἀπολωλότα χωρὶς ὑποσχομένου Χαριδήμου διαβάντος φησὶν ὁ ἄρχων Κριθώτης περὶ τῶν ὑπαρχόντων γεγενῆσθαι μείζους τῶν πρότερον τοὺς κινδύνους. λέγ' ἐξ ἑτέρας ἐπιστολῆς ἐπιδείξας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Λέγ' ἐξ ἑτέρας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ. 674

162 Ὁρᾶθ' ὅτι πανταχόθεν τὸ πρᾶγμα μαρτυρεῖται, ὅτι διαβὰς οὐκ ἐπὶ τὸν Κότυν, ἀλλ' ἐφ' ἡμᾶς μετ' ἐκείνου ἐπορεύετο. ἔτι τοίνυν ταύτην μόνην ἀνάγνωθί μοι τὴν ἐπιστολήν, τὰς δ' ἄλλας ἔα· δῆλον γὰρ ὑμῖν που γέγον' ὡς πεφενάκικεν ὑμᾶς. λέγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ἐπίσχες. ἐνθυμεῖσθ' ὅτι γράψας μὲν ὡς ἀποδώσει Χερρόνησον, τὰ λοίπ' ἀφελέσθαι μισθώσας αὐτὸν τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς ἐπεχείρει, γράψας δ' ὡς Ἀλεξάνδρου πρεσβευσαμένου πρὸς αὐτὸν οὐ προσεδέξατο, τοῖς λῃσταῖς φαίνεται τοῖς παρ' ἐκείνου ταὐτὰ πράττων. εὔνους γ', οὐ γάρ; ἁπλῶς ὑμῖν, καὶ οὐδὲν ἐπιστείλας ἂν ψεῦδος οὐδ' ἐξαπατήσας.

163 Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων πω δῆλόν ἐσθ', οὕτω σαφῶς δῆλον ὄν, ὡς οὐδὲν πιστόν ἐσθ' ὧν ἐκεῖνός φησι [προσποιεῖται] τῇ πόλει προσέχειν, ἀλλ' ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων ἔσται φανερώτερον. τὸν μὲν γὰρ Κότυν, εὖ ποιῶν, ὄντα γ' ἐχθρὸν ὑμῖν καὶ πονηρὸν ἀποκτίννυσιν ὁ Πύθων, ὁ δὲ Κερσοβλέπτης ὁ νῦν βασιλεύων μειρακύλλιον ἦν καὶ πάντες οἱ τοῦ Κότυος παῖδες, τῶν δὲ πραγμάτων κύριος διὰ τὴν παρουσίαν καὶ τὸ δύναμιν ἔχειν ὁ Χαρίδημος ἐγεγόνει, ἧκεν δὲ Κηφισόδοτος στρατηγῶν, πρὸς ὃν αὐτὸς ἔπεμψε τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, καὶ αἱ τριήρεις, αἵ, ὅτ' ἦν ἄδηλα τὰ τῆς σωτηρίας αὐτῷ, καὶ μὴ συγχωροῦντος Ἀρταβάζου σῴζειν ἤμελλον

164 αὐτόν. τί δὴ προσῆκεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν ὡς ἀληθῶς ἁπλοῦν καὶ φίλον, παρόντος μὲν στρατηγοῦ, 675 οὐχ ὧν ἐκεῖνος ἔφησεν αὐτῷ φθονεῖν οὐδενός, ἀλλ' ὃν αὐτὸς ἑαυτοῦ φίλον προείλετο τῶν παρ' ὑμῖν, καὶ πρὸς ὃν τὴν ἐπιστολὴν ἐπεπόμφει, τετελευτηκότος δὲ τοῦ Κότυος, κύριον δ' ὄντα τῶν πραγμάτων; οὐκ ἀποδοῦναι μὲν τὴν χώραν εὐθέως ὑμῖν, κοινῇ δὲ μεθ' ὑμῶν καθιστάναι τὸν βασιλέα τῆς Θρᾴκης, δηλῶσαι δ' ὡς εἶχεν εὐνοϊκῶς ὑμῖν, καιροῦ τοιούτου λαβόμενον;

165 ἔγωγ' ἂν φαίην. ἆρ' οὖν ἐποίησέ τι τούτων; πολλοῦ

γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ τὸν μὲν ἅπαντα χρόνον μῆνας ἑπτὰ
διήγαγεν ἡμᾶς πολεμῶν ἐκ προφανοῦς, ἐχθρὸς ὢν καὶ
οὐδὲ λόγον φιλάνθρωπον διδούς. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν
ἡμῶν δέκα ναυσὶ μόναις εἰς Πέρινθον ὁρμισαμένων,
ἀκηκοότων ὅτι πλησίον ἐστὶν ἐκεῖνος, ὅπως συμμεί-
ξαιμεν αὐτῷ καὶ περὶ τούτων εἰς λόγους ἔλθοιμεν,
ἀριστοποιουμένους φυλάξας τοὺς στρατιώτας, ἐπεχεί-
ρησε μὲν ἡμῶν τὰ σκάφη λαβεῖν, πολλοὺς δ' ἀπέκτεινε
τῶν ναυτῶν, κατήραξε δ' εἰς τὴν θάλατταν ἅπαντας,
166 ἱππέας ἔχων καὶ ψιλούς τινας. μετὰ ταῦτα δὲ πλευ-
σάντων ἡμῶν — οὐκ ἐπὶ τῆς Θρᾴκης τόπον οὐδέν'
οὐδὲ χωρίον· οὐδὲ γὰρ τοῦτό γ' ἂν εἴποι τις „νὴ Δί',
ἀμυνόμενος γὰρ ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν ἐποίει τι κακόν“·
οὐκ ἔστι τοῦτ', οὐ γὰρ ἤλθομεν οὐδαμοῖ τῆς Θρᾴκης,
ἀλλ' ἐπ' Ἀλωπεκόννησον, ἣ Χερρονήσου μέν ἐστι καὶ
ἦν ὑμετέρα, ἀκρωτήριον δ' ἀνέχον πρὸς τὴν Ἴμβρον
ἀπωτάτω τῆς Θρᾴκης, λῃστῶν δ' ἦν μεστὴ καὶ κατα-
167 ποντιστῶν — ἐνταῦθα δ' ἐλθόντων ἡμῶν καὶ πολιορ- 676
κούντων τούτους, πορευθεὶς διὰ Χερρονήσου πάσης
τῆς ὑμετέρας, ἡμῖν μὲν προσέβαλλ', ἐβοήθει δὲ τοῖς
λῃσταῖς καὶ καταποντισταῖς. καὶ πρότερον προσκαθή-
μενος τὸν ὑμέτερον στρατηγὸν ἔπεισε καὶ ἠνάγκασε μὴ
τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν πράττειν, ἢ αὐτὸς [ὑπὸ τούτου
ἐπείσθη] ὢν ὡμολογήκει καὶ ὑπέσχητό τι πρᾶξαι, καὶ
γράφει δὴ τὰς συνθήκας ταύτας τὰς πρὸς Κηφισόδο-
τον, ἐφ' αἷς ὑμεῖς οὕτως ἠγανακτήσατε καὶ χαλεπῶς
ἠνέγκατε, ὥστ' ἀπεχειροτονήσατε μὲν τὸν στρατηγόν,
πέντε ταλάντοις δ' ἐζημιώσατε, τρεῖς δὲ μόναι ψῆφοι
168 διήνεγκαν τὸ μὴ θανάτου τιμῆσαι. καίτοι πηλίκην τινὰ
χρὴ νομίζειν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ταύτην τὴν ἀλογίαν,
ὅταν τις ἴδῃ διὰ τὰς αὐτὰς πράξεις τὸν μὲν ὡς ἀδι-

κοῦντα κολασθέντα πικρῶς οὕτως, τὸν δ' ὡς εὐεργέτην ἔτι καὶ νῦν τιμώμενον; ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τῶν μὲν τῷ στρατηγῷ συμβάντων δήπου μάρτυρες ὑμεῖς ἐστέ μοι· καὶ γὰρ ἐκρίνεθ' ὑμεῖς κἀπεχειροτονεῖτε καὶ ὠργίζεσθε, καὶ πάντα ταῦτα σύνισθ' ὑμεῖς· τῶν δ' ἐν Περίνθῳ καὶ τῶν ἐν Ἀλωπεκοννήσῳ κάλει μοι τοὺς τριηράρχους μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

169 Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ἐπειδὴ Κηφισόδοτος μὲν ἀπηλ-
λάγη τοῦ στρατηγεῖν, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν καλῶς ἔχειν
οὐδὲ δικαίως αἱ πρὸς ἐκεῖνον γραφεῖσαι συνθῆκαι, τὸν
μὲν Μιλτοκύθην, τὸν διὰ παντὸς εὔνουν ὑμῖν τοῦ
χρόνου, λαβὼν προδοθένθ' ὑπὸ τοῦ Σμικυθίωνος ὁ
χρηστὸς οὗτος Χαρίδημος, οὐκ ὄντος νομίμου τοῖς
Θρᾳξὶν ἀλλήλους ἀποκτιννύναι, γνοὺς ὅτι σωθήσεται 677
πρὸς Κερσοβλέπτην ἂν ἀχθῇ, παραδίδωσι Καρδιανοῖς
τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς. κἀκεῖνοι λαβόντες καὐτὸν καὶ
τὸν υἱόν, ἀναγαγόντες εἰς τὸ πέλαγος ἐν πλοίῳ, τὸν
μὲν υἱὸν ἀπέσφαξαν, ἐκεῖνον δ' ἐπιδόντα [τὸν υἱὸν]
170 ἀποσφαττόμενον κατεπόντισαν. τῶν δὲ Θρᾳκῶν ἁπάν-
των χαλεπῶς ἐνεγκόντων ἐπὶ τούτοις, καὶ συστραφέν-
των τοῦ τε Βηρισάδου καὶ τοῦ Ἀμαδόκου, ἰδὼν τὸν
καιρὸν τοῦτον Ἀθηνόδωρος, συμμαχίαν ποιησάμενος
πρὸς τούτους, οἷος ἦν πολεμεῖν. ἐν φόβῳ δὲ κατα-
στάντος τοῦ Κερσοβλέπτου γράφει ὁ Ἀθηνόδωρος συν-
θήκας, καθ' ἃς ἀναγκάζει τὸν Κερσοβλέπτην ὀμόσαι
πρός θ' ὑμᾶς καὶ τοὺς βασιλέας, εἶναι μὲν τὴν ἀρχὴν
κοινὴν τῆς Θρᾴκης εἰς τοὺς τρεῖς διῃρημένην, πάντας
171 δ' ὑμῖν ἀποδοῦναι τὴν χώραν. ὡς δ' ἐν ἀρχαιρεσίαις
ὑμεῖς Χαβρίαν ἐπὶ τὸν πόλεμον τοῦτον κατεστήσατε,

καὶ τῷ μὲν Ἀθηνοδώρῳ συνέβη διαφεῖναι τὴν δύναμιν, χρήματ' οὐκ ἔχοντι παρ' ὑμῶν οὐδ' ἀφορμὴν τῷ πολέμῳ, τῷ Χαβρίᾳ δὲ μίαν ναῦν ἔχοντι μόνην ἐκπλεῖν, τί ποιεῖ πάλιν οὗτος ὁ Χαρίδημος; ἃς μὲν ὤμοσε πρὸς τὸν Ἀθηνόδωρον συνθήκας ἔξαρνος γίγνεται, καὶ τὸν Κερσοβλέπτην ἀρνεῖσθαι πείθει, γράφει δ' ἑτέρας πρὸς τὸν Χαβρίαν ἔτι τῶν πρὸς Κηφισόδοτον δεινοτέρας· οὐκ ἔχων δ' ἐκεῖνος οἶμαι δύναμιν στέργειν ἠναγκά-
172 ζετο τούτοις. ἀκούσαντες δ' ὑμεῖς ταῦτα, ἐν τῷ δήμῳ λόγων ῥηθέντων πολλῶν καὶ τῶν συνθηκῶν παραναγνωσθεισῶν, οὔτε τὴν Χαβρίου δόξαν αἰσχυνθέντες οὔτε τῶν συναγορευόντων οὐδένα, ἀπεχειροτονήσατε 678
καὶ ταύτας πάλιν τὰς συνθήκας, καὶ ψηφίζεσθε ψήφισμα Γλαύκωνος εἰπόντος, ἑλέσθαι πρέσβεις δέκ' ἄνδρας ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, τούτους δ', ἂν μὲν ἐμμένῃ ταῖς πρὸς Ἀθηνόδωρον συνθήκαις ὁ Κερσοβλέπτης, ὁρκίσαι πάλιν αὐτόν, εἰ δὲ μή, παρὰ μὲν τοῖν δυοῖν βασιλέοιν ἀπολαβεῖν τοὺς ὅρκους, πρὸς δ' ἐκεῖνον ὅπως πολεμή-
173 σετε βουλεύεσθαι. ἐκπεπλευκότων δὲ τῶν πρέσβεων συμβαίνει τοῖς χρόνοις εἰς τοῦθ' ὑπηγμέν' ἤδη τὰ πράγματα, τριβόντων τούτων καὶ οὐδὲν ἁπλοῦν οὐδὲ δίκαιον ὑμῖν ἐθελόντων πρᾶξαι, ὥστ' ἐβοηθοῦμεν εἰς Εὔβοιαν, καὶ Χάρης ἧκεν ἔχων τοὺς ξένους, καὶ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν αὐτοκράτωρ εἰς Χερρόνησον ἐξέπλει. οὕτω γράφει πάλιν συνθήκας πρὸς τὸν Χάρητα, παραγενομένου τοῦ Ἀθηνοδώρου καὶ τῶν βασιλέων, ταύτας αἵπερ εἰσὶν ἄρισται καὶ δικαιόταται. καὶ ἔργοις ἑαυτὸν ἐξήλεγξεν, ὅτι καιροφυλακεῖ τὴν πόλιν ἡμῶν, καὶ
174 οὐδὲν ἁπλοῦν ἔγνωκεν ποιεῖν οὐδ' ἴσον. εἶθ' ὃν ὁρᾶτ' ἐκ προσαγωγῆς ὑμῖν φίλον, καὶ ὅπως ἂν ὑμᾶς δύνασθαι νομίζῃ, οὕτω πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας ἔχοντα, τοῦτον

οἴεσθε δεῖν ἰσχυρόν ποτ' ἐᾶσαι γενέσθαι, καὶ ταῦτα δι' ὑμῶν; οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἐγνώκατε. ἵνα τοίνυν εἰδῆθ' ὅτι τἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν ἐπιστολήν, ἣ μετὰ τὰς πρώτας συνθήκας ἦλθεν, εἶτα τὴν παρὰ Βηρισάδου· μάλιστα γὰρ οὕτω γνώσεσθε διδασκόμενοι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Λέγε καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Βηρισάδου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ. 679

175 Ἡ μὲν τοίνυν συμμαχία τοῖν βασιλέοιν τοῖν δυοῖν τοῦτον τὸν τρόπον μετὰ τὴν παράκρουσιν τὴν διὰ τῶν πρὸς Κηφισόδοτον συνθηκῶν συνεστάθη, ἤδη Μιλτοκύθου μὲν ἀνῃρημένου, Χαριδήμου δ' ἔργῳ φανεροῦ γεγενημένου, ὅτι τῆς πόλεως ἐχθρός ἐστιν. ὃς γὰρ ὃν ᾔδει διὰ παντὸς τοῦ χρόνου πάντων τῶν Θρᾳκῶν εὐνούστατον ὄνθ' ὑμῖν, τοῦτον ἠξίωσ' ὑποχείριον λαβὼν τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς Καρδιανοῖς ἐγχειρίσαι, πῶς οὐ μεγάλης ἔχθρας δεῖγμα πρὸς ὑμᾶς ἐξέφερεν; ἃς δὴ τὸν πόλεμον δεδιὼς τὸν πρὸς τοὺς Θρᾷκας καὶ πρὸς Ἀθηνόδωρον ἐποιήσατο συνθήκας μετὰ ταῦθ' ὁ Κερσοβλέπτης, λέγε.

ΣΥΝΘΗΚΑΙ.

176 Ταῦτα τοίνυν γράψας καὶ συνθέμενος, καὶ τὸν ὅρκον ὃν ἠκούσαθ' ὑμεῖς ὀμόσας, ἐπειδὴ τὴν μὲν Ἀθηνοδώρου δύναμιν διαφειμένην εἶδε, μιᾷ δὲ μόνον τριήρει Χαβρίαν ἥκοντα, οὔτε τὸν Ἰφιάδου παρέδωκεν υἱὸν ὑμῖν οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ὧν ὤμοσ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς συνθήκαις ἔξαρνος γίγνεται, καὶ γράφει ταύτας τὰς συνθήκας. λαβέ μοι καὶ λέγε ταυτασί.

ΣΥΝΘΗΚΑΙ.

177 Ἐνθυμεῖσθ' ὅτι καὶ τέλη καὶ δεκάτας ἠξίου λαμβάνειν, καὶ πάλιν ὡς αὐτοῦ τῆς χώρας οὔσης τοὺς λόγους ἐποιεῖτο, τοὺς δεκατηλόγους ἀξιῶν τοὺς αὐτοῦ τῶν τελῶν κυρίους εἶναι, καὶ τὸν ὅμηρον τὸν υἱὸν τὸν Ἰφιάδου, ὃν ὑπὲρ Σηστοῦ ἔχων ὤμοσε πρὸς τὸν Ἀθηνόδωρον παραδώσειν, οὐδ' ὑπισχνεῖται παραδώσειν ἔτι. λαβὲ τὸ ψήφισμ' ὃ πρὸς ταῦθ' ὑμεῖς ἐψη- 680
φίσασθε. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

178 Ἐλθόντων τοίνυν μετὰ ταῦτα τῶν πρέσβεων εἰς Θρᾴκην, ὁ μὲν Κερσοβλέπτης ὑμῖν ἐπιστέλλει ταυτί, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ὡμολόγει δίκαιον, οἱ δ' ἕτεροι ταυτί. λέγ' αὐτοῖς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Λέγε δὴ τὴν παρὰ τῶν βασιλέων. καὶ σκοπεῖτ' εἰ ἄρ' ὑμῖν δοκοῦσι μηδὲν ἐγκαλεῖν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ὁρᾶτε καὶ συνίετ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν, ὡς ἄνω καὶ κάτω. τὸ πρῶτον ἠδίκει Κηφισόδοτον, πάλιν φοβηθεὶς Ἀθηνόδωρον ἐπαύσατο· αὖθις ἠδίκει Χαβρίαν, πάλιν ὡμολόγει Χάρητι. πάντ' ἄνω καὶ κάτω [πεποίηκε], καὶ οὐδὲν ἁπλῶς οὐδὲ δικαίως ἔπραξεν.

179 Μετὰ ταῦτα τοίνυν ὅσον μὲν χρόνον [ἡ ὑμετέρα] δύναμις παρῆν ἐν Ἑλλησπόντῳ, κολακεύων καὶ φενακίζων ὑμᾶς διαγέγονεν· ἐπειδὴ δ' εἶδε τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον ἔρημον δυνάμεως, εὐθέως ἐνεχείρει καταλύσας καὶ ἀπαλλάξας τοὺς δύο τῆς ἀρχῆς πᾶσαν ὑφ'

αὑτῷ ποιήσασθαι [τὴν ἀρχήν], ἔργῳ πεῖραν ἔχων ὅτι τῶν
πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν μὴ δυνηθῇ πρότερον λῦσαι, πρὶν ἂν
180 ἐκβάλῃ τούτους. ἵνα δ' ὡς ῥᾷστα τοῦτο περάνειε, ψή-
φισμα παρ' ὑμῶν τοιοῦθ' εὕρετο, ἐξ οὗ κυρωθέντος
ἄν, εἰ μὴ δι' ἡμᾶς καὶ ταύτην τὴν γραφήν, ἠδίκηντο
μὲν φανερῶς οἱ δύο τῶν βασιλέων, ἡσυχίαν δ' ἂν ἦγον
οἱ στρατηγοῦντες αὐτοῖς, ὁ Βιάνωρ, ὁ Σίμων, ὁ Ἀθη- 681
νόδωρος, φοβούμενοι τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος συκο-
φαντίαν, ὁ δὲ ταύτης τῆς ἐξουσίας ἀπολαύσας καὶ
πᾶσαν ὑφ' αὑτῷ λαβὼν τὴν ἀρχήν, ἰσχυρὸς ἂν ἐχθρὸς
ὑπῆρχεν ὑμῖν.

181 Ἔχει δ' ὁρμητήριον παρὰ πάντα τὸν χρόνον αὑτῷ
τετηρημένον τὴν Καρδιανῶν πόλιν, ἣν ἐν ἁπάσαις μὲν
ταῖς συνθήκαις ἐξαίρετον αὑτῷ γέγραφεν, τὸ τελευ-
ταῖον δὲ καὶ φανερῶς ἀφείλετο [παρ' ὑμῶν]. καίτοι
τοῖς ἀπηλλαγμένοις μὲν τοῦ περὶ ἡμῶν τι φρονεῖν
ἄδικον, μετὰ πάσης δ' ἀληθείας ἁπλῶς εὐνοεῖν ἡμῖν
ᾑρημένοις, τί προσῆκεν αὐτοῖς ὁρμητήριον καταλείπειν
182 χρήσιμον τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολέμου; ἴστε γὰρ δήπου
τοῦτο, οἱ μὲν ἀφιγμένοι σαφῶς, οἱ δ' ἄλλοι τούτων
ἀκούοντες, ὅτι τῆς Καρδιανῶν πόλεως ἐχούσης ὡς
ἔχει, εἰ γενήσεται τὰ πρὸς τοὺς Θρᾷκας εὐτρεπῆ τῷ
Κερσοβλέπτῃ, παρ' ἡμέραν ἔξεστ' αὐτῷ βαδίζειν ἀσφα-
λῶς ἐπὶ Χερρόνησον. ὥσπερ γὰρ Χαλκὶς τῷ τόπῳ
τῆς Εὐβοίας πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται, οὕτω Χερρο-
νήσου κεῖται πρὸς τῆς Θρᾴκης ἡ Καρδιανῶν πόλις.
ἣν ὃν ἔχει τόπον ὅστις οἶδ' ὑμῶν, οὐδ' ἐκεῖν' ἀγνοεῖ,
τίνος εἵνεκα καιροῦ περιπεποίηται καὶ διεσπούδασται
183 μὴ λαβεῖν ὑμᾶς. ὃν οὐ συμπαρασκευάσαι καθ' ὑμῶν
αὐτῶν ὀφείλετε, ἀλλὰ κωλῦσαι καθ' ὅσον δυνατὸν
καὶ σκοπεῖν ὅπως μὴ γενήσεται, ἐπεὶ ὅτι γ' οὐδ' ἂν

*ὅντινοῦν καιρὸν παρείη, δεδήλωκε. Φιλίππου γὰρ εἰς
Μαρώνειαν ἐλθόντος ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν Ἀπολλωνί-
δην, πίστεις δοὺς ἐκείνῳ καὶ Παμμένει· καὶ εἰ μὴ
κρατῶν τῆς χώρας Ἀμάδοκος, ἀπεῖπε Φιλίππῳ μὴ ἐπι-
βαίνειν, οὐδὲν ἂν ἦν ἐν μέσῳ πολεμεῖν ἡμᾶς πρὸς* 682
*Καρδιανοὺς ἤδη καὶ Κερσοβλέπτην. καὶ ὅτι ταῦτ'
ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν Χάρητος ἐπιστολήν.*

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

184 *Ταῦτα μέντοι δεῖ σκοπουμένους ἀπιστεῖν καὶ μὴ
τετυφῶσθαι, μηδ' ὡς εὐεργέτῃ προσέχειν τὸν νοῦν.
οὐ γὰρ ὧν ἀναγκαζόμενος φίλος εἶναί φησι φενακίζων
ὑμᾶς, χάριν ἐστὶ δίκαιον ὀφείλειν Κερσοβλέπτῃ, οὐδ'
ὧν μίκρ' ἀναλίσκων ἰδίᾳ καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς
ῥήτορσιν, Χαρίδημος διαπράττεται πρὸς ὑμᾶς ἐπαίνους
ἑαυτοῦ γράφεσθαι· ἀλλ' ὧν, ὁσαχοῦ κύριος γέγονεν
τοῦ πράττειν ὅ τι βούλεται, πανταχοῦ κακῶς ἐπιχειρῶν
ἡμᾶς ποιεῖν φαίνεται, τούτων πολὺ μᾶλλον ὀργίζεσθαι*
185 *προσήκει. οἱ μὲν τοίνυν ἄλλοι πάντες, ὅσοι τι παρ'
ὑμῶν εὕρηνται πώποτε, ἐφ' οἷς εὖ πεποιήκασιν ὑμᾶς
τετίμηνται, οὗτος δ' εἷς ἁπάντων τῶν ἄλλων μόνος,
ἐφ' οἷς ἐγχειρῶν οὐ δεδύνηται ποιῆσαι κακῶς. καίτοι
τῷ τοιούτῳ τὸ δίκης, ἣν ἔδωκε δικαίως ἄν, ἀφεῖσθαι,
μεγάλη δωρειὰ παρ' ὑμῶν ἦν. ἀλλ' οὐ ταῦτα δοκεῖ
τοῖς ῥήτορσιν, ἀλλὰ πολίτης, εὐεργέτης, στεφάνοι, δω-
ρειαί, δι' ἃ τούτοις ἰδίᾳ δίδωσιν. οἱ δ' ἄλλοι πεφε-*
186 *νακισμένοι κάθησθε τὰ πράγματα θαυμάζοντες. τὸ τε-
λευταῖον δὲ νυνὶ κἂν φύλακας κατέστησαν ὑμᾶς ἐκείνου
διὰ τοῦ προβουλεύματος τούτου, εἰ μὴ τὴν γραφὴν
ἐποιησάμεθ' ἡμεῖς ταυτηνί, καὶ τὸ τοῦ μισθοφόρου καὶ
θεραπεύοντος ἐκεῖνον ἔργον ἡ πόλις ἂν διεπράττετ',*

ἐφρούρει Χαρίδημον. καλόν γ', οὐ γάρ; ὦ Ζεῦ καὶ 683
θεοί, ὃς αὐτός ποτε τοὺς ὑμετέρους ἐχθροὺς μισθὸν
λαμβάνων ἐδορυφόρει, ὑφ' ὑμετέρου ψηφίσματος φανῆ-
ναι φυλαττόμενον.
187 Ἴσως τοίνυν ἐκεῖνο ἄν τίς μ' ἔροιτο, τί δήποτε
ταῦτ' εἰδὼς οὕτως ἀκριβῶς ἐγὼ καὶ παρηκολουθηκὼς
ἐνίοις τῶν ἀδικημάτων, εἴασα, καὶ οὔθ' ὅτ' αὐτὸν
ἐποιεῖσθε πολίτην οὐδὲν ἀντεῖπον, οὔθ' ὅτ' ἐπῃνεῖτε,
οὔθ' ὅλως πρότερον, πρὶν τὸ ψήφισμα γενέσθαι τουτί,
λόγον οὐδέν' ἐποιησάμην. ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
πρὸς ὑμᾶς ἅπασαν ἐρῶ τὴν ἀλήθειαν. καὶ γὰρ ὡς ἀνά-
ξιος ἦν ᾔδειν, καὶ παρῆν ὅτε τούτων ἠξιοῦτο, καὶ οὐκ
188 ἀντεῖπον· ὁμολογῶ. διὰ τί; ὅτι ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
πρῶτον μὲν ἀσθενέστερον ἡγούμην ἔσεσθαι πολλῶν
ψευδομένων ἑτοίμως περὶ αὐτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἕνα τἀληθῆ
λέγοντ' ἐμαυτόν· ἔπειθ' ὧν μὲν ἐκεῖνος εὑρίσκετο ἐξα-
πατῶν ὑμᾶς, μὰ τὸν Δία καὶ θεοὺς πάντας οὐδενὸς
εἰσῄει μοι φθονεῖν, κακὸν δ' οὐδὲν ἑώρων ὑπερφυὲς
πεισομένους ὑμᾶς, εἴ τιν' ἠδικηκότα πόλλ' ἠφίετε καὶ
προὐκαλεῖσθέ τι τοῦ λοιποῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν· ἐν
γὰρ τῷ πολίτην ποιεῖσθαι καὶ στεφανοῦν ταῦτ' ἐνῆν
189 ἀμφότερα. ἐπειδὴ δ' ὁρῶ προσκατασκευαζόμενόν τι
τοιοῦτον, δι' οὗ, ἂν μόνον εὐτρεπίσηται τοὺς ἐνθάδ'
ἐξαπατήσοντας ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ, τῶν γ' ἔξω φίλων
καὶ βουλομένων ἄν τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν κἀκεῖνον
κωλύειν ἐναντία πράττειν ὑμῖν, οἷον Ἀθηνόδωρον
λέγω, Σίμωνα, Βιάνορα, Ἀρχέβιον τὸν Βυζάντιον, τοὺς
Θρᾷκας τοὺς δύο, τοὺς βασιλέας, τούτων μηδενὶ μήτ' 684
ἐναντιωθῆναι μήτε κωλύειν ἐκεῖνον ἐξέσται, τηνικαῦθ'
190 ἥκω καὶ κατηγορῶ. καὶ νομίζω τὸ μέν, οἷς ἔμελλεν
ἐκεῖνος λαβὼν μηδὲν ὑπερμέγεθες τὴν πόλιν βλάψειν,

ἀντιλέγειν, ἢ κακῶς ἰδίᾳ πεπονθότος ἢ συκοφαντοῦντος εἶναι, τὸ δ', ἐφ' οἷς μέγα πρᾶγμ' ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατεσκευάζετ', ἐναντιοῦσθαι, χρηστοῦ καὶ φιλοπόλιδος ἀνδρὸς ἔργον εἶναι. διὰ ταῦτ' ἐπ' ἐκείνοις οὐδὲν εἰπὼν νῦν λέγω.

191 *Ἔστιν τοίνυν τις αὐτοῖς τοιοῦτος λόγος, δι' οὗ προσδοκῶσιν παράξειν ὑμᾶς, ὡς ὁ Κερσοβλέπτης καὶ Χαρίδημος ἴσως ἐναντί' ἔπραττον τῇ πόλει τόθ' ὅτ' ἦσαν ἐχθροί, νῦν δὲ φίλοι καὶ χρησίμους παρέχουσιν αὐτούς. οὐ δὴ δεῖ μνησικακεῖν· οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίους ὅτ' ἐσῴζομεν, οὐκ ἀνεμιμνῃσκόμεθ', εἴ τι κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς ὄντες ἐχθροί, οὐδὲ Θηβαίους, οὐδ' Εὐ-*

192 *βοέας τὰ τελευταῖα νυνί. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, εἰ μὲν ἔν τινι καιρῷ, βοηθείας γεγραμμένης τῷ Κερσοβλέπτῃ καὶ τῷ Χαριδήμῳ, κωλυόντων ἡμῶν ταύτην, ἔλεγον, ὀρθῶς ἂν λέγεσθαι· εἰ δὲ τοιούτου μὲν μηδενὸς ὄντος μηδὲ γεγραμμένου, βουλόμενοι δὲ μείζω [τοῦ δέοντος] ποιῆσαι διὰ τοῦ παρ' ὑμῶν ἄδειαν λαβεῖν τοὺς ἐκείνου στρατηγούς, ἐροῦσι, δεινὰ ποιεῖν αὐτοὺς ἡγοῦμαι. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς τῶν σωθῆναι ζητούντων λόγους πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ὑπὲρ*

193 *τῶν ὅπως ἀδικεῖν αὐτοῖς ἐξέσται πραττόντων. χωρὶς* 685 *δὲ τούτων, εἰ μὲν ἐχθρὸς ὢν κακῶς ἐποίει, φίλος δὲ φήσας εἶναι μετεβέβλητο, τάχ' ἂν ταῦτά τις ἤκουεν· ἐπειδὴ δ' οὐ τοιοῦτ' ἐστίν, ἀλλ' ἐξ οὗ φίλος εἶναι προσποιεῖται, ἐκ τούτου πλεῖστα καὶ [ὑμᾶς] ἐξηπάτηκεν, εἰ μὴ καὶ δι' ἐκεῖνα μισεῖν, διὰ ταῦτά γ' ἀπιστεῖν δήπου προσήκει. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μὴ μνησικακεῖν ἔγωγ' ὡδί πως λέγω· ὁ μὲν εἵνεκα τοῦ τι κακὸν ποιεῖν τὰ τοιαῦτ' ἐξετάζων μνησικακεῖ, ὁ δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν ἀλλὰ φυλάξασθαι σκοπῶν σωφρονεῖ.*

194 Ἴσως τοίνυν καὶ τοιαύτην τιν' ἐροῦσ' ὑπόνοιαν,
ὡς ὡρμηκότα νῦν τὸν ἄνθρωπον φίλον εἶναι καὶ βου-
λόμενόν τι ποιεῖν ἀγαθὸν τὴν πόλιν, εἰς ἀθυμίαν τρέ-
ψομεν, εἰ καταψηφιούμεθα, καὶ ποιήσομεν ὑπόπτως
ἔχειν πρὸς ἡμᾶς. ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι θεάσασθ'
ὡς ἔχω. εἰ μετ' ἀληθείας ἁπλῶς ἦν ἡμῖν φίλος, καὶ
νὴ Δία πάντα τἀγαθὰ ἤμελλεν ἡμᾶς ποιήσειν, οὐδ' ἂν
οὕτως φῄμην δεῖν τοῦτον ἀκούειν τὸν λόγον· οὐδένα
γὰρ νομίζω τοσαῦτ' ἀγάθ' ἂν ποιῆσαι, δι' ὃν ὑμῖν
προσήκειν ἐπιορκῆσαι καὶ παρ' ἃ φαίνεται δίκαια τὴν
195 ψῆφον θέσθαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ φενακίζων καὶ οὐδ'
ὁτιοῦν ὑγιὲς πράττων ἐξελέγχεται, δυοῖν ἀγαθοῖν θά-
τερον ὑμῖν, ἂν καταψηφίσησθε, συμβήσεται· ἢ γὰρ
ἐξαπατῶν παύσεται νομίσας οὐκέτι λανθάνειν, ἢ εἴπερ
αὐτῷ βουλομένῳ πρὸς ὑμᾶς ἐστιν οἰκείως ἔχειν ὡς
ἀληθῶς, ἀγαθόν τι ποιεῖν πειράσεται, γνοὺς ὅτι τῷ
φενακίζειν οὐκέθ' ἃ βούλεται πράξει. ὥστε καὶ εἰ
μηδὲ δι' ἓν τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο καταψηφίσασθαι
συμφέρει.

196 Ἄξιον τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κἀκεῖνο ἐξετά-
σαι, πῶς ποθ' οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνεμον καὶ τὰς δω- 686
ρειὰς τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέταις, καὶ ὅσοι πολῖται τύ-
χοιεν ὄντες καὶ ὅσοι ξένοι. κἂν μὲν ἴδητ' ἐκείνους
ἄμεινον ὑμῶν, καλὸν τὸ μιμήσασθαι, ἂν δ' ὑμᾶς
αὐτούς, ἐφ' ὑμῖν ἔσται τὸ πράττειν. πρῶτον μὲν τοί-
νυν ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμα-
χίαν στρατηγοῦντα, καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μα-
ραθῶνι καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρα-
τηγοῖς ἀγάθ' εἰργασμένους, οὐ χαλκοῦς ἵστασαν οὐδ'
197 ὑπερηγάπων. οὐκ ἄρα τοῖς ἑαυτοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν
χάριν εἶχον; σφόδρα γ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἀπε-

*δίδοσάν γε καὶ αὐτῶν κἀκείνων ἀξίαν· ὄντες γὰρ πολ-
λοῦ πάντες ἄξιοι προὔκρινον ἐκείνους αὐτῶν ἡγεῖσθαι.
ἔστι δὲ σώφροσιν ἀνθρώποις καὶ πρὸς ἀλήθειαν βου-
λομένοις σκοπεῖν πολὺ μείζων τιμὴ τῆς χαλκῆς εἰκόνος
198 τὸ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν κεκρίσθαι πρῶτον. καὶ γάρ
τοι τῶν ἔργων οὐδενὸς ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν τότ'
ἀπεστέρησαν ἑαυτούς, οὐδ' ἔστ' οὐδεὶς ὅστις ἂν εἴποι
τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθη-
ναίων, οὐδὲ τὴν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ
τῆς πόλεως. νῦν δὲ [ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] πολλοὶ τοῦτο
λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἷλε Τιμόθεος, καὶ τὴν μόραν
κατέκοψεν Ἰφικράτης, καὶ τὴν περὶ Νάξον ἐνίκα ναυ-
μαχίαν Χαβρίας· δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἔργων τούτων
παραχωρεῖν τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς ἃς δεδώκατ'
199 ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς οὕτως
ἐκεῖνοί τε καλῶς καὶ λυσιτελούντως αὐτοῖς, καὶ ἡμεῖς
οὐκ ὀρθῶς· τὰς δὲ τῶν ξένων πῶς; ἐκεῖνοι Μένωνι
τῷ Φαρσαλίῳ, δώδεκα μὲν τάλαντ' ἀργυρίου δόντι
πρὸς τὸν ἐπ' Ἠιόνι τῇ πρὸς Ἀμφιπόλει πόλεμον, τρια- 687
κοσίοις δ' ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ
ἐψηφίσαντ', αὐτὸν ἄν τις ἀποκτείνῃ, ἀγώγιμον εἶναι,
ἀλλὰ πολιτείαν ἔδοσαν καὶ ταύτην ἱκανὴν ὑπελάμβανον
200 εἶναι τὴν τιμήν. καὶ πάλιν Περδίκκᾳ τῷ κατὰ τὴν
τοῦ βαρβάρου ποτ' ἐπιστρατείαν βασιλεύοντι Μακεδο-
νίας, τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων
διαφθείραντι καὶ τέλειον τἀτύχημα ποιήσαντι τῷ βασι-
λεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντ' ἀγώγιμον, ἄν τις ἀποκτείνῃ Περδίκ-
καν, ᾧ βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἐχθρὸς δι' ἡμᾶς ἀπεδέδεικτο,
ἀλλὰ πολιτείαν ἔδωκαν μόνον. καὶ γάρ τοι τότε μὲν
οὕτω τίμιον ἦν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ γενέσθαι πολίταις
παρ' ὑμῖν, ὥσθ' ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν τούτου τηλικαῦθ'*

ὑμᾶς ἀγάθ' ἤθελον ποιεῖν, νῦν δ' οὕτως ἄτιμον, ὥστε τῶν τετυχηκότων πολλοὶ πλείω κακὰ τῶν φανερῶς
201 ἐχθρῶν εἰσ' ὑμᾶς εἰργασμένοι. οὐ μόνον δ' αὕτη τῆς πόλεως ἡ δωρειὰ προπεπηλάκισται καὶ φαύλη γέγονεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι διὰ τὴν τῶν καταράτων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ῥητόρων, τῶν τὰ τοιαῦτα γραφόντων ἑτοίμως, πονηρίαν, οἳ τοσαύτην ὑπερβολὴν πεποίηνται τῆς αὑτῶν αἰσχροκερδείας, ὥστε τὰς τιμὰς καὶ τὰς παρ' ὑμῶν δωρειάς, ὥσπερ οἱ τὰ μικρὰ καὶ κομιδῇ φαῦλ' ἀποκηρύττοντες, οὕτω πωλοῦσιν ἐπευωνίζοντες καὶ πολλοῖς ἀπὸ τῶν αὐτῶν λημμάτων γράφοντες πᾶν ὅ τι ἂν βού-
202 λωνται. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα τῶν τελευταίων πρώτων μνησθῶμεν, Ἀριοβαρζάνην ἐκεῖνον οὐ μόνον αὐτὸν καὶ τοὺς υἱεῖς τρεῖς ὄντας πάντων ἠξίωσαν ὅσων ἐβουλήθησαν, ἀλλὰ καὶ δύ' Ἀβυδηνούς, μισαθηναιοτάτους 688 καὶ πονηροτάτους ἀνθρώπους, [προσέθηκαν αὐτῷ] Φιλίσκον καὶ Ἀγαυόν. πάλιν Τιμοθέου δόξαντός τι ποιῆσαι τῶν δεόντων ὑμῖν, πρὸς τῷ πάνθ' ἃ μέγιστ' ἦν αὖ τούτῳ δοῦναι, προσέθηκαν αὐτῷ Φρασιηρίδην καὶ Πολυσθένην, ἀνθρώπους οὐδ' ἐλευθέρους, ἀλλ' ὀλέθρους καὶ τοιαῦτα πεποιηκότας, οἷα λέγειν ὀκνήσειεν
203 ἄν τις εὖ φρονῶν. τὸ τελευταῖον δὲ νῦν, ἐπειδὴ Κερσοβλέπτην ἠξίουν ὧν αὐτοῖς ἐδόκει, καὶ περὶ τούτων ἦν ἡ σπουδή, προστιθέασιν δύ' αὐτῷ, τὸν μὲν ὅσ' ὑμεῖς ἀκηκόατ' εἰργασμένον κακά, τὸν δ' ὅλως ὃν οὐδὲ εἷς οἶδεν ἀνθρώπων τίς ἐστιν, Εὐδέρκην ὄνομα. τοιγάρτοι διὰ ταῦτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μικρά, ἃ πρὸ τοῦ μεγάλ' ἦν, φαίνεται, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἤδη καὶ πορρωτέρω βαδίζει καὶ οὐκέτι ταῦτ' ἀπόχρη, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ φυλάξεθ' ἕκαστον τούτων, ἐκείνων γ' οὐδεμία χάρις ὡς ἔοικεν.

204 Τοῦ μέντοι ταῦθ' οὕτως αἰσχρῶς προεληλυθέναι,
εἰ δεῖ μετὰ παρρησίας εἰπεῖν τἀληθῆ, οὐδένες ὑμῶν
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μᾶλλόν εἰσ' αἴτιοι. οὐδὲ γὰρ δίκην
ἔτι λαμβάνειν ἐθέλετε παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ
καὶ τοῦτ' ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς πόλεως. καίτοι σκέψασθ'
ὡς ἐκόλαζον οἱ πρότερον τοὺς ἀδικοῦντας ἑαυτούς, εἰ
205 παραπλησίως ὑμῖν. ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα λαβόντες μεῖ-
ζον ἑαυτῶν ἀξιοῦντα φρονεῖν, ἐξήλασαν ἐκ τῆς πόλεως
καὶ μηδισμὸν κατέγνωσαν· καὶ Κίμων', ὅτι τὴν πά-
τριον μετεκίνησε πολιτείαν ἐφ' αὑτοῦ, παρὰ τρεῖς μὲν
ἀφεῖσαν ψήφους τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι, πεντήκοντα
τάλαντα δ' ἐξέπραξαν. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον προσ-
εφέροντο τηλικαῦτ' αὐτοὺς ἀγάθ' εἰργασμένοις ἀν-
θρώποις. δικαίως· οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀπεδίδοντο τὴν 689
αὑτῶν ἐλευθερίαν καὶ μεγαλοψυχίαν τῶν ἔργων, ἀλλὰ
χρηστοὺς μὲν ὄντας ἐτίμων, ἀδικεῖν δ' ἐπιχειροῦσιν
206 οὐκ ἐπέτρεπον. ὑμεῖς δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς τὰ
μέγιστ' ἀδικοῦντας καὶ φανερῶς ἐξελεγχομένους, ἂν
ἓν ἢ δύ' ἀστεῖ' εἴπωσιν καὶ παρὰ τῶν φυλετῶν τινὲς
ᾑρημένοι σύνδικοι δεηθῶσιν, ἀφίετε· ἐὰν δὲ καὶ κατα-
ψηφίσησθέ του, πέντε καὶ εἴκοσιν δραχμῶν ἐτιμήσατε.
καὶ γάρ τοι τότε μὲν τὰ μὲν τῆς πόλεως ἦν εὔπορα καὶ
λαμπρὰ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ δ' οὐδεὶς ὑπερεῖχε τῶν πολλῶν.
207 τεκμήριον δέ· τὴν Θεμιστοκλέους μὲν οἰκίαν καὶ τὴν
Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν, εἴ τις ἄρ' ὑμῶν οἶδεν
ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῶν πολλῶν οὐδὲν σεμνοτέραν
οὖσαν, τὰ δὲ τῆς πόλεως οἰκοδομήματα καὶ κατασκευά-
σματα τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπι-
γιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι, προπύλαια ταῦτα,
νεώσοικοι, στοαί, Πειραιεύς, τἄλλ' οἷς κατεσκευασμένην
208 ὁρᾶτε τὴν πόλιν. νῦν δ' ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῳ τῶν τὰ κοινὰ

πραττόντων τοσαύτη περιουσία [ἐστίν], ὥστε τινὲς μὲν αὐτῶν πολλῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας κατεσκευάκασιν οἰκίας, γῆν δ' ἔνιοι πλείω πάντων ὑμῶν τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ συνεώνηνται· δημοσίᾳ δ' ὑμεῖς ἃ μὲν οἰκοδομεῖτε καὶ κονιᾶθ', ὡς μικρὰ καὶ γλίσχρα, αἰσχύνη λέγειν. ἀλλ' ἔχετ' εἰπεῖν ὅ τι κοινῇ κτησάμενοι καταλείψετε, ὥσπερ ἐκεῖνοι Χερρόνησον Ἀμφίπολιν δόξαν ἔργων καλῶν; ἣν οἱ τοιοῦτοι πολῖται πάντ' ἀναλίσκοντες τρόπον οὐχ οἷοί τ'
209 εἰσὶν ἀφανίσαι ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. εἰκότως· τότε μὲν γὰρ τῷ κυρίῳ τῶν φόρων γενομένῳ τάξαι Ἀριστείδῃ, οὐδὲ μιᾷ δραχμῇ πλείω τὰ ὑπάρχονθ' ἐγένετο, ἀλλὰ 690 καὶ τελευτήσαντ' αὐτὸν ἔθαψεν ἡ πόλις· ὑμῖν δ', εἴ τι δέοισθε, χρήμαθ' ὑπῆρχε κοινῇ πλεῖστα τῶν πάντων Ἑλλήνων, ὥσθ' ὁπόσου χρόνου ψηφίσαισθε [ἐξιέναι], τοσούτου μισθὸν ἔχοντες ἐξῇτε. νῦν δ' οἱ μὲν τὰ κοινὰ διοικοῦντες ἐκ πτωχῶν εὔποροι καὶ πολλοῦ χρόνου τροφὴν ἄφθονόν εἰσιν ἡτοιμασμένοι· ὑμῖν δ' οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας ἐφόδι' ἐστὶν ἐν τῷ κοινῷ, ἀλλ' ἅμα δεῖ τι ποιεῖν, καὶ πόθεν, οὐκ ἔχετε. τότε μὲν γὰρ ὁ δῆμος ἦν δεσπότης τῶν πολιτευομένων, νῦν δ' ὑπηρέτης.
210 αἴτιοι δ' οἱ τὰ τοιαῦτα γράφοντες, καὶ συνεθίζοντες ὑμᾶς ὑμῶν μὲν αὐτῶν καταφρονεῖν, ἕνα δ' ἢ δύο θαυμάζειν ἀνθρώπους. εἶθ' οὗτοι κληρονομοῦσι τῆς [ὑμετέρας] δόξης καὶ τῶν ἀγαθῶν, ὑμεῖς δ' οὐδ' ὁτιοῦν ἀπολαύετ', ἀλλὰ μάρτυρές ἐστ' ἀλλοτρίων ἀγαθῶν, οὐδενὸς [ἄλλου] μετέχοντες ἢ τοῦ ἐξαπατᾶσθαι. καίτοι πηλίκον τί ποτ' ἂν στενάξειαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες, καὶ πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὑπομνήματα καταλιπόντες, εἰ ἄρ' αἴσθοιντο, ὅτι νῦν ἡ πόλις εἰς ὑπηρέτου σχῆμα

καὶ τάξιν προελήλυθεν καὶ Χαρίδημον εἰ χρὴ φρουρεῖν
βουλεύεται; Χαρίδημον; οἴμοι.
11 Ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἔστι τὸ δεινόν, εἰ τῶν προγόνων,
οἳ διενηνόχασιν ἁπάντων ἀρετῇ, χεῖρον βουλευόμεθ',
ἀλλ' ὅτι καὶ πάντων ἀνθρώπων. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν
Αἰγινήτας μὲν τουτουσί, νῆσον οἰκοῦντας οὕτω μι-
κρὰν κοὐδὲν ἔχοντας ἐφ' ᾧ μέγα χρὴ φρονεῖν αὐτούς, 691
Λάμπιν, ὃς μέγιστα ναυκλήρια κέκτηται τῶν Ἑλλήνων,
καὶ κατεσκεύακεν τὴν πόλιν αὐτοῖς καὶ τὸ ἐμπόριον,
μηδέπω καὶ τήμερον πολίτην πεποιῆσθαι, ἀλλὰ μόλις
12 τῆς ἀτελείας αὐτὸν ἠξιωκέναι τῆς τοῦ μετοικίου· καὶ
Μεγαρέας τουτουσὶ τοὺς καταράτους οὕτως εὖ τὰ παρ'
αὐτοῖς σεμνύνειν, ὥσθ' Ἕρμωνα τὸν κυβερνήτην, τὸν
μετὰ Λυσάνδρου λαβόντα τριήρεις διακοσίας ὅτ' ἐν
Αἰγὸς ποταμοῖς ἠτυχήσαμεν ἡμεῖς, πεμψάντων Λακε-
δαιμονίων καὶ κελευόντων ποιήσασθαι πολίτην, ἀπο-
κρίνασθ' ὅτι, ὅταν αὐτοὺς ἴδωσι Σπαρτιάτην αὐτὸν
13 πεποιημένους, τότε καὐτοὶ Μεγαρέα ποιήσονται· καὶ
Ὠρείτας ἐκείνους μέρος τέταρτον Εὐβοίας οἰκοῦντας,
τὸν Χαρίδημον τοῦτον αὐτόν, ᾧ μήτηρ μὲν ὑπῆρχεν
πολῖτις, πατὴρ δ' οὐκ ἐρῶ τίς ἢ πόθεν (οὐδὲν γὰρ
δεῖ πλείω τῶν ἀναγκαίων αὐτὸν ἐξετάζεσθαι) ἀλλ' ὅμως
τὸ ἥμισυ τοῦ γένους αὐτοῦ συμβαλλομένου, τοῦ ἡμί-
σεος μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐκ ἠξιώκασιν, ἀλλ'
εἰς τοὺς νόθους ἐκεῖ συντελεῖ, καθάπερ ποτ' ἐνθάδ'
14 εἰς Κυνόσαργες οἱ νόθοι· ὑμεῖς δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
πάσης τῆς πόλεως μεταδόντες αὐτῷ καὶ τετιμηκότες
ἄλλοις, ἔτι καὶ τοῦτ' αὐτῷ προσθήσετε; ὅτι τί; ποίας
ἔλαβεν ναῦς ὑμῖν, δι' ἃς ὑπὸ τῶν ἀπολωλεκότων ἐπι-
βουλεύεται; ἢ ποίαν πόλιν παρέδωκεν αἰχμάλωτον λα-
βών; ἢ τίνας κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδύνευκεν;

ἢ τίνας ἐχθροὺς τοὺς αὐτοὺς ὑμῖν ἥρηται; οὐδ' ἂν
εἷς εἰπεῖν ἔχοι.
215 Περὶ δὴ τῶν νόμων ὧν παραγεγράμμεθ' ὦ ἄν-
δρες δικασταί, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν κατα-
βαίνειν, ἃ νομίζω μνημονεύοντας ἂν ὑμᾶς ἄμεινον
φυλάττειν, ἃν παράγειν καὶ φενακίζειν οὗτοι ζητῶσιν. 692
ὁ πρῶτος νόμος ἄντικρυς εἴρηκεν, ἄν τις ἀποκτείνῃ,
τὴν βουλὴν δικάζειν· ὁ δ', ἄν τις ἀποκτείνῃ, εὐθὺς
ἔγραψεν ἀγώγιμον εἶναι. τοῦτο φυλάττετε καὶ μέ-
μνησθε, ὅτι πάντων ἐστὶν ἐναντιώτατον τῷ κρίνειν τὸ
216 μὴ διδόντα κρίσιν ἔκδοτον ποιεῖν. οὐκ ἐᾷ μετὰ ταῦθ'
ὁ δεύτερος νόμος, οὐδὲ τὸν ἡλωκότ' ἀνδροφόνον λυ-
μαίνεσθ' οὐδὲ χρήματα πράττεσθαι· ὁ δ' ἐν τῷ ποιεῖν
ἀγώγιμον πάντα ταῦτα δέδωκεν· ἐπὶ γὰρ τοῖς λαβοῦ-
σιν ἔσται ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἀπάγειν ὁ νόμος
ὡς τοὺς θεσμοθέτας κελεύει, καὶ τοῦτ', ἂν ἐν τῇ τοῦ
πεπονθότος λάβῃ τις πατρίδι· ὁ δ' ἀγώγιμον αὐτῷ
τῷ τὴν αἰτίαν ἐπενεγκόντι δίδωσιν ὡς αὑτόν, κἂν τῆς
217 ἀλλοτρίας που λάβῃ. ἔστιν ἐφ' οἷς ἀδικήμασιν δέ-
δωκεν ἀποκτείνειν ὁ νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ὑπειπών, κἂν
ἐπὶ τούτοις τις κτείνῃ, δίδωσιν ἔκδοτον τὸν ἀθῷον
ἀφειμένον ἐν τοῖς νόμοις. ἐάν τις πάθῃ τι τοιοῦτον,
δίκας ὁ νόμος κελεύει αἰτεῖν πρῶτον· ὁ δὲ τοὐναντίον
οὐδεμίαν κρίσιν οὔτ' αὐτὸς εἰπὼν οὔτε παρ' ὧν ἀξιοῖ
λαβεῖν αἰτήσας, ἀγώγιμον εὐθὺς ἔγραψε, κἄν τις ἀφαι-
218 ρῆται, παραχρῆμ' ἔκσπονδον. τὸ ἀνδρολήψιον, παρ'
οἷς ἂν ὁ δράσας ᾖ, ἂν μὴ διδῶσι δίκας, κελεύουσ' οἱ
νόμοι μέχρι τριῶν εἶναι· ὁ δ', ἂν ἀφέληταί τις τὸν
ἄγοντα μὴ βουλόμενος πρὸ δίκης ἐκδοῦναι, εὐθὺς
ἔκσπονδον ποιεῖ. οὐκ ἐᾷ νόμον, ἂν μὴ τὸν αὐτὸν
ἐπὶ πᾶσι τιθῇ τις, εἰσφέρειν· ὁ δ' ἐπ' ἀνδρὶ γράφει

ψήφισμ' ἴδιον. οὐκ ἐᾷ ψήφισμ' ὁ νόμος κυριώτερον εἶναι νόμου· ὁ δ' ὑπαρχόντων τοσούτων νόμων ψήφι-
219 σμα ποιεῖ κύριον τοὺς νόμους ἀναιρῶν. ταῦτα φυλάτ- 693
τετε καὶ μεμνημένοι κάθησθε. καὶ τὰς μὲν παραγωγάς, ἃς οὗτοι ποιήσονται, χαίρειν ἐᾶτε καὶ μὴ ἐπιτρέπετε λέγειν αὐτοῖς, κελεύετε δὲ δεῖξαι ποῦ γέγραφεν κρίσιν, ἢ ποῦ γέγραφ', ἄν τις ἁλῷ φόνου, κατὰ τούτου τὰς τιμωρίας. εἰ γὰρ ἢ τὸν ἄλλοθί που κριθέντα καὶ ἡλωκότα, ὅτι δεῖ κολάζειν ἔγραψεν, ἢ αὐτὸς ἔγραψεν κρίσιν, εἰ πεποίηκεν ἢ οὒ καὶ εἰ δικαίως ἢ ἀδίκως, οὐκ
220 ἂν ἠδίκει. εἰ δὲ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομ' αὐτὸ γράψας „ἄν τις ἀποκτείνῃ“, καὶ ὑπερβὰς τὸ „καὶ ἁλῷ φόνου“, καὶ τὸ „δόξῃ ἀπεκτονέναι“, καὶ τὸ „δίκας ὑπεχέτω τοῦ φόνου“, καὶ τὸ „τὰς τιμωρίας εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς αὐτὰς ὥσπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον κτείνῃ“, καὶ πάνθ' ὅσ' ἐστὶ δίκαι' ὑπερβὰς ἀγώγιμον εἶναι γέγραφεν, μὴ φενακίζεσθ', ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι πάντων παρανομώτατ' εἴρηκεν.

XXIV.

ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ. 694

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Διόδωρος μὲν κἀνταῦθ' ὁ κατήγορος· κατηγορεῖ δὲ νόμου μάλα φιλανθρώπου, διόπερ ἀπὸ τῆς αἰτίας καὶ τῆς τοῦ γεγραφότος γνώμης διαβάλλειν αὐτὸν πειρᾶται. ἔστι δ' ὁ νόμος ὁ τοῦ Τιμοκράτους τοιοῦτος, εἴ τινι Ἀθηναίων ἐπ' ὀφλήματι δημοσίῳ προστετίμηται δεσμοῦ ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστιμηθείη, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐγγυητὰς καταστήσαντι τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ,

*ἢ μὴν ἐντὸς ῥητῆς προθεσμίας ἐκτείσειν, ἀφεῖσθαι τοῦ δε-
σμοῦ· ἐὰν δ' ἐπιστάντος τοῦ χρόνου μὴ ἐκτεισθῇ τὸ ὄφλημα,
τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δ' ἐγγυητῶν δημοσίαν
2 εἶναι τὴν οὐσίαν. τοῦτον αἰτιᾶται τὸν νόμον ὁ κατήγορος
οὐχ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ γεγράφθαι, ἀλλ' ὑπὲρ Ἀνδροτίωνος
καὶ Γλαυκέτου καὶ Μελανώπου. οὗτοι γάρ, φησί, πεμφθέν-
τες εἰς Καρίαν πρεσβευταὶ καὶ πλέοντες ἐν τριήρει, περι-
πεσόντες Ναυκρατίταις ἀνθρώποις ἐμπόροις, ἀφείλοντ' αὐτῶν
τὰ χρήματα. εἶθ' οἱ Ναυκρατῖται μὲν ἐλθόντες Ἀθήναζε τὸν
δῆμον ἱκέτευον, ὁ δὲ δῆμος ἔγνω πολέμι' εἶναι τὰ χρήματα,
3 καὶ μὴ δεῖν ἀποδοθῆναι τοῖς ἐμπόροις. τούτων δ' οὕτω
γενομένων, Ἀρχέβιος καὶ Λυσιθείδης οἱ τριήραρχοι τῆς νεώς,
ἐφ' ἧς ἔπλεον οἱ περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα, εἰσεπράττοντο τὰ
χρήματα. ὡς δ' ἐκεῖνοι μὲν οὐκ ἐφάνησαν ἔχοντες αὐτά,* 695
*οἱ πρεσβευταὶ δ' ὡμολόγουν ἔχειν αὐτά, καὶ ἔδει παρα-
χρῆμα καταβάλλειν ἢ τοῖς νόμοις ὑποπίπτειν τοῖς τῶν ὀφει-
λόντων τὰ δημόσια, διὰ τοῦτο, φησί, τοῦτον τὸν νόμον
4 Τιμοκράτης βοηθοῦντ' ἐκείνοις ἔθηκεν. ὁ μέντοι Τιμοκρά-
της ἐκτετεικέναι φησὶ τὰ χρήματα τοὺς περὶ Ἀνδροτίωνα,
καὶ δῆλον ἐντεῦθεν εἶναι, ὡς οὐκ ἐκείνων ἕνεκα τὸν νόμον
εἰσέφερεν αὐτός. κατηγορεῖ δ' ὁ Διόδωρος καὶ κατ' ἄλλο
τοῦ νόμου· τήν τε γὰρ θέσιν αὐτοῦ μέμφεται, ὡς γεγονυῖαν
παρὰ τοὺς νόμους, καὶ ὑπεναντίον εἶναι τοῖς ἀρχαίοις φησί,
καὶ ἀσύμφορον τοῖς κοινοῖς ἐπιδείκνυσιν.*

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πολέμου τυγχάνοντος Ἀθηναίοις πρὸς βασιλέα, κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐγράφη ψήφισμα, σῦλα πλοίων πολεμίων εἶναι, καὶ γίνεσθαι τὰ τιμήματα τῶν κλοπῶν δημόσια. Μαύσωλος, τῆς Καρίας σατράπης, τὰς πέραν νήσους ἠδίκει. κατεβόων οἱ βλαπτόμενοι, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο. ἔδοξε διὰ πρέσβεων τέως αἰτιάσασθαι τὸν Κᾶρα. πέμπουσιν οὖν Ἀνδροτίωνα καὶ Μελάνωπον καὶ Γλαυκέτην πρὸς τὸν ἄρχοντα Καρίας Μαύσωλον, τὸν τῆς Ἀρτεμισίας ἄνδρα καὶ

*ἀδελφόν, ὡς ἀδικοῦντα τὰς νήσους αἰτιασομένους, καὶ βασι-
2 λεῖ χαριζόμενον, δι' ὧν κακῶς ἐποίει τοὺς Ἕλληνας. οὗτοι
νηῒ περιτυχόντες Ναυκρατιτικῇ Αἰγύπτια ἐχούσῃ φορτία
(διεκόμιζον δὲ τούτους τοὺς πρέσβεις Ἀρχέβιος καὶ Λυσι-
θείδης τριήραρχοι) κατάγουσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ τὴν ὁλκάδα.
καὶ λόγων γενομένων τοῖς Αἰγυπτίοις πρὸς τὸν δῆμον καὶ
ἱκετείας, οὐδὲν ἧττον ἐκρίθη τὰ χρήματα εἶναι δημόσια, ὡς 696
πολεμίων ὄντων τῶν Αἰγυπτίων. νόμου δὲ προστάττοντος,
τὸν χρησάμενον δημοσίοις χρήμασιν ἐπ' ἐνιαυτὸν ὅλον δι-
πλάσια ταῦτα διδόναι, κατασχόντες οἱ πρέσβεις οὗτοι τάλαντα
ἐννέα καὶ τριάκοντα μνᾶς τῶν ἀπεμποληθέντων φορτίων ἐκ
τῆς νεώς, ὑπεύθυνοι ἐγίνοντο τῷ δημοσίῳ κατὰ τὸ διπλά-
3 σιον. σπανιότητος δὲ χρημάτων κατασχούσης τὸν δῆμον,
Ἀριστοφῶν τις δημαγωγὸς ἔγραψε ψήφισμα, ἑλέσθαι ζητη-
τὰς τῶν ὀφειλόντων τῇ πόλει καὶ ἀποπειρωμένων διαλαθεῖν,
καὶ τούτους μηνύειν. ἐμήνυσεν Εὐκτήμων ὁ πρὸς Ἀνδρο-
τίωνα μικρῷ πρόσθεν ἀγωνισάμενος, νυνὶ δὲ πρὸς Τιμο-
κράτην, ἔχειν Ἀρχέβιον καὶ Λυσιθείδην ἐκ τῆς Αἰγυπτίας
ὁλκάδος τάλαντα ἐννέα καὶ τριάκοντα μνᾶς, [ἔγραψε] δηλον-
ότι φεύγων μὲν τὴν ἐκ τοῦ προφανοῦς πρὸς Ἀνδροτίωνα
μάχην, διὰ δὲ τῆς τῶν τριηράρχων μνήμης οὐδὲν ἧττον
ἐπιβουλεύων τῷ Ἀνδροτίωνι. διαδικασίας δὲ γενομένης τοῖς
πρέσβεσι πρὸς τοὺς τριηράρχους, ἡττήθησαν οἱ πρέσβεις καὶ
4 ὦφλον τὰ χρήματα. προστάττοντος δὲ νόμου τὸν ὀφείλοντα
ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐνιαυτοῦ δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτείσῃ, ἔμελλον
τῷ δεσμῷ καὶ οἱ πρέσβεις καθυποβάλλεσθαι. ἐν δὲ τῷ
καιρῷ τούτῳ, ἀρχομένου τοῦ δευτέρου ἐνιαυτοῦ, ἐν ᾧ καὶ
δεθῆναι τοὺς πρέσβεις ἐχρῆν, ἔγραψε Τιμοκράτης νόμον
τοιοῦτον, εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ δεσμοῦ προσ-
τετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα ἢ καὶ τὸ λοιπὸν
προστιμηθῇ, ἐξεῖναι αὐτῷ καταστήσαντι τρεῖς ἐγγυητὰς ἦ
μὴν ἐκτείσειν, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἀφεῖσθαι τοῦ 697
δεσμοῦ· ἐὰν δὲ μὴ ἐκτείσῃ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταί, τὸν μὲν
ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν δημοσίαν εἶναι τὴν*

5 οὐσίαν. τούτου τοῦ νόμου γραφὴν ἀπηνέγκαντο Διόδωρος
καὶ Εὐκτήμων, ὡς παρανόμου καὶ ἀδίκου καὶ ἀσυμφόρου.
Ἀνδροτίων δὲ καὶ Γλαυκέτης καὶ Μελάνωπος, συνιέντες δι'
αὐτοὺς γεγενῆσθαι τὴν γραφήν, καταβάλλουσιν ἐννέα τά-
λαντα καὶ τριάκοντα μνᾶς, ἴσως μὲν οὐκ ἂν καταβαλόντες,
εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἐπέδοσαν οἱ κατήγοροι, ὅμως δ' οὖν κατέ-
βαλον. κατηγορεῖ τοίνυν Εὐκτήμων καὶ Διόδωρος, φάσκον-
τες μὲν διὰ τοὺς πρέσβεις γεγράφθαι τὸν νόμον· εἰ δὲ καὶ
ἐξέτεισαν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, δεδομένης τῆς γραφῆς τοῦτο
ἐποίησαν, ὥστε τὴν προαίρεσιν τοῦ νομοθέτου ὑπαιτίαν εἶναι.
6 οὐδὲν δὲ ἧττον ἐξετάζει τὸν νόμον ὁ ῥήτωρ, ὡς καὶ κατ'
ἄλλον τρόπον ἔχοντα κακῶς· καὶ γὰρ παρανόμως τεθεῖσθαί
φησι, καὶ ὑπεναντίως ἔχειν τοῖς νόμοις, καὶ ἄλλως ἀδικεῖν
καὶ βλάπτειν δι' ὧν προστάττει τὴν πόλιν. διὰ ταῦτα γοῦν
καὶ αἱ ὑποθέσεις τοῦ λόγου δύο, μία μὲν ὅτι διὰ τοὺς πρέ-
σβεις γέγραπται, ἑτέρα δὲ ὅτι ὑπεναντίος τοῖς νόμοις καὶ
7 ἐπιζήμιος καὶ ἄδικος. ὥστε εἰ ἐδύνατο ἐκφυγεῖν ὁ Τιμο-
κράτης τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ διὰ τοὺς πρέσβεις γεγραφέναι,
ἀλλ' οὖν γε τὸ μὴ πονηρὸν εἶναι οὐ διαφεύξεται. ἐδύνατο
μὲν γὰρ τοῦ νομοθέτου κατηγορεῖν ὁ Διόδωρος, ὅτι πονηρὸν
ἔγραψε νόμον καὶ ὑπεναντίον τοῖς νόμοις, καὶ ἤρκεσεν ἂν
αὐτῷ πρὸς ὑπόθεσιν ταῦτα· νῦν δὲ καὶ τὴν κατὰ τῶν πρέ- 698
8 σβεων προσείληφε διαβολῆς ἕνεκα τοῦ νομοθέτου. ἡ μὲν
οὖν ὑπόθεσις τῆς αἰτίας, δι' ἣν ἔθηκε τὸν νόμον, στοχα-
στική· ζητεῖται γὰρ εἰ διὰ τοὺς πρέσβεις ἔθηκεν ἢ οὔ· ἡ
δὲ κατὰ τὸν νόμον πραγματική· καθόλου γὰρ πᾶσα κατη-
γορία ῥητοῦ πραγματικὴν ἀπεργάζεται στάσιν. ῥητοῦ δὲ λέγω
οὐκ ἐξ οὗπερ ἕτερόν τι ζητεῖται, ὥσπερ ἐν στοχασμῷ, οὐδὲ
τοῦ ἀναφερομένου εἰς τέχνην καὶ ἐξουσίαν, ὥσπερ ἐν ἀντι-
λήψει. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐκβεβηκόσιν ἡ κρίσις, ἐν δὲ
τῇ πραγματικῇ ἐπὶ μέλλουσι, καὶ εἰ δεῖ γεγράφθαι τὸ ῥητὸν
9 ἐν νόμοις καὶ ἐν ψηφίσμασιν. ἔστι τοίνυν τούτου τοῦ λόγου
κεφάλαια τέσσαρα, ἓν μὲν τὸ νόμιμον, ὃ διῄρηται διχῇ, εἴς
τε τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα, τουτέστιν εἰς αὐτὸν τὸν

νόμον, ὅπως ἐναντίος ἐστὶ τοῖς νόμοις, δεύτερον τὸ δίκαιον, τρίτον τὸ συμφέρον, ὅτι ἐπιζήμιος, τέταρτον τὸ δυνατόν, ὅτι καὶ ἀδυνάτους ἐπιτάττει πράξεις. ἡ κρινομένη οὖν ὑπόθεσίς ἐστιν αὕτη ἡ ἐν τοῖς κεφαλαίοις. τὴν γὰρ κατὰ τῶν πρέσβεων ὑπόθεσιν ἐν τῇ καταστάσει καὶ παρεκβάσει τέθεικε
10 *διαβολῆς ἕνεκα δηλονότι. ἐπειδὴ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ φιλανθρωπότατος εἶναι, τῶν δεσμῶν ἀφιείς, τούτου ἕνεκα ἀντέθηκε πλεῖστα μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ τὰ τέσσαρα ταῦτα, τήν τε ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τοὺς πρέσβεις, ἵνα τῇ ὑπονοίᾳ ταύτῃ τὸν ἀκροατὴν πείσῃ, τὴν ὑποψίαν δοὺς κατὰ τοῦ ἀντιδίκου, ὡς τὸν νόμον δι' αἰσχροκέρδειαν τεθεικότος ὑπὲρ ῥητόρων καὶ πολιτευομένων, ἁρπάσαι τὰ κοινὰ προαιρουμένων· καὶ τὸ ἀσύμφορον, ἐν ᾧ ὅτι ἀποστερῆσαι τὴν πόλιν* 699
ἁπάντων τῶν ὀφλημάτων βούλεται· καὶ τὸ ἄδικον, ἐν ᾧ ὅτι ἀναξίοις δεσμώταις τὴν χάριν δίδωσι· πρὸς δὲ τὸ ἀδύνατον, ὅτι εἰ καὶ ἐβουλόμεθα, οὐκ ἦν δυνατόν· ἀναιροῦνται γὰρ
11 *τῆς πολιτείας οἱ κανόνες. μὴ ἀγνοῶμεν δέ, ὅτι τὸ μὲν νόμιμον κεφάλαιον ἐντελέστατα εἴργασται, τὸ δὲ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δυνατὸν ἀλλήλοις συμπλέκεται. καὶ τὸ μὲν συμφέρον ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ προηγούμενον, κατασκευάζεται δὲ διά τε τοῦ ἀδίκου καὶ τοῦ ἀδυνάτου. πᾶν γὰρ ἄδικον καὶ ἀσύμφορον· τῷ δ' αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου βιάζεται χρῆσθαι λόγῳ· ὃ γὰρ ἀδύνατον, φησί, τοῦτο δὴ καὶ ἀσύμφορον. καὶ ἐπειδὴ Τιμοκράτης πολύς ἐστι τῇ φιλανθρωπίᾳ τοῦ νόμου χρώμενος, αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀναφέροιτο ἄν, διὰ τοῦτο Δημοσθένης πανταχοῦ τῷ ἀσυμφόρῳ κέχρηται, δεικνὺς ἐπιβλαβῆ καὶ ἐπιζήμιον τυγχάνοντα τῇ πόλει τὸν νόμον.*

Τοῦ μὲν ἀγῶνος ὦ ἄνδρες δικασταὶ τοῦ παρόν- 700
τος οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Τιμοκράτην εἰπεῖν ὡς αἴτιός ἐστιν ἄλλος τις αὐτῷ, πλὴν αὐτὸς αὑτῷ. χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων ἀποστερῆσαι βουλόμενος τὴν πόλιν,

παρὰ πάντας τοὺς νόμους νόμον εἰσήνεγκεν οὔτ' ἐπι-
τήδειον οὔτε δίκαιον ὦ ἄνδρες δικασταί· ὃς τὰ μὲν
ἄλλ' ὅσα λυμανεῖται καὶ χεῖρον ἔχειν τὰ κοινὰ ποιήσει,
κύριος εἰ γενήσεται, τάχα δὴ καθ' ἕκαστον ἀκούοντες
ἐμοῦ μαθήσεσθε, ἓν δ' ὃ μέγιστον ἔχω καὶ προχειρό-
2 τατον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν οὐκ ἀποκρύψομαι. τὴν γὰρ
ὑμετέραν ψῆφον, ἣν ὀμωμοκότες περὶ πάντων φέρετε,
λύει καὶ ποιεῖ τοῦ μηδενὸς ἀξίαν ὁ τουτουὶ νόμος,
οὐχ ἵνα κοινῇ τι τὴν πόλιν ὠφελήσῃ (πῶς γάρ; ὅς γ',
ἃ δοκεῖ συνέχειν τὴν πολιτείαν, τὰ δικαστήρια, ταῦτ'
ἄκυρα ποιεῖ τῶν προστιμημάτων τῶν ἐπὶ τοῖς ἀδική-
μασιν ἐκ τῶν νόμων ὡρισμένων) ἀλλ' ἵνα τῶν πολὺν
χρόνον ὑμᾶς τινὲς ἐκκεκαρπωμένων καὶ πολλὰ τῶν
ὑμετέρων διηρπακότων, μηδ' ἃ κλέπτοντες φανερῶς
3 ἐλήφθησαν καταθῶσι. καὶ τοσούτῳ ῥᾷόν ἐστ' ἰδίᾳ
τινὰς θεραπεύειν, ἢ τῶν ὑμετέρων δικαίων προΐστα-
σθαι, ὥσθ' οὗτος μὲν ἔχει παρ' ἐκείνων ἀργύριον καὶ
οὐ πρότερον τοῦτον εἰσήνεγκε ὑπὲρ αὐτῶν τὸν νόμον, 701
ἐμοὶ δ' ἐν χιλίαις ὑπὲρ ὑμῶν ὁ κίνδυνος· τοσοῦτ'
4 ἀπέχω τοῦ λαβεῖν τι παρ' ὑμῶν. εἰώθασι μὲν οὖν οἱ
πολλοὶ τῶν πράττειν τι προαιρουμένων τῶν κοινῶν,
λέγειν ὡς ταῦθ' ὑμῖν σπουδαιότατ' ἐστὶ καὶ μάλιστ'
ἄξιον προσέχειν τούτοις, ὑπὲρ ὧν ἂν αὐτοὶ τυγχάνωσι
ποιούμενοι τοὺς λόγους. ἐγὼ δ', εἴπερ τινὶ τοῦτο καὶ
ἄλλῳ προσηκόντως εἴρηται, νομίζω κἀμοὶ νῦν ἁρμότ-
5 τειν εἰπεῖν. τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν τῇ πόλει καὶ τοῦ
δημοκρατουμένην καὶ ἐλευθέραν εἶναι, ὡς ἄλλο τι τῶν
νόμων αἰτιώτερόν ἐστιν, οὐδ' ἂν ἕν' εἰπεῖν ἔχειν οἴομαι.
περὶ τοίνυν αὐτοῦ τούτου νῦν ὑμῖν ἐστι, πότερον δεῖ
τοὺς μὲν ἄλλους νόμους, οὓς ἐπὶ τοῖς ἀδικοῦσι τὴν
πόλιν ὑμεῖς ἀνεγράψατε, ἀκύρους εἶναι, τόνδε δὲ κύριον,

*ἢ τοὐναντίον τοῦτον μὲν λῦσαι, κατὰ χώραν δὲ μένειν
τοὺς ἄλλους ἐᾶν. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμ', ὑπὲρ οὗ δεῖ νῦν
ὑμᾶς γνῶναι, ὡς ἐν κεφαλαίῳ τις ἂν εἴποι, τοῦτ' ἐστίν.*

6 *Ἵνα δ' ὑμῶν μηδεὶς θαυμάζῃ, τί δή ποτ' ἐγὼ με-
τρίως, ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω, τὸν ἄλλον χρόνον βεβιω-
κώς, νῦν ἐν ἀγῶσι καὶ γραφαῖς δημοσίαις ἐξετάζομαι,
βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· ἔσται δὲ ταῦτ' οὐκ
ἄπο τοῦ πράγματος. ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι προσ-
έκρουσ' ἀνθρώπῳ πονηρῷ καὶ φιλαπεχθήμονι καὶ
θεοῖς ἐχθρῷ, ᾧ τελευτῶσ' ὅλη προσέκρουσεν ἡ πόλις,*
7 *Ἀνδροτίωνι λέγω. καὶ τοσούτῳ δεινότερ' Εὐκτήμονος
ἠδικήθην ὑπ' αὐτοῦ, ὥσθ' ὁ μὲν Εὐκτήμων εἰς χρή-
ματ' ἐσθ' ἃ κακῶς ἔπαθεν, ἐγὼ δ', εἰ κατώρθωσεν
ἐκεῖνος ἣν ἐπ' ἔμ' ἦλθεν ὁδόν, οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἂν* 702
*ἀπεστερήμην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔξων, οὐδ' ὃ κοινὸν ἅπασίν
ἐστιν, ἀπαλλαγῆναι τοῦ βίου, ῥᾴδιον ἦν ἄν μοι. αἰτια-
σάμενος γάρ μ' ἃ καὶ λέγειν ἄν τις ὀκνήσειεν εὖ φρο-
νῶν, τὸν ἐμαυτοῦ πατέρ' ὡς ἀπέκτονα, ἀσεβείας γραφὴν
κατασκευάσας εἰς ἀγῶνα κατέστησεν. ἐν δὲ τούτῳ τὸ
πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μεταλαβὼν ὦφλε χιλίας,
ἐγὼ δ', ὥσπερ ἦν δίκαιον, μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεούς,*
8 *ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τοὺς δικάζοντας ὑμῶν ἐσώθην. τὸν
δ' εἰς τοιαῦτα καταστήσαντα [μ'] ἀδίκως ἀδιάλλακτον
ἐχθρὸν ἡγούμην. ἰδὼν δ' ἠδικηκότα κοινῇ πᾶσαν τὴν
πόλιν καὶ περὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν εἰσφορῶν καὶ περὶ
τὴν ποίησιν τῶν πομπείων, καὶ χρήματα πολλὰ τῆς
θεοῦ καὶ τῶν ἐπωνύμων καὶ τῆς πόλεως ἔχοντα καὶ
οὐκ ἀποδιδόντα, ἦλθον ἐπ' αὐτὸν μετ' Εὐκτήμονος,
ἡγούμενος ἁρμόττοντ' εἰληφέναι καιρόν, τοῦ βοηθῆσαί
θ' ἅμα τῇ πόλει καὶ τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθειν
λαβεῖν. βουλοίμην δ' ἂν ἐμέ τε τυχεῖν ὧν βούλομαι,*

9 τοῦτόν τε παθεῖν ὧν ἄξιός ἐστι. τοῦ δὲ πράγματος
οὐκέτ' ὄντος ἀμφισβητησίμου, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τῆς
βουλῆς κατεγνωκυίας, εἶτα τοῦ δήμου μίαν ἡμέραν ὅλην
ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς ἀναλώσαντος, πρὸς δὲ τούτοις δικα-
στηρίοιν δυοῖν εἰς ἕνα καὶ χιλίους ἐψηφισμένων, ἐνού-
σης δ' οὐδεμιᾶς ἔτ' ἀποστροφῆς τοῦ μὴ τὰ χρήματ' ἔχειν
ὑμᾶς, Τιμοκράτης οὑτοσὶ τοσοῦθ' ὑπερεῖδεν ἅπαντα τὰ
πράγματα, ὥστε τίθησι τουτονὶ τὸν νόμον, δι' οὗ τῶν
ἱερῶν μὲν χρημάτων τοὺς θεούς, τῶν ὁσίων δὲ τὴν πόλιν 708
ἀποστερεῖ, ἄκυρα δὲ τὰ γνωσθένθ' ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ
τοῦ δήμου καὶ τοῦ δικαστηρίου καθίστησιν, ἄδειαν δὲ
10 τὰ κοινὰ διαρπάζειν τῷ βουλομένῳ πεποίηκεν. ὑπὲρ δὴ
τούτων ἁπάντων λύσιν ηὑρίσκομεν ταύτην οὖσαν μό-
νην, εἰ γραψάμενοι τὸν νόμον καὶ εἰσαγαγόντες εἰς ὑμᾶς
λῦσαι δυναίμεθα. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἐν βραχέσιν τὰ πρα-
χθέντα δίειμι πρὸς ὑμᾶς, ἵνα μᾶλλον μάθητε καὶ παρα-
κολουθήσητε τοῖς περὶ τὸν νόμον αὐτὸν ἀδικήμασιν.
11 Ψήφισμ' εἶπεν ἐν ὑμῖν Ἀριστοφῶν ἑλέσθαι ζητη-
τάς, εἰ δέ τις οἶδέ τιν' ἢ τῶν ἱερῶν ἢ τῶν ὁσίων χρη-
μάτων ἔχοντά τι τῆς πόλεως, μηνύειν πρὸς τούτους.
μετὰ ταῦτ' ἐμήνυσεν Εὐκτήμων ἔχειν Ἀρχέβιον καὶ
Λυσιθείδην τριηραρχήσαντας χρήματα Ναυκρατιτικά,
τίμημα τάλαντ' ἐννέα καὶ τριάκοντα μνᾶς. προσῆλθε
τῇ βουλῇ, προβούλευμ' ἐγράφη. μετὰ ταῦτα γενομένης
12 ἐκκλησίας προὐχειροτόνησεν ὁ δῆμος. ἀναστὰς Εὐκτή-
μων ἔλεγ' ἄλλα τε πολλά, καὶ διεξῆλθε πρὸς ὑμᾶς ὡς
ἔλαβε ἡ τριήρης τὸ πλοῖον ἡ Μελάνωπον ἄγουσα καὶ
Γλαυκέτην καὶ Ἀνδροτίωνα πρεσβευτὰς ὡς Μαύσωλον,
ὡς ἔθεσαν τὴν ἱκετηρίαν ὧν ἦν τὰ χρήμαθ' ἄνθρωποι,
ὡς ἀπεχειροτονήσαθ' ὑμεῖς μὴ φίλι' εἶναι τότ', ἀνέ-
μνησεν ὑμᾶς, τοὺς νόμους ἀνέγνω, καθ' οὓς τοῦτον

τὸν τρόπον πραχθέντων τῆς πόλεως γίγνεται τὰ χρή-
13 ματα. ἐδόκει δίκαια λέγειν ὑμῖν ἅπασιν. ἀναπηδήσας
Ἀνδροτίων καὶ Γλαυκέτης καὶ Μελάνωπος (καὶ ταυτὶ 704
σκοπεῖτ' ἂν ἀληθῆ λέγω) ἐβόων ἠγανάκτουν ἐλοιδο-
ροῦντο, ἀπέλυον τοὺς τριηράρχους, ἔχειν ὡμολόγουν,
παρ' ἑαυτοῖς ζητεῖν ἠξίουν τὰ χρήματα. ταῦτ' ἀκου-
σάντων ὑμῶν, ἐπειδή ποτ' ἐπαύσανθ' οὗτοι βοῶντες,
ἔδωκε γνώμην Εὐκτήμων ὡς δυνατὸν δικαιοτάτην, ὑμᾶς
μὲν εἰσπράττειν τοὺς τριηράρχους, ἐκείνοις δ' εἶναι
περὶ αὐτῶν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀναφοράν· ἐὰν δ' ἀμφι-
σβητῆταί τι, ποιεῖν διαδικασίαν, τὸν δ' ἡττηθέντα
14 τοῦτον ὀφείλειν τῇ πόλει. γράφονται τὸ ψήφισμα· εἰς
ὑμᾶς εἰσῆλθεν· ἵνα συντέμω, κατὰ τοὺς νόμους ἔδοξεν
εἰρῆσθαι κἀπέφυγεν. ἐνταυθὶ τί προσῆκεν; τὰ μὲν
χρήματ' ἔχειν τὴν πόλιν, τὸν δ' ἀποστεροῦντα κολά-
ζειν· νόμου δ' οὐδ' ὁτιοῦν οὐδενὸς δήπου προσέδει.
μέχρι μὲν δὴ τούτων οὐδὲν ἠδίκησθ' ὑπὸ Τιμοκράτους
τουτουί. μετὰ ταῦτα δὲ πάντ' ἀνεδέξατ' ἐφ' αὑτὸν τὰ
προειρημένα, καὶ πάντ' ἠδικημένοι φανήσεσθ' ὑπὸ
τούτου· ταῖς γὰρ ἐκείνων τέχναις καὶ πανουργίαις μι-
σθώσας αὑτὸν καὶ παρασχὼν ὑπηρέτην, ἐφ' αὑτὸν
15 ἤγαγεν τἀδικήμαθ', ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω.
ἀνάγκη δὲ πρῶτον ὑπομνῆσαι τοὺς χρόνους ὑμᾶς καὶ
τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τίθησι τὸν νόμον· καὶ γὰρ ὑβριστικῶς
προσκεχλευακὼς ὑμᾶς φανήσεται. ἦν μὲν γὰρ σκιρο-
φοριὼν μὴν ἐν ᾧ τὰς γραφὰς ἥττηντ' ἐκεῖνοι τὰς κατὰ
τοῦ Εὐκτήμονος· μισθωσάμενοι δὲ τοῦτον καὶ οὐδὲ
παρεσκευασμένοι τὰ δίκαια ποιεῖν ὑμῖν, κατὰ τὴν ἀγο-
ρὰν λογοποιοὺς καθίεσαν, ὡς ἁπλᾶ μὲν ἕτοιμοι τὰ 705
16 χρήματ' ἐκτίνειν, διπλᾶ δ' οὐ δυνήσονται. ἦν δὲ ταῦτ'
ἐνέδρα μετὰ χλευασίας καὶ κατασκευασμὸς ὑπὲρ τοῦ

*λαθεῖν τόνδε τὸν νόμον τεθέντα. μαρτυρεῖ δ' ὅτι
ταῦθ' οὕτως ἔχει τοὔργον αὐτό· τῶν μὲν γὰρ χρημά-
των ἐκείνοις τοῖς χρόνοις δραχμὴν οὐ κατέθηκαν ὑμῖν,
νόμῳ δ' ἑνὶ πλείστους ὑπάρχοντας ἀκύρους ἐποίησαν,
καὶ τούτῳ τῶν πώποτ' ἐν ὑμῖν τεθέντων αἰσχίστῳ καὶ
δεινοτάτῳ.*

17 *Βούλομαι δὴ μικρὰ διεξελθὼν περὶ τῶν κειμένων
νόμων, καθ' οὓς εἰσιν αἱ τοιαίδε γραφαί, περὶ αὐτοῦ
τοῦ νόμου λέγειν ὃν γέγραμμαι· γενήσεσθε γὰρ εὐμα-
θέστεροι πρὸς τὰ λοιπὰ ταῦτα προακούσαντες. ἔστιν
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐν τοῖς οὖσι νόμοις ἡμῖν κυρίοις
διωρισμέν' ἀκριβῶς καὶ σαφῶς πάνθ' ὅσα δεῖ ποιεῖν*
18 *περὶ τῶν μελλόντων τεθήσεσθαι νόμων. καὶ πρῶτον
μὲν ἁπάντων χρόνος ἐστὶ γεγραμμένος, ἐν ᾧ προσήκει
νομοθετεῖν· εἶτ' οὐδὲ τόθ' ὡς ἂν ἑκάστῳ δοκῇ δέδωκε
τοῦτο πράττειν, ἀλλὰ προστάττει πρῶτον μὲν ἐκθεῖναι
πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων γράψαντα σκοπεῖν τῷ βουλο-
μένῳ, μετὰ ταῦτ' ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν νόμον τιθέναι
κελεύει, πρὸς τούτοις λύειν τοὺς ἐναντίους, ἄλλ' ὑπὲρ
ὧν οὐδὲν ἴσως ὑμᾶς κατεπείγει νῦν ἀκοῦσαι. ἂν δέ τις
τούτων ἓν παραβῇ, τῷ βουλομένῳ δίδωσιν γράφεσθαι.*
19 *εἰ μὲν οὖν μὴ πᾶσιν ἦν ἔνοχος τούτοις Τιμοκράτης, καὶ
παρὰ πάντα ταῦτ' εἰσενηνόχει τὸν νόμον, ἓν ἂν αὐτοῦ
τις ἐποιεῖτο κατηγόρημ', ὅ τι δήποτε τοῦτ' ἦν· νῦν δ'
ἀνάγκη καθ' ἕκαστον χωρὶς [περὶ ἑκάστου] διελόμενον
λέγειν. πρῶτον μὲν οὖν, ὅπερ ἠδίκησε πρῶτον, τοῦτ'* 706
*ἐρῶ, ὡς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτει, εἶτα τῶν
ἄλλων ἑξῆς ὅ τι ἂν βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ᾖ. καί
μοι λαβὲ τουτουσὶ τοὺς νόμους καὶ ἀνάγνωθι· φανή-
σεται γὰρ τούτων οὐδὲν πεποιηκώς. προσέχετ' ἄνδρες
δικασταὶ τὸν νοῦν ἀναγιγνωσκομένοις τοῖς νόμοις.*

ΕΠΙΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΝΟΜΩΝ.

20 Ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης πρυτανείας τῇ ἑνδεκάτῃ ἐν τῷ
δήμῳ, ἐπειδὰν εὔξηται ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖν τῶν
νόμων, πρῶτον μὲν [περὶ] τῶν βουλευτικῶν, δεύτερον δὲ
τῶν κοινῶν, εἶτα οἳ κεῖνται τοῖς ἐννέα ἄρχουσιν, εἶτα
τῶν ἄλλων ἀρχῶν. ἡ δὲ χειροτονία ἔστω ἡ προτέρα, ὅτῳ
δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ νόμοι οἱ βουλευτικοί, ἡ δ' ὑστέρα,
ὅτῳ μὴ δοκοῦσιν. εἶτα τῶν κοινῶν κατὰ ταὐτά. τὴν δ'
ἐπιχειροτονίαν εἶναι τῶν νόμων κατὰ τοὺς νόμους τοὺς
21 κειμένους. ἐὰν δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀπο-
χειροτονηθῶσι, τοὺς πρυτάνεις, ἐφ' ὧν ἂν ἡ ἐπιχειροτονία
γένηται, ποιεῖν περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων τὴν τελευ-
ταίαν τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν· τοὺς δὲ προέδρους, οἳ ἂν
τυγχάνωσι προεδρεύοντες ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματί-
ζειν ἐπάναγκες πρῶτον μετὰ τὰ ἱερὰ περὶ τῶν νομοθετῶν,
καθ' ὅ τι καθεδοῦνται, καὶ περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὁπόθεν
τοῖς νομοθέταις ἔσται· τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἐκ τῶν
22 ὀμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὅρκον. ἐὰν δ' οἱ πρυτάνεις
μὴ ποιήσωσι κατὰ τὰ γεγραμμένα τὴν ἐκκλησίαν ἢ οἱ
πρόεδροι μὴ χρηματίσωσι, ὀφείλειν τῶν μὲν πρυτάνεων
ἕκαστον χιλίας δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ, τῶν δὲ προέδρων 707
ἕκαστος ὀφειλέτω τετταράκοντα δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ.
καὶ ἔνδειξις αὐτῶν ἔστω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, καθάπερ
ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ· οἱ δὲ θεσμοθέται τοὺς
ἐνδειχθέντας εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὸν νό-
μον, ἢ μὴ ἀνιόντων εἰς Ἄρειον πάγον, ὡς καταλύοντες
23 τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν νόμων. πρὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ὁ
βουλόμενος Ἀθηναίων ἐκτιθέτω πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων
γράψας τοὺς νόμους οὓς ἂν τιθῇ, ὅπως ἂν πρὸς τὸ πλῆ-
θος τῶν ἐκτεθέντων νόμων ψηφίσηται ὁ δῆμος περὶ τοῦ
χρόνου τοῖς νομοθέταις. ὁ δὲ τιθεὶς τὸν καινὸν νόμον
ἀναγράψας εἰς λεύκωμα ἐκτιθέτω πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων
ὁσημέραι, ἕως ἂν ἡ ἐκκλησία γένηται. αἱρεῖσθαι δὲ καὶ

*τοὺς συναπολογησομένους τὸν δῆμον τοῖς νόμοις, οἳ ἂν
ἐν τοῖς νομοθέταις λύωνται, πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων
ἁπάντων, τῇ ἑνδεκάτῃ τοῦ ἑκατομβαιῶνος μηνός.*

24 *Οὗτοι πάντες οἱ νόμοι κεῖνται πολὺν ἤδη χρόνον
ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πεῖραν αὐτῶν πολλάκις δεδώ-
κασ᾽ ὅτι συμφέροντες ὑμῖν εἰσι, καὶ οὐδεὶς πώποτ᾽
ἀντεῖπεν μὴ οὐ καλῶς ἔχειν αὐτούς. εἰκότως· οὐδὲν
γὰρ ὠμὸν οὐδὲ βίαιον οὐδ᾽ ὀλιγαρχικὸν προστάττου-
σιν, ἀλλὰ τοὐναντίον πάντα φιλανθρώπως καὶ δημο-*
25 *τικῶς φράζουσι πράττειν. καὶ πρῶτον μὲν ἐφ᾽ ὑμῖν
ἐποίησαν διαχειροτονίαν, πότερ᾽ εἰσοιστέος νόμος ἐστὶν
καινός, ἢ δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ κείμενοι· μετὰ ταῦτα δ᾽
ἂν χειροτονήσητ᾽ εἰσφέρειν, οὐκ εὐθὺς τιθέναι προσέ-
ταξαν, ἀλλὰ τὴν τρίτην ἀπέδειξαν ἐκκλησίαν, καὶ οὐδ᾽
ἐν ταύτῃ τιθέναι δεδώκασιν, ἀλλὰ σκέψασθαι καθ᾽ ὅ
τι τοὺς νομοθέτας καθιεῖτε. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ* 708
*τούτῳ προσέταξαν τοῖς βουλομένοις εἰσφέρειν ἐκτιθέ-
ναι τοὺς νόμους πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων, ἵν᾽ ὁ βουλό-
μενος σκέψηται, κἂν ἀσύμφορον ὑμῖν κατίδῃ τι, φράσῃ*
26 *καὶ κατὰ σχολὴν ἀντείπῃ. τούτων μέντοι τοσούτων
ὄντων οὐδὲν πεποίηκε Τιμοκράτης οὑτοσί· οὔτε γὰρ
ἐξέθηκε τὸν νόμον, οὔτ᾽ ἔδωκεν εἴ τις ἐβούλετ᾽ ἀνα-
γνοὺς ἀντειπεῖν, οὔτ᾽ ἀνέμεινεν οὐδένα τῶν τεταγμέ-
νων χρόνων ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ
τοὺς νόμους ἐπεχειροτονήσατ᾽, οὔσης ἑνδεκάτῃ τοῦ ἑκα-
τομβαιῶνος μηνός, δωδεκάτῃ τὸν νόμον εἰσήνεγκεν,
εὐθὺς τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ ταῦτ᾽ ὄντων Κρονίων καὶ διὰ
ταῦτ᾽ ἀφειμένης τῆς βουλῆς, διαπραξάμενος μετὰ τῶν
ὑμῖν ἐπιβουλευόντων καθέζεσθαι νομοθέτας διὰ ψηφί-*
27 *σματος, ἐπὶ τῇ τῶν Παναθηναίων προφάσει. βούλομαι
δ᾽ ὑμῖν τὸ ψήφισμα αὔτ᾽ ἀναγνῶναι τὸ νικῆσαν. ἵν᾽*

ἴσηθ' ὅτι πάντα συνταξάμενοι καὶ οὐδὲν ἐκ ταὐτομάτου τούτων ἔπραττον. λαβὲ τὸ ψήφισμ' αὐτοῖς καὶ ἀναγίγνωσκε σύ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης, ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, Ἐπικράτης εἶπεν, ὅπως ἂν τὰ ἱερὰ θύηται καὶ ἡ διοίκησις ἱκανὴ γένηται καὶ εἴ τινος ἐνδεῖ πρὸς τὰ Παναθήναια διοικηθῇ, τοὺς πρυτάνεις τοὺς τῆς Πανδιονίδος καθίσαι νομοθέτας αὔριον, τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἕνα καὶ χιλίους ἐκ τῶν ὀμωμοκότων, συννομοθετεῖν δὲ καὶ τὴν βουλήν.

28 Ἐνθυμήθητε [ἀναγιγνωσκομένου] τοῦ ψηφίσματος, ὡς τεχνικῶς ὁ γράφων αὐτὸ τὴν διοίκησιν καὶ τὸ τῆς 709
ἑορτῆς προστησάμενος κατεπεῖγον, ἀνελὼν τὸν ἐκ τῶν νόμων χρόνον, αὐτὸς ἔγραψεν αὔριον νομοθετεῖν, οὐ μὰ Δί' οὐχ ἵν' ὡς κάλλιστα γένοιτό τι τῶν περὶ τὴν ἑορτήν (οὐδὲ γὰρ ἦν ὑπόλοιπον οὐδ' ἀδιοίκητον οὐδέν), ἀλλ' ἵνα μὴ προαισθομένου μηδενὸς ἀνθρώπων μηδ' ἀντειπόντος, τεθείη καὶ γένοιτο κύριος αὐτοῖς ὅδ' ὁ
29 νῦν ἀγωνιζόμενος νόμος. τεκμήριον δέ· καθεζομένων γὰρ τῶν νομοθετῶν, περὶ μὲν τούτων, τῆς διοικήσεως καὶ τῶν Παναθηναίων, οὔτε χεῖρον' οὔτε βελτίω νόμον οὐδέν' εἰσήνεγκεν οὐδείς, περὶ δ' ὧν οὔτε τὸ ψήφισμ' ἐκέλευεν οἵ τε νόμοι κωλύουσι, Τιμοκράτης οὑτοσὶ κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐνομοθέτει, κυριώτερον μὲν νομίσας τὸν ἐκ τοῦ ψηφίσματος ἢ τὸν ἐν τοῖς νόμοις εἰρημένον χρόνον, οὐδ' ὁτιοῦν δὲ φοβηθεὶς εἰ ἁπάντων ὑμῶν ἀγόντων ἱερομηνίαν, καὶ νόμου κειμένου μήτ' ἰδίᾳ μήτε κοινῇ μηδὲν ἀλλήλους ἀδικεῖν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μηδὲ χρηματίζειν ὅ τι ἂν μὴ περὶ τῆς ἑορτῆς ᾖ, αὐτὸς οὐχ ἕνα τὸν τυχόντα, ἀλλ' ὅλην ἀδικῶν φανή-

15*

30 *σεται τὴν πόλιν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰδότα μὲν
τοὺς νόμους, ὧν ὀλίγῳ πρότερον πάντες ἠκούσατε,
κυρίους ὄντας, εἰδότα δ' οὐκ ἐῶνθ' ἕτερον νόμον ψή-
φισμ' οὐδέν, οὐδ' ἂν ἔννομον ᾖ, νόμου κυριώτερον
εἶναι, γράψαι καὶ θεῖναι νόμον ὑμῖν κατὰ ψήφισμ', ὃ
31 καὶ αὐτὸ παρὰ τοὺς νόμους εἰρημένον ᾔδει; ἢ πῶς οὐ
σχέτλιον, τὴν μὲν πόλιν ἡμῶν ἑκάστῳ δεδωκέναι ἄδειαν
τοῦ μή τι παθεῖν ἀηδὲς ἢ δεινὸν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
ποιήσασαν ἱερομηνίαν, αὐτὴν δὲ μὴ τετυχηκέναι ταύ- 710
της τῆς ἀσφαλείας παρὰ Τιμοκράτους, ἀλλ' ἐν αὐτῇ
τῇ ἱερομηνίᾳ τὰ μέγιστ' ἠδικῆσθαι; τί γὰρ ἄν τις
μεῖζον ἠδίκησ' ἰδιώτης ἀνήρ, ἢ καταλύων τοὺς νόμους
αὐτῆς, δι' ὧν οἰκεῖται;*

32 *Ὅτι μὲν τοίνυν οὐδὲν ὧν προσῆκέ τε καὶ κελεύ-
ουσ' οἱ νόμοι πεποίηκεν, εἰς τὰ προειρημένα τις σκο-
πῶν ἂν γνοίη. ὅτι δ' οὐ μόνον κατὰ τοῦτ' ἀδικεῖ, εἰ
παραβὰς τὸν χρόνον τὸν ἐκ τῶν νόμων, καὶ τὸ βου-
λεύσασθαι καὶ σκέψασθαι περὶ τούτων ὑμᾶς παντελῶς
ἀνελών, οὔσης ἱερομηνίας ἐνομοθέτει, ἀλλὰ καὶ κατ'
ἐκεῖν', ὅτι πᾶσιν ἐναντίον εἰσενήνοχεν τοῖς οὖσιν νό-
μοις, αὐτίκα δὴ μάλ' ἀκριβῶς μαθήσεσθε. ἀνάγνωθι
δέ μοι λαβὼν τουτονὶ πρῶτον τὸν νόμον, ὃς διαρρή-
δην οὐκ ἐᾷ νόμον οὐδέν' ἐναντίον εἰσφέρειν, ἐὰν δέ
τις εἰσφέρῃ γράφεσθαι κελεύει. ἀναγίγνωσκε.*

ΝΟΜΟΣ.

33 *Τῶν δὲ νόμων τῶν κειμένων μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μη-
δένα, ἐὰν μὴ ἐν νομοθέταις. τότε δ' ἐξεῖναι τῷ βουλο-
μένῳ Ἀθηναίων λύειν, ἕτερον τιθέντι ἀνθ' ὅτου ἂν λύῃ.
διαχειροτονίαν δὲ ποιεῖν τοὺς προέδρους περὶ τούτων τῶν
νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τοῦ κειμένου, εἰ δοκεῖ ἐπιτήδειος
εἶναι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἢ οὔ, ἔπειτα περὶ τοῦ τιθε-*

μένου. ὁπότερον δ' ἂν χειροτονήσωσιν οἱ νομοθέται, τοῦ-
τον κύριον εἶναι. ἐναντίον δὲ νόμον μὴ ἐξεῖναι τιθέναι
τῶν νόμων τῶν κειμένων μηδενί. ἐὰν δέ τις λύσας τινὰ
τῶν νόμων τῶν κειμένων ἕτερον ἀντιθῇ μὴ ἐπιτήδειον
τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἢ ἐναντίον τῶν κειμένων τῳ, τὰς
γραφὰς εἶναι κατ' αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον ὃς κεῖται, ἐάν 711
τις μὴ ἐπιτήδειον θῇ νόμον.

34 Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου· πολλῶν δὲ καλῶς κει-
μένων νόμων τῇ πόλει, οὐδενὸς ἧττον ἡγοῦμαι καὶ
τοῦτον ἀξίως ἐπαίνου γεγράφθαι. σκέψασθε γὰρ ὡς
δικαίως καὶ σφόδρ' ὑπὲρ τοῦ δήμου κεῖται. οὐκ ἐᾷ
τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις ἐναντίον εἰσφέρειν, ἐὰν μὴ λύσῃ
τὸν πρότερον κείμενον. τίνος εἵνεκα; πρῶτον μὲν ἵν'
35 ὑμῖν ἐξῇ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι μετ' εὐσεβείας. εἰ γὰρ
εἴησαν δύ' ἐναντίοι νόμοι, καί τινες ἀντίδικοι παρ'
ὑμῖν ἀγωνίζοιντο ἢ περὶ δημοσίων ἢ περὶ ἰδίων πρα-
γμάτων, ἀξιοίη δ' ἑκάτερος νικᾶν μὴ τὸν αὐτὸν δει-
κνύων νόμον, οὔτ' ἀμφοτέροις ἔνι δήπου ψηφίσασθαι·
πῶς γάρ; οὔτε θατέρῳ ψηφιζομένους εὐορκεῖν· παρὰ
γὰρ τὸν ἐναντίον, ὄντα δ' ὁμοίως κύριον, ἡ γνῶσις
36 συμβαίνει. τοῦτό τ' οὖν ὑπὲρ ὑμῶν φυλαττόμενος
ταῦτα προεῖπε, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ βουλόμενος φύλα-
κας τῶν νόμων ὑμᾶς καταστῆσαι· ᾔδει γὰρ ἐκεῖν', ὅτι
τὰς ἄλλας ἃς γέγραφ' αὐτῶν φυλακὰς ἔστι πολλαχῇ
διακρούσασθαι. τοὺς συνηγόρους, οὓς χειροτονεῖτε,
δύναιτ' ἂν πεῖσαί τις σιωπᾶν. ἐκτιθέναι κελεύει τοῦ
προειδέναι πάντας· τάχ' ἂν εἰ τύχοι τοὺς μὲν ἀντει-
πόντας ἂν εἰ προαίσθοιντο λάθοι, οἱ δ' οὐδὲν προσέ-
37 χοντες ἀναγνοῖεν ἄν. ἀλλὰ γράψασθαι νὴ Δί' ἕκαστον
ἔστιν, ὃ κἀγὼ νυνὶ πεποίηκα· κἀνταῦθ', ἂν ἀπαλλάξῃ τις
τὸν ἐπιστάντα, ἡ πόλις παρακέκρουσται. τίς οὖν μόνη

φυλακὴ καὶ δικαία καὶ βέβαιος τῶν νόμων; ὑμεῖς οἱ πολλοί· οὔτε γὰρ τὸ γνῶναι καὶ δοκιμάσαι τὸ βέλτιστον ἐξελέσθαι δύναιτ' ἂν ὑμῶν οὐδὲ εἷς, οὔτ' ἀπαλ- 712
λάξας καὶ διαφθείρας πεῖσαι τὸν χείρω θέσθαι νόμον
38 ἀντὶ τοῦ κρείττονος. διὰ ταῦτα [πάντ'] ἐφ' ἑκάστην ἀπαντᾷ τὴν ὁδὸν τῶν ἀδικημάτων, κωλύων καὶ οὐκ ἐῶν βαδίζειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας ὑμῖν. ταῦτα πάντα Τιμοκράτης, οὕτω καλῶς καὶ δικαίως κείμενα, ἠφάνισ', ἐξήλειψ', ὅσον ἧκεν εἰς τοῦτον, καὶ νόμον εἰσήνεγκεν ἅπασιν ἐναντίον ὡς ἔπος εἰπεῖν τοῖς οὖσιν, οὐ παραναγνούς, οὐ λύσας, οὐ δοὺς αἵρεσιν, οὐκ ἄλλο ποιήσας τῶν προσηκόντων οὐδὲ ἕν.

39 Ὡς μὲν οὖν ἔνοχος τῇ γραφῇ καθέστηκεν, ἐναντίον εἰσενηνοχὼς τοῖς οὖσι νόμοις, οἶμαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι· ἵνα δ' εἰδῆτε παρ' οἵους νόμους οἷον οὗτος εἰσήνεγκεν, ἀναγνώσεται πρῶτον μὲν ὑμῖν τὸν τούτου νόμον, εἶτα τοὺς ἄλλους, οἷς οὗτος ἐναντίος ἐστίν. ἀναγίγνωσκε.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, Τιμοκράτης εἶπε· καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστῆσαι τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἦ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὦφλε. τοὺς δὲ προέδρους ἐπιχειροτονεῖν ἐπάναγκες, ὅταν τις κα-
40 θιστάναι βούληται. τῷ δὲ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητάς, ἐὰν ἀποδιδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον ἐφ' ᾧ κατέστησε τοὺς ἐγγυητάς, ἀφεῖσθαι τὸν δεσμόν. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτα- 713
νείας, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν

δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. περὶ δὲ τῶν ὠνουμένων τὰ τέλη καὶ τῶν ἐγγυωμένων καὶ ἐκλεγόντων, καὶ τῶν τὰ μισθώσιμα μισθουμένων καὶ ἐγγυωμένων, τὰς πράξεις εἶναι τῇ πόλει κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δ' ἐπὶ τῆς ἐνάτης ἢ δεκάτης πρυτανείας ὄφλῃ, τοῦ ὑστέρου ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ἐκτίνειν.

41 Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου, μνημονεύετε δ' ἐξ αὐτοῦ μοι πρῶτον μὲν τὸ „καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ", ἔπειθ' ὅτι πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν καὶ τῶν μισθουμένων, καὶ ὅσοι ταῦτ' ἐγγυῶνται, χρῆσθαι κελεύει τῷ νόμῳ. ὅλος μὲν γάρ ἐστιν ἅπασιν ἐναντίος τοῖς οὖσι, μάλιστα δὲ ταῦτα· γνώσεσθε δὲ [τοὺς νόμους] ἀκούοντες αὐτούς. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

42 Διοκλῆς εἶπεν· τοὺς νόμους τοὺς πρὸ Εὐκλείδου τεθέντας ἐν δημοκρατίᾳ, καὶ ὅσοι ἐπ' Εὐκλείδου ἐτέθησαν καὶ εἰσὶν ἀναγεγραμμένοι, κυρίους εἶναι. τοὺς δὲ μετ' Εὐκλείδην τεθέντας καὶ τὸ λοιπὸν τιθεμένους κυρίους εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἕκαστος ἐτέθη, πλὴν εἴ τῳ προσγέγραπται χρόνος ὅντινα δεῖ ἄρχειν. ἐπιγράψαι δὲ τοῖς μὲν νῦν κειμένοις τὸν γραμματέα τῆς βουλῆς τριάκοντα ἡμερῶν· τὸ δὲ λοιπόν, ὃς ἂν τυγχάνῃ γραμματεύων, προσγραφέτω παραχρῆμα τὸν νόμον κύριον εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐτέθη.

43 Καλῶς ἐχόντων τῶν νόμων ὦ ἄνδρες δικασταὶ 714
τῶν ὑπαρχόντων, ὅδ' ὁ νῦν ἀναγνωσθεὶς νόμος ὡσπερεὶ διώρισεν καὶ βεβαιοτέρους ἐποίησεν αὐτούς. κελεύει γὰρ ἕκαστον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐτέθη κύριον εἶναι, πλὴν εἴ τῳ χρόνος προσγέγραπται, τούτῳ δὲ τὸν γε-

*γραμμένον ἄρχειν. διὰ τί; ὅτι πολλοῖς τῶν νόμων
προσεγέγραπτο „τὸν δὲ νόμον εἶναι κύριον τόνδ' ἀπὸ
τοῦ μετὰ τὸν νῦν ἄρχοντα.“ ὕστερον δὲ γράφων ὁ
τιθεὶς ἐπὶ τούτοις τόνδε τὸν νόμον τὸν ἀνεγνωσμένον,
οὐκ ἐνόμιζε δίκαιον εἶναι τοὺς αὐτοὺς τῶν νόμων γε-
γραμμένους ὕστερον ἢ ἐτέθησαν κυρίους εἶναι, ἀνενεγ-
κεῖν ἐπὶ τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἐτέθησαν, καὶ πρότερον*
44 *ποιῆσαι κυρίους ἢ ὁ θεὶς ἕκαστον ἠξίωσεν. τούτῳ
μέντοι τῷ νόμῳ σκέψασθ' ὡς ἐναντίος ἐστὶν ὃν οὗτος
τέθηκεν. ὁ μέν γε κελεύει τὸν γεγραμμένον χρόνον ἢ
τὴν ἡμέραν ἀφ' ἧς ἂν τεθῇ κυρίαν εἶναι· ὁ δ' ἔγραψεν
„καὶ εἴ τινι προστετίμηται“, περὶ τῶν παρεληλυθότων
λέγων. καὶ οὐδὲ τοῦθ' ὥρισεν, ἄρχοντα προσγράψας
ἀφ' οὗ, ἀλλὰ πεποίηκεν οὐ μόνον πρὸ τῆς ἡμέρας ἐν
ᾗ τέθηκε κύριον τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ γενέ-
σθαι τιν' ἡμῶν· ἀόριστον γὰρ ἅπαντα τὸν παρεληλυ-
θότα προσπεριείληφε χρόνον. καίτοι χρῆν σ' ὦ Τιμό-
κρατες, ἢ τοῦτον μὴ γράφειν ἢ ἐκεῖνον λύειν, οὐχ, ἵν'
ὃ βούλει σὺ γένηται, πάντα τὰ πράγματα συνταράξαι.
λέγ' ἄλλον νόμον.*

45 ΝΟΜΟΣ.

*Μηδὲ περὶ τῶν ἀτίμων, ὅπως χρὴ ἐπιτίμους αὐτοὺς
εἶναι, μηδὲ περὶ τῶν ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς ἢ τῷ δημο-* 715
*σίῳ τῷ Ἀθηναίων περὶ ἀφέσεως τοῦ ὀφλήματος ἢ τάξεως,
ἐὰν μὴ ψηφισαμένων Ἀθηναίων τὴν ἄδειαν πρῶτον μὴ
ἔλαττον ἑξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ κρύβδην ψηφιζομένοις.
τότε δ' ἐξεῖναι χρηματίζειν καθ' ὅ τι ἂν τῇ βουλῇ καὶ
τῷ δήμῳ δοκῇ.*

46 *Ἄλλος οὗτος νόμος, οὐκ ἐῶν περὶ τῶν ἀτίμων οὐδὲ τῶν ὀφειλόντων λέγειν οὐδὲ χρηματίζειν περὶ ἀφέ-*

σεως τῶν ὀφλημάτων οὐδὲ τάξεως, ἂν μὴ τῆς ἀδείας
δοθείσης, καὶ ταύτης μὴ ἔλαττον ἢ ἑξακισχιλίων ψηφι-
σαμένων. ὁ δ' ἔγραψεν ἄντικρυς, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφει-
λόντων δεσμοῦ προστετίμηται, εἶναι τὴν ἄφεσιν πορι-
σαμένῳ τοὺς ἐγγυησομένους, οὐ προτεθέντος οὐδενὸς
47 περὶ τούτων, οὐδὲ δοθείσης ἀδείας λέγειν. καὶ ὁ μὲν
νόμος, οὐδ' ἐπειδὰν τὴν ἄδειαν εὕρηταί τις, ἔδωκεν
ὡς ἂν βούληται πράττειν, ἀλλ' ὡς ἂν τῇ βουλῇ καὶ
τῷ δήμῳ δοκῇ· τῷ δ' οὐκ ἀπέχρησε τοῦτ' ἀδικεῖν
μόνον, εἰ μὴ δοθείσης τῆς ἀδείας λέγει καὶ νόμον
εἰσφέρει περὶ τούτων, ἀλλὰ καὶ προσέτ' οὐκ εἰς τὴν
βουλήν, οὐκ εἰς τὸν δῆμον εἰπὼν περὶ τούτων οὐδέν,
ἐν παραβύστῳ, τῆς βουλῆς μὲν ἀφειμένης, τῶν δ'
ἄλλων διὰ τὴν ἑορτὴν ἱερομηνίαν ἀγόντων, λάθρᾳ τὸν
48 νόμον εἰσήνεγκεν. καίτοι χρῆν σ' ὦ Τιμόκρατες, εἰ-
δότα τὸν νόμον τόνδ' ὃν ἀνέγνων, εἴ τι δίκαιον ἠβού-
λου πράττειν, πρῶτον μὲν πρόσοδον γράψασθαι πρὸς
τὴν βουλήν, εἶτα τῷ δήμῳ διαλεχθῆναι, κᾆθ' οὕτως,
εἰ πᾶσιν Ἀθηναίοις ἐδόκει, γράφειν καὶ νομοθετεῖν
περὶ τούτων, καὶ τότε τοὺς χρόνους ἀναμείναντα τοὺς
ἐκ τῶν νόμων, ἵνα τοῦτον τὸν τρόπον πράττων, εἰ 716
καί τις ἐπεχείρει δεικνύειν οὐκ ἐπιτήδειον ὄντα τῇ
πόλει τὸν νόμον, μὴ οὖν ἐπιβουλεύειν γ' ἐδόκεις, ἀλλὰ
49 γνώμῃ διαμαρτὼν ἀποτυχεῖν. νῦν δὲ τῷ λάθρᾳ καὶ
ταχὺ καὶ παρὰ τοὺς νόμους ἐμβαλεῖν τὸν νόμον εἰς
τοὺς νόμους καὶ μὴ θεῖναι, πᾶσαν ἀφῄρησαι σαυτοῦ
συγγνώμην· τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἁμαρτοῦσι μέτεστι συγ-
γνώμης, οὐ τοῖς ἐπιβουλεύσασιν, ὃ σὺ νῦν εἴληψαι
ποιῶν. ἀλλὰ γὰρ αὐτίκ' ἐρῶ περὶ τούτων. νῦν δ'
ἀναγίγνωσκε τὸν ἑξῆς νόμον.

50 ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δέ τις ἱκετεύῃ ἐν τῇ βουλῇ ἢ ἐν τῷ δήμῳ περὶ ὧν δικαστήριον ἢ ἡ βουλὴ ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὁ ὀφλὼν ἱκετεύῃ πρὶν ἐκτεῖσαι, ἔνδειξιν εἶναι αὐτοῦ, καθάπερ ἐάν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἡλιάζηται· ἐὰν δ' ἄλλος ὑπὲρ τοῦ ὠφληκότος ἱκετεύῃ πρὶν ἐκτεῖσαι, δημοσία ἔστω αὐτοῦ ἡ οὐσία ἅπασα. ἐὰν δέ τις τῶν προέδρων δῷ τινὶ τὴν ἐπιχειροτονίαν, ἢ αὐτῷ τῷ ὠφληκότι ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, πρὶν ἐκτεῖσαι, ἄτιμος ἔστω.

51 Ἔστι μὲν ἔργον ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ περὶ πάντων τῶν νόμων, οἷς οὗτος ἐναντίον εἰσενήνοχ', ἐροῦμεν· ἄξιον δ', εἴπερ περί του καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδ' ὃν νῦν ἀνέγνω διελθεῖν. ὁ γὰρ τὸν νόμον τοῦτον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι θείς, ᾔδει τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πραότητα τὴν ὑμετέραν, καὶ διὰ ταύτην ἑώρα περὶ πολλῶν ὑμᾶς ἑκόντας ἤδη [ποτὲ] μεγάλα ζημιωθέντας.
52 βουλόμενος δὴ μηδεμίαν πρόφασιν τοῦ τὰ κοινὰ κακῶς ἔχειν ὑπολιπεῖν, τοὺς μετὰ τῶν νόμων κρίσει καὶ δι- 717
καστηρίῳ μὴ δίκαια ποιεῖν ἐγνωσμένους, οὐκ ᾤετο δεῖν τῆς εὐηθείας τῆς ὑμετέρας ἀπολαύειν, τὸ δεῖσθαι καὶ μετὰ συμφορᾶς ἱκετεύειν ἔχοντας ἀφορμήν, ἀλλ' ὅλως ἀπεῖπε μήτ' αὐτῷ μήτ' ἄλλῳ μηδενὶ μήθ' ἱκετεύειν μήτε λέγειν ὑπὲρ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ ποιεῖν
53 τὰ δίκαια σιγῇ. εἰ τοίνυν τις ἔροιθ' ὑμᾶς, ποτέροις μᾶλλον ἂν εἰκότως ποιήσαιθ' ὁτιοῦν, τοῖς δεομένοις ἢ τοῖς ἐπιτάττουσιν, οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν τοῖς δεομένοις· τὸ μὲν γὰρ χρηστῶν, τὸ δ' ἀνάνδρων ἀνθρώπων ἔργον ἐστίν. οὐκοῦν οἱ νόμοι μὲν ἅπαντες προστάττουσιν ἃ χρὴ ποιεῖν, οἱ τιθέντες δὲ τὰς ἱκετηρίας δέονται. εἰ τοίνυν ἱκετεύειν οὐκ ἔξεστιν, ἦ που νόμον γ' ἐπίταγμ' ἔχοντ' εἰσφέρειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. καὶ γὰρ

αἰσχρὸν, περὶ ὧν· μηδὲ χαρίζεσθαι δεῖν ὑπειλήφατε, περὶ τούτων ἀκόντων ὑμῶν ἐὰν ἅ τινες βούλονται πραχθῆναι.

Λέγε τὸν μετὰ τοῦτον ἐφεξῆς.

54 ΝΟΜΟΣ.

Ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο ἢ εὔθυνα ἢ διαδικασία περί του ἐν δικαστηρίῳ, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, ἢ τὸ δημόσιον ἀπέδοτο, μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγορεῖν ἐώντων ἃ οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι.

55 *Τιμοκράτης τοίνυν, ὥσπερ μαρτυρίαν ὧν ἀδικεῖ γράφων, εὐθὺς ἀρχόμενος τοῦ νόμου τἀναντί' ἔθηκε τούτοις. ὁ μέν γ' οὐκ ἐᾷ περὶ ὧν ἂν ἅπαξ γνῷ δικαστήριον πάλιν χρηματίζειν· ὁ δ' ἔγραψε, καὶ εἴ τινι προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα, τὸν δῆμον τούτῳ χρηματίζειν, ὅπως ἃ μὲν ἔγνω τὸ δικαστήριον* 718 *λυθήσεται, καταστήσει δ' ἐγγυητὰς ὁ ὀφλών. καὶ ὁ μὲν νόμος μηδ' ἐπιψηφίζειν φησὶ τῶν ἀρχόντων παρὰ ταῦτα μηδένα· ὁ δ' ἔγραψε τοῖς προέδροις ἐπάναγκες, ἐάν τις καθιστῇ, προσάγειν, καὶ προσέγραψ' „ὁπότ' ἂν τις βούληται".*

56 *Λέγ' ἄλλον νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας, ὅσαι ἐγένοντο ἐπὶ τοῖς νόμοις ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει, κυρίας εἶναι.

Οὔ φησι Τιμοκράτης, οὔκουν ὁπόσοις γ' ἂν δεσμοῦ προστιμηθῇ.

Λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Ὁπόσα δ' ἐπὶ τῶν τριάκοντ' ἐπράχθη ἢ δίκη ἐδικάσθη, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, ἄκυρα εἶναι.

57 *Ἐπίσχες. εἰπέ μοι, τί δεινότατον πάντες ἀκούσαντες ἂν φήσαιτε, καὶ τί μάλιστ' ἂν ἀπεύξαισθε; οὐχὶ ταῦτα τὰ πράγματα, ἅπερ ἦν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, μὴ γενέσθαι; ἔγωγ' οἶμαι. ὁ γοῦν νόμος οὗτος εὐλαβούμενος ὥς ἐμοὶ δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, ἀπεῖπε τὰ πραχθέντ' ἐπ' ἐκείνων μὴ κύρι' εἶναι. οὑτοσὶ τοίνυν τὴν αὐτὴν κατέγνω παρανομίαν τῶν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας πεπραγμένων, ἥνπερ τῶν ἐπ' ἐκείνων ὑμεῖς· ὁμοίως γοῦν*
58 *ἄκυρα ποιεῖ. καίτοι τί φήσομεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον κύριον τὸν νόμον ἐάσαντες γενέσθαι; πότερον τὰ δικαστήρια, ἃ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως ἐκ τῶν ὀμωμοκότων πληροῦται, ταὔτ' ἀδικήματα τοῖς ἐπὶ τῶν τριάκοντ' ἀδικεῖν; καὶ πῶς οὐ δεινόν; ἀλλὰ δικαίως ἐψηφίσθαι; τίνος οὖν εἵνεκα τὸν λύσοντα ταῦτα νόμον θέσθαι φήσομεν; πλὴν εἰ τοῦτό τις εἴποι, μανέντες·* 719
ἄλλο γὰρ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν.

59 *Λέγ' ἄλλον νόμον.*

ΝΟΜΟΣ.

Μηδὲ νόμον ἐξεῖναι ἐπ' ἀνδρὶ θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις [τιθῇ], ἐὰν μὴ ψηφισαμένων μὴ ἔλαττον ἑξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ κρύβδην ψηφιζομένοις.

Οὐκ ἐᾷ νόμον ἀλλ' ἢ τὸν αὐτὸν τιθέναι κατὰ τῶν πολιτῶν πάντων, καλῶς καὶ δημοτικῶς λέγων. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης πολιτείας ἴσον μέτεστιν ἑκάστῳ, οὕτω καὶ τούτων ἴσον μετέχειν ἕκαστον ἀξιοῖ. δι' οὓς μὲν

τοίνυν οὗτος εἰσέφερεν, ὑμεῖς οὐδὲν ἐμοῦ χεῖρον γι-
γνώσκετε· ἄνευ δὲ τούτων αὐτὸς ὡμολόγησε μὴ ἐπὶ
πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθηκέναι, πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν
καὶ τῶν μισθουμένων καὶ τῶν τούτων ἐγγυητῶν χρῆ-
σθαι προσγράψας τῷ νόμῳ. οὐκοῦν ὁπότ' εἰσίν τινες
οὓς ἀφορίζεις, οὐκ ἂν ἔτ' εἴης ἐπὶ πᾶσι [τὸν αὐτὸν]
60 τεθηκώς. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς ὅσοις
δεσμοῦ προστιμᾶται, τούτων μάλιστ' ἢ τὰ μέγιστ' ἀδι-
κοῦσιν οἱ τελῶναι, ὥστε μόνοις αὐτοῖς μὴ μεταδοῦναι
τοῦ νόμου. πολὺ γὰρ δήπου μᾶλλον οἱ προδιδόντες
τι τῶν κοινῶν, οἱ τοὺς γονέας κακοῦντες, οἱ μὴ κα-
θαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες, εἰσιόντες δ' εἰς τὴν ἀγορὰν,
ἀδικοῦσιν. οἷς ἅπασιν οἱ μὲν ὑπάρχοντες νόμοι δε-
σμὸν προλέγουσιν, ὁ δὲ σὸς λελύσθαι δίδωσιν. ἀλλ'
ἐνταῦθα πάλιν καταμηνύεις ὑπὲρ ὧν ἐτίθεις· διὰ γὰρ
τὸ μὴ τελωνήσαντας ὀφείλειν αὐτούς, ἀλλὰ κλέψαντας,
μᾶλλον δ' ἁρπάσαντας τὰ χρήματα, διὰ τοῦτ' οὐκ
ἐφρόντισας οἶμαι τῶν τελωνῶν. 720
61 Πολλοὺς δ' ἄν τις ἔχοι νόμους ἔτι καὶ καλῶς
ἔχοντας δεικνύναι, οἷς πᾶσιν ἐναντίος ἐστὶν ὃν οὗτος
τέθηκεν. ἀλλ' ἴσως ἐγὼ μὲν, εἰ περὶ πάντων ἐρῶ,
ἐξωσθήσομαι περὶ τοῦ μηδ' ἐπιτήδειον ὅλως ὑμῖν εἶναι
τὸν νόμον εἰπεῖν, ὑμῖν δ' ὁμοίως ἔνοχος φανεῖται τῇ
γραφῇ, καὶ εἰ ἑνὶ τῶν ὄντων νόμων ἐναντίος ἐστίν.
πῶς οὖν μοι δοκεῖ; τοὺς μὲν ἄλλους ἐᾶν, περὶ δ' οὗ
πρότερόν ποτ' αὐτὸς οὗτος ἔθηκε νόμου διελθόντα,
ἐπ' ἐκεῖνο ἰέναι τὸ μέρος τῆς κατηγορίας ἤδη, ὡς καὶ
62 μεγάλ' ἂν βλάπτοι κύριος ὢν τὴν πόλιν. τὸ μὲν οὖν
τοῖς ἄλλοις ἐναντίον εἰσενηνοχέναι νόμον, δεινὸν μὲν,
ἀλλ' ἄλλου δεῖται κατηγόρου· τὸ δ' ὑφ' αὐτοῦ πρό-
τερον κειμένῳ νόμῳ τἀναντία θεῖναι, τοῦτ' ἤδη ποιεῖ

κατήγορον αὐτὸν αὑτοῦ γεγενῆσθαι. ἵν' οὖν τοῦτ' εἰδῆτε γιγνόμενον, ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ὃν οὗτος ἔθηκεν· ἐγὼ δὲ σιωπήσομαι. λέγε.

63 NOMOΣ.

Τιμοκράτης εἶπεν· ὁπόσοι Ἀθηναίων κατ' εἰσαγγελίαν ἐκ τῆς βουλῆς ἢ νῦν εἰσιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἢ τὸ λοιπὸν κατατεθῶσι, καὶ μὴ παραδοθῇ ἡ κατάγνωσις αὐτῶν τοῖς θεσμοθέταις ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ κατὰ πρυτανείαν κατὰ τὸν εἰσαγγελτικὸν νόμον, δεδόχθαι τοῖς νομοθέταις εἰσάγειν τοὺς ἕνδεκα εἰς τὸ δικαστήριον τριάκονθ' ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν παραλάβωσιν, ἐὰν μή τι δημοσίᾳ κωλύῃ, ἐὰν δὲ μή, ὅταν πρῶτον οἷόν τ' ᾖ. κατηγορεῖν δ' Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δ' ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία περὶ αὐτοῦ ὅ τι ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι
παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι. ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω 721
τέως ἂν ἐκτείσῃ ὅ τι ἂν αὐτοῦ καταγνωσθῇ.

64 *Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες δικασταί; λέγ' αὐτοῖς αὐτὸ τοῦτο πάλιν.*

NOMOΣ.

Ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτείσῃ.

Πέπαυσο. ἔστιν οὖν ὅπως ἐναντιώτερ' ἄν τις δύο θείη τοῦ δεδέσθαι, τέως ἂν ἐκτείσωσι, τοὺς ἁλόντας, καὶ τοῦ καθιστάναι τοὺς αὐτοὺς τούτους ἐγγυητάς, ἀλλὰ μὴ δεῖν; ταῦτα τοίνυν κατηγορεῖ Τιμοκράτης Τιμοκράτους, οὐ Διόδωρος, οὐδ' ἄλλος ὑμῶν οὐδεὶς
65 *τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος. καίτοι τίνος ὑμῖν ἂν ἀποσχέσθαι δοκεῖ λήμματος, ἢ τί ποιεῖν ἂν ὀκνῆσαι κέρδους εἵνεκα, ὅστις ἐναντί' αὐτὸς αὑτῷ νομοθετεῖν ἠξίωσεν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις τῶν νόμων ἐώντων; ἐμοὶ μὲν γὰρ εἵνεκ' ἀναιδείας ὁ τοιοῦτος δοκεῖ πᾶν ἂν ἑτοίμως*

ἔργον ποιῆσαι. ὥσπερ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν περὶ τἄλλα κακούργων τοὺς ὁμολογοῦντας ἄνευ κρίσεως κολάζειν οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὕτω δίκαιον καὶ τούτου, ἐπειδὴ τοὺς νόμους κακουργῶν εἴληπται, μὴ δόντας λόγον μηδ' ἐθελήσαντας ἀκοῦσαι καταψηφίσασθαι· ὡμολόγηκε γὰρ θατέρῳ νόμῳ τόνδε τιθεὶς ἀδικεῖν.

66 Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ παρὰ τούτους [τοὺς νόμους] καὶ παρὰ τοὺς προειρημένους, καὶ μικροῦ δέω παρὰ πάντας εἰπεῖν τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει, τέθηκε τὸν νόμον, οἶμαι δῆλον ἅπασιν ὑμῖν εἶναι. θαυμάζω δ' αὐτοῦ τί καί ποτε τολμήσει λέγειν περὶ τούτων. οὔτε γὰρ ὡς οὐκ ἐναντίος
ἔσθ' ὁ νόμος τοῖς ἄλλοις δεικνύειν ἕξει, οὔθ' ὡς δι' 722
ἀπειρίαν ἰδιώτην αὐτὸν ὄντα τοῦτ' ἔλαθεν δύναιτ' ἂν πεῖσαι· πάλαι γὰρ μισθοῦ καὶ γράφων καὶ νόμους εἰσ-
67 φέρων ὦπται. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἔνεστιν αὐτῷ, ἀδίκημα μὲν εἶναι τὸ πρᾶγμ' ὁμολογῆσαι, συγγνώμης δὲ τυχεῖν ἀξιοῦν· οὐ γὰρ ἄκων οὐδ' ὑπὲρ ἠτυχηκότων, οὐδ' ὑπὲρ συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων αὐτῷ τεθηκὼς φαίνεται τὸν νόμον, ἀλλ' ἑκὼν ὑπὲρ μεγάλ' ἠδικηκότων ὑμᾶς, οὐδὲν προσηκόντων αὐτῷ, πλὴν εἰ συγγενεῖς ὑπολαμβάνειν φησὶν τοὺς μισθουμένους αὐτόν.

68 Ὡς τοίνυν οὐδ' ἐπιτήδειον νόμον ὑμῖν οὐδὲ συμφέροντ' εἰσενήνοχε, τοῦτ' ἤδη πειράσομαι νυνὶ δεικνύειν. οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, δεῖν τὸν ὀρθῶς ἔχοντα νόμον καὶ συνοίσειν μέλλοντα τῷ πλήθει, πρῶτον μὲν ἁπλῶς καὶ πᾶσι γνωρίμως γεγράφθαι, καὶ μὴ τῷ μὲν εἶναι ταυτὶ περὶ αὐτοῦ νομίζειν, τῷ δὲ ταυτί. ἔπειτ' εἶναι δυνατὰς τὰς πράξεις, ἃς δεῖ γίγνεσθαι διὰ τοῦ νόμου· εἰ γὰρ αὖ καλῶς μὲν ἔχοι, μὴ δυνατὸν δέ τι φράζοι, εὐχῆς, οὐ νόμου διαπράτ-
69 τοιτ' ἂν ἔργον. πρὸς δὲ τούτοις μηδενὶ τῶν ἀδικούντων

κατήγορον αὐτὸν αὑτοῦ γεγενῆσθαι. ἵν' οὖν τοῦτ' εἰδῆτε γιγνόμενον, ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ὃν οὗτος ἔθηκεν· ἐγὼ δὲ σιωπήσομαι. λέγε.

63 ΝΟΜΟΣ.

Τιμοκράτης εἶπεν· ὁπόσοι Ἀθηναίων κατ' εἰσαγγελίαν ἐκ τῆς βουλῆς ἢ νῦν εἰσιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἢ τὸ λοιπὸν κατατεθῶσι, καὶ μὴ παραδοθῇ ἡ κατάγνωσις αὐτῶν τοῖς θεσμοθέταις ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ κατὰ πρυτανείαν κατὰ τὸν εἰσαγγελτικὸν νόμον, δεδόχθαι τοῖς νομοθέταις εἰσάγειν τοὺς ἕνδεκα εἰς τὸ δικαστήριον τριάκονθ' ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν παραλάβωσιν, ἐὰν μή τι δημοσίᾳ κωλύῃ, ἐὰν δὲ μή, ὅταν πρῶτον οἷόν τ' ᾖ. κατηγορεῖν δ' Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δ' ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία περὶ αὐτοῦ ὅ τι ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι. ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω 721
τέως ἂν ἐκτείσῃ ὅ τι ἂν αὐτοῦ καταγνωσθῇ.

64 Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες δικασταί; λέγ' αὐτοῖς αὐτὸ τοῦτο πάλιν.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτείσῃ.

Πέπαυσο. ἔστιν οὖν ὅπως ἐναντιώτερ' ἄν τις δύο θείη τοῦ δεδέσθαι, τέως ἂν ἐκτείσωσι, τοὺς ἁλόντας, καὶ τοῦ καθιστάναι τοὺς αὐτοὺς τούτους ἐγγυητάς, ἀλλὰ μὴ δεῖν; ταῦτα τοίνυν κατηγορεῖ Τιμοκράτης Τιμοκράτους, οὐ Διόδωρος, οὐδ' ἄλλος ὑμῶν οὐδεὶς
65 τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος. καίτοι τίνος ὑμῖν ἂν ἀποσχέσθαι δοκεῖ λήμματος, ἢ τί ποιεῖν ἂν ὀκνῆσαι κέρδους εἵνεκα, ὅστις ἐναντί' αὐτὸς αὑτῷ νομοθετεῖν ἠξίωσεν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις τῶν νόμων ἐώντων; ἐμοὶ μὲν γὰρ εἵνεκ' ἀναιδείας ὁ τοιοῦτος δοκεῖ πᾶν ἂν ἑτοίμως

ἔργον ποιῆσαι. ὥσπερ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν περὶ τἄλλα κακούργων τοὺς ὁμολογοῦντας ἄνευ κρίσεως κολάζειν οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὕτω δίκαιον καὶ τούτου, ἐπειδὴ τοὺς νόμους κακουργῶν εἴληπται, μὴ δόντας λόγον μηδ' ἐθελήσαντας ἀκοῦσαι καταψηφίσασθαι· ὡμολόγηκε γὰρ θατέρῳ νόμῳ τόνδε τιθεὶς ἀδικεῖν.

66 Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ παρὰ τούτους [τοὺς νόμους] καὶ παρὰ τοὺς προειρημένους, καὶ μικροῦ δέω παρὰ πάντας εἰπεῖν τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει, τέθηκε τὸν νόμον, οἶμαι δῆλον ἅπασιν ὑμῖν εἶναι. θαυμάζω δ' αὐτοῦ τί καί ποτε τολμήσει λέγειν περὶ τούτων. οὔτε γὰρ ὡς οὐκ ἐναντίος ἔσθ' ὁ νόμος τοῖς ἄλλοις δεικνύειν ἕξει, οὔθ' ὡς δι' 722
ἀπειρίαν ἰδιώτην αὐτὸν ὄντα τοῦτ' ἔλαθεν δύναιτ' ἂν πεῖσαι· πάλαι γὰρ μισθοῦ καὶ γράφων καὶ νόμους εἰσ-
67 φέρων ὦπται. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἔνεστιν αὐτῷ, ἀδίκημα μὲν εἶναι τὸ πρᾶγμ' ὁμολογῆσαι, συγγνώμης δὲ τυχεῖν ἀξιοῦν· οὐ γὰρ ἄκων οὐδ' ὑπὲρ ἠτυχηκότων, οὐδ' ὑπὲρ συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων αὐτῷ τεθηκὼς φαίνεται τὸν νόμον, ἀλλ' ἑκὼν ὑπὲρ μεγάλ' ἠδικηκότων ὑμᾶς, οὐδὲν προσηκόντων αὐτῷ, πλὴν εἰ συγγενεῖς ὑπολαμβάνειν φησὶν τοὺς μισθουμένους αὐτόν.

68 Ὡς τοίνυν οὐδ' ἐπιτήδειον νόμον ὑμῖν οὐδὲ συμφέροντ' εἰσενήνοχε, τοῦτ' ἤδη πειράσομαι νυνὶ δεικνύειν. οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, δεῖν τὸν ὀρθῶς ἔχοντα νόμον καὶ συνοίσειν μέλλοντα τῷ πλήθει, πρῶτον μὲν ἁπλῶς καὶ πᾶσι γνωρίμως γεγράφθαι, καὶ μὴ τῷ μὲν εἶναι ταυτὶ περὶ αὐτοῦ νομίζειν, τῷ δὲ ταυτί. ἔπειτ' εἶναι δυνατὰς τὰς πράξεις, ἃς δεῖ γίγνεσθαι διὰ τοῦ νόμου· εἰ γὰρ αὖ καλῶς μὲν ἔχοι, μὴ δυνατὸν δέ τι φράζοι, εὐχῆς, οὐ νόμου διαπράτ-
69 τοιτ' ἂν ἔργον. πρὸς δὲ τούτοις μηδενὶ τῶν ἀδικούντων

*φαίνεσθαι μηδεμίαν διδόντα ῥᾳστώνην. εἰ γὰρ δημο-
τικόν τις ὑπείληφεν τὸ πράους εἶναι τοὺς νόμους, τίσιν
τοῦτο προσεξεταζέτω, κἄνπερ ὀρθῶς βούληται σκοπεῖν,
εὑρήσει τοῖς κρίνεσθαι μέλλουσιν, οὐ τοῖς ἐξεληλεγμέ-
νοις· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄδηλον εἴ τις ἔστ' ἀδίκως δια-
βεβλημένος, τοῖς δ' οὐδὲ λόγος λείπεται τὸ μὴ οὐ πο-
70 νηροῖς εἶναι. τούτων τοίνυν ὧν διεξελήλυθ' ἐγὼ νυνί,
οὐδ' ὁτιοῦν οὗτος ἔχων ὁ νόμος φανήσεται, τἀναντία
δ' ἑξῆς πάντα. πολλαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἔχοι τοῦτο
διδάσκειν, μάλιστα δὲ τὸν νόμον αὐτὸν ὃν τέθηκε* 723
*διεξιών. ἔστι γὰρ οὐ τὸ μὲν αὐτοῦ καλῶς κείμενον,
τὸ δ' ἡμαρτημένον, ἀλλ' ὅλος ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τῆς πρώ-
της συλλαβῆς μέχρι τῆς τελευταίας, ἐφ' ὑμῖν κεῖται.
71 λαβὲ δ' αὐτοῖς τὴν γραφὴν αὐτήν, καὶ μέχρι τοῦ πρώ-
του μέρους ἀνάγνωθι τὸν νόμον· ῥᾷστα γὰρ οὕτως
ἐγώ τε διδάξω καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθ' ἃ λέγω.*

ΝΟΜΟΣ.

Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης πρυτανείας, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, τῶν προέδρων ἐπεψήφιζεν Ἀριστοκλῆς Μυρρινούσιος, Τιμοκράτης εἶπε· καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστῆσαι.

72 *Ἐπίσχες· αὐτίκα γὰρ καθ' ἕκαστον ἀναγνώσῃ. τουτὶ πάντων ὦ ἄνδρες δικασταὶ τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ σχεδόν ἐστι δεινότατον. οἶμαι γὰρ οὐδ' ἂν ἕν' ἀνθρώπων ἄλλον τολμῆσαι, νόμον εἰσφέροντ' ἐπὶ τῷ χρῆσθαι τοὺς πολίτας αὐτῷ, τὰς κατὰ τοὺς πρότερον κυρίους νόμους κρίσεις γεγενημένας ἐπιχειρῆσαι λύειν. τοῦτο τοίνυν οὑτοσὶ Τιμοκράτης ἀναιδῶς καὶ*

οὐδ' ἀποκρυψάμενος πεποίηκε, γράψας διαῤῥήδην „καὶ
εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται
κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προσ-
73 τιμηθῇ“. περὶ μὲν δὴ τῶν μελλόντων εἴ τι δίκαιον
ἔπεισεν ὑμᾶς, οὐκ ἂν ἠδίκει· περὶ δ' ὧν δικαστήριον
ἔγνωκε καὶ τέλος ἔσχηκε, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ νόμον 724
εἰσφέρων δι' οὗ ταῦτα λυθήσεται; ὥσπερ ἂν εἴ τις
ἐάσας κύριον τὸν τούτου γενέσθαι νόμον, γράψει' ἕτε-
ρον τοιόνδε „καὶ εἴ τινες, ὠφληκότες χρήματα καὶ δε-
σμοῦ προστετιμημένον αὐτοῖς, ἐγγυητὰς κατέστησαν
κατὰ τὸν νόμον, μὴ εἶναι τὴν διεγγύησιν αὐτοῖς, μηδὲ
74 τὸ λοιπὸν ἐξεγγυᾶν μηδένα“. ἀλλ' οὔτε ταῦτα ποιή-
σειεν ἂν οὐδεὶς ὑγιαίνων οἶμαι, σύ τ' ἐκεῖνα λύων
ἠδίκεις. χρῆν γὰρ αὐτὸν, εἰ τὸ πρᾶγμ' ἐνόμιζεν δί-
καιον, ἐπὶ τοῖς ὕστερον γενησομένοις θεῖναι τὸν νό-
μον, καὶ μὴ συνενεγκόντ' εἰς ταὐτὸν τὰ μέλλοντα τοῖς
παρεληλυθόσιν καὶ τὰ μὴ δῆλα τοῖς φανεροῖς ἀδική-
μασιν, εἶτ' ἐπὶ πᾶσι γράψαι τὴν αὐτὴν γνώμην. πῶς
γὰρ οὐ δεινὸν τῶν αὐτῶν ἠξιωκέναι δικαίων τοὺς ἐξε-
ληλεγμένους ἀδικοῦντας τὴν πόλιν πρότερον, καὶ τοὺς
μηδ' εἰ κρίσεως ἄξιον ἐργάσονταί τι δήλους;

75 Καὶ μὴν κἀκεῖθεν ἴδοι τις ἂν ὡς δεινὸν πεποίηκε
τὸ θεῖναι περὶ τῶν παρεληλυθότων τὸν νόμον, εἰ λο-
γίσαιτο παρ' αὐτῷ τί ποτ' ἐστὶν ᾧ νόμος ὀλιγαρχίας
διαφέρει, καὶ τί δή ποθ' οἱ μὲν ὑπὸ νόμων ἐθέλοντες
ἄρχεσθαι σώφρονες καὶ χρηστοὶ νομίζονται, οἱ δ' ὑπὸ
76 τῶν ὀλιγαρχιῶν ἄνανδροι καὶ δοῦλοι. εὕροι γὰρ ἂν
ὡς ἀληθῶς τοῦτο προχειρότατον, ὅτι τῶν μὲν ἐν ταῖς
ὀλιγαρχίαις ἕκαστος καὶ τὰ πεπραγμένα λῦσαι καὶ περὶ
τῶν μελλόντων ἂν αὐτῷ δοκῇ προστάξαι κύριός ἐστιν,
οἱ δὲ νόμοι περὶ τῶν μελλόντων ἃ χρὴ γίγνεσθαι

*φράζουσι, μετὰ τοῦ πεῖσαι τεθέντες ὡς συνοίσουσιν
τοῖς χρωμένοις. Τιμοκράτης τοίνυν ἐν δημοκρατουμένῃ
τῇ πόλει νομοθετῶν, τὴν ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας ἀδικίαν εἰς
τὸν αὑτοῦ νόμον μετήνεγκε, καὶ περὶ τῶν παρεληλυ-* 725
*θότων αὑτὸν κυριώτερον τῶν καταγνόντων δικαστῶν
ἠξίωσε ποιῆσαι.*

77 *Καὶ οὐ τοῦτο μόνον πεποίηκεν ὑβριστικόν, ἀλλὰ
καὶ γέγραπται, „ἢ τὸ λοιπὸν ἐάν τινι προστιμηθῇ δε-
σμοῦ, εἶναι καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐκτεί-
σειν, ἀφεῖσθαι“. καίτοι χρῆν αὐτόν, εἰ τὸ δεδέσθαι
δεινὸν ἡγεῖτο, μηδενὶ προστιμᾶν ὃς ἂν ὑμῖν ἐγγυητὰς
καθιστῇ δεσμοῦ νομοθετῆσαι, μὴ προλαβόντα κατε-
γνωκότας ὑμᾶς τὸν δεσμόν, μηδ' ἐχθρῶς διαθέντα πρὸς
ὑμᾶς τὸν ἡλωκότα, τηνικαῦτα ποιεῖν τὴν ἐξεγγύησιν.
νυνὶ δ', ὥσπερ ἐνδεικνύμενος, ὅτι, ἂν ὑμῖν δοκῇ δε-
δέσθαι τιν', αὐτὸς ἀφήσει, τοῦτον τὸν τρόπον τὸν*
78 *νόμον εἰσήνεγκεν. ἆρ' οὖν τῳ δοκεῖ συμφέρειν τῇ
πόλει τοιοῦτος νόμος, ὃς δικαστηρίου γνώσεως αὐτὸς
κυριώτερος ἔσται, καὶ τὰς τῶν ὀμωμοκότων γνώμας
τοῖς ἀνωμότοις προστάξει λύειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι.
φαίνεται τοίνυν ὁ τούτου νόμος ταῦτ' ἔχων ἀμφότερα.
ὥστ' εἴπερ ὑμῶν ἑκάστῳ μέλει τι τῆς πολιτείας, καὶ
δεῖν οἴεται κυρίαν εἶναι τὴν αὑτοῦ γνώμην περὶ ὧν
ἂν ὀμωμοκὼς ψηφίσηται, λυτέος καὶ οὐκ ἐατέος οὗτος
ὁ τοιοῦτος νόμος κύριος νυνὶ γενέσθαι.*

79 *Οὐ τοίνυν ἀπέχρησεν αὐτῷ τὰ δικαστήρι' ἄκυρα
ποιῆσαι τῶν προστιμημάτων, ἀλλ' οὐδ' ἃ δίκαι' ὡρί-
σατ' αὐτὸς ἐν τῷ νόμῳ καὶ προσέταξε τοῖς ὠφληκόσιν,
οὐδὲ ταῦθ' ἁπλῶς οὐδ' ἀδόλως φανήσεται γεγραφώς,
ἀλλ' ὡς ἂν μάλιστά τις ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι καὶ παρα-
κρούσασθαι βουλόμενος. σκέψασθε γὰρ ὡς γέγραφεν.*

„Τιμοκράτης εἶπεν“ φησί, „καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόν-
των τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ 726
ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ
ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστῆσαι, οὓς ἂν ὁ
80 δῆμος χειροτονήσῃ, ἦ μὴν ἐκτείσειν“. ἐνθυμεῖσθ' ἀπὸ
τοῦ δικαστηρίου καὶ τῆς καταγνώσεως οἷ διεπήδησεν.
ἐπὶ τὸν δῆμον, ἐκκλέπτων τὸν ἠδικηκότα καὶ τὴν παρά-
δοσιν αὐτοῦ τὴν τοῖς ἕνδεκα. τίς γὰρ ἀρχὴ παραδώσει
τὸν ὀφλόντα; τίς [τῶν ἕνδεκα] παραλήψεται; κελεύον-
τος μὲν [τούτου] ἐν τῷ δήμῳ καθιστάναι τοὺς ἐγγυη-
τάς, ἀδυνάτου δ' ὄντος αὐθημερὸν ἐκκλησίαν ἅμα καὶ
δικαστήριον γενέσθαι, οὐδαμοῦ δ' ἐπιτάττοντος φυλάτ-
81 τειν τέως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητάς. καίτοι τί ποτ'
ἦν δι' ὃ προσγράψαι σαφῶς ὤκνησε „τὴν δ' ἀρχὴν τὸν
ὀφλόντα φυλάττειν τέως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητάς“;
πότερ' οὐχὶ δίκαιον; εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἂν φήσαιτε.
ἀλλ' ἐναντίον ἦν τινι τοῦτο νόμῳ; οὔκ, ἀλλὰ μόνον
κατὰ τοὺς νόμους. τί ποτ' οὖν ἦν; οὐδὲν ἂν ἄλλο τις
εὕροι, πλὴν ὅτι οὐχ ὅπως δώσουσι δίκην ὧν ἂν ὑμεῖς
καταγνῶτ' ἐσκόπει, ἀλλ' ὅπως μή.

82 Εἶτα πῶς γέγραπται μετὰ ταῦτα; „καθιστάναι τοὺς
ἐγγυητὰς ἦ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὦφλεν“. ἐν-
ταυθὶ πάλιν τῶν ἱερῶν μὲν χρημάτων τὴν δεκαπλα-
σίαν ὑφῄρηται, τῶν δ' ὁσίων, ὁπόσ' ἐν τῷ νόμῳ δι-
πλασιάζεται, τὸ ἥμισυ. πῶς δὴ τοῦτο ποιεῖ; γράψας
ἀντὶ μὲν τοῦ τιμήματος τὸ ἀργύριον, ἀντὶ δὲ τοῦ „τὸ
83 γιγνόμενον“, „ὃ ὦφλεν“. διαφέρει δὲ τί; εἰ μὲν ἔγραψε
καθιστάναι τοὺς ἐγγυητὰς ἦ μὴν ἐκτείσειν τὸ τίμημα
τὸ γιγνόμενον, προσπεριειλήφει τοὺς νόμους ἄν, καθ'
οὓς τὰ μὲν δεκαπλᾶ, τὰ δὲ καὶ διπλᾶ γίγνεται τῶν 727
ὀφλημάτων· ὥστ' ἐκ τούτων ἦν ἀνάγκη τοῖς ὀφλοῦσιν

τὸ γεγραμμένον τ' ἐκτίνειν, καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων προσούσας ζημίας καταβάλλειν. νῦν δ' ἐν τῷ γράψαι „τὴν κατάστασιν εἶναι τῶν ἐγγυητῶν ἦ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὦφλεν", ἐκ τῆς λήξεως καὶ τῶν γραμμάτων, ἐφ' οἷς ἕκαστος εἰσήχθη, ποιεῖ τὴν ἔκτεισιν, ἐν οἷς πᾶσιν ἁπλοῦν ὅ τις ὦφλεν ἀργύριον γέγραπται.

84 Μετὰ ταῦτα τοίνυν τηλικοῦτο πρᾶγμ' ἀνελὼν ἐν τῇ τῶν ῥημάτων μεταθέσει, προσέγραψε „τοὺς δὲ προέδρους ἐπιχειροτονεῖν ἐπάναγκες, ὅταν τις καθιστάναι βούληται", παρὰ πάντα τὸν νόμον οἰόμενος δεῖν σῴζειν τὸν ἠδικηκότα καὶ τὸν ἐν ὑμῖν ἡλωκότα. δοὺς γὰρ ὅταν βούληται τὴν κατάστασιν αὐτῷ τῶν ἐγγυητῶν, ἐπ' ἐκείνῳ πεποίηκε μηδέποτ' ἐκτεῖσαι μηδὲ δεθῆναι.
85 τίς γὰρ οὐ πoριεῖται φαύλους ἀνθρώπους, οὓς ὅταν ὑμεῖς ἀποχειροτονήσητ' ἀπηλλάξεται; ἐὰν γάρ τις ὡς οὐ καθιστάντα τοὺς ἐγγυητὰς ἀξιοῖ δεδέσθαι, φήσει καὶ καθιστάναι καὶ καταστήσειν, καὶ δείξει τὸν τούτου νόμον, ὃς καθιστάναι μὲν ὅταν βούληται κελεύει, φυλάττειν δὲ τέως οὐ λέγει, οὐδ', ἂν ἀποχειροτονήσηθ' ὑμεῖς τοὺς ἐγγυητάς, προστάττει δεδέσθαι, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ὥσπερ ἀλεξιφάρμακόν ἐστι τοῖς ἀδικεῖν βουλομένοις.

86 „Τῷ δὲ καταστήσαντι" φησὶ „τοὺς ἐγγυητάς, ἐὰν ἀποδιδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον". πάλιν ἐνταῦθ' ἐπέμειν' ἐπὶ τοῦ κακουργήματος, ὃ μικρῷ πρότερον εἶπον, καὶ οὐκ ἐπελάθετο, οὐδ' ἔγραψε τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ τὸ ἀργύριον ὃ ὦφλεν, ἐὰν ἀποδιδῷ, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. 728

87 „Ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τἀργύριον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δ' ἐγγυητῶν δημοσίαν εἶναι τὴν

οὐσίαν.“ ἐν δὴ τῷ τελευταίῳ τούτῳ παντελῶς αὐτὸς αὑτοῦ κατήγορος, ὡς ἀδικεῖ, γεγονὼς φανήσεται. οὐ γὰρ ὅλως τὸ δεδέσθαι τινὰ τῶν πολιτῶν αἰσχρὸν ἢ δεινὸν νομίσας ἀπεῖπε μὴ δεῖν, ἀλλὰ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ τὸν ἠδικηκότ' ἐνῆν παρόντα λαβεῖν, ἐκκλέψας τοὔνομα μὲν τῆς τιμωρίας ἔλιπεν τοῖς ἀδικουμένοις ὑμῖν, τὸ δ' ἔργον ἀφείλετο. καὶ παρ' ἀκόντων ἔδωκ' ἄφεσιν τοῖς τὰ ὑμέτερ' ἀξιοῦσιν ἔχειν βίᾳ, καὶ μόνον οὐ προσέγραψε δίκην ἐξεῖναι λαχεῖν αὐτῷ κατὰ τῶν δικαστῶν τῶν προστιμησάντων τοῦ δεσμοῦ.

88 *Ὁ δὲ, πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν ὧν ἐν τῷ νόμῳ τέθηκε, μάλιστ' ἄξιόν ἐστ' ἀγανακτῆσαι, βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. δι' ὅλου γὰρ τοῦ νόμου τῷ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητὰς ἅπαντα λέγει, τῷ δὲ μὴ καθιστάντι μήτε βελτίους μήτε χείρους, μηδ' ὅλως προσέχοντι τὸν νοῦν ὑμῖν, οὐδεμίαν οὔτε δίκην οὔτε τιμωρίαν προσγέγραφεν, ἀλλ' ἄδειαν πεποίηκε τοσαύτην, ὅσην οἷόν τε γενέσθαι πλείστην. καὶ γὰρ τὸν χρόνον ὃν διώρισε, τὴν ἐνάτην πρυτανείαν, τῷ καταστήσαντι λέγει τοὺς ἐγγυητάς.*
89 *γνοίη δ' ἄν τις ἐκεῖθεν· προσέγραψε δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν τὴν τῶν ἐγγυητῶν, ἂν μή τις ἐκτείσῃ· τοῦ δὲ μὴ καταστήσαντος οὐκ ἔνι δήπουθεν ὑπάρχειν ἐγγυητάς. καὶ τοῖς μὲν προέδροις, οἳ κεκληρωμένοι καθίζουσιν ἐξ ὑμῶν, ἐπάναγκες ἐποίησεν, ὅταν καθιστῇ τις, δέχεσθαι· τοῖς δ' ἀδικοῦσι τὴν πόλιν οὐδεμίαν προσέγραψεν ἀνάγκην, ἀλλ' ὥσπερ εὐεργέταις αἵρεσιν αὐτοῖς ἔδωκεν εἰ χρὴ δοῦναι δίκην ἢ μή.* 729

90 *Καίτοι πῶς ἂν ἀσυμφορώτερος ὑμῖν τούτου γένοιτο νόμος, ἢ κάκιον ἔχων; ὃς πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου κριθέντων ἐναντία τοῖς ὑφ' ὑμῶν ἐγνωσμένοις προστάττει, δεύτερον δὲ περὶ*

τῶν μελλόντων κριθήσεσθαι προστιμᾶν κελεύων τοὺς
δικαστὰς τοὺς ὀμωμοκότας, ἄκυρα τὰ προστιμήματα
ποιεῖ, πρὸς δὲ τούτοις ἐπιτίμους τοὺς ὀφείλοντας οὐ
τὰ προσήκοντ' ἐκτίνοντας καθίστησιν, ὅλως δ' ἐπιδεί-
κνυσι μάτην ὀμνύντας, τιμῶντας, δικάζοντας, ὀργιζο-
μένους, ἅπαντα ποιοῦντας ὑμᾶς. ἐγὼ μὲν γάρ, εἰ
Κριτίας ὁ γενόμενος τῶν τριάκοντ' εἰσέφερεν τὸν νό-
μον, οὐκ ἂν ἄλλον τρόπον οἶμαι γράψαντ' εἰσενεγκεῖν
ἢ τοῦτον.

91 Ὅτι τοίνυν ὅλην συγχεῖ τὴν πολιτείαν καὶ κατα-
λύει πάντα τὰ πράγμαθ' ὁ νόμος, καὶ πολλὰς φιλοτι-
μίας περιαιρεῖται τῆς πόλεως, καὶ τοῦτο ῥᾳδίως ὑμᾶς
νομίζω μαθήσεσθαι. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι σῴζε-
ται πολλάκις ἡμῶν ἡ πόλις διὰ τὰς στρατείας καὶ τὰς
ναυτικὰς καὶ τὰς πεζάς, καὶ πολλὰ καὶ καλὰ πολλάκις
ἤδη διεπράξασθε καὶ σώσαντές τινας καὶ τιμωρησά-
92 μενοι καὶ διαλλάξαντες. πῶς οὖν ἀνάγκη ταῦτα διοι-
κεῖν ἐστί; διὰ ψηφισμάτων καὶ νόμων τοῖς μὲν εἰσ-
φέρειν ἐπιτάττοντας, τοὺς δὲ τριηραρχεῖν κελεύοντας,
τοὺς δὲ πλεῖν, τοὺς δ' ἕκαστα ποιεῖν ὧν δεῖ. οὐκοῦν
ταῦθ' ὅπως γίγνηται, δικαστήρια πληροῦτε καὶ κατα-
γιγνώσκετε δεσμὸν τῶν ἀκοσμούντων. σκέψασθε δὴ
τὸν τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ τούτου νόμον, ὡς λυμαίνεται
93 ταῦτα καὶ διαφθείρει. γέγραπται γὰρ δήπου [ἐν τῷ
νόμῳ αὐτοῦ], „καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων προστετί- 730
μηται δεσμοῦ ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι κατα-
στήσαντι ἐγγυητάς, ἦ μὴν ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας
ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ“. τίς οὖν
πόρος ἔσται; τίν' ἀποσταλήσεται τρόπον ἡ στρατιά;
πῶς τὰ χρήματ' εἰσπράξομεν, ἂν ἕκαστος οὐφλισκάνων
ἐγγυητὰς καθιστῇ κατὰ τὸν τούτου νόμον, ἀλλὰ μὴ τὸ

94 προσῆκον ποιῇ; ἐροῦμεν νὴ Δία τοῖς Ἕλλησι „Τιμο-
κράτους νόμος ἐστὶ παρ' ἡμῖν· ἀναμείνατ' οὖν τὴν
ἐνάτην πρυτανείαν· εἶτα τότ' ἔξιμεν·“ τοῦτο γὰρ λοι-
πόν. ἂν δ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀμύνεσθαι δέῃ, ἆρά γ'
οἴεσθε τοὺς ἐχθροὺς τὰς τῶν παρ' ἡμῖν πονηρῶν δια-
δύσεις καὶ κακουργίας ἀναμενεῖν; ἢ τὴν πόλιν, αὑτὴν
ἐμποδίζοντας νόμους εἰ θήσεται καὶ τἀναντία τῶν συμ-
φερόντων λέγοντας, δυνήσεσθαί τι ποιῆσαι τῶν δεόν-
95 των; ἀλλ' ἀγαπητὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ πάντων
καλῶς ἐχόντων ἡμῖν, καὶ μηδενὸς ὄντος τοιούτου νό-
μου, κρατοῖμεν τῶν ἐχθρῶν καὶ ταῖς ὀξύτησι δυναί-
μεθα καὶ τοῖς τοῦ πολέμου καιροῖς ἀκολουθεῖν καὶ
μηδενὸς ὑστερίζειν. ἀλλὰ μὴν εἰ φαίνει τοιοῦτον τε-
θηκὼς νόμον, ὃς τὰ τοιαῦτα λυμαίνεται, δι' ὧν ἡ πόλις
καὶ σεμνὴ καὶ λαμπρὰ παρὰ πᾶσι καθέστηκε, πῶς οὐχὶ
δικαίως ὁτιοῦν ἂν πάθοις;
96 Ἔτι τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν διοίκησιν
ἀναιρεῖ, τήν θ' ἱερὰν καὶ τὴν ὁσίαν. ὡς δ', ἐγὼ
φράσω. ἔστιν ὑμῖν κύριος νόμος, καλῶς εἴπερ τις καὶ
ἄλλος κείμενος, τοὺς ἔχοντας τά θ' ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια
χρήματα καταβάλλειν εἰς τὸ βουλευτήριον, εἰ δὲ μή,
τὴν βουλὴν αὐτοὺς εἰσπράττειν χρωμένην τοῖς νόμοις
97 τοῖς τελωνικοῖς. διὰ τοίνυν τοῦ νόμου τούτου διοι-
κεῖται τὰ κοινά· τὰ γὰρ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς 731
θυσίας καὶ τὴν βουλὴν καὶ τοὺς ἱππέας καὶ τἄλλα χρή-
ματ' ἀναλισκόμενα, οὗτός ἐσθ' [ὁ νόμος] ὁ ποιῶν προσ-
ευπορεῖσθαι. οὐ γὰρ ὄντων ἱκανῶν τῶν ἐκ τῶν τελῶν
χρημάτων τῇ διοικήσει, τὰ προσκαταβλήματ' ὀνομαζό-
μενα διὰ τὸν τοῦ νόμου τούτου φόβον καταβάλλεται.
98 πῶς οὖν οὐχ ἅπαντ' ἀνάγκη καταλυθῆναι τὰ τῆς πό-
λεως, ὅταν αἱ μὲν τῶν τελῶν καταβολαὶ μὴ ὦσ' ἱκαναὶ

τῇ διοικήσει, ἀλλ' ἐνδέῃ πολλῶν, καὶ μηδὲ ταῦτ' ἀλλ'
ᾖ περὶ λήγοντα τὸν ἐνιαυτὸν ᾗ λαβεῖν, τὰ δὲ προσ-
καταβλήματα τοὺς μὴ τιθέντας μὴ ᾖ κυρία δεῖν ἡ
βουλὴ [μηδὲ τὰ δικαστήρια], ἀλλὰ καθιστῶσιν ἐγγυη-
99 τὰς ἄχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας; τὰς δ' ὀκτὼ τί ποιή-
σομεν; εἰπὲ Τιμόκρατες· οὐ σύνιμεν καὶ βουλευσόμεθ',
ἄν τι δέῃ; εἶτ' ἔτι δημοκρατησόμεθα; οὐ δικάσει τὰ
δικαστήρια τάς τ' ἰδίας καὶ τὰς δημοσίας; καὶ τίς
ὑπάρξει τοῖς ἀδικουμένοις ἀσφάλεια; οὐκ εἴσεισιν ἡ
βουλὴ καὶ διοικήσει τὰ ἐκ τῶν νόμων; καὶ τί λοιπὸν
ἔσθ' ἡμῖν ἀλλ' ἢ καταλελύσθαι; ἀλλὰ νὴ Δί' ἀμισθεὶ
ταῦτα ποιήσομεν; καὶ πῶς οὐ δεινὸν, εἰ διὰ τὸν νόμον,
ὃν σὺ τέθηκας μισθὸν λαβὼν, ἄμισθος ὁ δῆμος καὶ
100 ἡ βουλὴ καὶ τὰ δικαστήρι' ἔσται; χρῆν γὰρ τοῦτό γέ
σ' ὦ Τιμόκρατες προσγράψαι τῷ νόμῳ, οὗπερ ἐποίεις
κατὰ τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἐγγυητῶν τὰς πράξεις κατὰ
τοὺς ὑπάρχοντας νόμους, „καὶ εἰ κατά τινων ἐν ἄλλῳ
τινὶ νόμῳ ἢ ψηφίσματι τὰς αὐτὰς εἴρηται πράξεις ὧν
ὀφείλουσιν εἶναι, ἃς περὶ τῶν τελωνῶν, καὶ κατὰ τού-
των εἶναι τὰς πράξεις κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους.“
101 νῦν δὲ κύκλῳ φεύγων τοὺς νόμους τοὺς τελωνικούς, 732
ὅτι τὸ ψήφισμα τὸ Εὐκτήμονος εἴρηκε πράττειν τοὺς
ὠφληκότας κατὰ τούτους τοὺς νόμους, διὰ ταῦτ' οὐ
προσέγραψε τοῦτο. ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου τὴν μὲν
ὑπάρχουσαν τιμωρίαν λύσας κατὰ τῶν τὰ τῆς πόλεως
ἐχόντων, ἑτέραν δ' οὐ γράψας πάντα τὰ πράγματ'
ἀναιρεῖ, δῆμον, ἱππέας, βουλὴν, ἱέρ', ὅσια· ἀνθ' ὧν,
ἄνπερ ὑμεῖς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σωφρονῆτε, κολασθεὶς
καὶ δοὺς ἀξίαν δίκην τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γενήσε-
ται μὴ τιθέναι τοιούτους νόμους.

102 Οὐ τοίνυν μόνον τὰ δικαστήρι' ἄκυρα ποιεῖ τῶν

προστιμημάτων, τοῖς ἀδικοῦσι τὰ κοινὰ δίδωσιν ἄδειαν,
τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως στρατείας λυμαίνεται, τὴν διοί-
κησιν καταλύει, ἀλλὰ καὶ τοῖς κακούργοις καὶ τοῖς
πατραλοίαις καὶ τοῖς ἀστρατεύτοις βοηθοῦντα τέθηκε
τὸν νόμον· τὰς γὰρ ὑπαρχούσας ἐκ τῶν νῦν κυρίων
103 νόμων τιμωρίας καταλύει. λεγόντων γὰρ τῶν νόμων
οὓς ἔθηκε Σόλων, οὐδὲν ὅμοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης,
ἄν τις ἁλῷ κλοπῆς καὶ μὴ τιμηθῇ θανάτου, προστιμᾶν
αὐτῷ δεσμόν, κἄν τις ἁλοὺς τῆς κακώσεως τῶν γονέων
εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλῃ, δεδέσθαι, κἂν ἀστρατείας τις
ὄφλῃ καί τι τῶν αὐτῶν τοῖς ἐπιτίμοις ποιῇ, καὶ τοῦτον
δεδέσθαι, Τιμοκράτης ἅπασι τούτοις ἄδειαν ποιεῖ, τῇ
104 καταστάσει τῶν ἐγγυητῶν τὸν δεσμὸν ἀφαιρῶν. ὥστ'
ἔμοιγε δοκεῖ (καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον εἶναι τὸ ῥη-
θησόμενον δόξει, λέξω καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι) κατὰ
τοῦτό γ' αὔτ' ἄξιον αὐτὸν εἶναι θανάτῳ ζημιῶσαι,
ἵν' ἐν Ἅιδου τοῖς ἀσεβέσιν θῇ τοῦτον τὸν νόμον,
ἡμᾶς δὲ τοὺς ζῶντας τοῖσδε τοῖς ὁσίοις καὶ δικαίοις
ἐᾷ τὸ λοιπὸν χρῆσθαι. ἀνάγνωθι δὲ καὶ τούτους τοὺς 738
νόμους.

ΝΟΜΟΙ ΚΛΟΠΗΣ, ΚΑΚΩΣΕΩΣ ΓΟΝΕΩΝ, ΑΣΤΡΑΤΕΙΑΣ.

105 Ὅ τι ἄν τις ἀπολέσῃ, ἐὰν μὲν αὐτὸ λάβῃ, τὴν διπλα-
σίαν καταδικάζειν, ἐὰν δὲ μή, τὴν δεκαπλασίαν πρὸς τοῖς
ἐπαιτίοις. δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ τὸν πόδα πένθ'
ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία. προσ-
τιμᾶσθαι δὲ τὸν βουλόμενον, ὅταν περὶ τοῦ τιμήματος
ᾖ. — Ἐὰν δέ τις ἀπαχθῇ, τῶν γονέων κακώσεως ἡλω-
κώς, ἢ ἀστρατείας, ἢ προειρημένον αὐτῷ τῶν νομίμων
εἴργεσθαι, εἰσιὼν ὅποι μὴ χρή, δησάντων αὐτὸν οἱ ἕν-
δεκα καὶ εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν, κατηγορείτω δὲ ὁ
βουλόμενος οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δ' ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία ὅ

τι χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτεῖσαι. ἐὰν δ' ἀργυρίου τι-
μηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτείσῃ.

106 Ὅμοιός γ', οὐ γάρ; ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Σόλων
νομοθέτης καὶ Τιμοκράτης. ὁ μέν γε καὶ τοὺς ὄντας
βελτίους ποιεῖ καὶ τοὺς μέλλοντας ἔσεσθαι· ὁ δὲ καὶ
τοῖς γεγενημένοις πονηροῖς, ὅπως μὴ δώσουσι δίκην,
ὁδὸν δείκνυσι, καὶ τοῖς οὖσιν ὅπως ἄδεια γενήσεται
κακουργεῖν εὑρίσκει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι, τοὺς
ἐξ ἁπάντων τῶν χρόνων πονηρούς, ὅπως ἔσονται σῷοι
107 καὶ μηδὲν πείσονται, παρασκευάζων. καίτοι τίν' ἂν
ἀξίαν σὺ δοίης δίκην, ἢ τί παθὼν ἂν τὰ προσήκοντ'
εἴης πεπονθώς, ὅς, τὰ μὲν ἄλλ' ἐῶ, ἀλλὰ τοὺς τῷ γήρᾳ
βοηθοὺς λυμαίνει, οἳ καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι [τοὺς
παῖδας] τοὺς γονέας τρέφειν, καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωσιν,
ὅπως τῶν νομιζομένων τύχωσι, παρασκευάζουσιν; ἢ
πῶς οὐ κάκιστος ἁπάντων ἀνθρώπων δικαίως ἂν νο- 734
μίζοι', ὅστις, ὦ κατάρατε, περὶ πλείονος φαίνῃ τοὺς
κλέπτας καὶ τοὺς κακούργους καὶ τοὺς ἀστρατεύτους
τῆς πατρίδος ποιούμενος, καὶ διὰ τούτους καθ' ἡμῶν
νόμον τίθης;

108 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ἃ ὑπεσχόμην ἐν ἀρχῇ τοῦ
λόγου, ἀπολογίσασθαι πεποιηκότ' ἐμαυτόν. ἔφην γὰρ
αὐτὸν ἐξελέγξειν κατὰ πάντ' ἔνοχον ὄντα τῇ γραφῇ,
πρῶτον μὲν παρὰ τοὺς νόμους νομοθετοῦντα, δεύτερον
δ' ὑπεναντία τοῖς οὖσι νόμοις γεγραφότα, τρίτον δὲ
τοιαῦτα δι' ὧν βλάπτει τὴν πόλιν. οὐκοῦν ἠκούσατε
τῶν νόμων, ἃ κελεύουσι ποιεῖν τὸν τιθέντα νόμον
καινόν· καὶ πάλιν ὑμᾶς ἐδίδαξα, ὅτι τούτων οὐδ' ὁτι-
109 οῦν ἐποίησεν οὗτος. καὶ μὴν κἀκείνων ἠκούετε τῶν
νόμων, οἷς ἐναντίος ὢν ἐφαίνεθ' ὁ τούτου· καὶ τού-
τους ὅτι πρὶν λῦσαι τόνδε τέθηκεν ἐπίστασθε. ἀλλὰ

μὴν ὅτι γ' οὐκ ἐπιτήδειος, ἀκηκόατε· ἄρτι γὰρ λέγων
ἐπαυσάμην. οὐκοῦν κατὰ πάντ' ἀδικεῖ φανερῶς, καὶ
οὐδὲν ἔσθ' ὅ τι φροντίσας οὐδ' εὐλαβηθεὶς φαίνε-
ται, ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, κἂν εἰ πρὸς τούτοις ἄλλο τι
μὴ ποιεῖν ἐγέγραπτ' ἐν τοῖς οὖσι νόμοις, κἂν τοῦτο
ποιῆσαι.

110 Πανταχόθεν μὲν τοίνυν δῆλός ἐσθ' ὅτι ταῦτ' ἔγραψ'
ἐπιβουλεύσας, καὶ μετὰ τοῦ βουλεύσασθαι ταῦτ' ἀδικεῖ
καὶ οὐ γνώμῃ διαμαρτών, μάλιστα δ' ἐκ τοῦ πάντα
τὸν νόμον μέχρι τῆς ὑστάτης συλλαβῆς τοιοῦτον εἶναι·
οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἄκων οὐδὲν ἔθηκεν ὀρθῶς ἔχον, οὐδ'
ὡς ὑμῖν ἔμελλε λυσιτελήσειν. πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς μι-
σεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι τοῦτον, ὅστις τοῦ μὲν δήμου
ἠδικημένου ἠμέλησεν, ὑπὲρ δὲ τῶν ἠδικηκότων καὶ
111 ὕστερον ἀδικησόντων τοὺς νόμους ἔθηκεν; θαυμάζω
δ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ τῆς ἀναιδείας αὐτοῦ, τὸ ἡνίκα
μὲν ἦρχεν αὐτὸς μετ' Ἀνδροτίωνος, τὸν ἔλεον τοῦτον
ἐπὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ μὴ ποιήσασθαι, τῷ ἀπει- 735
ρηκότι τὰ ἑαυτοῦ χρήματ' εἰσφέροντι, ἐπειδὴ δ' Ἀν-
δροτίωνα ἔδει ἃ πάλαι ὑφῄρητο τῆς πόλεως χρήματα
καταθεῖναι, τὰ μὲν ἱερά, τὰ δ' ὅσια, τότε θεῖναι τὸν
νόμον, ἐπ' ἀποστερήσει τῶν μὲν ὁσίων τῆς διπλασίας,
τῶν ἱερῶν δὲ τῆς δεκαπλασίας. καὶ οὕτω πρὸς τὸ
πλῆθος τὸ ὑμέτερον προσενήνεκται ὁ αὐτίκα δὴ μάλ'
112 ὑπὲρ τοῦ δήμου φήσων τὸν νόμον τοῦτον θεῖναι. δι-
καίως δ' ἂν μοι δοκεῖ παθεῖν ὁτιοῦν, ὅστις οἴεται δεῖν,
εἰ μέν τις ἀγορανόμος ἢ ἀστυνόμος ἢ δικαστὴς κατὰ
δήμους γενόμενος κλοπῆς ἐν ταῖς εὐθύναις ἑάλωκεν,
ἄνθρωπος πένης καὶ ἰδιώτης καὶ πολλῶν ἄπειρος καὶ
κληρωτὴν ἀρχὴν ἄρξας, τούτῳ μὲν τὴν δεκαπλασίαν
εἶναι, καὶ νόμον οὐδένα τοῖς τοιούτοις ἐπικουροῦντα

τίθησιν· εἰ δέ τινες πρέσβεις αἱρεθέντες ὑπὸ τοῦ δή-
μου, πλούσιοι ὄντες, ὑφείλοντο χρήματα πολλά, τὰ μὲν
ἱερὰ, τὰ δ' ὅσια, καὶ εἶχον χρόνον πολύν, τούτοις ὅπως
μηδὲν πείσονται μήθ' ὧν οἱ νόμοι μήθ' ὧν τὰ ψηφί-
113 σματα προστάττει, μάλ' ἀκριβῶς εὗρεν. καίτοι γ' ὁ
Σόλων ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧ οὐδ' ἂν αὐτὸς Τιμοκρά-
της φήσειεν ὅμοιος νομοθέτης εἶναι, οὐχ ὅπως ἀσφα-
λῶς κακουργήσουσι φαίνεται παρασκευάζων τοῖς τοι-
ούτοις, ἀλλ' ὅπως ἢ μὴ ἀδικήσουσιν ἢ δώσουσι δίκην
ἀξίαν, καὶ νόμον εἰσήνεγκεν, εἰ μέν τις μεθ' ἡμέραν
ὑπὲρ πεντήκοντα δραχμὰς κλέπτοι, ἀπαγωγὴν πρὸς
τοὺς ἕνδεκ' εἶναι, εἰ δέ τις νύκτωρ ὁτιοῦν κλέπτοι, 736
καὶ ἀποκτεῖναι τοῦτον ἐξεῖναι καὶ διώκοντα τρῶσαι καὶ
ἀπαγαγεῖν τοῖς ἕνδεκ', εἰ βούλοιτο. τῷ δ' ἁλόντι ὧν
αἱ ἀπαγωγαί εἰσιν, οὐκ ἐγγυητὰς καταστήσαντι ἔκτει-
σιν εἶναι τῶν κλεμμάτων, ἀλλὰ θάνατον τὴν ζημίαν.
114 καὶ εἴ τίς γ' ἐκ Λυκείου ἢ ἐξ Ἀκαδημείας ἢ ἐκ Κυνο-
σάργους ἱμάτιον ἢ ληκύθιον ἢ ἄλλο τι φαυλότατον, ἢ
εἰ τῶν σκευῶν τι τῶν ἐκ τῶν γυμνασίων ὑφέλοιτο ἢ
ἐκ τῶν λιμένων, ὑπὲρ δέκα δραχμάς, καὶ τούτοις θά-
νατον ἐνομοθέτησεν εἶναι τὴν ζημίαν. εἰ δέ τις ἰδίαν
δίκην κλοπῆς ἁλοίη, ὑπάρχειν μὲν αὐτῷ διπλάσιον
ἀποτεῖσαι τὸ τιμηθέν, προστιμῆσαι δ' ἐξεῖναι τῷ δικα-
στηρίῳ πρὸς τῷ ἀργυρίῳ δεσμὸν τῷ κλέπτῃ, πένθ'
ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ὅπως ὁρῷεν ἅπαντες αὐτὸν
δεδεμένον. καὶ τούτων ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε τῶν
115 νόμων. ᾤετο γὰρ δεῖν τόν γε τὰ αἰσχρὰ ἐργαζόμενον,
μὴ ἃ ὑφείλετο μόνον ἀποδόντα ἀπηλλάχθαι (πολλοὶ
γὰρ αὐτῷ ἐδόκουν οὕτω γ' οἱ κλέπται ἔσεσθαι, εἰ μέλ-
λοιεν λαθόντες μὲν ἕξειν, μὴ λαθόντες δ' αὐτὰ μόνον
καταθήσειν), ἀλλὰ ταῦτα μὲν διπλάσια καταθεῖναι, δε-

θέντα δὲ πρὸς τούτῳ τῷ τιμήματι, ἐν αἰσχύνῃ ζῆν ἤδη τὸν ἄλλον βίον. ἀλλ' οὐ Τιμοκράτης, ἀλλ' ὅπως ἁπλᾶ μέν, ἃ δεῖ διπλᾶ, καταθήσουσι παρεσκεύασε, μηδ' ὁτι-
116 οῦν δ' ἐπιτίμιον ἔσται πρὸς τούτοις. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων αὐτῷ ταῦτ' ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄρ' ἠδικηκὼς καὶ κεκολασμένος ἦν, καὶ τοῦτον ἀφῆκεν. καίτοι ἔγωγ' ᾤμην δεῖν τὸν νομοθετοῦντα, 737
περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, οἷα δεῖ γίγνεσθαι καὶ ὡς ἕκαστ' ἔχειν, καὶ τὰς τιμωρίας ὁποίας τινὰς ἐφ' ἑκάστοις δεῖ τοῖς ἀδικήμασιν εἶναι, περὶ τούτων νομοθετεῖν. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐφ' ἅπασι τοῖς πολίταις κοινοὺς τοὺς νόμους τιθέναι. τὸ δὲ περὶ τῶν γεγονότων πραγμάτων νόμους γράφειν, οὐ νομοθετεῖν ἐστίν,
117 ἀλλὰ τοὺς ἀδικοῦντας σῴζειν. σκοπεῖτε δ', ὡς ἀληθῆ λέγω, ἐκ τωνδί. εἰ μὲν γὰρ Εὐκτήμων ἑάλω τὴν τῶν παρανόμων γραφήν, οὐκ ἂν ἔθηκε τοῦτον τὸν νόμον Τιμοκράτης, οὐδ' ἂν ἐδεῖθ' ἡ πόλις τούτου τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐξήρκει ἂν αὐτοῖς ἀπεστερηκόσι τὴν πόλιν τὰ χρήματα τῶν ἄλλων μὴ φροντίζειν. νῦν δ', ἐπειδὴ ἀπέφυγε, τὸ μὲν ὑμέτερον δόγμα καὶ τὴν τοῦ δικαστηρίου ψῆφον καὶ τοὺς ἄλλους νόμους ἀκύρους οἴεται δεῖν
118 εἶναι, αὑτὸν δὲ καὶ τὸν αὑτοῦ νόμον κυρίου καίτοι ὦ Τιμόκρατες οἱ μὲν ὄντες ἡμῖν κύριοι νόμοι τουτουσὶ ποιοῦσι κυρίους ἁπάντων, καὶ διδόασιν αὐτοῖς ἀκούσασιν, ὁποῖον ἄν τι νομίζωσι τὸ ἀδίκημα, τοιαύτῃ περὶ τοῦ ἠδικηκότος χρῆσθαι τῇ ὀργῇ, μέγα μεγάλῃ, μικρὸν μικρᾷ. ὅταν γὰρ ᾖ τὸ „τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι“,
119 τιμᾶν ἐπὶ τούτοις γίγνεται. σὺ τοίνυν τὸ παθεῖν ἀφαιρεῖς τὸν δεσμὸν ἀφιείς· καὶ ταῦτα τίσι; τοῖς κλέπταις, τοῖς ἱεροσύλοις, τοῖς πατραλοίαις, τοῖς ἀνδροφόνοις, τοῖς ἀστρατεύτοις, τοῖς λιποῦσι τὰς τάξεις· τούτους γὰρ

πάντας σῴζεις τῷ νόμῳ. καίτοι ὅστις ἐν δημοκρατίᾳ
νομοθετῶν μήθ' ὑπὲρ τῶν ἱερῶν μήθ' ὑπὲρ τοῦ δήμου
νομοθετεῖ, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν εἶπον ἀρτίως, πῶς οὐ δίκαιός
120 ἐστι τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυχεῖν; οὐ γὰρ δὴ ἐρεῖ γε, 738
ὡς τοὺς τοιούτους οὐ καὶ προσήκει καὶ οἱ νόμοι κε-
λεύουσι ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις ἐνόχους εἶναι, οὐδ'
ὡς οὗτοι, ὑπὲρ ὧν εὕρηκε τὸν νόμον, οὐ καὶ κλέπται
καὶ ἱερόσυλοί εἰσι, τὰ μὲν ἱερὰ, τὰς δεκάτας τῆς θεοῦ
καὶ τὰς πεντηκοστὰς τῶν ἄλλων θεῶν, σεσυληκότες καὶ
ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναι αὐτοὶ ἔχοντες, τὰ δ' ὅσια, ἃ ἐγί-
γνετο ὑμέτερα, κεκλοφότες. διαφέρει δὲ τοσοῦτον αὐτῶν
ἡ ἱεροσυλία τῶν ἄλλων, ὅσον τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἀνή-
121 νεγκαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, δέον αὐτούς. οἶμαι δὲ νὴ
τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἀπὸ
ταὐτομάτου τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν ἐπελθεῖν
Ἀνδροτίωνι, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θεοῦ ἐπιπεμφθεῖσαν, ἵν',
ὥσπερ οἱ τὰ ἀκρωτήρια τῆς Νίκης περικόψαντες ἀπώ-
λοντ' αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν, οὕτω καὶ οὗτοι αὐτοὶ αὑτοῖς
δικαζόμενοι ἀπόλοιντο, καὶ τὰ χρήματα καταθεῖεν δεκα-
πλάσια κατὰ τοὺς νόμους ἢ δεθεῖεν.

122 Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὃ μεταξὺ λέγων περὶ τούτων
ἐνεθυμήθην, εἰπεῖν περὶ οὗ τέθηκε νόμου, παράδοξόν
τι, θαυμαστὸν ἡλίκον. οὗτος γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ
τοῖς μὲν τὰ τέλη ὠνουμένοις ἔγραψε τὰς τιμωρίας
εἶναι, εἰ μὴ καταβάλοιεν τὰ χρήματα, κατὰ τοὺς νό-
μους τοὺς προτέρους, ἐν οἷς καὶ ὁ δεσμὸς καὶ ἡ δι-
πλασία γέγραπται, ἀνθρώποις οἳ διὰ τὸ ζημιοῦσθαι
ἐπὶ τῇ ὠνῇ ἄκοντες ἔμελλον τὴν πόλιν ἀδικήσειν· τοῖς
δ' ὑφαιρουμένοις τὰ τῆς πόλεως καὶ ἱεροσυλοῦσι τὰ
τῆς θεοῦ τὸν δεσμὸν ἀφεῖλεν. καίτοι εἰ μὲν ἐλάττω
τούτους ἀδικεῖν ἐκείνων νομίσαι φήσεις, ἀνάγκη μαί-

νεσθαί σ' ὁμολογεῖν, εἰ δὲ μείζω νομίζων, ὥσπερ 739
ἐστιν, [ἐκεῖνα τἀδικήματα] τοὺς μὲν ἀφίῃς, τοὺς δὲ
μή, οὐκ ἤδη δῆλος εἶ πεπρακὼς τὸ πρᾶγμα τούτοις;
123 Ἄξιον τοίνυν καὶ τοῦτ' εἰπεῖν, ὅσον ὑμεῖς δια-
φέρετ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ μεγαλοφροσύνῃ τῶν ῥητό-
ρων. ὑμεῖς μέν γε τἀπὶ τῷ πλήθει νενομοθετημένα
δεινά, ἐάν τις ἢ διχόθεν μισθοφορήσῃ, ἢ ὀφείλων τῷ
δημοσίῳ ἐκκλησιάζῃ ἢ δικάζῃ, ἢ ἄλλο τι ποιῇ ὧν οἱ
νόμοι ἀπαγορεύουσιν, οὐ λύετε, καὶ ταῦτ' εἰδότες ὅτι
διὰ πενίαν ἂν ποιήσειεν ὁ τούτων τι ποιῶν, οὐδὲ νό-
μους τοιούτους τίθεσθ', ὅπως ἐξουσία ἔσται ἐξαμαρ-
τεῖν, ἀλλὰ τοὐναντίον ὅπως μή· οὗτοι δ', ὅπως οἱ τὰ
αἴσχιστα καὶ τὰ δεινότατα ποιοῦντες δίκην μὴ δώ-
124 σουσιν. εἶτα προπηλακίζουσιν ὑμᾶς ἰδίᾳ τοῖς λόγοις,
ὡς αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοί, πονηρῶν καὶ ἀχαρίστων οἰκε-
τῶν τρόπους ἔχοντες. καὶ γὰρ ἐκείνων ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, ὅσοι ἂν ἐλεύθεροι γένωνται, οὐ τῆς ἐλευθε-
ρίας χάριν ἔχουσι τοῖς δεσπόταις, ἀλλὰ μισοῦσι μάλιστ'
ἀνθρώπων, ὅτι συνίσασιν αὐτοῖς δουλεύσασιν. οὕτω
δὴ καὶ οὗτοι οἱ ῥήτορες οὐκ ἀγαπῶσιν ἐκ πενήτων
πλούσιοι ἀπὸ τῆς πόλεως γεγενημένοι, ἀλλὰ καὶ προ-
πηλακίζουσι τὸ πλῆθος, ὅτι σύνοιδεν αὐτῶν ἑκάστῳ τὰ
ἐν τῇ πενίᾳ καὶ νεότητι ἐπιτηδεύματα.
125 Ἀλλὰ νὴ Δί' αἰσχρὸν ἴσως ἦν Ἀνδροτίωνα δε-
θῆναι ἢ Γλαυκέτην ἢ Μελάνωπον. οὐ μὰ τὸν Δί' ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ πολὺ αἴσχιον τὴν πόλιν ἀδι-
κουμένην καὶ ὑβριζομένην μὴ λαβεῖν δίκην καὶ ὑπὲρ
τῆς θεοῦ καὶ ὑπὲρ αὑτῆς. ἐπεὶ Ἀνδροτίωνί γε πότερ'
οὐ πατρῷον τὸ δεδέσθαι; ἀλλ' αὐτοὶ ἴστε πολλὰς 740
πεντετηρίδας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατρίψαντα τὸν πατέρ'
126 αὐτοῦ, καὶ ἀποδράντα, ἀλλ' οὐκ ἀφεθέντα. ἀλλὰ διὰ

τὰ ἐπιτηδεύματα τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ; ἀλλὰ καὶ διὰ ταῦτα
δεδέσθαι αὐτῷ οὐχ ἧττον προσήκει, ἢ δι' ἅπερ ὑφεί-
λετο. ἢ ὅτι εἰσῄει εἰς τὴν ἀγορὰν οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, καὶ
ἐκ ταύτης τοὺς σωφρόνως βεβιωκότας αὐτὸς ἦγεν εἰς
τὸ δεσμωτήριον; ἀλλὰ Μελάνωπος δεινὸν νὴ Δί' ἐστὶν
127 *εἰ δεθήσεσθαι νῦν ἔμελλεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πατρὸς*
αὐτοῦ οὐδὲν ἂν φλαῦρον εἴποιμι, οὐδ' εἰ πάνυ πόλλ'
ἔχω περὶ κλοπῆς λέγειν, ἀλλ' ἔστω μοι ἐκεῖνός γε τοι-
οῦτος, οἷον ἂν Τιμοκράτης αὐτὸν ἐγκωμιάσειεν. ἀλλ'
εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὢν πονηρὸς καὶ κλέπτης ἦν, καὶ
προδοσίας γ' ἁλοὺς τρία τάλαντ' ἀπέτεισε, καὶ συνέ-
δρου γενομένου κλοπὴν αὐτοῦ τὸ δικαστήριον κατέγνω
καὶ δεκαπλάσιον ἀπέτεισε, καὶ παρεπρεσβεύσατ' εἰς
Αἴγυπτον, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἠδίκει, οὐ
τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν ἔδει δεδέσθαι, εἰ καὶ χρηστοῦ
πατρὸς ὢν τοιοῦτος ἦν; οἶμαι γὰρ ἔγωγ', εἴπερ τῷ
ὄντι χρηστὸς ἦν Λάχης καὶ φιλόπολις, ὑπ' αὐτοῦ ἂν
ἐκείνου δεθῆναι αὐτόν, τοιοῦτόν γ' ὄντα καὶ οὕτως
αἰσχροῖς ὀνείδεσιν περιβάλλοντ' ἐκεῖνον. καὶ τοῦτον
128 *μὲν δὴ ἐάσωμεν, Γλαυκέτην δὲ σκεψώμεθα. οὐχ οὗτός*
ἐστιν ὁ πρῶτον μὲν εἰς Δεκέλειαν αὐτομολήσας, κά-
κεῖθεν ὁρμώμενος καταθέων καὶ φέρων καὶ ἄγων ὑμᾶς;
ἀλλὰ πάντες ἴστε ταῦτα. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ὑμετέρων
παίδων καὶ γυναικῶν καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων, ὅσα
λάβοι, δεκάτας ἐκεῖ τῷ ἁρμοστῇ κατατιθεὶς τούτων 741
129 *ἀκριβῶς, τὴν δέ γ' ἐνθάδε θεόν, πρεσβευτὴς ἀξιωθεὶς*
εἶναι ὑφ' ὑμῶν, ἀποστερῶν τὰς ἀπὸ τῶν ὑμετέρων
πολεμίων δεκάτας; ἔπειτα ταμιεύσας ἐν ἀκροπόλει τά-
ριστεῖα τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων,
ὑφῃρημένος ἐξ ἀκροπόλεως, τόν τε δίφρον τὸν ἀργυρό-
ποδα καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου, ὃς ἦγε τρια-

κοσίους δαρεικούς; ἀλλὰ ταῦτά γ' οὕτω περιφανῆ ἐστιν,
ὥστε πάντας ἀνθρώπους εἰδέναι. ἀλλὰ τἄλλ' οὐ βίαιος;
130 ὡς οὐδείς γ' ἀνθρώπων. εἶτα φείσασθαί τινος αὐτῶν
ἄξιόν ἐστιν, ὥστε διὰ τούτους ἢ τῶν δεκατῶν τῶν τῆς
θεοῦ ἀμελῆσαι, ἢ τῆς διπλασίας τῶν ὁσίων χρημάτων,
ἢ τὸν τούτους πειρώμενον σῴζειν μὴ τιμωρήσασθαι;
καὶ τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηροὺς ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, εἰ διὰ ταῦτα πλέον ἕξουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ
οἶμαι οὐδέν.

131 Μὴ τοίνυν αὐτοὶ διδάσκετε, ἀλλὰ τιμωρεῖσθε. καὶ
μὴ ἐᾶτε ἀγανακτεῖν, εἰ δεθήσονται ἔχοντες τὰ ὑμέτερα,
ἀλλ' ἄγετ' αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς νόμους. οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς
ξενίας ἁλισκόμενοι ἀγανακτοῦσιν ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ
ὄντες, ἕως ἂν τῶν ψευδομαρτυριῶν ἀγωνίσωνται, ἀλλὰ
μένουσι καὶ οὐκ οἴονται δεῖν ἐγγυητὰς καταστήσαντες
132 περιιέναι. ἔδοξε γὰρ τῇ πόλει ἀπιστεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ
ᾤετο δεῖν διακρουσθῆναι τῆς τιμωρίας δι' ἐγγυητῶν
καταστάσεως, ἀλλ' ἐνταῦθα μένειν αὐτούς, οὗ καὶ ἄλλοι
πολλοὶ τῶν πολιτῶν. καίτοι καὶ ἐπὶ χρήμασιν ἤδη τινὲς
ἐδέθησαν καὶ ἐπὶ κρίσεσιν, ἀλλ' ὅμως ὑπέμενον. ἀηδὲς
μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν ὀνομαστὶ περί τινων μεμνῆσθαι,
133 ἀναγκαῖον δὲ παρεξετάσαι αὐτοὺς παρὰ τούτους. τοὺς 742
μὲν οὖν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος ἐάσω καὶ τοὺς σφό-
δρα παλαιούς. καίτοι κατὰ τοὺς χρόνους οὓς ἕκαστοι
αὐτῶν ἦσαν, πολλοῦ ἄξιοι δοκοῦντες γεγενῆσθαι τὸν
ἔμπροσθε χρόνον, ὅμως ἰσχυρᾶς παρὰ τοῦ δήμου ὀργῆς
ἐτύγχανον ἐπὶ τοῖς ὕστερον γιγνομένοις ἀδικήμασιν·
οὐ γὰρ χρόνον τινὰ δικαίους ᾤετο δεῖν αὐτοὺς ἡ πόλις
εἶναι, εἶτα κλέπτας, ἀλλὰ περί γε τὰ κοινὰ ἀεὶ δι-
καίους· ἐδόκει γὰρ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον οὐ φύσει,
ἀλλ' ἐπιβουλεύων, τοῦ πιστευθῆναι, δίκαιος γεγονέναι

134 ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος. ἀλλὰ μετ᾽ Εὐκλείδην ἄρχοντ᾽
ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν Θρασύβουλον τὸν Κολ-
λυτέα πάντες μέμνησθε δὶς δεθέντα καὶ κριθέντ᾽ ἀμ-
φοτέρας τὰς κρίσεις ἐν τῷ δήμῳ· καίτοι τῶν ἐκ Πει-
ραιῶς κἀπὸ Φυλῆς οὗτος ἦν. ἔπειτα Φιλέψιον τὸν
Λαμπτρέα. ἔπειτ᾽ Ἀγύρριον τὸν Κολλυτέα, ἄνδρα
χρηστὸν καὶ δημοτικὸν καὶ περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτε-
135 ρον πολλὰ σπουδάσαντα· ἀλλ᾽ ὅμως τοὺς νόμους ᾤετο
δεῖν καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἀδυνά-
τοις, οὕτω καὶ ἐφ᾽ αὑτῷ ἰσχύειν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
οἰκήματι τούτῳ πολλὰ ἔτη, ἕως τὰ χρήματα ἀπέτεισεν
ἃ ἔδοξε τῆς πόλεως ὄντ᾽ ἔχειν· καὶ ἐπ᾽ ἐκείνῳ Καλλί-
στρατος δυνάμενος καὶ ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ οὐκ ἐτίθει
νόμους. καὶ Μυρωνίδης ὁ Ἀρχίνου υἱός, τοῦ κατα-
λαβόντος Φυλὴν καὶ μετά γε τοὺς θεοὺς αἰτιωτάτου
ὄντος τῆς καθόδου τῷ δήμῳ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ
πεπολιτευμένου, καὶ ἐστρατηγηκότος πολλάκις. ἀλλ᾽
136 ὅμως ἅπαντες οὗτοι ὑπέμενον τοὺς νόμους. καὶ οἱ 743
ταμίαι ἐφ᾽ ὧν ὁ Ὀπισθόδομος ἐνεπρήσθη, καὶ οἱ τῶν
τῆς θεοῦ καὶ οἱ τῶν ἄλλων θεῶν, ἐν τῷ οἰκήματι
τούτῳ ἦσαν, ἕως ἡ κρίσις αὐτοῖς ἐγένετο. καὶ οἱ περὶ
τὸν σῖτον ἀδικεῖν δόξαντες, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὦ ἄνδρες
137 δικασταί, πάντες βελτίους Ἀνδροτίωνος ὄντες. εἶτα
τούτοις μὲν ἔδει κυρίους τοὺς πάλαι κειμένους νόμους
εἶναι, καὶ δεδωκέναι δίκην αὐτοὺς κατὰ τοὺς ὑπάρ-
χοντας νόμους· δι᾽ Ἀνδροτίωνα δὲ καὶ Γλαυκέτην καὶ
Μελάνωπον καινὸν δεῖ γενέσθαι νόμον, διὰ τοὺς ἑα-
λωκότας καὶ ψήφῳ κεκριμένους κατὰ τοὺς πάλαι κει-
μένους νόμους, καὶ δόξαντας ἔχειν ἱερὰ χρήματα καὶ
ὅσια; εἶτ᾽ οὐ καταγέλαστος δόξει ἡ πόλις εἶναι, εἰ τοῖς
ἱεροσύλοις, ὅπως σωθήσονται, νόμον φανεῖται τιθεμένη;

138 ἐγὼ μὲν οἶμαι. μὴ τοίνυν ἐάσηθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὑβρί-
ζεσθαι μηδὲ τὴν πόλιν, ἀλλὰ μνησθέντες ὅτι Εὔδημον
τὸν Κυδαθηναιᾶ, νόμον δόξαντα θεῖναι οὐκ ἐπιτήδειον,
οὐ πάλαι ἀλλ' ἐπ' Εὐάνδρου ἄρχοντος ἀπεκτείνατε,
καὶ Φίλιππον τὸν Φιλίππου τοῦ ναυκλήρου υἱὸν μι-
κροῦ μὲν ἀπεκτείνατε, χρημάτων δὲ πολλῶν αὐτοῦ
ἐκείνου ἀντιτιμωμένου παρ' ὀλίγας ψήφους ἐτιμήσατε,
ταύτην τὴν ὀργὴν καὶ νῦν ἐπὶ τουτονὶ λάβετε, ἐκεῖνο
πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐνθυμηθέντες, τί ποτ' ἂν ἐπά-
θετε ὑπὸ τούτου αὐτοῦ, εἰ οὗτος εἰς ὧν ἐπρέσβευεν
ὑπὲρ ὑμῶν. οἶμαι γὰρ τοιοῦτον οὐδὲν εἶναι ὅτου ἂν
ἀπέσχετο. ὁρᾶτε δὲ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ· ὁ γὰρ νόμος,
ὃν ἐτόλμησε θεῖναι, τὸν τρόπον αὐτοῦ δείκνυσιν.

139 Βούλομαι δ' ὑμῖν ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἐν Λοκροῖς
ὡς νομοθετοῦσι διηγήσασθαι· οὐδὲν γὰρ χείρους ἔσεσθε
παράδειγμά τι ἀκηκοότες, ἄλλως τε καὶ ᾧ πόλις εὐνο- 744
μουμένη χρῆται. ἐκεῖ γὰρ οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς
πάλαι κειμένοις χρῆσθαι νόμοις καὶ τὰ πάτρια περι-
στέλλειν, καὶ μὴ πρὸς τὰς βουλήσεις μηδὲ πρὸς τὰς
διαδύσεις τῶν ἀδικησάντων νομοθετεῖσθαι, ὥστ' ἐάν
τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βρόχῳ τὸν τρά-
χηλον ἔχων νομοθετεῖ, καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ καλὸς καὶ
χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος, ζῇ ὁ τιθεὶς καὶ ἀπέρχεται,
140 εἰ δὲ μή, τέθνηκεν ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου. καὶ γάρ
τοι καινοὺς μὲν οὐ τολμῶσι τιθέναι, τοῖς δὲ πάλαι
κειμένοις ἀκριβῶς χρῶνται. ἐν πολλοῖς δὲ πάνυ ἔτεσιν
ὦ ἄνδρες δικασταὶ εἷς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος και-
νὸς τεθῆναι. ὄντος γὰρ αὐτόθι νόμου, ἐάν τις ὀφθαλ-
μὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκκόψαι παρασχεῖν τὸν ἑαυτοῦ, καὶ
οὐ χρημάτων τιμήσεως οὐδεμιᾶς, ἀπειλῆσαί τις λέγε-
ται ἐχθρὸς ἐχθρῷ ἕνα ἔχοντι ὀφθαλμόν, ὅτι αὐτοῦ ἐκ-

141 κόψει τοῦτον τὸν ἕνα. γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἀπει-
λῆς χαλεπῶς ἐνεγκὼν ὁ ἑτερόφθαλμος, καὶ ἡγούμενος
ἀβίωτον αὐτῷ [εἶναι] τὸν βίον τοῦτο παθόντι, λέγε-
ται τολμῆσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, ἐάν τις ἕνα ἔχοντος
ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἄμφω ἀντεκκόψαι παρασχεῖν, ἵνα
τῇ ἴσῃ συμφορᾷ ἀμφότεροι χρῶνται. καὶ τοῦτον μόνον
λέγονται Λοκροὶ θέσθαι τὸν νόμον ἐν πλεῖν ἢ δια-
142 κοσίοις ἔτεσιν. οἱ δὲ παρ' ἡμῖν ῥήτορες ὦ ἄνδρες
δικασταί, πρῶτον μὲν ὅσοι μῆνες μικροῦ δέουσι νο-
μοθετεῖν τὰ αὑτοῖς συμφέροντα, ἔπειτ' αὐτοὶ μὲν τοὺς
ἰδιώτας εἰς τὸ δεσμωτήριον ἄγουσιν ὅταν ἄρχωσιν,
ἐφ' ἑαυτοῖς δ' οὐκ οἴονται δεῖν ταὐτὸ δίκαιον τοῦτ'
εἶναι· ἔπειτα τοὺς μὲν τοῦ Σόλωνος νόμους τοὺς 745
πάλαι δεδοκιμασμένους, οὓς οἱ πρόγονοι ἔθεντο, λύ-
ουσιν αὐτοί, τοῖς δ' ἑαυτῶν, οὓς ἐπ' ἀδικίᾳ τῆς πό-
143 λεως τιθέασι, χρῆσθαι ὑμᾶς οἴονται δεῖν. εἰ οὖν μὴ
τιμωρήσεσθε τούτους, οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τού-
τοις τοῖς θηρίοις δουλεῦον. εὖ δ' ἴστε ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, ὅτι ἐὰν μὲν σφόδρ' ὀργίζησθε, ἧττον ἀσελ-
γανοῦσιν, ἂν δὲ μή, πολλοὺς τοὺς ἀσελγεῖς εὑρήσετε
καὶ τοὺς ὑβρίζοντας ὑμᾶς ἐπὶ τῇ τοῦ φιλοτιμεῖσθαι
προφάσει.

144 Ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ᾧ ἀκούω μέλλειν παραδείγματι χρῆσθαι
τοῦτον καὶ φήσειν ἀκόλουθον αὐτῷ τεθηκέναι, ἐν ᾧ
ἔνι „οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα, ὃς ἂν ἐγγυητὰς
τρεῖς καθιστῇ τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας, πλὴν ἐάν τις
ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου
συνιὼν ἁλῷ, ἢ τέλος πριάμενος ἢ ἐγγυησάμενος ἢ
ἐκλέγων μὴ καταβάλῃ“, ἀκούσατέ μου καὶ περὶ τού-
145 του. οὐ γὰρ ἐρῶ ὅτι αὐτὸς Ἀνδροτίων ἦγεν εἰς τὸ

δεσμωτήριον καὶ ἔδει τούτου κειμένου τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐφ' οἷς κεῖται ὁ νόμος οὗτος, διδάξω ὑμᾶς. οὗτος γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς κεκριμένοις καὶ ἠγωνισμένοις κεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις, ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι χεῖρον ἀναγκάζοιντο ἀγωνίζεσθαι ἢ καὶ παντάπασιν ἀπαράσκευοι εἶεν. οὑτοσὶ δ', ἃ ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις κεῖται, ὡς περὶ ἁπάντων εἰρημένα μέλλει πρὸς
146 ὑμᾶς λέγειν. ὡς δὲ σαφῶς γνώσεσθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ. οὔτε γὰρ ἂν ὦ ἄνδρες δικασταὶ τιμᾶν ἐξῆν ὑμῖν ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι (ἐν γὰρ τῷ παθεῖν καὶ ὁ δεσμὸς ἔνι· οὐκ ἂν οὖν ἐξῆν δεσμοῦ τιμῆσαι), οὔθ' ὅσων ἔνδειξίς ἐστιν ἢ ἀπαγωγή, προσ- 746
εγέγραπτ' ἂν ἐν τοῖς νόμοις „τὸν δ' ἐνδειχθέντα ἢ ἀπαχθέντα δησάντων οἱ ἕνδεκα ἐν τῷ ξύλῳ", εἴπερ μὴ ἐξῆν ἄλλους ἢ τοὺς ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνιόντας ἢ τοὺς τὰ τέλη
147 ὠνουμένους καὶ μὴ καταβάλλοντας δῆσαι. νῦν δὲ ταῦθ' ὑμῖν τεκμήρια ἔστω ὅτι ἔξεστι δῆσαι· παντελῶς γὰρ ἤδη ἄκυρ' ἂν ἦν τὰ τιμήματα. ἔπειτα δ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ τοῦτο τὸ γράμμα αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ οὐκ ἔστι νόμος, τὸ „οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα", ἐν δὲ τῷ ὅρκῳ τῷ βουλευτικῷ γέγραπται, ἵνα μὴ συνιστάμενοι οἱ ῥήτορες οἱ ἐν τῇ βουλῇ δεσμὸν κατά τινος
148 τῶν πολιτῶν λέγοιεν. ἄκυρον οὖν τοῦ δῆσαι τὴν βουλὴν ποιῶν ὁ Σόλων τοῦτο πρὸς τὸν ὅρκον τὸν βουλευτικὸν προσέγραψεν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν ὑμέτερον· ἁπάντων γὰρ κυριώτατον ᾤετο δεῖν εἶναι τὸ δικαστήριον, καὶ ὅ τι γνοίη, τοῦτο πάσχειν τὸν ἁλόντα. ἀναγνώσεται δ' ὑμῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα τὸν τῶν ἡλιαστῶν ὅρκον. λέγε σύ.

149
῞ΟΡΚΟΣ ΗΛΙΑΣΤΩΝ

Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ
δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων.
καὶ τύραννον οὐ ψηφιοῦμαι εἶναι οὐδ' ὀλιγαρχίαν· οὐδ'
ἐάν τις καταλύῃ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ἢ λέγῃ ἢ
ἐπιψηφίζῃ παρὰ ταῦτα, οὐ πείσομαι· οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν
ἰδίων ἀποκοπὰς οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν τῆς Ἀθηναίων οὐδ'
οἰκιῶν· οὐδὲ τοὺς φεύγοντας κατάξω, οὐδὲ ὧν θάνατος
κατέγνωσται, οὐδὲ τοὺς μένοντας ἐξελῶ παρὰ τοὺς νόμους
τοὺς κειμένους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ Ἀθη-
ναίων καὶ τῆς βουλῆς οὔτ' αὐτὸς ἐγὼ οὔτ' ἄλλον οὐδένα
150 ἐάσω. οὐδ' ἀρχὴν καταστήσω ὥστ' ἄρχειν ὑπεύθυνον 747
ὄντα ἑτέρας ἀρχῆς, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων καὶ τοῦ ἱερο-
μνήμονος καὶ ὅσαι μετὰ τῶν ἐννέα ἀρχόντων κυαμεύονται
τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ κήρυκος καὶ πρεσβείας καὶ συνέδρων·
οὐδὲ δὶς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἄνδρα οὐδὲ δύο
ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ. οὐδὲ δῶρα
δέξομαι τῆς ἡλιάσεως ἕνεκα οὔτ' αὐτὸς ἐγὼ οὔτ' ἄλλος
ἐμοὶ οὔτ' ἄλλη εἰδότος ἐμοῦ, οὔτε τέχνῃ οὔτε μηχανῇ
151 οὐδεμιᾷ. καὶ γέγονα οὐκ ἔλαττον ἢ τριάκοντ' ἔτη. καὶ
ἀκροάσομαι τοῦ τε κατηγόρου καὶ τοῦ ἀπολογουμένου
ὁμοίως ἀμφοῖν, καὶ διαψηφιοῦμαι περὶ αὐτοῦ οὗ ἂν ἡ
δίωξις ᾖ. ἐπομνύναι Δία, Ποσειδῶ, Δήμητρα, καὶ ἐπα-
ρᾶσθαι ἐξώλειαν ἑαυτῷ καὶ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, εἴ τι τού-
των παραβαίνοι, εὐορκοῦντι δὲ πολλὰ κἀγαθὰ εἶναι.

Ἐνταῦθ' οὐκ ἔνι ὦ ἄνδρες δικασταί, „οὐδὲ δήσω
Ἀθηναίων οὐδένα“. τὰ γὰρ κρίνοντα τὰς κρίσεις ἁπά-
σας τὰ δικαστήρι' ἐστίν, οἷς ἐξουσία ἐστὶ καὶ δεσμὸν
καὶ ἄλλ' ὅ τι ἂν βούλωνται καταγιγνώσκειν.
152 Ὡς μὲν οὖν ἔξεστιν ὑμῖν δεσμὸν καταγιγνώσκειν.
ταῦτ' ἐπιδείκνυμι· ὡς δὲ τὰ δεδικασμέν' ἄκυρα ποιεῖν
καὶ δεινὸν καὶ ἀνόσιόν ἐστι καὶ δήμου κατάλυσις,

πάντας ἂν οἶμαι ὁμολογῆσαι. ἡ γὰρ πόλις ἡμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ νόμοις καὶ ψηφίσμασι διοικεῖται. εἰ δή τις τὰ ψήφῳ κεκριμένα νόμῳ καινῷ λύσει, τί πέρας ἔσται; ἢ πῶς τοῦτον δίκαιόν ἐστι νόμον προσαγορεύειν, ἀλλ' οὐκ ἀνομίαν; ἢ πῶς οὐ τῆς μεγίστης ὀργῆς
153 ὁ τοιοῦτος νομοθέτης ἄξιός ἐστιν; ἐγὼ μὲν γὰρ τῶν ἐσχάτων νομίζω, οὐχ ὅτι τοῦτον μόνον τὸν νόμον 748
ἔθηκεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδὸν δείκνυσι καὶ περὶ δικαστηρίων καταλύσεως καὶ περὶ τῶν φευγόντων καθόδου καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν δεινοτάτων. τί γὰρ κωλύει ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οὗτος χαίρων ἀπαλλάξει ὁ τοιοῦτον νόμον τιθείς, ἕτερον φανῆναι ἄλλο τι τῶν τῆς πόλεως ἰσχυροτάτων καταλύοντα νόμῳ καινῷ; ἐγὼ
154 μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. ἀκούω δ' ἔγωγε καὶ τὸ πρότερον οὕτω καταλυθῆναι τὴν δημοκρατίαν, παρανόμων πρῶτον γραφῶν καταλυθεισῶν καὶ τῶν δικαστηρίων ἀκύρων γενομένων. ἴσως μὲν οὖν ἄν τις ὑπολάβοι, ὅτι οὐχ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων νῦν καὶ τότε λέγω περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου. ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ καταβάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδένα ὦ ἄνδρες δικασταὶ τοιούτων πραγμάτων, οὐδ' εἰ μήπω ἂν ἐκφύοι, ἀλλὰ τὸν ἐγχειροῦντα λέγειν ἢ ποιεῖν τι τοιοῦτον δίκην διδόναι.

155 Ὅτι τοίνυν καὶ τέχνῃ κακῶς ἐνεχείρησεν ποιεῖν ὑμᾶς, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. ὁρῶν γὰρ ἑκάστοτε πάντας, καὶ τοὺς πολιτευομένους καὶ τοὺς ἰδιώτας, τοὺς νόμους τῶν τῆς πόλεως ἀγαθῶν αἰτίους ὑπολαμβάνοντας, ἐσκόπει πῶς λήσει τούτους καταλύσας, κἂν ἄρα ληφθῇ τοῦτο ποιῶν, μὴ δόξει δεινὸν μηδ' ἀναιδὲς
156 μηδὲν εἰργάσθαι. εὗρεν οὖν τοῦθ' ὃ πεποίηκεν, νόμῳ τοὺς νόμους λῦσαι, ἵνα τἀδικήματ' αὐτοῦ τὸ τῆς σω-

τηρίας ὄνομ' ἔχῃ. οἵ τε γὰρ σῴζοντες τὴν πόλιν εἰσὶ νόμοι, ὃν θ' οὗτος ἔθηκεν οὐδὲν ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ἔχοντα, νόμος. τὴν μὲν οὖν τοὐνόματος φιλανθρωπίαν, ὅτι ταύτην ἂν μάλιστα προσεῖσθε, κατεῖδε· τὴν δὲ χρείαν, ὅτι τἀναντί' ἔχουσα φανήσεται, παρεῖδε. 749
157 φέρε γὰρ πρὸς Διός, ἔστιν ὅστις ἂν ἢ πρόεδρός ποτ' ἐπεψήφισεν ἢ πρύτανις τούτων τι τῶν ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένων; ἐγὼ μὲν οὐδέν' ἂν οἶμαι. πῶς οὖν τοῦθ' ὑπέδυ; νόμον ἔθετ' ὄνομα τοῖς αὐτοῦ κακουργήμασιν. οὐ γὰρ ἁπλῶς, οὐδ' ὅπως ἔτυχον, ποιοῦσι κακῶς ὑμᾶς, ἀλλ' ἐσκεμμένως καὶ τοῦτ' αὐτὸ πράττοντες, οὐχ οὗτος μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν πολιτευομένων, οἳ τούτῳ παριόντες αὐτίκα δὴ μάλα συναπολογήσονται, οὐ μὰ Δί' οὐ Τιμοκράτει χαρίσασθαι βουλόμενοι, πόθεν; ἀλλ' αὑτῷ συμφέρειν ἕκαστος ἡγούμενος τὸν νόμον. ὥσπερ τοίνυν οὗτοι σφίσιν αὐτοῖς βοηθοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτω
158 δεῖ καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς βοηθεῖν. καίτοι ἀνερωτῶντός τινος αὐτόν, ὅτου ἕνεκα τοιαῦτ' ἠθέλησε γράφειν, καὶ διεξιόντος ὡς χαλεπὸν τὸν ἀγῶν' ὑπολαμβάνοι τόνδε, τετυφῶσθαι τὸν λέγοντ' ἔφη· συμπαρέσεσθαι γὰρ Ἀνδροτίων' ἑαυτῷ, καὶ τοιούτους λόγους σχολὴν ἄγοντ' ἐσκέφθαι περὶ πάντων, ὥστ' εὖ εἰδέναι ὅτι οὐδὲν αὐτῷ γενήσοιτο φλαῦρον ἀπὸ τῆς γραφῆς τῆσδε.
159 καὶ δῆτα καὶ τεθαύμακα τὴν ἀναισχυντίαν τὴν τούτου τε κἀκείνου, τοῦ μέν, εἰ καλεῖ, τοῦ δ', εἰ πάρεισι καὶ συναπολογήσεται. μαρτυρία γὰρ δήπου φανερὰ γενήσεται πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τὸν νόμον τούτων ἕνεκ' ἐτίθει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτόν. ὅμως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπολιτευμένων ὑμᾶς μικρὰ βέλτιόν ἐστιν ἀκοῦσαι, καὶ τούτων ταῦθ', ὧν κεκοινώνηκεν οὗτος, καὶ δι' ἃ τοῦτον οὐδὲν ἧττον ἐκείνου δικαίως ἂν μισοῖτε.

λέξω δ' οὐδὲν ὧν ἀκηκόαθ' ὑμεῖς, εἰ μή τινες ἄρ' ἐπὶ 750
τοῖς Εὐκτήμονι γιγνομένοις ἀγῶσι παρῆσαν.
160 Καὶ πρῶτον μέν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν
χρημάτων εἴσπραξιν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ, ἣν μετὰ τούτου
τοῦ χρηστοῦ πάντας εἰσέπραξεν ὑμᾶς. αἰτιασάμενος
γὰρ Εὐκτήμονα τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτ'
ἐξελέγξειν ἢ παρ' ἑαυτοῦ καταθήσειν ὑποσχόμενος,
καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῇ προ-
φάσει ταύτῃ, ἐπὶ τὴν εἴσπραξιν παρέδυ, καὶ τοῦτον
προὐβάλετ', εἰπὼν τὴν τοῦ σώματος ἀρρωστίαν, ἵν',
161 ἔφη, συνδιοικῇ μοι. δημηγορίας δ' ἐπὶ τούτοις ποιού-
μενος, ὡς ἔστι τριῶν αἵρεσις, ἢ κατακόπτειν τὰ πομ-
πεῖα, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράτ-
τειν, αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς ὀφείλοντας εἰσ-
πράττειν, ταῖς ὑποσχέσεσιν κατέχων, καὶ διὰ τὸν καιρὸν
ὃς ἦν τότ' ἔχων ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις νόμοις
οὐκ ᾤετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ', εἰ μὴ τούτους ἐνόμιζ'
ἱκανούς, ἑτέρους τιθέναι, ψηφίσματα δ' εἶπεν ἐν ὑμῖν
δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν ἠργολάβει, προσαγωγεῖ
162 τούτῳ χρώμενος τῶν λημμάτων, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέ-
ρων κέκλοφεν μετὰ τούτου, γράψας τοὺς ἕνδεκα καὶ
τοὺς ἀποδέκτας καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἀκολουθεῖν μεθ'
αὑτοῦ. εἶτ' ἔχων τούτους ᾖγ' ἐπὶ τὰς ὑμετέρας οἰκίας,
καὶ σὺ Τιμόκρατες συνηκολούθεις μόνος τῶν συναρ-
χόντων δέκ' ὄντων. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέ-
γειν, ὡς οὐ χρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν 751
γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος κελεύει· τῶν ἄλλων ἕνεκα·
τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι πέντε ταλάντων ὑμῖν, ὧν οὗτοι τότ' εἰσέ-
πραξαν, τεθέντων ὠφέλησθε, ὅσον βέβλαφθε τοιούτων
163 ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλοιτ'

*ἐξετάσαι, τίνος εἵνεκα μᾶλλον ἄν τις ἕλοιτ' ἐν δημο-
κρατίᾳ ζῆν ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ' ἂν εὕροιτε προχειρό-
τατον, ὅτι πάντα πρᾳότερ' ἐστὶν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν
τοίνυν τῆς ὅπου βούλεσθ' ὀλιγαρχίας [πολλῷ] ἀσελγέ-
στερα καὶ δεινότερα ἐποίουν οὗτοι, παραλείψω. ἀλλὰ
παρ' ἡμῖν πότε πώποτε δεινότατ' ἐν τῇ πόλει γέγονεν;
[εὖ οἶδ' ὅτι] ἐπὶ τῶν τριάκονθ' ἅπαντες ἂν εἴποιτε.
164 τότε τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκούειν, οὐκ ἔστιν ὅστις ἀπε-
στερεῖτο τοῦ σωθῆναι, ὃς ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν, ἀλλ'
αὐτὸ τοῦτο κατηγοροῦσι τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ
τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως ἀπῆγον. οὗτοι τοίνυν τοσαύτην
ὑπερβολὴν ἐποιήσαντο τῆς αὑτῶν πονηρίας, ὥστ' ἐν
δημοκρατίᾳ πολιτευόμενοι τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δε-
σμωτήριον καθίστασαν, τοὺς ἕνδεκ' ἄγοντες ἐπὶ τὰς
165 οἰκίας. καίτοι ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τί οἴεσθε, ὁπότ'
ἄνθρωπος πένης, ἢ καὶ πλούσιος, πολλὰ δ' ἀνηλωκὼς
καί τιν' ἴσως τρόπον εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου,
μὴ μόνον εἰς τὴν ἀγορὰν φοβοῖτ' ἐμβαλεῖν, ἀλλὰ μηδ'
οἴκοι μένειν ἀσφαλὲς ἡγοῖτο, ὁ δὲ τούτων αἴτιος Ἀν-
δροτίων εἴη, ὃν οὐδ' ὑπὲρ αὑτοῦ δίκην ἐᾷ λαβεῖν τὰ
πεπραγμένα καὶ βεβιωμένα, μή τί γ' ὑπὲρ τῆς πόλεως
166 [εἰσπράττειν εἰσφοράς]; καίτοι εἴ τις ἔροιτ' αὐτόν, ἢ 752
σὲ ὦ Τιμόκρατες τὸν ἐπαινέτην τούτων καὶ συνεργόν,
τὰς εἰσφορὰς πότερον τὰ κτήματ' ἢ τὰ σώματ' ὀφείλει,
τὰ κτήματα φήσαιτ' ἄν, εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοισθε·
ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος οὖν εἵνεκ' ὦ κά-
κιστοι πάντων ἀνθρώπων, ἀφέντες τὸ τὰ χωρία δη-
μεύειν καὶ τὰς οἰκίας καὶ ταῦτ' ἀπογράφειν, ἐδεῖτε καὶ
ὑβρίζετ' ἀνθρώπους πολίτας καὶ τοὺς ταλαιπώρους με-
τοίκους, οἷς ὑβριστικώτερον ὑμεῖς ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς
167 ὑμετέροις αὐτῶν κέχρησθε; καὶ μὴν εἰ θέλοιτε σκέψασθαι*

παρ ὑμῖν αὐτοῖς ὦ ἄνδρες δικασταί, τί δοῦλον ἢ
ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει, τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε,
ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ σῶμα τῶν ἀδικημάτων ἁπάν-
των ὑπεύθυνόν ἐστι, τοῖς δ' ἐλευθέροις ὕστατον τοῦτο
προσήκει κολάζειν. οἱ δὲ τοὐναντίον εἰς τὰ σώμαθ',
168 ὥσπερ ἀνδραπόδοις, ἐποιήσαντο τὰς τιμωρίας. οὕτω
δ' ἀνίσως καὶ πλεονεκτικῶς ἔσχε πρὸς ὑμᾶς Ἀνδρο-
τίων, ὥστε τὸν μὲν αὐτοῦ πατέρ' ᾤετο δεῖν, δημοσίᾳ
δεθέντ' ἐπὶ χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτ' ἀπο-
δόντα ταῦτα μήτε κριθέντ' ἀποδρᾶναι, τῶν δ' ἄλλων
πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι, οἴκοθεν
169 εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθένθ' ὑφ' ἑαυτοῦ δεδέσθαι. καὶ
Τιμοκράτης τῶν μὲν πολλῶν ἡμῶν τότε, ὅτε τὴν δι-
πλασίαν εἰσέπραττεν, οὐδ' ἂν παρ' ἑνὸς λαβεῖν ἠθέ-
λησεν ἐγγυητάς, μὴ μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἀλλ'
οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας, ἀλλ' ἢ διπλᾶ τὰ χρήματ' ἔδει κατα-
βάλλειν ἢ παραχρῆμα δεδέσθαι. παρεδίδου δ' οὗτος τοῖς
ἕνδεκα, τὸν οὐκ ὠφληκότ' ἐν τῷ δικαστηρίῳ. νῦν δ' 753
ὅπως ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτ' ἄδετοι περιίασιν, ὑπεύ-
θυνον αὐτὸν ποιήσας νόμον εἰσενεγκεῖν ἐτόλμησεν.
170 Ἀλλ' ὅμως κἀκεῖνα καὶ τάδε φήσουσ' ὑπὲρ ὑμῶν
πράττειν. εἶτα ταῦθ' ὑμεῖς ἀναδέξεσθε [ὑπὲρ ὑμῶν
πεπρᾶχθαι], καὶ τὰ τῆς τούτων θρασύτητος καὶ πονη-
ρίας ἔργα πρᾴως οἴσετε; ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε τοὺς
τοιούτους ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἢ σῴζειν. τὸν
γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι καὶ πρᾴων ὑμῶν
τευξόμενον, τὸ τῆς πόλεως ἦθος ἔχοντα δεῖ φαίνεσθαι.
171 τοῦτο δ' ἐστὶ τί; τοὺς ἀσθενεῖς ἐλεεῖν, τοῖς ἰσχυροῖς
καὶ δυναμένοις μὴ 'πιτρέπειν ὑβρίζειν, οὐ τοὺς μὲν
πολλοὺς ὠμῶς μεταχειρίζεσθαι, κολακεύειν δὲ τὸν ἀεί
τι δύνασθαι δοκοῦντα. ὃ σὺ ποιεῖς ὦ Τιμόκρατες·

δι' ἃ πολλῷ μᾶλλον ἂν εἰκότως μὴ θελήσαντες ἀκοῦσαι σοῦ θάνατον καταψηφίσαιντ' οὗτοι, ἢ δι' Ἀνδροτίων' ἀφείησαν.

172 Ὅτι τοίνυν οὐδὲ τὴν εἴσπραξιν αὐτὴν ὑπὲρ ὑμῶν πεποίηνται, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλ' ὑμῖν δῆλον ποιήσω. εἰ γάρ τις ἔροιτ' αὐτούς, πότερ' αὐτοῖς δοκοῦσ' ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν πόλιν οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδόμενοι, διὰ παιδοτροφίας δὲ καὶ οἰκεῖ' ἀναλώματα καὶ λητουργίας ἑτέρας ἐλλελοιπότες εἰσφοράν, ἢ οἱ τὰ τῶν ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων κλέπτοντες καὶ ἀπολλύντες, οὐκ ἂν εἰς τοῦτο δήπου τόλμης, καίπερ ὄντες ἀναιδεῖς, ἔλθοιεν, ὥστε φῆσαι τοὺς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον [ἀδι-
173 κεῖν] ἢ τοὺς τὰ κοίν' ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν εἵνεκ' ὦ Τιμόκρατες καὶ Ἀνδροτίων, ἐτῶν ὄντων πλειόνων ἢ τριάκοντ' ἀφ' οὗ ὅ γ' ἕτερος ὑμῶν πολιτεύεται, καὶ 754
ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἠδικηκότων τὴν πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἳ παρὰ τουτοισὶ κέκρινται, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν ἐφ' οἷς ἠδίκουν, οἱ δ' ὑποχωρήσαντες ᾤχοντο καταγνόντες αὑτῶν, οὐδενὸς πώποτ' ἐξητάσθη κατήγορος ὑμῶν οὐδέτερος, [οὐδ' ἀγανακτῶν ὤφθη ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχει], ἀλλ' ἐνταῦθ' ἐφάνηθ' ἡμῶν κηδόμενοι, οὗ πολλοὺς ἔδει κακῶς
174 ποιῆσαι; βούλεσθ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ τούτων αἴτιον [ἐγὼ] ὑμῖν εἴπω; ὅτι τῶν μὲν μετέχουσιν ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινές, ἀπὸ τῶν δ' εἰσπραττομένων ὑφῃροῦντο· δι' ἀπληστίαν δὲ τρόπων διχόθεν καρποῦνται τὴν πόλιν. οὔτε γὰρ ῥᾷον πολλοῖς καὶ μίκρ' ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι, ἢ ὀλίγοις καὶ μεγάλα, οὔτε δημοτικώτερον δήπου τὰ τῶν πολλῶν ἀδικήμαθ' ὁρᾶν, ἢ τὰ
175 τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον οὑγὼ λέγω. δεῖ τοίνυν

ὑμᾶς ταῦτα λογιζομένους, καὶ μεμνημένους ὧν ἂν ἕκαστος ἁμάρτῃ, κολάζειν, ὅταν λάβητέ τινα, καὶ μὴ τὸν χρόνον εἰ πολύς ἐστ' ἀπ' ἐκείνου σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ ταῦτ' ἐποίουν. ὡς εἰ νῦν πράως οἴσετ' ἐφ' οἷς τότ' ἠγανακτεῖτε, δόξετ' ὀργιζόμενοι κατεγνωκέναι τὰ χρήματα τούτων, οὐκ ἀδικούμενοι. τῶν μὲν γὰρ ὀργιζομένων ἐστὶν ὀξέως τι κακὸν τὸν λελυπηκότ' εἰργάσθαι, τῶν δ' ἀδικουμένων, ὅταν ποθ' ὑφ' αὑτοῖς λάβωσι τὸν ἠδικηκότα, τότε τιμωρήσασθαι. οὔκουν δεῖ δοκεῖν, νῦν μαλακισθέντας, τότε τῶν ὀμωμοσμένων ὅρκων ἀμελήσαντας ὑμῖν αὐτοῖς χαρίσασθαι παρὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ μισεῖν καὶ μηδ' ἀνέχεσθαι φωνὴν μήτε 755
τούτου μήτ' ἐκείνου, τοιαῦτα πεπολιτευμένων.

176 Ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μόνον τοιοῦτοι γεγόνασιν ἐν οἷς πεπολίτευνται, ἄλλα δ' ἔσθ' ἃ καλῶς διῳκήκασιν. ἀλλὰ καὶ τἄλλ' οὕτω προσεληλύθασι πρὸς ὑμᾶς, ὥσθ' ἥκιστ' ἐν οἷς ἀκηκόατ' ἄξιόν ἐστι μισεῖν αὐτούς. τί γὰρ βούλεσθ' εἴπω; τὰ πομπεῖ' ὡς ἐπεσκευάκασι, καὶ τὴν τῶν στεφάνων καθαίρεσιν, ἢ τὴν τῶν φιαλῶν
177 ποίησιν τὴν καλήν; ἀλλ' ἐπὶ τούτοις γε, εἰ μηδὲν ἄλλ' ἠδίκουν τὴν πόλιν, τρίς, οὐχ ἅπαξ δικαίως ἄν μοι τεθνάναι δοκοῦσι· καὶ γὰρ ἱεροσυλίᾳ καὶ ἀσεβείᾳ καὶ κλοπῇ καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις εἴσ' ἔνοχοι. τὰ μὲν οὖν πόλλ' ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζεν Ἀνδροτίων, παραλείψω· φήσας δ' ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων καὶ σαπροὺς εἶναι διὰ τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων ἢ ῥόδων ὄντας, ἀλλ' οὐ χρυσίου, συγχωνεύειν ἔπεισεν. αἱρεθεὶς δ' ἐπὶ ταῦτα προσείλετο τοῦτον τὸν πάντων τῶν κακῶν
178 κοινωνόν. κᾆτ' ἐπὶ μὲν ταῖς εἰσφοραῖς τὸν δημόσιον παρεῖναι προσέγραψεν ὡς δὴ δίκαιον ὄν, ὧν ἕκαστος ἀντιγραφεὺς ἔμελλεν ἔσεσθαι τῶν εἰσενεγκόντων· ἐπὶ

τοῖς στεφάνοις δ', οὓς κατέκοπτεν, οὐχὶ προσήγαγεν
ταὐτὸ δίκαιον τοῦτο, ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος,
179 ταμίας, ἀντιγραφεὺς γέγονεν. καὶ μὴν εἰ μὲν ἅπαντ'
ἠξίους, ὅσα πράττεις τῇ πόλει, σαυτῷ πιστεύειν, οὐκ
ἂν ὁμοίως κλέπτης ὢν ἐφωρῶ· νῦν δ' ἐπὶ ταῖς εἰσφο-
ραῖς ὃ δίκαιόν ἐσθ' ὁρίσας, μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ
τοῖς αὑτῆς δούλοις τὴν πόλιν, ὁπότ' ἄλλο τι πράττων
καὶ χρήματα κινῶν ἱερά, ὧν ἔνι' οὐδ' ἐπὶ τῆς ἡμετέ- 756
ρας γενεᾶς ἀνετέθη, μὴ προσγραψάμενος τὴν αὐτὴν
φυλακὴν ἥνπερ περὶ τῶν εἰσφορῶν φαίνει, οὐκ ἤδη
180 δῆλον δι' ὃ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ μὲν οἶμαι. καὶ μὴν
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ παντὸς τοῦ χρόνου σκέ-
ψασθ' ὡς καλὰ καὶ ζηλώτ' ἐπιγράμματα τῆς πόλεως
ἀνελών, ὡς ἀσεβῆ καὶ δεινὰ ἀντεπέγραψεν. οἶμαι γὰρ
ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν ὑπὸ τῶν στεφάνων ταῖς χοινικίσιν
κάτωθεν γεγραμμένα „οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμον ἀνδρα-
γαθίας εἵνεκα καὶ δικαιοσύνης", ἢ „οἱ σύμμαχοι ἀρι-
στεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ", ἢ κατὰ πόλεις „οἱ δεῖνες τὸν
δῆμον σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου", οἷον „Εὐβοεῖς ἐλευ-
θερωθέντες ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον", πάλιν „Κόνων
ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους", „Χα-
βρίας ἀπὸ τῆς ἐν Νάξῳ ναυμαχίας"· τοιαῦτα γὰρ ἦν
181 τὰ τῶν στεφάνων ἐπιγράμματα. ταῦτα μὲν τοίνυν, ἃ
ζῆλον πολὺν εἶχε καὶ φιλοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισται κα-
θαιρεθέντων τῶν στεφάνων· ἐπὶ ταῖς φιάλαις δ', ἃς
ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσαθ' ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος, „Ἀνδρο-
τίωνος ἐπιμελουμένου" γέγραπται, καὶ οὗ τὸ σῶμα
ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι [εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι],
τούτου τοὔνομ' ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ τῶν φιαλῶν γεγραμ-
μένον ἐστίν. ὅμοιόν γ', οὐ γάρ; τοῦτο τοῖς προτέροις
182 ἐπιγράμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν. τρία τοίνυν

ἐκ τούτου τὰ δεινότατ' ἄν τις ἴδοι πεπραγμέν' αὐτοῖς.
τὴν μὲν γὰρ θεὸν τοὺς στεφάνους σεσυλήκασι· τῆς 757
πόλεως δὲ τὸν ζῆλον ἠφανίκασι τὸν ἐκ τῶν ἔργων, ὧν
ὑπόμνημ' ἦσαν ὄντες οἱ στέφανοι· τοὺς δ' ἀναθέντας
δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῄρηνται, τὸ δοκεῖν ὧν ἂν εὖ πά-
θωσ' ἐθέλειν μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα τὸ
πλῆθος κάκ' εἰργασμένοι, εἰς τοῦτ' ἀναισθησίας καὶ
τόλμης προεληλύθασιν, ὥσθ' ὁ μὲν οἴεται δι' ἐκεῖνον
ὑφ' ὑμῶν σωθήσεσθαι, ὁ δὲ παρακάθηται καὶ οὐ κατα-
183 δύεται τοῖς πεπραγμένοις. οὕτω δ' οὐ μόνον εἰς χρή-
ματ' ἀναιδής, ἀλλὰ καὶ σκαιός ἐστιν, ὥστ' οὐκ οἶδεν
ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μέν εἰσ' ἀρετῆς σημεῖον, φιάλαι
δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πλούτου, καὶ στέφανος μὲν ἅπας,
κἂν μικρὸς ᾖ, τὴν ἴσην φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ,
ἐκπώματα δ' ἢ θυμιατήρια [ἢ τὰ τοιαῦτα κτήματα],
ἐὰν μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει, πλούτου τινὰ δόξαν
προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις, ἐὰν δ' ἐπὶ μικροῖς σε-
μνύνηταί τις, τοσοῦτ' ἀπέχει τοῦ τιμῆς τινὸς διὰ ταῦτα
τυχεῖν, ὥστ' ἀπειρόκαλος πρὸς ἔδοξ' εἶναι. οὗτος τοί-
νυν ἀνελὼν τὰ τῆς δόξης, κτήματα τοῦ πλούτου πε-
184 ποίηται μικρὰ κἀνάξι' ὑμῶν. καὶ οὐδ' ἐκεῖν' εἶδεν,
ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν οὐδεπώποθ' ὁ δῆμος
ἐσπούδασε, πρὸς δὲ δόξης ὡς οὐδὲ πρὸς ἓν τῶν ἄλλων.
τεκμήριον δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων
ποτὲ σχών, ἅπανθ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν, ὑπὲρ
δὲ δόξης εἰσφέρων ἐκ τῶν ἰδίων οὐδένα πώποτε κίν-
δυνον ἐξέστη. ἀφ' ὧν κτήματ' ἀθάνατ' αὐτῷ περίεστι,
τὰ μὲν τῶν ἔργων ἡ μνήμη, τὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων
τῶν ἐπ' ἐκείνοις σταθέντων τὸ κάλλος, προπύλαια 758
ταῦθ', ὁ παρθενών, στοαί, νεώσοικοι, οὐκ ἀμφορίσκοι
δύ' οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες ἢ τρεῖς, ἄγουσ' ἑκάστη

μνᾶν[, ἃς, ὅταν σοι δοκῇ, πάλιν γράψεις καταχωνεύειν].
185 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς δεκατεύοντες, οὐδ' ἂν καταράσαινθ' οἱ
ἐχθροὶ ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες τὰς εἰσφοράς,
ταῦτ' ἀνέθεσαν, οὐδ' οἷόσπερ σὺ χρώμενοι συμβούλοις
ἐπολιτεύοντο, ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καὶ ἃ
πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν εὔξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν
ἄγοντες, ἀθάνατον κλέος αὑτῶν λελοίπασι, τοὺς ἐπι-
τηδεύσαντας οἷά σοι βεβίωται τῆς ἀγορᾶς εἴργοντες.
186 ὑμεῖς δ' εἰς τοσοῦτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι προῆχθ' εὐη-
θείας καὶ ῥᾳθυμίας, ὥστ' οὐδὲ τοιαῦτ' ἔχοντες παρα-
δείγματα ταῦτα μιμεῖσθε, ἀλλ' Ἀνδροτίων ὑμῖν πομ-
πείων ἐπισκευαστής, Ἀνδροτίων, ὦ γῆ καὶ θεοί. καὶ
τοῦτ' ἀσέβημ' ἔλαττον τίνος ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ
οἴομαι δεῖν τὸν εἰς ἱερ' εἰσιόντα καὶ χερνίβων καὶ
κανῶν ἁψόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας
προστάτην ἐσόμενον, οὐχὶ προειρημένων ἡμερῶν [ἀριθ-
μὸν] ἁγνεύειν, ἀλλὰ τὸν βίον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπι-
τηδευμάτων, οἷα τούτῳ βεβίωται.

187 Καὶ περὶ μὲν τούτου κατὰ σχολήν· ἃ δὲ Τιμοκρά-
τει συνερεῖ, πολλὰ λέγειν ἔτι πρὸς τούτοις ἔχων παύ-
σομαι. οἶδα δ' ὅτι, ὡς μὲν οὐκ ἀσύμφορος ὑμῖν ἐσθ'
ὁ νόμος, καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους εἰσενηνεγμένος,
καὶ κατὰ πάντ' ἀδίκως ἔχων, οὐχ ἕξει λέγειν· ἀκούω
δ' αὐτὸν λέγειν ὡς ἐκτέτεισται τὰ χρήματ' Ἀνδροτίωνι
καὶ Γλαυκέτῃ καὶ Μελανώπῳ, καὶ ὅτι δεινότατ' ἂν
πάθοι πάντων ἀνθρώπων, εἰ πεποιηκότων ἐκείνων
τὰ δίκαια, ὑπὲρ ὧν [αὐτὸς] αἰτίαν ἔχει θεῖναι τὸν νό- 759
188 μον, μηδὲν ἧττον αὐτὸς ἁλίσκοιτο. ἐγὼ δὲ τὸν λόγον
ἡγοῦμαι τοῦτον οὐδὲ καθ' ἓν λέγειν ἐνεῖναι τούτῳ.
εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τούτων, οὓς τὰ προσήκοντα φῂς πε-
ποιηκέναι, θεῖναι τὸν νόμον ὁμολογεῖς, κατ' ἐκεῖνο

προσήκει σ' ἁλίσκεσθαι φανερῶς, ὅτι μὴ τιθέναι νό-
μον, ἂν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς πολίταις, ἄντι-
κρυς οἱ κύριοι νόμοι λέγουσι, καθ' οὓς οὗτοι δικάσειν
189 ὀμωμόκασιν. εἰ δὲ τοῦ πᾶσι συμφέροντος εἵνεκα ταῦτα
νομοθετῆσαι φήσεις, μὴ λέγε τὴν ἔκτεισιν τὴν τούτων·
οὐδὲν γὰρ κοινωνεῖ τῷ νόμῳ τῷδε· ἀλλ' ὡς ἐπιτήδειός
ἐστι καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε. τοῦτο
γάρ ἐσθ' ὑπὲρ οὗ σὺ μὲν εἰσενεγκεῖν φῄς, ἐγὼ δὲ γέ-
γραμμαι τἀναντία φάσκων, κρῖναι δὲ προσήκει του-
τουσί. καίτοι καὶ τοῦτ' οὐκ ἀπορήσαιμ' ἂν δεῖξαι,
πάντα μᾶλλον ἢ κατὰ τοὺς νόμους πεποιημένους τὴν
ἔκτεισιν ἐκείνους τὴν τῶν χρημάτων· ἀλλὰ μὴ περὶ
τούτων ὑμῶν οἰσόντων τὴν ψῆφον, τί δεῖ ταῦτα λέ-
γοντ' ἐνοχλεῖν με νυνί;
190 Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδ' ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῶν
λόγων, ὡς δείν' ἂν πάθοι, εἰ γράψας ὅπως Ἀθηναίων
μηδεὶς δεθήσεται, αὐτὸς πείσεταί τι κακόν, καὶ ὅτι
τοὺς νόμους ὡς πραοτάτους καὶ μετριωτάτους εἶναι,
ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων μάλιστ' ἐστίν. πρὸς δὴ τοὺς τοι-
ούτους λόγους βέλτιον ἀκηκοέναι μικρὰ πάντας ὑμᾶς,
191 ἵν' ἧττον ἐξαπατᾶσθε. ὅταν μὲν γὰρ λέγῃ, ὅπως μη-
δεὶς Ἀθηναίων δεθήσεται, μὴ λανθανέτω ψευδόμενος
[ὑμᾶς]. οὐ γὰρ τοῦτο τέθηκεν, ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς ἄκυ- 760
ροι τῶν προστιμημάτων ἔσεσθε· καὶ τὴν μεθ' ὅρκου
καὶ λόγου καὶ κρίσεως ψῆφον ἐνηνεγμένην ἀνάδικον
καθίστησιν. μὴ δὴ ταῦθ' ὑμῖν τῶν ἐκ τοῦ νόμου ῥη-
μάτων ἐκλέξας λεγέτω, ἃ φιλανθρωπόταθ' ἐστὶν ἀκοῦ-
σαι· ἀλλ' ὅλον δεικνύτω τὸν νόμον ἑξῆς, καὶ τὰ συμ-
βαίνοντ' ἐξ αὐτοῦ σκοπεῖν ἐάτω. εὑρήσετε γὰρ ταῦτ'
192 ὄνθ' ἃ ἐγὼ λέγω, καὶ οὐχ ἃ φησιν οὗτος. ἀλλὰ μὴν
πρός γε τὸ τοῖς πολλοῖς συμφέρειν τοὺς νόμους πράους

καὶ μετρίους εἶναι, τάδε χρὴ σκοπεῖν. ἔστιν ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι δύ' εἴδη, περὶ ὧν εἴσ' οἱ νόμοι κατὰ πάσας
τὰς πόλεις· ὧν τὸ μέν ἐστι, δι' ὧν χρώμεθ' ἀλλήλοις
καὶ συναλλάττομεν καὶ περὶ τῶν ἰδίων ἃ χρὴ ποιεῖν
διωρίσμεθα καὶ ζῶμεν ὅλως τὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, τὸ
δ', ὃν τρόπον δεῖ τῷ κοινῷ τῆς πόλεως ἕν' ἕκαστον
ἡμῶν χρῆσθαι, ἂν πολιτεύεσθαι βούληται καὶ φῇ κή-
193 δεσθαι τῆς πόλεως. ἐκείνους μὲν τοίνυν τοὺς νό-
μους τοὺς περὶ τῶν ἰδίων, ἠπίως κεῖσθαι καὶ φιλαν-
θρώπως ὑπὲρ τῶν πολλῶν ἐστί· τούσδε δὲ τοὺς
περὶ τῶν πρὸς τὸ δημόσιον, τοὐναντίον ἰσχυρῶς ἔχειν
καὶ χαλεπῶς ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν· οὕτω γὰρ ἂν ἥκισθ'
οἱ πολιτευόμενοι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ἀδικοῖεν. ὅταν
δὴ τούτῳ τῷ λόγῳ χρῆται, ἐπὶ ταῦτ' ἀπαντᾶθ', ὅτι
τοὺς νόμους οὐκ ἐκείνους τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν πράους
ποιεῖ, ἀλλὰ τούσδ' οἳ τοῖς πολιτευομένοις φόβον παρέ-
χουσιν.
194 Πολλὰ δ' ἂν τις ἔχοι λέγειν, εἰ καθ' ἕκαστον ὧν
ἐρεῖ δεικνύναι βούλοιτο φενακισμοῦ καὶ παρακρούσεως
εἵνεκα ῥηθησόμενα. ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ παρήσω, κεφά-
λαιον δ' ὑμῖν ὃ μνημονεύσετ' ἐρῶ. σκοπεῖτ' ἐν ἅπασι 761
τοῖς λόγοις, ὁπόσους ἂν λέγῃ, εἴ τι δυνήσεται τοιοῦ-
τον εἰπεῖν, δι' οὗ διδάξει, ὡς ἔστι δίκαιον τὸν τιθέντα
νόμον ταὐτὰ προστάξαι περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ
τέλος ἐσχηκότων ποιεῖν, καὶ περὶ τῶν μελλόντων γε-
νήσεσθαι· πάντων γὰρ ὄντων αἰσχρῶν καὶ δεινῶν τῶν
γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ, τοῦτο δεινότατον καὶ μά-
195 λιστα παράνομον γέγραπται. εἰ δὲ μήθ' οὗτος μήτ'
ἄλλος μηδεὶς τοῦτο δυνήσεται δεῖξαι, εἰδέναι χρὴ σαφῶς
φενακιζομένους, καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ἐκ
τίνος ποτ' ἐπῆλθε τούτῳ τοιαῦτα νομοθετεῖν. οὐ προῖκ'

ὦ Τιμόκρατες, πόθεν; οὐδ' ὀλίγου δεῖ τοῦτον ἔθηκας
τὸν νόμον· οὐδεμίαν γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχοις ἄλλην πρό-
φασιν, δι' ἣν τοιοῦτον ἐπήρθης εἰσενεγκεῖν νόμον, ἢ
τὴν σαυτοῦ θεοῖς ἐχθρὰν αἰσχροκέρδειαν· οὔτε γὰρ
196 συγγενὴς οὐδ' ἀναγκαῖος ἦν σοι τούτων οὐδείς, οὔτ'
ἐκεῖν' ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὡς ἐλεήσας δεινὰ πάσχοντας
ἀνθρώπους εἵλου διὰ ταῦτα βοηθεῖν αὐτοῖς. οὔτε γὰρ
τὰ τούτων πολλοστῷ χρόνῳ μόλις ἄκοντας, ἐν τρισὶν
ἐξελεγχθέντας δικαστηρίοις, κατατιθέναι, τοῦθ' ἡγήσω
[τὸ] δεινὰ πάσχειν εἶναι· ποιεῖν γάρ ἐστι τοῦτό γε
δεινά, καὶ παροξύνειεν μᾶλλον ἄν τινα μισεῖν, ἢ προ-
τρέψει' ἐλεεῖν· οὔτ' ἄλλως πρᾶος καὶ φιλάνθρωπος σύ
197 τις τῶν ἄλλων διαφόρως ὢν ἠλέεις αὐτούς· οὐ γάρ
ἐστι τῆς αὐτῆς ψυχῆς Ἀνδροτίωνα μὲν καὶ Μελάνωπον
καὶ Γλαυκέτην ἐλεεῖν, ἃ κλέψαντες εἶχον εἰ καταθή-
σουσι, τουτωνὶ δὲ τοσούτων ὄντων καὶ τῶν ἄλλων πο-
λιτῶν, ὧν ἐπὶ τὰς οἰκίας ἐβάδιζες σὺ τοὺς ἕνδεκα καὶ 762
τοὺς ἀποδέκτας ἔχων καὶ τοὺς ὑπηρέτας, μηδένα πώ-
ποτ' ἐλεῆσαι, ἀλλὰ θύρας ἀφαιρεῖν καὶ στρώμαθ' ὑπο-
σπᾶν καὶ διάκονον, εἴ τις ἐχρῆτο, ταύτην ἐνεχυράζειν·
ἃ σὺ πάντ' ἐποίεις ἐνιαυτὸν ὅλον μετ' Ἀνδροτίωνος.
198 πολλῷ γὰρ δήπου σχετλιώτερ' ἐπάσχεθ' ὑμεῖς, καὶ
πολὺ μᾶλλον ἂν εἰκότως ἠλέεις τούτους, οἳ δι' ὑμᾶς
ὦ κατάρατε τοὺς λέγοντας οὐδ' ὁτιοῦν εἰσφέροντες
παύονται. καὶ οὐκ ἀπόχρη τοῦτ', ἀλλὰ καὶ διπλᾶ πράτ-
τονται, καὶ ταῦθ' ὑπὸ σοῦ καὶ Ἀνδροτίωνος, οἳ μίαν
199 εἰσφορὰν οὐδεπώποτ' εἰσενηνόχατε. τηλικοῦτο τοίνυν
ἐφρόνησεν οὗτος ὡς ἄρ' οὐδὲ δίκην τούτων οὐδεμίαν
δώσων, ὥστε μόνος δέκα τῶν συναρχόντων ὄντων
κοινῇ τὸν λόγον ἐγγράψαι μετ' Ἀνδροτίωνος ἐτόλμησε.
προῖκα γάρ, οὐδὲν ὠφελούμενος, ὑμῖν Τιμοκράτης

ἀπεχθάνεται καὶ νόμους εἰσφέρει πᾶσιν ἐναντίους, τὸ
τελευταῖον δὲ καὶ αὑτοῦ νόμῳ προτέρῳ, ὃ μὰ τὴν
Ἀθηνᾶν οὐδ' ὑμᾶς οἶμαι λανθάνειν.
200 Ὃ τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ μάλιστ' ὀργῆς ἄξιον εἶναι,
φράσω καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι ταῦτ' ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι πράττων ἐπ' ἀργυρίῳ, καὶ προῃρημένος ὡς ἀλη-
θῶς μισθαρνεῖν, οὐκ εἰς ἃ καὶ συγγνώμην ἀκούσας
ἄν τις ἔσχε, ταῦτ' ἀναλίσκει. ταῦτα δ' ἐστὶν τί; ὁ
πατὴρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ ὁ τούτου τῷ δημοσίῳ ὀφεί-
λει· καὶ οὐκ ὀνειδίζων ἐκείνῳ λέγω, ἀλλ' ἀναγκαζό-
201 μενος· καὶ οὗτος ὁ χρηστὸς περιορᾷ. καίτοι ὅστις
μέλλων κληρονομήσειν τῆς ἀτιμίας, ἂν ἐκεῖνός τι πάθῃ,
μὴ οἴεται δεῖν ἐκτεῖσαι, ἀλλὰ κερδαίνειν, ὃν ἐκεῖνος
ζῇ χρόνον, ἀξιοῖ τοῦτο τὸ κέρδος, τίνος ὑμῖν ἂν ἀπο-
σχέσθαι δοκεῖ; καὶ τὸν μὲν πατέρ' οὔτ' ἐλεεῖς οὔτε 763
δεινά σοι δοκεῖ πάσχειν, εἰ σοῦ λαμβάνοντος καὶ χρη-
ματιζομένου, ἀπὸ τῶν εἰσφορῶν ὧν εἰσέπραττες, ἀπὸ
τῶν ψηφισμάτων ὧν γράφεις, ἀφ' ὧν εἰσφέρεις νόμων,
διὰ μικρὸν ἀργύριον μὴ μετέχει τῆς πόλεως, ἑτέρους
202 δ' ἐλεῆσαί τινας φῄς; ἀλλὰ νὴ Δία τὴν ἀδελφὴν καλῶς
διῴκηκεν. ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἄλλ' ἠδίκει, κατὰ τοῦτ'
ἄξιός ἐστ' ἀπολωλέναι· πέπρακε γὰρ αὐτήν, οὐκ ἐκ-
δέδωκε. τῶν γὰρ ὑμετέρων ἐχθρῶν ἑνί, Κερκυραίῳ
τινὶ τῶν νῦν ἐχόντων τὴν πόλιν, καταλύοντι παρ'
αὐτῷ, ὅτε δεῦρο πρεσβεύοι, καὶ βουληθέντι λαβεῖν
αὐτήν (ἐξ οὗ δὲ τρόπου, παραλείψω) λαβὼν ἀργύριον
203 δέδωκε· καὶ νῦν ἐστὶν ἐν Κερκύρᾳ. ὃς οὖν τὴν μὲν
ἀδελφὴν ἐπ' ἐξαγωγῇ φησὶ μὲν ἐκδοῦναι, πέπρακεν δὲ
τῷ ἔργῳ, τὸν δ' αὑτοῦ πατέρ' οὕτω γηροτροφεῖ, κο-
λακεύει δὲ καὶ μισθοῦ γράφει καὶ πολιτεύεται, τοῦτον
ὑμεῖς λαβόντες οὐκ ἀποκτενεῖτε; δόξετ' ἄρ' ὦ ἄνδρες

Ἀθηναῖοι κρίσεις βούλεσθαι καὶ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ'
οὐκ ἀπηλλάχθαι τῶν πονηρῶν.

204 Καὶ μὴν ὅτι μὲν προσήκει πάντας κολάζειν τοὺς
ἀδικοῦντας, εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἂν εἴ τις ἔροιτο φή-
σαιτε· ὅσῳ δὲ μάλιστα τοῦτον, ὃς νόμον εἰσενήνοχ'
ἐπὶ βλάβῃ τοῦ πλήθους, ἐγὼ πειράσομαι διδάξαι. τῶν
μὲν γὰρ κλεπτῶν καὶ λωποδυτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα κα-
κουργούντων ἕκαστος, πρῶτον μὲν ὡς ἀληθῶς τὸν ἐν-
τυχόντ' ἀδικεῖ, καὶ οὐκ ἂν οἷός τ' εἴη πάντας ἐκδύειν
οὐδὲ τὰ πάντων ὑφελέσθαι, εἶτα καταισχύνει τὴν αὑτοῦ
205 δόξαν καὶ τὸν βίον μόνον. εἰ δέ τις εἰσφέρει νόμον,
ἐξ οὗ τοῖς ὑμᾶς βουλομένοις ἀδικεῖν ἡ πᾶσ' ἐξουσία
καὶ ἄδεια γενήσεται, οὗτος ὅλην ἀδικεῖ τὴν πόλιν καὶ 764
καταισχύνει πάντας· νόμος γὰρ αἰσχρὸς ὅταν κύριος
ᾖ, τῆς πόλεως ὄνειδός ἐστι τῆς θεμένης, καὶ βλάπτει
πάντας ὅσοι περ ἂν αὐτῷ χρῶνται. τὸν οὖν καὶ βλά-
πτειν ὑμᾶς καὶ δόξης ἀναπιμπλάναι φαύλης ἐπιχει-
ροῦντα, τοῦτον οὐ τιμωρήσεσθε λαβόντες; καὶ τί φή-
206 σετε; γνοίη δ' ἄν τις οὕτω μάλισθ' ἡλίκα πράγματα
συσκευάσας γέγραφ' αὐτόν, καὶ ταῦθ' ὡς ὑπεναντία
τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ, εἰ λογίσαιθ' ὅτι πάντες, ὅταν
που καταλύοντες τὸν δῆμον πράγμασιν ἐγχειρῶσι νεω-
τέροις, τοῦτο ποιοῦσι πρῶτον ἁπάντων, ἔλυσαν τοὺς
πρότερον νόμῳ δι' ἁμαρτίαν τινὰ ταύτην ὑπέχοντας
207 τὴν δίκην. πῶς οὖν οὐκ ἄξιος οὗτος, εἰ δυνατόν, τρίς,
οὐχ ἅπαξ ἀπολωλέναι, ὃς εἷς ὢν καὶ οὐ δήπου μέλλων
καταλύσειν ὑμᾶς, ἀλλὰ τοὐναντίον αὐτὸς ἐν ὑμῖν, ἂν τὰ
δίκαια ποιῆτε καὶ τὰ προσήκοντ', ἀπολεῖσθαι, ὅμως ἐμι-
μήσατο τοῦτο τἀδίκημα, καὶ διὰ τοῦ νόμου λύειν ἠξί-
ωσεν οὓς δέδεκεν τὰ δικαστήρια, γράψας ἀναιδῶς, εἴ τινι
προστετίμηται δεσμοῦ κἂν τὸ λοιπόν τινι προστιμήσητε,

208 τοῦτον ἀφεῖσθαι. καὶ μὴν εἰ αὐτίκα δὴ μάλα κραυγὴν
ἀκούσαιτε πρὸ τῶν δικαστηρίων, εἶτ' εἴποι τις ὡς ἀνέῳ-
κται τὸ δεσμωτήριον, οἱ δὲ δεσμῶται φεύγουσιν, οὐδεὶς
οὔτε γέρων οὔτ' ὀλίγωρος οὕτως, ὅστις οὐχὶ βοηθήσειεν
ἂν καθ' ὅσον δύναται. εἰ δὲ δή τις εἴποι παρελθών,
ὡς ὁ τούτους ἀφείς ἐστιν οὑτοσί, οὐδὲ λόγου τυχὼν
209 ἂν εὐθὺς ἀπαχθεὶς θανάτῳ ζημιωθείη. νῦν τοίνυν ἔχετ'
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτον, ὃς οὐχὶ λάθρᾳ πεποίηκε
τοῦτο, ἀλλὰ φενακίσας καὶ παρακρουσάμενος νόμον τέ-
θηκεν φανερῶς, ὃς οὐκ ἀνοίγνυσι τὸ δεσμωτήριον, ἀλλὰ 765
καθαιρεῖ, προσπεριείληφε δὲ καὶ τὰ δικαστήρια. τίς γὰρ
ἢ τούτων ἢ ἐκείνου χρεία, ὅταν οἷς τετίμηται δεσμοῦ
λύωνται, κἂν τὸ λοιπὸν τιμήσητέ τῳ, μηδὲν ὑμῖν ᾖ πλέον;

210 Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων πολλάκις εἰσὶν ἐψηφισμένοι τοῖς νόμοις χρῆσθαι τοῖς ὑμετέροις, ἐφ' ᾧ φιλοτιμεῖσθ' ὑμεῖς εἰκότως· ὃ γάρ εἰπεῖν τινά φασιν ἐν ὑμῖν, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ, ὅτι τοὺς νόμους ἅπαντες ὑπειλήφασιν, ὅσοι σωφρονοῦσι, τρόπους τῆς πόλεως. χρὴ τοίνυν σπουδάζειν ὅπως ὡς βέλτιστοι δόξουσιν εἶναι, καὶ τοὺς λυμαινομένους καὶ διαστρέφοντας αὐτοὺς κολάζειν, ὡς εἰ καταρρᾳθυμήσετε, τῆς φιλοτιμίας τε ταύτης ἀποστερήσεσθε, καὶ κατὰ τῆς πόλεως δόξαν οὐ χρηστὴν
211 ποιήσετε. καὶ μὴν εἰ Σόλωνα καὶ Δράκοντα δικαίως ἐπαινεῖτε, οὐκ ἂν ἔχοντες εἰπεῖν οὐδετέρου κοινὸν εὐεργέτημ' οὐδέν, πλὴν ὅτι συμφέροντας ἔθηκαν καὶ καλῶς ἔχοντας νόμους, δίκαιον δήπου καὶ τοῖς ὑπεναντίως τιθεῖσιν ἐκείνοις ὀργίλως ἔχοντας καὶ κολάζοντας φαίνεσθαι. οἶδα δὲ Τιμοκράτην, ὅτι τὸν νόμον εἰσενήνοχε τοῦτον οὐχ ἥκισθ' ὑπὲρ αὐτοῦ· πολλὰ γὰρ ἡγεῖτο πολιτεύεσθαι παρ' ὑμῖν ἄξια δεσμοῦ.

212 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν κἀκεῖνο διηγήσασθαι, ὅ
φασί ποτ' εἰπεῖν Σόλωνα κατηγοροῦντα νόμον τινὸς
οὐκ ἐπιτήδειον θέντος. λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς
αὐτὸν εἰπεῖν, ἐπειδὴ τἄλλα κατηγόρησεν, ὅτι νόμος
ἐστὶν ἁπάσαις ὡς ἔπος εἰπεῖν ταῖς πόλεσιν, ἐάν τις τὸ
νόμισμα διαφθείρῃ, θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι. ἐπε-
ρωτήσας δ' εἰ δίκαιος αὐτοῖς καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος
213 φαίνεται, ἐπειδὴ φῆσαι τοὺς δικαστάς, εἰπεῖν ὅτι αὐτὸς 766
ἡγεῖται ἀργύριον μὲν νόμισμα εἶναι τῶν ἰδίων συν-
αλλαγμάτων εἵνεκα τοῖς ἰδιώταις εὑρημένον, τοὺς δὲ
νόμους [ἡγοῖτο] νόμισμα τῆς πόλεως εἶναι. δεῖν δὴ
τοὺς δικαστὰς πολλῷ μᾶλλον, εἴ τις ὃ τῆς πόλεώς ἐστι
νόμισμα, τοῦτο διαφθείρει καὶ παράσημον εἰσφέρει,
μισεῖν καὶ κολάζειν, ἢ εἴ τις ἐκεῖν' ὃ τῶν ἰδιωτῶν
214 ἐστίν. προσθεῖναι δὲ τεκμήριον τοῦ καὶ μεῖζον εἶναι
τἀδίκημα [τὸ τοὺς νόμους διαφθείρειν ἢ τὸ ἀργύριον],
ὅτι ἀργυρίῳ μὲν πολλαὶ τῶν πόλεων καὶ φανερῶς πρὸς
χαλκὸν καὶ μόλυβδον κεκραμένῳ χρώμεναι, σῴζονται
καὶ οὐδ' ὁτιοῦν παρὰ τοῦτο πάσχουσι, νόμοις δὲ πο-
νηροῖς χρώμενοι καὶ διαφθείρεσθαι τοὺς ὄντας ἐῶντες
οὐδένες πώποτ' ἐσώθησαν. ταύτῃ μέντοι τῇ κατηγορίᾳ
Τιμοκράτης ἔνοχος καθέστηκε νυνί, καὶ δικαίως ἂν ὑφ'
ὑμῶν τοῦ προσήκοντος τύχοι τιμήματος.

215 Χρὴ μὲν οὖν πᾶσιν ὀργίλως ἔχειν, ὅσοι τιθέασι
νόμους αἰσχροὺς καὶ πονηρούς, μάλιστα δὲ τούτοις οἳ
τοὺς τοιούτους τῶν νόμων διαφθείρουσι, δι' ὧν ἔστιν
ἢ μικρὰν ἢ μεγάλην εἶναι τὴν πόλιν. εἰσὶ δ' οὗτοι
τίνες; οἵ τε τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρούμενοι, καὶ ὅσοι
216 τοῖς ἐπιεικέσι τιμάς τινας διδόασιν. εἰ γὰρ ἅπαντες
προθυμηθεῖεν ποιεῖν ἀγαθόν τι τὸ κοινόν, τὰς τιμὰς
καὶ τὰς δωρειὰς τὰς ὑπὲρ τούτων ζηλώσαντες, καὶ

πάντες ἀποσταῖεν τοῦ κακουργεῖν ἢ κακόν τι πράττειν, τὰς βλάβας καὶ τὰς ζημίας τὰς ἐπὶ τούτοις κειμένας φοβηθέντες, ἔσθ' ὅ τι κωλύει τὴν πόλιν μεγίστην εἶναι; οὐ τριήρεις ὅσας οὐδεμί' [ἄλλη πόλις] Ἑλληνὶς κέκτηται; οὐχ ὁπλίτας; οὐχ ἱππέας; οὐ προσόδους; οὐ τόπον; 767
οὐ λιμένας; ταῦτα δὲ πάντα τί σῴζει καὶ συνέχει; οἱ νόμοι· κατὰ γὰρ τούτους οὔσης τῆς πολιτείας ἐστὶν τὰ
217 τοιαῦτα χρήσιμα τῷ κοινῷ. εἰ δὲ τοὐναντίον γένοιτο τοῖς χρηστοῖς μὲν μηδ' ὁτιοῦν πλέον, τοῖς δ' ἀδικοῦσιν ἄδει' ὅσην Τιμοκράτης γέγραφεν, πόση ταραχὴ γένοιτ' ἂν εἰκότως; εὖ γὰρ ἴσθ' ὅτι τούτων ὧν διεξῆλθον κτημάτων, οὐδ' εἰ δὶς γένοιθ' ὅσα νῦν ἐστιν, οὐδ' ὁτιοῦν ἂν ὄφελος εἴη. οὗτος τοίνυν ἐν τούτῳ τῶν νόμων φαίνεται κακῶς ἐπιχειρῶν ὑμᾶς ποιεῖν, δι' οὗ τοῖς ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσιν εἰσὶν αἱ τιμωρίαι.

218 Πάντων οὖν εἵνεκα τῶν εἰρημένων ἄξιον ὀργισθῆναι καὶ κολάσαι καὶ παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις· ὡς τὸ πράως ἔχειν τοῖς τοιούτοις, καὶ καταψηφίζεσθαι μέν, ὀλίγου δὲ τιμᾶν, ἐθίζειν καὶ προδιδάσκειν ἔστ' ἀδικεῖν ὑμᾶς ὡς πλείστους.

XXV.

ΚΑΤ' ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ Α.

(ΜΕΛΕΤΗ)

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πυθάγγελος καὶ Σκάφων ἰδόντες Ἱεροκλέα φέρονθ' ἱερὰ ἱμάτια, ἐφ' οἷς καὶ χρυσᾶ γράμματ' ἦν δηλοῦντα τοὺς ἀναθέντας, ἀπάγουσι πρὸς τοὺς πρυτάνεις ὡς ἱερόσυλον,

οἱ δὲ τῇ ὑστεραίᾳ καθιστᾶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. κἀκεῖνος
ὑπὸ τῆς ἱερείας ἔφη πεμφθεὶς λαβεῖν τὰ ἱμάτια, ἵνα κομίσῃ
πρὸς τὸ ἱερὸν κυνηγέσιον. ἐνταῦθ' Ἀριστογείτων γράφει
ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπροβούλευτον, ἔπειτα δεινότατον, κε-
λεῦον, ἐὰν μὲν ὁμολογῇ τὰ ἱμάτι' ἐξενεγκεῖν, ἀποθανεῖν 768
2 *αὐτὸν αὐτίκα, ἐὰν δ' ἀρνῆται, κρίνεσθαι· ἐξ οὗ συνέβαινεν*
αὐτῷ, ὁμολογήσαντι μὲν τἀληθὲς παραχρῆμα τεθνάναι, ἐξάρνῳ
δὲ γενομένῳ μετ' ὀλίγον τοῦτο παθεῖν. τοῦτο τὸ ψήφισμα
γραψάμενος παρανόμων Φανόστρατος ὁ Ἱεροκλέους τοῦ κιν-
δυνεύοντος πατήρ, συγκατηγορήσαντος αὐτῷ Δημοσθένους,
αἱρεῖ παρανόμων, καὶ τιμᾷ τὸ δικαστήριον Ἀριστογείτονι
πέντε ταλάντων. τοῦτο μὲν δὴ πρῶτον ὄφλημ' Ἀριστογείτονι
γίνεται. ἔπειθ' Ἡγήμονα γραψάμενος καὶ τὸν ἀγῶν' ἀπο-
3 *δόμενος ὦφλε χιλίας. οὐκ ἀποδόντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν*
ὡρισμένην προθεσμίαν, διπλοῦται τὰ ὀφλήματα κατὰ τὸν
νόμον, καὶ γίνεται δέκα τάλαντα καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ὑπὲρ
τούτων τῶν χρημάτων ἀπογράφει τι εἰς τὸ δημόσιον χωρίον
ἑαυτοῦ, καὶ τὸ χωρίον τοῦτο Εὔνομος ὠνεῖται, ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ, τάξιν αἰτησάμενος τοῦ ὀφλήματος, ὥστ' ἐν δέκ' ἔτεσιν
ἐκτεῖσαι τὸ σύμπαν, καθ' ἕκαστον ἔτος τιθεὶς τὸ ἐπιβάλλον
μέρος. δύο μὲν δὴ καταβολὰς ἀπήνεγκε, τάλαντα δύο καὶ
δραχμὰς τετρακοσίας· τὸ δὲ λοιπὸν ὀφείλεται, τάλαντ' ὀκτὼ
4 *καὶ δραχμαὶ χίλιαι καὶ ἑξακόσιαι. δοκῶν οὖν ἔχειν ὁ Ἀρι-*
στογείτων τοῦ λέγειν ἐξουσίαν καὶ μηκέτ' ὀφείλειν, ἐπειδὴ
χρήστην ἀντέδωκε τῇ πόλει, καὶ ἐγράφετο πολλοὺς καὶ ἐδη-
μηγόρει, τῶν νόμων τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, μέχρι ἂν
ἐκτείσῃ, ποιούντων ἄτιμον. διόπερ αὐτὸν οἱ περὶ Λυκοῦρ-
γον ἐνέδειξαν, ὡς οὐκ ἐξὸν λέγοντα. οὐκ ἐξαληλιμμένου
τοίνυν ἐξ ἀκροπόλεως Ἀριστογείτονος, ἀλλ' ἔτι τοῦ ὀφλή-
ματος ἐγγεγραμμένου, χρήστου δὲ καταστάντος τοῦ τὸ χωρίον
ὠνησαμένου, ζήτημα συνίσταται, πότερον ὁ πριάμενος τὸ χω- 769
ρίον ὀφείλει μόνον, ἢ καὶ ὁ πρῶτος ὀφλών, ἄχρι ἂν ἐκτει-
5 *σθῇ τὸ χρέος. περὶ μὲν δὴ τὰ δύ' ὀφλήματα τοῦτο συνί-*
σταται τὸ ζήτημα· φασὶ δ' αὐτὸν οἱ κατήγοροι καὶ τρίτον

ὀφείλειν ὄφλημα τῷ δημοσίῳ. πρὸς τοῦτ' Ἀριστογείτων ἀνθιστάμενος φησὶν ἀδίκως ἐγγεγράφθαι, καὶ διὰ τοῦτο δίκην λαχεῖν Ἀρίστωνι τῷ ἐγγράψαντι. Δημοσθένης δὲ καὶ Λυκοῦργος περὶ μὲν τοῦ δικαίαν ἢ μὴ γεγενῆσθαι τὴν ἐγγραφὴν οὐδὲν λέγουσι, φασὶ δ' „ὅταν ἕλῃ τὸν Ἀρίστωνα, τότ' Ἀριστογείτων μὲν ἐξαλειφθήσεται, ἐκεῖνος δ' ἐγγραφήσεται κατὰ τὸν νόμον· πρὶν δὲ κριθῆναι τὸ πρᾶγμα, οὐ προσήκει λέγειν τὸν τάχα δικαίως ἐγγεγραμμένον καὶ ψευδῶς ἐγκα-
6 λοῦντα τῷ Ἀρίστωνι". ταῦτα μὲν δὴ τὰ ζητήματα τῆς ὑποθέσεως. ἐνηγώνισται δ' αὐτοῖς ὁ Λυκοῦργος, ἅτε πρότερος λέγων· τῷ Δημοσθένει δὲ περὶ μὲν τούτων βραχὺς πάνυ λόγος γέγονεν ὡς προειλημμένων, ὁ δ' ὅλος αὐτῷ λόγος τοῦ Ἀριστογείτονος βίου κατηγορίαν περιέχει.

7 Διονύσιος δ' ὁ Ἁλικαρνασσεὺς οὐ δέχεται τούτους τοὺς λόγους Δημοσθένους εἶναι, ἐκ τῆς ἰδέας τεκμαιρόμενος. οἱ δέ φασιν ἐπίτηδες τὸν ῥήτορα τοιούτῳ χαρακτῆρι κεχρῆσθαι, ζηλώσαντα Λυκοῦργον εὐδοκιμοῦντα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. οἱ δ', ἐπειδὴ κατὰ τὸν τῆς ἡλικίας χρόνον τὴν πρωτολογίαν ἔλαβε Λυκοῦργος καὶ πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις αὐτὸς ἐχρήσατο, ὁ Δημοσθένης ἠναγκάσθη λοιπὸν φιλοσοφώτερον μετελθεῖν καὶ περιοδικῶς. ἄλλοι δὲ τὸν μὲν πρότερον δέχονται Δημοσθένους εἶναι, τὸν δὲ δεύτερον οὐδαμῶς, οὐδὲν ἄξιον ἔχοντα 770
τοῦ ῥήτορος.

Πάλαι καθήμενος ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ κατηγοροῦντος ἀκούων, ὥσπερ ὑμεῖς, Λυκούργου, τὰ μὲν ἄλλα καλῶς αὐτὸν ἡγούμην λέγειν, ἓν δὲ τεθαύμακα ὁρῶν ὑπερδιατεινόμενον, εἰ ἀγνοεῖ τοῦθ' ὅτι οὔτε παρὰ τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ λόγους εἰρημένους, οὔτε παρὰ τοὺς ὑπ' ἐμοῦ μέλλοντας ῥηθήσεσθαι, τὰ τουτουὶ τοῦ ἀγῶνός ἐστι δίκαι' ἰσχυρά, ἀλλ' ὡς ἂν ἕκαστος ὑμῶν ἔχῃ πρὸς τὸ ἢ δυσχεραίνειν ἢ προσίεσθαι πονηρίαν.
2 καὶ ἔγωγ' ὑπολαμβάνω τὴν μὲν κατηγορίαν καὶ τὸ

τῶν λόγων πλῆθος, ἔθους εἵνεκα καὶ τῆς ὑμετέρας ἀκροάσεως δεῖν ποιήσασθαι, κεκρίσθαι δὲ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πάλαι ὑπὸ τῆς ἑκάστου φύσεως οἴκοθεν, καὶ νῦν εἰ μέν εἰσιν ὑμῶν οἱ πλείους οἷοι τοὺς πονηροὺς φιλεῖν καὶ σῴζειν, μάτην ἐρραψῳδηκότας ἡμᾶς ἔσεσθαι, εἰ δ' οἷοι μισεῖν, δίκην, ἐὰν θεὸς θέλῃ, τοῦτον δώσειν.

3 Πολλῶν δὲ λόγων εἰρημένων καὶ πάντων καλῶς, οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν ἅ γ' ἐμοὶ φαίνεται. ἐμοὶ γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν ἐοικέναι δοκεῖ τοῖς ἄλλοις ὁ παρὼν ἀγών. σκοπεῖτε δ' οὑτωσί. πρὸς ἅπαντ' ἔρχονται τὰ δικαστήρια οἱ μὲν δικασταὶ παρὰ τοῦ κατηγόρου καὶ τοῦ φεύγοντος τὸ πρᾶγμα μαθησόμενοι περὶ οὗ δεή- 771
σει τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν αὐτούς, οἱ δ' ἀντίδικοι μεθ' ἑαυτοῦ δείξων ἑκάτερος ὄντα τὰ τῶν νόμων δίκαια.
4 τὰ δὲ τούτου τοῦ ἀγῶνος πῶς ἔχει; οἱ μὲν δικάσοντες ὑμεῖς ἥκετε μᾶλλον ἡμῶν τῶν κατηγόρων εἰδότες, καὶ ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ τοῦτον καὶ ἐγγεγραμμένον ἐν ἀκροπόλει καὶ οὐκ ἐξὸν αὐτῷ λέγειν· ὥσθ' ἕκαστον ὑμῶν κατηγόρου τάξιν ἔχειν καὶ τὰ δίκαι' εἰδέναι, μὴ
5 μαθεῖν δεῖσθαι. ὁ δὲ κρινόμενος τῶν μὲν εἰς σωτηρίαν φερόντων ἀλλ' οὐδ' ὁτιοῦν πάρεστιν ἔχων, οὐ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος λόγους δικαίους, οὐ τὸν ἑαυτοῦ βίον ἀνθρώπινον, οὐκ ἄλλ' οὐδ' ὁτιοῦν ἀγαθόν· δι' ἃ δ' ἂν καὶ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικῶν τις ἔδεισε, διὰ ταῦθ' οὗτος οἴεται σωθήσεσθαι· ἐν γὰρ τῇ τῆς πο-
6 νηρίας ὑπερβολῇ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἔχει. οὕτω δ' ἐχόντων τούτων, δοκεῖ μοί τις οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν εἰπών, ὅτι νῦν κρίνεται μὲν Ἀριστογείτων, δοκιμάζεσθε δὲ καὶ κινδυνεύεθ' ὑμεῖς περὶ δόξης. εἰ μὲν γὰρ ὀφθήσεσθ' ἐπὶ τοῖς οὕτω φανεροῖς καὶ μεγάλοις

ἀδικήμασιν ὀργιζόμενοι καὶ τιμωρούμενοι, δόξετε τοῦθ',
ὅπερ ἐστὲ, δικασταὶ καὶ φύλακες τῶν νόμων εἰσεληλυ-
7 θέναι· εἰ δ' ἕτερόν τι τούτων περιέσται, ὃ μηδεὶς μὲν
ἂν αὐτὸς πεποιηκέναι φήσειεν, ἐν δὲ ταῖς ψήφοις εὑρε-
θήσεται, δέδοικα μὴ δόξητέ τισιν τὸν ἀεὶ βουλόμενον
εἶναι πονηρὸν τῶν ἐν τῇ πόλει παιδοτριβεῖν. ἀσθενὴς
μὲν γάρ ἐστι πᾶς ὁ πονηρὸς καθ' ἑαυτόν· ᾧ δ' ἂν
ὑμεῖς πρόσθησθε, οὗτος ἰσχυρὸς γίγνεται. ἔστι δὲ
τοῦτο τῷ μὲν λαβόντι παρ' ὑμῶν ἐργασία καὶ δυνα-
8 στεία, ὑμῖν δὲ τοῖς δοῦσιν ὄνειδος. βουλοίμην δ' ἂν 772
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸ τοῦ περὶ τῶν ἰδίων ἐμὲ τῶν
τουτουὶ λέγειν, σπουδάσαντας ὑμᾶς ἐξετάσαι διὰ βρα-
χέων, εἰς ὅσην αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν προῆγε τὴν πόλιν
δημοσίᾳ πάντα τὰ τοιαῦτα θηρία, ὧν μέσος καὶ τελευ-
9 ταῖος καὶ πρῶτός ἐστιν οὗτος. καὶ τὰ μὲν ἄλλ' ἐάσω· ἀλλ'
εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀναβαίνουσιν, ἐν αἷς ὑμεῖς γνώμης
ἀπόδειξιν, οὐ πονηρίας τοῖς λέγουσι προτίθετε, τόλμαν
καὶ κραυγὴν καὶ ψευδεῖς αἰτίας καὶ συκοφαντίαν καὶ
ἀναισχυντίαν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα συνεσκευασμένοι,
ὧν οὐκ ἂν εὕροι τις ἐναντιώτερα τῷ βουλεύεσθαι, νο-
μίζω δὲ μὰ τοὺς θεοὺς οὐδ' ἂν αἴσχιω. καὶ τούτοις
τοῖς αἰσχροῖς ἁπάντων τῶν τῆς πόλεως καλῶν περίεισι,
τῶν νόμων, τῶν προέδρων, τοῦ προγράμματος, τῆς
10 εὐκοσμίας. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς ταῦτα βούλεσθε καὶ μετὰ
τῆς ὑμετέρας γνώμης οὗτοι ταῦτα ποιοῦσιν, ὁδῷ βα-
δίζειν ἐᾶν δεῖ· εἰ δ' ἐπανορθώσασθαι ταῦτ' ἔτι καὶ νῦν
οἴεσθε χρῆναι, καὶ τὰ προειμένα πόρρω καὶ πολὺν ἤδη
χρόνον αἰσχρῶς καὶ κακῶς ὑπὸ τούτων διακείμενα
βελτίω ποιῆσαι, πάντα τὰ τοιαῦτ' ἔθη παριδόντας τή-
11 μερον ὀρθῶς δεῖ δικάσαι, τὴν τὰ δίκαι' ἀγαπῶσαν
Εὐνομίαν περὶ πλείστου ποιησαμένους, ἣ πάσας καὶ

πόλεις καὶ χώρας σῴζει· καὶ τὴν ἀπαραίτητον καὶ σε-
μνὴν Δίκην, ἣν ὁ τὰς ἁγιωτάτας ἡμῖν τελετὰς κατα-
δείξας Ὀρφεὺς παρὰ τὸν τοῦ Διὸς θρόνον φησὶ καθη-
μένην πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων εφορᾶν, εἰς αὑτὸν
ἕκαστον νομίσαντα βλέπειν οὕτω δεῖ ψηφίζεσθαι, φυ-
λαττόμενον καὶ προορώμενον μὴ καταισχῦναι ταύτην, 778
ἧς ἐπώνυμός ἐστιν ὑμῶν ἕκαστος ὁ ἀεὶ δικάζειν λα-
χών, πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει καλὰ καὶ δίκαια καὶ συμφέ-
ροντα φυλάττειν ταύτην τὴν ἡμέραν παρακαταθήκην
ἔνορκον εἰληφὼς παρὰ τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας
12 καὶ τῆς πατρίδος. ὡς εἰ μὴ τοῦτον ἕξετε τὸν τρόπον,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς συνήθους εὐηθείας εἰσεληλυθότες καθε-
δεῖσθε, φοβοῦμαι μὴ τὸ πρᾶγμ' εἰς τοὐναντίον περι-
στῇ, καὶ δοκοῦντες ἡμεῖς Ἀριστογείτονος κατηγορεῖν
ὑμῶν κατηγοροῦντες φανῶμεν· ὅσῳ γὰρ ἂν μᾶλλον
ἡμῶν δειξάντων τὴν τούτου πονηρίαν μηδὲν ὑμεῖς
φροντίσητε, τοσούτῳ μείζων ἡ καθ' ὑμῶν αἰσχύνη γε-
νήσεται. καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά.
13 Πάνυ δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μετὰ πάσης οἰκειό-
τητος ἐρῶ τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ ἐν ταῖς ἐκκλη-
σίαις ὁρῶν ὑμᾶς κατατάττοντάς με καὶ προχειριζομένους
ἐπὶ τὴν τούτου κατηγορίαν, ἠχθόμην καὶ μὰ τὸν Δία
καὶ πάντας θεοὺς οὐκ ἐβουλόμην. οὐ γὰρ ἠγνόουν,
ὅτι ὁ ποιήσας τι τοιοῦτον παρ' ὑμῖν καὶ παθὼν ἀπέρ-
χεται. εἰ δὲ μὴ τηλικοῦτον ὥστ' εὐθὺς αἰσθέσθαι,
ἀλλ' ἐὰν πολλὰ τοιαῦτα ποιῇ καὶ μὴ παύηται, ταχὺ
γνώσεται. ὅμως δ' ἀναγκαῖον ἡγούμην εἶναι πείθεσθαι
14 τοῖς ὑμετέροις βουλήμασι. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς ἐν-
δείξεως καὶ τῶν νόμων δίκαια αὐτὸν, ὅπερ πεποίηκεν,
Λυκοῦργον ἐρεῖν ἡγούμην, καὶ τοὺς μάρτυρας τῆς
πονηρίας τῆς τούτου τοῦτον ἑώρων προσκαλούμενον·

ἃ δὲ καὶ λογίζεσθαι τοὺς ὑπὲρ πόλεως καὶ νόμων βου-
λευομένους προσήκει καὶ σκοπεῖσθαι δεῖ, ταῦτα προ- 774
ῃρούμην εἰπεῖν, καὶ νῦν ἐπὶ ταῦτα πορεύσομαι. δότε
δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δότε καὶ συγχωρήσατε μοι πρὸς
Διός, ὡς πέφυκα καὶ προῄρημαι, περὶ τούτων διαλε-
χθῆναι πρὸς ὑμᾶς· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην.
15 Ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
κἂν μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἂν μικράν, φύσει καὶ νό-
μοις διοικεῖται. τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον
καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν
καὶ τεταγμένον ταὐτὸ πᾶσιν. ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ᾖ
πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται· διόπερ τοὺς τοιού-
16 τους ἐξαμαρτάνοντας εὑρήσετε. οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον
καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται, καὶ τοῦτο
ζητοῦσι, καὶ ἐπειδὰν εὑρεθῇ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμ'
ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον, καὶ τοῦτ' ἔστι νόμος.
ᾧ πάντας πείθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλισθ'
ὅτι πᾶς ἐστι νόμος εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα
δ' ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωσις δὲ πλημμελημά-
των τῶν εἰς ἀμφότερα, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ'
17 ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει. ἀλλὰ μὴν ὅτι
νῦν Ἀριστογείτων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίοις ἅπα-
σιν ἥλωκεν, ἕτερος δ' οὐδὲ εἷς ἐστιν ἀνεκτὸς αὐτῷ
λόγος, περὶ τούτων ῥᾴδιον διδάξαι. δυοῖν γὰρ ὄντοιν
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν εἵνεκα πάντες οἱ νόμοι τίθεν-
ται, τοῦ τε μηδένα μηδὲν ὃ μὴ δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, καὶ
τοῦ τοὺς παραβαίνοντας ταῦτα κολαζομένους βελτίους
τοὺς ἄλλους ποιεῖν, ἀμφοτέροις τούτοις οὗτος ἔνοχος
ὢν φανήσεται. ἐπὶ μὲν γὰρ οἷς ἐξ ἀρχῆς παρέβη τοὺς
νόμους, τὰ ὀφλήματ' αὐτῷ γέγονεν· ἐπὶ δ' οἷς οὐκ ἐμ- 775
μένει τούτοις, νῦν ἐπὶ τὴν παρ' ὑμῶν ἄγεται τιμωρίαν,

*ὥστε μηδεμίαν καταλείπεσθαι πρόφασιν δι' ἣν ἄν τις
18 αὐτὸν ἀφείη. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἄρ'
ἐκ τούτων οὐδὲν ἡ πόλις βλάπτεται. ἐγὼ γάρ, ὅτι μὲν
πάντ' ἀπόλλυται τὰ ὀφλήματ', εἰ τὰ τούτου σοφίσματα
προσδέξεσθε, καὶ ὅτι, εἰ ἄρα δεῖ τινὰς τῶν ὀφειλόν-
των ἀφιέναι, τοὺς ἐπιεικεστάτους καὶ βελτίστους καὶ
τοὺς ἐπὶ τοῖς ἥκιστα δεινοῖς ὠφληκότας δίκαιον ἂν
εἴη, οὐχὶ τὸν πονηρότατον καὶ πλεῖσθ' ἡμαρτηκότα καὶ
19 δικαιότατ' ὠφληκότα καὶ ἐπὶ δεινοτάτοις (τί γὰρ ἂν
γένοιτο συκοφαντίας καὶ παρανομίας δεινότερον, ἐφ'
οἷς ἀμφοτέροις οὗτος ὤφληκεν;) καὶ ὅτι οὐδ' εἰ πᾶσι
τοῖς ἄλλοις, οὐχὶ τῷ βιαζομένῳ δήπου συγχωρῆσαι
προσήκει (ὕβρις γὰρ τοῦτό γε), τὰ τοιαῦτ' ἐάσω· ἀλλ'
ὅτι καὶ πᾶς ὁ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων κόσμος ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι συνταράττεται καὶ διαφθείρεται κατὰ
20 τοῦτον, καὶ τοῦτ' οἶμαι σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξειν. λέξω
δ' οὔτε καινὸν οὔτε περιττὸν οὐδὲν οὔτ' ἴδιον, ἀλλ'
ὃ πάντες ὑμεῖς ἴσθ' ὁμοίως ἐμοί. εἰ γάρ τις ὑμῶν
ἐξετάσαι βούλεται, τί ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον καὶ τὸ ποιοῦν
τὴν βουλὴν συλλέγεσθαι, τὸν δῆμον εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν ἀναβαίνειν, τὰ δικαστήρια πληροῦσθαι, τὰς ἕνας
ἀρχὰς ταῖς νέαις ἑκούσας ὑπεξιέναι, πάντα δι' ὧν ἡ
πόλις οἰκεῖται καὶ σῴζεται γίγνεσθαι, τοὺς νόμους
εὑρήσει καὶ τὸ τούτοις ἅπαντας πείθεσθαι, ἐπεὶ λυ-
θέντων γε τούτων, καὶ ἑκάστῳ δοθείσης ἐξουσίας ὅ
τι βούλεται ποιεῖν, οὐ μόνον ἡ πολιτεία οἴχεται, ἀλλ'* 776
*οὐδ' ὁ βίος ἡμῶν τοῦ τῶν θηρίων οὐδὲν ἂν διενέγκαι.
21 τί γὰρ ἂν τοῦτον αὐτὸν οἴεσθε ποιεῖν λυθέντων τῶν
νόμων, ὃς ὄντων κυρίων τοιοῦτός ἐστιν; ἐπειδὴ τοί-
νυν οἱ νόμοι μετὰ τοὺς θεοὺς ὁμολογοῦνται σῴζειν
τὴν πόλιν, δεῖ πάντας ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ*

ἂν εἰ καθῆσθ' ἐράνου πληρωταί, τὸν μὲν πειθόμενον τούτοις ὡς φέροντα τὴν τῆς σωτηρίας φορὰν πλήρη τῇ πατρίδι, τιμᾶν καὶ ἐπαινεῖν, τὸν δ' ἀπειθοῦντα κο-
22 λάζειν. ἔρανος γάρ ἐστι πολιτικὸς καὶ κοινὸς πάνθ' ὅσα, ταξάντων τῶν νόμων, ἕκαστος ἡμῶν ποιεῖ. ὃν ὁ λείπων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πολλὰ καὶ καλὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλ' ὑμῶν ἀφαιρεῖται καὶ διαφθείρει τὸ καθ'
23 αὑτόν. ὧν ἓν ἢ δύ' ἐρῶ παραδείγματος εἵνεκα, τὰ γνωριμώτατα. τὸ τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους ἀπὸ τῆς [ἀσθενοῦς] τοιαυτησὶ κιγκλίδος τῶν ἀπορρήτων κυρίαν εἶναι, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας ἐπεισιέναι· τὸ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχοινίσηται, κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι, καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ἀποχωρεῖν· τὸ τὰς ἀρχὰς ἁπάσας, ὅσας οἱ λαχόντες ἄρχουσιν ὑμῶν, τῷ τὸν ὑπηρέτην εἰπεῖν „μετάστητ' ἔξω" τῶν νομίμων κρατεῖν ἐφ' οἷς εἰσεπέμφθησαν, καὶ μηδὲ τοὺς ἀσελ-
24 γεστάτους βιάζεσθαι· ἄλλα μυρία. πάντα γὰρ τὰ σεμνὰ καὶ καλὰ καὶ δι' ὧν ἡ πόλις κοσμεῖται καὶ σῴζεται, ἡ σωφροσύνη, πρὸς τοὺς γονέας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὑμῶν ἡ παρὰ τῶν νέων αἰσχύνη, ἡ εὐταξία, τῇ τῶν 777
νόμων προσθήκῃ τῶν αἰσχρῶν περίεστι, τῆς ἀναισχυντίας, τῆς θρασύτητος, τῆς ἀναιδείας. ἰταμὸν γὰρ ἡ πονηρία καὶ τολμηρὸν καὶ τομὸν καὶ πλεονεκτικόν, καὶ τοὐναντίον ἡ καλοκαγαθία, ἡσύχιον καὶ ὀκνηρὸν καὶ βραδὺ καὶ δεινὸν ἐλαττωθῆναι. τοὺς νόμους οὖν δεῖ τηρεῖν καὶ τούτους ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς ἀεὶ δικάζοντας ὑμῶν· μετὰ γὰρ τούτων οἱ χρηστοὶ τῶν πονηρῶν περί-
25 εισιν. εἰ δὲ μή, λέλυται πάντ', ἀνέῳκται, συγκέχυται, τῶν πονηροτάτων καὶ ἀναιδεστάτων ἡ πόλις γίγνεται. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, εἰ ἕκαστος τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν

Ἀριστογείτονος τόλμαν καὶ ἀναισχυντίαν λαβών, καὶ διαλογισάμενος ταῦθ' ἅπερ οὗτος, ὅτι ἔξεστι καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν μέχρι παντὸς ὅ τι ἂν βούληταί τις ἐν δημοκρατίᾳ, ἄνπερ τοῦ ποῖός τις εἶναι δόξει ταῦτα ποιῶν ὀλιγωρήσῃ, καὶ οὐδεὶς ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἀδικημάτων
26 *εὐθὺς ἀποκτενεῖ· εἰ ταῦτα διανοηθεὶς ὁ μὴ λαχὼν τῷ λαχόντι, καὶ ὁ μὴ χειροτονηθεὶς τῷ χειροτονηθέντι, ἐξ ἴσου ζητοίη εἶναι καὶ τῶν αὐτῶν μετέχειν, καὶ ὅλως μὴ νέος, μὴ πρεσβύτερος τὰ προσήκοντα πράττοι, ἀλλὰ πᾶν τὸ τεταγμένον ἐξελάσας ἕκαστος ἐκ τοῦ βίου, τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν νόμον, ἀρχήν, πάνθ' ὑπολαμβάνοι· εἰ ταῦτα ποιοῖμεν, ἔστ' ἔτι τὴν πόλιν οἰκεῖσθαι; τί δέ; τοὺς νόμους κυρίους εἶναι; πόσην δ' ἂν οἴεσθε βίαν καὶ ὕβριν καὶ παρανομίαν ἐν ἁπάσῃ τῇ πόλει καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν γίγνεσθαι καὶ βλασφημίαν ἀντὶ*
27 *τῆς νῦν εὐφημίας καὶ τάξεως; καὶ τί δεῖ λέγειν, ὅτι τοῖς νόμοις ἅπαντα κοσμεῖται καὶ τῷ τούτοις πείθεσθαι; ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ πάντων ἄρτι κληρουμένων* 778
Ἀθηναίων, καὶ πάντων εὖ οἶδ' ὅτι βουλομένων εἰς τοῦτο λαχεῖν τὸ δικαστήριον, μόνοι δικάζεθ' ἡμῖν. διὰ τί; ὅτι ἐλάχετε, εἶτ' ἀπεκληρώθητε· ταῦτα δ' οἱ νόμοι λέγουσιν. εἶθ' ὑμεῖς αὐτοὶ κατὰ τοὺς νόμους εἰσεληλυθότες, τὸν παρὰ τοὺς νόμους λέγειν ἢ πράττειν τι βιαζόμενον λαβόντες ἀφήσετε; καὶ οὐδεὶς ὑμῶν χολὴν οὐδ' ὀργὴν ἔχων εὑρεθήσεται, ἐφ' οἷς ὁ βδελυρὸς καὶ
28 *ἀναιδὴς οὑτοσὶ βιάζεται; ὅς, ὦ μιαρώτατε πάντων, κεκλειμένης σοι τῆς παρρησίας οὐ κιγκλίσιν οὐδὲ θύραις, ἃ καὶ παρανοίξειεν ἄν τις, ἀλλὰ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις ὀφλήμασι, καὶ τούτων παρὰ τῇ θεῷ κειμένων, εἰς τὸ ἐντὸς τούτων βιάζῃ καὶ προσέρχῃ πρὸς ταῦτ', ἀφ' ὧν ἀπελαύνουσίν σ' οἱ νόμοι· ἀπεσχοινισμένος*

πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει δικαίοις, γνώσει δικαστηρίων
τριῶν, ἐγγραφῇ θεσμοθετῶν, ἑτέρᾳ πρακτόρων, τῇ τῆς
βουλεύσεως, ἣν αὐτὸς διώκεις, γραφῇ, μόνον οὐχ ἁλύ-
σει σιδηρᾷ, ὑποδύῃ παρὰ ταῦτα καὶ διασπᾷς, καὶ προ-
φάσεις πλάττων καὶ ψευδεῖς αἰτίας συντιθεὶς τὰ κοινὰ
29 δίκαι᾽ ἀνατρέψειν οἴει. καὶ μὴν μέγα καὶ σαφὲς ὑμῖν ἐρῶ
παράδειγμα, ὅτι ταῦτ᾽ οὐδὲ καθ᾽ ἓν προσήκει παριδεῖν.
εἰ γάρ τις αὐτίκα δὴ μάλ᾽ εἴποι, ὡς ἐκ τῶν νεωτάτων
ἢ τῶν πλουσιωτάτων ἢ τῶν λελητουργηκότων, ἢ τῶν
τοιούτων τι μερῶν ἀφορίσας, τοὺς λέγοντας εἶναι δεῖ,
ἀποκτείναιτ᾽ ἂν αὐτὸν εὖ οἶδ᾽ ὅτι, ὡς καταλύοντα τὸν
30 δῆμον, καὶ δικαίως ἂν τοῦτο ποιήσαιτε. καὶ μὴν ὅ τι 779
βούλεσθε τούτων ἧττόν ἐστι δεινόν, ἢ εἴ τις, ἐξ ὧν
οὗτός ἐστι μερῶν, εἴποι τοῖς βιαζομένοις ἐξεῖναι λέ-
γειν, ἢ τοῖς ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἢ τοῖς ὧν ἀπέκτεινεν
ὁ δῆμος τοὺς πατέρας, ἢ τοῖς ἀποδεδοκιμασμένοις ἄρ-
χειν λαχοῦσιν, ἢ τοῖς ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ, ἢ τοῖς
καθάπαξ ἀτίμοις, ἢ τοῖς πονηροτάτοις καὶ δοκοῦσι καὶ
οὖσι· πάντα γὰρ ταῦθ᾽ ὑπάρχει τούτῳ, καὶ πρόσεστι
τοῖς οἷος οὗτός ἐστι τὴν φύσιν. ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι νομίζω μὲν αὐτὸν καὶ ἐφ᾽ οἷς νυνὶ ποιεῖ
δικαίως ἂν ἀποθανεῖν, πολὺ μέντοι μᾶλλον, ἢ οὐδέν
γ᾽ ἧττον, ἐφ᾽ οἷς δῆλός ἐστι ποιήσων, εἰ τὴν παρ᾽
31 ὑμῶν ἐξουσίαν λήψεται καὶ καιρόν· ὃ μὴ γένοιτο. ὃ
καὶ θαυμαστόν ἐστιν, εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ, ὅτι ἐπὶ μὲν
καλὸν ἢ χρηστὸν ἢ τῆς πόλεως ἄξιον πρᾶγμ᾽ οὐδὲν
οὗτός ἐστι χρήσιμος (μὴ γάρ, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, τοσαύτη
σπάνις ἀνδρῶν γένοιτο τῇ πόλει, ὥστε παρ᾽ Ἀριστο-
γείτονος τῶν καλῶν τι ποιήσασθαι)· ἐφ᾽ ἃ δ᾽ ἂν καὶ
χρήσαιτό τις τοιούτῳ θηρίῳ, ἀπεύχεσθαι τοῖς θεοῖς μὴ
γενέσθαι δεῖ. εἰ δ᾽ ἄρα συμβαίη, μεῖζόν ἐστιν εὐτύ-

χημα τῇ πόλει, ἀπορῆσαι τοὺς βουλομένους ἐξαμαρτεῖν, δι' οὗ τοῦτο ποιήσουσιν, ἢ τοῦτον ἀφειμένον αὐτοῖς
32 *ἕτοιμον ὑπάρξαι. τί γὰρ οὗτος ὀκνήσειεν ἂν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν ἀνηκέστων ἢ δεινῶν, ἄνθρωπος μιαρὸς καὶ πατρικῆς πρὸς τὸν δῆμον ἔχθρας ἀνάμεστος; τίς δ' ἂν ἄλλος μᾶλλον, ὃ μὴ γένοιτ', ἀνατρέψειε τὴν πόλιν, εἰ λάβοιτ' ἐξουσίας; οὐχ ὁρᾶθ' ὅτι τῆς φύσεως αὐτοῦ καὶ πολιτείας οὐ λογισμὸς οὐδ' αἰδὼς οὐδεμί', ἀλλ' ἀπόνοι' ἡγεῖται, μᾶλλον δ' ὅλον ἐστ' ἀπόνοι' ἡ τούτου πολιτεία; ἢ μέγιστον μέν ἐστιν αὐτῷ τῷ ἔχοντι κακόν, δεινὸν δὲ καὶ χαλεπὸν πᾶσιν, πόλει δ' οὐκ ἀνε-* 780
κτόν. ὁ γὰρ ἀπονενοημένος πᾶς ἑαυτὸν μὲν προεῖται καὶ τὴν ἐκ λογισμοῦ σωτηρίαν, ἐκ δὲ τοῦ παραδόξου
33 *καὶ παραλόγου, ἂν ἄρα σωθῇ, σῴζεται. τίς ἂν οὖν εὖ φρονῶν αὑτὸν ἂν ἢ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα ταύτῃ συνάψειε; τίς οὐκ ἂν εἰς ὅσον δυνατὸν φεύγοι, καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἐκποδὼν ποιήσαιτο, ἵνα μηδ' ἄκων αὐτῇ ποτὲ περιπέσῃ; οὐκ ἀπονοίας ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς ὑπὲρ πατρίδος βουλευομένους δεῖ ζητεῖν ὅτῳ κοινωνήσουσιν, ἀλλὰ νοῦ καὶ φρενῶν ἀγαθῶν καὶ προνοίας πολλῆς. ταῦτα μὲν γὰρ εἰς εὐδαιμονίαν ἄγει πάντας ἀνθρώπους, ἐκείνη δ' οἷ τοῦτον*
34 *ἀπελθεῖν δεῖ. θεωρεῖτε δὲ μὴ πρὸς τὸν ἐμὸν λόγον, ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὰ τῶν ἀνθρώπων ἔθη βλέποντες. εἰσὶ ταῖς πόλεσιν πάσαις βωμοὶ καὶ νεῴ πάντων τῶν θεῶν, ἐν δὲ τούτοις καὶ Προνοίας Ἀθηνᾶς ὡς ἀγαθῆς καὶ μεγάλης θεοῦ, καὶ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι τῷ ἐν Δελφοῖς κάλλιστος καὶ μέγιστος νεὼς εὐθὺς εἰσιόντι [εἰς τὸ ἱερόν], ὃς ὢν θεὸς καὶ μάντις κατ' ἀμφότερ' οἶδεν τὸ*
35 *βέλτιστον· ἀλλ' οὐκ ἀπονοίας οὐδ' ἀναιδείας. καὶ δίκης γε καὶ εὐνομίας καὶ αἰδοῦς εἰσι πᾶσιν ἀνθρώποις βωμοί,*

οἱ μὲν κάλλιστοι καὶ ἁγιώτατοι ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ τῇ
ἑκάστου καὶ τῇ φύσει, οἱ δὲ καὶ κοινῇ τοῖς πᾶσι τιμᾶν
ἱδρυμένοι· ἀλλ' οὐκ ἀναισχυντίας οὐδὲ συκοφαντίας
οὐδ' ἐπιορκίας οὐδ' ἀχαριστίας, ἃ πάντα τούτῳ πρόσ-
εστιν.

86 Οἶδα τοίνυν ὅτι τὴν μὲν ὀρθὴν καὶ δικαίαν ὁδὸν
τῆς ἀπολογίας οὗτος φεύξεται, ἔξωθεν δὲ κύκλῳ περί-
εισι λοιδορούμενος καὶ διαβάλλων καὶ ὑπισχνούμενος 781
κρινεῖν, εἰσάξειν, παραδώσειν, τὰ τοιαῦτα δή. ἔστι δὲ
πάντ' αὐτῷ ταῦτ', ἐάνπερ ὑμεῖς ὀρθῶς ἀκούητ', ἀδό-
κιμα. τί γὰρ οὐκ ἐξελήλεγκται τούτων ἐπὶ πάντων
87 πολλάκις; καὶ τὰ μὲν ἄλλ' ἐάσω· ἀλλ' Ἀριστογεῖτον
ἑπτὰ γραφὰς κέκρικάς με, τοῖς ὑπὲρ Φιλίππου τότε
πράττουσι σεαυτὸν μισθώσας, καὶ εὐθύνας διδόντος
δὶς κατηγόρησας. καὶ Ἀδράστειαν μὲν ἄνθρωπος ὢν
προσκυνῶ, καὶ ἔχω τοῖς θεοῖς καὶ πᾶσιν ὑμῖν ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι τοῖς σώσασί με πολλὴν χάριν· οὐδε-
πώποτε δ' οὐδὲν ἀληθὲς λέγων ἐφάνης, ἀλλ' ἀεὶ συ-
κοφαντῶν ἠλέγχου. ἐὰν οὖν ἀκύρους τοὺς νόμους
οὗτοι ποιήσαντες ἀφῶσί σε τήμερον, νῦν μ' ἐξελέγ-
88 ξεις; περὶ τοῦ; σκοπεῖτε γὰρ οὑτωσί. δύ' ἔτη βιάζεται
λέγειν οὗτος, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, ἀλλὰ λέγει γ' ὅμως.
ἔπειτ' ἐν τούτοις τὸν μὲν ταλαίπωρον Φωκίδην καὶ
τὸν χαλκοτύπον τὸν ἐκ Πειραιῶς καὶ τὸν σκυλόδεψον,
καὶ ὅσων ἄλλων κατηγόρηκε παρ' ὑμῖν, εἶδ' ἀδικοῦν-
τας τὴν πόλιν, ἐμὲ δ' οὐχ ἑώρα τὸν ῥήτορ', ᾧ ἐπο-
λέμει, οὐδὲ τὸν Λυκοῦργον, οὐδὲ τοὺς ἄλλους, περὶ
ὧν αὐτίκα δὴ τὰ πόλλ' ἐρεῖ; καὶ μὴν κατ' ἀμφότερ'
ἄξιός ἐστ' ἀπολωλέναι, τοῦτο μέν, εἴ τι καθ' ἡμῶν
ἔχων ἀδίκημα δεικνύναι, ἡμᾶς μὲν ἠφίει, ἐπὶ τοὺς δ'
ἰδιώτας ἐπορεύετο, τοῦτο δ', εἰ μηδὲν ἔχων εἵνεκα τοῦ

39 παρακρούσασθαι καὶ φενακίσαι [ὑμᾶς] ταῦτ' ἐρεῖ. εἰ
τοίνυν ἄρα καὶ τοιοῦτός τίς ἐστιν ἄνθρωπος ἐν τῇ
πόλει, οἷος ἐκ παντὸς τρόπου τὸν κρινοῦντά τινας [καὶ
συκοφαντήσοντα] ζητεῖν, εἰ δὲ δικαίως ἢ ἀδίκως μηδὲν 782
φροντίζειν, οὐδέν' ἂν ἧττον εὕροι χρήσιμον ὄντ' ἢ
τοῦτον ἑαυτῷ. διὰ τί; ὅτι τὸν κατηγορήσοντα τῶν
ἄλλων καὶ πάντας κρινοῦντ' αὐτὸν ἀνεξέλεγκτον ὑπάρ-
χειν δεῖ, ἵνα μὴ διὰ τὴν τούτου πονηρίαν ἀποφεύγω-
σιν ἐκεῖνοι. τούτου δ' οὔτε πλειόνων οὔτε μειζόνων
ἁμαρτημάτων οὐδεὶς μᾶλλόν ἐστι μεστὸς ἐν τῇ πόλει.
40 τί οὖν οὗτός ἐστι; κύων νὴ Δία, φασί τινες, τοῦ
δήμου. ποδαπός; οἷος οὓς μὲν αἰτιᾶται λύκους εἶναι
μὴ δάκνειν, ἃ δέ φησι φυλάττειν πρόβατ' αὐτὸς κατε-
σθίειν. τίνα γὰρ τῶν ῥητόρων οὗτος εἴργασταί τι
κακὸν τοσοῦτον, ἡλίκον τοὺς ἰδιώτας, περὶ ὧν ψηφί-
σματα γράψας ἑάλω; τίνα δ', ἐξ οὗ νῦν πάλιν λέγει,
κέκρικεν ῥήτορα; οὐδένα. ἀλλ' ἰδιώτας πολλούς, οὓς
συκοφαντῶν περιέρχεται. ἀλλὰ μὴν τοὺς γενομένους
κύνας τῶν προβάτων κατακόπτειν φασὶ δεῖν, ὥστ' οὐκ
41 ἂν φθάνοι κατακοπτόμενος. οὐδὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
χρήσιμός ἐστιν ὧν φησίν, ἀλλ' οὗτος πρᾶγμ' ἑόρακεν
μιαρὸν καὶ ἀναιδές. λοιδορούμενος γὰρ ἐν ταῖς ἐκ-
κλησίαις καὶ προπετῶς ἅπασι προσκρούων, ὧν ἂν ἐκ
τούτων ἀθρόους πάντας ὑμᾶς ἐκεῖ παρακρούσηται,
τούτων καταβὰς καθ' ἕν' ὑμῶν παρ' ἑκάστου δίκην
λαμβάνει, συκοφαντῶν, αἰτῶν, εἰσπράττων ἀργύριον,
οὐχὶ μὰ Δία τοὺς λέγοντας (οὗτοι μὲν γὰρ ἐπίστανται
τούτῳ διαβαπτίζεσθαι), ἀλλὰ τοὺς ἰδιώτας καὶ τοὺς
42 ἀπείρους· ἴσασι δ' οἱ πεπληγμένοι. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα
μὲν οὕτως ἔχειν ὁμολογήσετε, χρήσιμον δ' ἄνθρωπον
τῇ πόλει κρίνειν, ὥστε πάντα ταῦτα παριδόντας δεῖν

αὐτὸν σῴζειν. ἀλλ' ὧν ἔργῳ πεῖραν εἰλήφατ' ὦ ἄν- 783
δρες Ἀθηναῖοι, μηδέποτ' ἐκ λόγου ταῦτα σκοπεῖσθε.
οὗτος ὑμῖν οὐχὶ προσῆλθε πέντ' ἐτῶν, ὧν ἐτίμησεν
μὴ λέγειν αὐτῷ. τίς οὖν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦτον
ἐπόθεσε; τί τῶν τῆς πόλεως ἐλλειφθὲν διὰ τὴν ἀπου-
σίαν εἶδε τὴν τούτου; τί δ', ἀφ' οὗ νῦν λέγει,
βέλτιον γεγονός; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον,
ὃν μὲν οὐ προσῄει χρόνον, ἀναπαύσασθαι τῶν κα-
κῶν ἡ πόλις, ὧν ἅπασιν οὗτος παρεῖχεν, ἀφ' οὗ δὲ
πάλιν δημηγορεῖ, πολιορκεῖσθαι, λόγους στασιώδεις
καὶ ταραχώδεις ἐν ἁπάσαις ἀεὶ ταῖς ἐκκλησίαις λέγον-
τος τούτου.

43 Βούλομαι τοίνυν καὶ παρακινδυνευτικοῦ τινὸς ἅψα-
σθαι λόγου, καὶ διαλεχθῆναι τοῖς διὰ ταῦτα φιλοῦσιν
αὐτόν· οὓς ὁποίους μέν τινας χρὴ νομίζειν, αὐτοὶ σκο-
πεῖσθε, ἐγὼ δ' οὐδὲν ἂν εἴποιμι, πλὴν ὅτι γ' οὐ σω-
φρονοῦσι προσνέμοντες αὐτοὺς τούτῳ. τῶν μὲν οὖν
ἐν τῷ δικαστηρίῳ νῦν ὄντων ὑμῶν, οὐδέν' εἶναι τοι-
οῦτον τίθεμαι· καὶ γὰρ δίκαιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
καὶ καλὸν καὶ συμφέρον, οὕτω καὶ λέγειν ἐμὲ καὶ
44 φρονεῖν περὶ ὑμῶν. ἐκ δὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἵν'
ὡς εἰς ἐλαχίστους τὴν βλασφημίαν ἀγάγω, τὸν μαθη-
τήν, εἰ δὲ βούλεσθε, τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ, Φιλοκρά-
την τὸν Ἐλευσίνιον, μόνον εἶναι τοιοῦτον τίθεμαι, οὐχ
ὡς οὐχὶ πλειόνων ὄντων (ὤφελε γὰρ μηδεὶς ἄλλος
Ἀριστογείτονι χαίρειν), ἀλλ' ὃ καθ' ὑμῶν ὡς ὄνειδος
ὀκνῶ λέγειν, οὐδὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν δίκαιός εἰμι
δημοσίᾳ κατηγορεῖν· εἶτα καὶ ταὐτὸ ποιήσει καὶ πρὸς
45 ἕνα ῥηθεὶς ὁ λόγος. τὸ μὲν οὖν ἐξετάζειν ἀκριβῶς,
οἷον ἀνάγκη τὴν φύσιν εἶναι τὸν Ἀριστογείτονι χαί-
ροντα, ἐάσω, ἵνα μὴ πολλὰ καὶ βλάσφημ' ἀναγκάζω-

μαι διεξιέναι· ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω. εἰ πονηρός ἐστιν 784
Ἀριστογείτων ἁπλῶς καὶ πικρὸς καὶ συκοφάντης καὶ
τοιοῦτος οἷος ὑπισχνεῖται, δίδωμι συγχωρῶ Φιλόκρα-
τες σοὶ τῷ τοιούτῳ τὸν ὅμοιον σῴζειν· τῶν γὰρ ἄλλων
ἁπάντων καὶ φρονούντων ἃ δεῖ καὶ φυλαττόντων τοὺς
46 *νόμους, οὐδὲν ἂν παρὰ τοῦτ' οἶμαι γενέσθαι. εἰ δὲ*
κάπηλός ἐστιν πονηρίας καὶ παλιγκάπηλος καὶ μετα-
βολεύς, καὶ μόνον οὐ ζυγὰ καὶ στάθμ' ἔχων πάνθ' ὅσα
πώποτ' ἔπραξεν ἐπώλει, τί τοῦτον ὦ μάταιʼ ἀκουᾷς;
οὔτε γὰρ μαγείρῳ μαχαίρας οὐδέν ἐστ' ὄφελος δήπου-
θεν ἥτις μὴ τέμνει, οὔτε τῷ βουλομένῳ δι' αὐτοῦ πᾶσι
πράγματα καὶ κακὰ γίγνεσθαι, ὁ ταῦτ' ἀποδωσόμενος
47 *συκοφάντης οὐδέν ἐστι χρήσιμος. ἀλλὰ μὴν ὅτι τοι-*
οῦτος οὗτός ἐστιν, εἰδότι σοι φράσω. τὴν καθ' Ἡγή-
μονος εἰσαγγελίαν μέμνησαι ὡς ἀπέδοτο· τὰς κατὰ
Δημάδου γραφὰς οἶσθ' ὡς ἐξέλιπεν. τὸν ἐλαιοπώλην
Ἀγάθωνα (ταυτὶ γὰρ τὰ πρώην) βοῶν καὶ κεκραγὼς
καὶ ἰοὺ ἰού, πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω ποιῶν ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις ὡς δέον στρεβλοῦν, λαβὼν ὁτιδήποτε, παρὼν
ὅτ' ἠφίετο, ἄφωνος ἐγένετο. τὴν κατὰ Δημοκλέους
εἰσαγγελίαν ἀνασείσας ποῖ ἔτρεψεν; ἄλλα μυρία, ὧν
ἐμοὶ μὲν ἔργον ἁπάντων μνησθῆναι, σὺ δ' οἶδ' ὅτι
48 *καὶ τἀντίγραφ' αὐτῶν ἔχεις, ἐργολαβῶν αὐτῷ. τίς οὖν*
ὁ τὸν τοιοῦτον σώσων ἢ πονηρὸς ἢ χρηστός; ἢ διὰ
τί; τῶν μὲν γὰρ ὁμοίων προδότης, τῶν δὲ χρηστῶν
ἐχθρὸς ἐκ φύσεως καὶ γένους· πλὴν εἰ συκοφάντου τις
καὶ πονηροῦ σπέρμα καὶ ῥίζαν, ὥσπερ γεωργὸς, οἴεται
δεῖν ὑπάρχειν τῇ πόλει. τοῦτο δ' οὐ καλὸν ὦ ἄνδρες 785
Ἀθηναῖοι, νομίζω δὲ μὰ τοὺς θεοὺς οὐδ' ὅσιον· οὐδὲ
γὰρ τοὺς προγόνους ὑπολαμβάνω τὰ δικαστήρια ταῦθ'
ὑμῖν οἰκοδομῆσαι, ἵνα τοὺς τοιούτους ἐν αὐτοῖς μο-

σκεύητε, ἀλλὰ τοὐναντίον, ἵν' ἀνείργητε καὶ κολάζητε
καὶ μηδεὶς ζηλοῖ μηδ' ἐπιθυμῇ κακίας.
49 Δυσκατάπαυστον δέ τι κινδυνεύει πρᾶγμ' εἶναι
πονηρία. ὅπου γὰρ Ἀριστογείτων ἐπὶ τοῖς ὡμολογη-
μένοις ἀδικήμασι κρίνεται καὶ οὐκ ἀπόλωλε πάλαι, τί
χρὴ ποιεῖν ἢ λέγειν; ὃς εἰς τοῦθ' ἥκει πονηρίας, ὥστ'
ἐνδεδειγμένος ἤδη βοῶν, συκοφαντῶν, ἀπειλῶν οὐκ
ἐπαύετο, οἷς μὲν ὑμεῖς τὰ μέγιστ' ἐνεχειρίζετε στρατη-
γοῖς, [ὅτι αὐτῷ ἀργύριον αἰτοῦντι οὐκ ἔδοσαν,] οὐδὲ
50 τῶν κοπρώνων ἂν ἐπιστάτας ἑλέσθαι φάσκων, οὐκ
ἐκείνους ὑβρίζων, οὔ (ἐκείνοις μὲν γὰρ ἐξῆν μικρὸν
ἀργύριον δοῦσι τούτῳ μὴ ἀκούειν ταῦτα), ἀλλὰ τὴν
ὑμετέραν χειροτονίαν προπηλακίζων καὶ τῆς αὑτοῦ πο-
νηρίας ἐπίδειξιν ποιούμενος, τὰς δὲ κληρωτὰς ἀρχὰς
σπαράττων, αἰτῶν, εἰσπράττων ἀργύριον, τί κακῶν οὐ
παρέχων; τὰ τελευταῖα δὲ ταυτὶ πάντας εἰς ταραχὴν
καὶ στάσιν ἐμβαλεῖν ζητήσας, γράμματ' ἐκτιθεὶς ψευδῆ,
ὅλως δ' ἐπὶ τῷ πάντων κακῷ πεφυκώς, καὶ πρόδηλος
51 ὢν ὅτι τοιοῦτός ἐστι τῷ βίῳ. σκοπεῖτε γάρ. εἰσὶν
ὁμοῦ δισμύριοι πάντες Ἀθηναῖοι. τούτων ἕκαστος ἕν
γέ τι πράττων κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχεται, ἤτοι νὴ
τὸν Ἡρακλέα τῶν κοινῶν ἢ τῶν ἰδίων. ἀλλ' οὐχ
οὗτος οὐδέν, οὐδ' ἂν ἔχοι δεῖξαι, πρὸς ὅτῳ τὸν βίον
ἐστὶ τῶν μετρίων ἢ καλῶν. οὐχὶ τῶν πολιτικῶν ἀγα-
θῶν ἐπ' οὐδενὶ τῇ ψυχῇ διατρίβει· οὐ τέχνης, οὐ γε- 786
ωργίας, οὐκ ἄλλης ἐργασίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται· οὐ
φιλανθρωπίας, οὐχ ὁμιλίας οὐδεμιᾶς οὐδενὶ κοινωνεῖ·
52 ἀλλὰ πορεύεται διὰ τῆς ἀγορᾶς, ὥσπερ ἔχις ἢ σκορ-
πίος ἠρκὼς τὸ κέντρον, ᾄττων δεῦρο κἀκεῖσε, σκοπῶν
τίνι συμφορὰν ἢ βλασφημίαν ἢ κακόν τι προστριψά-
μενος καὶ καταστήσας εἰς φόβον, ἀργύριον πράξεται.

οὐδὲ προσφοιτᾷ πρός τι τούτων τῶν ἐν τῇ πόλει κου-
ρείων ἢ μυροπωλίων ἢ τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων οὐδὲ
πρὸς ἕν· ἀλλ' ἄσπειστος, ἀνίδρυτος, ἄμεικτος, οὐ χάριν,
οὐ φιλίαν, οὐκ ἄλλ' οὐδὲν ὧν ἄνθρωπος μέτριος γιγνώ-
σκων· μεθ' ὧν δ' οἱ ζωγράφοι τοὺς ἀσεβεῖς ἐν Ἅιδου
γράφουσιν, μετὰ τούτων, μετ' ἀρᾶς καὶ βλασφημίας καὶ
53 φθόνου καὶ στάσεως καὶ νείκους, περιέρχεται. εἶθ' ὃν
οὐδὲ τῶν ἐν Ἅιδου θεῶν εἰκός ἐστιν τυχεῖν ἵλεων, ἀλλ'
εἰς τοὺς ἀσεβεῖς ὠσθῆναι διὰ τὴν πονηρίαν τοῦ βίου,
τοῦτον ὑμεῖς ἀδικοῦντα λαβόντες οὐ μόνον οὐ τιμωρή-
σεσθε, ἀλλὰ καὶ μειζόνων ἀξιώσαντες δωρειῶν ἀφήσετ'
ἢ τοὺς εὐεργέτας; τίνι γὰρ πώποθ' ὑμεῖς ἔδοτε, ἐὰν ὄφλῃ
τι τῷ δημοσίῳ, τοῦτο μὴ καταθέντι τῶν ἴσων μετέχειν;
οὐδενί. μὴ τοίνυν μηδὲ τούτῳ δῶτε νῦν, ἀλλὰ τιμω-
ρήσασθε καὶ παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις.
54 Ἄξιον δ' ἐστὶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ τὰ λοίπ'
ἀκοῦσαι· δεινῶν γὰρ ὄντων, οὐ μὲν οὖν ἐχόντων ὑπερ-
βολήν, ὧν ἠκούσατ' ἄρτι λέγοντος Λυκούργου, τὰ
λοίπ' ἐνάμιλλα τούτοις καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως εὑρεθή-
σεται. πρὸς μὲν γὰρ τῷ τὸν πατέρ' ἐν τῷ δεσμωτη-
ρίῳ προδοὺς ἀπελθεῖν ἐξ Ἐρετρίας, ὥσπερ ἠκούσατε 787
Φαίδρου, ἀποθανόνθ' ὁ ἀσεβὴς οὗτος καὶ μιαρὸς οὐκ
ἔθαψεν, οὐδὲ τοῖς θάψασι τὴν ταφὴν ἀπέδωκεν, ἀλλὰ
55 καὶ δίκην πρὸς ἔλαχεν. πρὸς δὲ τῷ τῆς μητρὸς μὴ
ἀπεσχῆσθαι τὼ χεῖρε, ὥσπερ ἀρτίως ἠκούσατε τῶν
μαρτύρων, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ, οὐχ ὁμοπα-
τρίαν μέν, θυγατέρα δ' ἐκείνης ὁπωσδήποτε γενομένην,
ἐῶ γὰρ τοῦτ', ἀλλ' ἀδελφήν γε, ἐπ' ἐξαγωγῇ ἀπέδοτο,
ὥς φησι τὸ ἔγκλημα τῆς δίκης, ἣν ὑπὲρ τούτων ἔλαχ'
αὐτῷ ὁ χρηστὸς ἀδελφὸς οὑτοσί, ὁ νῦν συναπολογησό-
56 μενος. πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσιν, ἕτερον δεινόν,

ὦ γῆ καὶ θεοί, πρᾶγμ' ἀκούσεσθε. ὅτε γὰρ τὸ δε-
σμωτήριον διορύξας ἀπέδρα, τότε πρὸς γυναῖκά τιν'
ἔρχεται Ζωβίαν ὄνομα, ᾗ ἐτύγχανεν ὡς ἔοικε κεχρη-
μένος ποτέ· καὶ κρύπτει καὶ διασῴζει τὰς πρώτας ἡμέ-
ρας αὐτὸν ἐκείνη, ἃς ἐζήτουν καὶ ἐκήρυττον οἱ ἕνδεκα,
καὶ μετὰ ταῦτα δοῦσ' ὀκτὼ δραχμὰς ἐφόδιον καὶ χιτω-
57 νίσκον καὶ ἱμάτιον, ἐξέπεμψεν εἰς Μέγαρα. ταύτην
τὴν ἄνθρωπον, τὴν τοιαῦτ' εὐεργετήσασαν αὐτόν, ὡς
πολὺς παρ' ὑμῖν ἔπνει καὶ λαμπρός, μεμφομένην τι
καὶ τούτων ὑπομιμνῄσκουσαν καὶ ἀξιοῦσαν εὖ παθεῖν,
τὸ μὲν πρῶτον ῥαπίσας καὶ ἀπειλήσας ἀπέπεμψ' ἀπὸ
τῆς οἰκίας, ὡς δ' οὐκ ἐπαύεθ' ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ γυ-
ναίου πρᾶγμ' ἐποίει καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους προσ-
ιοῦσ' ἐνεκάλει, λαβὼν αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ πρὸς τοὺς
πωλητὰς ἀπήγαγε· καὶ εἰ μὴ κείμενον αὐτῇ τὸ μετοί-
κιον ἔτυχεν, ἐπέπρατ' ἂν διὰ τοῦτον, ᾧ τῆς σωτηρίας
58 [αὐτὴ] αἰτία 'γεγόνει. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει 788
μοι τὸν τὴν ταφὴν τοῦ πατρὸς οὐκ ἀπειληφότα, καὶ
τὸν τῆς δίκης διαιτητήν, ἣν ὑπὲρ τῆς πράσεως τῆς ἀδελ-
φῆς ἔλαχ' αὐτῷ οὑτοσί, καὶ τὸ ἔγκλημα φέρε. κάλει
δὲ πρῶτον πάντων τὸν τῆς Ζωβίας προστάτην, τῆς
ὑποδεξαμένης αὐτόν, καὶ τοὺς πωλητάς, πρὸς οὓς ἀπή-
γαγεν αὐτήν. ὑμεῖς δ' ἠγανακτεῖτ' ἀρτίως, εἰ τῶν τὸν
ἔρανον φερόντων εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτῷ κατηγόρει.
μιαρὸν μιαρὸν τὸ θηρίον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ
ἄμεικτον. λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

59 Τίς οὖν ἱκανὴ κατὰ τοῦ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα πε-
ποιηκότος γένοιτ' ἂν δίκη; τίς ἀξία τιμωρία; θάνατος
μὲν γὰρ ἔμοιγε μικρὰ φαίνεται.

60 *Ἓν τοίνυν εἰπὼν ἔτι τῶν ἰδίων αὐτοῦ πονηρευ-
μάτων τὰ λοίπ' ἐάσω. πρὶν γὰρ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ δε-
σμωτηρίου, ἐμπεσόντος ἀνθρώπου τινὸς Ταναγραίου
πρὸς κατεγγύην, γραμματεῖον ἔχοντος, προσελθὼν καὶ
λαλῶν ὁτιδήποθ' ὑφαιρεῖται τὸ γραμματεῖον. αἰτιω-
μένου δὲ καὶ δεινὰ ποιοῦντος τἀνθρώπου, καὶ λέγον-
τος ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ὑφῄρηται, εἰς τοῦτ' ἀφικνεῖται
βδελυρίας, ὥστε τύπτειν ἐπεχείρησε τὸν ἄνθρωπον.
61 νεαλὴς δὲ καὶ πρόσφατος ὢν ἐκεῖνος, περιῆν αὐτοῦ
τεταριχευμένου καὶ πολὺν χρόνον ἐμπεπτωκότος. ὡς
δ' εἰς τοῦθ' ἧκεν, ἀπεσθίει τὴν ῥῖνα τἀνθρώπου. καὶ
τότε μὲν περὶ τὴν γεγονυῖαν συμφορὰν ἄνθρωπος γε-
νόμενος, ἀπέστη τοῦ τὸ γραμματεῖον ἐρευνᾶν [καὶ
ζητεῖν]· ὕστερον δ' εὑρίσκουσι τὸ γραμματεῖον ἐν κι-
βωτίῳ τινί, οὗ τὴν κλεῖν οὗτος εἶχεν. καὶ μετὰ ταῦτα 789
ψηφίζονται περὶ αὐτοῦ ταῦθ' οἱ ἐν τῷ οἰκήματι, μὴ
πυρός, μὴ λύχνου, μὴ ποτοῦ, μὴ βρωτοῦ μηδένα μη-
δενὸς τούτῳ κοινωνεῖν[, μηδὲ λαμβάνειν, μηδ' αὐτὸν
62 τούτῳ διδόναι]. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι
τὸν ἄνθρωπον, οὗ τὴν ῥῖν' ὁ μιαρὸς οὗτος ἐσθίων
κατέφαγεν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

*Καλῶν γ' ἔργων ὁ ῥήτωρ δημιουργὸς ὑμῖν γέγο-
νεν. ἄξιόν γ' ἐκ τοῦ τοιαῦτα πεποιηκότος στόματος
λόγον ἢ συμβουλήν τιν' ἀκοῦσαι. ἀνάγνωθι δὴ καὶ
τουτὶ τὸ καλὸν περὶ αὐτοῦ δόγμα.*

ΔΟΓΜΑ.

63 *Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ οἱ
μὲν ἐπὶ πονηρίᾳ καὶ τοῖς ἐσχάτοις ἐμπεπτωκότες εἰς
τὸ οἴκημα, τοσούτῳ τοῦτον ἡγήσανθ' ἑαυτῶν πονηρό-*

τερον, ὥστ' ἄμεικτον ἑαυτοῖς καταστῆσαι, ὑμεῖς δ'
ἐξεληλακότων τῶν νόμων αὐτὸν ἐκ τῆς πολιτείας, εἰς
ὑμᾶς αὐτοὺς καταμείξετε; τί τῶν πεπραγμένων ἢ βε-
βιωμένων ἐπαινέσαντες; ἢ τί τῶν πάντων οὐχὶ δυσχε-
ράναντες; οὐκ ἀσεβής; οὐκ ὠμός; οὐκ ἀκάθαρτος; οὐ
συκοφάντης;
64 Ἀλλ' ὅμως τοιαῦτα ποιῶν καὶ τοιοῦτος ὤν, ἐν
ἁπάσαις ἀεὶ βοᾷ ταῖς ἐκκλησίαις „ἐγὼ μόνος [εὔνους]
ὑμῖν· πάντες οὗτοι συνεστᾶσι· προδέδοσθε· ἡ παρ'
ἐμοὶ μόνον εὔνοια λοιπή". βούλομαι δὴ τὴν σφοδρὰν
καὶ μεγάλην εὔνοιαν αὐτοῦ ταύτην ἐξετάσαι, πόθεν
ἐστὶ καὶ ἐκ τίνος αὐτῷ γεγονυῖα, ἵν' εἰ μέν ἐστι τοι-
αύτη, χρῆσθ' αὐτῇ καὶ πιστεύητε, εἰ δὲ μή, φυλάτ-
65 τησθε. πότερον γάρ, ὅτι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θάνατον 790
κατέγνωτε, καὶ τὴν μητέρ' [αὐτοῦ] ὀφλοῦσαν ἀποστα-
σίου ἀπέδοσθε, διὰ ταῦτ' αὐτὸν ὑμῖν ὑπολαμβάνετ'
εὔνουν εἶναι; ἀλλ' ἄτοπον νὴ τὸν Δία καὶ θεοὺς
τοῦτό γε. εἰ μὲν γὰρ εὔνους ἐστὶν ἐκείνοις καὶ τὸν
τῆς φύσεως διασῴζει νόμον, ὃς καὶ ἀνθρώποις καὶ
θηρίοις εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἅπασιν ὥρισται, στέργειν τοὺς
66 γονέας, κακόνους ἐστὶν τοῖς ἐκείνους ἀπολωλεκόσιν
δῆλον ὅτι, καὶ νόμοις καὶ πολιτείᾳ τῇ τούτων· εἰ δὲ
μηδένα τούτων ὑπόλογον ποιεῖται, ἡδέως ἂν εἰδείην,
τίς ἐστιν ὁ τὴν πρὸς τοὺς γονέας εὔνοιαν ὁρῶν προ-
δεδωκότα τοῦτον, ἣν πρὸς τὸν δῆμον νῦν ἔχειν ὑπι-
σχνεῖται, πιστεύων· ἐγὼ μὲν γὰρ ἄπιστον καὶ θεοῖς
ἐχθρὸν, οὐ μόνον ἀνθρώποις, ὑπολαμβάνω τὸν τῶν
67 γονέων ἀμελοῦντα. ἀλλὰ νὴ Δία, ὅτι τὰς ἐνδείξεις
αὐτοῦ κατεψηφίσασθε, καὶ δὶς εἰς τὸ δεσμωτήριον κατέ-
θεσθε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφόν, διὰ ταῦθ' ὑμῖν
εὔνους ἐστίν. ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄτοπον. ἀλλ' ὅτι τὴν

ἀρχὴν ἣν ἔλαχ' ἄρχειν ἀπεδοκιμάσατε; ἀλλ' ὅτι παρα-
68 *νόμων αὐτοῦ κατέγνωτε; ἀλλ' ὅτι πέντε ταλάντων*
πρὸς ἐτιμήσατε; ἀλλ' ὅτι δακτυλοδεικτεῖτ' ἐπὶ τῷ πο-
νηρότατον τῶν ὄντων ἁπάντων δεικνύναι; ἀλλ' ὅτι
τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πολιτείας μενόντων, οὐκ
ἔνι τῶν αἰσχρῶν αὐτῷ τούτων ἀπαλλαγή; ἀλλὰ διὰ τί
ὑμῖν οὗτος εὔνους ἐστίν; ὅτι φησίν; ἀναιδὴς ἐστιν· ὁ
δ' ἀναιδὴς ἐκ τίνος ὠνομάσθη τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ ὅταν
τὰ μήτ' ὄντα μήτ' ἂν γενόμενα, ταῦτα τολμᾷ λέγειν
δι' ἀναισχυντίαν, ὅπερ οὗτος ποιεῖ;

69 *Ἡγοῦμαι τοίνυν καὶ περὶ τῆς ἐνδείξεως, ἅ μοι πα-*
ραλείπειν ἔδοξε Λυκοῦργος, βέλτιον εἶναι πρὸς ὑμᾶς 791
εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὥσπερ ἂν εἰ χρέως
ἐσκοπεῖτ' ἴδιον, οὕτως ἐξετάσαι τοῦτον καὶ τὰ τουτουὶ
τοῦ ἀγῶνος δίκαια. εἰ τοίνυν τις ὀφείλειν τιν' ᾐτιᾶτο
χρήματα, ὁ δ' ἠρνεῖτο, εἰ μὲν ἐφαίνονθ' αἵ τε συνθῆ-
και καθ' ἃς ἐδανείσατο κείμεναι, καὶ οἱ τεθέντες ὅροι
ἑστηκότες, τὸν ἀρνούμενον ἡγεῖσθ' ἂν ἀναιδῆ δηλον-
ότι, εἰ δ' ἀνῃρημένα ταῦτα, τὸν ἐγκαλοῦντα· οὕτω
70 *ταῦτα πέφυκεν. εἰσὶ τοίνυν ὧν Ἀριστογείτων ὀφείλει*
τῇ πόλει, συνθῆκαι μὲν οἱ νόμοι, καθ' οὓς ἐγγράφον-
ται πάντες οἱ ὀφλισκάνοντες, ὅρος δ' ἡ σανὶς ἡ παρὰ
τῇ θεῷ κειμένη. εἰ μὲν οὖν ἀνῄρηται ταῦτα καὶ ἐξα-
λήλιπται τὸ ὄφλημα, ἡμεῖς ληροῦμεν, μᾶλλον δὲ ψευ-
δόμεθα· εἰ δ' ἔτ' ἔστι καὶ ἔσται τέωσπερ ἂν ἐκτείσῃ
κείμενα, οὗτος οὐδὲν ἀληθὲς λέγει, ἀλλ' ἀδικεῖ καὶ
71 *δεινὰ ποιεῖ τὰ κοινὰ δίκαι' ἀφανίζειν ἐπιχειρῶν. οὐ*
γάρ, εἰ μὴ πᾶν ὅσον ὦφλεν ὀφείλει, νῦν ἡ κρίσις
οὐδ' ὁ λόγος, ἀλλ' εἰ ὀφείλει. ἦ δεινά γ' ἂν πάθοιεν
οἱ δραχμὴν ἐγγεγραμμένοι μόνην, εἰ, διότι μικρὰ καὶ
οὐδὲν ἠδικήκασιν, ἰσχύσει τὸ ὀφείλειν κατ' αὐτῶν·

ἐὰν δέ τις μεγάλ' ἠδικηκὼς ᾖ, μίαν θεὶς ἢ δύο κατα-
βολὰς ἐπίτιμος ἔσται. ἔτι τοίνυν τρί' ἐστὶν τὰ ὀφλή-
ματα, ἃ ἐγγέγραπται καὶ ἐφ' οἷς ἐνδέδεικται. τὰ μὲν
δὴ δύ' ἐν ἀπογραφῇ πεποίηται, τὸ δ' ἓν οὐδ' ἀπο-
γέγραπται, ἀλλὰ βουλεύσεως τὸν Ἀλωπεκῆθεν Ἀρί-
72 στωνα διώκει. ναί, φησίν· ἀδίκως γάρ μ' ἐγγέγραφεν.
δεῖ δή σ' ὡς ἔοικε δίκην λαβεῖν. οὐκοῦν ὑποσχεῖν
πρῶτον καὶ μεῖναι ἐν οἷς πέπονθας ἀνάγκη. ἢ τίνος
λήψει δίκην; εἰ γὰρ ἔξεστί σοι πάνθ' ἅπερ τοῖς ἄλλοις,
73 τί ἠδίκησαι; φέρε δὴ πρὸς θεῶν κἀκεῖνο σκέψασθε. 792
ἂν ἕλῃ τὸν Ἀρίστωνα τῆς βουλεύσεως, τί ἔσται; ἐξα-
λειφθήσεται νὴ Δία, ὁ δ' ἀντεγγραφήσεται· ταῦτα γὰρ
οἱ νόμοι λέγουσι. καλῶς. πότερ' οὖν ἀπὸ ταύτης τῆς
ἡμέρας ὁδὶ μὲν ὀφειλήσει τῷ δημοσίῳ, ὁ ἐξαλειφθείς,
ἐκεῖνος δ' ἐπίτιμος ἔσται, ὁ ἐγγραφείς; ἐκ γὰρ ὧν νῦν
ὅδ' ἀξιοῖ, ταῦτα συμβαίνει· εἰ γὰρ ὅτ' ἐγγέγραπται μὴ
ὀφείλει, ἐπειδὰν ἐξαλειφθῇ, ὀφειλήσει δηλονότι. ἀλλ'
οὐκ ἔστι ταῦτ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὅταν ἐξαλειφθῇ, τότ'
74 οὐκ ὀφειλήσει. οὐκοῦν νῦν ὀφείλει. τί δ'; ἂν αὐτὸν
ἀποφύγῃ, παρὰ τοῦ κομιεῖται ταῦθ' ἡ πόλις, ἃ νῦν
οὐκ ἐξὸν οὗτος ποιεῖ; πόθεν δ', οἷς οὗτος θανάτου
τιμᾶται καὶ δεσμοῦ περιιὼν [ἐν τῷ δικαστηρίῳ], οἱ
μὲν τὰς ψυχάς, οἱ δὲ τὸ μὴ δεινὰ πεπονθέναι κομι-
οῦνται; ᾧ γὰρ οὐδὲ τῶν ἴσων οὐδὲ τῶν ἐγκυκλίων
δικαίων μετουσίαν διδόασιν οἱ νόμοι, οὗτος τῶν ἀνη-
κέστων ἑτέροις αἴτιος γίγνεται, οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ πολι-
75 τικῶς οὐδ' ὡς συμφέρει γιγνομένων τούτων. ἀλλ'
ἔγωγε ταῦθ' ὁρῶν θαυμάζω, τὸ τἄνω κάτω γεγενῆσθαι
τί ποτ' οἴεσθ' εἶναι. ἐὰν ἡ γῆ μὲν ἄνω, τὰ δ' ἄστρα
κάτω γένηται; οὐκ ἔστι τοῦτο γενέσθαι, μηδὲ γένοιτο.
ἀλλ' ὅταν, οἷς ἐκ τῶν νόμων μὴ ἔξεστιν, ἐκ τῶν

*ὑμετέρων βουλήσεων ἐξῇ, ὅταν ἡ μὲν πονηρία τιμᾶ-
ται, τὰ χρηστὰ δ' ἀπορρίπτηται, ὅταν τὸ δίκαιον καὶ
τὸ συμφέρον ἡττᾶται τοῦ φθόνου, τότ' ἄνω κάτω πάντα
χρὴ νομίζειν ἐστράφθαι.*
76 *Ἤδη τοίνυν τινὰς εἶδον τῶν ἀγωνιζομένων, οἳ
τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς ἁλισκόμενοι, καὶ οὐκ ἔχοντες
ὡς οὐκ ἀδικοῦσι δεῖξαι, οἱ μὲν εἰς τὴν τοῦ βίου με-* 793
*τριότητα καὶ σωφροσύνην κατέφυγον, οἱ δ' εἰς τὰ τῶν
προγόνων ἔργα καὶ λητουργίας, οἱ δ' εἰς ἕτερα τοι-
αῦτα, δι' ὧν εἰς ἔλεον καὶ φιλανθρωπίαν τοὺς δικά-
ζοντας ἤγαγον. τούτῳ δ' οὐδέν' ὁρῶ τῶν τόπων τού-
των βάσιμον [ὄντα], ἀλλὰ πάντ' ἀπόκρημνα φάραγγας*
77 *βάραθρα. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐρεῖ; ὧν ὁ πατήρ τι πε-
ποίηκε νὴ Δία. ἀλλὰ κατεγνώκαθ' ὑμεῖς ἐν τουτοισὶ
τοῖς δικαστηρίοις αὐτοῦ θάνατον, ὡς πονηροῦ δηλον-
ότι καὶ ἀξίου τεθνάναι. ἀλλὰ νὴ Δία, εἰ ταῦτ' ἐστὶν
αὐτῷ δυσχερῆ τὰ περὶ τὸν πατέρα, εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον
καταφεύξεται, ὡς σώφρονα καὶ μέτριον. ποῖον; ὃν ποῦ
βεβίωκεν; ὃν μὲν γὰρ ἅπαντες ὑμεῖς ἑοράκατε, οὐκ*
78 *ἔστι τοιοῦτος. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰς τὰς λητουργίας ἀπο-
χωρήσεται. τὰς πότ' ἢ ποῦ γεγονυίας; τὰς τοῦ πατρός;
ἀλλ' οὐκ εἰσίν. ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ; φάσεις ἀπαγωγὰς
ἐνδείξεις, οὐχὶ λητουργίας εὑρήσετε. ἀλλὰ νὴ Δία καὶ
χωρὶς τούτων συγγενεῖς πολλοὶ καὶ καλοὶ κἀγαθοὶ παρα-
στάντες αὐτὸν ἐξαιτήσονται. ἀλλ' οὔτ' εἰσὶν οὔτ' ἐγέ-*
79 *νοντο πώποτε· πῶς γὰρ τῷ γε μηδ' ἐλευθέρῳ; πλὴν
ἔστι νὴ Δί' ἔστιν ἀδελφός τις αὐτῷ, ὁ παρὼν καὶ τὴν
καλὴν δίκην λαχών. περὶ οὗ τὰ μὲν ἄλλα τί δεῖ λέ-
γειν; ἀδελφὸς δ' ἐστὶ τούτου ὁμομήτριος καὶ ὁμο-
πάτριος καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς δίδυμος. οὑτοσί,
τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ· ἀλλ' ἐφ' οἷς ὑμεῖς τὴν μιαρὰν*

Θεωρίδα, τὴν Λημνίαν, τὴν φαρμακίδα, καὶ αὐτὴν καὶ
80 *τὸ γένος πᾶν ἀπεκτείνατε, ταῦτα λαβὼν τὰ φάρμακα*
καὶ τὰς ἐπῳδὰς παρὰ τῆς θεραπαίνης αὐτῆς, ἣ κατ'
ἐκείνης τότ' ἐμήνυσεν, ἐξ ἧσπερ ὁ βάσκανος οὗτος πε- 794
παιδοποίηται, μαγγανεύει καὶ φενακίζει καὶ τοὺς ἐπι-
λήπτους φησὶν ἰᾶσθαι, αὐτὸς ὢν ἐπίληπτος πάσῃ πο-
νηρίᾳ. οὗτος οὖν αὐτὸν ἐξαιρήσεται, ὁ φαρμακός, ὁ
λοιμός, ὃν οἰωνίσαιτ' ἄν τις μᾶλλον ἰδών, ἢ προσει-
πεῖν βούλοιτο, ὃς αὐτὸς αὑτῷ θανάτου τετίμηκεν, ὅτε
τοιαύτην δίκην ἔλαχεν.
81 *Τί οὖν λοιπὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἃ κοινὰ νὴ*
Δία πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ἀγωνιζομένοις παρὰ τῆς τῶν
ἄλλων ὑμῶν φύσεως, καὶ οὐδεὶς αὐτὸς ἑαυτῷ ταῦτα
φέρει τῶν κρινομένων, ἀλλ' ὑμῶν ἕκαστος ἔχων οἴκο-
θεν ἔρχεται, ἔλεον συγγνώμην φιλανθρωπίαν. ἀλλὰ
τούτων γ' οὐδ' ὅσιον οὐδὲ θέμις τῷ μιαρῷ τούτῳ
μεταδοῦναι. διὰ τί; ὅτι ὃν ἂν αὐτὸς ἕκαστος νόμον
τῇ φύσει κατὰ πάντων ἔχῃ, τούτου τυγχάνειν παρ'
82 *ἑκάστου δίκαιός ἐστι καὶ αὐτός. τίν' οὖν νόμον ὑμῖν*
ἢ τίνα βούλησιν ἔχειν Ἀριστογείτων κατὰ πάντων δο-
κεῖ; πότερ' εὐτυχοῦντας ὁρᾶν καὶ ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ
χρηστῇ δόξῃ διάγοντας; καὶ τί ποιῶν ζήσεται; τὰ γὰρ
τῶν ἄλλων κακὰ τοῦτον τρέφει. οὐκοῦν ἐν κρίσεσιν
καὶ ἀγῶσι καὶ πονηραῖς αἰτίαις ἅπαντας εἶναι βούλε-
ται· ταῦτα γεωργεῖ, ταῦτ' ἐργάζεται. ὁ δὲ ποῖός τις ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι καλοῖτ' ἂν δικαίως ὁ τρισκατάρατος,
ὁ κοινὸς ἐχθρός, ὁ πᾶσι δυσμενής, ὅτῳ μήτε γῆ φέροι
καρπόν, μήτ' ἀποθανόντα δέξαιτο; οὐχ ὁ τοιοῦτος;
83 *ἔγωγε νομίζω. τίνος δὲ συγγνώμης ἢ ποίων ἐλέων οἱ*
σεσυκοφαντημένοι τετυχήκασιν παρὰ τούτου, οἷς οὗτος
θανάτου πᾶσιν ἐτιμᾶτ' ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις, 795

καὶ ταῦτα πρὶν τὴν πρώτην ψῆφον διενεχθῆναι; καὶ ἐφ' οἷς ὁ βάσκανος αὐτὸς οὕτως ὠμῶς καὶ πικρῶς εἶχε, τούτους ὑμῶν οἱ λαχόντες ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ δίκαια ποιοῦντες ἔσωζον, [καὶ τοὺς ὑπὸ τούτου συκοφαντουμένους ἀπεψηφίζοντο,] καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψή-
84 φων οὐ μετεδίδοσαν τούτῳ. ἀλλ' ἥ γε τούτου πικρία καὶ μιαιφονία καὶ ὠμότης παρῆν καὶ ἐξητάζετο. οὐχὶ παιδί', οὐχὶ μητέρας τῶν κρινομένων ἐνίων γραῦς παρεστώσας ὁρῶν οὗτος ἠλέει. εἶτα σοὶ συγγνώμη; πόθεν ἢ παρὰ τοῦ; ἢ τοῖς σοῖς παιδίοις ἔλεος; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. σὺ τὸν εἰς ταῦτ' ἔλεον προδέδωκας Ἀριστογεῖτον, μᾶλλον δ' ἀνῄρηκας ὅλως. μὴ δὴ πρὸς οὓς αὐτὸς ἔχωσας λιμένας καὶ προβόλων ἐνέπλησας, πρὸς τούτους προσορμίζου· οὐ γὰρ δίκαιον.

85 Εἰ τοίνυν ἀκούσαιτε τὰς βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιιὼν καθ' ὑμῶν ἔλεγεν, ἔτι μᾶλλον ἂν αὐτὸν μισήσαιτε, καὶ δικαίως. φησὶ γὰρ πολλοὺς ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, τούτους δ' ἅπαντας ὁμοίους ὑπάρχειν ἑαυτῷ. ἐγὼ δὲ πολλοὺς μὲν εἶναι τοὺς ἠτυχηκότας, εἰ καὶ δύ' εἰσὶ μόνοι, συγχωρῶ· παντὶ γὰρ πλείους εἰσὶ τοῦ δέοντος, καὶ οὐδένα τῶν ἄλλων ὀφείλειν ἔδει. οὐ μέντοι μὰ τοὺς θεοὺς τούτῳ γ' ὑπάρχειν ὁμοίους οἶμαι τούτους, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ τοὐναντίον.
86 οὑτωσὶ δὲ λογίζεσθε. καὶ μή μ' ὑπολάβητ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς πρὸς ὀφείλοντας ὑμᾶς τῷ δημοσίῳ διαλέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἔστι μήτε γένοιτο τοῦτο, οὔτ' ἐγὼ νομίζω. ἀλλ' εἴ τῳ τις ἄρ' ἢ φίλος ἢ γνώριμός ἐστιν ἐν τούτοις, ὡς ὑπὲρ τούτου τοῦτον προσήκει μισεῖν, 796
τοῦτο βούλομαι δεῖξαι. πρῶτον μὲν ὅτι ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς, οἷς ἐγγύαι καὶ φιλανθρωπίαι γίγνονται καὶ ὀφλήματ' ἴδια, οἷς οὐ πρόσεστι κοίν' ἀδικήματα, ἠτυ-

χηκέναι δὲ συμβέβηκεν, εἰς τὴν ὁμοίαν τάξιν ἑαυτῷ καὶ βλασφημίαν ἄγει, οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ προσηκόντως.
87 οὐ γάρ ὅμοιόν ἐστιν Ἀριστογεῖτον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, γράψαντά σε τῶν πολιτῶν τρεῖς ἀκρίτους ἀποκτεῖναι γραφὴν ἁλῶναι παρανόμων, καὶ τεθνάναι δέον σ' ἐπὶ ταύτῃ τοῦ τιμήματος τυχεῖν, καὶ φίλον ἐγγυησάμενον μὴ δύνασθαι ζημίαν ἀπροσδόκητον ἐνεγκεῖν· οὐχ ὅμοιον, οὔ. ἔπειθ' ὅτι τὴν κοινὴν φιλανθρωπίαν, ἣν ὑμεῖς ἔχετ' ἐκ φύσεως πρὸς ἀλλήλους, οὗτος ἀναιρεῖ καὶ διαφθείρει. ὑμεῖς γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῇ τῆς φύσεως, ὅπερ εἶπον, χρώμενοι φιλανθρωπίᾳ, ὥσπερ αἱ συγγένειαι τὰς ἰδίας οἰκοῦσιν οἰκίας, οὕτω τὴν
88 πόλιν οἰκεῖτε δημοσίᾳ. πῶς οὖν ἐκεῖναι; ὅπου πατήρ ἐστι καὶ υἱεῖς ἄνδρες, τυχὸν δὲ καὶ τούτων παῖδες, ἐνταῦθ' ἀνάγκη πολλὰς καὶ μηδὲν ὁμοίας εἶναι βουλήσεις· οὐ γὰρ τῶν αὐτῶν οὔτε λόγων οὔτ' ἔργων ἐστὶν ἡ νεότης τῷ γήρᾳ. ἀλλ' ὅμως οἵ τε νέοι πάνθ' ὅσ' ἂν πράττωσιν, ἄνπερ ὦσιν μέτριοι, οὕτω ποιοῦσ' ὥστε μάλιστα μὲν πειρᾶσθαι λανθάνειν, εἰ δὲ μή, φανεροί γ' εἶναι τοῦτο βουλόμενοι ποιεῖν· οἵ τε πρεσβύτεροι πάλιν, ἂν ἄρ' ἴδωσιν ἢ δαπάνην ἢ πότον ἢ παιδιὰν πλείω τῆς μετρίας, οὕτω ταῦθ' ὁρῶσιν ὥστε μὴ δοκεῖν ἑορακέναι. ἐκ δὲ τούτων γίγνεταί τε πάνθ'
89 ἃ φέρουσιν αἱ φύσεις καὶ καλῶς γίγνεται. τὸν αὐτὸν 797
τοίνυν τρόπον ὑμεῖς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν οἰκεῖτε συγγενικῶς καὶ φιλανθρώπως, οἱ μὲν οὕτως ὁρῶντες τὰ τῶν ἠτυχηκότων ἔργα, ὥστε, τὸ τῆς παροιμίας, ὁρῶντες μὴ ὁρᾶν καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούειν, οἱ δ' οὕτω ποιοῦντες ἃ πράττουσιν, ὥστ' εἶναι φανεροὶ καὶ φυλαττόμενοι καὶ αἰσχυνόμενοι. ἐκ δὲ τούτων ἡ κοινὴ καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰτία τῇ πόλει μένει

90 καὶ συνέστηκε ὁμόνοια. ταῦτα τοίνυν Ἀριστογείτων τὰ
καλῶς οὕτω πεπηγότα τῇ φύσει καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς
ὑμετέροις, κινεῖ καὶ ἀναιρεῖ καὶ μεταρρίπτει, καὶ ἃ
τῶν ἄλλων τῶν ἠτυχηκότων ἕκαστος ἀψοφητεὶ ποιεῖ,
ταῦθ' οὗτος μόνον οὐ κώδωνας ἐξαψάμενος διαπράτ-
τεται. οὐ πρυτάνεις, οὐ κῆρυξ, οὐκ ἐπιστάτης, οὐχ ἡ
91 προεδρεύουσα φυλὴ τούτου κρατεῖν δύναται. ἐπειδὰν
οὖν τις ὑμῶν ἐφ' οἷς οὗτος ἀσελγαίνει λυπηθεὶς εἴπῃ
„τοῦτον δὲ ταῦτα ποιεῖν, καὶ ταῦτ' ὀφείλοντα τῷ δη-
μοσίῳ", „τί δ'; οὐ καὶ ὁ δεῖνα", φησίν, „ὀφείλει";
τὸν ἐχθρὸν ἕκαστος ὑπειπὼν τὸν αὑτοῦ. ὥστε τὴν πο-
νηρίαν τὴν τούτου αἰτίαν εἶναι τῶν βλασφημιῶν, αἳ
περὶ τῶν οὐχ ὁμοίων τούτῳ διὰ τοῦτον γίγνονται.
92 Λοιπὸν τοίνυν ἐστὶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς
ἀπαλλαγῆναι βουλομένοις τούτου, ἀδίκημα σαφὲς καὶ
ἐναργὲς ἔχοντας ἐκ τῶν νόμων, μάλιστα μὲν αὐτῷ θα-
νάτου τιμῆσαι, εἰ δὲ μή, τοσοῦτ' ἀναθεῖναι τίμημα
χρημάτων, ὅσον μὴ δυνήσεται φέρειν· ἄλλη γὰρ οὐκ
93 ἔστιν ἀπαλλαγὴ τούτου, σαφῶς ἐπίστασθε. καὶ γὰρ ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν μὲν ἄλλων ἀνθρώπων ἄν τις
ἴδοι, τοὺς μὲν βελτίστους καὶ μετριωτάτους αὐτῇ τῇ 798
φύσει πάντα ποιοῦντας ἑκόντας ἃ δεῖ, τοὺς δὲ χείρους
μὲν τούτων, ἔξω δὲ τοῦ πονηροὺς ἄγαν κληθῆναι, τῷ
φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς καὶ τῷ τοῖς αἰσχροῖς καὶ λόγοις
καὶ ὀνείδεσιν ἀλγεῖν εὐλαβουμένους ἐξαμαρτάνειν· τοὺς
δὲ πονηροτάτους καὶ ἐξαγίστους ὀνομαζομένους τάς γε
94 συμφορὰς σωφρονίζειν λέγουσιν. οὑτοσὶ τοίνυν Ἀρι-
στογείτων τοσοῦθ' ὑπερῆρκεν ἅπαντας ἀνθρώπους πο-
νηρίᾳ, ὥστ' οὐδὲ παθὼν ἐνουθετήθη, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς
αὐτοῖς ἀδικήμασι καὶ πλεονεκτήμασιν πάλιν εἴληπται.
καὶ τοσούτῳ πλείονος ὀργῆς ἄξιός ἐστιν νῦν ἢ πρό-

τερον, ὅσῳ τότε μὲν γράφειν μόνον ᾤετο δεῖν παρὰ
τοὺς νόμους, νυνὶ δὲ πάντα ποιεῖν, αἰτιᾶσθαι, λέγειν,
διαβάλλειν, βλασφημεῖν, θανάτου τιμᾶσθ', εἰσαγγέλ-
λειν, κακολογεῖν τοὺς ἐπιτίμους αὐτὸς ὀφείλων τῷ
95 δημοσίῳ· τούτου γὰρ οὐδέν ἐστιν δεινότερον. τὸ μὲν
οὖν νουθετεῖν τοῦτον μανία· ὃς γὰρ οἷς ὁ δῆμος ἅπας
τοὺς ἐνοχλοῦντας ἑαυτὸν νουθετεῖ θορύβοις μηδεπώ-
ποθ' ὑπεῖξε μηδὲ διετράπη, ταχύ γ' ἂν φροντίσειέν τι
τοῦ παρ' ἑνὸς λόγου. ἀνίατον ἀνίατον ἄνδρες Ἀθηναῖοι
τὸ πρᾶγμ' ἐστι τὸ τούτου. δεῖ δὴ πάντας, ὥσπερ οἱ
ἰατροί, ὅταν καρκίνον ἢ φαγέδαιναν ἢ τῶν ἀνιάτων
τι κακῶν ἴδωσιν, ἀπέκαυσαν ἢ ὅλως ἀπέκοψαν, οὕτω
τοῦτο τὸ θηρίον ὑμᾶς ἐξορίσαι, ῥῖψαι ἐκ τῆς πόλεως,
ἀνελεῖν, μὴ περιμείναντάς τι παθεῖν, ὃ μήτ' ἰδίᾳ
96 μήτε δημοσίᾳ γένοιτο, ἀλλὰ προευλαβηθέντας. καὶ
γὰρ ὁρᾶτε. οὐδένα πώποτ' ἴσως ὑμῶν ἔχις ἔδακ' οὐδὲ
φαλάγγιον, μηδὲ δάκοι· ἀλλ' ὅμως πάντα τὰ τοιαῦτα 799
ἐπὰν ἴδητ', εὐθὺς ἀποκτείνετε. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρό-
πον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅταν συκοφάντην καὶ
πικρὸν καὶ ἔχιν τὴν φύσιν ἄνθρωπον ἴδητε, μὴ πάθ'
ἕκαστον ὑμῶν δήξεται περιμένετε, ἀλλ' ὁ προστυχὼν
ἀεὶ τιμωρησάσθω.
97 Λυκοῦργος μὲν οὖν τὴν Ἀθηνᾶν ἐμαρτύρετο καὶ
τὴν μητέρα τῶν θεῶν, καὶ καλῶς ἐποίει. ἐγὼ δὲ τοὺς
προγόνους τοὺς ὑμετέρους καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς κείνων
ἀνακαλῶ, ὧν οὐδ' ὁ χρόνος τὴν μνήμην ἠφάνικεν,
εἰκότως· ἐπολιτεύοντο γὰρ οὐχὶ τοῖς πονηροτάτοις καὶ
συκοφάνταις συνεργεῖν διδόντες ἑαυτούς, οὐδὲ τὸν
ἐντὸς τείχους φθόνον ἀσκοῦντες ἐπ' ἀλλήλους, ἀλλὰ
καὶ τῶν ῥητόρων καὶ τῶν ἰδιωτῶν τοὺς μὲν σώφρονας
καὶ χρηστοὺς τιμῶντες, τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ θρασεῖς

μισοῦντες καὶ κολάζοντες. ἐξ ὧν πάντες ἀθληταὶ τῶν
καλῶν ἔργων ἐγένοντο.
98 Ἓν δ' εἰπὼν ἔτι παύσασθαι βούλομαι. ἔξιτ' αὐ-
τίκα δὴ μάλ' ἐκ τοῦ δικαστηρίου, θεωρήσουσιν δ' ὑμᾶς
οἱ περιεστηκότες καὶ ξένοι καὶ πολῖται, καὶ κατ' ἄνδρ'
εἰς ἕκαστον τὸν παριόντα βλέψονται καὶ φυσιογνωμο-
νήσουσι τοὺς ἀπεψηφισμένους. τί οὖν ἐρεῖτ' ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, εἰ προέμενοι τοὺς νόμους ἔξιτε; ποίοις προ-
σώποις ἢ τίσιν ὀφθαλμοῖς πρὸς ἕκαστον τούτων ἀντι-
99 βλέψεσθε; πῶς δ' εἰς τὸ μητρῷον βαδιεῖσθ', ἄν τι βού-
λησθε; οὐ γὰρ δήπου καθ' ἕν' ὑμῶν ἕκαστος ὡς ἐπὶ κυ-
ρίους τοὺς νόμους πορεύσεται, εἰ νῦν μὴ βεβαιώσαντες
αὐτοὺς ἔξιθ' ἅπαντες κοινῇ. πῶς δὲ ταῖς νουμηνίαις
εἰς ἀκρόπολιν ἀναβαίνοντες, τἀγαθὰ τῇ πόλει διδόναι
καὶ ἕκαστος ἑαυτῷ τοῖς θεοῖς εὔξεται, ὅταν ὄντος ἐκεῖ 800
τούτου καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ χρηστοῦ, τἀναντία
100 τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς ἐκεῖ γράμμασιν ἐγνωκότες ἦτε; τί
ἐρεῖτ' ἄνδρες Ἀθηναῖοι τί ἐρεῖτε, ἄν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ
γνωρίσας τοὺς ἀπεψηφισμένους; τί φήσετε; ἀρέσκειν
τοῦτον ὑμῖν; καὶ τίς ὁ τοῦτο τολμήσων εἰπεῖν; τίς ὁ
τῆς τούτου πονηρίας μετ' ἀρᾶς καὶ κακῆς δόξης κλη-
ρονομεῖν βουλησόμενος; ἀλλ' οὐκ αὐτὸς ἕκαστος ἀπο-
ψηφίσασθαι; οὐκοῦν καταράσεσθε τοῖς ἀπεψηφισμένοις,
τοῦτο τὸ πιστὸν ἕκαστος διδοὺς ὡς οὐκ αὐτὸς οὗτός
101 ἐστι. καὶ τί δεῖ ταῦτα ποιεῖν, ἐξὸν εὐφημεῖν καὶ ἅπαν-
τας ἅπασι πάντα τἀγάθ' εὔχεσθαι, καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς
καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἅπαντας ὑμῖν, προσθήσω
δὲ καὶ τοὺς ξένους καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας; ἐφῖκται
γὰρ ἐφῖκται πάντων ἡ τούτου κακοπραγμοσύνη, καὶ
πᾶσι βουλομένοις ἐστὶν ἀπαλλαγῆναι τῆς τούτου πο-
νηρίας καὶ δίκην δεδωκότ' ἰδεῖν.

XXVI.

ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ Β.

Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ ὀφείλει τῷ δημοσίῳ Ἀριστογείτων οὑτοσί, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίτιμος, καὶ οἱ νόμοι διαρρήδην ἀπαγορεύουσιν μὴ ἐξεῖναι λέγειν τοῖς τοιούτοις, φανερῶς ἐπιδέδεικται ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δεῖ 801
δ' ὑμᾶς ἅπαντας μὲν ἀνείργειν καὶ κωλύειν τοὺς παρανομοῦντας, πολὺ δὲ μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντας
2 *καὶ τοὺς πολιτευομένους· διὰ γὰρ τούτους τὰ κοινὰ καὶ βλάπτεσθαι πέφυκεν, ἐὰν ὦσι φαῦλοι, καὶ τὰ μέγιστα πάλιν ὠφελεῖσθαι, ἐὰν ὦσιν ἐπιεικεῖς καὶ θέλωσιν ἐμμένειν τοῖς νόμοις. ὡς, ἐὰν ἅπαξ δῶτε τοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐγχειροῦσι πράττειν τὸ παρανομεῖν καὶ καταφρονεῖν τῶν ὡρισμένων δικαίων, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἅπαντας ἀπολαύειν τοὺς μετέχοντας τῆς πόλεως.*
3 *ὥσπερ γὰρ τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἁμαρτημάτων ἃ συμβαίνει περὶ τοὺς πλοῦς, ὅταν μὲν τῶν ναυτῶν τις ἁμάρτῃ, βραχεῖαν τὴν βλάβην ἤνεγκεν, ὅταν δ' ὁ κυβερνήτης σφαλῇ, κοινὴν τὴν ἀτυχίαν ἅπασι τοῖς ἐμπλέουσι παρεσκεύασεν, ὡσαύτως τὰ μὲν τῶν ἰδιωτῶν ἁμαρτήματα οὐκ εἰς τὸ πλῆθος, εἰς δ' αὐτοὺς ἤνεγκε τὰς βλάβας, τὰ δὲ τῶν ἀρχόντων καὶ πολιτευομένων*
4 *εἰς ἅπαντας ἀφικνεῖται. διὸ καὶ τὰς τιμωρίας ὁ Σόλων τοῖς μὲν ἰδιώταις βραδείας ἐποίησε, ταῖς δ' ἀρχαῖς καὶ τοῖς δημαγωγοῖς ταχείας, ὑπολαμβάνων τοῖς μὲν ἐνδέχεσθαι καὶ παρὰ τὸν χρόνον τὸ δίκαιον λαβεῖν, τοῖς δ' οὐκ ἐνεῖναι περιμεῖναι· τὸ γὰρ τιμωρησόμενον οὐχ ὑπέσται τῆς πολιτείας καταλυθείσης. καὶ τούτοις τοῖς δικαίοις οὐδεὶς οὕτως οὔτ' ἀναιδὴς οὔθ' ὑπὲρ ὑμᾶς*

φρονῶν ἐστὶν ὅστις ἀντιλέγειν ἐπιχειρήσει, πλὴν Ἀρι-
στογείτονος τουτουὶ καὶ τῆς τούτου πονηρίας. ἀλλὰ 802
πάσας καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς πολιτευομένους εὑρή-
σομεν, ἐπειδὰν ἅπαξ τι καταγνῶθ' ὑμεῖς, τούτοις ἐμ-
5 μένοντας. τοῦτο μὲν γὰρ ὅταν ἀποχειροτονηθῶσί τινες
τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, παραχρῆμα πέπαυνται ἄρχοντες καὶ
τοὺς στεφάνους περιῄρηνται· τοῦτο δ' ὅσοις τῶν θε-
σμοθετῶν εἰς Ἄρειον πάγον οὐχ οἷόν τ' ἐστὶν ἀνελθεῖν,
παρέντες τὸ βιάζεσθαι στέργουσιν ταῖς ὑμετέραις γνώ-
σεσι. καὶ τοῦτ' εἰκότως· ὥσπερ γάρ, ὅταν ἄρχωσι, τοὺς
ἰδιώτας οἴονται δεῖν αὑτοῖς πειθαρχεῖν, ὡσαύτως, ὅταν
[αὐτοὶ] ἰδιῶται γένωνται πάλιν, τοῖς τῆς πόλεως ἄρ-
6 χουσι νόμοις δικαίως ἂν ἀκολουθοῖεν. ἔτι τοίνυν οἱ
πολιτευόμενοι πάντες, ἐκ τῶν παλαιῶν εἰ βούλεσθ'
ἀρξάμενοι χρόνων θεωρεῖν, ὡσαύτως φαίνονται εἴκον-
τες τοῖς ὑμετέροις δικαίοις. Ἀριστείδην μέν γέ φασιν
ὑπὸ τῶν προγόνων μετασταθέντ' ἐν Αἰγίνῃ διατρίβειν,
ἕως ὁ δῆμος αὐτὸν κατεδέξατο, Μιλτιάδην δὲ καὶ Περι-
κλέα ὀφλόντας, τὸν μὲν τριάκοντα, τὸν δὲ πεντήκοντα
7 τάλαντα, ἐκτείσαντας οὕτω δημηγορεῖν. ὃ καὶ δεινό-
τατον ἂν εἴη συμβαῖνον, τοὺς μὲν πολλὰ καὶ μεγάλα
ποιήσαντας ὑμᾶς ἀγαθὰ μὴ τυχεῖν ταύτης τῆς δωρειᾶς,
ὥστε παρὰ τοὺς νόμους τι τοὺς κειμένους ὑμῖν πρᾶξαι,
τὸν δὲ μηδὲν μὲν ἀγαθὸν εἰργασμένον, παμπληθῆ δ'
ἐξημαρτηκότα, τοῦτον οὕτω προχείρως φαίνεσθαι καὶ
παρὰ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον ἐξουσίαν παρ' ὑμῶν
τοῦ παρανομεῖν εἰληφότα. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν
παλαιῶν; ἀλλὰ τοὺς ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν ἀναλογίσασθε,
εἴ τις οὕτως ἀναιδὴς γέγονε πώποτε· οὐδένα γὰρ ἂν 803
8 εὕροιτε, εἰ βούλοισθ' ἀκριβῶς ἐξετάζειν. χωρὶς τοίνυν
τούτων, ὅταν τις ψηφίσματος ἢ νόμου γραφὴν ἀπενέγκῃ

πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὁ μὲν νόμος ἢ τὸ ψήφισμ' ἄκυ-
ρόν ἐστιν, ὁ δὲ θεὶς ἢ γράψας οὐδὲν ἀναισχυντεῖ βια-
ζόμενος, ἀλλ' ὅ τι ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε, τούτῳ ἐμμένει,
κἂν ᾖ πρῶτος τῷ δύνασθαι λέγειν ἢ πράττειν ἐν ὑμῖν.
καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ἃ μὲν ἅπαντες ὑμεῖς συλλε-
γέντες ἐψηφίσασθε, διὰ τοὺς νόμους ἄκυρ' εἶναι, τὴν
δ' Ἀριστογείτονος βούλησιν εἰς τὸ παρανομεῖν κυριω-
9 τέραν οἴεσθαι δεῖν τῶν νόμων αὐτῶν καταστῆσαι; πάλιν
τοίνυν ὅταν τις ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος
τῶν ψήφων, ἐφ' οἷς οἱ νόμοι κελεύουσι τὸ λοιπὸν μὴ
γράφεσθαι μηδ' ἀπάγειν μηδ' ἐφηγεῖσθαι, τὸν αὐτὸν
τρόπον παρὰ ταῦτ' οὐδεὶς οἴεται δεῖν πράττειν τῶν
ἐνόχων ὄντων τούτοις τοῖς ἐπιτιμίοις. Ἀριστογείτονι
δ' ὡς ἔοικε μόνῳ τῶν ἁπάντων οὐδὲν οὔτε δικαστή-
ριον οὔτε νόμος κυριώτερόν ἐστι τῆς αὑτοῦ βουλήσεως.
10 καὶ ταῦτα πάνθ' οὕτω διαφυλάττουσιν οὐδεπώποτ' οὔθ'
ὑμῖν οὔτε τοῖς προγόνοις μετεμέλησεν. ἔστι γὰρ δη-
μοκρατίας φυλακή, τῶν μὲν ἐχθρῶν ἢ βουλευομένους
ἢ μαχομένους περιεῖναι, τῶν δὲ νόμων ἢ προαιρουμέ-
νους ἢ συναναγκαζομένους ἡττᾶσθαι. καὶ ταῦθ' ὅτι τοῦ-
τον τὸν τρόπον προσήκει πράττεσθαι, καὶ παρ' αὐτοῦ
11 τούτου συνωμολόγηται. ὅτε γὰρ Ὑπερείδης ἔγραψε, τῶν
περὶ Χαιρώνειαν ἀτυχημάτων τοῖς Ἕλλησι γενομένων,
καὶ τῆς πόλεως ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἐδαφῶν εἰς κίνδυνον
μέγιστον κατακεκλειμένης, εἶναι τοὺς ἀτίμους ἐπιτί- 804
μους, ἵν' ὁμονοοῦντες ἅπαντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
προθύμως ἀγωνίζωνται, ἐάν τις κίνδυνος τηλικοῦτος
καταλαμβάνῃ τὴν πόλιν, τούτου τοῦ ψηφίσματος γρα-
φὴν παρανόμων ἀπενέγκας ἠγωνίζετ' ἐν τῷ δικαστη-
12 ρίῳ. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰς μὲν τὴν [ὑπὲρ] τῆς
πατρίδος σωτηρίαν μηδενὶ τῶν πολιτῶν Ἀριστογείτονα

τουτονὶ συγχωρῆσαι τυχεῖν τῆς ἐπιτιμίας, εἰς δὲ τὴν
αὑτοῦ παρανομίαν παρὰ πάντων ὑμῶν ἀξιοῦν λαμ-
βάνειν τὴν αὐτὴν δωρειάν; καίτοι πολύ γε νομιμώ-
τερον καὶ δικαιότερον τὸ ψήφισμ' ἐκεῖν' ἦν, οὗ
13 σὺ νῦν ἀξιοῖς ψηφίσασθαί σοι τουτουσί. τὸ μὲν γὰρ
ἴσον καὶ κοινὸν ἅπασι τοῖς πολίταις ἦν, τὸ δ' ἄνισον
καὶ σοὶ μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν πλεονεξίαν κατα-
σκευάζον· καὶ τὸ μὲν ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι τὴν εἰρή-
νην ἐφ' ᾧ θ' ἕνα κύριον τῆς ὅλης πολιτείας καταστῆ-
ναι, τὸ δ' ὑπὲρ τοῦ τὰ τουτωνὶ δόγματα καὶ νόμιμ'
ἐκ παλαιοῦ παραδοθένθ' ὑπὸ τῶν προγόνων, σοὶ μόνῳ
δεδόσθαι ἐξουσίαν ἀδεῶς παραβαίνοντι καὶ πράττοντι
14 ὅ τι ἂν βουληθῇς. ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην αὐτόν, πότερ'
ἔννομον καὶ δικαίαν ἐποιήσατο τοῦ ψηφίσματος τὴν
γραφήν, ἢ τοὐναντίον ἄδικον καὶ παράνομον. εἰ μὲν
γὰρ ἄδικον καὶ τῷ δήμῳ βλαβεράν, διὰ τοῦτο δικαίως
ἂν ἀποθάνοις· εἰ δὲ δικαίαν καὶ τοῖς πολλοῖς ὠφέλι-
μον, πῶς νῦν τἀναντία τούτων ψηφίζεσθαι τούτους
ἀξιοῖς; ἀλλ' οὔτ' ἐκεῖνα δίκαια, οὔτε ταῦτ' ἔννομ' οὐδὲ
15 συμφέροντ' ἐστὶν ὑμῖν. ὁρῶ δ' ὑμᾶς ἔγωγ' ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι ταύτην ἔχοντας τὴν γνώμην καὶ περὶ ὑμῶν
αὐτῶν· πολλὰς γὰρ ἐνδείξεις ἤδη κατεψηφίσασθ' ἰδιω- 805
τῶν ἀνθρώπων. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' ὑμῶν μὲν
αὐτῶν ἐξετάζειν ἀκριβῶς τοὺς νόμους, ἐπὶ δὲ τῶν
περιεργαζομένων τι καὶ κοινῇ πάντας ἐνοχλούντων
καὶ προσποιουμένων ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἶναι, ῥαθύμως
οὕτως ἔχειν;

16 Οὐ γὰρ δή τινες ὑμῶν οὕτως ἔχουσιν, ὡς προσ-
ῆκον μὲν ταῦθ' οὕτως [ἔχειν] ὡς ἐγὼ λέγω, διὰ δὲ
τὴν ἐπιείκειαν τὴν Ἀριστογείτονος καὶ τὸ χρήσιμον
αὐτὸν ὑμῖν εἶναι παροπτέον τι καὶ παρανομοῦντ' αὐτόν.

ὅτι μὲν γὰρ πονηρὸς καὶ τὸν τρόπον δεινῶς ἄδικος,
ἱκανῶς ὑμῖν, ὡς ἔγωγ᾽ οἶμαι, ἐκ τῶν προειρημένων Λυ-
κοῦργος ἐπιδέδειχεν· ὅτι δ᾽ οὐδὲ χρήσιμος, ἐξ αὐτῶν
17 τῶν πολιτευμάτων ἄν τις αὐτὸν θεωρήσειεν. τίνα γὰρ
παραγαγὼν εἰς τὸ δικαστήριον, ὧν ᾐτιᾶτο, τούτων
ᾕρηκεν; ἢ ποῖον πόρον ὑμῖν πεπόρικεν; ἢ τί ψήφισμα
γέγραφεν, ὃ πεισθέντες ὑμεῖς οὐ πάλιν μετανοῆσαι
προείλεσθε; καὶ γὰρ ταῦθ᾽ οὕτω σκαιός ἐστι καὶ βάρ-
βαρος τὸν τρόπον, ὥσθ᾽ ὅταν ὑμᾶς ἴδῃ πρός τινας
ὀργισθέντας τι καὶ μᾶλλον τοῦ δέοντος παροξυνθέν-
τας, τηνικαῦτα παρὰ τὴν ὀργὴν ὑμῶν τὰ βουλήματα
18 λαβὼν τοῖς καιροῖς ἐναντιοῦται. δεῖ δὲ τὸν πολιτευό-
μενον ὑπὲρ ὑμῶν, οὐχὶ τοῖς ἐξαίφνης μετ᾽ ὀργῆς πά-
θεσιν ὑμῖν συμπίπτουσιν ἐπακολουθεῖν, ἀλλὰ τοῖς
λογισμοῖς καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καιροῖς·
τὰ μὲν γὰρ ταχὺ μεταπίπτειν εἴθισται, τὰ δὲ διαμένειν
καὶ πλείω χρόνον ὑπάρχειν· ὧν οὗτος οὐδὲν ἐνθυμού-
μενος ἐλέγχει τἀπόρρητα τῆς πολιτείας, ὥστε ταῦτ᾽
ἀναγκάζεσθαι καὶ κύρια καὶ πάλιν ἄκυρα ποιεῖν. 806
19 Ἀλλ᾽ ἴσως ὅτι πρὸς ἅπαντας ἀεὶ προαιρεῖται λοι-
δορεῖσθαι καὶ διαβοᾶσθαι καὶ μέμφεσθαι τὰ λεγόμενα,
διὰ ταῦτα περιποιῆσαι νῦν αὐτὸν ἁρμόττει. ἀλλὰ ταῦτά
γε νὴ τὴν Ἀθηνᾶν ὄνειδός ἐστιν ἄνδρες δικασταὶ τῇ
πόλει γιγνόμεν᾽ ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ διὰ τὰς τούτων
ἀπονοίας ἐπονείδιστον ἤδη τὸ πολιτεύεσθαι παρὰ τοῖς
ἐπιεικέσιν [ὑμῶν] ἐστίν. εἰ δ᾽ οὖν τινὶ ταῦθ᾽ ὑμῶν
ἐν ἡδονῇ συμβέβηκεν, οὐκ ἀπορήσετε τῶν τοιαῦτα
ποιησόντων, ἐπεὶ καὶ νῦν μεστὸν τὸ βῆμ᾽ ἐστίν. οὐ
γὰρ ἐπιτιμᾶν τοῖς συμβεβουλευμένοις χαλεπόν, ἀλλὰ
συμβουλεῦσαι καὶ πεῖσαί τι τῶν δεόντων ὑμᾶς ψηφί-
20 σασθαι. πρὸς δὲ τούτοις, εἰ μὲν μὴ καὶ πρότερον

*τοῖς αὐτοῖς τούτοις χρώμενος λόγοις ἐξηπάτησεν ὑμᾶς,
ὅτ' ἠγωνίζετο τὴν προτέραν ἔνδειξιν, ἣν μὲν οὐδ'
οὕτω δίκαιον παρὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους τι συγχω-
ρεῖν (οὐ δεῖ γὰρ παρανομεῖν δόντας τισὶ τοὺς ἄλλους
κατὰ τοὺς νόμους ἀξιοῦν πράττειν), οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως
γ' εὐλογώτερον ἦν τὸ πιστεῦσαι καὶ καταχαρίσασθαι*
21 *καὶ προέσθαι τι τῶν τοιούτων. ἐπειδὴ δὲ τότ' ἀφέντες
ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσι, μικρὸν ὕστερον τὸν αὐτὸν
τοῦτον, ὡς πράττοντα καὶ λέγοντα μὴ τὰ ἄριστα τῷ
δήμῳ, πάλιν ἐκολάσατε, τίς ὑπολείπεται σκῆψις ὑμῖν
ἁρμόττουσα, ἂν νῦν παρακρουσθῆτε; ὧν μὲν γὰρ ἔργῳ
πεῖραν εἰλήφατε, τί δεῖ τοῖς λόγοις πιστεύειν; ὧν δὲ
μηδέπω τὴν δοκιμασίαν ἔχετ' ἀκριβῆ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς,*
22 *ἐκ τῶν λεγομένων ἴσως ἀναγκαῖόν ἐστι κρίνειν. θαυ-
μάζω δ' ἔγωγε τῶν οὕτως ἐχόντων, ὥστε τὰ μὲν ἴδια
τοῖς ἐκ τῶν παρεληλυθότων χρόνων οὖσιν ἐπιεικέσι,
τούτοις παρακατατιθεμένων, τὰ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ κοινὰ* 801
*τοῖς ὁμολογουμένως ἐξεληλεγμένοις οὖσι φαύλοις ἐπι-
τρεπόντων. καὶ κύνα μὲν ἐπὶ ποίμνην ἀγεννῆ καὶ
φαῦλον οὐδ' ἂν εἷς ἐπιστήσειε φυλάττειν· ἐπὶ δὲ τοὺς
τὰ κοινὰ πράττοντας τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους φασὶν
ἔνιοι φύλακας δεῖν ἐπιπέμπειν, οἳ προσποιούμενοι μη-
νύειν τοὺς ἁμαρτάνοντας, αὐτοὶ τῆς μεγίστης εἰσὶ φυ-
λακῆς δεόμενοι.*
23 *Ὧν, ἐὰν ἔχητε νοῦν, ἐνθυμούμενοι, τοὺς μὲν φά-
σκοντας τούτους τῷ λόγῳ φιλεῖν ὑμᾶς χαίρειν ἐάσετε,
αὐτοὶ δὲ τοῦτ' ἐκ παντὸς τρόπου παραφυλάξετε, ὅπως
μηδενὶ δῶτ' ἐξουσίαν ἀκύρους τοὺς νόμους ποιεῖν,
ἄλλως τε καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ πλήθους καὶ λέγειν καὶ
γράφειν δύνασθαι προσποιουμένων. ὡς πάνδεινόν ἐστι,
τοὺς μὲν προγόνους ὑπὲρ τοῦ μὴ καταλυθῆναι τοὺς*

νόμους ἀποθνήσκειν τολμᾶν, ὑμᾶς δὲ μηδὲ τοὺς ἁμαρ-
τάνοντας εἰς αὐτοὺς τιμωρεῖσθαι προελέσθαι, καὶ τὸν
μὲν γράψαντα τοὺς νόμους Σόλωνα χαλκοῦν ἐν ἀγορᾷ
στῆσαι, αὐτῶν δὲ τῶν νόμων ὀλιγωροῦντας φαίνεσθαι,
δι' οὓς κἀκεῖνον ὑπερβαλλόντως συμβέβηκε τιμᾶσθαι.
24 πῶς δ' οὐκ ἂν εἴη τὸ συμβαῖνον ἄλογον, εἰ νομοθε-
τοῦντες μὲν ὀργίζεσθε τοῖς πονηροῖς, ἐπ' αὐτοφώρῳ
δέ τινας εἰληφότες ἀθῴους ἐάσαιτε; καὶ τὸν μὲν νομο-
θέτην ἕν' ὄντα πᾶσιν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπεχθάνεσθαι τοῖς
φαύλοις, ὑμᾶς δὲ συλλεγέντας μηδ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν
ἐνδείξασθαι μισοῦντας τοὺς πονηρούς, ἀλλ' ὑφ' ἑνὸς
ἀνδρὸς πονηρίας ἡττηθῆναι; καὶ θάνατον μὲν ὡρικέ-
ναι τὴν ζημίαν, ἐάν τις οὐκ ὄντα νόμον παράσχηται,
τοὺς δὲ τοὺς ὄντας εἰς τὴν τῶν οὐκ ὄντων νόμων 808
τάξιν ἄγοντας, τούτους ἀτιμωρήτους περιορᾶν;
25 Οὕτω δ' ἂν ἀκριβέστατα συνθεωρήσαιτε τὸ τοῖς
κειμένοις νόμοις πείθεσθαι ἡλίκον ἀγαθόν ἐστι, καὶ
τὸ καταφρονεῖν καὶ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς ἡλίκον κακόν,
εἰ τά τ' ἐκ τῶν νόμων [ἀγαθὰ] χωρὶς καὶ τὰ διὰ τῆς
παρανομίας συμβαίνοντα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς
ποιησάμενοι θεωρήσαιτε. εὑρήσετε γὰρ τὴν μὲν τὰ
τῆς μανίας καὶ ἀκρασίας καὶ πλεονεξίας, τοὺς δὲ τὰ
τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα
26 διαπραττομένους. δῆλον δέ· τῶν γὰρ πόλεων ταύτας
ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἄν, ἐν αἷς ἄριστοι νομο-
θέται γεγόνασιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρω-
στήματα τοῖς τῶν ἰατρῶν εὑρήμασι καταπαύεται, τὰς
δ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορί-
ζουσι διάνοιαι. ὅλως δ' οὐδὲν οὔτε σεμνὸν οὔτε σπου-
27 δαῖον εὑρήσομεν, ὃ μὴ νόμου κεκοινώνηκεν, ἐπεὶ καὶ
τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰς καλουμένας ὥρας

νόμος καὶ τάξις, εἰ χρὴ τοῖς δρωμένοις πιστεύειν, διοικεῖν φαίνεται. παρακαλέσαντες οὖν ὑμᾶς αὐτοὺς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προῃρημένων. καὶ ταῦτ' ἐὰν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε.

XXVII.

ΚΑΤ' ΑΦΟΒΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος πατήρ, τελευτῶν ἐπὶ δύο παισί, τῷ τε Δημοσθένει καὶ θυγατρί, ἐπιτρόπους καθίστησι καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν χρημάτων τρεῖς, δύο μὲν συγγενεῖς, Ἄφοβόν τε καὶ Δημοφῶντα, ἕνα δὲ φίλον ἐκ παίδων, Θηριππίδην. καὶ Θηριππίδῃ μὲν δίδωσιν ἑβδομήκοντα καρποῦσθαι μνᾶς, ἄχρις ἂν Δημοσθένης εἰς ἄνδρας ἐγγραφῇ· Δημοφῶντι δ' ἐγγυᾷ τὴν θυγα-
τέρα, προστάξας αὐτὸν προῖκα δύο τάλαντα λαβεῖν· Ἀφόβῳ 812
δὲ τὴν ἑαυτοῦ μὲν γυναῖκα, τῶν δὲ παίδων μητέρα, Κλεοβούλην τὴν Γύλωνος, ἀξιοῖ γήμασθαι μνᾶς ἐπιδοὺς ὀγδοήκοντα, καὶ χρῆσθαι κελεύει τῇ τ' οἰκίᾳ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ
2 *σκεύεσι μέχρι τῆς Δημοσθένους εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆς. οὗτοι τὰ μὲν δοθέντα χρήματ' αὐτοῖς εὐθὺς λαμβάνουσι, γαμεῖ δ' οὔτ' Ἄφοβος τὴν γυναῖκα τοῦ τελευτήσαντος οὔτε Δημοφῶν τὴν θυγατέρα. διαχειρίσαντες δὲ τὴν οὐσίαν, οὖσαν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ὡς ὁ ῥήτωρ ἐπιδείκνυσιν, ὀφείλοντες τριάκοντα τάλαντ' ἐκτῖσαι ἐπικαρπίας καὶ ἀποδοῦναι, μικρὰ παντελῶς παρέδωκαν εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντι τῷ Δημοσθένει. διὸ πρὸς τὸν Ἄφοβον εἰσελήλυθεν ἐπιτροπῆς δέκα ταλάντων τὴν δίκην λαχών, ἐπειδὴ τρίτος ὢν ἐπίτροπος τὸ*

τρίτον ὀφείλει τῶν χρημάτων· ἃ καὶ συντίθησιν ὁ ῥήτωρ ἔκ
3 *τε τῶν ἀρχαίων καὶ τῆς ἐπικαρπίας. — Κατὰ Ἀφόβου Β.*
Πρός τινας ἀντιρρήσεις εἰσαγομένας ὑπὸ τοῦ Ἀφόβου, οὗτος
ὁ λόγος ἐπηγώνισται, ἔχει δὲ καὶ τῶν προειρημένων ἐπα-
νάμνησιν.

Εἰ μὲν ἐβούλετ' Ἄφοβος ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὰ 813
δίκαια ποιεῖν, ἢ περὶ ὧν διαφερόμεθα τοῖς οἰκείοις
ἐπιτρέπειν, οὐδὲν ἂν ἔδει δικῶν οὐδὲ πραγμάτων· ἀπέ-
χρη γὰρ ἂν τοῖς ὑπ' ἐκείνων γνωσθεῖσιν ἐμμένειν,
ὥστε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς τοῦτον διαφοράν.
ἐπειδὴ δ' οὗτος τοὺς μὲν σαφῶς εἰδότας τὰ ἡμέτερ'
ἔφυγε μηδὲν διαγνῶναι περὶ αὐτῶν, εἰς δ' ὑμᾶς τοὺς
οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους ἐλήλυθεν,
ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ πειρᾶσθαι τῶν δι-
2 *καίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν ὦ ἄνδρες δικασταί,*
ὅτι πρὸς ἄνδρας καὶ λέγειν ἱκανοὺς καὶ παρασκευά-
σασθαι δυναμένους χαλεπόν ἐστιν ~~εἰς~~ ἀγῶνα καθί-
στασθαι περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων, ἄπειρον ὄντα παν-
τάπασι πραγμάτων διὰ τὴν ἡλικίαν· ὅμως δέ, καίπερ
πολὺ τούτων καταδεέστερος ὤν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω
καὶ παρ' ὑμῖν τεύξεσθαι τῶν δικαίων, καὶ μέχρι γε
τοῦ τὰ γεγενημένα διεξελθεῖν καὶ αὐτὸς ἀρκούντως
ἐρεῖν, ὥσθ' ὑμᾶς μήτ' ἀπολειφθῆναι τῶν πραγμάτων
μηδὲ καθ' ἕν, μήτ' ἀγνοῆσαι περὶ ὧν δεήσει τὴν ψῆ- 814
3 *φον ἐνεγκεῖν. δέομαι δ' ὑμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ μετ'*
εὐνοίας τ' ἀκοῦσαί μου, κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆ-
σαί μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ
βραχυτάτων τοὺς λόγους. ὅθεν οὖν ῥᾷστα μαθήσεσθε
περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσο-
μαι διδάσκειν.

4 *Δημοσθένης γὰρ οὑμὸς πατὴρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ
κατέλιπεν οὐσίαν μὲν σχεδὸν τεττάρων καὶ δέκα τα-
λάντων, ἐμὲ δ' ἕπτ' ἐτῶν ὄντα καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε,
ἔτι δὲ τὴν ἡμετέραν μητέρα πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν
οἶκον εἰσενηνεγμένην. βουλευσάμενος δὲ περὶ ἡμῶν,
ὅτ' ἔμελλε τελευτᾶν, ἅπαντα ταῦτ' ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ
τε τουτῳὶ καὶ Δημοφῶντι τῷ Δήμωνος υἱεῖ, τούτοιν
μὲν ἀδελφιδοῖν ὄντοιν, τῷ μὲν ἐξ ἀδελφοῦ, τῷ δ' ἐξ
ἀδελφῆς γεγονότοιν, ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τῷ Παιανιεῖ,
γένει μὲν οὐδὲν προσήκοντι, φίλῳ δ' ἐκ παιδὸς ὑπάρ-
5 χοντι. κἀκείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐκ τῶν ἐμῶν ἑβδομήκοντα
μνᾶς καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως [ἐγὼ] ἀνὴρ
εἶναι δοκιμασθείην, ὅπως μὴ δι' ἐπιθυμίαν χρημάτων
χεῖρόν τι τῶν ἐμῶν διοικήσειε· Δημοφῶντι δὲ τὴν
ἐμὴν ἀδελφὴν καὶ δύο τάλαντ' εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν,
αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν μητέρα τὴν ἡμετέραν, καὶ προῖκά τ'
ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τὴν οἰκίαν οἰκεῖν καὶ σκεύεσι χρῆ-
σθαι τοῖς ἐμοῖς, ἡγούμενος, καὶ τούτους ἔτ' οἰκειοτέρους
εἴ μοι ποιήσειεν, οὐκ ἂν χεῖρόν μ' ἐπιτροπευθῆναι
6 ταύτης τῆς οἰκειότητος προσγενομένης. λαβόντες δ'
οὗτοι ταῦτα πρῶτον σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων,
καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν ἅπασαν διαχειρίσαντες, καὶ δέκ' 815
ἔτη ἡμᾶς ἐπιτροπεύσαντες, τὰ μὲν ἄλλα πάντ' ἀπε-
στερήκασι, τὴν οἰκίαν δὲ καὶ ἀνδράποδα τέτταρα καὶ
δέκα καὶ ἀργυρίου μνᾶς τριάκοντα, μάλιστα σύμπαντα
7 ταῦτ' εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασιν. καὶ τὸ
μὲν κεφάλαιον τῶν ἀδικημάτων, ὡς ἂν συντομώτατ'
εἴποι τις, τοῦτ' ἔστιν ὦ ἄνδρες δικασταί· τὸ δὲ πλῆ-
θος τῆς οὐσίας ὅτι τοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθέν, μέγιστοι
μὲν αὐτοὶ μάρτυρές μοι γεγόνασιν· εἰς γὰρ τὴν συμ-
μορίαν ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξαντο κατὰ τὰς πέντε καὶ*

εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρειν, ὅσονπερ
Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τι-
μήματ' εἰσέφερον· δεῖ δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦ-
σαι τά τ' ἐνεργὰ αὐτῶν καὶ ὅσ' ἦν ἀργὰ καὶ ὅσου ἦν
ἄξι' ἕκαστα. ταῦτα γὰρ μαθόντες ἀκριβῶς εἴσεσθε, ὅτι
τῶν πώποτ' ἐπιτροπευσάντων οὐδένες ἀναιδέστερον
οὐδὲ περιφανέστερον ἢ οὗτοι τὰ ἡμέτερα διηρπάκασιν.
8 πρῶτον μὲν οὖν ὡς συνετιμήσανθ' ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτην
τὴν εἰσφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων
μάρτυρας, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι οὐ πένητα κατέλιπέ μ' ὁ πατὴρ
οὐδ' ἑβδομήκοντα μνῶν οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ το-
σαύτην, ὅσην οὐδ' αὐτοὶ οὗτοι ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ
μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἐδυνήθησαν. καί μοι ἀνα-
γίγνωσκε λαβὼν ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ τὸ πλῆθος
τῆς οὐσίας. πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ τρία τάλαντα 816
τίμημα· ταύτην ἠξίουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι
δ' ἀκριβέστερον εἴσεσθε τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες.
ὁ γὰρ πατὴρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ κατέλιπε δύ' ἐργα-
στήρια, τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον, μαχαιροποιοὺς μὲν
τριάκοντα καὶ δύ' ἢ τρεῖς, ἀνὰ πέντε μνᾶς καὶ ἕξ,
τοὺς δ' οὐκ ἐλάττονος ἢ τριῶν μνῶν ἀξίους, ἀφ' ὧν
τριάκοντα μνᾶς ἀτελεῖς ἐλάμβανε τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν
πρόσοδον, κλινοποιοὺς δ' εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, τεττα-
ράκοντα μνῶν ὑποκειμένους, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς
αὐτῷ προσέφερον, ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ἐπὶ δρα-
χμῇ δεδανεισμένον, οὗ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ
10 ἑκάστου πλεῖν ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέ-
λιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν· ὧν γίγνεται

τοῦ μὲν ἀρχαίου κεφάλαιον τέτταρα τάλαντα καὶ πεν-
τακισχιλίας, τὸ δ' ἔργον αὐτῶν πεντήκοντα μναῖ τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, χωρὶς δὲ τούτων ἐλέφαντα μὲν καὶ
σίδηρον, ὃν κατειργάζοντο, καὶ ξύλα κλινεῖ' εἰς ὀγδοή-
κοντα μνᾶς ἄξια, κηκῖδα δὲ καὶ χαλκὸν ἑβδομήκοντα
μνῶν ἐωνημένα, ἔτι δ' οἰκίαν τρισχιλίων, ἔπιπλα δὲ
καὶ ἐκπώματα καὶ χρυσία καὶ ἱμάτια, τὸν κόσμον τῆς
μητρός, ἄξια σύμπαντα ταῦτ' εἰς μυρίας δραχμάς, ἀρ-
11 γυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι
κατέλιπε πάντα, ναυτικὰ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἔκδοσιν
παρὰ Ξούθῳ, τετρακοσίας δὲ καὶ δισχιλίας ἐπὶ τῇ τρα-
πέζῃ τῇ Πασίωνος, ἑξακοσίας δ' ἐπὶ τῇ Πυλάδου, παρὰ
Δημομέλει δὲ τῷ Δήμωνος υἱεῖ χιλίας καὶ ἑξακοσίας, 817
κατὰ διακοσίας δὲ καὶ τριακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον
διακεχρημένον. καὶ τούτων αὖ τῶν χρημάτων τὸ κε-
φάλαιον πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα καὶ πεντήκοντα μναῖ
γίγνονται. συμπάντων δ' εἰς τέτταρα καὶ δέκα τάλανθ'
εὑρήσετε σκοποῦντες.

12 Καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας τοῦτ' ἦν τὸ κατα-
λειφθὲν ὦ ἄνδρες δικασταί. ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλε-
πται καὶ ὅσ' ἰδίᾳ θ' ἕκαστος εἴληφε καὶ ὁπόσα κοινῇ
πάντες ἀποστεροῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται πρὸς ταὐτὸ ὕδωρ
εἰπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη χωρὶς ἑκάστου διελεῖν ἐστιν. ἃ
μὲν οὖν Δημοφῶν ἢ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν,
τότ' ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς
γραφὰς ἀπενέγκωμεν· ἃ δὲ τοῦτον ἔχοντ' ἐξελέγχουσιν
ἐκεῖνοι καὶ ἐγὼ οἶδ' αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων
ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν
οὖν ὡς ἔχει τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, τοῦθ'
ὑμῖν ἐπιδείξω, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων,
ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματ' εἰσέφερον· δεῖ δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι τά τ' ἐνεργὰ αὐτῶν καὶ ὅσ' ἦν ἀργὰ καὶ ὅσου ἦν ἄξι' ἕκαστα. ταῦτα γὰρ μαθόντες ἀκριβῶς εἴσεσθε, ὅτι τῶν πώποτ' ἐπιτροπευσάντων οὐδένες ἀναιδέστερον οὐδὲ περιφανέστερον ἢ οὗτοι τὰ ἡμέτερα διηρπάκασιν.

8 *πρῶτον μὲν οὖν ὡς συνετιμήσανθ' ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτην τὴν εἰσφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων μάρτυρας, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι οὐ πένητα κατέλιπέ μ' ὁ πατὴρ οὐδ' ἑβδομήκοντα μνῶν οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ τοσαύτην, ὅσην οὐδ' αὐτοὶ οὗτοι ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἐδυνήθησαν. καί μοι ἀναγίγνωσκε λαβὼν ταύτην τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 *Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ τὸ πλῆθος*
τῆς οὐσίας. πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ τρία τάλαντα 816
τίμημα· ταύτην ἠξίουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον εἴσεσθε τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες. ὁ γὰρ πατὴρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ κατέλιπε δύ' ἐργαστήρια, τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον, μαχαιροποιοὺς μὲν τριάκοντα καὶ δύ' ἢ τρεῖς, ἀνὰ πέντε μνᾶς καὶ ἕξ, τοὺς δ' οὐκ ἐλάττονος ἢ τριῶν μνῶν ἀξίους, ἀφ' ὧν τριάκοντα μνᾶς ἀτελεῖς ἐλάμβανε τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον, κλινοποιοὺς δ' εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς αὐτῷ προσέφερον, ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ἐπὶ δραχμῇ δεδανεισμένον, οὗ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ
10 *ἑκάστου πλεῖν ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν· ὧν γίγνεται*

τοῦ μὲν ἀρχαίου κεφάλαιον τέτταρα τάλαντα καὶ πεν-
τακισχιλίας, τὸ δ' ἔργον αὐτῶν πεντήκοντα μναῖ τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων ἐλέφαντα μὲν καὶ
σίδηρον, ὃν κατειργάζοντο, καὶ ξύλα κλινεῖ' εἰς ὀγδοή-
κοντα μνᾶς ἄξια, κηκῖδα δὲ καὶ χαλκὸν ἑβδομήκοντα
μνῶν ἐωνημένα, ἔτι δ' οἰκίαν τρισχιλίων, ἔπιπλα δὲ
καὶ ἐκπώματα καὶ χρυσία καὶ ἱμάτια, τὸν κόσμον τῆς
μητρός, ἄξια σύμπαντα ταῦτ' εἰς μυρίας δραχμάς, ἀρ-
11 γυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι
κατέλιπε πάντα, ναυτικὰ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἔκδοσιν
παρὰ Ξούθῳ, τετρακοσίας δὲ καὶ δισχιλίας ἐπὶ τῇ τρα-
πέζῃ τῇ Πασίωνος, ἑξακοσίας δ' ἐπὶ τῇ Πυλάδου, παρὰ
Δημομέλει δὲ τῷ Δήμωνος υἱεῖ χιλίας καὶ ἑξακοσίας, 817
κατὰ διακοσίας δὲ καὶ τριακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον
διακεχρημένον. καὶ τούτων αὖ τῶν χρημάτων τὸ κε-
φάλαιον πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα καὶ πεντήκοντα μναῖ
γίγνονται. συμπάντων δ' εἰς τέτταρα καὶ δέκα τάλανθ'
εὑρήσετε σκοποῦντες.

12 Καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας ταῦτ' ἦν τὸ κατα-
λειφθὲν ὦ ἄνδρες δικασταί· ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλε-
πται καὶ ὅσ' ἰδίᾳ θ' ἕκαστος εἴληφε καὶ ὁπόσα κοινῇ
πάντες ἀποστεροῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται πρὸς ταὐτὸ ὕδωρ
εἰπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη χωρὶς ἑκάστου διελεῖν ἐστιν. ἃ
μὲν οὖν Δημοφῶν ἢ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν,
τότ' ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς
γραφὰς ἀπενέγκωμεν· ἃ δὲ τοῦτον ἔχοντ' ἐξελέγχουσιν
ἐκεῖνοι καὶ ἔγωγ' οἶδ' αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων
ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν
οὖν ὡς ἔχει τὴν προῖκα, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, τοῦθ'
ὑμῖν ἐπιδείξω, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων,
ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

13 *Οὗτος γὰρ εὐθὺς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον
ᾤκει τὴν οἰκίαν εἰσελθὼν κατὰ τὴν ἐκείνου διαθήκην,
καὶ λαμβάνει τά τε χρυσία τῆς μητρὸς καὶ τὰ ἐκπώ-
ματα τὰ καταλειφθέντα. καὶ ταῦτα μὲν ὡς εἰς πεντή-
κοντα μνᾶς εἶχεν, ἔτι δὲ τῶν ἀνδραπόδων τῶν πιπρα-
σκομένων παρά τε Θηριππίδου καὶ Δημοφῶντος τὰς
τιμὰς ἐλάμβανεν, ἕως ἀνεπληρώσατο τὴν προῖκα, τὰς
14 ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ἐπειδὴ εἶχεν, ἐκπλεῖν μέλλων
εἰς Κέρκυραν τριήραρχος, ἀπέγραψε ταῦτα πρὸς Θη-
ριππίδην ἔχονθ᾽ ἑαυτὸν καὶ ὡμολόγει κεκομίσθαι τὴν
προῖκα. καὶ πρῶτον μὲν τούτων Δημοφῶν καὶ Θη- 818
ριππίδης, οἱ τούτου συνεπίτροποι, μάρτυρές εἰσιν· ἔτι
δὲ καὶ ὡς αὐτὸς ὡμολόγει ταῦτ᾽ ἔχειν, Δημοχάρης θ᾽
ὁ Λευκονοεύς, ὁ τὴν τηθίδα τὴν ἐμὴν ἔχων, καὶ ἄλλοι
15 πολλοὶ μάρτυρες γεγόνασιν. οὐ γὰρ διδόντος τούτου
σῖτον τῇ μητρί, τὴν δὲ προῖκ᾽ ἔχοντος, οὐδὲ τὸν οἶκον
μισθοῦν ἐθέλοντος, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων
διαχειρίζειν ἀξιοῦντος, ἐποιήσατο λόγους περὶ τούτων
ὁ Δημοχάρης. οὗτος δ᾽ ἀκούσας οὔτ᾽ ἠμφεσβήτησε μὴ
σχεῖν, οὔτε χαλεπῶς ἤνεγκεν ὡς οὐκ εἰληφώς, ἀλλ᾽
ὡμολόγει καί τι μικρὸν ἔφη πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα περὶ
χρυσιδίων ἀντιλέγεσθαι· τοῦτ᾽ οὖν διευκρινησάμενος,
καὶ περὶ τῆς τροφῆς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιήσειν
16 οὕτως, ὥστ᾽ ἔχειν μοι πάντα καλῶς. καίτοι εἰ φανή-
σεται πρός τε τὸν Δημοχάρη ταῦθ᾽ ὡμολογηκὼς καὶ
πρὸς τοὺς ἄλλους οἳ παρῆσαν, παρά τε τοῦ Δημο-
φῶντος καὶ τοῦ Θηριππίδου τῶν ἀνδραπόδων εἰς τὴν
προῖκα τὰς τιμὰς εἰληφώς, αὐτός θ᾽ ἑαυτὸν ἔχειν τὴν
προῖκ᾽ ἀπογράψας πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους, οἰκῶν τε
τὴν οἰκίαν ἐπειδὴ τάχιστ᾽ ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, πῶς
οὐκ ἐκ πάντων ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος εὑρεθή-*

σεται φανερῶς τὴν προῖκα τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς κεκο-
μισμένος, καὶ λίαν ἀναιδῶς μὴ λαβεῖν ἐξαρνούμενος;
17 ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ
ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Τὴν μὲν τοίνυν προῖκα τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει
λαβών. μὴ γήμαντος δ' αὐτοῦ τὴν μητέρα τὴν ἐμήν,
ὁ μὲν νόμος κελεύει τὴν προῖκ' ὀφείλειν ἐπ' ἐννέ'
ὀβολοῖς, ἐγὼ δ' ἐπὶ δραχμῇ μόνον τίθημι. γίγνεται 819
δ', ἐάν τις συντιθῇ τό τ' ἀρχαῖον καὶ τὸ ἔργον τῶν
18 δέκ' ἐτῶν, μάλιστα τρία τάλαντα. καὶ ταῦτα μὲν
οὕτως [ὑμῖν] ἐπιδείκνυμι λαβόντα καὶ ἔχειν ὁμολογή-
σαντα μαρτύρων ἐναντίον τοσούτων· ἄλλας τοίνυν
ἔχει τριάκοντα μνᾶς, τοῦ ἐργαστηρίου λαβὼν τὴν πρόσ-
οδον, καὶ ἀναισχυντότατ' ἀνθρώπων ἀποστερεῖν ἐπι-
κεχείρηκεν. ἐμοὶ δ' ὁ πατὴρ κατέλιπε τριάκοντα μνᾶς
ἀπ' αὐτῶν τὴν πρόσοδον· ἀποδομένων δὲ τούτων τὰ
ἡμίσεα τῶν ἀνδραπόδων, πεντεκαίδεκά μοι μνᾶς γί-
19 γνεσθαι κατὰ λόγον προσῆκεν. Θηριππίδης μὲν οὖν
ἕπτ' ἔτη τῶν ἀνδραπόδων ἐπιμεληθεὶς ἕνδεκα μνᾶς
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπέφηνε, τέτταρσι μναῖς καθ' ἕκαστον
ἐνιαυτὸν ἔλαττον ἢ ὅσον προσῆκε λογιζόμενος. οὗτος
δὲ δύ' ἔτη τὰ πρῶτ' ἐπιμεληθεὶς οὐδ' ὁτιοῦν ἀπο-
δείκνυσιν, ἀλλ' ἐνίοτε μέν φησιν ἀργῆσαι τὸ ἐργαστή-
ριον, ἐνίοτε δ' ὡς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεμελήθη τούτων,
ὁ δ' ἐπίτροπος Μιλύας, ὁ ἀπελεύθερος ὁ ἡμέτερος,
διῴκησεν αὐτά, καὶ παρ' ἐκείνου μοι προσήκει λόγον
λαβεῖν. ἂν οὖν καὶ νῦν εἴπῃ τινὰ τούτων τῶν λόγων,
20 ῥᾳδίως ἐλεγχθήσεται ψευδόμενος. ἂν μὲν οὖν ἀργὸν
φῇ γενέσθαι, λόγον αὐτὸς ἀπενήνοχεν ἀναλωμάτων

οὐκ εἰς σιτία τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' εἰς ἔργα, τὸν εἰς
τὴν τέχνην ἐλέφαντα εἰς μαχαιρῶν λαβὰς καὶ ἄλλας
ἐπισκευάς, ὡς ἐργαζομένων τῶν δημιουργῶν. ἔτι δὲ
Θηριππίδῃ τριῶν ἀνδραπόδων, ἃ ἦν αὐτῷ ἐν τῷ ἐμῷ
ἐργαστηρίῳ, μισθὸν ἀποδεδωκέναι λογίζεται. καίτοι
μὴ γενομένης ἐργασίας, οὔτ' ἐκείνῳ λαβεῖν μισθόν,
οὔτ' ἐμοὶ τὰ ἀναλώματα ταῦτα λογισθῆναι προσῆκεν.
21 εἰ δ' αὖ γενέσθαι μὲν φήσει, τῶν δ' ἔργων ἀπρασίαν 820
εἶναι, δεῖ δήπου τά γ' ἔργ' αὐτὸν ἀποδεδωκότα μοι
φαίνεσθαι, καὶ ὧν ἐναντίον ἀπέδωκε παρασχέσθαι μάρ-
τυρας· εἰ δὲ μηδὲν τούτων πεποίηκε, πῶς οὐκ ἔχει
τὴν πρόσοδον δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου
τριάκοντα μνᾶς, φανερῶς οὕτως τῶν ἔργων γεγενη-
22 μένων; εἰ δ' αὖ τούτων μὲν μηδὲν ἐρεῖ, Μιλύαν δ'
αὐτὰ φήσει πάντα διῳκηκέναι, πῶς χρὴ πιστεύειν,
ὅταν φῇ τὰ μὲν ἀναλώματ' αὐτὸς ἀνηλωκέναι, πλέον
ἢ πεντακοσίας δραχμάς, λῆμμα δ' εἴ τι γέγονεν, ἐκεῖ-
νον ἔχειν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον ἂν γενέ-
σθαι τούτων, εἰ καὶ Μιλύας αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, τὰ μὲν
ἀναλώματ' ἐκεῖνος ἀναλῶσαι, τὰ δὲ λήμμαθ' οὗτος
λαβεῖν, εἴ τι δεῖ τεκμαίρεσθαι πρὸς τὸν ἄλλον τρόπον
καὶ τὴν ἀναίδειαν. λάβ' οὖν τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ
καὶ ἀνάγνωθ' αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

23 Ταύτας τοίνυν ἔχει τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τοῦ ἐρ-
γαστηρίου, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ὀκτὼ ἐτῶν· ὃ ἂν ἐπὶ
δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, ἄλλας ὁμοῦ τριάκοντα μνᾶς
εὑρήσει. καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ μόνος εἴληφεν· ἃ συντε-
θέντα πρὸς τὴν προῖκα μάλιστα τέτταρα τάλαντα γίγνε-
ται σὺν τοῖς ἀρχαίοις. ἃ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων

κοινῇ διήρπακε, καὶ ὅσ᾽ ἔνια μηδὲ καταλειφθῆναι
παντάπασιν ἠμφεσβήτηκε, ταῦθ᾽ ὑμῖν ἤδη ἐπιδείξω
24 καθ᾽ ἕκαστον. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῶν κλινοποιῶν,
οὓς κατέλιπε μὲν ὁ πατήρ, ἀφανίζουσι δ᾽ οὗτοι, τετ-
ταράκοντα μὲν μνῶν ὑποκειμένους, εἴκοσι δ᾽ ὄντας τὸν 821
ἀριθμόν, ἐπιδείξω ὑμῖν ὡς λίαν ἀναιδῶς καὶ φανερῶς
μ᾽ ἀποστεροῦσιν. τούτους γὰρ καταλειφθῆναι μὲν οἴκοι
παρ᾽ ἡμῖν πάντες ὁμολογοῦσι, καὶ τὰς δώδεκα μνᾶς
ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ πατρὶ γίγνεσθαί φασιν· αὐτοὶ
δὲ λῆμμα μὲν παρ᾽ αὐτῶν ἐν δέκ᾽ ἔτεσιν οὐδὲν ἐμοὶ
γεγενημένον ἀποφαίνουσιν ἀλλ᾽ οὐδὲ μικρόν, ἀναλώ-
ματος δὲ κεφάλαιον εἰς αὐτοὺς οὗτος ὀλίγου δεῖν λογί-
25 ζεται χιλίας· εἰς τοῦτ᾽ ἀναιδείας ἐλήλυθεν. αὐτοὺς δὲ
τοὺς ἀνθρώπους, εἰς οὓς ταῦτ᾽ ἀνηλωκέναι φησίν,
οὐδαμοῦ μοι παραδεδώκασιν, ἀλλὰ πάντων κενότατον
λόγον λέγουσιν, ὡς ὁ ὑποθεὶς τῷ πατρὶ τἀνδράποδα
πονηρότατος ἀνθρώπων ἐστί, καὶ ἐράνους τε λέλοιπε
πλείστους καὶ ὑπέρχρεως γέγονε, καὶ τούτων οὐκ ὀλί-
γους κεκλήκασι κατ᾽ ἐκείνου μάρτυρας. τὰ δ᾽ ἀνδρά-
ποδ᾽ ὅστις ἐστὶν ὁ λαβών, ἢ πῶς ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλ-
θεν, ἢ τίς ἀφείλετο, ἢ πρὸς τίνα δίκην ἥττηνται περὶ
26 αὐτῶν, οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. καίτοι εἴ τι ἔλεγον ὑγιές,
οὐκ ἂν κατὰ τῆς ἐκείνου πονηρίας παρείχοντο μάρτυ-
ρας, ἧς οὐδέν μοι προσήκει φροντίζειν, ἀλλὰ τούτων
ἂν ἀντελαμβάνοντο καὶ τοὺς λαβόντας ἀπεδείκνυσαν
καὶ οὐδὲν ἂν αὐτῶν παρέλειπον. νῦν δ᾽ ὠμότατ᾽ ἀν-
θρώπων, ὁμολογοῦντες καταλειφθῆναι καὶ λαβόντες ὡς
αὐτοὺς καὶ καρπωσάμενοι δέκ᾽ ἔτη τοὺς ἀνθρώπους,
ἄρδην ὅλον τὸ ἐργαστήριον ἀφανίζουσιν. καὶ ταῦθ᾽
ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνα-
γίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 822

27 Ὅτι τοίνυν οὐκ ἄπορος ἦν ὁ Μοιριάδης, οὐδ' ἦν
τῷ πατρὶ τοῦτο τὸ συμβόλαιον εἰς τἀνδράποδ' ἠλιθίως
συμβεβλημένον, μεγίστῳ τεκμηρίῳ γνώσεσθε· λαβὼν
γὰρ ὡς ἑαυτὸν Ἄφοβος τοῦτο τὸ ἐργαστήριον, ὡς αὐτοὶ
τῶν μαρτύρων ἠκούσατε, καὶ δέον αὐτόν, εἴ καί τις
ἄλλος ἐβούλετ' εἰς ταῦτα συμβαλεῖν, τοῦτον κωλύειν
ἐπίτροπόν γ' ὄντα, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀνδραπόδοις
τῷ Μοιριάδῃ πεντακοσίας δραχμὰς ἐδάνεισεν, ἃς ὀρθῶς
28 καὶ δικαίως παρ' ἐκείνου κεκομίσθαι ὡμολόγηκεν. καί-
τοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἡμῖν μὲν πρὸς τῷ λῆμμ' ἀπ'
αὐτῶν μηδὲν γεγονέναι καὶ αὐτὰ τὰ ὑποτεθέντ' ἀπό-
λωλεν, οἷ πρότερον συνεβάλομεν, τῷ δ' εἰς τὰ ἡμέτερα
δανείσαντι καὶ τοσούτῳ χρόνῳ πράξαντι, καὶ οἱ τόκοι
καὶ τἀρχαῖ' ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδέδοται καὶ οὐδεμί'
ἀπορία γέγονεν; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν
μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

29 Σκέψασθε τοίνυν ὅσον ἀργύριον οὗτοι παρὰ τοὺς κλινοποιοὺς κλέπτουσι, τετταράκοντα μὲν μνᾶς αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον, δέκα δ' ἐτῶν τὸ ἔργον αὐτῶν δύο τάλαντα· δώδεκα γὰρ μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον αὐτῶν ἐλάμβανον. ἆρα μικρόν τι καὶ ἐξ ἀφανοῦς ποθεν καὶ παραλογίσασθαι ῥᾴδιον, ἀλλ' οὐ φανερῶς οὑτωσὶ μικροῦ δεῖν τρία τάλαντα ταῦτ' ἀνηρπάκασιν; ὧν κοινῇ διαπεφορημένων τὸ τρίτον δήπου μέρος παρὰ τούτου μοι προσήκει κεκομίσθαι.

30 Καὶ μὴν ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐλέ- 823
φαντος καὶ σιδήρου τοῦ καταλειφθέντος παραπλήσιά

πως τούτοις πεποιήκασιν· οὐδὲ γὰρ ταῦτ' ἀποφαίνουσιν. καίτοι κεκτημένου μὲν τοσούτους κλινοποιούς, κεκτημένου δὲ μαχαιροποιούς, οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ καὶ σίδηρον καὶ ἐλέφαντα καταλιπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ταῦτά γ' ὑπάρχειν· τί γὰρ ἂν ἠργάζοντο τούτων μὴ ὑπαρ-
31 ξάντων; τὸν τοίνυν πλεῖν ἢ πεντήκοντ' ἀνδράποδα κεκτημένον καὶ δυοῖν τέχναιν ἐπιμελούμενον, ὧν θάτερον ἐργαστήριον εἰς τὰς κλίνας ῥᾳδίως δύο μνᾶς τοῦ μηνὸς ἀνήλισκεν ἐλέφαντος, τὸ δὲ μαχαιροποιεῖον οὐκ ἔλαττον ἢ τοσοῦτον ἕτερον, σὺν σιδήρῳ, τοῦτον οὔ φασι καταλιπεῖν οὐδὲν τούτων· εἰς τοῦτ' ἀναιδείας
32 ἐληλύθασιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ πιστὰ λέγουσι, καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν· ὅτι δ' ἐκεῖνος κατέλιπε τοσοῦτον τὸ πλῆθος, ὥστε μὴ μόνον ἱκανὸν εἶναι κατεργάζεσθαι τοῖς ἑαυτοῦ δημιουργοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένῳ πρὸς ὠνεῖσθαι τῶν ἄλλων, ἐκεῖθεν φανερόν, ὅτι αὐτός τ' ἐπώλει ζῶν, καὶ Δημοφῶν καὶ οὗτος τοῦ πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς
33 ἀπεδίδοντο τοῖς βουλομένοις. καίτοι πόσον τινὰ χρὴ τὸν καταλειφθέντα νομίζειν εἶναι, ὅταν φαίνηται τηλικούτοις τ' ἐργαστηρίοις ἐξαρκῶν, καὶ χωρὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων πιπρασκόμενος; ἆρ' ὀλίγον, ἀλλ' οὐ πολλῷ πλείω τῶν ἐγκεκλημένων; λαβὲ τοίνυν τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ ἀνάγνωθ' αὐτοῖς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 824

Τούτου τοίνυν τοῦ ἐλέφαντός ἐστι πλέον ἢ τάλαντον, ὃν οὔτ' αὐτὸν οὔτε τὸ ἔργον [μοι] ἀποφαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἄρδην ἀφανίζουσιν ὅλον.

34 Ἔτι τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ παρὰ τὸν λόγον ὃν ἀποφέρουσιν, ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσιν,

ἐπιδείξω ὑμῖν τρεῖς μὲν ὄντας αὐτοὺς πλέον ἢ ὀκτὼ
τάλαντ' ἐκ τῶν ἐμῶν ἔχοντας, ἰδίᾳ δ' ἐκ τούτων Ἄφο-
βον τρία τάλαντα καὶ χιλίας εἰληφότα, τά τ' ἀνηλω-
μένα χωρὶς τούτων πλείω τιθεὶς καὶ ὅσ' ἐκ τούτων
ἀπέδοσαν ἀφαιρῶν, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι οὐ μικρᾶς ἀναιδείας
35 τὰ ἐγχειρήματ' αὐτῶν ἐστιν. λαβεῖν γὰρ ἐκ τῶν ἐμῶν
ὁμολογοῦσιν οὗτος μὲν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς, χωρὶς
ὧν ἔχοντ' αὐτὸν ἐγὼ ἐπιδείξω νῦν, Θηριππίδης δὲ
δύο τάλαντα, Δημοφῶν δ' ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα μνᾶς.
τοῦτο δ' ἐστὶ πέντε τάλαντα καὶ πεντεκαίδεκα μναῖ.
τούτου τοίνυν ὃ μὲν οὐχ ἄθρουν ἐλήφθη, σχεδὸν εἰσὶν
ἑβδομήκοντα μναῖ καὶ ἑπτά, ἡ πρόσοδος ἡ ἀπὸ τῶν
ἀνδραπόδων, ὃ δ' εὐθὺς ἔλαβον οὗτοι, μικροῦ δέοντα
τέτταρα τάλαντα· οἷς τὸ ἔργον ἂν προσθῆτ' ἐπὶ δρα-
χμῇ μόνον τῶν δέκ' ἐτῶν, ὀκτὼ τάλανθ' εὑρήσετε
36 σὺν τοῖς ἀρχαίοις καὶ χιλίας γιγνομένας. τὴν μὲν
τοίνυν τροφὴν ἀπὸ τῶν ἑβδομήκοντα μνῶν καὶ ἑπτὰ
λογιστέον τῶν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου γενομένων. Θη-
ριππίδης γὰρ ἑπτὰ μνᾶς ἐδίδου καθ' ἕκαστον τὸν ἐνι-
αυτὸν εἰς ταῦτα, καὶ ἡμεῖς τοῦτο λαβεῖν ὁμολογοῦμεν.
ὥσθ' ἑβδομήκοντα μνῶν ἐν τοῖς δέκ' ἔτεσι τροφὴν
τούτων ἡμῖν ἀνηλωκότων, τὸ περιὸν τὰς ἑπτακοσίας 825
προστίθημ' αὐτοῖς, καὶ τούτων πλεῖον' εἰμὶ τεθηκώς.
ὃ δ' ἐμοὶ δοκιμασθέντι παρέδοσαν καὶ ὅσον εἰς τὴν
πόλιν εἰσενηνόχασι, τοῦτ' ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων καὶ
37 τοῦ προσόντος ἀφαιρετέον ἐστίν. ἀπέδοσαν μὲν τοί-
νυν οὗτος καὶ Θηριππίδης μίαν καὶ τριάκοντα μνᾶς,
εἰσφορὰς δ' εἰσενηνοχέναι λογίζονται δυοῖν δεούσας
εἴκοσι μνᾶς. ἐγὼ δ' ὑπερβαλὼν καὶ τοῦτο ποιήσω τριά-
κοντα μνᾶς, ἵνα πρὸς ταῦτα μηδ' ἀντειπεῖν ἔχωσιν.
οὐκοῦν ἂν ἀφέλητε τὸ τάλαντον ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάν-

τα, ἑπτὰ τὰ λειπόμεν' ἐστί, καὶ ταῦτ', ἐξ ὧν αὐτοὶ
λαβεῖν ὁμολογοῦσι, τούτους ἔχειν ἐστὶν ἀναγκαῖον.
τοῦτο τοίνυν, εἰ καὶ τἆλλα πάντ' ἀποστεροῦσιν ἀρνού-
μενοι μὴ ἔχειν, ἀποδοῦναι προσῆκεν, ὁμολογοῦντάς γε
38 λαβεῖν ταῦτ' ἐκ τῶν ἐμῶν. νῦν δὲ τί ποιοῦσιν; ἔργον
μὲν οὐδὲν ἀποφαίνουσι τοῖς χρήμασιν, αὐτὰ δὲ τὰ
ἀρχαῖα πάντ' ἀνηλωκέναι φασὶ σὺν ταῖς ἑπτὰ καὶ
ἑβδομήκοντα μναῖς· Δημοφῶν δὲ καὶ πρὸς ὀφείλον-
τας ἡμᾶς ἐνέγραψεν. ταῦτ' οὐ μεγάλη καὶ περιφανὴς
ἀναισχυντία; ταῦτ' οὐχ ὑπερβολὴ δεινῆς αἰσχροκερ-
δείας; τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ δεινόν, εἰ μὴ ταῦτα δόξει
39 τηλικαύτας ὑπερβολὰς ἔχοντα; οὗτος τοίνυν τὸ καθ'
αὑτὸν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς λαβεῖν ὁμολογῶν, ἔχει
καὶ αὐτὰς καὶ τὸ ἔργον δέκ' ἐτῶν, μάλιστα τρία τά-
λαντα καὶ χιλίας. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐν
τοῖς λόγοις τοῖς τῆς ἐπιτροπῆς τὸ λῆμμ' ἕκαστος τοῦθ'
ὁμολογῶν λαβεῖν ἅπαν ἀνηλωκέναι λογίζεται, λαβὲ τὰς 826
μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

40 Νομίζω τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ περὶ τούτων
ἱκανῶς μὲν ὑμᾶς μεμαθηκέναι, καὶ ὅσα κλέπτουσι καὶ
κακουργοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν· ἔτι δ' ἀκριβέστερον
ἔγνωτ' ἄν, εἴ μοι τὰς διαθήκας, ἃς ὁ πατὴρ κατέλιπεν,
οὗτοι ἀποδοῦναι ἠθέλησαν. ἐν γὰρ ἐκείναις ἐγέγρα-
πτο, ὥς φησιν ἡ μήτηρ, ἃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ πάντα,
καὶ ἐξ ὧν ἔδει τούτους λαβεῖν τὰ δοθέντα, καὶ τὸν
41 οἶκον ὅπως μισθώσουσι. νῦν δ' ἀπαιτοῦντος ἐμοῦ
καταλειφθῆναι μὲν ὁμολογοῦσιν, αὐτὰς δ' οὐκ ἀπο-
φαίνουσιν. ταῦτα δὲ ποιοῦσι τό τε πλῆθος οὐ βουλό-
μενοι καταφανὲς ποιῆσαι τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν,

ὃ διηρπάκασιν οὗτοι, τάς τε δωρειὰς ἵνα μὴ δοκῶσιν ἔχειν, ὥσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐξελεγχθησόμενοι ῥᾳδίως. λαβὲ δ' αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας ὧν ἐναντίον ἀπεκρίναντο, καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

42 Οὗτος διαθήκην μὲν γενέσθαι φησί, καὶ τὰ δύο τάλαντα Δημοφῶντι καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ δοθῆναι μαρτυρεῖ· τὰς δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἃς [Θηριππίδης] ἔλαβεν, οὐ προσγραφῆναί φησιν, οὐδὲ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, οὐδὲ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν· οὐ γὰρ αὐτῷ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. λαβὲ δὴ τὴν τούτου ἀπόκρισιν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. 827

43 Οὗτος αὖ τὴν μὲν διαθήκην γενέσθαι φησί, καὶ τὸ ἀργύριον ἐκ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς κηκῖδος ἀποδοθῆναι τῷ Θηριππίδῃ, ὃ ἐκεῖνος οὔ φησι, καὶ τὰ δύο τάλαντα τῷ Δημοφῶντι· περὶ δὲ τῶν αὐτῷ δοθέντων γραφῆναι μέν φησιν, οὐχ ὁμολογῆσαι δ' αὐτός, ἵνα μὴ δοκῇ λαβεῖν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας οὐδ' οὗτος ἀποφαίνει καθόλου τὸ καταλειφθέν, οὐδὲ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τούτῳ συμφέρει προσομολο-
44 γῆσαι ταῦτα. δῆλον τοίνυν ἐστὶν οὐδὲν ἧττον τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων, καίπερ ἀφανιζόντων τούτων τὴν οὐσίαν ἐκ τῶν διαθηκῶν, ἐξ ὧν τοσαῦτα χρήματ' ἀλλήλοις φασὶ δοθῆναι. ὅστις γὰρ ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ τρισχιλίων τοῖς μὲν τρία τάλαντα καὶ δισχιλίας προῖκ' ἔδωκε, τῷ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καρποῦσθαι, φανερὸν δήπου πᾶσιν ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ διπλασίας ἧς ἐμοὶ κατέλειπε ταῦτ' ἀφεῖλεν.

45 *οὐ γὰρ δήπου τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητ' ἠβούλετο κατα-
λιπεῖν, τούτους δὲ πλουσίους ὄντας ἔτι πλουσιωτέρους
ποιῆσαι ἐπεθύμησεν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ
καταλειπομένων Θηριππίδῃ τε τοσοῦτον ἀργύριον καὶ
Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ
τῇ ἐμῇ συνοικήσειν, καρποῦσθαι ἔδωκεν, ἵνα δυοῖν
θάτερον διαπράξαιτο, ἢ διὰ τὰ διδόμενα βελτίους
αὐτοὺς εἶναι τὰ περὶ τὴν ἐπιτροπὴν προτρέψειεν, ἢ
εἰ κακοὶ γίγνοιντο, μηδεμιᾶς συγγνώμης παρ' ὑμῶν
τυγχάνοιεν, εἰ τοσούτων ἀξιωθέντες τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς* 828
46 *ἐξαμαρτάνοιεν. οὗτος τοίνυν καὶ αὐτὸς πρὸς τῇ προικὶ
καὶ τὰς θεραπαίνας λαβὼν καὶ τὴν οἰκίαν οἰκῶν,
ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν δοῦναι τούτων, τά θ' αὑτοῦ
πράττειν φησί, καὶ εἰς τοσοῦτον αἰσχροκερδείας ἦλθεν,
ὥστε καὶ τοὺς διδασκάλους τοὺς μισθοὺς ἀπεστέρηκε,
καὶ τῶν εἰσφορῶν ἔστιν ἃς οὐ κατέθηκεν, ἐμοὶ δὲ
λογίζεται. λαβὲ δὴ καὶ ταύτας αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας
καὶ ἀνάγνωθι.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

47 *Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειε πάντα
διηρπακότα καὶ μηδὲ τῶν μικρῶν ἀπεσχημένον, ἢ τοῦ-
τον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς μετὰ τοσούτων μαρτύρων
καὶ τεκμηρίων; τὴν μὲν προῖκα λαβεῖν ὁμολογήσαντα
καὶ ἔχειν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἀπογράψαντα,
τὸ δ' ἐργαστήριον κεκαρπωμένον [αὐτὸν] καὶ τὴν πρόσ-*
48 *οδον οὐκ ἀποφαίνοντα, τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν πεπρα-
κότα καὶ τὰς τιμὰς οὐκ ἀποδεδωκότα, τὰ δ' ὡς ἑαυτὸν
λαβόντα καὶ ταῦτ' ἠφανικότα, ἔτι δὲ παρὰ τὸν λόγον
ὃν αὐτὸς ἀπέδωκε τοσαῦτα κλέπτοντα, πρὸς δὲ τούτοις
τὴν διαθήκην ἠφανικότα, τὰ ἀνδράποδα πεπρακότα,*

τἄλλ' οὕτω πάντα διῳκηκότα, ὡς οὐδ' ἂν οἱ ἔχθιστοι
διοικήσειαν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστε-
ρον ἐπιδείξειεν.

49 Ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ λέγειν, ὡς ἀπὸ
τῶν χρημάτων χρέα τε πάμπολλ' ἐκτέτεικεν ὑπὲρ ἐμοῦ
Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ τοῖς συνεπιτρόποις, καὶ ὡς
πολλὰ τῶν ἐμῶν λάβοιεν, οὐδέτερ' ἔχων ἐπιδεικνύναι
τούτων. οὔτε γὰρ ὡς ὀφείλοντά με κατέλιπεν ὁ πατὴρ
ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπέφηνεν, οὐδ' οἷς ἀποδεδωκέναι 829
ταῦτ' ἔφη παρέσχηται μάρτυρας, οὔτ' αὖ τὸν ἀριθμὸν
τῶν χρημάτων εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἐπανέφερεν ὅσον
αὐτὸς φαίνεται λαβών, ἀλλὰ πολλοῖς ἐλάττω χρήμασιν.
50 ἐρωτηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ ταῦτά τε καθ' ἕκα-
στον, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν αὑτοῦ πότερον ἐκ τῶν ἐπι-
καρπιῶν ἢ τἀρχαῖ' ἀναλίσκων διῴκηκε, καὶ πότερον
ἐπιτροπευθεὶς ἀπεδέξατ' ἂν τοῦτον τὸν λόγον παρὰ
τῶν ἐπιτρόπων, ἢ τἀρχαῖ' ἂν ἀπολαβεῖν ἠξίου σὺν
τοῖς ἔργοις τοῖς γεγενημένοις, πρὸς μὲν ταῦτ' ἀπεκρί-
νατ' οὐδέν, προὐκαλεῖτο δ' ἐθέλειν ἐπιδεῖξαί μοι τὴν
οὐσίαν δέκα ταλάντων οὖσαν· εἰ δέ τι ἐλλείποι, αὐτὸς
51 ἔφη προσθήσειν. κελεύοντος δ' ἐμοῦ πρὸς τὸν διαι-
τητὴν ἐπιδεικνύναι ταῦτ' οὐκ ἐπέδειξεν, οὐδ' ὡς οἱ
συνεπίτροποι παρέδοσαν· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῦ κατεδιῄ-
τησε· μαρτυρίαν δ' ἐνεβάλετο τοιαύτην, περὶ ἧς πει-
ράσεταί τι λέγειν. ἂν μὲν οὖν καὶ νῦν ἔχειν με φῇ,
τίνος παραδόντος ἐρωτᾶτ' αὐτόν, καὶ καθ' ἕκαστον
52 παρασχέσθαι μάρτυρας ἀξιοῦτε. ἐὰν δ' εἶναί μοι φῇ
τοῦτον τὸν τρόπον, λογιζόμενος τὰ παρ' ἑκατέρῳ τῶν
ἐπιτρόπων, διπλασίοις ἐλάττω φανήσεται λέγων, ἔχοντα
δ' οὐδὲν μᾶλλον ἀποφαίνων. ἐγὼ γὰρ ὥσπερ καὶ τοῦ-
τον τοσαῦτ' ἔχοντ' ἐξήλεγξα, οὕτως κἀκείνων ἑκάτερον

οὐκ ἐλάττω τούτων ἔχοντ' ἐπιδείξω. ὥστ' οὐ τοῦτ'
αὐτῷ λεκτέον, ἀλλ' ὡς ἢ αὐτὸς ἢ οἱ συνεπίτροποι
παρέδοσαν. εἰ δὲ μὴ τοῦτ' ἐπιδείξει, πῶς χρὴ ταύτῃ
τῇ προκλήσει προσέχειν ὑμᾶς τὸν νοῦν; οὐδὲν γὰρ
μᾶλλον ἔχοντά μ' ἐπιδείκνυσιν. 830

53 Πολλὰ τοίνυν ἀπορηθεὶς πρὸς τῷ διαιτητῇ περὶ
πάντων τούτων, καὶ καθ' ἕκαστον ἐξελεγχόμενος ὥσπερ
νυνὶ παρ' ὑμῖν, ἐτόλμησε ψεύσασθαι πάντων δεινό-
τατον, ὡς τέτταρά μοι τάλανθ' ὁ πατὴρ κατέλιπε κατο-
ρωρυγμένα, καὶ τούτων κυρίαν τὴν μητέρ' ἐποίησεν.
ταῦτα δ' εἶπεν, ἵν' εἰ μὲν καὶ νῦν προσδοκήσαιμ'
αὐτὸν ἐρεῖν, ἀπολογούμενος περὶ αὐτῶν διατρίβοιμι,
δέον ἕτερά μ' αὐτοῦ κατηγορεῖν πρὸς ὑμᾶς· εἰ δ' ὡς
οὐ ῥηθησομένων παραλίποιμι, νῦν αὐτὸς εἴποι, ἵνα
54 δοκῶν εἶναι πλούσιος ἧττον ὑφ' ὑμῶν ἐλεοίμην. καὶ
μαρτυρίαν μὲν οὐδεμίαν ἐνεβάλετο τούτων ὁ ταῦτ'
εἰπεῖν ἀξιώσας, ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος, ὡς πιστευ-
θησόμενος εἰκῇ. καὶ ὅταν μὲν ἔρηταί τις αὐτόν, εἰς τί
τῶν ἐμῶν τοσαῦτα χρήματ' ἀνήλωκε, χρέα φησὶν ὑπὲρ
ἐμοῦ ἐκτετεικέναι καὶ πένητ' ἐνταυθοῖ ζητεῖ ποιεῖν·
ὅταν δὲ βούληται, πλούσιον ὡς ἔοικεν, εἴπερ γε καὶ
τοσοῦτον ἐκεῖνος ἀργύριον οἴκοι κατέλιπεν. ὡς δ' οὐκ
ἀληθῆ λέγειν οἷόν τ' αὐτόν, ἀλλ' ἀδύνατόν τι γενέ-
55 σθαι τούτων, ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον μαθεῖν. εἰ μὲν γὰρ
ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἄλλ'
ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλείπων αὐτοῖς
ἔφραζε· μανία γὰρ δεινὴ τὰ κεκρυμμέν' εἰπεῖν, μηδὲ
τῶν φανερῶν μέλλοντ' ἐπιτρόπους καταστήσειν. εἰ δ'
ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν
χρημάτων ἐνεχείρισε, τῶν δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν.
οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν ἔδωκεν,

αὐτὴν δ' [ἐκείνην] ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτῳ γυναῖκ' 831
ἔδωκεν· οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σῴζειν μὲν τὰ χρήματα
διὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων
56 καὶ αὐτῆς καὶ τῶν χρημάτων κύριον ποιεῖν. ἔτι δέ,
τούτων εἴ τι ἦν ἀληθές, οἴεσθ' οὐκ ἂν αὐτὴν λα-
βεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός; ὃς τὴν μὲν προῖκ'
αὐτῆς ἤδη τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔχων ὡς συνοικήσων
αὐτῇ, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρ' ἔγημε·
τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης
ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτὸν κἂν
ἐπιδραμεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτῶν κύριον;
57 ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συν-
ῄδεσαν ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως
αἰσχρῶς διήρπασεν· ὧν δ' οὐκ ἠμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι
μάρτυρες, ἀπέσχετ' ἂν ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν
πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὐκ
ἔστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν χρήμαθ', ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ,
πάντα τούτοις παρέδωκεν, οὗτος δ', ἵν' ἧττον ἐλεηθῶ
παρ' ὑμῖν, τούτοις τοῖς λόγοις χρήσεται.
58 Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατη-
γορεῖν· ἓν δὲ περὶ πάντων κεφάλαιον εἰπών, πάσας αὐτοῦ
διαλύσω τὰς ἀπολογίας. τούτῳ γὰρ ἐξῆν μηδὲν ἔχειν
τούτων τῶν πραγμάτων, μισθώσαντι τὸν οἶκον κατὰ
τουτουσὶ τοὺς νόμους. λαβὲ τοὺς νόμους καὶ ἀνάγνωθι.

ΝΟΜΟΙ.

Κατὰ τούτους τοὺς νόμους Ἀντιδώρῳ μὲν ἐκ τριῶν
ταλάντων καὶ τρισχιλίων ἐν ἓξ ἔτεσιν ἓξ τάλαντα καὶ 832
πλέον ἐκ τοῦ μισθωθῆναι παρεδόθη, καὶ ταῦθ' ὑμῶν
τινὲς εἶδον· Θεογένης γὰρ ὁ Προβαλίσιος, ὁ μισθωσά-
μενος αὐτοῦ τὸν οἶκον, ἐν τῇ ἀγορᾷ ταῦτα τὰ χρήματ'

59 ἐξηρίθμησεν. ἐμοὶ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων
ἐν δέκ' ἔτεσι πρὸς τὸν χρόνον τε καὶ τὴν ἐκείνου μί-
σθωσιν πλέον ἢ τριπλάσια κατὰ τὸ εἰκὸς προσῆκον
γενέσθαι, τοῦτο διὰ τί οὐκ ἐποίησεν, ἐρωτᾶτ' αὐτόν.
εἰ μὲν γὰρ βέλτιόν φησιν εἶναι μὴ μισθωθῆναι τὸν
οἶκον, δειξάτω μὴ διπλάσια μηδὲ τριπλάσιά μοι γενε-
νημένα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖά μοι πάντ' ἀποδεδομένα.
εἰ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων οἱ μὲν μηδ'
ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασιν, ὁ δὲ καὶ πρὸς ὀφεί-
λοντά μ' [αὐτῷ] ἀπέγραψε, πῶς ἀποδέξασθαί τι προσ-
ήκει τούτων λεγόντων; οὐδαμῶς δήπουθεν.

60 Τοσαύτης τοίνυν οὐσίας μοι καταλειφθείσης ὅσην
ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ τοῦ τρίτου μέρους πρόσοδον
αὐτῆς φερούσης πεντήκοντα μνᾶς, ἐξὸν τούτοις τοῖς
ἀπληστοτάτοις χρημάτων, καὶ εἰ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον
ἐβούλοντο, ἀπὸ μὲν τούτων τῶν προσιόντων, ἐῶντας
ὥσπερ εἶχε κατὰ χώραν, ἡμᾶς τε τρέφειν καὶ τὰ πρὸς
τὴν πόλιν διοικεῖν, καὶ ὅσ' ἐξ αὐτῶν περιεγίγνετο,
61 ταῦτα προσπεριποιεῖν, τὴν δ' ἄλλην οὐσίαν ἐνεργὸν
ποιήσασιν, οὖσαν ταύτης διπλασίαν, αὐτοῖς τ', εἰ χρη-
μάτων ἐπεθύμουν, μέτρι' ἐξ αὐτῶν λαβεῖν, ἐμοί τε σὺν
τοῖς ἀρχαίοις τὸν οἶκον ἐκ τῶν προσόδων μείζω ποιῆ-
σαι, τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησαν, ἀποδόμενοι δ' ἀλλή-
λοις τὰ πλείστου ἄξια τῶν ἀνδραπόδων, τὰ δὲ παντά- 833
πασιν ἀφανίσαντες, ἐμοῦ μὲν ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπάρ-
χουσαν πρόσοδον, σφίσι δ' αὐτοῖς οὐ μικρὰν ἐκ τῶν
62 ἐμῶν κατεσκευάσαντο. λαβόντες δὲ καὶ τἄλλ' αἰσχρῶς
οὑτωσὶ πάντα, πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα τῶν χρημάτων μηδὲ
καταλειφθῆναι κοινῇ πάντες ἀμφισβητοῦσιν, ὡς πεν-
τεταλάντου δὲ μόνον τῆς οὐσίας οὔσης ἐκ τοσαύτης
τοὺς λόγους ἀπενηνόχασιν, οὐ πρόσοδον μὲν ἐξ αὐτῶν

οὐκ ἀποφαίνοντες, τὰ δὲ κεφάλαια φανέρ' ἀποδεικνύν-
τες, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖ' οὕτως ἀναιδῶς ἀνηλῶσθαι
φάσκοντες. καὶ οὐδ' αἰσχύνονται ταῦτα τολμῶντες.
63 καίτοι τί ποτ' ἂν ἔπαθον ὑπ' αὐτῶν, εἰ πλείω χρόνον
ἐπετροπεύθην; οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν. ὅπου γὰρ δέκ'
ἐτῶν διαγενομένων παρὰ μὲν τῶν οὕτω μικρὰ κεκό-
μισμαι, τῷ δὲ καὶ προσοφείλων ἐγγέγραμμαι, [πῶς οὐκ
ἄξιον διαγανακτεῖν;] δῆλον δὴ παντάπασιν· εἰ κατε-
λείφθην μὲν ἐνιαύσιος, ἓξ ἔτη δὲ προσεπετροπεύθην
ὑπ' αὐτῶν, οὐδ' ἂν τὰ μικρὰ ταῦτα παρ' αὐτῶν ἀπέ-
λαβον. εἰ γὰρ ἐκεῖν' ἀνήλωται ὀρθῶς, οὐδὲν ἂν τῶν
νῦν παραδοθέντων ἐξήρκεσεν εἰς ἕκτον ἔτος, ἀλλ' ἢ
παρ' αὐτῶν ἄν μ' ἔτρεφον, ἢ τῷ λιμῷ περιεῖδον ἀπο-
64 λόμενον. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἕτεροι μὲν οἶκοι
ταλαντιαῖοι καὶ διτάλαντοι καταλειφθέντες, ἐκ τοῦ μι-
σθωθῆναι διπλάσιοι καὶ τριπλάσιοι γεγόνασιν, ὥστ'
ἀξιοῦσθαι λῃτουργεῖν, ὁ δ' ἐμὸς τριηραρχεῖν εἰθισμέ-
νος καὶ μεγάλας εἰσφορὰς εἰσφέρειν, μηδὲ μικρὰς
δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναισχυντίας; τίνας δ'
οὗτοι λελοίπασιν ὑπερβολὰς εἰπεῖν; οἳ καὶ τὴν δια-
θήκην ἠφανίκασιν ὡς λήσοντες, καὶ τὰς μὲν σφετέρας 834
αὑτῶν οὐσίας ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν διῳκήκασι, καὶ τἀρ-
χαῖα τῶν ὑπαρχόντων ἐκ τῶν ἐμῶν πολλῷ μείζω πε-
ποιήκασι, τῆς δ' ἐμῆς οὐσίας, ὥσπερ τὰ μέγισθ' ὑφ'
ἡμῶν ἀδικηθέντες, ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνῃρήκασιν;
65 καὶ ὑμεῖς μὲν οὐδὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ἁμαρτανόντων ὅταν
τινὸς καταψηφίσησθε, οὐ πάντα τὰ ὄντ' ἀφείλεσθε,
ἀλλ' ἢ γυναῖκ' ἢ παιδί' αὐτῶν ἐλεήσαντες μέρος τι
κἀκείνοις ὑπελίπετε· οὗτοι δὲ τοσοῦτον διαφέρουσιν
ὑμῶν, ὥστε καὶ δωρειὰς παρ' ἡμῶν προσλαβόντες, ἵνα
δικαίως ἐπιτροπεύσωσι, τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς ὑβρίκασι.

καὶ οὐδ' ᾐσχύνθησαν, εἰ μὴ ἠλέησαν, τὴν ἐμὴν ἀδελ-
φήν, εἰ δυοῖν ταλάντοιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀξιωθεῖσα,
μηδενὸς τεύξεται τῶν προσηκόντων, ἀλλ' ὥσπερ ἔχθι-
στοί τινες, ἀλλ' οὐ φίλοι καὶ συγγενεῖς καταλειφθέν-
66 τες, οὐδὲν τῆς οἰκειότητος ἐφρόντισαν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν
ὁ πάντων ταλαιπωρότατος πρὸς ἀμφότερ' ἀπορῶ, ταύ-
την θ' ὅπως ἐκδῶ καὶ τἄλλ' ὁπόθεν διοικῶ. προσεπί-
κειται δ' ἡ πόλις ἀξιοῦσ' εἰσφέρειν, δικαίως· οὐσίαν
γὰρ ἱκανὴν πρὸς ταῦτα κατέλιπέ μοι ὁ πατήρ. τὰ δὲ
67 χρήματα τὰ καταλειφθένθ' οὗτοι πάντ' εἰλήφασι. καὶ
νῦν κομίσασθαι τἀμαυτοῦ ζητῶν εἰς κίνδυνον καθέ-
στηκα τὸν μέγιστον. ἂν γὰρ ἀποφύγῃ μ' οὗτος, ὃ μὴ
γένοιτο, τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσω μνᾶς ἑκατόν. καὶ τούτῳ
μέν, ἐὰν καταψηφίσησθε, τιμητόν, κοὐκ ἐκ τῶν ἑαυτοῦ
χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐμῶν ποιήσεται τὴν ἔκτεισιν·
ἐμοὶ δ' ἀτίμητον τοῦτ' ἔστιν, ὥστ' οὐ μόνον ἔσομαι
τῶν πατρῴων ἐστερημένος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἠτιμωμένος,
68 ἂν μὴ νῦν ἡμᾶς ὑμεῖς ἐλεήσητε. δέομαι οὖν ὑμῶν ὦ 835
ἄνδρες δικασταὶ καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, μνησθέν-
τας καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ὅρκων, οὓς ὀμόσαντες
δικάζετε, βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια, καὶ μὴ περὶ πλεί-
ονος τὰς τούτου δεήσεις ἢ τὰς ἡμετέρας ποιήσασθαι.
δίκαιοι δ' ἔστ' ἐλεεῖν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώ-
πων, ἀλλὰ τοὺς παρὰ λόγον δυστυχοῦντας, οὐδὲ τοὺς
ὠμῶς οὕτως τἀλλότρι' ἀποστεροῦντας, ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς
πολὺν χρόνον ὧν ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε στερομένους
καὶ πρὸς ὑπὸ τούτων ὑβριζομένους καὶ νῦν περὶ ἀτι-
69 μίας κινδυνεύοντας. μέγα δ' ἂν οἶμαι στενάξαι τὸν
πατέρ' ἡμῶν, εἰ αἴσθοιτο τῶν προικῶν καὶ τῶν δω-
ρειῶν, ὧν αὐτὸς τούτοις ἔδωκεν, ὑπὲρ τούτων τῆς ἐπω-
βελίας τὸν [αὐτοῦ] υἱὸν ἐμὲ κινδυνεύοντα, καὶ ἄλλους

μέν τινας ἤδη τῶν πολιτῶν οὐ μόνον συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ φίλων ἀνδρῶν ἀπορούντων θυγατέρας παρὰ σφῶν αὐτῶν ἐκδόντας, Ἄφοβον δὲ μηδ᾽ ἣν ἔλαβε προῖκ᾽ ἐθέλοντ᾽ ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτ᾽ ἔτει δεκάτῳ.

XXVIII.

ΚΑΤ᾽ ΑΦΟΒΟΥ Β.

*Πολλὰ καὶ μεγάλ᾽ ἐψευσμένου πρὸς ὑμᾶς Ἀφό-
βου, τοῦτ᾽ αὐτὸν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ᾽ ᾧ
μάλιστ᾽ ἠγανάκτησα τῶν ῥηθέντων. εἶπε γὰρ ὡς ὁ
πάππος ὤφειλε τῷ δημοσίῳ, καὶ διὰ ταῦθ᾽ ὁ πατὴρ* 836
*οὐκ ἐβούλετο μισθωθῆναι τὸν οἶκον, ἵνα μὴ κινδυ-
νεύσῃ. καὶ τὴν μὲν πρόφασιν ποιεῖται ταύτην, ὡς δ᾽
ὀφείλων ἐτελεύτησεν ἐκεῖνος, οὐδεμίαν παρέσχετο μαρ-
τυρίαν· ἀλλ᾽ ὡς μὲν ὦφλεν, ἐνεβάλετο τηρήσας τὴν
τελευταίαν ἡμέραν, ταύτην δ᾽ εἰς τὸν ὕστερον λόγον
ὑπελίπετο, ὡς διαβαλεῖν τὸ πρᾶγμ᾽ ἐξ αὐτῆς δυνησό-*
2 *μενος. ἐὰν οὖν ἀναγνῷ, προσέχετ᾽ αὐτῇ τὸν νοῦν·
εὑρήσετε γὰρ οὐχ ὡς ὀφείλει μεμαρτυρημένον, ἀλλ᾽
ὡς ὦφλεν. τοῦτ᾽ οὖν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ᾽
ᾧ φρονεῖ μάλιστα· ὃ καὶ ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν. εἰ μὲν
οὖν τότ᾽ ἐξεγένετο καὶ μὴ τῷ χρόνῳ τοῦτ᾽ ἐνηδρεύ-
θημεν, παρεσχόμεθ᾽ ἂν μάρτυρας, ὡς ἐξετείσθη τὰ
χρήματα καὶ πάντ᾽ αὐτῷ διελέλυτο τὰ πρὸς τὴν πόλιν·
νῦν δὲ τεκμηρίοις μεγάλοις ἐπιδείξομεν, ὡς οὔτ᾽ ὤφει-
λεν οὔτ᾽ ἦν κίνδυνος οὐδεὶς ἡμῖν φανερὰ κεκτημένοις*
3 *τὰ ὄντα. πρῶτον μὲν γὰρ Δημοχάρης, ἔχων ἀδελφὴν
τῆς ἐμῆς μητρός, θυγατέρα δὲ Γύλωνος, οὐκ ἀποκέκρυ-*

πται τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ χορηγεῖ καὶ τριηραρχεῖ καὶ τὰς
ἄλλας λητουργίας λητουργεῖ καὶ οὐδὲν τῶν τοιούτων
δέδοικεν. ἔπειτ' αὐτὸς ὁ πατὴρ τήν τ' ἄλλην οὐσίαν
καὶ τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας φανερὰς ἐποίησεν,
ἃς οὗτοι γραφῆναί τ' ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν
4 σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων καταμαρτυροῦσιν. ἔτι δὲ
καὶ αὐτὸς Ἄφοβος μετὰ τῶν συνεπιτρόπων τῇ πόλει
τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων χρημάτων ἐμφανὲς
ἐποίησεν, ἡγεμόνα με τῆς συμμορίας καταστήσας
οὐκ ἐπὶ μικροῖς τιμήμασιν, ἀλλ' ἐπὶ τηλικούτοις, 837
ὥστε κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς πεντακοσίας
εἰσφέρειν. καίτοι τούτων εἴ τι ἦν ἀληθές, οὐδὲν ἂν
αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ πάντ' ἂν ηὐλαβήθη. νῦν δὲ
καὶ Δημοχάρης καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτοὶ οὗτοι φαίνον-
ται φανερὰ ποιοῦντες, καὶ οὐδένα τοιοῦτον κίνδυνον
δεδιότες.

5 Πάντων δ' ἀτοπώτατόν ἐστι, λέγοντας ὡς ὁ πατὴρ
οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον, τὴν μὲν διαθήκην μηδα-
μοῦ ταύτην ἀποφαίνειν, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι τἀκριβές,
τηλικαύτην δ' ἀνελόντας μαρτυρίαν οὕτως οἴεσθαι δεῖν
εἰκῇ πιστεύεσθαι παρ' ὑμῖν. ἀλλ' ἐχρῆν, ἐπειδὴ τά-
χιστ' ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, εἰσκαλέσαντας μάρτυρας
πολλοὺς παρασημήνασθαι κελεῦσαι τὰς διαθήκας, ἵν'
εἴ τι ἐγίγνετ' ἀμφισβητήσιμον, ἦν εἰς τὰ γράμματα
ταῦτ' ἐπανελθεῖν καὶ τὴν ἀλήθειαν πάντων εὑρεῖν.
6 νῦν δ' ἕτερα μὲν παρασημήνασθαι ἠξίωσαν, ἐν οἷς
πολλὰ τῶν καταλειπομένων οὐκ ἐγέγραπτο, ὑπομνή-
ματα δ' ἦν· αὐτὴν δὲ τὴν διαθήκην, δι' ἧς καὶ τού-
των ὧν ἐσημήναντο γραμμάτων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων
χρημάτων ἐγίγνοντο κύριοι, καὶ τοῦ μὴ μισθοῦν τὸν
οἶκον τῆς αἰτίας ἀπελέλυντο, ταύτην δ' οὐκ ἐσημήναντο.

οὐδ' αὐτὴν ἀπέδοσαν. ἄξιόν γε πιστεύειν αὐτοῖς ὅ τι ἂν περὶ τούτων λέγωσιν.

7 Ἀλλ' ἔγωγ' οὐκ οἶδ' ὅ τι τοῦτ' ἔστιν. οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον οὐδ' ἐμφανῆ τὰ χρήματα ποιεῖν ὁ πατήρ. πότερον ἐμοὶ ταῦτ'; ἢ τῇ πόλει; φαίνεσθε μὲν γὰρ τοὐναντίον ἐκείνῃ μὲν φανερὰ ποιήσαντες, ἐμοὶ δὲ παντάπασιν ἀφανῆ πεποιηκότες, καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἀποφαίνοντες, ἐξ ὧν τιμησάμενοι τὰς εἰσφορὰς εἰσεφέρετε. δείξατε γὰρ ταύτην τὴν οὐσίαν, τίς ἦν καὶ ποῦ 888
8 παρέδοτέ μοι καὶ τίνος ἐναντίον. τὰ μὲν γὰρ δύο τάλαντα καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἀπὸ τῶν τεττάρων ταλάντων καὶ τρισχιλίων ἐλάβετε, ὥστ' οὐδὲ ταύτας ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἐτιμήσασθε· ὑμέτεραι γὰρ ἦσαν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις. ἀλλὰ μὴν ἔκ γε τῆς οἰκίας καὶ τῶν τεττάρων καὶ δέκ' ἀνδραπόδων καὶ τῶν τριάκοντα μνῶν, ἅ μοι παρεδώκατε, τὴν εἰσφορὰν οὐχ οἷόν τε γενέσθαι τοσαύτην, ὅσην ὑμεῖς συνετάξασθε πρὸς
9 τὴν συμμορίαν. ἀλλ' ἀνάγκη μεγάλη τὰ καταλειφθέντα, πολλῷ πλείον' ὄντα τούτων, πάνθ' ὑμᾶς ἔχειν ἐστίν, ἃ φανερῶς ὅτι διηρπάκατ' ἐξελεγχόμενοι τοιαῦτα πλάττεσθαι τολμᾶτε. καὶ τοτὲ μὲν εἰς ἀλλήλους ἀναφέρετε, πάλιν δ' εἰληφέναι κατ' ἀλλήλων μαρτυρεῖτε. φάσκοντες δ' οὐ πολλὰ λαβεῖν, μεγάλων ἀναλωμάτων λόγους
10 ἀπενηνόχατε. πάντες δὲ κοινῇ μ' ἐπιτροπεύσαντες, ἰδίᾳ μετὰ ταῦθ' ἕκαστοι μηχανᾶσθε. καὶ τὴν μὲν διαθήκην ἠφανίκατε, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι περὶ πάντων τὴν ἀλήθειαν, φαίνεσθε δ' οὐδέποτε ταὐτὰ περὶ ἀλλήλων λέγοντες.

Λαβὲ δὴ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθ' αὐτοῖς πάσας ἐφεξῆς, ἵνα μνησθέντες καὶ τῶν μεμαρτυρημένων καὶ τῶν εἰρημένων ἀκριβέστερον γιγνώσκωσι περὶ αὐτῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

11 *Ταῦθ' οὗτοι πρὸς πεντεκαιδεκαταλάντους οἴκους συνετιμήσανθ' ὑπὲρ ἐμοῦ· μνῶν δ' οὐδ' ἑβδομήκοντ' ἀξίαν μοι παραδεδώκασι τὴν οὐσίαν τρεῖς ὄντες. λέγε τὰς ἐφεξῆς.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 839

Ταύτην τὴν προῖκα οἵ τ' ἐπίτροποι καταμαρτυροῦσιν αὐτὸν λαβεῖν, ἄλλοι τε πρὸς οὓς ἔχειν ὡμολόγησε. ταύτην οὔτ' αὐτὴν οὔτε τὸν σῖτον ἀποδέδωκεν. λάβ' ἄλλας καὶ ἀναγίγνωσκε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

12 *Δύ' ἔτη τὸ ἐργαστήριον διοικήσας, Θηριππίδῃ μὲν ἀποδέδωκε τὴν μίσθωσιν· ἐμοὶ δὲ, δυοῖν ἐτοῖν λαβὼν τὴν πρόσοδον τριάκοντα μνᾶς, οὔτ' αὐτὰς οὔτε τὸ ἔργον ἀποδέδωκεν. λάβ' ἑτέραν καὶ ἀνάγνωθι.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ταῦτα τἀνδράποδ' ὡς αὐτὸν λαβὼν οὗτος, καὶ τἄλλα τὰ μετὰ τούτων ὑποτεθένθ' ἡμῖν, ἀνάλωμα μὲν εἰς αὐτὰ τοσοῦτο λελόγισται, λῆμμα δ' ἀπ' αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠφάνικεν, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ προσέφερον. λέγ' ἑτέραν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

13 *Τοῦτον τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν σίδηρον πεπρακὼς οὐδὲ καταλειφθῆναί φησιν, ἀλλὰ καὶ τούτων τὴν τιμὴν ἀποστερεῖ με, μάλιστα τάλαντον. λέγε ταυτασί.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ταῦθ' οὗτος τρία τάλαντα καὶ χιλίας ἔχει χωρὶς τῶν ἄλλων. καὶ τοῦ μὲν ἀρχαίου πέντε τάλαντ' εἴληφε· σὺν δὲ τοῖς ἔργοις, ἂν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, πλέον ἢ δέκα τάλαντ' ἔχει. λέγε τὰς ἐφεξῆς.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

14 Ταῦθ' οὗτοι γραφῆναί τ' ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ
λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων μαρτυροῦσιν. οὗτος
δὲ καὶ μεταπεμφθῆναι φάσκων ὑπὸ τοῦ πατρός, καὶ
ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσελθεῖν μὲν οὔ φησιν ὡς τὸν 840
μεταπεμψάμενον, οὐδ' ὁμολογῆσαι περὶ τούτων οὐδέν,
Δημοφῶντος δ' ἀκοῦσαι γραμματεῖον ἀναγιγνώσκοντος
καὶ Θηριππίδου λέγοντος ὡς ἐκεῖνος ταῦτα διέθετο,
καὶ προσεισεληλυθὼς καὶ ἅπαντα διωμολογημένος πρὸς
15 τὸν πατέρα, ἅπερ ἐκεῖνος γράψας κατέλιπεν. ὁ γὰρ
πατὴρ ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ᾔσθετο τὴν νόσον οὐκ
ἀποφευξόμενος, συγκαλέσας τούτους τρεῖς ὄντας, καὶ
συμπαρακαθισάμενος Δήμωνα τὸν ἀδελφόν, τὰ σώμαθ'
ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἐνέθηκε παρακαταθήκην ἐπονομά-
ζων, τὴν μὲν ἀδελφὴν Δημοφῶντι καὶ δύο τάλαντα
προῖκα διδοὺς εὐθύς, καὶ γυναῖκ' αὐτῷ ταύτην ἐγγυῶν,
ἐμὲ δὲ πᾶσι κοινῇ μετὰ τῶν χρημάτων παρακατατιθέ-
μενος, καὶ ἐπισκήπτων μισθῶσαί τε τὸν οἶκον καὶ δια-
16 σῶσαί μοι τὴν οὐσίαν, διδοὺς ἅμα Θηριππίδῃ τε τὰς
ἑβδομήκοντα μνᾶς, καὶ τούτῳ τήν τ' ἐμὴν μητέρ'
ἐγγυῶν ἐπὶ ταῖς ὀγδοήκοντα μναῖς, κἄμ' εἰς τὰ τούτου
γόνατα τιθείς· ὧν οὗτος ὁ πάντων ἀνθρώπων ἀνοσιώ-
τατος οὐδενὸς λόγον ἐποιήσατο, κύριος τῶν ἐμῶν γενό-
μενος ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ τὰ χρήματα πάντ' ἀπεστερηκὼς

*μετὰ τῶν συνεπιτρόπων, ἐλεεῖσθαι νῦν ὑφ' ὑμῶν
ἀξιώσει, μνῶν οὐδ' ἑβδομήκοντ' ἄξια τρίτος αὐτὸς
ἀποδεδωκώς, εἶτα καὶ τούτοις αὐτοῖς πάλιν ἐπιβεβου-
17 λευκώς. ὡς γὰρ τὰς δίκας ταύτας ἔμελλον εἰσιέναι
κατ' αὐτῶν, ἀντίδοσιν ἐπ' ἐμὲ παρεσκεύασαν, ἵν' εἰ
μὲν ἀντιδοίην, μὴ ἐξείη μοι πρὸς αὐτοὺς ἀντιδικεῖν,
ὡς καὶ τῶν δικῶν τούτων τοῦ ἀντιδόντος γιγνομένων,
εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιοίην, ἵν' ἐκ βραχείας οὐσίας* 841
*λητουργῶν παντάπασιν ἀναιρεθείην. καὶ τοῦτ' αὐτοῖς
ὑπηρέτησε Θρασύλοχος ὁ Ἀναγυράσιος· ᾧ τούτων οὐδὲν
ἐνθυμηθεὶς ἀντέδωκα μέν, ἀπέκλεισα δ' ὡς διαδικασίας
τευξόμενος· οὐ τυχὼν δὲ ταύτης, τῶν χρόνων ὑπογύων
ὄντων, ἵνα μὴ στερηθῶ τῶν δικῶν, ἀπέτεισα τὴν λη-
τουργίαν ὑποθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τἀμαυτοῦ πάντα, βου-
λόμενος εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τὰς πρὸς τουτουσὶ δίκας.*
18 *Ἆρ' οὐ μεγάλα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἠδίκημαι, μεγάλα
δ', ὅτι δίκην ζητῶ λαβεῖν, νῦν ὑπ' αὐτῶν βλάπτομαι;
τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῶν τούτῳ μὲν φθονήσειε δικαίως,
ἡμᾶς δ' ἐλεήσειεν, ὁρῶν τῷ μὲν πρὸς τῇ οὐσίᾳ τῇ
παραδοθείσῃ πλεῖν ἢ δέκα ταλάντων τὴν ἐμὴν τοσαύ-
την οὖσαν προσγεγενημένην, ἡμᾶς δὲ μὴ μόνον τῶν
πατρῴων διημαρτηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νῦν παραδοθέν-
των διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπεστερημένους; ποῖ
δ' ἂν τραποίμεθα, εἴ τι ἄλλο ψηφίσαισθ' ὑμεῖς περὶ
αὐτῶν; εἰς τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν; ἀλλὰ
τῶν ὑποθεμένων ἐστίν. ἀλλ' εἰς τὰ περιόντ' αὐτῶν;
ἀλλὰ τούτου γίγνεται, τὴν ἐπωβελίαν ἐὰν ὄφλωμεν.
19 μηδαμῶς ὦ ἄνδρες δικασταὶ γένησθ' ἡμῖν τοσούτων
αἴτιοι κακῶν· μηδὲ τὴν μητέρα κἀμὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν
ἀνάξια παθόντας περιίδητε, οὓς ὁ πατὴρ οὐκ ἐπὶ ταύ-
ταις ταῖς ἐλπίσι κατέλιπεν, ἀλλὰ τὴν μὲν ὡς Δημο-*

φῶντι συνοικήσουσαν ἐπὶ δυοῖν ταλάντοιν προικί, τὴν
δ' ἐπ' ὀγδοήκοντα μναῖς τούτῳ τῷ σχετλιωτάτῳ πάν- 842
των ἀνθρώπων, ἐμὲ δ' ὑμῖν διάδοχον ἀνθ' αὐτοῦ τῶν
20 λῃτουργιῶν ἐσόμενον. βοηθήσατ' οὖν ἡμῖν βοηθήσατε,
καὶ τοῦ δικαίου καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἕνεκα καὶ ἡμῶν καὶ
τοῦ πατρὸς τοῦ τετελευτηκότος. σώσατ' ἐλεήσατε, ἐπειδή
μ' οὗτοι συγγενεῖς ὄντες οὐκ ἠλέησαν. εἰς ὑμᾶς κατα-
πεφεύγαμεν. ἱκετεύω ἀντιβολῶ πρὸς παίδων, πρὸς γυ-
ναικῶν, πρὸς τῶν ὄντων ἀγαθῶν ὑμῖν. οὕτως ὄναισθε
τούτων, μὴ περιίδητέ με, μηδὲ ποιήσητε τὴν μητέρα
καὶ τῶν ἐπιλοίπων ἐλπίδων εἰς τὸν βίον στερηθεῖσαν
21 ἀνάξιον αὑτῆς τι παθεῖν· ἢ νῦν μὲν οἴεται τυχόντα
με τῶν δικαίων παρ' ὑμῖν ὑποδέξεσθαι καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν ἐκδώσειν· εἰ δ' ὑμεῖς ἄλλο τι γνώσεσθε, ὃ μὴ
γένοιτο, τίν' οἴεσθ' αὐτὴν ψυχὴν ἕξειν, ὅταν ἐμὲ μὲν
ἴδῃ μὴ μόνον τῶν πατρῴων ἀπεστερημένον, ἀλλὰ καὶ
προς ἠτιμωμένον, περὶ δὲ τῆς ἀδελφῆς μηδ' ἐλπίδ'
ἔχουσαν ὡς τεύξεταί τινος τῶν προσηκόντων διὰ τὴν
22 ἐσομένην ἀπορίαν; οὐκ ἄξιος ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὔτ'
ἐγὼ δίκης ἐν ὑμῖν μὴ τυχεῖν, οὔθ' οὗτος τοσαῦτα χρή-
ματ' ἀδίκως κατασχεῖν. ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ καὶ μήπω
πεῖραν εἰλήφατε, ποῖός τις ἂν εἰς ὑμᾶς εἴην, ἐλπίζειν
προσήκει μὴ χείρω τοῦ πατρὸς ἔσεσθαι. τούτου δὲ
πεῖραν ἔχετε, καὶ σαφῶς ἴσθ' ὅτι πολλὴν οὐσίαν παρα-
λαβών, οὐ μόνον οὐδὲν πεφιλοτίμηται πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ
23 καὶ τἀλλότρι' ἀποστερῶν ἐπιδέδεικται. ταῦτ' οὖν σκο-
ποῦντες καὶ τἄλλα μνησθέντες, ᾗ δίκαιόν ἐστι, ταύτῃ
ψηφίσασθε. πίστεις δ' ἔχεθ' ἱκανὰς ἐκ μαρτύρων, ἐκ
τεκμηρίων, ἐκ τῶν εἰκότων, ἐξ ὧν οὗτοι λαβεῖν ὁμο- 843
λογοῦντες ἀθρόα τἀμά, ταῦτ' ἀνηλωκέναι φασὶν οὐκ
24 ἀνηλωκότες, ἀλλ' αὐτοὶ πάντ' ἔχοντες. ὧν ἐνθυμου-

μένους χρὴ ποιήσασθαί τιν' ἡμῶν πρόνοιαν, εἰδότας ὅτι ἐγὼ μὲν τἀμαυτοῦ δι' ὑμῶν κομισάμενος, εἰκότως λητουργεῖν ἐθελήσω, χάριτας ὀφείλων ὅτι μοι δικαίως ἀπέδοτε τὴν οὐσίαν, οὗτος δ', ἐὰν αὐτὸν ποιήσητε τῶν ἐμῶν κύριον, οὐδὲν ποιήσει τοιοῦτον. μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτόν, ὑπὲρ ὧν ἤρνηται μὴ λαβεῖν, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν λητουργεῖν ἐθελήσειν, ἀλλ' ἀποκρύψεσθαι μᾶλλον, ἵνα δικαίως ἀποπεφευγέναι δοκῇ.

XXIX.

ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΥΠΕΡ ΦΑΝΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κρινόμενος τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος, ἐξήτει παρὰ Δημοσθένους Μιλύαν εἰς βάσανον, εἰδὼς οὐ δοθησόμενον. οὐ γὰρ ἐδίδου Δημοσθένης, φάσκων οὐκ οἰκέτην, ἀλλ' ἐλεύθερον εἶναι τὸν Μιλύαν, ἐλευθερωθένθ' ὑπὸ τοῦ πατρός, ὅτ' ἐτελεύτα, καὶ εἰς τούτου πίστιν ἄλλα τε παρεχόμενος, καὶ δὴ καὶ μαρτυρίαν Φάνου, ὃς ἐμαρτύρησε πρὸς τοὺς δικαστάς, φάσκων ὡμολογηκέναι Ἄφοβον ἐπὶ τοῦ διαιτητοῦ,
2 *ἐλεύθερον εἶναι Μιλύαν. ἁλοὺς δὴ τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος, ψευδομαρτυριῶν Φάνῳ δικάζεται, ὑπὲρ οὗ τοῦτον τὸν λόγον ὁ Δημοσθένης λέγει, καὶ τἀληθῆ φάσκων αὐτὸν μεμαρτυρηκέναι, καὶ πρὸς τούτῳ δεικνὺς ὡς οὐδὲν ἐκ ταύτης τῆς* 844
μαρτυρίας Ἄφοβος ἐβλάβη, ἀλλὰ δι' ἑτέρους ἧλω μάρτυρας, οἷς οὐκ ἐπισκηψάμενος δῆλός ἐστιν ἠδικηκώς.

Εἰ μὴ πρότερόν μοι δίκης γενομένης πρὸς Ἄφοβον ὦ ἄνδρες δικασταί, συνῄδειν πολλῷ τούτων μείζω

καὶ δεινότερ' αὐτοῦ ψευσαμένου ῥᾳδίως ἐξελέγξας διὰ
τὴν περιφάνειαν τῶν ἀδικημάτων, θαυμασίως ἂν ὡς
ηὐλαβούμην, μὴ καὶ νῦν οὐ δυνηθῶ δεῖξαι, πῇ παρα-
κρούεταί ποθ' ἕκασθ' ὑμᾶς αὐτῶν. νῦν δὲ σὺν θεοῖς
εἰπεῖν, ἄνπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθ' ἀκροαταί, πολλὰς
ἐλπίδας ἔχω μηδὲν ἧττον ὑμᾶς τὴν ἀναίδειαν τὴν τού-
του γνώσεσθαι τῶν πρότερον δικασάντων. καὶ ταῦτ'
εἰ μὲν ἐδεῖτο λόγου τινὸς [ἢ] ποικιλίας, ἔγωγε κατώ-
κνουν ἂν τὴν ἐμαυτοῦ καταμεμφόμενος ἡλικίαν· νῦν
δ' ἁπλῶς δεῖ διδάξαι καὶ διηγήσασθαι τὰ τούτῳ πε-
πραγμένα περὶ ἡμῶν· ἐκ δὲ τούτων οἶμαι πᾶσιν ὑμῖν
εὔγνωστον ἔσεσθαι, πότερός ποθ' ἡμῶν ἐσθ' ὁ πο-
νηρός.

2 Οἶδα μὲν οὖν ὅτι τὴν δίκην οὗτος εἴληχε ταύτην,
οὐχὶ τῷ τὰ ψευδῆ τιν' αὐτοῦ καταμεμαρτυρηκέναι ἐξε-
λέγξειν πιστεύων, ἀλλ' ἡγούμενος διὰ τὸ μέγεθος τοῦ
τιμήματος τῆς δίκης, ἣν ὦφλεν, ἐμοὶ μὲν ἂν γενέσθαι 845
τινὰ φθόνον, αὐτῷ δ' ἔλεον. καὶ διὰ ταῦτα περὶ τῆς
γεγενημένης δίκης νῦν ἀπολογεῖται, περὶ ἧς τότ' οὐδὲν
ἔσχε δίκαιον εἰπεῖν. ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν
ἐπεπράγμην τοῦτον τὴν δίκην ἢ μηδὲν ἤθελον μέτριον
συγχωρεῖν, ἠδίκουν μὲν οὐδ' ἂν οὕτως, τὰ παρ' ὑμῖν
γνωσθέντα πραττόμενος αὐτόν, ὅμως δ' ἂν εἶχέ τις
εἰπεῖν, ὡς λίαν ὠμῶς καὶ πικρῶς ὄντα συγγενῆ τοῦτον
3 ἐκ τῆς οὐσίας ἐκβέβληκα. νῦν δὲ τοὐναντίον ἐστίν·
οὗτος ἐμὲ τῶν πατρῴων ἁπάντων μετὰ τῶν συνεπιτρό-
πων ἀπεστέρηκε, καὶ οὐδ' ἐν ὑμῖν φανερῶς ἐξελεγχθεὶς
οἴεται δεῖν οὐδὲν τῶν μετρίων ποιεῖν, ἀλλὰ διασκευα-
σάμενος τὴν οὐσίαν, καὶ παραδοὺς τὴν μὲν συνοικίαν
Αἰσίῳ, τὸν δ' ἀγρὸν Ὀνήτορι, πρὸς μὲν ἐκείνους δίκην
καὶ πράγματ' ἔχειν ἐμὲ πεποίηκεν, ἐκ δὲ τῆς οἰκίας

[αὐτὸς] τὰ σκεύη λαβὼν καὶ τἀνδράποδ' ἐξαγαγὼν καὶ
τὸν λάκκον συντρίψας καὶ τὰ θυρώματ' ἀποσπάσας καὶ
μόνον οὐκ αὐτὴν τὴν οἰκίαν ἐμπρήσας, Μέγαράδ' ἐξῴ-
κηκε κἀκεῖ μετοίκιον τέθηκεν. ὥστε πολὺ ἂν δικαιό-
τερον διὰ ταῦτα τὰ ἔργα τοῦτον μισήσαιτε, ἢ ἐμοῦ
τιν' ἀνεπιείκειαν καταγνοίητε.

4 Περὶ μὲν οὖν τῆς αἰσχροκερδείας τῆς τούτου καὶ
μιαρίας ὕστερόν μοι δοκεῖ διεξελθεῖν πρὸς ὑμᾶς· καὶ
νῦν δ' ὡς ἐν κεφαλαίοις ἀκηκόατε· περὶ δὲ τῶν με-
μαρτυρημένων, ὡς ἔστιν ἀληθῆ, περὶ ὧνπερ οἴσετε
τὴν ψῆφον, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. δέομαι
δ' ὑμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ δικαίαν δέησιν, ἐξ ἴσου
ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. τοῦτο δ' ἐστὶ καὶ ὑπὲρ 846
ὑμῶν ὁμοίως· ὅσῳ γὰρ ἂν ἀκριβέστερον τὰ πεπρα-
γμένα μάθητε, τοσούτῳ δικαιοτέραν καὶ εὐορκοτέραν
5 θήσεσθε τὴν ψῆφον περὶ αὐτῶν. ἐπιδείξω δὲ τοῦτον
οὐ μόνον ὡμολογηκότ' εἶναι τὸν Μιλύαν ἐλεύθερον,
ἀλλὰ καὶ φανερὸν τοῦτ' ἔργῳ πεποιηκότα, καὶ πρὸς
τούτοις ἐκ βασάνου περὶ αὐτῶν πεφευγότα τοῦτον τοὺς
ἀκριβεστάτους ἐλέγχους, καὶ οὐκ ἐθελήσαντ' ἐκ τού-
των ἐπιδεῖξαι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ πανουργοῦντα καὶ
μάρτυρας ψευδεῖς παρεχόμενον καὶ διακλέπτοντα τοῖς
ἑαυτοῦ λόγοις τὴν ἀλήθειαν τῶν πεπραγμένων, οὕτω
μεγάλοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὥσθ' ὑμᾶς πάντας
εἴσεσθαι σαφῶς, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἀληθῆ λέγομεν, οὗτος
δ' οὐδὲν ὑγιὲς εἴρηκεν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν, ὅθεν
καὶ ὑμεῖς ῥᾷστ' ἂν μάθοιτε κἀγὼ τάχιστ' ἂν διδάξαιμι.

6 Ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ Δημοφῶντι καὶ Θη-
ριππίδῃ καὶ τούτῳ δίκας ἔλαχον ἐπιτροπῆς ἀποστερη-
θεὶς ἁπάντων τῶν ὄντων. γενομένης δέ μοι τῆς δίκης
πρὸς τοῦτον πρῶτον, ἐπέδειξα σαφῶς τοῖς δικάζουσιν,

ὥσπερ ὑμῖν ἐπιδείξω, πάνθ' ὅσ' ἡμῖν κατελείφθη χρή-
ματ' ἀπεστερηκότα τοῦτον μετ' ἐκείνων, οὐ καταψευ-
7 δομαρτυρησάμενος. τεκμήριον δὲ μέγιστον· μαρτυριῶν
γὰρ πλέον ἢ πάνυ πολλῶν τῶν ἁπασῶν ἀναγνωσθεισῶν
ἐπὶ τῇ δίκῃ, καὶ τούτων τῶν μὲν ὡς ἔδοσάν τι τούτῳ
τῶν ἐμῶν καταμαρτυρουσῶν, τῶν δ' ὡς παρῆσαν κο-
μιζομένῳ, τῶν δ' ὡς πριάμενοι παρὰ τούτου τούτῳ
τὰς τιμὰς διέλυσαν, οὐδ' ᾗ τινι τῶν ψευδομαρτυριῶν
ἐπεσκήψατο, οὐδὲ τετόλμηκε διώκειν ἀλλ' ἢ ταύτην 847
μίαν οὖσαν, ἐν ᾗ δραχμὴν οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι μεμαρ-
8 τυρημένην. καίτοι τό γε τίμημα τῶν χρημάτων, ὧν
ἀπεστερήμην, οὐκ ἐκ ταύτης συντιθεὶς ἐλογιζόμην το-
σοῦτον (οὐ γὰρ ἔνεστ' ἀργύριον), ἀλλ' ἐξ ἐκείνων καθ'
ἕκαστα τιθείς, αἷς οὗτος οὐκ ἐπεσκήψατο. ὅθεν οἱ τότ'
ἀκούσαντες οὐ μόνον αὐτοῦ κατέγνωσαν, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἐπιγεγραμμένων ἐτίμησαν. τίνος οὖν εἵνεκ' ἐκείνας μὲν
9 εἴασε, τῇδε δ' ἐπεσκήψατο; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω. τῶν
μαρτυριῶν ὅσαι μὲν αὐτοῦ χρήματ' ἔχειν κατεμαρτύ-
ρουν, ᾔδει σαφῶς ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον ἐλεγχθήσεται
ταῦτ' ἔχων, ὅσῳ πλείων λόγος δοθήσεται καθ' ἓν περὶ
ἑκάστου. τοῦτο δ' ἔμελλεν ἐν τῇ τῶν ψευδομαρτυριῶν
ἔσεσθαι κρίσει· ὃ γὰρ τότ' ἐν μικρῷ μέρει τινὶ τοῦ
παντὸς ὕδατος μετὰ τῶν ἄλλων κατηγορήσαμεν, νῦν
πρὸς ἅπαν τὸ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ διδάξειν ἐμέλλομεν.
10 ἀποκρίσει δ' ἐπισκηψάμενος ἐνόμιζεν, ὥσπερ τόθ' ὡμο-
λόγησεν, οὕτω πάλιν ἔξαρνος γενέσθαι ταῦτ' ἐφ' ἑαυτῷ
γενήσεσθαι. διὰ ταῦτα τήνδε διώκει. βούλομαι δὴ ταύ-
την, ὡς ἔστιν ἀληθής, ἐπιδεῖξαι σαφῶς πᾶσιν ὑμῖν,
οὐκ ἐξ εἰκότων οὐδὲ λόγων πρὸς τὸ παρὸν μεμηχανη-
μένων, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρὰ πᾶσιν ὑμῖν δόξοντος, ὡς ἐγὼ
νομίζω, δικαίου. σκοπεῖτε δ' ἀκούσαντες.

11 *Ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ περὶ τῆς μαρτυρίας
τῆς ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένης εἰδὼς ὄντα μοι
τὸν ἀγῶνα, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμᾶς οἴσον-
τας ἐπιστάμενος, ᾠήθην δεῖν μηδὲν ἄλλο τούτου πρό-
τερον, ἢ τοῦτον προκαλούμενος ἐλέγξαι. καὶ τί ποιῶ;* 848
*παραδοῦναι παῖδ' ἤθελον αὐτῷ γράμματ' ἐπιστάμενον
βασανίζειν, ὃς παρῆν ὅθ' ὡμολόγει ταῦθ' οὗτος, καὶ
τὴν μαρτυρίαν ἔγραφεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν κελευσθεὶς
κακοτεχνεῖν, οὐδὲ τὸ μὲν γράφειν, τὸ δ' ἀφαιρεῖν
ὧν οὗτος εἰρήκει περὶ τούτων, ἀλλ' ἁπλῶς ὑπὲρ τοῦ*
12 *πάντα τἀληθῆ καὶ τὰ τούτῳ ῥηθέντα γράψαι. καίτοι
τί κάλλιον ἦν τοῦ τὸν παῖδα στρεβλοῦντ' ἐλέγξαι
ψευδομένους ἡμᾶς; ἀλλὰ συνῄδει πάντων μάλιστ' ἀν-
θρώπων ὅτι τἀληθῆ μεμαρτύρηται· διόπερ ἔφυγε τὴν
βάσανον. ἀλλὰ μὴν οὐχ εἷς οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν,
οὐδ' ὑπὸ μάλης ἡ πρόκλησις γέγονεν, ἀλλ' ἐν τῇ
ἀγορᾷ μέσῃ πολλῶν παρόντων. καί μοι κάλει τούτων
τοὺς μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

13 *Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστι σοφιστὴς καὶ σφόδρ'
ἑκὼν τὰ δίκαι' ἀγνοεῖν προσποιούμενος, ὥστε ψευδο-
μαρτυριῶν διώκων, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμῶν
μελλόντων οἴσειν καὶ ὀμωμοκότων, περὶ τῆς μαρτυρίας
μὲν ἔφυγε τὴν βάσανον, περὶ οὗ μάλιστα προσῆκεν
αὐτῷ τὸν λόγον ποιεῖσθαι, περὶ δ' ἄλλων φησὶν ἐξαι-*
14 *τεῖν, ψευδόμενος. καίτοι πῶς οὐχ ὑπερφυές, αὐτὸν
μὲν δεινὰ πεπονθέναι φάσκειν, εἰ τὸν ἐλεύθερον ἐξαι-
τῶν, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω, μὴ παρέλαβε, τοὺς
δὲ μάρτυρας οὐ δεινὰ πάσχειν νομίζειν, τὸν ὁμολο-
γουμένως δοῦλον περὶ ὧν ἐμαρτύρησαν ἐκδιδόντος,*

*οὐκ ἐθέλοντος τούτου παραλαβεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦτό
γ' ἔνεστιν εἰπεῖν, ὡς περὶ μὲν τινῶν ὧν αὐτὸς βού-
λεται σαφὴς ἡ βάσανος, περὶ δ' αὖ τινῶν οὐ σαφής.*
15 *Ἔτι τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ ταύτην τὴν μαρ-* 849
*τυρίαν ἐμαρτύρησεν ἀδελφὸς ὁ τούτου πρῶτος Αἴσιος,
ὃς νῦν μὲν ἔξαρνός ἐστι τούτῳ συναγωνιζόμενος, τότε
δ' ἐμαρτύρησε ταῦτα μετὰ τῶν ἄλλων, οὔτ' ἐπιορκεῖν
οὔτ' εὐθὺς παραχρῆμα δίκην ὀφλισκάνειν βουλόμενος.
ὃν οὐκ ἂν δήπου, ψευδῆ μαρτυρίαν εἰ παρεσκευαζόμην,
ἐνέγραψα ἂν εἰς τοὺς μάρτυρας, ὁρῶν μὲν Ἀφόβῳ χρώ-
μενον μάλιστ' ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰδὼς δὲ συνε-
ροῦντ' αὐτῷ τὴν δίκην, ἔτι δ' ἐμαυτοῦ ὄντ' ἀντίδικον·
οὐ γὰρ ἔχει λόγον τὸν ἑαυτοῦ διάφορον μὴ ἀληθινῆς*
16 *μαρτυρίας ἐγγράψαι μάρτυρα. τούτων τοίνυν εἰσὶ μὲν
πολλοὶ μάρτυρες, ἔτι δ' οὐκ ἐλάττω τεκμήρια τῶν
μαρτύρων. πρῶτον μὲν γάρ, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ταῦτα
μὴ ἐμαρτύρησεν, οὐκ ἂν νῦν ἔξαρνος ἦν, ἀλλὰ τότ'
εὐθὺς ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνω-
σκομένης, ἡνίκα μᾶλλον ἂν αὐτὸν ἢ νῦν ὠφέλει. δεύ-
τερον δ' οὐκ ἂν ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ δίκην ἄν μοι
βλάβης ἔλαχεν, εἰ ψευδομαρτυριῶν ὑπόδικον αὐτὸν
ἐποίουν [κατὰ τἀδελφοῦ] οὐ προσῆκον, ἐν ᾗ καὶ περὶ
χρημάτων καὶ περὶ ἀτιμίας ἄνθρωποι κινδυνεύουσιν.*
17 *ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐξῄτησεν ἄν με
τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰ μὴ
παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν. νῦν δὲ
τοσούτου ποιῆσαί τι τούτων ἐδέησεν, ὥστ' οὐδ' ἐμοῦ
παραδιδόντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἔξαρνος ἐγένεθ', οὗτος
παραλαβεῖν ἠθέλησεν, ἀλλ' ὁμοίως φαίνονται καὶ περὶ*
18 *τούτων φεύγοντες τὰς βασάνους. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ* 850
λέγω, καὶ ἔν τε τοῖς μάρτυσιν μεμαρτυρηκὼς Αἴσιος

οὐκ ἠρνήθη ταῦτ' ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου τούτῳ παρεστηκὼς τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης, ἐμοῦ τ' ἐκδιδόντος τὸν παῖδα περὶ ἁπάντων τούτων βασανίζειν αὐτοῖς οὐκ ἠθέλησαν παραλαβεῖν, καθ' ἕκαστον ὑμῖν παρέξομαι τοὺς μάρτυρας. καί μοι κάλει δεῦρ' αὐτούς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ὃ τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ πάντων τῶν εἰρημένων οἶμαι μέγιστον ὑμῖν ἐρεῖν σημεῖον τοῦ ταῦτ' ἀποκρίνασθαι τοῦτον, βούλομαι διελθεῖν. ἐπειδὴ γὰρ ἐξῄτει με τὸν ἄνθρωπον ταῦθ' ὡμολογηκὼς ἃ μεμαρτύρηται, βουλόμενος καὶ τότ' αὐτὸν ἐξελέγξαι τεχνά-
20 ζοντα τί ποιῶ; προκαλοῦμαι κατὰ Δήμωνος εἰς μαρτυρίαν, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ κοινωνοῦ τῶν ἀδικημάτων, καὶ συγγράψας ταῦτ' ἐκέλευον μαρτυρεῖν, ἃ νῦν διώκει τῶν ψευδομαρτυριῶν. οὗτος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἀπηναισχύντει, τοῦ δὲ διαιτητοῦ κελεύοντος μαρτυρεῖν ἢ ἐξομνύειν, ἐμαρτύρησε πάνυ μόγις. καίτοι εἴ γ' ἦν δοῦλος ἄνθρωπος καὶ μὴ προωμολόγητο πρὸς τοῦδ' ἐλεύθερος εἶναι, τί μαθὼν ἐμαρτύρησεν, ἀλλ' οὐκ ἐξο-
21 μόσας ἀπηλλάγη τοῦ πράγματος; ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τούτων ἤθελον παραδοῦναι τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὴν μαρτυρίαν, ὃς τά τε γράμματ' ἔμελλε γνώσεσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον ἐμνημόνευεν ἀκριβῶς μαρτυρήσαντα ταῦτα. καὶ ταῦτ' ἤθελον οὐχὶ μαρτύρων ἀπορῶν οἳ παρῆσαν· ἦσαν γάρ· ἀλλ' ἵνα μὴ τούτους αἰτιῷτο τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τὸ πιστὸν ἐκ τῆς βασάνου τούτοις ὑπάρχοι. καίτοι πῶς ἄξιόν ἐστι κατα- 851
γνῶναι τῶν μαρτύρων διὰ τοῦτον, οἳ μόνοι τῶν πώποτ' ἠγωνισμένων δίκην ἐν ὑμῖν τὸν διώκοντ' αὐτὸν αὐτοῖς μάρτυρα τούτων ἐπιδεικνύουσιν γεγενημένον;

ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν πρόκλησιν καὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

22 Τηλικαῦτα τοίνυν δίκαια φυγὼν οὗτος, καὶ ἐκ τοσούτων τεκμηρίων ἐπιδεικνύμενος ὅτι συκοφαντεῖ, τοῖς μὲν αὐτοῦ μάρτυσιν ἀξιοῖ πιστεύειν ὑμᾶς, τοὺς δ' ἐμοὺς διαβάλλει καί φησιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν. βούλομαι δὴ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. οἶδ' οὖν ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε τοὺς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας ἢ κέρδεσι δι' ἀπορίαν ἐπαιρομένους ἢ δι' ἑταιρίαν ἢ καὶ δι' ἔχθραν τῶν ἀντιδίκων ἐθέλειν
23 ἄν τι τοιοῦτον ποιῆσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲ δι' ἓν ἂν εἶεν ἐμοὶ μεμαρτυρηκότες. οὔτε γὰρ ἑταιρίᾳ· πῶς γάρ, οἵ γε μήτ' ἐν ταῖς αὐταῖς διατριβαῖς μήτε καθ' ἡλικίαν, μὴ ὅτι ἐμοί τινες αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ σφίσιν αὐτοῖς εἰσίν; οὔτ' ἔχθρᾳ τούτου· φανερὸν γὰρ καὶ τοῦτ' ἔστιν· ὁ μὲν γὰρ ἀδελφὸς καὶ σύνδικος, Φᾶνος δ' ἐπιτήδειος καὶ φυλέτης, Φίλιππος δ' οὔτε φίλος οὔτ' ἐχθρός, ὥστ' οὐδὲ ταύτην ἄν τις ἐπενέγκοι δι-
24 καίως τὴν αἰτίαν. καὶ μὴν οὐδὲ δι' ἀπορίαν ἄν τις φήσειε· πάντες γὰρ κέκτηνται τοσαύτην οὐσίαν, ὥστε καὶ λῃτουργεῖν ὑμῖν προθύμως καὶ τὰ προσταττόμενα ποιεῖν. χωρὶς δὲ τούτων οὔτ' ἀγνῶτες ὑμῖν οὔτ' ἐπὶ τὰ χείρω γιγνωσκόμενοι, μέτριοι δ' ὄντες ἄνθρωποι. καίτοι εἰ μήτ' ἄποροι μήτ' ἐχθροὶ τούτου μήτ' ἐμοὶ φίλοι, πῶς χρὴ κατὰ τούτων λαβεῖν τιν' ὑποψίαν ὡς 852
τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα.

25 Ταῦτα τοίνυν οὗτος εἰδώς, καὶ πάντων μάλιστ' ἐπιστάμενος τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας αὐτούς, ὅμως συκοφαντεῖ καὶ φησὶν οὐ μόνον οὐκ εἰπεῖν ταῦτα, ἃ πῶς

*τις ἂν μᾶλλον ἐξελέγξειεν εἰρηκότα; ἀλλὰ καὶ δοῦλον
εἶναι τὸν ἄνθρωπον τῷ ὄντι. βούλομαι δὴ διὰ βρα-
χέων εἰπὼν πρὸς ὑμᾶς ἐξελέγξαι καὶ ταῦτ' αὐτὸν ψευδό-
μενον. ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ περὶ τούτων
ἠθέλησα τούτῳ παραδοῦναι βασανίζειν τὰς θεραπαί-
νας, αἳ τελευτῶντος τοῦ πατρὸς μνημονεύουσ' ἀφε-
26 θέντα τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι τότε. καὶ πρὸς τούτοις
ἡ μήτηρ κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, οἳ μόνοι παῖδές
ἐσμεν αὐτῇ, δι' οὓς κατεχήρευσε τὸν βίον, πίστιν
ἠθέλησ' ἐπιθεῖναι παραστησαμένη, τὸν ἄνθρωπον τοῦ-
τον ἀφεῖναι τὸν πατέρ' ἡνίκ' ἐτελεύτα, καὶ νομίζεσθαι
παρ' ἡμῖν τοῦτον ἐλεύθερον· ἣν μηδεὶς ὑμῶν νομι-
ζέτω καθ' ἡμῶν ποτ' ἂν ὀμνύναι ταῦτ' ἐθέλειν, εἰ μὴ
σαφῶς ᾔδει τὰ εὔορκ' ὀμουμένη. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ
λέγω καὶ ταῦτ' ἦμεν ἕτοιμοι ποιεῖν, κάλει τούτων τοὺς
μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

27 *Τοσαῦτα τοίνυν δίκαια λέγειν ἐχόντων ἡμῶν, καὶ
καταφεύγειν εἰς τοὺς μεγίστους ἐλέγχους ἐθελόντων
περὶ τῶν μεμαρτυρημένων, πάντα ταῦτα φυγὼν οὗτος
οἴεται, περὶ τῆς γεγενημένης δίκης διαβάλλων καὶ κατη-
γορῶν ἐμοῦ, τοῦ μάρτυρος ὑμᾶς πείσειν καταψηφί-
σασθαι, πάντων οἶμαι πρᾶγμα κατασκευάσας ἀδικώ-
28 τατον καὶ πλεονεκτικώτατον. αὐτὸς μὲν γὰρ μάρτυ-
ρας ψευδεῖς παρεσκεύασται περὶ τούτων, συγχορηγὸν* 853
*ἔχων Ὀνήτορα τὸν κηδεστὴν καὶ Τιμοκράτην· ἡμεῖς
δ' οὐχὶ προειδότες, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας
ἡγούμενοι τὸν ἀγῶν' ἔσεσθαι, τοὺς περὶ τῶν ἐκ τῆς
ἐπιτροπῆς χρημάτων μάρτυρας οὐ παρεσκευάσμεθα νῦν.
ὅμως δὲ καίπερ οὕτω τούτου σεσοφισμένου, τὰ πρά-*

γματ' αὐτὰ διεξιὼν οἶμαι ῥᾳδίως ὑμῖν ἐπιδείξειν, δι-
29 καιότατ' ἀνθρώπων τοῦτον ὠφληκότα τὴν δίκην, οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ἐκώλυον βασανίζειν, οὐδ' ὅτι τοῦτον ἐλεύθερον ὡμολόγησεν, οἱ δὲ μάρτυρες οἶδ' ἐμαρτύρησαν, ἀλλ' ὅτι πολλὰ τῶν ἐμῶν ἐξηλέγχθη λαβών, καὶ τὸν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε τῶν νόμων κελευόντων καὶ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω· ταῦτα μὲν γὰρ ἦν πᾶσιν ἰδεῖν, οἱ νόμοι καὶ τὸ πλῆθος ὧν οὗτοι διηρπάκεσαν χρημάτων· τὸν Μιλύαν δ' οὐδ' ὅστις ἐστὶν οὐδεὶς ᾔδει. γνώσεσθε δ' ἐκ τῶν ἐγκεκλημένων ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχοντ' ἐστίν.

30 Ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὴν δίκην ἔλαχον τούτῳ τῆς ἐπιτροπῆς οὐχ ἓν τίμημα συνθείς, ὥσπερ ἄν τις συκοφαντεῖν ἐπιχειρῶν, ἀλλ' ἕκαστον ἐγγράψας καὶ πόθεν λαβὼν καὶ πόσον τὸ πλῆθος καὶ παρὰ τοῦ, καὶ οὐδαμοῦ τὸν Μιλύαν παρέγραψα ὡς εἰδότα τι τούτων.
31 ἔστιν οὖν τοῦ μὲν ἐγκλήματος ἀρχή „τάδ' ἐγκαλεῖ Δημοσθένης Ἀφόβῳ· ἔχει μου χρήματ' Ἄφοβος ἀπ' ἐπιτροπῆς ἐχόμενα, ὀγδοήκοντα μὲν μνᾶς, ἣν ἔλαβε προῖκα τῆς μητρὸς κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ πατρός“. τοῦτο πρῶτόν ἐστι τῶν χρημάτων, ὧν ἀπεστερῆσθαί φημι. τοῖς δὲ μάρτυσιν τί μεμαρτύρηται; „μαρτυροῦσι παραγενέσθαι πρὸς τῷ διαιτητῇ Νοθάρχῳ, ὅτ' Ἄφο- 854
βος ὡμολόγει Μιλύαν ἐλεύθερον εἶναι, ἀφεθέντα ὑπὸ
32 τοῦ Δημοσθένους πατρός.“ σκοπεῖτε τοίνυν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τις ἂν ὑμῖν ἢ ῥήτωρ ἢ σοφιστὴς ἢ γόης οὕτω θαυμάσιος δοκεῖ γενέσθαι καὶ λέγειν δεινός, ὥστ' ἐκ ταύτης τῆς μαρτυρίας διδάξαι τιν' ἀνθρώπων, ὡς ἔχει τὴν προῖκ' Ἄφοβος τῆς μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς Διός; „ὡμολόγησεν εἶναι Μιλύαν ἐλεύθερον;“ καὶ τί μᾶλλον ἔχων τὴν προῖκα; οὐδὲν ἂν

33 δήπου διὰ τοῦτό γε δόξειεν. ἀλλὰ πόθεν τοῦτ' ἐδεί-
χθη; πρῶτον μὲν Θηριππίδης ὢν αὐτῷ συνεπίτροπος
κατεμαρτύρησε δοῦναι· δεύτερον δὲ Δήμων θεῖος ὢν
καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες ἐμαρτύρησαν, σῖτον τῇ
μητρὶ δώσειν ὁμολογεῖν τοῦτον ὡς ἔχοντα τὴν προῖκα.
καὶ τούτοις οὐκ ἐπεσκήψατο, δηλονότι τἀληθῆ με-
μαρτυρηκότας εἰδώς. ἔτι τοίνυν ἡ μήτηρ πίστιν
ἠθέλησ' ἐπιθεῖναι κατ' ἐμοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς παρα-
στησαμένη, λαβεῖν τὴν προῖκα τοῦτον τὴν ἑαυτῆς κατὰ
34 τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην. ταύτας τὰς ὀγδοήκοντα
μνᾶς πότερ' αὐτὸν ἔχειν φῶμεν ἢ μή; καὶ πότερον
διὰ τούσδ' ὀφλεῖν τοὺς μάρτυρας ἢ διὰ τούσδε; ἐγὼ
μὲν γὰρ οἶμαι διὰ τὴν ἀλήθειαν. ταύτας τοίνυν δέκ'
ἔτη κεκαρπωμένος, καὶ οὐδὲ δίκην ὀφλὼν ἀποδοῦναι
τετολμηκώς, δεινὰ πεπονθέναι φησὶ καὶ διὰ τούσδε
τοὺς μάρτυρας ὠφληκέναι. καίτοι τούτων γ' οὐδεὶς
αὐτὸν ἔχειν ταύτην ἐμαρτύρησεν.

35 Περὶ τοίνυν τῆς ἐκδόσεως καὶ τῶν κλινοποιῶν καὶ
τοῦ καταλειφθέντος ἡμῖν ἐλέφαντος καὶ τοῦ σιδήρου
καὶ τῆς προικὸς τῆς ἀδελφῆς, ἣν οὗτος καθυφεῖκεν
ὑπὲρ τοῦ καὶ αὐτὸς ἔχειν ὅσα βούλοιτο τῶν ἐμῶν, 855
ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖθ' ὡς δικαίως τ' ὤφληκε, καὶ
36 οὐδὲν ἦν Μιλύαν περὶ τούτων βασανιστέον. περὶ μὲν
γὰρ ὧν καθυφεῖκας, νόμος ἔστι, διαρρήδην ὃς κελεύει
σ' ὁμοίως ὀφλισκάνειν, ὥσπερ ἂν αὐτὸς ἔχῃς· ὥστε τί
τῷ νόμῳ καὶ τῇ βασάνῳ; περὶ δ' αὖ τῆς ἐκδόσεως, ἐπι-
κοινωνήσαντες τῷ Ξούθῳ καὶ διανειμάμενοι τὰ χρή-
ματα καὶ τὰς συγγραφὰς ἀνελόντες, καὶ πάνθ' ὃν τρό-
πον ἠβούλεσθε κατασκευάσαντες, καὶ διαφθείραντες τὰ
γράμμαθ', ὡς ὑμῶν ὁ Δήμων κατεμαρτύρει, φενακί-
37 ζετε καὶ τουτουσὶ παρακρούσασθαι ζητεῖτε. περὶ τοίνυν

τῶν κλινοποιῶν, εἰ σὺ λαβὼν ὡς σαυτὸν καὶ πόλλ'
ἰδίᾳ κερδάνας ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζων, ὃν καὶ τοὺς
ἄλλους προσῆκε κωλύειν, εἶτ' ἀφανεῖς πεποίηκας, τί
σοι ποιήσωσιν οἱ μάρτυρες; οὐ γὰρ οὗτοί γε μεμαρ-
τυρήκασιν, ὡς ὡμολόγεις ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζειν καὶ
λαβεῖν τἀνδράποδ' ὡς σαυτόν, ἀλλ' ἐν τῷ λόγῳ τοῦτ'
38 ἔγραψας, συγκατεμαρτύρησαν δ' οἱ μάρτυρες. ἀλλὰ μὴν
περὶ τοῦ γ' ἐλέφαντος καὶ τοῦ σιδήρου, πάντας ἐγώ
φημι τοὺς οἰκέτας εἰδέναι τοῦτον πωλοῦντα, καὶ παρα-
δοῦναι καὶ τότε καὶ νῦν ἤθελον αὐτῷ τούτων ὅντινα
βούλοιτο λαβὼν βασανίζειν. εἰ τοίνυν φήσει με, τὸν
εἰδότ' οὐκ ἐθέλοντ' ἐκδοῦναι, τοὺς οὐκ εἰδότας ἐκδι-
δόναι, πολὺ δὴ μᾶλλον αὐτῷ παραλαβεῖν φανήσεται
προσῆκον· εἰ γάρ, οὓς ὡς εἰδότας ἐξεδίδουν ἐγώ, μηδὲν
ἔχειν ἔφασαν τούτων αὐτόν, ἀπήλλακτο δήπουθεν ἂν
39 τῆς αἰτίας. ἀλλ' οὐχὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν
ἐξηλέγχθη πωλῶν καὶ τὴν τιμὴν κεκομισμένος. διόπερ 856
τοὺς ὁμολογουμένως δούλους παραβὰς τὸν ἐλεύθερον
ἠξίου βασανίζειν, ὃν οὐδ' ὅσιον παραδοῦναι, τὸ πρᾶγμ'
οὐκ ἀγαγεῖν εἰς ἔλεγχον ζητῶν, ἀλλὰ μὴ παραλαμβά-
νων βουλόμενός τι δοκεῖν λέγειν. περὶ τοίνυν πάντων
τούτων, πρῶτον μὲν περὶ τῆς προικός, εἶθ' ὑπὲρ ὧν
καθυφεῖκεν, εἶθ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀναγνώσεται τούς
τε νόμους καὶ τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆτε.

ΝΟΜΟΙ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

40 Οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων ἂν γνοίητε, ὅτι δει-
νὸν οὐδ' ὁτιοῦν πέπονθε τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἐκδόντος
ἐμοῦ βασανίζειν, ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμ' αὔτ' εἰ σκέ-
ψαισθε. θῶμεν γὰρ δὴ τὸν Μιλύαν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ
στρεβλοῦσθαι, καὶ τί μάλιστ' ἂν αὐτὸν εὔξαιτο λέγειν

*σκοπῶμεν. οὐχ ὅτι τῶν χρημάτων οὐδ' ὁτιοῦν οἶδε
τοῦτον ἔχοντα; καὶ δὴ λέγει. διὰ τοῦτ' ἄρ' οὐκ ἔχει;
πολλοῦ γε καὶ δεῖ· τοὺς γὰρ εἰδότας καὶ δόντας καὶ
παρόντας μάρτυρας παρεσχόμην ἐγώ. τεκμήριον δὲ καὶ
πίστις ἐστίν, οὐκ εἴ τίς τι μὴ οἶδε τοῦτον ἔχοντα (πολ-*
41 *λοὶ γὰρ ἂν εἶεν), ἀλλ' εἴ τις οἶδεν. καταμαρτυρησάν-
των τοίνυν τοσούτων σου μαρτύρων, τίνι τῶν ψευδο-
μαρτυριῶν ἐπεσκήψω; δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις δεῖξαι.
καίτοι πῶς οὐ σαφῶς σὺ σαυτὸν ἐξελέγχεις, ὅτι ψεύ-
δει δεινὰ πεπονθέναι φάσκων καὶ τὴν δίκην ἀδίκως
ὠφληκέναι τὸν ἄνθρωπον οὐ παραλαβών, ὃς τοὺς
ταῦτα μαρτυρήσαντας ἔχειν σε καὶ λαβεῖν, περὶ ὧν ὡς
οὐ καταλειφθέντων σὺ τὸν Μιλύαν ἐξήτεις, ἀφῆκας
τῶν ψευδομαρτυριῶν; οὓς πολὺ κάλλιον ἦν, εἴπερ ἠδί-
κησο, διώκειν. ἀλλ' οὐκ ἠδικημένος συκοφαντεῖς.*
42 *Πολλαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἴδοι τὴν σὴν πονη-* 857
*ρίαν, μάλιστα δ' εἰ περὶ τῆς διαθήκης ἀκούσειεν. τοῦ
γὰρ πατρὸς ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὰ καταλειφθέντα πάντ'
ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώ-
σουσι, ταύτην μὲν οὐκ ἀπέδωκεν, ἵνα μὴ τὸ πλῆθος
εὕροιμ' ἐγὼ τῶν χρημάτων ἐξ αὐτῆς, ὡμολόγει δὲ [κε-
κτῆσθαι] ταῦτα, ἃ μάλιστ' οὐχ οἷόν τ' ἦν ἐξάρνῳ γε-*
43 *νέσθαι διὰ τὴν περιφάνειαν. ἦν δὲ ταῦθ' ἃ γεγρά-
φθαι φησὶν ἐν τῇ διαθήκῃ, δύο μὲν τάλαντα Δημο-
φῶντα λαβεῖν εὐθύς, τὴν δ' ἀδελφὴν ὅταν ἡλικίαν
ἔχῃ (τοῦτο δ' ἔμελλεν εἰς ἔτος δέκατον γενήσεσθαι),
τοῦτον δ' ὀγδοήκοντα μνᾶς καὶ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν
καὶ τὴν οἰκίαν οἰκεῖν, Θηριππίδην δ' ἑβδομήκοντα
μνᾶς λαβόντα καρπώσασθαι, τέως ἀνὴρ γενοίμην. τὰ
δ' ἄλλ' ὅσ' ἐμοὶ χωρὶς τούτων κατελείφθη, καὶ τὸ
μισθοῦν τὸν οἶκον ἠφάνιζεν ἐκ τῆς διαθήκης, οὐ συμ-*

φέρον αὐτῷ νομίζων ταῦτ' ἐπιδειχθῆναι παρ' ὑμῖν.
44 ἐπειδὴ τοίνυν ὡμολόγηθ' ὑπ' αὐτῶν τούτων, τὸν πατέρ' ἡμῶν τελευτῶντα τοσοῦτον ἀργύριον τούτων ἑκάστῳ δοῦναι, τεκμήριον οἱ δικάζοντες τότε τὰς ὁμολογίας ἐποιήσαντο ταύτας τοῦ πλήθους τῶν χρημάτων· ὅστις γὰρ ἀπὸ τῶν ὄντων τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας προῖκα καὶ δωρειὰν ἔδωκε, φανερὸν ἦν ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ διπλασίας ἧς ἐμοὶ
45 κατέλειπε ταῦτ' ἀφεῖλεν. οὐ γὰρ ἂν ἐδόκει τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητα βούλεσθαι καταστῆσαι, τούτους δὲ πλουσίους ὄντας ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων Θηριππίδῃ τε τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα, οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συν- 858
οικήσειν, καρποῦσθαι δοῦναι. ταῦτα δὴ τὰ χρήματ' οὐδαμοῦ παραδοὺς ἐφαίνετο, οὐδ' ἐλάττω μικροῖς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀνηλωκέναι, τὰ δ' οὐ λαβεῖν ἔφη, τὰ δ' οὐκ εἰδέναι, τὰ δὲ τὸν δεῖν' ἔχειν, τὰ δ' ἔνδον εἶναι, τὰ δὲ πάντα μᾶλλον ἢ ὅπου παρέδωκεν εἶχε λέγειν.

46 Περὶ δὲ τοῦ μὴ καταλειφθῆναι τὰ χρήματ' ἔνδον, βούλομαι σαφῶς ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον. τοῦτον γὰρ τὸν λόγον καθεῖκεν, ἐπειδὴ τὰ χρήματα μὲν πολλὰ πέφηνεν ὄντα, οὐκ ἔχει δ' ἐπιδεῖξαι ταῦθ' ὡς ἀποδέδωκεν, ἵν' ἐξ εἰκότος οὐδὲν προσῆκον ἡμῖν φανῇ
47 κομίζεσθαι τά γ' ὄντα παρ' ἡμῖν. εἰ μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἆλλ' ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ἐκεῖν' οὕτω καταλείπων αὐτοῖς ἔφραζεν· ὥστε πόθεν ἴσασιν; εἰ δ' ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισε, τῶν δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν, οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν [παρ]έδωκεν, αὐτὴν δὲ [ταύτην] ἑνὶ

*τῶν ἐπιτρόπων τούτῳ γυναῖκ' ἠγγύησεν· οὐ γὰρ ἔχει
λόγον, σῶσαι μὲν τὰ χρήματα δι' ἐκείνης ζητεῖν, ἕνα
δὲ τῶν ἀπιστουμένων καὶ αὐτῆς κἀκείνων κύριον
48 ποιεῖν. ἔτι δέ, τούτων εἴ τι ἀληθὲς ἦν, οἴεσθ' οὐκ ἂν
αὐτὴν λαβεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός; ὃς τὴν μὲν
προῖκ' αὐτῆς ἤδη τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔχων ὡς αὐτῇ
συνοικήσων, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρ'
ἔγημε δι' αἰσχροκέρδειαν, ἵνα πρὸς αἷς εἶχε παρ' ἡμῶν,
ἑτέρας ὀγδοήκοντα μνᾶς λάβοι παρ' ἐκείνου· τεττάρων
δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης,
ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτὸν κἂν ἐπιδρα- 859
49 μεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτῶν κύριον; ἢ τὴν
μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν
ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς
διήρπασεν· ὧν δ' οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυ-
ρες, ἀπέσχετ' ἂν ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύ-
σειεν; οὐκ ἔστι ταῦτ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὐκ ἔστιν·
ἀλλὰ τὰ μὲν χρήμαθ', ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ κατωρύττετο, ὅτ' εἰς τὰς τούτων χεῖρας
ἦλθεν, οὗτος δ' οὐκ ἔχων ἂν εἰπεῖν ὅπου τι τούτων
ἀπέδωκεν, ἵν' εὔπορος εἶναι δοκῶν μηδενὸς τύχω παρ'
ὑμῶν ἐλέου, τούτοις χρῆται τοῖς λόγοις.*

*50 Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατη-
γορεῖν· οὐκ ἐνδέχεται δέ μοι, τῷ μάρτυρι τοῦ κινδύ-
νου περὶ τῆς ἐπιτιμίας ὄντος, περὶ ὧν αὐτὸς ἠδίκημαι
λέγειν. ἀλλὰ βούλομαι πρόκλησιν ὑμῖν ἀναγνῶναι·
γνώσεσθε γὰρ ἐξ αὐτῆς ἀκούσαντες, τὰ μεμαρτυρημέν'
ὡς ἔστιν ἀληθῆ, καὶ τὸν Μιλύαν ὅτι νῦν μὲν περὶ
πάντων φησὶν ἐξαιτεῖν, τὸ δὲ πρῶτον ὑπὲρ τριάκοντα
μόνον μνῶν ἐξῄτει, καὶ προσέτι ζημιοῦται κατὰ τὴν
51 μαρτυρίαν οὐδέν. ἐγὼ γὰρ πανταχῇ τοῦτον ἐλέγξαι*

βουλόμενος, καὶ τὰς τέχνας αὐτοῦ καὶ τὰς πανουργίας
ἐμφανεῖς ὑμῖν καταστῆσαι πειρώμενος, ἠρόμην αὐτὸν
πόσ' εἴη τὰ χρήματα τὸ πλῆθος, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν
ὡς εἰδότ' ἐξήτησεν· οὗτος δὲ ψευσάμενος περὶ πάντων
ἔφησεν. „περὶ μὲν τοίνυν“ ἔφην ἐγὼ „τούτου παρα-
δώσω σοι τὸν ἔχοντα τἀντίγραφα ὧν σύ με προὐκα-
52 λέσω. προομόσαντος δέ μου τὸν ἄνθρωπον ὡς ὡμο- 860
λόγησας ἐλεύθερον εἶναι καὶ κατὰ Δήμωνος ἐμαρ-
τύρησας, ἂν ἀπομόσῃς τἀναντία τούτων κατὰ τῆς θυ-
γατρός, ἀφίημί σοι πάνθ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐξαιτήσας φανῇς
τὸ πρῶτον βασανιζομένου τοῦ παιδός, καὶ τοσούτῳ σοι
γενέσθω τὸ τίμημ' ἔλαττον ὧν ὦφλες, καθ' ὃ τὸν
Μιλύαν ἐξήτησας, ἵνα μηδὲν ζημιωθῇς παρὰ τοὺς μάρ-
53 τυρας.“ ταῦτ' ἐμοῦ προκαλεσαμένου πολλῶν παρόν-
των, οὐκ ἂν ἔφη ποιῆσαι. καίτοι ὅστις αὐτὸς αὑτῷ
ταῦτ' ἔφυγεν δικάσαι, πῶς ὑμᾶς χρὴ τοὺς ὀμωμοκότας
τούτῳ πιθομένους καταγνῶναι τῶν μαρτύρων, ἀλλ' οὐ
τοῦτον ἀναισχυντότατον πάντων ἀνθρώπων εἶναι νο-
μίζειν; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει τούτων τοὺς
μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

54 Οὐ τοίνυν ἐγὼ μὲν ταῦθ' ἕτοιμος ἦν, οἱ δὲ μάρ-
τυρες οὐ τὴν αὐτὴν μοι γνώμην εἶχον, ἀλλὰ κἀκεῖνοι
παραστησάμενοι τοὺς παῖδας, ὑπὲρ ὧν ἐμαρτύρησαν,
πίστιν ἐπιθεῖναι ἠθέλησαν κατ' ἐκείνων. ὁ δ' οὔτ'
ἐκείνοις οὔτ' ἐμοὶ δοῦναι τὸν ὅρκον ἠξίωσεν, ἀλλ' ἐπὶ
λόγοις μεμηχανημένοις καὶ μάρτυσιν οὐ τἀληθῆ μαρ-
τυρεῖν εἰθισμένοις τὸ πρᾶγμα καταστήσας, ἐλπίζει ῥᾳ-
δίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν. λάβ' οὖν αὐτοῖς καὶ ταύτην
τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

55 *Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐξελέγξειε συκοφαν-
τουμένους ἡμᾶς καὶ καταμεμαρτυρημένον τἀληθῆ καὶ
τὴν δίκην δικαίως ὠφλημένην, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον
ἐπιδεικνύς; οἰκέτην τὸν τὴν μαρτυρίαν γράφοντ' οὐκ
ἐθελήσαντα τοῦτον βασανίζειν περὶ αὐτῶν τῶν μεμαρ-* 861
τυρημένων· Αἴσιον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταῦτα μεμαρ-
56 *τυρηκότα, ἅ φησιν εἶναι ψευδῆ· τοῦτον αὐτὸν ταὐτὰ
τοῖς μάρτυσιν οὓς διώκει μεμαρτυρηκότα μοι κατὰ
Δήμωνος, ὄντος αὐτῷ θείου καὶ συνεπιτρόπου· τὰς
θεραπαίνας οὐκ ἐθελήσανθ' ὑπὲρ τοῦ τὸν ἄνθρωπον
ἐλεύθερον εἶναι βασανίζειν· τὴν μητέρα τὴν ἐμαυτοῦ
πίστιν περὶ τούτων ἐπιθεῖναι καθ' ἡμῶν ἐθέλουσαν·
τῶν ἄλλων οἰκετῶν οὐκ ἐθελήσαντα τοῦτον παραλαμ-
βάνειν οὐδένα, τῶν πάντ' εἰδότων μᾶλλον ἢ Μιλύας·
τῶν μαρτύρων οἳ κατεμαρτύρουν χρήματ' ἔχειν αὐτόν,*
57 *οὐδενὶ τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκημμένον· τὴν δια-
θήκην οὐκ ἀποδόντα, οὐδὲ τὸν οἶκον μισθώσαντα τῶν
νόμων κελευόντων· πίστιν ἐπιθεῖναι προομνύντος ἐμοῦ
καὶ τῶν μαρτύρων, ὥστ' ἀφεῖσθαι τοῦτον τῶν χρη-
μάτων καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ἐξήτησεν, οὐκ οἰηθέντα
δεῖν; μὰ τοὺς θεούς, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμ' ἐπι-
δεῖξαι ταῦτ' ἀκριβέστερον ἢ τοῦτον τὸν τρόπον. οὕτω
τοίνυν φανερῶς τῶν τε μαρτύρων καταψευδόμενος,
καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων οὐδὲν ζημιούμενος, καὶ τὴν*
58 *δίκην δικαίως ὠφληκώς, ὅμως ἀναισχυντεῖ. καὶ εἰ
μὲν μὴ καὶ παρὰ τοῖς αὑτοῦ φίλοις καὶ παρὰ τῷ
διαιτητῇ προεγνωσμένος ἀδικεῖν τούτους ἐποιεῖτο τοὺς
λόγους, ἧττον ἂν ἦν ἄξιον θαυμάζειν· νῦν δ' ἐπι-
τρέψαι με πείσας Ἀρχένεῳ καὶ Δρακοντίδῃ καὶ Φάνῳ,*

τούτῳ τῷ νῦν ὑπ' αὐτοῦ φεύγοντι τῶν ψευδομαρτυριῶν, τούτους μὲν ἀφῆκεν ἀκούσας αὐτῶν ὅτι, εἰ μεθ' ὅρκου ταῦτα διαιτήσουσι, καταγνώσονται τὴν ἐπι- 862
τροπήν, ἐπὶ τὸν κληρωτὸν δὲ διαιτητὴν ἐλθὼν καὶ οὐδὲν ἔχων ἀπολύσασθαι τῶν ἐγκεκλημένων, ὦφλε τὴν
59 δίαιταν. οἱ δικασταὶ δ' ἀκούσαντες, εἰς οὓς ἐφῆκε, ταὐτὰ καὶ τοῖς τούτου φίλοις καὶ τῷ διαιτητῇ περὶ αὐτῶν ἔγνωσαν καὶ δέκα ταλάντων ἐτίμησαν, οὐ μὰ Δί' οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ὡμολόγησεν εἶναι ἐλεύθερον (τοῦτο μὲν γὰρ οὐδὲν ἦν), ἀλλ' ὅτι πεντεκαίδεκα ταλάντων οὐσίας μοι καταλειφθείσης, τὸν μὲν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε, δέκα δ' ἔτη μετὰ τῶν συνεπιτρόπων διαχειρίσας, πρὸς μὲν τὴν συμμορίαν ὑπὲρ παιδὸς ὄντος
60 ἐμοῦ πέντε μνᾶς συνετάξατ' εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματ' εἰσέφερον, χρόνον δὲ τοσοῦτον τὰ χρήματα ταῦτ' ἐπιτροπεύσας, ὑπὲρ ὧν τηλικαύτην αὐτὸς εἰσφορὰν ἠξίωσεν εἰσφέρειν, ἐμοὶ τὸ μὲν καθ' αὐτὸν οὐδ' εἴκοσι μνῶν ἄξια παρέδωκε, μετὰ δ' ἐκείνων ὅλα τὰ κεφάλαια καὶ τὰς ἐπικαρπίας ἀπεστέρησεν. θέντες οὖν οἱ δικασταὶ τοῖς πᾶσι χρήμασιν οὐκ ἐφ' ὅσῳ μισθοῦσι τοὺς οἴκους τόκον, ἀλλ' ὃς ἦν ἐλάχιστος, εὗρον τὸ σύμπαν πλέον ἢ τριάκοντα τάλαντ' αὐτοὺς ἀποστεροῦντας· διὸ τούτῳ τῶν δέκα ταλάντων ἐτίμησαν.

XXX.

ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ Α.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

*Ἄφοβος, μέλλοντος αὐτῷ Δημοσθένους τὰς τῆς ἐπι- 863
τροπῆς δίκας λαγχάνειν, ἔγημεν Ὀνήτορος ἀδελφὴν ἐκδοθεῖσαν αὐτῷ παρὰ Τιμοκράτους τοῦ προτέρου ἀνδρός, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπίκληρον λαμβάνειν ἔμελλε. μετὰ δὲ ταῦτ' Ὀνήτωρ, ἤδη φεύγοντος Ἀφόβου τὴν τῆς ἐπιτροπῆς δίκην, ὡς ὁ ῥήτωρ ἀποδείκνυσι, πλασάμενος ἀπόλειψιν τὴν ἀδελφὴν παρ' ἑαυτὸν ἀπήγαγεν. ἐπεὶ δ' Ἄφοβος ἑάλω, ἐπὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν ῥήτορ' ἀφικνούμενον καὶ εἰς τὰ χωρί' εἰσιόντ' ἐξήλασεν Ὀνήτωρ, φάσκων τῆς ἀδελφῆς εἶναι τὰ χωρία, εἰς
2 τὴν προῖκ' ἀποτιμηθέντα. διόπερ ἐξούλης αὐτῷ δικάζεται ὁ Δημοσθένης, ὡς ἐκ τῶν Ἀφόβου πρότερον, νῦν δ' ἑαυτῷ γεγενημένων ἐξεληλαμένος, φάσκων οὐκ εἰληφέναι τὴν προῖκ' Ἄφοβον, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα μόνον· τὴν γὰρ προῖκα μὴ βουληθῆναι Ὀνήτορα δοῦναι, διότι κινδυνεύοντα τὸν Ἄφοβον ἑώρα καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. νῦν οὖν, φησί, πλαστὴ μὲν ἡ ἀπόλειψις, ὑπὲρ δ' ὧν οὐκ εἴληφεν Ἄφοβος, τὸ χωρίον ἀποτετίμηται ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἐμῶν. τὸ δὲ τῆς ἐξούλης ὄνομα Ἀττικόν· ἐξείλλειν γὰρ ἔλεγον τὸ ἐξωθεῖν καὶ ἐκβάλλειν βίᾳ.*

Περὶ πολλοῦ ποιούμενος ὦ ἄνδρες δικασταί, μήτε 864
πρὸς Ἄφοβόν μοι συμβῆναι τὴν γενομένην διαφοράν, μήτε τὴν νῦν οὖσαν πρὸς Ὀνήτορα τουτονί, κηδεστὴν ὄντ' αὐτοῦ, πολλὰ καὶ δίκαια προκαλεσάμενος ἀμφοτέρους, οὐδενὸς ἐδυνήθην τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλ' εὕρηκα πολὺ τοῦτον ἐκείνου δυσκολώτερον καὶ μᾶλλον
2 ἄξιον ὄντα δοῦναι δίκην. τὸν μὲν γὰρ οἰόμενος δεῖν

ἐν τοῖς φίλοις διαδικάσασθαι τὰ πρὸς ἐμέ, καὶ μὴ λα-
βεῖν ὑμῶν πεῖραν, οὐχ οἷός τ' ἐγενόμην πεῖσαι· τοῦ-
τον δ' αὐτὸν αὑτῷ κελεύων γενέσθαι δικαστήν, ἵνα
μὴ παρ' ὑμῖν κινδυνεύσῃ, τοσοῦτον κατεφρονήθην,
ὥστ' οὐχὶ μόνον λόγου τυχεῖν οὐκ ἠξιώθην, ἀλλὰ καὶ
ἐκ τῆς γῆς ἧς Ἄφοβος ἐκέκτητο, ὅτ' ὠφλίσκανέ μοι
τὴν δίκην, ὑβριστικῶς ὑπ' αὐτοῦ πάνυ ἐξεβλήθην.
3 ἐπειδὴ οὖν συναποστερεῖ τέ με τῶν ὄντων τῷ ἑαυτοῦ
κηδεστῇ, πιστεύων τ' εἰς ὑμᾶς εἰσελήλυθε ταῖς αὑτοῦ
παρασκευαῖς, ὑπόλοιπόν ἐστιν ἐν ὑμῖν πειρᾶσθαι παρ'
αὐτοῦ τῶν δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ὅτι μοι πρὸς παρασκευὰς λόγων καὶ
μάρτυρας οὐ τἀληθῆ μαρτυρήσοντας ὁ ἀγών ἐστιν·
ὅμως μέντοι τοσοῦτον οἶμαι διοίσειν τῷ δικαιότερα
4 τούτου λέγειν, ὥστ' εἴ καί τις ὑμῶν πρότερον τοῦτον
ἡγεῖτ' εἶναι μὴ πονηρόν, ἔκ γε τῶν πρὸς ἐμὲ πεπρα-
γμένων γνώσεσθαι, ὅτι καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐλάν- 865
θανεν αὐτὸν κάκιστος ὢν καὶ ἀδικώτατος ἁπάντων.
ἀποδείξω γὰρ αὐτὸν οὐ μόνον τὴν προῖκ' οὐ δεδω-
κότα, ἧς φησι νῦν ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ἀλλὰ καὶ
ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐμοῖς ἐπιβουλεύσαντα, καὶ πρὸς τούτοις
τὴν μὲν γυναῖκ' οὐκ ἀπολελοιπυῖαν, ὑπὲρ ἧς ἐξήγαγέ
5 μ' ἐκ ταύτης τῆς γῆς, προϊστάμενον δ' ἐπ' ἀποστερή-
σει τῶν ἐμῶν Ἀφόβου καὶ τούτους ὑπομένοντα τοὺς
ἀγῶνας, οὕτω μεγάλοις τεκμηρίοις καὶ φανεροῖς ἐλέγ-
χοις, ὥσθ' ὑμᾶς ἅπαντας εἴσεσθαι σαφῶς, ὅτι δικαίως
καὶ προσηκόντως οὗτος φεύγει ταύτην ὑπ' ἐμοῦ τὴν
δίκην. ὅθεν δὲ ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐντεῦ-
θεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν.

6 Ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ πολλούς τ' ἄλλους
Ἀθηναίων καὶ τοῦτον οὐκ ἐλάνθανον κακῶς ἐπιτρο-

πευόμενος, ἀλλ' ἦν καταφανὴς εὐθὺς ἀδικούμενος· το-
σαῦται πραγματεῖαι καὶ λόγοι καὶ παρὰ τῷ ἄρχοντι
καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐγίγνονθ' ὑπὲρ τῶν ἐμῶν. τό
τε γὰρ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων ἦν φανερόν, ὅτι
τ' ἀμίσθωτον τὸν οἶκον ἐποίουν οἱ διαχειρίζοντες, ἵν'
αὐτοὶ τὰ χρήματα καρποῖντο, οὐκ ἄδηλον ἦν. ὥστ' ἐκ
τῶν γιγνομένων οὐκ ἔσθ' ὅστις οὐχ ἡγεῖτο τῶν εἰδό-
των δίκην με λήψεσθαι παρ' αὐτῶν, ἐπειδὴ τάχιστ'
7 ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην. ἐν οἷς καὶ Τιμοκράτης καὶ
Ὀνήτωρ ταύτην ἔχοντες διετέλεσαν τὴν διάνοιαν. τε-
κμήριον δὲ πάντων μέγιστον· οὗτος γὰρ ἐβουλήθη μὲν
Ἀφόβῳ δοῦναι τὴν ἀδελφήν, ὁρῶν τῆς θ' αὑτοῦ πατρῴας
οὐσίας καὶ τῆς ἐμῆς οὐκ ὀλίγης αὐτὸν κύριον γεγενη-
μένον, προέσθαι δὲ τὴν προῖκ' οὐκ ἐπίστευσεν, ὥσπερ 866
εἰ τὰ τῶν ἐπιτροπευόντων χρήματ' ἀποτίμημα τοῖς ἐπι-
τροπευομένοις καθεστάναι νομίζων. ἀλλὰ τὴν μὲν ἀδελ-
φὴν ἔδωκε, τὴν δὲ προῖκ' αὐτῷ Τιμοκράτης ἐπὶ πέντ'
ὀβολοῖς ὀφειλήσειν ὡμολόγησεν, ᾧ πρότερον ἡ γυνὴ
8 συνοικοῦσ' ἐτύγχανεν. ὀφλόντος δέ μοι τὴν δίκην
Ἀφόβου τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ οὐδὲν δίκαιον ποιεῖν ἐθέ-
λοντος, διαλύειν μὲν ἡμᾶς Ὀνήτωρ οὐδ' ἐπεχείρησεν,
οὐκ ἀποδεδωκὼς δὲ τὴν προῖκα, ἀλλ' αὐτὸς κύριος ὤν,
ὡς ἀπολελοιπυίας τῆς ἀδελφῆς καὶ δούς, κομίσασθαι
δ' οὐ δυνάμενος, ἀποτιμήσασθαι φάσκων τὴν γῆν ἐξά-
γειν μ' ἐξ αὐτῆς ἐτόλμησε· τοσοῦτον καὶ ἐμοῦ καὶ
9 ὑμῶν καὶ τῶν κειμένων νόμων κατεφρόνησεν. καὶ τὰ
μὲν γενόμενα, καὶ δι' ἃ φεύγει τὴν δίκην καὶ περὶ ὧν
οἴσετε τὴν ψῆφον, ταῦτ' ἐστὶν ὦ ἄνδρες δικασταί· πα-
ρέξομαι δὲ μάρτυρας πρῶτον μὲν αὐτὸν Τιμοκράτην, ὡς
ὡμολόγησεν ὀφειλήσειν τὴν προῖκα, καὶ τὸν τόκον ἀπε-
δίδου τῆς προικὸς Ἀφόβῳ κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἔπειθ'

*ὡς αὐτὸς Ἄφοβος ὡμολόγει κομίζεσθαι τὸν τόκον παρὰ
Τιμοκράτους. καί μοι λαβὲ τὰς μαρτυρίας.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

10 *Ἐξ ἀρχῆς μὲν τοίνυν ὁμολογεῖται μὴ δοθῆναι τὴν
προῖκα μηδὲ γενέσθαι κύριον αὐτῆς Ἄφοβον. δῆλον
δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων, ὅτι τούτων ἕνεχ' ὧν εἴρηκα
ὀφείλειν εἵλοντο μᾶλλον, ἢ καταμεῖξαι τὴν προῖκ' εἰς
τὴν οὐσίαν τὴν Ἀφόβου τὴν οὕτω κινδυνευθήσεσθαι
μέλλουσαν. οὔτε γὰρ δι' ἀπορίαν οἷόν τ' εἰπεῖν ὡς οὐκ
εὐθὺς ἀπέδοσαν· Τιμοκράτει τε γάρ ἐστιν οὐσία πλέον
ἢ δέκα ταλάντων, Ὀνήτορί τε πλέον ἢ τριάκοντα, ὥστ'* 867
11 *οὐκ ἂν διὰ τοῦτό γ' εἶεν οὐκ εὐθὺς δεδωκότες· οὔτε
κτήματα μὲν ἦν αὐτοῖς, ἀργύριον δ' οὐκ ἔτυχε παρόν,
ἡ γυνὴ δ' ἐχήρευε, διὸ πρᾶξαι ταῦτ' ἠπείχθησαν οὐχ
ἅμα τὴν προῖκα διδόντες· ἀργύριόν τε γὰρ οὗτοι δανεί-
ζουσιν ἄλλοις οὐκ ὀλίγον, συνοικοῦσάν τε ταύτην, ἀλλ'
οὐ χηρεύουσαν παρὰ Τιμοκράτους ἐξέδοσαν, ὥστ' οὐδ'
ἂν ταύτην τὴν σκῆψιν εἰκότως αὐτῶν τις ἀποδέξαιτο.*
12 *καὶ μὲν δὴ ὦ ἄνδρες δικασταὶ κἀκεῖνο ἂν πάντες ὁμο-
λογήσαιτε, ὅτι τοιοῦτο πρᾶγμα συναλλάττων ὁστισοῦν
ἕλοιτ' ἂν ἑτέρῳ μᾶλλον ὀφείλειν, ἢ κηδεστῇ τὴν προῖκα
μὴ ἀποδοῦναι. μὴ διαλυσάμενος μὲν γὰρ [ἔσται] χρή-
στης ἄδηλος εἴτ' ἀποδώσει δικαίως εἴτε μή, μετὰ δὲ
τῆς γυναικὸς τἀκείνης ἀποδοὺς οἰκεῖος καὶ κηδεστής·*
13 *ἐν οὐδεμιᾷ γάρ ἐστιν ὑποψίᾳ τὰ δίκαια πάντα ποιήσας.
ὥσθ' οὕτως τοῦ πράγματος ἔχοντος, καὶ τούτων οὐδὲ
καθ' ἓν ὧν εἶπον ὀφείλειν ἀναγκασθέντων, οὐδὲ βου-
ληθέντων ἄν, οὐκ ἔστ' εἰπεῖν ἄλλην πρόφασιν δι' ἣν
οὐκ ἀπέδοσαν, ἀλλ' ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν,
δι' ἣν δοῦναι τὴν προῖκ' οὐκ ἐπίστευσαν.*

14 *Ἐγὼ τοίνυν ὁμολογουμένως οὕτω ταῦτ' ἐλέγχων,
ὡς οὐδ' ὕστερον ἀπέδοσαν, οἶμαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν ἐξ
αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, ὥσθ' ὑμῖν γενέσθαι φανε-
ρόν, ὅτι κἂν εἰ μὴ ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διὰ τα-
χέων ἀποδοῦναι τἀργύριον εἶχον, οὐκ ἄν ποτ' ἀπέδο-
σαν οὐδ' ἂν προεῖντο· τοιαύτας ἀνάγκας εἶχεν αὐτοῖς
15 τὸ πρᾶγμα. δύο μὲν γάρ ἐστιν ἔτη τὰ μεταξὺ τοῦ
συνοικῆσαί τε τὴν γυναῖκα καὶ φῆσαι τούτους πεποι-
ῆσθαι τὴν ἀπόλειψιν· ἐγήματο μὲν γὰρ ἐπὶ Πολυζήλου 868
ἄρχοντος σκιροφοριῶνος μηνός, ἡ δ' ἀπόλειψις ἐγράφη
ποσιδεῶνος μηνὸς ἐπὶ Τιμοκράτους· ἐγὼ δ' εὐθέως
[μετὰ τοὺς γάμους] δοκιμασθεὶς ἐνεκάλουν καὶ λόγον
ἀπῄτουν, καὶ πάντων ἀποστερούμενος τὰς δίκας ἐλάγ-
16 χανον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος. ὁ δὴ χρόνος οὗτος
ὀφειλῆσαι μὲν ἐνδέχεται κατὰ τὰς ὁμολογίας, ἀποδοῦ-
ναι δ' οὐκ ἔχει πίστιν. ὃς γὰρ διὰ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς
ὀφείλειν εἵλετο καὶ τόκον φέρειν, ἵνα μὴ κινδυνεύοι
ἡ προὶξ μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας, πῶς οὗτος ἂν ἀπέ-
δωκεν ἤδη τὴν δίκην φεύγοντος, ὃς εἰ καὶ τότ' ἐπί-
στευσε, τηνικαῦτ' ἂν ἀπολαβεῖν ἐζήτησεν; οὐκ ἔνεστι
17 δήπουθεν ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀλλὰ μὴν ὡς ἐγήματο
μὲν ἡ γυνὴ καθ' ὃν ἐγὼ λέγω χρόνον, ἀντίδικοι δ'
ἡμεῖς ἤδη πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ κατέ-
στημεν, ὕστερον δ' ἢ ἐγὼ τὴν δίκην ἔλαχον τὴν ἀπό-
λειψιν οὗτοι πρὸς τὸν ἄρχοντ' ἀπεγράψαντο, λαβέ μοι
καθ' ἕκαστον ταύτας τὰς μαρτυρίας.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

*Μετὰ τοίνυν τοῦτον τὸν ἄρχοντα Κηφισόδωρος,
Χίων. ἐπὶ τούτων ἐνεκάλουν δοκιμασθείς, ἔλαχον δὲ
τὴν δίκην ἐπὶ Τιμοκράτους. λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

18 *Ἀνάγνωθι δὲ καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

*Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τῶν μεμαρτυρημένων,
ὅτι τὴν προῖκ' οὐ δόντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διασῴζειν
Ἀφόβῳ τὴν οὐσίαν ταῦτα τολμῶσι πράττειν. οἱ γὰρ
ἐν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ ὀφειλῆσαι καὶ ἀποδοῦναι καὶ
τὴν γυναῖκ' ἀπολιπεῖν καὶ οὐ κομίσασθαι καὶ τὸ χω-
ρίον ἀποτιμήσασθαί φασι, πῶς οὐ φανερὸν ὅτι προ-* 869
στάντες τοῦ πράγματος, τὰ γνωσθένθ' ὑφ' ὑμῶν ἀπο-
19 *στερῆσαί με ζητοῦσιν; ὡς δὲ καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος
καὶ Τιμοκράτης καὶ Ἄφοβος ἀπεκρίναντο, οὐχ οἷόν τ'
ἀποδεδόσθαι τὴν προῖκα, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδά-
σκειν ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ τούτων ἕκα-
στον ἠρόμην πολλῶν ἐναντίον μαρτύρων, Ὀνήτορα μὲν
καὶ Τιμοκράτην, εἴ τινες εἶεν μάρτυρες ὧν ἐναντίον
τὴν προῖκ' ἀπέδοσαν, αὐτὸν δ' Ἄφοβον, εἴ τινες πα-*
20 *ρῆσαν ὅτ' ἀπελάμβανεν. καί μοι πάντες ἀπεκρίναντο
καθ' ἕκαστον, ὅτι οὐδεὶς μάρτυς παρείη, κομίζοιτο δὲ
λαμβάνων καθ' ὁποσονοῦν δέοιτ' Ἄφοβος παρ' αὐτῶν.
καίτοι τῷ τοῦθ' ὑμῶν πιστόν, ὡς ταλάντου τῆς προικὸς
οὔσης ἄνευ μαρτύρων Ὀνήτωρ καὶ Τιμοκράτης Ἀφόβῳ
τοσοῦτον ἀργύριον ἐνεχείρισαν; ᾧ μὴ ὅτι τοῦτον τὸν
τρόπον, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ πολλῶν μαρτύρων ἀποδιδοὺς
εἰκῇ τις ἂν ἐπίστευσεν, ἵν' εἴ τις γίγνοιτο διαφορά,*
21 *κομίσασθαι ῥᾳδίως παρ' ὑμῖν δύνηται. μὴ γὰρ ὅτι
πρὸς τοῦτον τοιοῦτον ὄντα, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἄλλον οὐδ'
ἂν εἷς οὐδὲ ἕνα τοιοῦτον συνάλλαγμα ποιούμενος ἀμαρ-
τύρως ἂν ἔπραξεν· ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἕνεκα καὶ γά-
μους ποιοῦμεν καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους παρακαλοῦμεν,*

ὅτι οὐ πάρεργον, ἀλλ' ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων βίους
ἐγχειρίζομεν, ὑπὲρ ὧν τὰς ἀσφαλείας μάλιστα σκοποῦ-
22 μεν. εἰκὸς τοίνυν καὶ τοῦτον, ὥνπερ ἐναντίον ὀφεί-
λειν ὡμολόγησε καὶ τὸν τόκον οἴσειν, τῶν αὐτῶν τού-
των παρόντων διαλύσασθαι πρὸς Ἄφοβον, εἴπερ ὡς 870
ἀληθῶς ἀπεδίδου τὴν προῖκ' αὐτῷ. τοῦτον μὲν γὰρ
τὸν τρόπον πράξας, ὅλου τοῦ πράγματος ἀπηλλάττετο,
μόνος μόνῳ δ' ἀποδιδούς, τοὺς ἐπὶ ταῖς ὁμολογίαις
παραγενομένους ὡς κατ' ὀφείλοντος ἂν αὐτοῦ μάρτυ-
23 ρας ὑπελείπετο. νῦν τοίνυν τοὺς μὲν ὄντας οἰκείους
καὶ βελτίους αὐτῶν, οὐκ ἐδύναντο πεῖσαι τὴν προῖκ'
ἀποδεδωκέναι σφᾶς μαρτυρεῖν, ἑτέρους δ' εἰ παρέχοιντο
μάρτυρας μηδὲν γένει προσήκοντας, οὐκ ἂν ἡγοῦνθ'
ὑμᾶς αὐτοῖς πιστεύειν. ἔτι δ' ἀθρόαν μὲν φάσκοντες
δεδωκέναι τὴν προῖκα, ᾔδεσαν ὅτι τοὺς ἀπενεγκόντας
οἰκέτας ἐξαιτήσομεν, οὓς μὴ γεγενημένης τῆς δόσεως
παραδοῦναι μὴ θέλοντες ἠλέγχοντ' ἄν· εἰ δ' αὐτοὶ
μόνοι μόνῳ τοῦτον τὸν τρόπον δεδωκέναι λέγοιεν, ἐνό-
24 μιζον οὐκ ἐλεγχθήσεσθαι. διὰ τοῦτο τοῦτον εἵλοντ' ἐξ
ἀνάγκης ψεύδεσθαι τὸν τρόπον. τοιαύταις τέχναις καὶ
πανουργίαις, ὡς ἁπλοῖ τινὲς εἶναι δόξοντες, ἡγοῦν-
ται ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν, ἁπλῶς οὐδ' ἂν μικρὸν
ὑπὲρ τῶν διαφερόντων, ἀλλ' ὡς οἷόν τ' ἀκριβέστατα
πράξαντες. λαβὲ τὰς μαρτυρίας αὐτοῖς ὧν ἐναντίον
ἀπεκρίναντο, καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

25 Φέρε δὴ ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τὴν γυναῖχ' ὑμῖν
ἐπιδείξω λόγῳ μὲν ἀπολελοιπυῖαν, ἔργῳ δὲ συνοικοῦ-
σαν Ἀφόβῳ· νομίζω γάρ, ἂν τοῦτ' ἀκριβῶς μάθητε,
μᾶλλον ὑμᾶς τούτοις μὲν ἀπιστήσειν, ἐμοὶ δ' ἀδικου-

μένῳ τὰ δίκαια βοηθήσειν. μάρτυρας δὲ τῶν μὲν ὑμῖν
παρέξομαι, τῶν δ' ἐπιδείξω μεγάλα τεκμήρια καὶ πί-
26 στεις ἱκανάς. ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ μετὰ τὸ 871
γεγράφθαι παρὰ τῷ ἄρχοντι ταύτην τὴν γυναῖκ' ἀπο-
λελοιπυῖαν, καὶ τὸ φάσκειν Ὀνήτορ' ἀντὶ τῆς προι-
κὸς ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ὁρῶν Ἄφοβον ὁμοίως
ἔχοντα καὶ γεωργοῦντα τὴν γῆν καὶ τῇ γυναικὶ συνοι-
κοῦντα, σαφῶς ᾔδειν ὅτι λόγος ταῦτα καὶ παραγωγὴ
27 τοῦ πράγματός ἐστι. βουλόμενος δ' ἐμφανῆ ποιῆσαι
ταῦτα πᾶσιν ὑμῖν, ἐλέγχειν αὐτὸν ἠξίουν ἐναντίον
μαρτύρων, εἰ μὴ φάσκοι ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ παρε-
δίδουν οἰκέτην εἰς βάσανον, ὃς συνῄδει πάντ' ἀκρι-
βῶς· ὃν ἔλαβον κατὰ τὴν ὑπερημερίαν ἐκ τῶν Ἀφό-
βου. οὗτος δ' ἐμοῦ ταῦτ' ἀξιώσαντος, περὶ μὲν τοῦ
συνοικεῖν Ἀφόβῳ τὴν ἀδελφὴν ἔφυγε τὴν βάσανον·
ὡς δ' οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, οὐκ ἐδύνατ' ἀρνη-
28 θῆναι διὰ τὴν περιφάνειαν, ἀλλὰ προσωμολόγησεν. οὐ
μόνον δ' ἐκ τούτων ἦν γνῶναι, ὅτι καὶ συνῴκει τῇ
γυναικὶ καὶ τὸ χωρίον ἐκέκτητ' ἔτι, πρὶν γενέσθαι τὴν
δίκην, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ὀφλὼν διεπράξατο περὶ αὐτῶν.
ὡς γὰρ οὐκ ἀποτετιμηκώς, ἀλλ' ἐμῶν ἐσομένων κατὰ
τὴν δίκην, ἃ μὲν οἷόν τ' ἦν ἐξενεγκεῖν, ᾤχετο λαβών,
τοὺς καρποὺς καὶ τὰ σκεύη τὰ γεωργικὰ πάντα πλὴν
τῶν πιθακνῶν· ὃ δ' οὐχ οἷόν τ' ἦν ἀνελεῖν, ἐξ ἀνάγ-
κης ὑπέλιπεν, ὥστ' ἐγγενέσθαι τούτῳ νῦν αὐτῆς τῆς
29 γῆς ἀμφισβητεῖν. καίτοι δεινὸν τὸν μὲν λέγειν ὡς
ἀπετιμήσατο τὸ χωρίον, τὸν δ' ἀποτετιμηκότα φαίνε-
σθαι γεωργοῦντα, καὶ φάσκειν μὲν ἀπολελοιπέναι τὴν
ἀδελφήν, ὑπὲρ αὐτῶν δὲ τούτων φανερὸν εἶναι φεύ-
γοντα τοὺς ἐλέγχους, καὶ τὸν μὲν οὐ συνοικοῦνθ', ὡς
οὗτός φησι, καὶ τοὺς καρποὺς καὶ τὰ ἐκ τῆς γεωργίας 872

ἅπαντ' ἐξενεγκεῖν, τὸν δ' ὑπὲρ τῆς ἀπολελοιπυίας πράττοντα, ὑπὲρ ἧς ἀποτετιμῆσθαί φησι τὸ χωρίον, φαίνεσθαι μηδ' ὑπὲρ ἑνὸς τούτων ἀγανακτοῦντα, ἀλλ'
30 ἡσυχίαν ἔχοντα. ταῦτ' οὐ πολλὴ περιφάνει' ἐστί; ταῦτ' οὐχ ὁμολογουμένη προστασία; φήσειέ γ' ἄν τις, εἰ διαλογίζοιτ' ὀρθῶς ἕκαστ' αὐτῶν. ὡς τοίνυν ὡμολόγει μὲν ἐκεῖνον γεωργεῖν, πρὶν γενέσθαι τὴν δίκην ἐμοὶ πρὸς αὐτόν, ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ συνοικεῖν τὴν ἀδελφὴν οὐκ ἠθέλησε ποιήσασθαι τὴν βάσανον, ἡ γεωργία δ' ἐξεσκευάσθη μετὰ τὴν δίκην πλὴν τῶν ἐγγείων, λαβὲ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀνάγνωθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

31 Ἐμοὶ τοίνυν τοσούτων ὑπαρχόντων τεκμηρίων, οὐχ ἥκιστ' αὐτὸς ἔδειξεν Ὀνήτωρ, ὅτι οὐκ ἀληθινὴν ἐποιήσατο τὴν ἀπόλειψιν. ᾧ γὰρ προσῆκε χαλεπῶς φέρειν, εἰ τὴν προῖκα δούς, ὥς φησιν, ἀντ' ἀργυρίου χωρίον ἀμφισβητούμενον ἀπελάμβανεν, οὗτος οὐχ ὡς διάφορος οὐδ' ὡς ἀδικούμενος, ἀλλ' ὡς οἰκειότατος πάντων τὴν πρὸς ἐμὲ δίκην αὐτῷ συνηγωνίζετο. κἀμὲ μὲν συναποστερῆσαι μετ' ἐκείνου τῶν πατρῴων ἐπεχείρησε, καθ' ὅσον αὐτὸς οἷός τ' ἦν, ὑφ' οὗ κακὸν οὐδ' ὁτιοῦν ἦν πεπονθώς· Ἀφόβῳ δ', ὃν ἀλλότριον εἶναι προσῆκε νομίζειν, εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν ὧν νῦν λέγουσι, καὶ τἀμὰ πρὸς τοῖς ἐκείνου περιποιεῖν
32 ἐζήτησεν. καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ κατεγνωσμένης ἤδη τῆς δίκης, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἐδεῖθ' ἱκετεύων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀντιβολῶν καὶ δάκρυσι κλάων ταλάντου τιμῆσαι, καὶ τούτων 873 αὐτὸς ἐγίγνετ' ἐγγυητής. καὶ ταῦθ' ὁμολογούμενα μέν ἐστι πολλαχόθεν· οἵ τε γὰρ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τότε

δικάζοντες καὶ τῶν ἔξωθεν παρόντων πολλοὶ συνίσασιν· ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. καί μοι λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

33 *Ἔτι τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τεκμηρίῳ μεγάλῳ γνῶναι ῥᾴδιον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ συνῴκει καὶ οὐδέπω καὶ τήμερον ἀπολέλοιπεν. αὕτη γὰρ ἡ γυνή, πρὶν μὲν ὡς Ἄφοβον ἐλθεῖν, μίαν ἡμέραν οὐκ ἐχήρευσεν, ἀλλὰ παρὰ ζῶντος Τιμοκράτους ἐκείνῳ συνῴκησε, νῦν δ' ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἄλλῳ συνοικοῦσ' οὐδενὶ φαίνεται. καίτοι τῷ πιστόν, ὡς τότε μέν, ἵνα μὴ χηρεύσειε, παρ' ἀνδρὸς ὡς ἄνδρ' ἐβάδιζε, νῦν δ', εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπελελοίπει, τοσοῦτον ἂν χρόνον χηρεύουσ' ἠνείχετ' ἐξὸν ἄλλῳ συνοικεῖν, τοῦ τ' ἀδελφοῦ κεκτημένου τοσαύτην οὐσίαν, αὐτή τε ταύτην ἔχουσα τὴν*
34 *ἡλικίαν; οὐκ ἔχει ταῦτ' ἀλήθειαν ὦ ἄνδρες δικασταὶ πιθανήν, ἀλλὰ λόγοι ταῦτ' εἰσί, συνοικεῖ δ' ἡ γυνὴ φανερῶς καὶ οὐδ' ἐπικρύπτεται τὸ πρᾶγμα. παρέξομαι δ' ὑμῖν Πασιφῶντος μαρτυρίαν, ὃς ἀρρωστοῦσαν αὐτὴν θεραπεύων ἑώρα παρακαθήμενον Ἄφοβον ἐπὶ τούτου τοῦ ἄρχοντος, ἤδη τούτῳ ταυτησὶ τῆς δίκης εἰληγμένης. καί μοι λαβὲ τὴν Πασιφῶντος μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

35 *Ἐγὼ τοίνυν εἰδὼς ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ μετὰ τὴν δίκην τοῦτον εὐθὺς ἀποδεδεγμένον τὰ ἐκ τῆς οἰκίας τῆς Ἀφόβου χρήματα, καὶ κύριον τῶν τ' ἐκείνου καὶ τῶν ἐμῶν ἁπάντων γεγενημένον, καὶ συνοι-* 874
κοῦσαν [αὐτῷ] τὴν γυναῖκα σαφῶς ἐπιστάμενος, τρεῖς θεραπαίνας ἐξῄτησ' αὐτόν, αἳ συνοικοῦσάν τε τὴν

γυναῖκ' ᾔδεσαν καὶ τὰ χρήμαθ' ὅτι παρὰ τούτοις ἦν,
ἵνα μὴ λόγοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βάσανοι περὶ αὐτῶν γί-
36 γνοιντο. οὗτος δ' ἐμοῦ προκαλεσαμένου ταῦτα, καὶ
πάντων τῶν παρόντων δίκαια λέγειν μ' ἀποφηναμέ-
νων, οὐκ ἠθέλησεν εἰς τοῦτο τἀκριβὲς καταφυγεῖν,
ἀλλ' ὥσπερ ἑτέρων τινῶν ὄντων περὶ τῶν τοιούτων
σαφεστέρων ἐλέγχων ἢ βασάνων καὶ μαρτυριῶν, οὔτε
μάρτυρας παρεχόμενος τὴν προῖχ' ὡς ἀποδέδωκεν, οὔτ'
εἰς βάσανον ἐκδιδοὺς τὰς συνειδυίας περὶ τοῦ μὴ συν-
οικεῖν τὴν ἀδελφήν, ὅτι ταῦτ' ἠξίουν, ὑβριστικῶς
πάνυ καὶ προπηλακιστικῶς οὐκ εἴα μ' αὐτῷ διαλέγε-
σθαι. τούτου γένοιτ' ἂν τις σχετλιώτερος ἄνθρωπος,
ἢ μᾶλλον ἑκὼν τὰ δίκαι' ἀγνοεῖν προσποιούμενος; λαβὲ
δ' αὐτὴν τὴν πρόκλησιν καὶ ἀνάγνωθι.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

37 Ὑμεῖς μὲν τοίνυν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ βάσανον ἀκρι-
βεστάτην πασῶν πίστεων νομίζετε, καὶ ὁπόταν δοῦλοι
καὶ ἐλεύθεροι παραγένωνται, δέῃ δ' εὑρεθῆναι τὸ ζη-
τούμενον, οὐ χρῆσθε ταῖς τῶν ἐλευθέρων μαρτυρίαις,
ἀλλὰ τοὺς δούλους βασανίζοντες, οὕτω ζητεῖτε τὴν
ἀλήθειαν εὑρεῖν τῶν πεπραγμένων. εἰκότως ὦ ἄνδρες
δικασταί· τῶν μὲν γὰρ μαρτυρησάντων ἤδη τινὲς οὐ
τἀληθῆ μαρτυρῆσαι ἔδοξαν· τῶν δὲ βασανισθέντων
οὐδένες πώποτ' ἐξηλέγχθησαν, ὡς οὐκ ἀληθῆ τὰ ἐκ
38 τῶν βασάνων εἶπον. οὗτος δὲ τηλικαῦτα δίκαια φυγών, 875
καὶ σαφεῖς οὕτω καὶ μεγάλους ἐλέγχους παραλιπών,
Ἄφοβον παρεχόμενος μάρτυρα καὶ Τιμοκράτην, τὸν μὲν
ὡς ἀποδέδωκε τὴν προῖκα, τὸν δ' ὡς ἀπείληφεν, ἀξιώσει
πιστεύεσθαι παρ' ὑμῖν, ἀμάρτυρον τὴν πρὸς τούτους
πρᾶξιν γεγενῆσθαι προσποιούμενος· τοσαύτην ὑμῶν

*περὶ τῶν αὐτῶν; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν δοκεῖ τούτου
μεῖζον εὑρεθῆναι.*

6 *Σκέψασθε τοίνυν τὴν ἀναίδειαν, ὅς γ' ἐν ὑμῖν
ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἀποστερεῖ μ' ὅσῳ πλείονος
ἄξιόν ἐστι ταλάντου, καὶ ταῦτ' αὐτὸς τιμήσας οὐκ ἄξιον
εἶναι πλείονος. τί γὰρ βουλόμενος δισχιλίων προσω-
ρίσω τὴν οἰκίαν, ὅτε τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐνεκάλεις,
εἴ γε τὸ χωρίον ἄξιον ἦν πλείονος, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τούτῳ
7 καὶ τὰς δισχιλίας ἐτίθεις; ἢ ὅταν μέν σοι δοκῇ πάντα
τὰ Ἀφόβου διασῴζειν, τό τε χωρίον ἔσται ταλάντου
μόνον ἄξιον, καὶ τὴν οἰκίαν ἐν δισχιλίαις προσέξεις,
ἥ τε προὶξ ὀγδοήκοντα μναῖ γενήσονται, καὶ ἀξιώσεις
ἔχειν ἀμφότερα· ὅταν δέ σοι μὴ συμφέρῃ, τἀναντία
πάλιν ἡ μὲν οἰκία ταλάντου, διότι νῦν ἐγὼ ταύτην
ἔχω, τοῦ δὲ χωρίου τὸ περιὸν οὐκ ἐλάττονος ἢ δυοῖν* 878
*ἄξιον, ἵν' ἐγὼ δοκῶ βλάπτειν τοῦτον, οὐκ ἀποστερεῖ-
8 σθαι. ὁρᾷς ὡς ὑποκρίνῃ μὲν δεδωκέναι τὴν προῖκα,
φαίνῃ δὲ κατ' οὐδ' ὁντινοῦν τρόπον δεδωκώς; τὰ γὰρ
ἀληθῆ καὶ μὴ κακουργούμενα τῶν πραγμάτων ἁπλῶς,
οἷ' ἂν ἐξ ἀρχῆς πραχθῇ, τοιαῦτ' ἐστί· σὺ δὲ τοὐναν-
τίον ἐξελέγχῃ πράξας εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ὑπηρεσίαν.*
9 *Ἄξιον τοίνυν καὶ τὸν ὅρκον, ὁποῖόν τιν' ἂν ὤμο-
σεν, εἴ τις ἔδωκεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν. ὃς γὰρ ὀγδοή-
κοντα μνᾶς ἔφη τὴν προῖκ' εἶναι, εἰ τότ' αὐτῷ τις
ἔδωκεν, ὀμόσαντι ταῦτ' ἀληθῆ λέγειν, κομίσασθαι, τί
ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον ὅτι ὤμοσε· τί γὰρ καὶ λέγων οὐ
φήσει τότ' ἂν ὀμόσαι, νῦν γε τοῦτ' ἀξιῶν; οὐκοῦν ὅτι
γ' ἐπιώρκησεν ἄν, ἑαυτὸν ἐξελέγχει· νῦν γὰρ οὐκ
ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἀλλὰ τάλαντον δεδωκέναι φησίν. τί
μᾶλλον ἂν οὖν εἰκότως τις αὐτὸν ἐκεῖνα ἐπιορκεῖν ἢ
τάδ' ἡγοῖτο; ἢ τίνα τις δικαίως ἂν ἔχοι περὶ τούτου*

*διάνοιαν, τοῦ ῥᾳδίως οὕτως αὐτὸν ἐξελέγχοντος ὄντ'
ἐπίορκον;*

10 *Ἀλλὰ νὴ Δί' ἴσως οὐχὶ πάντ' αὐτῷ τοιαῦτα πέ-
πρακται, οὐδὲ πανταχόθεν δῆλός ἐστι τεχνάζων. ἀλλὰ
καὶ τιμώμενος φανερὸς γέγονεν ὑπὲρ Ἀφόβου ταλάν-
του, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἡμῖν ἀποδώσειν ἐγγυώμενος. καί-
τοι σκέψασθ' ὅτι τοῦτ' ἔστι τεκμήριον οὐ μόνον τοῦ
τὴν γυναῖκα συνοικεῖν Ἀφόβῳ καὶ τοῦτον οἰκείως*
11 *ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα. τίς
γὰρ ἀνθρώπων ἠλίθιός ἐστιν οὕτως, ὥστ' ἀργύριον μὲν
δοὺς τοσοῦτον, ἔπειθ' ἓν λαβὼν χωρίον ἀμφισβητού-
μενον εἰς ἀποτίμησιν, σὺν οἷς πρότερον ἐζημίωτο, τὸν* 879
*ἀδικήσανθ' ὡς δίκαιόν τι ποιήσοντα καὶ τοῦ τῆς δίκης
ὀφλήματος προσεγγυήσασθαι; ἐγὼ μὲν οὐδέν' οἶμαι.
καὶ γὰρ οὐδὲ λόγον τὸ πρᾶγμ' ἔχον ἐστί, τὸν αὐτὸν
αὑτῷ μὴ δυνάμενον κομίσασθαι τάλαντον, τοῦτον ἄλλῳ
τινὶ φάσκειν ἀποτείσειν καὶ ταῦτ' ἐγγυᾶσθαι. ἀλλὰ καὶ
ἀπ' αὐτῶν τούτων ἐστὶ δῆλον, ὅτι τὴν μὲν προῖκ' οὐ
δέδωκεν, ἀντὶ δὲ πολλῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν οἰκεῖος
ὢν Ἀφόβῳ ταῦτ' ἀπετιμᾶτο, κληρονόμον τὴν ἀδελφὴν*
12 *τῶν ἐμῶν μετ' ἐκείνου καταστῆσαι βουλόμενος. εἶτα
νῦν παρακρούσασθαι ζητεῖ καὶ φενακίζει, λέγων ὡς
πρότερον τοὺς ὅρους ἔστησεν, ἢ ἐκεῖνον τὴν δίκην
ὀφλεῖν. οὐ πρότερόν γ' ἢ παρὰ σοί, νῦν εἰ ἀληθῆ
λέγεις. δῆλον γὰρ ὅτι καταγνοὺς ἀδικίαν αὑτοῦ ταῦτ'
ἐποίεις. εἶτα καὶ γελοῖον τοῦτο λέγειν, ὥσπερ οὐκ εἰ-
δότων ὑμῶν, ὅτι πάντες οἱ τὰ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες σκο-
ποῦσι τί λέξουσιν, καὶ οὐδεὶς πώποτ' ὦφλε σιωπῶν
οὐδ' ἀδικεῖν ὁμολογῶν· ἀλλ' ἐπειδὰν οἶμαι μηδὲν ἀλη-
θὲς λέγων ἐξελεγχθῇ, τότε γιγνώσκεται ὁποῖός ἐστιν.*
13 *ὅπερ καὶ οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ πάσχειν. ἐπεί, φέρε, πῶς*

ἐστι δίκαιον, ἐὰν μὲν ὀγδοήκοντα μνῶν θῇς ὅρους, ὀγδοήκοντα μνᾶς εἶναι τὴν προῖκα, ἐὰν δὲ πλείονος πλέον, ἐὰν δ' ἐλάττονος ἔλαττον; ἢ πῶς ἐστι δίκαιον, τῆς ἀδελφῆς τῆς σῆς μηδέπω καὶ τήμερον ἄλλῳ συνοικούσης μηδ' ἀπηλλαγμένης Ἀφόβου, μηδὲ τὴν προῖκα δεδωκότος σοῦ, μηδ' ὑπὲρ τούτων εἰς βάσανον μηδ' εἰς ἄλλο δίκαιον μηδὲν καταφεύγειν ἐθέλοντος, ὅτι σὺ στῆσαι φῂς ὅρους, σὸν εἶναι τὸ χωρίον; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς οἶμαι· τὴν γὰρ ἀλήθειαν σκεπτέον, οὐχ ἅ τις 880
αὐτῷ παρεσκεύασεν ἐξεπίτηδες εἰς τὸ λέγειν τι δοκεῖν,
14 *ὥσπερ ὑμεῖς. ἔπειτα τὸ δεινότατον· εἰ καὶ δεδωκότες ἦθ' ὡς μάλιστα τὴν προῖκα, ἣν οὐ δεδώκατε, τίς ὁ τούτων αἴτιος; οὐχ ὑμεῖς, ἐπεὶ ταῦτ' ἐπὶ τἄμ' ἔδοτε; οὐχ ὅλοις ἔτεσιν πρότερον δέκα τἀμὰ λαβὼν εἶχεν ἐκεῖνος ὧν ὦφλεν τὴν δίκην, ἢ κηδεστήν σοι γενέσθαι; ἢ σὲ μὲν δεῖ κομίσασθαι πάντα, τὸν δὲ καὶ καταδικασάμενον καὶ δι' ὀρφανίαν ἠδικημένον καὶ προικὸς ἀληθινῆς ἀπεστερημένον, ὃν μόνον ἀνθρώπων οὐδὲ τῆς ἐπωβελίας ἄξιον ἦν κινδυνεύειν, ἠναγκάσθαι τοιαῦτα παθεῖν, κεκομισμένον μηδ' ὁτιοῦν, καὶ ταῦτ' ἐθέλοντα ποιεῖν ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τι τῶν δεόντων ἐβούλεσθε πράττειν;*

XXXII.

ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δανεισάμενος παρὰ Δήμωνος, ἑνὸς τῶν Δημοσθένους συγγενῶν, ἔμπορός τις, Πρῶτος ὄνομα, ἐπρίατο τοῦ ἀργυρίου σῖτον ἐν Συρακούσαις, καὶ τοῦτον ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας ἐπὶ νεώς, ἧς Ἡγέστρατος ἐναυκλήρει. Ἡγέστρατος δὲ καὶ

Ζηνόθεμις, πρὸς ὃν ἐστιν ἡ παραγραφή, Μασσαλιῶται μὲν ἦσαν τὸ γένος, κακούργημα δὲ τοιοῦτον ἐν Συρακούσαις ἐκακούργησαν, ὡς ὁ ῥήτωρ φησίν. ἐδανείσαντο χρήματα, 881
ταῦτα δ' εἰς μὲν τὴν ναῦν οὐκ ἐνέθεντο, λάθρᾳ δ' εἰς τὴν Μασσαλίαν ἀπέστειλαν, ἀποστερῆσαι τοὺς δανείσαντας βεβου-
2 λευμένοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐγέγραπτ' ἐν τῷ συμβολαίῳ, εἰ πάθοι τι ἡ ναῦς, μὴ ἀπαιτεῖσθαι αὐτοὺς τὰ χρήματα, ἐσκέψαντο καταδῦσαι τὴν ναῦν. νύκτωρ οὖν ἐν τῷ πλῷ κατελθὼν ὁ Ἡγέστρατος διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδαφος. φωραθεὶς δὲ καὶ φεύγων τοὺς ἐπιβάτας εἰς τὴν θάλασσαν εἰσπίπτει καὶ παραχρῆμ' ἀπόλλυται. ὁ τοίνυν Ζηνόθεμις, ὁ κοινωνός, ὥς φησιν ὁ ῥήτωρ, τοῦ Ἡγεστράτου, μόλις σωθείσης εἰς Ἀθήνας τῆς νεώς, ἠμφισβήτει τοῦ σίτου, λέγων εἶναι τὸν σῖτον Ἡγεστράτου, ἐκεῖνον δὲ παρ' ἑαυτοῦ δεδανεῖσθαι χρήματα.
3 ἐνστάντων δὲ αὐτῷ τοῦ τε Πρώτου καὶ τοῦ Δήμωνος, ἀμφοτέροις ἔλαχε δίκην ἐμπορικήν. καὶ τὸν Πρῶτον ἐξ ἐρήμης ἑλὼν ἐκόνθ', ὥς φησι Δημοσθένης, καὶ συγκακουργοῦντα, εἰσάγει καὶ τὸν Δήμωνα δεύτερον εἰς τὸ δικαστήριον. ὁ δὲ παραγράφεται μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, νόμον παρεχόμενος τὸν διδόντα τοῖς ἐμπόροις τὰς δίκας εἶναι περὶ τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων· Ζηνοθέμιδι
4 δέ φησι μηδὲν συμβόλαιον εἶναι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ μὲν ἀγὼν ἐστι παραγραφικός, ὁ δὲ λόγος, ὡς τῆς εὐθυδικίας τοῦ πράγματος εἰσηγμένης, οὕτως εἴρηται, περὶ τοῦ μὴ Ζηνοθέμιδος εἶναι τὸν σῖτον, ἀλλὰ τοῦ Πρώτου, ᾧ ὁ Δήμων ἐδάνεισε τὸ ἀργύριον. οὐ γὰρ βούλεται δοκεῖν ῥήματι τοῦ νόμου μόνον ἰσχυρίζεσθαι κατὰ τὸ πρᾶγμ' ἀδικῶν, ἀλλὰ 882
δείκνυσιν ὡς θαρρεῖ μὲν καὶ τῇ εὐθείᾳ, ἐκ περιουσίας δ' αὐτῷ καὶ παραγραφὴν ὁ νόμος δίδωσι.

Ἄνδρες δικασταί, βούλομαι παραγεγραμμένος μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, περὶ τῶν νόμων πρῶτον εἰπεῖν, καθ' οὓς παρεγραψάμην. οἱ νόμοι κελεύουσιν

ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰς δίκας εἶναι τοῖς ναυκλήροις καὶ τοῖς ἐμπόροις τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων, καὶ περὶ ὧν ἂν ὦσι συγγραφαί· ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα δικάζηται, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν
2 δίκην. τουτῳὶ τοίνυν Ζηνοθέμιδι πρὸς μὲν ἔμ' ὅτι οὐδὲν ἦν συμβόλαιον οὐδὲ συγγραφή, καὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἐγκλήματι· δανεῖσαι δέ φησιν Ἡγεστράτῳ ναυκλήρῳ, τούτου δ' ἀπολομένου ἐν τῷ πελάγει, ἡμᾶς τὸ ναῦλον σφετερίσασθαι· τουτὶ τὸ ἔγκλημ' ἐστίν. ἐκ δὴ τοῦ αὐτοῦ λόγου τήν τε δίκην οὐκ εἰσαγώγιμον οὖσαν μαθήσεσθε, καὶ τὴν ὅλην ἐπιβουλὴν καὶ πονηρίαν του-
3 τουὶ τοῦ ἀνθρώπου ὄψεσθε. δέομαι δ' ὑμῶν πάντων ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ ἄλλῳ τινὶ πώποτε πράγματι τὸν νοῦν προσέσχετε, καὶ τούτῳ προσσχεῖν· ἀκούσεσθε γὰρ ἀνθρώπου τόλμαν καὶ πονηρίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἄνπερ ἐγὼ τὰ πεπραγμέν' αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς πολλάκις 883
εἰπεῖν δυνηθῶ. οἶμαι δέ.

4 Ζηνόθεμις γὰρ οὑτοσί, ὢν ὑπηρέτης Ἡγεστράτου τοῦ ναυκλήρου, ὃν καὐτὸς ἔγραψεν ἐν τῷ ἐγκλήματι, ὡς ἐν τῷ πελάγει ἀπώλετο (πῶς δ', οὐ προσέγραψεν, ἀλλ' ἐγὼ φράσω), ἀδίκημα τοιουτονὶ μετ' ἐκείνου συνεσκευάσατο. χρήματ' ἐν ταῖς Συρακούσαις ἐδανείζεθ' οὗτος κἀκεῖνος. ὡμολόγει δ' ἐκεῖνος μὲν πρὸς τοὺς τούτῳ δανείζοντας, εἴ τις ἔροιτο, ἐνεῖναι σῖτον ἐν τῇ νηὶ τούτῳ πολύν, οὗτος δὲ πρὸς τοὺς ἐκείνῳ, τὸν γόμον οἰκεῖον ἔχειν αὐτὸν τῆς νεώς· ὢν δ' ὁ μὲν ναύκληρος, ὁ δ' ἐπιβάτης, ἐπιστεύοντ' εἰκότως ἃ περὶ ἀλ-
5 λήλων ἔλεγον. λαμβάνοντες δὲ τὰ χρήματα, οἴκαδ' ἀπέστελλον εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ναῦν εἰσέφερον. οὐσῶν δὲ τῶν συγγραφῶν, ὥσπερ εἰώθασιν ἅπασαι, σωθείσης τῆς νεὼς ἀποδοῦναι τὰ χρήματα,

ἵν᾽ ἀποστερήσαιεν τοὺς δανείσαντας, τὴν ναῦν κατα-
δῦσαι ἐβουλεύσαντο. ὁ μὲν οὖν Ἡγέστρατος, ὡς ἀπὸ
τῆς γῆς ἀπῆραν δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν πλοῦν, κατα-
βὰς τῆς νυκτὸς εἰς κοίλην ναῦν, διέκοπτε τοῦ πλοίου
τοὔδαφος. οὑτοσὶ δ᾽, ὡς οὐδὲν εἰδώς, ἄνω μετὰ τῶν
ἄλλων ἐπιβατῶν διέτριβεν. ψόφου δὲ γενομένου, αἰ-
σθάνονται οἱ ἐν τῷ πλοίῳ, ὅτι κακόν τι ἐν κοίλῃ νηὶ
6 γίγνεται, καὶ βοηθοῦσι κάτω. ὡς δ᾽ ἡλίσκεθ᾽ ὁ Ἡγέ-
στρατος καὶ δίκην δώσειν ὑπελάμβανε, φεύγει καὶ ἐκ-
διωκόμενος ῥίπτει αὑτὸν εἰς τὴν θάλατταν, διαμαρτὼν
δὲ τοῦ λέμβου διὰ τὸ νύκτ᾽ εἶναι, ἀπεπνίγη. ἐκεῖνος
μὲν οὖν οὕτως, ὥσπερ ἄξιος ἦν, κακὸς κακῶς ἀπώ- 884
λετο, ἃ τοὺς ἄλλους ἐπεβούλευσε ποιῆσαι, ταῦτα παθὼν
7 αὐτός. οὑτοσὶ δ᾽ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ καὶ συνεργός, τὸ
μὲν πρῶτον εὐθὺς ἐν τῷ πλοίῳ παρὰ τἀδικήματα, ὡς
οὐδὲν εἰδώς, ἀλλ᾽ ἐκπεπληγμένος καὶ αὐτός, ἔπειθε τὸν
πρῳρέα καὶ τοὺς ναύτας εἰς τὸν λέμβον ἐκβαίνειν καὶ
ἐκλείπειν τὴν ναῦν τὴν ταχίστην, ὡς ἀνελπίστου τῆς
σωτηρίας οὔσης καὶ καταδυσομένης τῆς νεὼς αὐτίκα
μάλα, ἵν᾽, ὅπερ διενοήθησαν, τοῦτ᾽ ἐπιτελεσθείη καὶ
8 ἡ ναῦς ἀπόλοιτο καὶ τὰ συμβόλαι᾽ ἀποστερήσαιεν. ἀπο-
τυχὼν δὲ τούτου, καὶ τοῦ παρ᾽ ἡμῶν ἐμπλέοντος ἐναν-
τιωθέντος, καὶ τοῖς ναύταις μισθούς, εἰ διασώσαιεν
τὴν ναῦν, μεγάλους ἐπαγγειλαμένου, σωθείσης εἰς Κε-
φαλληνίαν τῆς νεὼς διὰ τοὺς θεοὺς μάλιστά γε, εἶτα
καὶ διὰ τὴν τῶν ναυτῶν ἀρετήν, πάλιν μετὰ τῶν
Μασσαλιωτῶν τῶν τοῦ Ἡγεστράτου πολιτῶν μὴ κατα-
πλεῖν Ἀθήναζε τὸ πλοῖον ἔπραττε, λέγων ὡς αὐτός τε
καὶ τὰ χρήματ᾽ ἐκεῖθέν ἐστι, καὶ ὁ ναύκληρος εἴη καὶ
9 οἱ δεδανεικότες Μασσαλιῶται. ἀποτυχὼν δὲ καὶ τούτου,
καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ γνόντων

*Ἀθήναζε τὴν ναῦν καταπλεῖν, ὅθενπερ ἀνήχθη, ὃν
οὐδ' ἂν εἷς ἐλθεῖν ᾤετο δεῦρο τολμῆσαι τοιαῦτά γ'
ἐσκευωρημένον καὶ πεποιηκότα, οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἀναιδείᾳ καὶ τόλμῃ, ὥστ'
οὐκ ἐλήλυθεν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ σίτου τοῦ ἡμετέρου
ἀμφισβητήσας ἡμῖν δίκην προσείληχεν.*
10 *Τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, καὶ τῷ ποτ' ἐπηρμένος
οὗτος καὶ ἐλήλυθε καὶ τὴν δίκην εἴληχεν; ἐγὼ ὑμῖν
ἐρῶ ἄνδρες δικασταί, ἀχθόμενος μὲν νὴ τὸν Δία καὶ
θεούς, ἀναγκαζόμενος δέ. ἔστιν ἐργαστήριον μοχθηρῶν* 885
ἀνθρώπων συνεστηκότων ἐν τῷ Πειραιεῖ· οὓς οὐδ'
11 *ὑμεῖς ἀγνοήσαιτ' ἂν ἰδόντες. ἐκ τούτων ἕν', ἡνίχ'
οὗτος ἔπραττεν ὅπως ἡ ναῦς μὴ καταλεύσεται δεῦρο,
πρεσβευτὴν ἐκ βουλῆς τινα λαμβάνομεν γνώριμον οὑ-
τωσί, ὅ τι δ' ἦν οὐκ εἰδότες, ἀτύχημ' οὐδὲν ἔλαττον,
εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, ἀτυχήσαντες, ἢ τὸ ἐξ ἀρχῆς πονηροῖς
ἀνθρώποις συμμεῖξαι. οὗτος ὁ πεμφθεὶς ὑφ' ἡμῶν,
Ἀριστοφῶν ὄνομ' αὐτῷ, ὃς καὶ τὰ τοῦ Μικκαλίωνος
πράγματ' ἐσκευώρηται (ταῦτα γὰρ νῦν ἀκούομεν), ἠργο-
λάβηκεν αὐτὸς καὶ κατεπήγγελται τουτῳί, καὶ ὅλως
ἐστὶν ὁ πάντα πράττων οὗτος· ὁδὶ δ' ἄσμενος δέδεκται*
12 *ταῦτα. ὡς γὰρ διήμαρτε τοῦ διαφθαρῆναι τὸ πλοῖον,
οὐκ ἔχων ἀποδοῦναι τὰ χρήματα τοῖς δανείσασι (πῶς
γάρ, ἅ γ' ἐξ ἀρχῆς μὴ ἐνέθετο;) ἀντιποιεῖται τῶν ἡμε-
τέρων, καὶ φησὶ τῷ Ἡγεστράτῳ ἐπὶ τούτῳ τῷ σίτῳ δε-
δανεικέναι, ὃν ὁ παρ' ἡμῶν ἐπιπλέων ἐπρίατο. οἱ δὲ
δανεισταὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἠπατημένοι, ὁρῶντες ἑαυτοῖς
ἀντὶ τῶν χρημάτων ἄνθρωπον πονηρὸν χρήστην,
ἄλλο δ' οὐδέν, ἐλπίδ' ἔχοντες ὑπὸ τούτου παρακρου-
σθέντων ὑμῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀπολήψεσθαι τὰ
ἑαυτῶν, ὃν ἴσασι ψευδόμενον ταῦτα καθ' ἡμῶν,*

*τούτῳ συνδικεῖν ἀναγκάζονται τοῦ συμφέροντος εἵνεκα
τοῦ ἑαυτῶν.*

13 *Τὸ μὲν οὖν πρᾶγμ', ὑπὲρ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε,
ὡς εἰπεῖν ἐν κεφαλαίῳ, τοιοῦτόν ἐστι. βούλομαι δὲ
τοὺς μάρτυρας ὧν λέγω πρῶτον ὑμῖν παρασχόμενος,
μετὰ ταῦτ' ἤδη καὶ τἄλλα διδάσκειν. καί μοι λέγε τὰς
μαρτυρίας.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. **886**

14 *Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφίκετο δεῦρο τὸ πλοῖον, γνόντων
τῶν Κεφαλλήνων ἀντιπράττοντος τούτου, ὅθεν ἐξέ-
πλευσε τὸ πλοῖον, ἐνταῦθα καὶ καταπλεῖν αὐτό, τὴν
μὲν ναῦν οἱ ἐπὶ τῇ νηὶ δεδανεικότες ἐνθένδ' εὐθέως
εἶχον, τὸν δὲ σῖτον ὁ ἠγορακὼς εἶχεν· ἦν δ' οὗτος ὁ
ἡμῖν τὰ χρήματ' ὀφείλων. μετὰ ταῦθ' ἧκεν οὗτος ἔχων
τὸν παρ' ἡμῶν πεμφθέντα πρεσβευτήν, τὸν Ἀριστο-
φῶντα, καὶ ἠμφεσβήτει τοῦ σίτου, φάσκων Ἡγεστράτῳ*
15 *δεδανεικέναι. „τί λέγεις, ἄνθρωπε;“ εὐθέως ὁ Πρῶτος
(τοῦτο γὰρ ἦν τοὔνομα τῷ τὸν σῖτον εἰσαγαγόντι, τῷ
τὰ χρήμαθ' ἡμῖν ὀφείλοντι) „σὺ χρήματα δέδωκας
Ἡγεστράτῳ, μεθ' οὗ τοὺς ἄλλους ἐξηπάτηκας, ὅπως
δανείσηται; καὶ σοὶ πολλάκις λέγοντος, ὅτι τοῖς προϊε-
μένοις ἀπολεῖται τὰ χρήματα, σὺ [οὖν] ταῦτ' ἀκούων
αὐτὸς ἂν προήκω;“ ἔφη, καὶ ἀναιδὴς ἦν. „οὐκοῦν εἰ
τὰ μάλιστ' ἀληθῆ λέγεις,“ τῶν παρόντων τις ὑπέ-
λαβεν, „ὁ σὸς κοινωνὸς καὶ πολίτης, ὁ Ἡγέστρατος,
ὡς ἔοικεν ἐξηπάτηκέ σε, καὶ ὑπὲρ τούτων αὐτὸς αὑτῷ*
16 *θανάτου τιμήσας ἀπόλωλεν.“ „καὶ ὅτι γ',“ ἔφη τις
τῶν παρόντων, „ἁπάντων ἐστὶ συνεργὸς οὗτος ἐκείνῳ,
σημεῖον ὑμῖν ἐρῶ· πρὸ γὰρ τοῦ διακόπτειν ἐπιχειρῆ-
σαι τὴν ναῦν, τίθενται πρός τινα τῶν συμπλεόντων*

οὗτος καὶ ὁ Ἡγέστρατος συγγραφήν. καίτοι εἰ μὲν εἰς πίστιν ἔδωκας, τί πρὸ τοῦ κακουργήματος ἂν τὰ βέβαι' ἐποιοῦ; εἰ δ' ἀπιστῶν ἐτύγχανες, τί οὐχ, ὥσπερ
17 οἱ ἄλλοι, τὰ δίκαι' ἐλάμβανες ἐν τῇ γῇ;" τί ἂν τὰ πολλὰ λέγοι τις; ἦν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν πλέον ἡμῖν ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' εἴχετο τοῦ σίτου. ἐξῆγεν αὐτὸν ὁ Πρῶ- 881
τος καὶ ὁ κοινωνὸς τοῦ Πρώτου, Φέρτατος· οὑτοσὶ δ' οὐκ ἐξήγετο, οὐδ' ἂν ἔφη διαρρήδην ὑπ' οὐδενὸς ἐξ-
18 αχθῆναι, εἰ μὴ αὐτὸν ἐγὼ ἐξάξω. μετὰ ταῦτα προὐκαλεῖθ' ὁ Πρῶτος αὐτὸν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὴν τῶν Συρακοσίων, κἂν μὲν ἐωνημένος τὸν σῖτον ἐκεῖνος φαίνηται καὶ τὰ τέλη κείμεν' ἐκείνῳ καὶ τὰς τιμὰς ὁ διαλύων ἐκεῖνος, τοῦτον πονηρὸν ὄντ' ἠξιοῦμεν ζημιοῦσθαι, εἰ δὲ μή, καὶ τὰ διάφορ' ἀπολαβεῖν καὶ τάλαντον προσλαβεῖν, καὶ τοῦ σίτου ἀφιστάμεθα. ταῦτ' ἐκείνου προκαλουμένου καὶ λέγοντος καὶ ἡμῶν οὐδὲν ἦν πλέον, ἀλλ' ἦν αἵρεσις ἢ τοῦτον ἐξάγειν, ἢ ἀπολωλεκέναι σωθέντα καὶ παρόντα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν.
19 ὁ γὰρ αὖ Πρῶτος διεμαρτύρετ' ἐξάγειν, βεβαιῶν ἀναπλεῖν ἐθέλειν εἰς τὴν Σικελίαν· εἰ δὲ ταῦτ' ἐθέλοντος αὐτοῦ προησόμεθ' ἡμεῖς τούτῳ τὸν σῖτον, οὐδὲν αὐτῷ μέλειν. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ οὔτ' ἂν ἐξαχθῆναι ἔφη, εἰ μὴ ὑπ' ἐμοῦ, οὔθ' ἃ προὐκαλεῖτο περὶ τοῦ ἀναπλεῖν ἐδέχετο, ἔν τε τῷ πλῷ τὴν συγγραφὴν ἔθετο, λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

20 Ἐπειδὴ τοίνυν οὔτ' ἐξάγεσθαι ἤθελεν ὑπὸ τοῦ Πρώτου, οὔτ' εἰς τὴν Σικελίαν ἀναπλεῖν ἐπὶ τὰ δίκαια, προειδὼς θ' ἅπαντ' ἐφαίνετο, ἃ ὁ Ἡγέστρατος ἐκακούργει, λοιπὸν ἦν ἡμῖν τοῖς ἐνθένδε μὲν πεποιη-

μένοις τὸ συμβόλαιον, παρειληφόσιν δὲ τὸν σῖτον παρὰ
21 τοῦ δικαίως ἐκεῖ πριαμένου, ἐξάγειν τοῦτον. τί γὰρ
ἂν καὶ ἄλλ' ἐποιοῦμεν; οὔπω γὰρ τοῦτό γ' οὐδεὶς
ἡμῶν τῶν κοινωνῶν ὑπελάμβανεν, ὡς ὑμεῖς γνώσεσθέ 888
ποτ' εἶναι τούτου τὸν σῖτον, ὃν καταλιπεῖν οὗτος
ἔπειθε τοὺς ναύτας, ὅπως ἀπόλοιτο τοῦ πλοίου κατα-
δύντος. ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ μηδὲν προσ-
ήκειν αὐτῷ. τίς γὰρ ἂν τὸν ἑαυτοῦ σῖτον ἔπειθε
προέσθαι τοὺς σῴζειν βουλομένους; ἢ τίς οὐκ ἂν ἔπλει
δεξάμενος τὴν πρόκλησιν εἰς τὴν Σικελίαν, οὗ ταῦτ'
22 ἦν ἐλέγξαι καθαρῶς; καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' ἐμέλλομεν
ὑμῶν καταγνώσεσθαι, ὡς εἰσαγώγιμον ψηφιεῖσθε τούτῳ
τὴν δίκην περὶ τούτων τῶν χρημάτων, ἃ κατὰ πολλοὺς
τρόπους οὗτος ἔπραττεν ὅπως μὴ εἰσαγώγιμα δεῦρ'
ἔσται, πρῶτον μὲν ὅτ' αὐτὰ καταλιπεῖν τοὺς ναύτας
ἔπειθεν, εἶθ' ὅτ' ἐν Κεφαλληνίᾳ μὴ δεῦρο πλεῖν τὴν
23 ναῦν ἔπραττεν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν
γένοιτο, εἰ Κεφαλλῆνες μέν, ὅπως τοῖς Ἀθηναίοις σωθῇ
τὰ χρήματα, δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἔκριναν, ὑμεῖς δ'
ὄντες Ἀθηναῖοι, τὰ τῶν πολιτῶν τοῖς καταποντίσαι βου-
ληθεῖσι δοῦναι γνοίητε, καὶ ἃ μὴ καταπλεῖν ὅλως οὗτος
δεῦρ' ἔπραττε, ταῦτ' εἰσαγώγιμα τούτῳ ψηφίσαισθε;
μὴ δῆτ', ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. λέγε δή μοι τί παραγέγραμμαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Λέγε δή μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

24 Ὅτι μὲν τοίνυν ἐκ τῶν νόμων παρεγραψάμην μὴ
εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, ἱκανῶς οἶμαι δεδεῖχθαι·
τέχνην δ' ἀκούσεσθε τοῦ σοφοῦ τοῦ ταῦτα πάντα

*συντεθηκότος, τοῦ Ἀριστοφῶντος. ὡς γὰρ ἐκ τῶν
πραγμάτων ἁπλῶς οὐδὲν ἑώρων δίκαιον ἑαυτοῖς ἐνόν,
ἐπικηρυκεύονται τῷ Πρώτῳ καὶ πείθουσι τὸν ἄνθρω- 889
πον ἐνδοῦναι τὰ πράγμαθ' ἑαυτοῖς, πράττοντες μὲν
ὡς ἔοικε καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῦτο, ὡς ἡμῖν νῦν φανερὸν
25 γέγονεν, οὐ δυνάμενοι δὲ πεῖσαι. ὁ γὰρ Πρῶτος, ἕως
μὲν ᾤετο τὸν σῖτον κέρδος ἐλθόντα ποιήσειν, ἀντείχετο
τούτου, καὶ μᾶλλον ᾑρεῖθ' αὐτός τε κερδᾶναι καὶ ἡμῖν
τὰ δίκαι' ἀποδοῦναι, ἢ κατακοινωνήσας τούτοις, τῆς μὲν
ὠφελείας τούτους ποιῆσαι μερίτας, ἡμᾶς δ' ἀδικῆσαι·
ὡς δὲ δεῦρ' ἥκοντος αὐτοῦ καὶ περὶ ταῦτα πραγματευο-
μένου, ἐπανῆκεν ὁ σῖτος, ἄλλην εὐθέως ἔλαβε γνώμην.
26 καὶ ἅμ' (εἰρήσεται γὰρ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πᾶσα πρὸς ὑμᾶς
ἡ ἀλήθεια) καὶ ἡμεῖς οἱ δεδανεικότες προσεκρούομεν
αὐτῷ καὶ πικρῶς εἴχομεν, τῆς τε ζημίας ἐφ' ἡμᾶς ἰούσης
τῆς περὶ τὸν σῖτον, καὶ συκοφάντην ἀντὶ χρημάτων
αἰτιώμενοι τοῦτον ἡμῖν κεκομικέναι. ἐκ τούτων, οὐδὲ
φύσει χρηστὸς ὢν ἄνθρωπος δηλονότι, ἐπὶ τούτους
ἀποκλίνει, καὶ συγχωρεῖ τὴν δίκην ἔρημον ὀφλεῖν, ἣν
οὗτος αὐτῷ λαγχάνει τότε, ὅτ' οὔπω ταὔτ' ἐφρόνουν.
27 εἰ μὲν γὰρ ἀφῆκε τὸν Πρῶτον, ἐξελήλεγκτ' ἂν εὐθέως
ἡμᾶς συκοφαντῶν· ὀφλεῖν δὲ παρὼν ἐκεῖνος οὐ συνε-
χώρει, ἵν' ἐὰν μὲν αὐτῷ ποιῶσιν ἃ ὡμολογήκασιν· εἰ
δὲ μή, τὴν ἔρημον ἀντιλάχῃ. ἀλλὰ τί ταῦτα; εἰ μὲν
γὰρ ἃ γέγραφεν οὗτος εἰς τὸ ἔγκλημ' ἐποίει, οὐκ ὀφλεῖν
ἂν δίκην δικαίως, ἀλλ' ἀποθανεῖν ὁ Πρῶτος ἔμοιγε
δοκεῖ. εἰ γὰρ ἐν κακοῖς καὶ χειμῶνι τοσοῦτον οἶνον
ἔπινεν, ὥσθ' ὅμοιον εἶναι μανίᾳ, τί οὐκ ἄξιός ἐστι
28 παθεῖν; ἢ εἰ γράμματ' ἔκλεπτεν; ἢ εἰ ὑπανέῳγεν; ἀλλὰ
ταῦτα μὲν αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς ὑμεῖς ὅπως ποτ' ἔχει
διακρινεῖσθε· τῇ δ' ἐμῇ δίκῃ μηδὲν ἐκείνης πρόσαγε.* 890

εἴ τί σ' ἠδίκηκεν ὁ Πρῶτος ἢ λέγων ἢ ποιῶν, ἔχεις ὡς
ἔοικε δίκην· οὐδεὶς ἡμῶν ἐκώλυεν, οὐδὲ νῦν παραιτεῖ-
ται. εἰ σεσυκοφάντηκας, οὐ περιεργαζόμεθα. νὴ Δί',
29 *ἀλλ' ἐκποδών ἐστιν ἄνθρωπος. διά γ' ὑμᾶς, ἵνα τάς*
τε μαρτυρίας τὰς ἡμετέρας λίπῃ, καὶ νῦν ὑμεῖς ὅ τι
ἂν βούλησθε λέγητε κατ' αὐτοῦ. εἰ γὰρ μὴ δι' ὑμῶν
ἔρημος ἐγίγνεθ' ἡ δίκη, ἅμ' ἂν αὐτὸν προσεκαλοῦ καὶ
κατηγγύας πρὸς τὸν πολέμαρχον, καὶ εἰ μὲν κατέστησέ
σοι τοὺς ἐγγυητάς, μένειν ἠναγκάζετ' ἄν, ἢ σὺ παρ' ὧν
λήψει δίκην ἑτοίμους εἶχες, εἰ δὲ μὴ κατέστησεν, εἰς τὸ
30 *οἴκημ' ἂν ᾔει. νῦν δὲ κοινωσάμενοι τὸ πρᾶγμα, ὁ μὲν*
διὰ σοῦ τὴν γεγονυῖαν ἔκδειαν οὐκ ἀποδώσειν ἡμῖν
οἴεται, σὺ δ' ἐκείνου κατηγορῶν τῶν ἡμετέρων κύριος
γενήσεσθαι. τεκμήριον δέ· ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν κλη-
τεύσω, σὺ δ' οὔτε κατηγγύησας οὔτε νῦν κλητεύσεις.
31 *Ἔτι τοίνυν ἑτέρα τις ἐστὶν ἐλπὶς αὐτοῖς τοῦ παρα-*
κρούσεσθαι καὶ φενακιεῖν ὑμᾶς. αἰτιάσονται Δημοσθέ-
νην, καὶ ἐκείνῳ με πιστεύοντα φήσουσιν ἐξάγειν του-
τονί, ὑπολαμβάνοντες τῷ ῥήτορα καὶ γνώριμον εἶναι
ἐκεῖνον πιθανὴν ἔχειν τὴν αἰτίαν. ἐμοὶ δ' ἐστὶ μὲν ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι Δημοσθένης οἰκεῖος γένει (καὶ πάν-
τας ὑμῖν ὄμνυμι τοὺς θεοὺς ἦ μὴν ἐρεῖν τἀληθῆ),
32 *προσελθόντος δ' αὐτῷ μου καὶ παρεῖναι καὶ βοηθεῖν*
ἀξιοῦντος εἴ τι ἔχοι, „Δήμων," ἔφη, „ἐγὼ ποιήσω μὲν
ὡς ἂν σὺ κελεύῃς· καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη. δεῖ μέντοι
καὶ τὸ σαυτοῦ καὶ τοὐμὸν λογίσασθαι. ἐμοὶ συμβέ- 891
βηκεν, ἀφ' οὗ περὶ τῶν κοινῶν λέγειν ἠρξάμην, μηδὲ
πρὸς ἓν πρᾶγμ' ἴδιον προσεληλυθέναι· ἀλλὰ καὶ τῆς
πολιτείας αὐτῆς τὰ τοιαῦτ' ἐξέστηκα . . . . .

(Desunt quaedam.)

XXXIII.

ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὁ παραγραφόμενος τὴν δίκην ἰδίᾳ μέν τινα συμβόλαια πρὸς Ἀπατούριον ἔχων ἄφεσιν ἐπ' ἐκείνοις καὶ ἀπαλλαγὴν ἐποιήσατο, νῦν δ' ὑπὲρ Παρμένοντος ἐγκαλεῖται καὶ ἀπαιτεῖται χρήματα. ὁ γὰρ Παρμένων πολίτης μὲν ἦν τοῦ ἐμπόρου τοῦ Ἀπατουρίου Βυζάντιος, φυγὴν δ' ἐκ τῆς πατρίδος κατεδεδίκαστο. φίλῳ δὲ κατ' ἀρχὰς τῷ Ἀπατουρίῳ χρώμενος, ὕστερον προσκρούσας εἰς δίκας ἦλθε, καὶ ἐδίωκε τὸν Ἀπατούριον πληγῶν τε καὶ βλάβης, κἀκεῖνος αὖθις τῷ Παρ-
2 *μένοντι δίκην ἀντέλαχεν. ὁ μὲν οὖν Ἀπατούριος ἑνὶ διαιτητῇ τὸ πρᾶγμ' ἐπιτραπῆναί φησιν Ἀριστοκλεῖ, κἀκεῖνον καταγνῶναι τοῦ Παρμένοντος· διόπερ ἐπὶ τοῦτον ἥκει τὸν νῦν παραγραφόμενον τὴν δίκην, ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος γεγενῆσθαι φάσκων. ὁ δ' οὐδὲν τούτων ὁμολογεῖ, ἀλλὰ πρῶτον μέν φησι τρισὶν αὐτοὺς ἐπιτρέψαι διαιτηταῖς, οὐχ ἑνὶ τῷ Ἀριστοκλεῖ, ἔπειτ' ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος ἐν ταῖς συνθήκαις Ἄρχιππον γραφῆναι, κἀκείνας δ' ἀφανισθῆναι τὰς συνθήκας κακουργίᾳ τοῦ Ἀπατουρίου, πείσαντος τὸν Ἀριστοκλέα τὸν ἔχοντ' αὐτὰς μὴ κομίζειν εἰς μέσον, ἀλλὰ λέγειν* 892
3 *ὡς ἀπολώλεκε τὸ γραμματεῖον καθεύδων ὁ παῖς· ἑτέρας δ' οὐκέτι γραφῆναι συνθήκας, οὐδ' ἐπιτραπῆναι τὸ πρᾶγμα διαίτῃ, τῆς μὲν πρότερον ἀναιρεθείσης τῇ τῶν συνθηκῶν ἀπωλείᾳ, δευτέρας δ' οὐκέτι συμβαθείσης αὐτοῖς· τὸν δ' Ἀριστοκλέα παρὰ πάντα τὰ δίκαια κατὰ τοῦ Παρμένοντος ἀποφήνασθαι οὐκέτ' ὄντα διαιτητήν, καὶ ταῦτ' ἀποδημοῦντός τε τοῦ Παρμένοντος κατὰ συμφορὰν μεγάλην, καὶ ἀπηγορευκότος αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ταῦτά τ' οὖν ὁ τὴν δίκην φεύγων προτείνεται τὰ δίκαια, καὶ παραγράφεται τὸν ἀγῶνα, λέγων ἐπὶ μὲν τοῖς γενομένοις αὐτῷ πρὸς Ἀπατούριον συμ-*

βολαίοις ἄφεσιν ὑπάρξαι, ὕστερον δ' οὐδὲν ἔτι γεγενῆσθαι συμβόλαιον, περὶ δὲ τῶν τοιούτων τοὺς νόμους μὴ διδόναι δικάζεσθαι.

---

*Τοῖς μὲν ἐμπόροις ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ τοῖς
ναυκλήροις κελεύει ὁ νόμος εἶναι τὰς δίκας πρὸς τοὺς
θεσμοθέτας, ἐάν τι ἀδικῶνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἢ ἐν-
θένδε ποι πλέοντες ἢ ἑτέρωθεν δεῦρο, καὶ τοῖς ἀδι-
κοῦσι δεσμὸν ἔταξε τοὐπιτίμιον, ἕως ἂν ἐκτείσωσιν ὅ
τι ἂν αὐτῶν καταγνωσθῇ, ἵνα μηδεὶς ἀδικῇ μηδένα
2 τῶν ἐμπόρων εἰκῇ. τοῖς δὲ περὶ τῶν μὴ γενομένων
συμβολαίων εἰς κρίσιν καθισταμένοις ἐπὶ τὴν παρα-
γραφὴν καταφεύγειν ἔδωκεν ὁ νόμος, ἵνα μηδεὶς συ- 893
κοφαντῆται, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς τῇ ἀληθείᾳ ἀδικουμένοις
τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ναυκλήρων αἱ δίκαι ὦσιν. καὶ
πολλοὶ ἤδη τῶν φευγόντων ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς, παρα-
γραψάμενοι κατὰ τὸν νόμον τουτονὶ καὶ εἰσελθόντες
εἰς ὑμᾶς, ἐξήλεγξαν τοὺς δικαζομένους ἀδίκως ἐγκα-
λοῦντας, καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ ἐμπορεύεσθαι συκο-
3 φαντοῦντας. ὁ μὲν οὖν μετὰ τούτου μοι ἐπιβεβουλευ-
κὼς καὶ τὸν ἀγῶνα τουτονὶ κατεσκευακώς, προϊόντος
τοῦ λόγου καταφανὴς ὑμῖν ἔσται· ἐγκαλοῦντος δέ μοι
Ἀπατουρίου τὰ ψευδῆ καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζο-
μένου, καὶ ὅσα μὲν ἐμοὶ καὶ τούτῳ ἐγένετο συμβόλαια,
πάντων ἀπαλλαγῆς καὶ ἀφέσεως γενομένης, ἄλλου δὲ
συμβολαίου οὐκ ὄντος ἐμοὶ πρὸς τοῦτον, οὔτε ναυτι-
κοῦ οὔτ' ἐγγείου, παρεγραψάμην τὴν δίκην μὴ εἰσαγώ-
γιμον εἶναι κατὰ τοὺς νόμους τουτουσί.*

NOMOI.

4 *Ὡς τοίνυν παρὰ τοὺς νόμους τούτους εἴληχέ μοι
τὴν δίκην Ἀπατούριος καὶ τὰ ψευδῆ ἐγκέκληκεν, ἐκ*

πολλῶν ὑμῖν τοῦτ' ἐπιδείξω. ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικα-
σταὶ πολὺν ἤδη χρόνον ἐπὶ τῆς ἐργασίας ὢν τῆς κατὰ
θάλατταν, μέχρι μέν τινος αὐτὸς ἐκινδύνευον, οὔπω
δ' ἔτη ἐστὶν ἑπτά, ἀφ' οὗ τὸ μὲν πλεῖν καταλέλυκα,
μέτρια δ' ἔχων τούτοις πειρῶμαι ναυτικοῖς ἐργάζεσθαι.
5 διὰ δὲ τὸ ἀφῖχθαι πολλαχόσε καὶ διὰ τὸ εἶναί μοι τὰς
διατριβὰς περὶ τὸ ἐμπόριον, γνωρίμως ἔχω τοῖς πλεί-
στοις τῶν πλεόντων τὴν θάλατταν· τούτοις δὲ τοῖς ἐκ
Βυζαντίου καὶ πάνυ οἰκείως χρῶμαι, διὰ τὸ ἐνδιατρῖ-
ψαι αὐτόθι. ἔχοντος δέ μου οὕτως ὡς λέγω, κατέ- 894
πλευσαν δεῦρο τρίτον ἔτος οὗτός τε καὶ πολίτης αὐτοῦ
Παρμένων, Βυζάντιος μὲν τὸ γένος, φυγὰς δ' ἐκεῖθεν.
6 προσελθόντες δέ μοι ἐν τῷ ἐμπορίῳ οὗτος καὶ ὁ Παρ-
μένων, ἐμνήσθησαν περὶ ἀργυρίου. ἔτυχε δὲ οὑτοσὶ
ὀφείλων ἐπὶ τῇ νηὶ τῇ ἑαυτοῦ τετταράκοντα μνᾶς, καὶ
οἱ χρῆσται κατήπειγον αὐτὸν ἀπαιτοῦντες καὶ ἐνεβά-
τευον εἰς τὴν ναῦν, εἰληφότες τῇ ὑπερημερίᾳ. ἀπο-
ρουμένῳ δ' αὐτῷ, μνᾶς μὲν δέκα ὁ Παρμένων ὡμολό-
γησε δώσειν, τριάκοντα δὲ μνᾶς ἐδεῖτό μου οὗτος συν-
ευπορῆσαι, αἰτιώμενος τοὺς χρήστας ἐπιθυμοῦντας
τῆς νεὼς διαβεβληκέναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἵνα
κατάσχωσι τὴν ναῦν εἰς ἀπορίαν καταστήσαντες τοῦ
7 ἀποδοῦναι τὰ χρήματα. ἐμοὶ μὲν οὖν οὐκ ἔτυχε παρὸν
ἀργύριον, χρώμενος δ' Ἡρακλείδῃ τῷ τραπεζίτῃ, ἔπεισα
αὐτὸν δανεῖσαι τὰ χρήματα λαβόντα ἐμὲ ἐγγυητήν.
ἤδη δὲ τῶν τριάκοντα μνῶν πεπορισμένων, ἔτυχε προσ-
κεκρουκώς τι τούτῳ ὁ Παρμένων· ὡμολογηκὼς δ' εὐ-
πορήσειν αὐτῷ δέκα μνᾶς, καὶ τούτων δεδωκὼς τὰς
τρεῖς, διὰ τὸ προειμένον ἀργύριον ἠναγκάζετο καὶ τὸ
8 λοιπὸν διδόναι. αὐτὸς μὲν οὖν διὰ τοῦτ' οὐκ ἐβού-
λετο ποιήσασθαι τὸ συμβόλαιον, ἐμὲ δ' ἐκέλευε πρᾶξαι

ὅπως αὐτῷ ὡς ἀσφαλέστατα ἕξει. λαβὼν δ' ἐγὼ τὰς ἑπτὰ μνᾶς παρὰ τοῦ Παρμένοντος, καὶ τὰς τρεῖς, ἃς προειλήφει οὗτος παρ' ἐκείνου, ἀνομολογησάμενος πρὸς τοῦτον, ὠνὴν ποιοῦμαι τῆς νεὼς καὶ τῶν παίδων, ἕως ἀποδοίη τάς τε δέκα μνᾶς, ἃς δι' ἐμοῦ ἔλαβε, καὶ τὰς τριάκοντα, ὧν κατέστησεν ἐμὲ ἐγγυητὴν τῷ τραπεζίτῃ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν. 895

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

9 *Τὸν μὲν τρόπον τοῦτον ἀπήλλαξε τοὺς χρήστας Ἀπατούριος οὑτοσί. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ μετὰ ταῦτα τῆς τραπέζης ἀνασκευασθείσης, καὶ τοῦ Ἡρακλείδου κατ' ἀρχὰς κεκρυμμένου, ἐπιβουλεύει οὑτοσὶ τούς τε παῖδας ἐκπέμψαι Ἀθήνηθεν καὶ τὴν ναῦν ἐξορμίσαι ἐκ τοῦ λιμένος. ὅθεν ἐμοὶ πρὸς τοῦτον ἡ πρώτη διαφορὰ ἐγένετο. αἰσθόμενος γὰρ ὁ Παρμένων, ἐξαγομένων τῶν παίδων ἐπιλαμβάνεται καὶ τὴν ναῦν κατεκώλυσεν αὐτὸν ἐξορμίζειν, καὶ μεταπεμψάμενος ἐμὲ*
10 *λέγει τὸ πρᾶγμα. ὡς δ' ἤκουσα, τοῦτον μὲν ἀνοσιώτατον ἡγησάμην εἶναι τῷ ἐπιχειρήματι, ἐσκοπούμην δὲ ὅπως αὐτός τε ἀπολυθήσομαι τῆς ἐγγύης τῆς ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ὁ ξένος μὴ ἀπολεῖ ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ ἐδάνεισεν. καταστήσας δὲ φύλακας τῆς νεώς, διηγησάμην τοῖς ἐγγυηταῖς τῆς τραπέζης τὴν πρᾶξιν, καὶ παρέδωκα τὸ ἐνέχυρον, εἰπὼν αὐτοῖς ὅτι δέκα μναῖ ἐνείησαν τῷ ξένῳ ἐν τῇ νηί. ταῦτα δὲ πράξας κατηγγύησα τοὺς παῖδας, ἵν' εἴ τις ἔνδεια γίγνοιτο, τὰ ἐλλείποντα*
11 *ἐκ τῶν παίδων εἴη. καὶ ἐγὼ μὲν ἐπειδὴ ἔλαβον τοῦτον ἀδικοῦντα, διωρθωσάμην ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ ξένου· ὁ δ' ὥσπερ ἀδικούμενος, ἀλλ' οὐκ ἀδικῶν ἐμέμφετό μοι, καὶ ἠρώτα εἰ οὐχ ἱκανόν μοι εἴη αὐτῷ*

ἀπολυθῆναι τῆς ἐγγύης τῆς πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀργυρίου τοῦ Παρμένοντος τὴν ναῦν κατεγγυῶ καὶ τοὺς παῖδας, καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπου φυγά-
12 δος ἀπεχθανοίμην αὐτῷ. ἐγὼ δὲ τὸν πιστεύσαντα 896
ἐμαυτῷ τοσούτῳ ἔφην ἧττον ἂν περιιδεῖν, ὅσῳ φυγὰς ὢν καὶ ἀτυχῶν ἠδικεῖτο ὑπὸ τούτου. πάντα δὲ ποιήσας καὶ εἰς πᾶσαν ἀπέχθειαν τούτῳ ἐλθών, μόλις εἰσέπραξα τὸ ἀργύριον, πραθείσης τῆς νεὼς τετταράκοντα μνῶν, ὅσουπερ ἡ θέσις ἦν. ἀποδοθεισῶν δὲ τῶν τριάκοντα μνῶν ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ τῶν δέκα τῷ Παρμένοντι, ἐναντίον πολλῶν μαρτύρων τάς τε συγγραφὰς ἀνειλόμεθα, καθ' ἃς ἐδανείσθη τὰ χρήματα, καὶ τῶν συναλλαγμάτων ἀφεῖμεν καὶ ἀπηλλάξαμεν ἀλλήλους, ὥστε μήτε τούτῳ πρὸς ἐμὲ μήτ' ἐμοὶ πρὸς τοῦτον πρᾶγμ' εἶναι μηδέν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

13 Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐμοὶ μὲν οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον πρὸς αὐτὸν συμβόλαιον γέγονεν· ὁ δὲ Παρμένων ἐδικάζετο τούτῳ τῶν τε πληγῶν ὧν ἔλαβεν ὑπὸ τούτου, ὅτε τῶν παίδων ἐξαγομένων ἐπελάβετο, καὶ ὅτι τοῦ εἰς Σικελίαν πλοῦ διὰ τοῦτον κατεκωλύθη. ἐνεστηκυίας δὲ τῆς δίκης, δίδωσιν ὁ Παρμένων ὅρκον τούτῳ περί τινων ἐγκλημάτων, καὶ οὗτος ἐδέξατο, ἐπιδιαθέμενος ἀργύριον, ἐὰν μὴ ὀμόσῃ τὸν ὅρκον. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 Δεξάμενος τοίνυν τὸν ὅρκον, εἰδὼς ὅτι πολλοὶ αὐτῷ συνείσονται ἐπιορκήσαντι, ἐπὶ μὲν τὸ ὀμόσαι οὐκ

ἀπήντα, ὡς δὲ δίκῃ λύσων τὸν ὅρκον προσκαλεῖται
τὸν Παρμένοντα. ἐνεστηκυιῶν δ' αὐτοῖς τῶν δικῶν,
πεισθέντες ὑπὸ τῶν παρόντων εἰς ἐπιτροπὴν ἔρχονται, 897
καὶ γράψαντες συνθήκας ἐπιτρέπουσιν ἑνὶ μὲν διαιτητῇ
κοινῷ Φωκρίτῳ πολίτῃ αὐτῶν, ἕνα δ' ἑκάτερος παρε-
καθίσατο, οὗτος μὲν Ἀριστοκλέα Ὀῆθεν, ὁ δὲ Παρμέ-
15 νων ἐμέ. καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς συνθήκαις, εἰ μὲν
τρεῖς ὄντες ὁμογνώμονες γενοίμεθα, ταῦτα κύρια εἶναι
αὐτοῖς, εἰ δὲ μή, οἷς οἱ δύο γνοίησαν, τούτοις ἐπά-
ναγκες εἶναι ἐμμένειν. συνθέμενοι δὲ ταῦτα, ἐγγυητὰς
τούτων ἀλλήλοις κατέστησαν, οὗτος μὲν ἐκείνῳ τὸν
Ἀριστοκλέα, ὁ δὲ Παρμένων τούτῳ Ἄρχιππον Μυρρι-
νούσιον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐτίθεντο τὰς συνθήκας
παρὰ τῷ Φωκρίτῳ, εἶτα κελεύσαντος τοῦ Φωκρίτου
παρ' ἄλλῳ τινὶ θέσθαι, τίθενται παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ.
καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

16 Ὅτι μὲν ἐτέθησαν αἱ συνθῆκαι παρ' Ἀριστοκλεῖ
καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο Φωκρίτῳ καὶ Ἀριστοκλεῖ καὶ
ἐμοί, οἱ εἰδότες ταῦτα μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν. δέομαι
δὲ ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὰ μετὰ ταῦτα πραχθέντ' ἀκοῦ-
σαί μου· ἐντεῦθεν γὰρ ἔσται φανερὸν ὑμῖν, ὅτι συκο-
φαντοῦμαι ὑπὸ τουτουὶ Ἀπατουρίου. ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθετο
ὁμογνώμονας ὄντας ἐμὲ καὶ τὸν Φώκριτον, καὶ ἔγνω
καταδιαιτήσοντας ἡμᾶς ἑαυτοῦ, λῦσαι βουλόμενος τὴν
ἐπιτροπήν, διαφθεῖραι τὰς συνθήκας ἐπεχείρησε μετὰ
17 τοῦ ἔχοντος αὐτάς. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸ ἀμφισβητεῖν, ὡς
αὐτῷ διαιτητὴς εἴη ὁ Ἀριστοκλῆς, τὸν δὲ Φώκριτον
καὶ ἐμὲ οὐδενὸς κυρίους ἔφησεν εἶναι ἀλλ' ἢ τοῦ δια-
λῦσαι. ἀγανακτήσας δὲ τῷ λόγῳ ὁ Παρμένων, ἠξίου

τὸν Ἀριστοκλέα ἐκφέρειν τὰς συνθήκας, οὐ πόρρω 898
φάσκων εἶναι τὸν ἔλεγχον, εἴ τι κακουργοῖτο περὶ τὰ
18 *γράμματα· γεγραφέναι γὰρ αὐτὰ οἰκέτην ἑαυτοῦ. ὁμο-*
λογήσας δ' ἐξοίσειν τὰς συνθήκας ὁ Ἀριστοκλῆς, ἐμ-
φανεῖς μὲν οὐδέπω καὶ τήμερον ἐνήνοχεν, εἰς δὲ τὴν
ἡμέραν τὴν συγκειμένην ἀπαντήσας εἰς τὸ Ἡφαιστεῖον,
προὐφασίζετο ὡς ὁ παῖς περιμένων αὐτὸν ἀπολωλεκὼς
εἴη τὸ γραμματεῖον καθεύδων. ὁ δὲ ταῦτα κατασκευά-
ζων ἦν Ἐρυξίας ὁ ἰατρὸς ὁ ἐκ Πειραιῶς, οἰκείως ἔχων
τῷ Ἀριστοκλεῖ· ὅσπερ καὶ ἐμοὶ τοῦ ἀγῶνος αἴτιός ἐστι,
διαφόρως ἔχων. καὶ ὡς ἐσκήψατο ἀπολωλέναι ὁ Ἀρι-
στοκλῆς, ἀκούσατε τῶν μαρτυριῶν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

19 *Ἐντεῦθεν τοίνυν τὸ μὲν τῆς ἐπιτροπῆς ἐλέλυτο,*
ἠφανισμένων τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν διαιτητῶν ἀντι-
λεγομένων· ἐπιχειροῦντες δὲ γράφειν ἑτέρας συνθήκας
περὶ τούτων διηνέχθησαν, οὗτος μὲν ἀξιῶν τὸν Ἀρι-
στοκλέα, ὁ δὲ Παρμένων τοὺς τρεῖς, οἷσπερ τὸ ἐξ ἀρχῆς
ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο. οὐ γραφεισῶν δ' ἑτέρων συνθη-
κῶν, τῶν δ' ἐξ ἀρχῆς ἀφανισθεισῶν, εἰς τοῦτ' ἦλθεν
ἀναιδείας ὁ ἠφανικὼς τὰς συνθήκας, ὥστε εἷς ὢν ἀπο-
φανεῖσθαι ἔφη τὴν δίαιταν. παρακαλέσας δ' ὁ Παρμέ-
νων μάρτυρας, ἀπεῖπε τῷ Ἀριστοκλεῖ μὴ ἀποφαίνεσθαι
παρὰ τὰς συνθήκας καθ' αὑτοῦ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν.
καὶ ὧν ἐναντίον ἀπεῖπεν, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

20 *Μετὰ ταῦτα τοίνυν τῷ Παρμένοντι συνέβη συμ-*
φορὰ δεινὴ ὦ ἄνδρες δικασταί. οἰκοῦντος γὰρ αὐτοῦ 899
ἐν Ὀφρυνείῳ διὰ τὴν οἴκοθεν φυγήν, ὅτε ὁ σεισμὸς

*ἐγένετο ὁ περὶ Χερρόνησον, συμπεσούσης αὐτῷ τῆς
οἰκίας ἀπώλοντο ἡ γυνὴ καὶ οἱ παῖδες. καὶ ὁ μὲν
πυθόμενος τὴν συμφορὰν ᾤχετο ἐνθένδε ἀποπλέων·
ὁ δ' Ἀριστοκλῆς, διαμαρτυραμένου τοῦ ἀνθρώπου ἐν-
αντίον μαρτύρων, μὴ ἀποφαίνεσθαι καθ' αὐτοῦ ἄνευ
τῶν συνδιαιτητῶν, ἀποδημήσαντος [τοῦ ἀνθρώπου] διὰ
τὴν συμφορὰν ἐρήμην κατ' αὐτοῦ ἀπεφήνατο τὴν δίαι-
21 ταν. καὶ ἐγὼ μὲν καὶ ὁ Φώκριτος ἐν ταῖς αὐταῖς συν-
θήκαις γεγραμμένοι, ὅτι ἠμφεσβήτησεν οὗτος μὴ εἶναι
ἡμᾶς διαιτητὰς αὐτῷ, ἐφύγομεν τὸ διαιτῆσαι· ὁ δ'
οὐ μόνον ἀμφισβητηθείς, ἀλλὰ καὶ ἀπορρηθὲν αὐτῷ,
οὐδὲν ἧττον τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσατο. ὃ οὔθ' ὑμῶν
οὔτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ὑπομεῖναι ἂν ποιῆσαι
οὐδείς.*

22 *Ἃ μὲν οὖν περὶ τὴν ἀφάνισιν τῶν συνθηκῶν καὶ
περὶ τὴν γνῶσιν τῆς διαίτης Ἀπατουρίῳ καὶ τῷ διαι-
τητῇ πέπρακται, ἐάν ποτε σωθῇ ὁ ἠδικημένος, δίκην
παρ' αὐτῶν λήψεται· ἐπειδὴ δ' εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν
Ἀπατούριος ἀναιδείας, ὥστε κἀμοὶ δικάζεται, ἐπιφέρων
αἰτίαν ὡς ἀνεδεξάμην ἐκτείσειν, εἴ τι καταγνωσθείη
τοῦ Παρμένοντος, καὶ φησὶν ἐγγραφῆναι εἰς τὰς συν-
θήκας ἐμὲ ἐγγυητήν, ὥσπερ προσήκει τοιαύτην αἰτίαν
ἀπολύσασθαι, πρῶτον μὲν ὑμῖν μάρτυρας παρασχήσο-
μαι, ὡς οὐκ ἠγγυησάμην ἐγὼ τὸν Παρμένοντα, ἀλλ'
Ἄρχιππος Μυρρινούσιος, ἔπειτα πειράσομαι καὶ ἐκ τε-
κμηρίων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι ὦ ἄνδρες δικα-
23 σταί. πρῶτον μὲν οὖν τὸν χρόνον ἐμαυτῷ ἡγοῦμαι
μάρτυρα εἶναι τοῦ μὴ ἀληθὲς τὸ ἔγκλημα εἶναι. ἡ μὲν* 900
*γὰρ ἐπιτροπὴ τούτῳ πρὸς τὸν Παρμένοντα τρίτον ἔτος
γέγονε καὶ ἡ γνῶσις τοῦ Ἀριστοκλέους· αἱ δὲ λήξεις
τοῖς ἐμπόροις τῶν δικῶν ἔμμηνοί εἰσιν ἀπὸ τοῦ βοη-*

*δρομιῶνος μέχρι τοῦ μουνιχιῶνος, ἵνα παραχρῆμα τῶν
δικαίων τυχόντες ἀνάγωνται. εἰ δὴ τῇ ἀληθείᾳ ἐγγυη-
τὴς ἦν τοῦ Παρμένοντος, διὰ τί πρῶτον μὲν οὐκ εὐθὺς
24 τῆς γνώσεως γενομένης ἐπράττετο τὴν ἐγγύην; οὐ γὰρ
δὴ τοῦτό γ' αὐτῷ ἔνι εἰπεῖν, ὡς διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ
φιλίαν ὤκνει μοι ἀπεχθέσθαι. αὐτὸς γὰρ εἰσεπέπρακτο
ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἔχθραν τὰς χιλίας δραχμὰς τὰς τοῦ
Παρμένοντος, καὶ ὅτ' ἐξώρμιζε τὴν ναῦν ἐπιβουλεύων
ἀποδρᾶναι καὶ ἀποστερῆσαι τὸ ἐπὶ τὴν τράπεζαν χρέως,
ἐκωλύθη ὑπ' ἐμοῦ. ὥστε εἰ ἦν ἠγγυημένος ἐγὼ τὸν
Παρμένοντα, οὐκ ἂν τρίτῳ ἔτει ὕστερον, ἀλλ' εὐθὺς
25 τότε εἰσέπραττεν ἄν με τὴν ἐγγύην. ἀλλὰ νὴ Δία
εὐπόρως διέκειτο, ὥστ' ἐνεδέχετο αὐτῷ καὶ ὕστερον
ἐπ' ἐμὲ ἐλθεῖν, τότε δ' ἀσχόλως εἶχε περὶ ἀναγωγὴν
ὤν. ἀλλὰ δι' ἀπορίαν ἐξειστήκει τῶν ἑαυτοῦ καὶ τὴν
ναῦν ἐπεπράκει. εἰ δ' ἄρ' ἐμποδών τι αὐτῷ ἐγένετο
τοῦ μὴ εὐθὺς τότε δικάσασθαι, διὰ τί πέρυσιν ἐπι-
δημῶν, μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ' ἐγκαλέσαι μοι
ἐτόλμησεν; καίτοι προσῆκεν, εἰ ὁ μὲν Παρμένων ὠφλή-
κει αὐτῷ τὴν δίκην, ἐγὼ δ' ἐγγυητὴς ἦν, προσελθεῖν
αὐτόν μοι ἔχοντα μάρτυρας καὶ ἀπαιτῆσαι τὴν ἐγγύην,
εἰ μὴ προπέρυσιν, ἐν τῷ ἐξελθόντι ἐνιαυτῷ· καὶ εἰ
μὲν αὐτῷ ἀπεδίδουν, κομίσασθαι, εἰ δὲ μή, δικάζε-
26 σθαι. τῶν γὰρ τοιούτων ἐγκλημάτων πρότερον τὰς* 901
*ἀπαιτήσεις ποιοῦνται ἅπαντες ἢ δικάζονται. οὐκ ἔστι
τοίνυν ὅστις μαρτυρήσει παραγενέσθαι, ὅπου οὗτος
ἢ πέρυσιν ἢ προπέρυσιν [ἐδικάσατο ἢ] λόγον ὁντι-
νοῦν ἐποιήσατο πρὸς ἐμὲ περὶ ὧν νυνί μοι δικάζεται.
ὅτι δ' ἐπεδήμει πέρυσιν, ὅτε αἱ δίκαι ἦσαν, λαβέ μοι
τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

27 *Λαβὲ δή μοι καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὰς ἐγγύας ἐπετείους εἶναι. καὶ οὐκ ἰσχυρίζομαι τῷ νόμῳ, ὡς οὐ δεῖ με δίκην δοῦναι εἰ ἠγγυησάμην, ἀλλὰ μάρτυρά μοί φημι τὸν νόμον εἶναι τοῦ μὴ ἐγγυήσασθαι καὶ αὐτὸν τοῦτον· ἐδεδίκαστο γὰρ ἄν μοι τῆς ἐγγύης ἐν τῷ χρόνῳ τῷ ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένῳ.*

ΝΟΜΟΣ.

28 *Γενέσθω τοίνυν καὶ τοῦτο ὑμῖν τεκμήριον τοῦ ψεύδεσθαι Ἀπατούριον· εἰ γὰρ ἠγγυησάμην ἐγὼ τούτῳ τὸν Παρμένοντα, οὐκ ἔστιν ὅπως τούτῳ μὲν ὑπὲρ ἐκείνου ἀπηχθανόμην, πρόνοιαν ποιούμενος ὅπως μὴ ἀπολεῖ ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ συνέβαλεν, αὐτὸς δ' ἐμαυτὸν περιεῖδον ἂν ὑπ' ἐκείνου πρὸς τοῦτον ἐν ἐγγύῃ καταλειπόμενον. τίνα γὰρ ἐλπίδα ἔσχον τοῦτον ἀποσχήσεσθαί μου, ὃν αὐτὸς ἠναγκάκειν ἐκείνῳ τὰ δίκαια ποιῆσαι; καὶ τὴν ἐγγύην αὐτὸν εἰσπράξας τὴν εἰς τὴν τράπεζαν πρὸς ἀπέχθειαν, τί προσεδόκων ὑπὸ τούτου αὐτὸς πείσεσθαι;*

29 *Ἄξιον τοίνυν καὶ τοῦτ' ἐνθυμηθῆναι ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἄν ποτε ἔξαρνος ἐγενόμην, εἰ ἠγγυήμην· πολὺ γὰρ ὁ λόγος ἦν μοι ἰσχυρότερος, ὁμολογοῦντι τὴν ἐγγύην ἐπὶ τὰς συνθήκας ἰέναι, καθ' ἃς ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο. ὅτι μὲν γὰρ τρισὶν ἐπετράπη διαιτηταῖς, μεμαρτύρηται ὑμῖν· ὁπότε δὲ μὴ ἔγνωσται ὑπὸ τῶν τριῶν, τί βουλόμενος ἠρνούμην ἂν τὴν ἐγγύην;* 902
μὴ γὰρ γενομένης τῆς γνώσεως κατὰ τὰς συνθήκας, οὐδ' ἂν ἐγὼ τῆς ἐγγύης ὑπόδικος ἦν. ὥστε οὐκ ἄν ποτε ὦ ἄνδρες δικασταὶ παραλιπὼν τὴν οὖσάν μοι ἀπολογίαν, εἰ ἠγγυησάμην, ἐπὶ τὸ ἀρνεῖσθαι ἦλθον.

30 Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὅτι ἐπειδὴ
ἠφανίσθησαν αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τούτων, ἐζήτουν ἑτέρας
γράφεσθαι οὗτος καὶ ὁ Παρμένων, ὡς ἀκύρων ὄντων
αὐτοῖς τῶν πρότερον ὡμολογημένων. καίτοι ὁπότε περὶ
τῆς μελλούσης γνώσεως γενήσεσθαι ἑτέρας ἐνεχείρουν
συνθήκας γράφεσθαι, ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσαι ἀπώλοντο,
πῶς ἐνῆν μὴ γραφεισῶν συνθηκῶν ἑτέρων ἢ δίαιταν
γενέσθαι ἢ ἐγγύην; περὶ αὐτοῦ γὰρ τούτου διενεχθέν-
τες οὐκ ἔγραψαν ἕτερα γράμματα, ὁ μὲν ἀξιῶν ἕνα
διαιτητὴν αὐτῷ εἶναι, ὁ δὲ τρεῖς. ὁπότε δ' αἱ μὲν
ἐξ ἀρχῆς συνθῆκαι ἠφανίσθησαν, καθ' ἃς ἐμέ φησι
γενέσθαι ἐγγυητήν, ἕτεραι δὲ μὴ ἐγράφησαν, πῶς
ὀρθῶς ἂν ἐμοὶ δικάζοιτο, καθ' οὗ μὴ ἔχει παρασχέ-
σθαι συνθήκας;
31 Ἀλλὰ μὴν καὶ ὡς ἀπηγόρευεν ὁ Παρμένων τῷ
Ἀριστοκλεῖ καθ' αὐτοῦ μὴ γιγνώσκειν ἄνευ τῶν συν-
διαιτητῶν, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὅταν δὴ ὁ αὐτὸς ἠφα-
νικὼς φαίνηται τὰ γράμματα, καθ' ἃ ἔδει τὴν δίαιταν
γενέσθαι, καὶ ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν παρὰ τὴν ἀπόρ-
ρησιν φῇ δεδιῃτηκέναι, πῶς ἂν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ
32 πιστεύσαντες δικαίως ἐμὲ ἀπολέσαιτε; σκέψασθε γὰρ
τοῦτ' ὦ ἄνδρες δικασταί· εἰ μὴ ἐμὲ νυνί, ἀλλὰ τὸν
Παρμένοντα ἐδίωκεν Ἀπατούριος οὑτοσί, εἰσπράττων
τὰς εἴκοσι μνᾶς, ἰσχυριζόμενος τῇ Ἀριστοκλέους γνώ- 903
σει, ὁ δὲ Παρμένων παρὼν ἀπελογεῖτο ὑμῖν καὶ μάρ-
τυρας παρείχετο, τοῦτο μὲν ὅτι οὐ μόνῳ τῷ Ἀριστο-
33 κλεῖ, ἀλλὰ τρίτῳ ἐπέτρεψεν, εἶθ' ὅτι ἀπεῖπεν αὐτῷ
ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν καθ' αὐτοῦ μὴ ἀποφαίνεσθαι,
καὶ ὅτι ἀπολομένης αὐτῷ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παί-
δων ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ, καὶ ἐπὶ τηλικαύτην συμφορὰν
ἀπάραντος οἴκαδε, ὁ τὰς συνθήκας ἠφανικὼς ἐρήμην

*αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ κατέγνω τὴν δίαιταν, ἔστιν
ὅστις ἂν ὑμῶν ταῦτα τοῦ Παρμένοντος ἀπολογουμένου,
τὴν οὕτω παρανόμως γνωσθεῖσαν δίαιταν κυρίαν ἔγνω
34 εἶναι; μὴ γὰρ ὅτι ἀμφισβητουμένων ἁπάντων, ἀλλ' εἰ
ἦσαν μὲν αἱ συνθῆκαι, ὡμολογεῖτο δ' εἷς εἶναι ὁ διαι-
τητὴς Ἀριστοκλῆς, μὴ ἀπεῖπε δὲ ὁ Παρμένων αὐτῷ
καθ' αὑτοῦ μὴ διαιτᾶν, ἀλλὰ συνέβη πρὶν τὴν ἀπό-
φασιν γενέσθαι τῆς διαίτης ἡ συμφορὰ τῷ ἀνθρώπῳ,
τίς οὕτως ὠμός ἐστιν ἀντίδικος ἢ διαιτητής, ὃς οὐκ ἂν
ἀνεβάλετο εἰς τὸ ἐπιδημῆσαι τὸν ἄνθρωπον; εἰ δ' ὁ
Παρμένων εἰς λόγον καταστὰς πανταχοῦ δικαιότερ' ἂν
φαίνοιτο λέγων τούτου, πῶς ἂν ὀρθῶς ἐμοῦ καταγι-
γνώσκοιτε, ᾧ τὸ παράπαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τουτονὶ
μηδὲν συμβόλαιόν ἐστιν;*

35 *Ὅτι μὲν οὖν ἐγὼ μὲν ὀρθῶς τὴν παραγραφὴν
πεποίημαι, Ἀπατούριος δὲ τὰ ψευδῆ ἐγκέκληκε καὶ
παρὰ τοὺς νόμους τὴν λῆξιν πεποίηται, ἐκ πολλῶν
οἶμαι ἐπιδεδεῖχθαι τοῦτο ὑμῖν ὦ ἄνδρες δικασταί· τὸ
δὲ κεφάλαιον, πρὸς ἐμὲ οὐδ' ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπα-
τούριος ὡς συνθῆκαί τινες αὐτῷ εἰσίν. ὅταν δὲ λέγῃ
ψευδόμενος, ὡς ἐν ταῖς πρὸς τὸν Παρμένοντα συνθή-* 904
*καις ἐνεγράφην ἐγγυητής, ἀπαιτεῖτε αὐτὸν τὰς συνθή-
36 κας, καὶ ἐνταῦθ' αὐτῷ ἀπαντᾶτε, ὅτι πάντες ἄνθρω-
ποι, ὅταν πρὸς ἀλλήλους ποιῶνται συγγραφάς, τούτου
ἕνεκα σημηνάμενοι τίθενται παρ' οἷς ἂν πιστεύσωσιν,
ἵν', ἐάν τι ἀντιλέγωσιν, ᾖ αὐτοῖς ἐπανελθοῦσιν ἐπὶ τὰ
γράμματα, ἐντεῦθεν τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι περὶ τοῦ
ἀμφισβητουμένου. ὅταν δ' ἀφανίσας τις τἀκριβές, λόγῳ
37 ἐξαπατᾶν πειρᾶται, πῶς ἂν δικαίως πιστεύοιτο; ἀλλὰ
νὴ Δία (τὸ ῥᾷστον τοῖς ἀδικεῖν καὶ συκοφαντεῖν προη-
ρημένοις) μαρτυρήσει τις αὐτῷ κατ' ἐμοῦ. ἐὰν οὖν*

ἐπισκήψωμαι αὐτῷ, πόθεν τὴν ἀπόδειξιν ποιήσεται τοῦ ἀληθῆ μαρτυρεῖν; ἐκ τῶν συνθηκῶν; τοῦτο τοίνυν μὴ ἀναβαλλέσθω, ἀλλ' ἤδη φερέτω ὁ ἔχων τὰς συνθήκας. εἰ δ' ἀπολωλέναι φησί, πόθεν λάβω ἐγὼ τὸν ἔλεγχον καταψευδομαρτυρηθείς; εἰ μὲν γὰρ παρ' ἐμοὶ ἐτέθη τὸ γραμματεῖον, ἐνῆν ἂν αἰτιάσασθαι Ἀπατουρίῳ, ὡς ἐγὼ
38 διὰ τὴν ἐγγύην ἠφάνικα τὰς συνθήκας· εἰ δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ, διὰ τί, εἴπερ ἄνευ τῆς τούτου γνώμης ἀπολώλασιν αἱ συνθῆκαι, τῷ μὲν λαβόντι αὐτὰς καὶ οὐ παρέχοντι οὐ δικάζεται, ἐμοὶ δ' ἐγκαλεῖ, μάρτυρα παρεχόμενος κατ' ἐμοῦ τὸν ἠφανικότα τὰς συνθήκας, ᾧ προσῆκεν αὐτὸν ὀργίζεσθαι, εἴπερ μὴ κοινῇ μετὰ τούτου ἐκακοτέχνει;

Εἴρηταί μοι τὰ δίκαια, ὅσα ἐδυνάμην. ὑμεῖς οὖν κατὰ τοὺς νόμους γιγνώσκετε τὰ δίκαια.

XXXIV.

ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ ΠΕΡΙ ΔΑΝΕΙΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Φορμίων ἔμπορος δανείζεται παρὰ Χρυσίππου μνᾶς 905
εἴκοσι πλέων εἰς Βόσπορον. ἀφικόμενος δ' ἐκεῖσε κατέλαβεν ἀπρασίαν τῶν φορτίων ὧν ἐκόμιζε. διόπερ τοῦ ναυκλήρου Λάμπιδος ἀποπλεῖν Ἀθήναζε βουλομένου, καὶ κελεύοντος αὐτὸν ἐνθέσθαι τῇ νηὶ τὰ ἀγοράσματα τῶν χρημάτων τῶν παρὰ Χρυσίππου (τοῦτο γὰρ ἔφραζεν ἡ συγγραφή) οὔτε φόρτον τιν' ἐνέθετ' οὔτ' ἀργύριον, ἀλλ' ἔφη πρὸς τὸν Λάμπιν ἀδυνάτως ἔχειν ἐν τῷ παρόντι ποιῆσαι ταῦτα, μικρὸν δ' ὕστερον ἐφ' ἑτέρας ἐκπλεύσεσθαι νεὼς ἅμα τοῖς χρήμασιν.

2 ἡ μὲν οὖν τοῦ Λάμπιδος ναῦς ἀναχθεῖσα διαφθείρεται,
καὶ μετ' ὀλίγων ὁ Λάμπις ἐν τῷ λέμβῳ σῴζεται, καὶ ἀφικό-
μενος Ἀθήναζε μηνύει Χρυσίππῳ τὸ εὐτύχημα τοῦ Φορμί-
ωνος, ὡς ἀπελείφθη τ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ εἰς τὴν ναῦν
οὐδὲν ἐνέθετο. ὁ δὲ Φορμίων, καταπλεύσας ὕστερον καὶ τὸ
ἀργύριον ἀπαιτούμενος, τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἔφη Χρύσιππος,
καὶ ὀφείλειν ὡμολόγει καὶ ἀποδώσειν ὑπισχνεῖτο, ἔπειθ' ὡς
ἀποδεδωκὼς Λάμπιδι μηδὲν ὀφείλειν ἔλεγε· τὴν γὰρ συγ-
γραφὴν κελεύειν παθούσης τι κατὰ θάλατταν τῆς νεὼς ἀπηλ-
3 λάχθαι τοῦ ὀφλήματος τὸν Φορμίωνα. ἔλαχεν οὖν δίκην
αὐτῷ ὁ Χρύσιππος· ὁ δὲ παρεγράψατο, καὶ Λάμπις ἐμαρ-
τύρησε παρὰ τῷ διαιτητῇ, ὡς ἀπειληφὼς εἴη παρὰ Φορμί-
ωνος ἐν Βοσπόρῳ τὰ χρήματα καὶ ἀπολωλεκὼς μετὰ τῶν
ἄλλων ἐν τῇ ναυαγίᾳ. πρότερον δὲ τἀναντία τούτων εἰρή- 906
κει πρὸς Χρύσιππον, ὡς οὐδὲν ὁ Φορμίων εἰς τὴν ναῦν
ἐντέθεικεν. ἐλεγχόμενος δ' ἐπὶ τούτοις ὁ Λάμπις ἐξεστη-
κέναι τότ' ἔφησεν, ὅτ' ἐκεῖνα πρὸς τὸν Χρύσιππον ἔλεγε.
τούτων ἀκούσας ὁ διαιτητὴς καὶ μηδὲν ἀποφηνάμενος εἰς
4 τὸ δικαστήριον τὸ πρᾶγμα πέπομφε. καὶ ὁ ἀγὼν ὀνόματι
μέν ἐστι παραγραφικός, τῷ δ' ἀληθεῖ τὴν εὐθεῖαν γίγνεται·
εὖ γὰρ καὶ ὁ ῥήτωρ κατ' ἀρχὰς ἐπισημαίνεται, ὡς οὐκ
ἔστιν ὅλως παραγραφὴ τὸ λέγειν πεποιηκέναι πάντα κατὰ
τὰ συγκείμενα, ἀποδιδόναι τὰ χρήματα Λάμπιδι κελευούσης
[τοῦτο] τῆς συγγραφῆς καὶ ἀφιείσης ἐπὶ τοιούτῳ πάθει
τὸ ὄφλημα· ταῦτα γάρ ἐστι τὴν εὐθυδικίαν ἀγωνιζομένου
καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις ἐγκλήμασιν ἀπαντῶντος, ἀλλ' οὐκ
ἀναιροῦντος τὸν περὶ αὐτῶν ἀγῶνα καὶ τὴν εἰσαγωγὴν
τῆς δίκης· παραγραφὴν δέ, φησίν, ὁ νόμος δίδωσι περὶ
τῶν μὴ γενομένων ὅλως Ἀθήνησι μηδ' εἰς Ἀθήνας συμ-
βολαίων.
5 Τετήρηται δ' ἐν τῷ λόγῳ ταὐτὸν ὅπερ καὶ περὶ τὸν κατὰ
Νεαίρας, ὅτι μὴ ὑφ' ἑνὸς εἴρηται προσώπου. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν
ἑκατέρου διαστολὴ φανερά, ἐνταῦθα δὲ συγκέχυται. δοκεῖ δ'
ἔμοιγ' ἐντεῦθεν ὁ δεύτερος λέγειν „ἀκούσας τοίνυν ἡμῶν

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Θεόδοτος πολλάκις, καὶ νομίσας τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν". δῆλον δ' ὅτι κοινωνοί τινές εἰσιν οἱ πρὸς τὸν Φορμίων' ἀγωνιζόμενοι.

Δίκαια ὑμῶν δεησόμεθ' ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκοῦ- 907
σαι ἡμῶν μετ' εὐνοίας ἐν τῷ μέρει λεγόντων, γνόντας ὅτι ἰδιῶται παντελῶς ἐσμεν, καὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον εἰσαφικνούμενοι καὶ συμβόλαια πολλοῖς συμβάλλοντες, οὐδεμίαν πώποτε δίκην πρὸς ὑμᾶς εἰσήλθομεν, οὔτ' ἐγκαλοῦντες οὔτ' ἐγκαλούμενοι
2 ὑφ' ἑτέρων. οὐδ' ἂν νῦν, ἀκριβῶς ἴστε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὑπελαμβάνομεν ἀπολωλέναι τὰ χρήματα ἐπὶ τῆς νεὼς τῆς διαφθαρείσης, ἃ ἐδανείσαμεν Φορμίωνι, οὐκ ἄν ποτ' ἐλάχομεν τὴν δίκην αὐτῷ· οὐχ οὕτως ἡμεῖς ἀναίσχυντοί ἐσμεν οὐδ' ἄπειροι τοῦ ζημιοῦσθαι. πολλῶν δ' ἡμᾶς κακιζόντων, καὶ μάλιστα τῶν ἐν Βοσπόρῳ ἐπιδημησάντων ἅμα Φορμίωνι, οἵπερ τοῦτον ᾔδεσαν οὐ συναπολέσαντα τὰ χρήματα ἐν τῇ νηί, δεινὸν ἡγούμεθ' εἶναι τὸ μὴ βοηθῆσαι ἡμῖν αὐτοῖς ἀδικουμένοις ὑπὸ τούτου.

3 Περὶ μὲν οὖν τῆς παραγραφῆς βραχύς ἐστιν ὁ λόγος· καὶ γὰρ οὗτοι οὐ τὸ παράπαν συμβόλαιον ἐξαρνοῦνται μὴ γενέσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ, ἀλλ' οὐκέτι εἶναί φασι πρὸς ἑαυτοὺς οὐδὲν συμβόλαιον· πεποιηκέναι γὰρ οὐδὲν ἔξω τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ γε- 908
4 γραμμένων. οἱ μέντοι νόμοι, καθ' οὓς ὑμεῖς δικασταὶ κάθησθε, οὐχ οὕτω λέγουσιν, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν μὴ γενομένων ὅλως συμβολαίων Ἀθήνησι μηδ' εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον παραγράφεσθαι δεδώκασιν, ἐὰν δέ τις γενέσθαι μὲν ὁμολογῇ, ἀμφισβητῇ δὲ ὡς πάντα πεποίηκε τὰ συγκείμενα, ἀπολογεῖσθαι κελεύουσιν εὐ-

θυδικίαν εἰσιόντα, οὐ κατηγορεῖν τοῦ διώκοντος. οὐ
μὴν ἀλλ' ἔγωγε ἐλπίζω καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος
5 δείξειν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην οὖσαν. σκέψασθε δ' ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί ὁμολογεῖται παρ' αὐτῶν τούτων
καὶ τί ἀντιλέγεται· οὕτω γὰρ ἂν ἄριστα ἐξετάσαιτε.
οὐκοῦν δανείσασθαι μὲν ὁμολογοῦσι καὶ συνθήκας
ποιήσασθαι τοῦ δανείσματος, φασὶ δ' ἀποδεδωκέναι
τὸ χρυσίον Λάμπιδι τῷ Δίωνος οἰκέτῃ ἐν Βοσπόρῳ.
ἡμεῖς τοίνυν οὐ μόνον τοῦτο δείξομεν, ὡς οὐκ ἀπέ-
δωκεν, ἀλλ' ὡς οὐδ' ἦν αὐτῷ ἀποδοῦναι. ἀναγκαῖον
δ' ἐστὶ βραχέα τῶν ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι ὑμῖν.
6 Ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐδάνεισα Φορμίωνι
τουτῳὶ εἴκοσι μνᾶς ἀμφοτερόπλουν εἰς τὸν Πόντον ἐπὶ
ἑτέρᾳ ὑποθήκῃ, καὶ συγγραφὴν ἐθέμην παρὰ Κίττῳ
τῷ τραπεζίτῃ. κελευούσης δὲ τῆς συγγραφῆς ἐνθέσθαι
εἰς τὴν ναῦν τετρακισχιλίων φορτία ἄξια, πρᾶγμα ποιεῖ
πάντων δεινότατον· εὐθὺς γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ ἐπιδα-
νείζεται λάθρᾳ ἡμῶν παρὰ μὲν Θεοδώρου τοῦ Φοίνι-
κος τετρακισχιλίας πεντακοσίας δραχμάς, παρὰ δὲ τοῦ
7 ναυκλήρου Λάμπιδος χιλίας. δέον δ' αὐτὸν καταγορά-
σαι φορτία Ἀθήνηθεν μνῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, εἰ 909
ἔμελλε τοῖς δανεισταῖς πᾶσι ποιήσειν τὰ ἐν ταῖς συγ-
γραφαῖς γεγραμμένα, οὐ κατηγόρασεν ἀλλ' ἢ πεντα-
κισχιλίων καὶ πεντακοσίων δραχμῶν, σὺν τῷ ἐπι-
σιτισμῷ· ὀφείλει δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ πέντε.
ἀρχὴ μὲν οὖν αὕτη ἐγένετο τοῦ ἀδικήματος ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι· οὔτε γὰρ τὴν ὑποθήκην παρέσχεν οὔτε
τὰ χρήματ' ἐνέθετ' εἰς τὴν ναῦν, κελευούσης τῆς
συγγραφῆς ἐπάναγκες ἐντίθεσθαι. καί μοι λαβὲ τὴν
συγγραφήν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

Λαβὲ δὴ καὶ τὴν τῶν πεντηκοστολόγων ἀπογραφὴν καὶ τὰς μαρτυρίας.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

8 *Ἐλθὼν τοίνυν εἰς τὸν Βόσπορον, ἔχων ἐπιστολὰς
παρ' ἐμοῦ, ἃς ἔδωκ' αὐτῷ ἀπενεγκεῖν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ
παραχειμάζοντι ἐκεῖ καὶ κοινωνῷ τινί, γράψας ἐν τῇ
ἐπιστολῇ τό τε ἀργύριον ὃ ἐδεδανείκειν καὶ τὴν ὑπο-
θήκην, καὶ προστάξας, ἐπειδὰν τάχιστ' ἐξαιρεθῇ τὰ
χρήματα, ἐξετάζειν καὶ παρακολουθεῖν, τὰς μὲν ἐπι-
στολὰς οὐκ ἀποδίδωσιν αὐτοῖς ἃς ἔλαβε παρ' ἐμοῦ,
ἵνα μηδὲν εἰδείησαν ὧν ἔπραττεν οὗτος, καταλαβὼν δ'
ἐν τῷ Βοσπόρῳ μοχθηρὰ τὰ πράγματα διὰ τὸν συμ-
βάντα πόλεμον τῷ Παιρισάδῃ πρὸς τὸν Σκύθην καὶ
τῶν φορτίων ὧν ἦγε πολλὴν ἀπρασίαν, ἐν πάσῃ ἀπο-
ρίᾳ ἦν· καὶ γὰρ οἱ δανεισταὶ εἴχοντο αὐτοῦ οἱ τὰ ἑτε-*
9 *ρόπλοα δανείσαντες. ὥστε τοῦ ναυκλήρου κελεύοντος
αὐτὸν κατὰ τὴν συγγραφὴν ἐντίθεσθαι τὰ ἀγοράσματα
τῶν ἐμῶν χρημάτων, εἶπεν οὗτος ὁ νῦν φάσκων ἀπο-
δεδωκέναι τὸ χρυσίον, ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο ἐνθέσθαι
εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα· ἄπρατον γὰρ εἶναι τὸν* 910
*ῥῶπον. κἀκεῖνον μὲν ἐκέλευεν ἀνάγεσθαι, αὐτὸς δ',
ἐπειδὰν διαθῆται τὰ φορτία, ἐφ' ἑτέρας νεὼς ἔφη ἐκ-
πλεύσεσθαι. καί μοι λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

10 *Μετὰ ταῦτα τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι οὗτος μὲν ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατελέλειπτο, ὁ δὲ Λάμπις ἀναχθεὶς ἐναυάγησεν οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου· γεγεμισμένης γὰρ ἤδη τῆς νεὼς, ὡς ἀκούομεν, μᾶλλον τοῦ δέοντος.*

προσανέλαβεν ἐπὶ τὸ κατάστρωμα χιλίας βύρσας, ὅθεν καὶ ἡ διαφθορὰ τῇ νηὶ συνέβη. καὶ αὐτὸς μὲν ἀπεσώθη ἐν τῷ λέμβῳ μετὰ τῶν ἄλλων παίδων τῶν Δίωνος, ἀπώλεσε δὲ πλέον ἢ τριάκοντα σώματα ἐλεύθερα χωρὶς τῶν ἄλλων. πολλοῦ δὲ πένθους ἐν τῷ Βοσπόρῳ ὄντος, ὡς ἐπύθοντο τὴν διαφθορὰν τῆς νεώς, ηὐδαιμόνιζον Φορμίωνα πάντες τουτονί, ὅτι οὔτε συνανήχθη οὔτ' ἐνέθετο εἰς τὴν ναῦν οὐδέν. συνέβαινε δὲ παρά τε τῶν ἄλλων καὶ παρὰ τούτου ὁ αὐτὸς λόγος. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

11 Αὐτὸς τοίνυν ὁ Λάμπις, ᾧ φησιν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον (τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν νοῦν), προσελθόντος αὐτῷ ἐμοῦ, ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν ἐκ τῆς ναυαγίας Ἀθήναζε, καὶ ἐρωτῶντος ὑπὲρ τούτων, ἔλεγεν ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν οὗτος κατὰ τὴν συγγραφήν, οὔτε τὸ χρυσίον εἰληφὼς εἴη παρ' αὐτοῦ ἐν Βοσπόρῳ. καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. 911

12 Ἐπειδὴ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐπεδήμησε Φορμίων οὑτοσὶ σεσωσμένος ἐφ' ἑτέρας νεώς, προσῄειν αὐτῷ ἀπαιτῶν τὸ δάνειον. καὶ οὗτος κατὰ μὲν ἀρχὰς οὐδεπώποτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι εἶπε τὸν λόγον τοῦτον ὃν νυνὶ λέγει, ἀλλ' ἀεὶ ὡμολόγει ἀποδώσειν· ἐπειδὴ δ' ἀνεκοινώσατο τοῖς νῦν παροῦσιν αὐτῷ καὶ
13 συνδικοῦσιν, ἕτερος ἤδη ἦν καὶ οὐχ ὁ αὐτός. ὡς δ' ᾐσθόμην αὐτὸν διακρουόμενόν με, προσέρχομαι τῷ Λάμπιδι, λέγων ὅτι οὐδὲν ποιεῖ τῶν δικαίων Φορμίων

οὐδ' ἀποδίδωσι τὸ δάνειον, καὶ ἅμα ἠρόμην αὐτὸν εἰ εἰδείη ὅπου ἐστίν, ἵνα προσκαλεσαίμην αὐτόν. ὁ δ' ἀκολουθεῖν μ' ἐκέλευεν ἑαυτῷ, καὶ καταλαμβάνομεν πρὸς τοῖς μυροπωλίοις τουτονί· κἀγὼ κλητῆρας ἔχων
14 *προσεκαλεσάμην αὐτόν. καὶ ὁ Λάμπις ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παρὼν προσκαλουμένῳ μοι οὐδαμοῦ ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀπείληφε παρὰ τούτου τὸ χρυσίον, οὐδ' ὃ εἰκὸς ἦν εἰπεῖν „Χρύσιππε, μαίνει· τί τοῦτον προσκαλεῖ; ἐμοὶ γὰρ ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον". ἀλλὰ μὴ ὅτι ὁ Λάμπις ἐφθέγξατο, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς οὗτος οὐδὲν ἠξίωσεν εἰπεῖν, παρεστηκότος τοῦ Λάμπιδος, ᾧ νυνί*
15 *φησιν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον. καίτοι εἰκός γ' ἦν αὐτὸν εἰπεῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, „τί με προσκαλεῖ ἄνθρωπε; ἀποδέδωκα γὰρ τούτῳ τῷ παρεστηκότι τὸ χρυσίον", καὶ ἅμα ὁμολογοῦντα παρέχειν τὸν Λάμπιν· νῦν δ' οὐδέτερος αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν εἶπεν ἐν τοιούτῳ καιρῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν κλητήρων.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 912

16 *Λαβὲ δή μοι καὶ τὸ ἔγκλημα ὃ ἔλαχον αὐτῷ πέρυσιν· ὅ ἐστιν οὐδενὸς ἔλαττον τεκμήριον, ὅτι οὐδέπω τότ' ἔφησε Φορμίων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον Λάμπιδι.*

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Τοῦτο τὸ ἔγκλημα ἔγραφον ἐγὼ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν σκοπῶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τῆς ἀπαγγελίας τῆς Λάμπιδος, ὃς οὐκ ἔφασκεν οὔτε τὰ χρήματα ἐντεθεῖσθαι τοῦτον οὔτε τὸ χρυσίον ἀπειληφέναι· μὴ γὰρ οἴεσθέ με οὕτως ἀπόπληκτον εἶναι καὶ παντελῶς μαινόμενον, ὥστε τοιοῦτο γράφειν ἔγκλημα ὁμολογοῦν-

τος τοῦ Λάμπιδος ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον, ὑφ' οὗ ἔμελλον ἐξελεγχθήσεσθαι.

17 Ἔτι δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κἀκεῖνο σκέψασθε· αὐτοὶ γὰρ οὗτοι παραγραφὴν διδόντες πέρυσιν, οὐκ ἐτόλμησαν ἐν τῇ παραγραφῇ γράψαι ὡς ἀποδεδώκασι Λάμπιδι τὸ χρυσίον. καί μοι λαβὲ αὐτὴν τὴν παραγραφήν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Ἀκούετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδαμοῦ γέγραπται ἐν τῇ παραγραφῇ ὡς ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον Φορμίων Λάμπιδι, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ διαρρήδην γράψαντος εἰς τὸ ἔγκλημα ὃ ἠκούσατ' ἀρτίως, ὅτι οὔτε τὰ χρήματ' ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν οὔτ' ἀπέδωκε τὸ χρυσίον. τίνα οὖν ἄλλον χρὴ περιμένειν ὑμᾶς μάρτυρα, ὅταν τηλικαύτην μαρτυρίαν παρ' αὐτῶν τούτων ἔχητε;

18 Μελλούσης δὲ τῆς δίκης εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, ἐδέοντο ἡμῶν ἐπιτρέψαι τινί· καὶ ἡμεῖς ἐπετρέψαμεν Θεοδότῳ ἰσοτελεῖ κατὰ συνθήκας. καὶ ὁ Λάμπις μετὰ ταῦτα νομίσας αὐτῷ ἀσφαλὲς ἤδη εἶναι πρὸς διαιτητῇ μαρτυρεῖν ὅ τι βούλοιτο, μερισάμενος τὸ ἐμὸν 913
χρυσίον μετὰ Φορμίωνος τουτουί, ἐμαρτύρει τἀναντία
19 οἷς πρότερον εἰρήκει. οὐ γὰρ ὅμοιόν ἐστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα ἐμβλέποντα τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν καὶ πρὸς διαιτητῇ· παρ' ὑμῖν μὲν γὰρ ὀργὴ μεγάλη καὶ τιμωρία ὑπόκειται τοῖς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσι, πρὸς δὲ τῷ διαιτητῇ ἀκινδύνως καὶ ἀναισχύντως μαρτυροῦσιν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἀγανακτοῦντος δέ μου καὶ σχετλιάζοντος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῇ
20 τόλμῃ τοῦ Λάμπιδος, καὶ παρεχομένου πρὸς τὸν διαιτητὴν τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν ἥνπερ καὶ νῦν πρὸς ὑμᾶς παρέχομαι, τῶν ἐξ ἀρχῆς προσελθόντων αὐτῷ μεθ'

οὐδ' ἀποδίδωσι τὸ δάνειον, καὶ ἅμα ἠρόμην αὐτὸν εἰ εἰδείη ὅπου ἐστίν, ἵνα προσκαλεσαίμην αὐτόν. ὁ δ' ἀκολουθεῖν μ' ἐκέλευεν ἑαυτῷ, καὶ καταλαμβάνομεν πρὸς τοῖς μυροπωλίοις τουτονί· κἀγὼ κλητῆρας ἔχων
14 *προσεκαλεσάμην αὐτόν. καὶ ὁ Λάμπις ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παρὼν προσκαλουμένῳ μοι οὐδαμοῦ ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὡς ἀπείληφε παρὰ τούτου τὸ χρυσίον, οὐδ' ὃ εἰκὸς ἦν εἰπεῖν „Χρύσιππε, μαίνει· τί τοῦτον προσκαλεῖ; ἐμοὶ γὰρ ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον". ἀλλὰ μὴ ὅτι ὁ Λάμπις ἐφθέγξατο, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς οὗτος οὐδὲν ἠξίωσεν εἰπεῖν, παρεστηκότος τοῦ Λάμπιδος, ᾧ νυνί*
15 *φησιν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον. καίτοι εἰκός γ' ἦν αὐτὸν εἰπεῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, „τί με προσκαλεῖ ἄνθρωπε; ἀποδέδωκα γὰρ τούτῳ τῷ παρεστηκότι τὸ χρυσίον", καὶ ἅμα ὁμολογοῦντα παρέχειν τὸν Λάμπιν· νῦν δ' οὐδέτερος αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν εἶπεν ἐν τοιούτῳ καιρῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν κλητήρων.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 912

16 *Λαβὲ δή μοι καὶ τὸ ἔγκλημα ὃ ἔλαχον αὐτῷ πέρυσιν· ὅ ἐστιν οὐδενὸς ἔλαττον τεκμήριον, ὅτι οὐδέπω τότ' ἔφησε Φορμίων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον Λάμπιδι.*

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Τοῦτο τὸ ἔγκλημα ἔγραφον ἐγὼ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν σκοπῶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τῆς ἀπαγγελίας τῆς Λάμπιδος, ὃς οὐκ ἔφασκεν οὔτε τὰ χρήματα ἐντεθεῖσθαι τοῦτον οὔτε τὸ χρυσίον ἀπειληφέναι· μὴ γὰρ οἴεσθέ με οὕτως ἀπόπληκτον εἶναι καὶ παντελῶς μαινόμενον, ὥστε τοιοῦτο γράφειν ἔγκλημα ὁμολογοῦν-

τος τοῦ Λάμπιδος ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον, ὑφ' οὗ ἔμελλον ἐξελεγχθήσεσθαι.

17 Ἔτι δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κἀκεῖνο σκέψασθε· αὐτοὶ γὰρ οὗτοι παραγραφὴν διδόντες πέρυσιν, οὐκ ἐτόλμησαν ἐν τῇ παραγραφῇ γράψαι ὡς ἀποδεδώκασι Λάμπιδι τὸ χρυσίον. καί μοι λαβὲ αὐτὴν τὴν παραγραφήν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.

Ἀκούετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδαμοῦ γέγραπται ἐν τῇ παραγραφῇ ὡς ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον Φορμίων Λάμπιδι, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ διαρρήδην γράψαντος εἰς τὸ ἔγκλημα ὃ ἠκούσατ' ἀρτίως, ὅτι οὔτε τὰ χρήματ' ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν οὔτ' ἀπέδωκε τὸ χρυσίον. τίνα οὖν ἄλλον χρὴ περιμένειν ὑμᾶς μάρτυρα, ὅταν τηλικαύτην μαρτυρίαν παρ' αὐτῶν τούτων ἔχητε;

18 Μελλούσης δὲ τῆς δίκης εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, ἐδέοντο ἡμῶν ἐπιτρέψαι τινί· καὶ ἡμεῖς ἐπετρέψαμεν Θεοδότῳ ἰσοτελεῖ κατὰ συνθήκας. καὶ ὁ Λάμπις μετὰ ταῦτα νομίσας αὐτῷ ἀσφαλὲς ἤδη εἶναι πρὸς διαιτητῇ μαρτυρεῖν ὅ τι βούλοιτο, μερισάμενος τὸ ἐμὸν 913
χρυσίον μετὰ Φορμίωνος τουτουί, ἐμαρτύρει τἀναντία
19 οἷς πρότερον εἰρήκει. οὐ γὰρ ὅμοιόν ἐστιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰς τὰ ὑμέτερα πρόσωπα ἐμβλέποντα τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν καὶ πρὸς διαιτητῇ· παρ' ὑμῖν μὲν γὰρ ὀργὴ μεγάλη καὶ τιμωρία ὑπόκειται τοῖς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσι, πρὸς δὲ τῷ διαιτητῇ ἀκινδύνως καὶ ἀναισχύντως μαρτυροῦσιν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἀγανακτοῦντος δέ μου καὶ σχετλιάζοντος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῇ
20 τόλμῃ τοῦ Λάμπιδος, καὶ παρεχομένου πρὸς τὸν διαιτητὴν τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν ἥνπερ καὶ νῦν πρὸς ὑμᾶς παρέχομαι, τῶν ἐξ ἀρχῆς προσελθόντων αὐτῷ μεθ'

ἡμῶν, ὅτε οὔτε τὸ χρυσίον ἔφη ἀπειληφέναι παρὰ τούτου οὔτε τὰ χρήματ' αὐτὸν ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν, οὕτως ὁ Λάμπις κατὰ κράτος ἐξελεγχόμενος τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν καὶ πονηρὸς ὤν, ὡμολόγει μὲν εἰρηκέναι ταῦτα πρὸς τοῦτον, οὐ μέντοι ἐντός γε ὢν εἰπεῖν αὐτοῦ. καί μοι ἀνάγνωθι ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

21 Ἀκούσας τοίνυν ἡμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὁ Θεόδοτος πολλάκις, καὶ νομίσας τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν, οὐκ ἀπέγνω τῆς δίκης, ἀλλ' ἀφῆκεν ἡμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον· καταγνῶναι μὲν γὰρ οὐκ ἐβουλήθη διὰ τὸ οἰκείως ἔχειν Φορμίωνι τουτῳί, ὡς ἡμεῖς ὕστερον ἐπυθόμεθα, ἀπογνῶναι δὲ τῆς δίκης ὤκνει, ἵνα
22 μὴ ἐπιορκήσειεν. ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ πράγματος λογίσασθε ὦ ἄνδρες δικασταὶ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὁπόθεν ἔμελλεν οὗτος ἀποδώσειν τὸ χρυσίον. ἐνθένδε μὲν γὰρ ἐξέπλει οὐκ ἐνθέμενος εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα καὶ 914
ὑποθήκην οὐκ ἔχων, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς χρήμασιν ἐπιδανεισάμενος· ἐν Βοσπόρῳ δ' ἀπρασίαν τῶν φορτίων κατέλαβε, καὶ τοὺς τὰ ἑτερόπλοα δανείσαντας μόλις
23 ἀπήλλαξεν. καὶ οὗτος μὲν ἐδάνεισεν αὐτῷ δισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλουν, ὥστ' ἀπολαβεῖν Ἀθήνησι δισχιλίας ἑξακοσίας δραχμάς· Φορμίων δέ φησιν ἀποδοῦναι Λάμπιδι ἐν Βοσπόρῳ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι στατῆρας Κυζικηνούς (τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν νοῦν) δανεισάμενος ἐγγείων τόκων. ἦσαν δὲ ἔφεκτοι οἱ ἔγγειοι τόκοι, ὁ δὲ Κυζικηνὸς ἐδύνατο ἐκεῖ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ
24 δραχμὰς Ἀττικάς. δεῖ δὴ μαθεῖν ὑμᾶς ὅσα φησὶ χρήματ' ἀποδεδωκέναι. τῶν μὲν γὰρ ἑκατὸν εἴκοσι στατήρων γίγνονται τρισχίλιαι τριακόσιαι ἑξήκοντα, ὁ δὲ

τόκος ὁ ἔγγειος ὁ ἔφεκτος τῶν τριάκοντα μνῶν καὶ τριῶν καὶ ἑξήκοντα πεντακόσιαι δραχμαὶ καὶ ἑξήκοντα· τὸ δὲ σύμπαν κεφάλαιον γίγνεται τόσον καὶ τόσον.
25 ἔστιν οὖν ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἢ γενήσεταί ποτε, ὃς ἀντὶ δισχιλίων ἑξακοσίων δραχμῶν τριάκοντα μνᾶς καὶ τριακοσίας καὶ ἑξήκοντα ἀποτίνειν προείλετ' ἄν, καὶ τόκον πεντακοσίας δραχμὰς καὶ ἑξήκοντα δανεισάμενος, ἃς φησιν ἀποδεδωκέναι Φορμίων Λάμπιδι, τρισχιλίας ἐνακοσίας εἴκοσιν; ἐξὸν δ' αὐτῷ ἀμφοτερόπλουν Ἀθήνησιν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, ἐν
26 Βοσπόρῳ ἀπέδωκε, τρισὶ καὶ δέκα μναῖς πλέον; καὶ τοῖς μὲν τὰ ἑτερόπλοα δανείσασι μόλις τἀρχαῖα ἀποδέδωκας, οἵ συνέπλευσάν σοι καὶ προσήδρευον· τούτῳ δὲ τῷ μὴ παρόντι οὐ μόνον τἀρχαῖα καὶ τοὺς τόκους ἀπεδίδους, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτίμια τὰ ἐκ τῆς συγγραφῆς 915
27 ἀπέτινες, οὐδεμιᾶς σοι ἀνάγκης οὔσης; κἀκείνους μὲν οὐκ ἐδεδίεις, οἷς αἱ συγγραφαὶ ἐν Βοσπόρῳ τὴν πρᾶξιν ἐδίδοσαν· τούτου δὲ φῄς φροντίζειν, ὃν ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἠδίκεις οὐκ ἐνθέμενος τὰ χρήματ' εἰς τὴν ναῦν κατὰ τὴν συγγραφὴν Ἀθήνηθεν; καὶ νῦν μὲν εἰς τὸ ἐμπόριον ἥκων, οὗ τὸ συμβόλαιον ἐγένετο, οὐκ ὀκνεῖς ἀποστερεῖν τὸν δανείσαντα· ἐν Βοσπόρῳ δὲ πλείω τῶν
28 δικαίων φῄς ποιεῖν, οὗ δίκην οὐκ ἔμελλες δώσειν; καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ τὰ ἀμφοτερόπλοα δανειζόμενοι, ὅταν ἀποστέλλωνται ἐκ τῶν ἐμπορίων, πολλοὺς παρίστανται, ἐπιμαρτυρόμενοι ὅτι τὰ χρήματα ἤδη κινδυνεύεται τῷ δανείσαντι· σὺ δ' ἑνὶ σκήπτει μάρτυρι αὐτῷ τῷ συναδικοῦντι, καὶ οὔτε τὸν παῖδα τὸν ἡμέτερον παρέλαβες ἐν Βοσπόρῳ ὄντα οὔτε τὸν κοινωνόν, οὐδὲ τὰς ἐπιστολὰς ἀπέδωκας αὐτοῖς, ἃς ἡμεῖς ἐπεθήκαμεν, ἐν αἷς ἐγέγραπτο παρακολουθεῖν σοι οἷς ἂν

29 πράττῃς; καίτοι ὦ ἄνδρες δικασταὶ τί οὐκ ἂν πράξειεν
ὁ τοιοῦτος, ὅστις γράμματα λαβὼν μὴ ἀπέδωκεν ὀρθῶς
καὶ δικαίως; ἢ πῶς οὐ φανερόν ἐστιν ὑμῖν τὸ τούτου
κακούργημα ἐξ αὐτῶν ὧν ἔπραττεν; καίτοι, ὦ γῆ καὶ
θεοί, προσῆκέ γε τοσοῦτο χρυσίον ἀποδιδόντα, καὶ
πλέον τοῦ δανείσματος, περιβόητον ποιεῖν ἐν τῷ ἐμ-
πορίῳ, καὶ παρακαλεῖν πάντας ἀνθρώπους, πρῶτον δὲ
30 τὸν παῖδα τὸν τούτου καὶ τὸν κοινωνόν· ἴστε γὰρ
δήπου πάντες, ὅτι δανείζονται μὲν μετ' ὀλίγων μαρ-
τύρων, ὅταν δ' ἀποδιδῶσι, πολλοὺς παρίστανται μάρ-
τυρας, ἵν' ἐπιεικεῖς δοκῶσιν εἶναι περὶ τὰ συμβόλαια.
σοὶ δ' ἀποδιδόντι τό τε δάνειον καὶ τοὺς τόκους ἀμ- 916
φοτέρους, ἑτερόπλῳ τῷ ἀργυρίῳ κεχρημένῳ, καὶ προσ-
τιθέντι ἑτέρας τρεισκαίδεκα μνᾶς, πῶς οὐχὶ πολλοὺς
ἦν παραληπτέον μάρτυρας; καὶ εἰ τοῦτ' ἔπραξας, οὐδ'
31 ἂν εἷς σοῦ μᾶλλον τῶν πλεόντων ἐθαυμάζετο. σὺ δ'
ἀντὶ τοῦ πολλοὺς μάρτυρας τούτων ποιεῖσθαι, πάντας
ἀνθρώπους λανθάνειν ἐπειρῶ, ὥσπερ ἀδικῶν τι. καὶ
εἰ μὲν ἐμοὶ τῷ δανείσαντι ἀπεδίδους, οὐδὲν ἂν ἔδει
μαρτύρων· τὴν γὰρ συγγραφὴν ἀνελόμενος ἀπήλλαξο
ἂν τοῦ συμβολαίου· νῦν δ' οὐκ ἐμοί, ἀλλ' ἑτέρῳ ὑπὲρ
ἐμοῦ ἀποδιδούς, καὶ οὐκ Ἀθήνησιν, ἀλλ' ἐν Βοσπόρῳ,
καὶ τῆς συγγραφῆς σοι κειμένης Ἀθήνησι καὶ πρὸς
ἐμέ, καὶ ᾧ τὸ χρυσίον ἀπεδίδους ὄντος θνητοῦ καὶ
πέλαγος τοσοῦτον μέλλοντος πλεῖν, μάρτυρα οὐδέν'
32 ἐποιήσω, οὔτε δοῦλον οὔτ' ἐλεύθερον. ἡ γὰρ συγ-
γραφή με, φησί, τῷ ναυκλήρῳ ἐκέλευεν ἀποδοῦναι τὸ
χρυσίον. μάρτυρας δέ γ' οὐκ ἐκώλυε παραλαβεῖν, οὐδὲ
τὰς ἐπιστολὰς ἀποδοῦναι. καὶ οἵδε μὲν πρὸς σὲ δύο
συγγραφὰς ἐποιήσαντο ὑπὲρ τοῦ συμβολαίου, ὡς ἂν οἱ
μάλιστ' ἀπιστοῦντες· σὺ δὲ μόνος μόνῳ φῂς δοῦναι

τῷ ναυκλήρῳ τὸ χρυσίον, εἰδὼς κατὰ σοῦ κειμένην
Ἀθήνησι συγγραφὴν πρὸς τοῦτον.

33 Λέγει δ' ὡς ἡ συγγραφὴ σωθείσης τῆς νεὼς αὐτὸν
ἀποδοῦναι κελεύει τὰ χρήματα. καὶ γὰρ ἐνθέσθαι τἀ-
γοράσματα εἰς τὴν ναῦν κελεύει σε, εἰ δὲ μή, πεντα-
κισχιλίας δραχμὰς ἀποτίνειν. σὺ δὲ τοῦτο μὲν τῆς
συγγραφῆς οὐ λαμβάνεις, παραβεβηκὼς δ' εὐθὺς ἐξ
ἀρχῆς καὶ τὰ χρήματα οὐκ ἐνθέμενος, ἀμφισβητεῖς 917
πρὸς ἓν ῥῆμα τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ, καὶ τοῦτ' ἀνῃρη-
κὼς αὐτός. ὁπότε γὰρ ἐν τῷ Βοσπόρῳ φῂς μὴ τὰ
χρήματ' ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν, ἀλλὰ τὸ χρυσίον τῷ
ναυκλήρῳ ἀποδοῦναι, τί ἔτι περὶ τῆς νεὼς διαλέγει;
οὐ γὰρ μετέσχηκας τοῦ κινδύνου διὰ τὸ μηδὲν ἐνθέ-
34 σθαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὥρμησεν
ἐπὶ ταύτην τὴν σκῆψιν, ὡς ἐντεθειμένος τὰ χρήματα
εἰς τὴν ναῦν· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐκ πολλῶν ἔμελλεν ἐλεγ-
χθήσεσθαι ψευδόμενος, ἔκ τε τῆς ἀπογραφῆς τῆς ἐν
Βοσπόρῳ παρὰ τοῖς ἐλλιμενισταῖς καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ
ἐμπορίῳ ἐπιδημούντων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, τηνι-
καῦτα μεταβαλόμενος σύνίσταται μετὰ τοῦ Λάμπιδος
35 καὶ φησὶν ἐκείνῳ τὸ χρυσίον ἀποδεδωκέναι, ἐφόδιον
μὲν λαβὼν τὸ τὴν συγγραφὴν κελεύειν, οὐκ ἂν ἡγού-
μενος δ' ἡμᾶς εὐπόρως ἐλέγξαι ὅσα μόνοι πρὸς αὑτοὺς
αὐτοὶ πράξειαν. καὶ ὁ Λάμπις, ὅσα μὲν εἶπε πρὸς
ἐμὲ πρὶν ὑπὸ τούτου διαφθαρῆναι, οὐκ ἐντὸς ὢν αὑτοῦ
φησιν εἰπεῖν· ἐπειδὴ δὲ τὸ χρυσίον τοὐμὸν ἐμερίσατο,
τότ' ἐντὸς εἶναί φησιν αὑτοῦ καὶ πάντ' ἀκριβῶς μνη-
μονεύειν.

36 Εἰ μὲν οὖν ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἐμοῦ μόνου κατε-
φρόνει Λάμπις, οὐδὲν ἂν ἦν θαυμαστόν· νῦν δὲ πολλῷ
δεινότερα τούτου πέπρακται αὐτῷ πρὸς πάντας ὑμᾶς.

κήρυγμα γὰρ ποιησαμένου Παιρισάδου ἐν Βοσπόρῳ, ἐάν τις βούληται Ἀθήναζε εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον σιτηγεῖν, ἀτελῆ τὸν σῖτον ἐξάγειν, ἐπιδημῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ ὁ Λάμπις ἔλαβε τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ σίτου καὶ τὴν ἀτέλειαν ἐπὶ τῷ τῆς πόλεως ὀνόματι, γεμίσας δὲ
δὲ ναῦν μεγάλην σίτου ἐκόμισεν εἰς Ἄκανθον κἀκεῖ 918
37 διέθετο ὁ κοινωνήσας τούτῳ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων. καὶ ταῦτ' ἔπραξεν ὦ ἄνδρες δικασταὶ οἰκῶν μὲν Ἀθήνησιν, οὔσης δ' αὐτῷ γυναικὸς ἐνθάδε καὶ παίδων, τῶν δὲ νόμων τὰ ἔσχατα ἐπιτίμια προτεθηκότων, εἴ τις οἰκῶν Ἀθήνησιν ἄλλοσέ ποι σιτηγήσειεν ἢ εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον, ἔτι δ' ἐν τοιούτῳ καιρῷ, ἐν ᾧ ὑμῶν οἱ μὲν ἐν τῷ ἄστει οἰκοῦντες διεμετροῦντο τὰ ἄλφιτα ἐν τῷ ᾠδείῳ, οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ἐν τῷ νεωρίῳ ἐλάμβανον κατ' ὀβολὸν τοὺς ἄρτους καὶ ἐπὶ τῆς μακρᾶς στοᾶς τὰ ἄλφιτα, καθ' ἡμίεκτον μετρούμενοι καὶ καταπατούμενοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τήν τε μαρτυρίαν καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΝΟΜΟΣ.

38 Φορμίων τοίνυν τούτῳ χρώμενος κοινωνῷ καὶ μάρτυρι οἴεται δεῖν ἀποστερῆσαι τὰ χρήμαθ' ἡμᾶς, οἵ γε σιτηγοῦντες διατετελέκαμεν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, καὶ τριῶν ἤδη καιρῶν κατειληφότων τὴν πόλιν, ἐν οἷς ὑμεῖς τοὺς χρησίμους τῷ δήμῳ ἐξητάζετε, οὐδενὸς τούτων ἀπολελείμμεθα, ἀλλ' ὅτε μὲν εἰς Θήβας Ἀλέξανδρος παρῄει, ἐπεδώκαμεν ὑμῖν τάλαντον ἀργυ-
39 ρίου· ὅτε δ' ὁ σῖτος ἐπετιμήθη τὸ πρότερον καὶ ἐγένετο ἑκκαίδεκα δραχμῶν, εἰσαγαγόντες πλείους ἢ μυρίους μεδίμνους πυρῶν διεμετρήσαμεν ὑμῖν τῆς καθεστηκυίας τιμῆς, πέντε δραχμῶν τὸν μέδιμνον, καὶ

ταῦτα πάντες ἴστε ἐν τῷ πομπείῳ διαμετρούμενοι· πέ-
ρυσι δ' εἰς τὴν σιτωνίαν τὴν ὑπὲρ τοῦ δήμου τάλαν-
τον ὑμῖν ἐπεδώκαμεν ἐγώ τε καὶ ὁ ἀδελφός. καί μοι
ἀνάγνωθι τούτων τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

40 Ἀλλὰ μὴν εἴ γε δεῖ καὶ τούτοις τεκμαίρεσθαι, 919
οὐκ εἰκὸς ἦν ἐπιδιδόναι μὲν ἡμᾶς τοσαῦτα χρήματα, ἵνα
παρ' ὑμῖν εὐδοξῶμεν, συκοφαντεῖν δὲ Φορμίωνα, ἵνα
καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπιείκειαν ἀποβάλωμεν. δικαίως
ἂν οὖν βοηθήσαιτε ἡμῖν ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπέδειξα
γὰρ ὑμῖν οὔτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ φορτία ἐνθέμενον τοῦτον
εἰς τὴν ναῦν ἁπάντων ὧν ἐδανείσατο Ἀθήνηθεν, τῶν
τ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ πραθέντων τοὺς τὰ ἑτερόπλοα δα-
41 νείσαντας μόλις διαλύσαντα, ἔτι δ' οὔτ' εὐποροῦντα
οὔθ' οὕτως ὄντ' ἀβέλτερον, ὥστ' ἀντὶ δισχιλίων καὶ
ἑξακοσίων δραχμῶν τριάκοντα μνᾶς καὶ ἐννέα ἀπο-
δοῦναι, πρός τε τούτοις, ὅτε ἀποδοῦναί φησι τὸ χρυ-
σίον Λάμπιδι, οὔτε τὸν παῖδα παραλαβόντα τὸν ἐμὸν
οὔτε τὸν κοινωνὸν ἐπιδημοῦντα ἐν Βοσπόρῳ. ἐμοὶ
δὲ Λάμπις αὐτὸς μαρτυρῶν φαίνεται ὡς οὐκ ἀπεί-
42 ληφε τὸ χρυσίον, πρὶν ὑπὸ τούτου διαφθαρῆναι. καί-
τοι εἰ καθ' ἓν ἕκαστον οὕτως ἐδείκνυε Φορμίων, οὐκ
οἶδ' ὅπως ἂν ἄλλως ἄμεινον ἀπελογήσατο. ὑπὲρ δὲ
τοῦ τὴν δίκην εἰσαγώγιμον εἶναι ὁ νόμος αὐτὸς δια-
μαρτύρεται, κελεύων τὰς δίκας εἶναι τὰς ἐμπορικὰς
τῶν συμβολαίων τῶν Ἀθήνησι καὶ εἰς τὸ Ἀθηναίων
ἐμπόριον, καὶ οὐ μόνον τῶν Ἀθήνησιν, ἀλλὰ καὶ ὅσ'
ἂν γένηται ἕνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ Ἀθήναζε. λαβὲ δή
μοι τοὺς νόμους.

πρὶν ἀποδοῦναί μοι τὰ χρήματα, Λακρίτῳ τουτῳὶ εἴ-
ληχα τὴν δίκην ταύτην κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους τού-
4 τους, καθ' οὕσπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμην, ἀδελφῷ
ὄντι τούτῳ ἐκείνου καὶ ἔχοντι ἅπαντα τὰ Ἀρτέμωνος,
καὶ ὅσ' ἐνθάδε κατέλιπε καὶ ὅσα ἦν αὐτῷ ἐν τῇ Φα-
σήλιδι, καὶ κληρονόμῳ ὄντι τῶν ἐκείνου ἁπάντων, καὶ
οὐκ ἂν ἔχοντος τούτου δεῖξαι νόμον, ὅστις αὐτῷ δί-
δωσιν ἐξουσίαν, ἔχειν μὲν τὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ διῳ-
κηκέναι ὅπως ἐδόκει αὐτῷ, μὴ ἀποδιδόναι δὲ τἀλλότρια
χρήματα, ἀλλὰ λέγειν νῦν ὅτι οὐκ ἔστι κληρονόμος,
5 ἀλλ' ἀφίσταται τῶν ἐκείνου. ἡ μὲν τουτουὶ Λακρίτου
πονηρία τοιαύτη ἐστίν· ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι ὦ ἄνδρες
δικασταὶ εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου περὶ τοῦ πράγματος
τουτουί· κἂν ἐλέγξω αὐτὸν ἀδικοῦντα ἡμᾶς τε τοὺς
δανείσαντας καὶ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον, βοηθεῖτε ἡμῖν τὰ
δίκαια.

6 Ἐγὼ γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ αὐτὸς μὲν οὐδ' ὁπωσ-
τιοῦν ἐγνώριζον τοὺς ἀνθρώπους τούτους· Θρασυμή-
δης δ' ὁ Διοφάντου υἱὸς, ἐκείνου τοῦ Σφηττίου, καὶ 925
Μελάνωπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπιτήδειοί μοί εἰσι, καὶ
χρώμεθ' ἀλλήλοις ὡς οἷόν τε μάλιστα. οὗτοι προσ-
ῆλθόν μοι μετὰ Λακρίτου τουτουί, ὁπόθεν δήποτε
7 ἐγνωρισμένοι τούτῳ (οὐ γὰρ οἶδα), καὶ ἐδέοντό μου
δανεῖσαι χρήματ' εἰς τὸν Πόντον Ἀρτέμωνι τῷ τούτου
ἀδελφῷ καὶ Ἀπολλοδώρῳ, ὅπως ἂν ἐνεργοὶ ὦσιν, οὐδὲν
εἰδὼς ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὐδ' ὁ Θρασυμήδης τὴν τού-
των πονηρίαν, ἀλλ' οἰόμενος εἶναι ἐπιεικεῖς ἀνθρώ-
πους καὶ οἷοίπερ προσεποιοῦντο καὶ ἔφασαν εἶναι, καὶ
ἡγούμενος ποιήσειν αὐτοὺς πάντα, ὅσαπερ ὑπισχνοῦντο
8 καὶ ἀνεδέχετο Λάκριτος οὑτοσί. πλεῖστον δ' ἄρ' ἦν
ἐψευσμένος, καὶ οὐδὲν ᾔδει οἵοις θηρίοις ἐπλησίαζε

τοῖς ἀνθρώποις τούτοις. κἀγὼ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θρα-
συμήδους καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ Λακρίτου του-
τουὶ ἀναδεχομένου μοι πάντ' ἔσεσθαι τὰ δίκαια παρὰ
τῶν ἀδελφῶν τῶν αὐτοῦ, ἐδάνεισα μετὰ ξένου τινὸς
9 ἡμετέρου Καρυστίου τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου. βού-
λομαι οὖν ὦ ἄνδρες δικασταὶ τῆς συγγραφῆς ἀκοῦσαι
ὑμᾶς πρῶτον, καθ' ἣν ἐδανείσαμεν τὰ χρήματα, καὶ
τῶν μαρτύρων τῶν παραγενομένων τῷ δανείσματι·
ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων ἐπιδείξομεν, οἷα ἐτοιχωρύχησαν
οὗτοι περὶ τὸ δάνειον. λέγε τὴν συγγραφήν, εἶτα τὰς
μαρτυρίας.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

10 Ἐδάνεισαν Ἀνδροκλῆς Σφήττιος καὶ Ναυσικράτης Κα-
ρύστιος Ἀρτέμωνι καὶ Ἀπολλοδώρῳ Φασηλίταις δραχμὰς
ἀργυρίου τρισχιλίας Ἀθήνηθεν εἰς Μένδην ἢ Σκιώνην, 926
καὶ ἐντεῦθεν εἰς Βόσπορον, ἐὰν δὲ βούλωνται, τῆς ἐπ'
ἀριστερὰ μέχρι Βορυσθένους, καὶ πάλιν Ἀθήναζε, ἐπὶ δια-
κοσίαις εἴκοσι πέντε τὰς χιλίας, ἐὰν δὲ μετ' Ἀρκτοῦρον
ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ Πόντου ἐφ' Ἱερόν, ἐπὶ τριακοσίαις
τὰς χιλίας, ἐπὶ οἴνου κεραμίοις Μενδαίοις τρισχιλίοις, ὃς
πλεύσεται ἐκ Μένδης ἢ Σκιώνης ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν
11 Ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτα, οὐκ ὀφείλοντες
ἐπὶ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον, οὐδ' ἐπιδανεί-
σονται. καὶ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου ἀντι-
φορτισθέντα Ἀθήναζε πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα.
σωθέντων δὲ τῶν χρημάτων Ἀθήναζε, ἀποδώσουσιν οἱ
δανεισάμενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ
τὴν συγγραφὴν ἡμερῶν εἴκοσιν, ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν Ἀθή-
ναζε, ἐντελὲς πλὴν ἐκβολῆς, ἧς ἂν οἱ σύμπλοι ψηφισά-
μενοι κοινῇ ἐκβάλωνται, καὶ ἄν τι πολεμίοις ἀποτείσωσιν·
τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων ἐντελές. καὶ παρέξουσι τοῖς δα-
νείσασι τὴν ὑποθήκην ἀνέπαφον κρατεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι

12 τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφήν. ἐὰν δὲ μὴ
ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ, τὰ ὑποκείμενα τοῖς
δανείσασιν ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι τῆς ὑπαρ-
χούσης τιμῆς· καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, οὗ δεῖ
γενέσθαι τοῖς δανείσασι κατὰ τὴν συγγραφήν, παρὰ Ἀρτέ-
μωνος καὶ Ἀπολλοδώρου ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι
καὶ ἐκ τῶν τούτων ἁπάντων, καὶ ἐγγείων καὶ ναυτικῶν,
πανταχοῦ ὅπου ἂν ὦσι, καθάπερ δίκην ὠφληκότων καὶ 927
ὑπερημέρων ὄντων, καὶ ἑνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανεισάντων καὶ
13 ἀμφοτέροις. ἐὰν δὲ μὴ εἰσβάλωσι, μείναντες ἐπὶ κυνὶ ἡμέ-
ρας δέκα ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐξελόμενοι ὅπου ἂν μὴ σῦλαι
ὦσιν Ἀθηναίοις, καὶ ἐντεῦθεν καταπλεύσαντες Ἀθήναζε
τοὺς τόκους ἀποδόντων τοὺς πέρυσι γραφέντας εἰς τὴν
συγγραφήν. ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκεστον ἐν ᾗ ἂν
πλέῃ τὰ χρήματα, σωτηρία δ᾽ ἔσται τῶν ὑποκειμένων, τὰ
περιγενόμενα κοινὰ ἔστω τοῖς δανείσασιν. κυριώτερον δὲ
περὶ τούτων ἄλλο μηδὲν εἶναι τῆς συγγραφῆς.

Μάρτυρες Φορμίων Πειραιεύς, Κηφισόδοτος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πιθεύς.

14 *Λέγε δὴ καὶ τὰς μαρτυρίας.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἀρχενομίδης Ἀρχεδάμαντος Ἀναγυράσιος μαρτυρεῖ συνθήκας παρ᾽ ἑαυτῷ καταθέσθαι Ἀνδροκλέα Σφήττιον, Ναυσικράτην Καρύστιον, Ἀρτέμωνα, Ἀπολλόδωρον Φασηλίτας, καὶ εἶναι παρ᾽ ἑαυτῷ ἔτι κειμένην τὴν συγγραφήν.

Λέγε δὴ καὶ τὴν τῶν παραγενομένων μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Θεόδοτος ἰσοτελής, Χαρῖνος Ἐπιχάρους Λευκονοεύς, Φορμίων Κτησιφῶντος Πειραιεύς, Κηφισόδοτος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πιθεὺς μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτ᾽ ἐδάνεισεν Ἀνδροκλῆς Ἀπολλοδώρῳ καὶ Ἀρτέμωνι ἀργυρίου

τρισχιλίας δραχμάς, καὶ εἰδέναι τὴν συγγραφὴν καταθεμένους παρὰ Ἀρχενομίδῃ Ἀναγυρασίῳ.

15 Κατὰ τὴν συγγραφὴν ταύτην ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἐδάνεισα τὰ χρήματα Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ, κελεύοντος τούτου καὶ ἀναδεχομένου ἅπαντ' ἔσεσθαί 928
μοι τὰ δίκαια κατὰ τὴν συγγραφήν, καθ' ἣν ἐδάνεισα τούτου αὐτοῦ γράφοντος καὶ συσσημηναμένου, ἐπειδὴ ἐγράφη. οἱ μὲν γὰρ ἀδελφοὶ οἱ τούτου ἔτι νεώτεροι ἦσαν, μειράκια κομιδῇ, οὑτοσὶ δὲ Λάκριτος Φασηλίτης,
16 μέγα πρᾶγμα, Ἰσοκράτους μαθητής· οὗτος ἦν ὁ πάντα διοικῶν, καὶ ἑαυτῷ με τὸν νοῦν προσέχειν ἐκέλευεν· αὐτὸς γὰρ ἔφη ποιήσειν μοι τὰ δίκαια ἅπαντα καὶ ἐπιδημήσειν Ἀθήνησι, τὸν δ' ἀδελφὸν τὸν αὑτοῦ Ἀρτέμωνα πλεύσεσθαι ἐπὶ τοῖς χρήμασι. καὶ τότε μὲν ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτ' ἐβούλετο τὰ χρήματα λαβεῖν παρ' ἡμῶν, καὶ ἀδελφὸς ἔφη εἶναι καὶ κοινωνὸς τοῦ Ἀρτέμωνος, καὶ λόγους θαυμασίως ὡς πιθανοὺς ἔλεγεν·
17 ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τοῦ ἀργυρίου, τοῦτο μὲν διενείμαντο καὶ ἐχρῶντο ὅ τι ἐδόκει τούτοις, κατὰ δὲ τὴν συγγραφὴν τὴν ναυτικήν, καθ' ἣν ἔλαβον τὰ χρήματα, οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἔπραττον, ὡς αὐτὸ τὸ ἔργον ἐδήλωσεν. οὑτοσὶ δὲ Λάκριτος ἁπάντων ἦν τούτων ὁ ἐξηγητής. καθ' ἕκαστον δὲ τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ συγγραφῇ ἐπιδείξω τούτους οὐδ' ὁτιοῦν πεποιηκότας ὑγιές.

18 Πρῶτον μὲν γὰρ γέγραπται ὅτι ἐπ' οἴνου κεραμίοις τρισχιλίοις ἐδανείσαντο παρ' ἡμῶν τὰς τριάκοντα μνᾶς, ὡς ὑπαρχούσης αὐτοῖς ὑποθήκης ἑτέρων τριάκοντα μνῶν, ὥστ' εἰς τάλαντον ἀργυρίου τὴν τιμὴν εἶναι τοῦ οἴνου καθισταμένην, σὺν τοῖς ἀναλώμασιν, οἷς ἔδει ἀναλίσκεσθαι εἰς τὴν κατασκευὴν τὴν περὶ τὸν

οἶνον· τὰ δὲ τρισχίλια κεράμια ἄγεσθαι ταῦτα εἰς τὸν 929
19 Πόντον ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει. γέ-
γραπται μὲν ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, ἧς ὑμεῖς ἀκηκόατε· οὗτοι δ' ἀντὶ τῶν τρισχιλίων
κεραμίων οὐδὲ πεντακόσια κεράμια εἰς τὸ πλοῖον ἐνέ-
θεντο, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἠγοράσθαι αὐτοῖς τὸν οἶνον,
ὅσον προσῆκε, τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο ὅ τι ἐδόκει τού-
τοις, τὰ δὲ κεράμια τὰ τρισχίλια οὐδ' ἐμέλλησαν οὐδὲ
διενοήθησαν ἐνθέσθαι εἰς τὸ πλοῖον κατὰ τὴν συγγρα-
φήν. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτα λέγω, λαβὲ τὴν μαρτυρίαν
τῶν συμπλεόντων ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ τούτοις.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

20 Ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ κυβερνᾶν τὴν ναῦν ἣν Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, καὶ εἰδέναι Ἀπολλόδωρον ἀγόμενον ἐν τῷ πλοίῳ οἴνου Μενδαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, καὶ οὐ πλείω· ἄλλο δὲ μηδὲν ἀγώγιμον ἄγεσθαι ἐν τῷ πλοίῳ Ἀπολλόδωρον εἰς τὸν Πόντον.

Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν ἐν τῇ Ὑβλησίου νηὶ διοπεύων τὴν ναῦν, καὶ εἰδέναι Ἀπολλόδωρον τὸν Φασηλίτην ἀγόμενον ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ Μένδης εἰς τὸν Πόντον οἴνου Μενδαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, ἄλλο δὲ μηδὲν φορτίον.

Πρὸς τούσδ' ἐξεμαρτύρησεν Ἀρχιάδης Μνησωνίδου Ἀχαρνεύς· Σώστρατος Φιλίππου Ἱστιαιόθεν, Εὐμάριχος Εὐβοίου Ἱστιαιόθεν, Φιλτιάδης Κτησίου Ξυπεταιών, Διονύσιος Δημοκρατίδου Χολλείδης.

21 Περὶ μὲν οὖν τοῦ πλήθους τοῦ οἴνου, ὅσον ἔδει
αὐτοὺς ἐνθέσθαι εἰς τὸ πλοῖον, ταῦτα διεπράξαντο,
καὶ ἤρξαντο εὐθὺς ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ πρώτου γεγραμ- 930
μένου παραβαίνειν καὶ μὴ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. μετὰ
δὲ ταῦτ' ἔστιν ἐν τῇ συγγραφῇ, ὅτι ὑποτιθέασι ταῦτ'

ἐλεύθερα καὶ οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες, καὶ ὅτι οὐδ'
22 ἐπιδανείσονται ἐπὶ τούτοις παρ' οὐδενός. ταῦτα διαρ-
ρήδην γέγραπται ὦ ἄνδρες δικασταί. οὗτοι δὲ τί ἐποί-
ησαν; ἀμελήσαντες τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ συγγραφῇ
δανείζονται παρά τινος νεανίσκου, ἐξαπατήσαντες ὡς
οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες· καὶ ἡμᾶς τε παρεκρούσαντο
καὶ ἔλαθον δανεισάμενοι ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις, ἐκεῖνόν
τε τὸν νεανίσκον τὸν δανείσαντα ἐξηπάτησαν ὡς ἐπ'
ἐλευθέροις τοῖς χρήμασι δανειζόμενοι· τοιαῦτα τούτων
ἐστὶ τὰ κακουργήματα. ταῦτα δὲ πάντ' ἐστὶ τὰ σοφί-
σματα Λακρίτου τουτουί. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω καὶ ἐπε-
δανείσαντο χρήματα παρὰ τὴν συγγραφήν, μαρτυρίαν
23 ἀναγνώσεται ὑμῖν αὐτοῦ τοῦ ἐπιδανείσαντος. λέγε τὴν
μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ἄρατος Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ δανεῖσαι Ἀπολλοδώρῳ ἕνδεκα μνᾶς ἀργυρίου ἐπὶ τῇ ἐμπορίᾳ, ἣν ἦγεν ἐν τῇ Ὑβλησίου νηὶ εἰς τὸν Πόντον, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν ἀνταγορασθεῖσι, καὶ μὴ εἰδέναι αὐτὸν δεδανεισμένον παρὰ Ἀνδροκλέους ἀργύριον· οὐ γὰρ ἂν δανεῖσαι αὐτὸς Ἀπολλοδώρῳ τὸ ἀργύριον.

24 Αἱ μὲν πανουργίαι τοιαῦται τῶν ἀνθρώπων τού-
των εἰσίν. γέγραπται δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ
ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν ἀποδῶνται ἐν τῷ Πόντῳ
ἃ ἦγον, πάλιν ἀνταγοράζειν χρήματα καὶ ἀντιφορτί- 931
ζεσθαι καὶ ἀπάγειν Ἀθήναζε τὰ ἀντιφορτισθέντα, καὶ
ἐπειδὰν ἀφίκωνται Ἀθήναζε, ἀποδοῦναι εἴκοσιν ἡμε-
ρῶν τὸ ἀργύριον ἡμῖν δόκιμον· ἕως δ' ἂν ἀποδῶσι,
κρατεῖν τῶν χρημάτων ἡμᾶς, καὶ ἀνέπαφα παρέχειν
25 τούτους, ἕως ἂν ἀπολάβωμεν. γέγραπται μὲν ταῦτα
οὑτωσὶ ἀκριβῶς ἐν τῇ συγγραφῇ· οὗτοι δ' ὦ ἄνδρες

δικασταὶ ἐνταῦθα καὶ ἐπεδείξαντο μάλιστα τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀναίδειαν τὴν ἑαυτῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ μικρὸν προσεῖχον τοῖς γράμμασι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλ' ἡγοῦντο εἶναι τὴν συγγραφὴν ἄλλως ὕθλον καὶ φλυαρίαν. οὔτε γὰρ ἀντηγόρασαν οὐδὲν ἐν τῷ Πόντῳ οὔτε ἀντεφορτίσαντο ὥστε ἄγειν Ἀθήναζε· ἡμεῖς τε οἱ δανείσαντες τὰ χρήματα ἡκόντων αὐτῶν τούτων ἐκ τοῦ Πόντου οὐκ εἴχομεν ὅτου ἐπιλαβοίμεθα οὐδ' ὅτου κρατοῖμεν, ἕως κομισαίμεθα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν· οὐδ' ὁτιοῦν γὰρ εἰσήγαγον εἰς τὸν λιμένα τὸν ὑμέτερον οὗτοι.

26 ἀλλὰ πεπόνθαμεν καινότατον ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐν γὰρ τῇ πόλει τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν, οὐδὲν ἀδικοῦντες οὐδὲ δίκην ὠφληκότες οὐδεμίαν τούτοις, σεσυλήμεθα τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ὑπὸ Φασηλιτῶν, ὥσπερ δεδομένων συλῶν Φασηλίταις κατ' Ἀθηναίων. ἐπειδὰν γὰρ μὴ θέλωσιν ἀποδοῦναι ἃ ἔλαβον, τί ἄν τις ἄλλο ὄνομ' ἔχοι θέσθαι τῷ τοιούτῳ, ἢ ὅτι ἀφαιροῦνται βίᾳ τὰ ἀλλότρια; ἐγὼ μὲν οὐδ' ἀκήκοα πώποτε πρᾶγμα μιαρώτερον, ἢ ὃ οὗτοι διαπεπραγμένοι εἰσὶ περὶ ἡμᾶς, καὶ ταῦθ' ὁμολογοῦντες λαβεῖν παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα.

27 ὅσα μὲν γὰρ ἀμφισβητήσιμά ἐστι τῶν συμβολαίων, 932 κρίσεως δεῖται ὦ ἄνδρες δικασταί· τὰ δὲ παρ' ἀμφοτέρων ὁμολογηθέντα τῶν συντιθεμένων, καὶ περὶ ὧν συγγραφαὶ κεῖνται ναυτικαί, τέλος ἔχειν ἅπαντες νομίζουσι, καὶ χρῆσθαι προσήκει τοῖς γεγραμμένοις. ὅτι δὲ κατὰ τὴν συγγραφὴν οὐδ' ὁτιοῦν πεποιήκασιν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀρξάμενοι ἐκακοτέχνουν καὶ ἐπεβούλευον μηδὲν ὑγιὲς ποιεῖν, ὑπό τε τῶν μαρτύρων καὶ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ἐλέγχονται οὑτωσὶ καταφανῶς.

28 Ὃ δὲ πάντων δεινότατον διεπράξατο Λάκριτος οὑτοσί, δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι· οὗτος γὰρ ἦν ὁ πάντα ταῦτα

διοικῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἀφίκοντο δεῦρο, εἰς μὲν τὸ ὑμέ-
τερον ἐμπόριον οὐ καταπλέουσιν, εἰς φωρῶν δὲ λιμένα
ὁρμίζονται, ὅς ἐστιν ἔξω τῶν σημείων τοῦ ὑμετέρου
ἐμπορίου, καὶ ἔστιν ὅμοιον εἰς φωρῶν λιμένα ὁρμί-
σασθαι, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἰς Αἴγιναν ἢ εἰς Μέγαρα
ὁρμίσαιτο· ἔξεστι γὰρ ἀποπλεῖν ἐκ τοῦ λιμένος τούτου
29 ὅποι ἄν τις βούληται καὶ ὁπηνίκ' ἂν δοκῇ αὐτῷ. καὶ
τὸ μὲν πλοῖον ὥρμει ἐνταῦθα πλείους ἢ πέντε καὶ
εἴκοσιν ἡμέρας, οὗτοι δὲ περιεπάτουν ἐν τῷ δείγματι
τῷ ὑμετέρῳ, καὶ ἡμεῖς προσιόντες διελεγόμεθα, καὶ
ἐκελεύομεν τούτους ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἂν ὡς τάχιστ'
ἀπολάβωμεν τὰ χρήματα. οὗτοι δ' ὡμολόγουν τε καὶ
ἔλεγον ὅτι αὐτὰ ταῦτα περαίνοιεν. καὶ ἡμεῖς τούτοις
τε προσῆμεν, καὶ ἅμ' ἐπεσκοποῦμεν εἴ τι ἐξαιροῦνταί
30 ποθεν ἐκ πλοίου ἢ πεντηκοστεύονται. ἐπειδὴ δ' ἡμέραι
τε ἦσαν συχναὶ ἐπιδημοῦσι τούτοις, ἡμεῖς τ' οὐδ'
ὁτιοῦν ηὑρίσκομεν οὔτ' ἐξῃρημένον οὔτε πεπεντηκο-
στευμένον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ τούτων, ἐνταῦθ' ἤδη 933
μᾶλλον προσεκείμεθα ἀπαιτοῦντες. καὶ ἐπειδὴ ἠνω-
χλοῦμεν αὐτοῖς, ἀποκρίνεται Λάκριτος οὑτοσί, ἀδελφὸς
ὁ Ἀρτέμωνος, ὅτι οὐκ ἂν οἷοί τ' εἴησαν ἀποδοῦναι,
ἀλλ' ἀπόλωλεν ἅπαντα τὰ χρήματα· καὶ ἔφη Λάκριτος
31 δίκαιόν τι ἔχειν λέγειν περὶ τούτων. καὶ ἡμεῖς ὦ ἄν-
δρες δικασταὶ ἠγανακτοῦμεν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, πλέον
δ' οὐδὲν ἦν ἀγανακτοῦσιν ἡμῖν· τούτοις γὰρ οὐδ'
ὁτιοῦν ἔμελεν. οὐδὲν δ' ἧττον ἠρωτῶμεν αὐτούς, ὅν-
τινα τρόπον ἀπολωλότ' εἴη τὰ χρήματα. Λάκριτος δ'
οὑτοσὶ ναυαγῆσαι ἔφη τὸ πλοῖον παραπλέον ἐκ Παν-
τικαπαίου εἰς Θεοδοσίαν, ναυαγήσαντος δὲ τοῦ πλοίου
ἀπολωλέναι τὰ χρήματα τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἑαυτοῦ, ἃ
ἔτυχεν ἐν τῷ πλοίῳ ἐνόντα· ἐνεῖναι δὲ τάριχός τε καὶ

*οἶνον Κῷον καὶ ἄλλ' ἄττα, καὶ ταῦτα ἔφασαν πάντα
ἀντιφορτισθέντα μέλλειν ἀπάγειν Ἀθήναζε, εἰ μὴ ἀπώ-
32 λετο ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ ἃ μὲν ἔλεγε, ταῦτ' ἦν· ἄξιον
δ' ἀκοῦσαι τὴν βδελυρίαν τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ
τὴν ψευδολογίαν. πρός τε γὰρ τὸ πλοῖον τὸ ναυαγῆ-
σαν οὐδὲν ἦν αὐτοῖς συμβόλαιον, ἀλλ' ἦν ἕτερος ὁ
δεδανεικὼς Ἀθήνηθεν ἐπὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν Πόν-
τον καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ πλοίῳ (Ἀντίπατρος ὄνομα ἦν
τῷ δεδανεικότι, Κιτιεὺς τὸ γένος)· τό τ' οἰνάριον τὸ
Κῷον ὀγδοήκοντα στάμνοι ἐξεστηκότος οἴνου, καὶ τὸ
τάριχος ἀνθρώπῳ τινὶ γεωργῷ παρεκομίζετο ἐν τῷ
πλοίῳ ἐκ Παντικαπαίου εἰς Θεοδοσίαν, τοῖς ἐργάταις
τοῖς περὶ τὴν γεωργίαν χρῆσθαι. τί οὖν ταύτας τὰς
33 προφάσεις λέγουσιν; οὐδὲν γὰρ προσήκει. καί μοι
λαβὲ τὴν μαρτυρίαν, πρῶτον μὲν τὴν Ἀπολλωνίδου* 934
*ὅτι Ἀντίπατρος ἦν ὁ δανείσας ἐπὶ τῷ πλοίῳ, τούτοις
δ' οὐδ' ὁτιοῦν προσήκει τῆς ναυαγίας, ἔπειτα τὴν
Ἐρασικλέους καὶ τὴν Ἱππίου, ὅτι ὀγδοήκοντα μόνον
κεράμια παρήγετο ἐν τῷ πλοίῳ.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

*Ἀπολλωνίδης Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ εἰδέναι δανεί-
σαντα Ἀντίπατρον, Κιτιέα τὸ γένος, χρήματα Ὑβλησίῳ
εἰς τὸν Πόντον ἐπὶ τῇ νηὶ ἣν Ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, καὶ
τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν Πόντον· κοινωνεῖν δὲ καὶ αὐτὸς
τῆς νεὼς Ὑβλησίῳ, καὶ συμπλεῖν ἑαυτοῦ οἰκέτας ἐν τῇ
νηί, καὶ ὅτε διεφθάρη ἡ ναῦς, παρεῖναι τοὺς οἰκέτας
τοὺς ἑαυτοῦ καὶ ἀπαγγέλλειν ἑαυτῷ, καὶ ὅτι ἡ ναῦς κενὴ
διεφθάρη παραπλέουσα εἰς Θεοδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου.*

34 *Ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ κυβερνῶν τὴν
ναῦν τὴν εἰς τὸν Πόντον, καὶ ὅτε παρέπλει ἡ ναῦς εἰς
Θεοδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, εἰδέναι κενὴν τὴν ναῦν*

παραπλέουσαν, καὶ Ἀπολλοδώρου αὐτοῦ τοῦ φεύγοντος νυνὶ τὴν δίκην μὴ εἶναι οἶνον ἐν τῷ πλοίῳ, ἀλλὰ παράγεσθαι τῶν ἐκ Θεοδοσίας τινὶ οἴνου Κῷα κεράμια περὶ ὀγδοήκοντα.

Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ διοπεύων τὴν ναῦν, καὶ ὅτε παρέπλει ἡ ναῦς εἰς Θεοδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, ἐνθέσθαι Ἀπολλόδωρον εἰς τὴν ναῦν ἐρίων ἀγγεῖον ἓν ἢ δύο καὶ ταρίχους κεράμια ἕνδεκα ἢ δώδεκα καὶ δέρματ' αἴγεια, δύο δέσμας ἢ τρεῖς, ἄλλο δ' οὐδέν.

Πρὸς τούσδ' ἐξεμαρτύρησεν Εὐφίλητος Δαμοτίμου Ἀφιδναῖος· Ἱππίας Τιμοξένου Θυμαιτάδης, Σώστρατος Φιλίππου Ἱστιαιόθεν, Ἀρχενομίδης Στράτωνος Θριάσιος, 935
Φιλτιάδης Κτησικλέους Ξυπεταιών.

35 Ἡ μὲν ἀναίδεια τοιαύτη τῶν ἀνθρώπων τούτων ἐστίν. ὑμεῖς δ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἐνθυμεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, εἴ τινας πώποτ' ἴστε ἢ ἠκούσατε οἶνον Ἀθήναζε ἐκ τοῦ Πόντου κατ' ἐμπορίαν εἰσαγαγόντας, ἄλλως τε καὶ Κῷον. πᾶν γὰρ δήπου τοὐναντίον εἰς τὸν Πόντον ὁ οἶνος εἰσάγεται ἐκ τῶν τόπων τῶν περὶ ἡμᾶς, ἐκ Πεπαρήθου καὶ Κῶ καὶ Θάσιος καὶ Μενδαῖος καὶ ἐξ ἄλλων πόλεων παντοδαπός· ἐκ δὲ τοῦ Πόντου
36 ἕτερά ἐστιν ἃ εἰσάγεται δεῦρο. κατεχόμενοι δ' ὑφ' ἡμῶν καὶ ἐλεγχόμενοι εἴ τι περιγένοιτο τῶν χρημάτων ἐν τῷ Πόντῳ, ἀπεκρίνατο Λάκριτος οὑτοσί, ὅτι ἑκατὸν στατῆρες Κυζικηνοὶ περιγένοιντο, καὶ τοῦτο τὸ χρυσίον δεδανεικὼς εἴη ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Πόντῳ ναυκλήρῳ, τινὶ Φασηλίτῃ, πολίτῃ καὶ ἐπιτηδείῳ ἑαυτοῦ, καὶ οὐ δύναιτο κομίσασθαι, ἀλλὰ σχεδόν τι ἀπολωλὸς εἴη καὶ
37 τοῦτο. ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἔλεγε Λάκριτος οὑτοσί. ἡ δὲ συγγραφὴ οὐ ταῦτα λέγει ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἀντιφορτισαμένους ἀπάγειν κελεύει Ἀθήναζε, οὐ δανείζειν

τούτους ὅτῳ ἂν βούλωνται ἐν τῷ Πόντῳ τὰ ἡμέτερα
ἄνευ ἡμῶν, ἀλλ' Ἀθήναζε παρέχειν ἀνέπαφα ἡμῖν, ἕως
ἂν ἡμεῖς ἀπολάβωμεν τὰ χρήματα ὅσ' ἐδανείσαμεν. καί
μοι ἀναγίγνωσκε τὴν συγγραφὴν πάλιν.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

38 Πότερον ὦ ἄνδρες δικασταὶ δανείζειν κελεύει 987
τούτους ἡ συγγραφὴ τὰ ἡμέτερα, καὶ ταῦτ' ἀνθρώπῳ
ὃν ἡμεῖς οὔτε γιγνώσκομεν οὔθ' ἑοράκαμεν πώποτε,
ἢ ἀντιφορτισαμένους κομίσαι Ἀθήναζε καὶ φανερὰ
39 ποιῆσαι ἡμῖν καὶ ἀνέπαφα παρέχειν; ἡ μὲν γὰρ συγ-
γραφὴ οὐδὲν κυριώτερον ἐᾷ εἶναι τῶν ἐγγεγραμμένων,
οὐδὲ προσφέρειν οὔτε νόμον οὔτε ψήφισμα οὔτ' ἄλλ'
οὐδ' ὁτιοῦν πρὸς τὴν συγγραφήν· τούτοις δ' εὐθὺς
ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν ἐμέλησε τῆς συγγραφῆς ταύτης, ἀλλὰ
τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο τοῖς ἡμετέροις ὥσπερ ἰδίοις
οὖσιν αὐτῶν· οὕτως εἰσὶν οὗτοι κακοῦργοι σοφισταὶ
40 καὶ ἄδικοι ἄνθρωποι. ἐγὼ δέ, μὰ τὸν Δία τὸν ἄνακτα
καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας, οὐδεπώποτ' ἐφθόνησα οὐδ'
ἐπετίμησα ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις βούλεται σοφιστὴς
εἶναι καὶ Ἰσοκράτει ἀργύριον ἀναλίσκειν· μαινοίμην
γὰρ ἄν, εἴ τί μοι τούτων ἐπιμελὲς εἴη. οὐ μέντοι μὰ
Δία οἶμαί γε δεῖν ἀνθρώπους καταφρονοῦντας καὶ
οἰομένους δεινοὺς εἶναι ἐφίεσθαι τῶν ἀλλοτρίων, οὐδ'
ἀφαιρεῖσθαι, τῷ λόγῳ πιστεύοντας· πονηροῦ γὰρ ταῦτά
41 γ' ἐστι σοφιστοῦ καὶ οἰμωξομένου. Λάκριτος δ' οὑτοσὶ 988
ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων εἰσελήλυθε
ταύτην τὴν δίκην, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς τὰ πεπραγμέν'
ἑαυτοῖς περὶ τὸ δάνεισμα τοῦτο, καὶ ἡγούμενος δεινὸς
εἶναι καὶ ῥᾳδίως λόγους ποριεῖσθαι περὶ ἀδίκων πρα-
γμάτων, οἴεται παράξειν ὑμᾶς ὅποι ἂν βούληται. ταῦτα

γὰρ ἐπαγγέλλεται καὶ δεινὸς εἶναι, καὶ ἀργύριον αἰτεῖ
καὶ μαθητὰς συλλέγει περὶ αὐτῶν τούτων ἐπαγγελλό-
42 μενος παιδεύειν. καὶ πρῶτον μὲν τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς
αὑτοῦ ἐπαίδευσε τὴν παιδείαν ταύτην, ἣν ὑμεῖς αἰσθά-
νεσθε πονηρὰν καὶ ἄδικον ὦ ἄνδρες δικασταί, δανεί-
ζεσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ ναυτικὰ χρήματα καὶ ταῦτ'
ἀποστερεῖν καὶ μὴ ἀποδιδόναι. πῶς ἂν γένοιντο πο-
νηρότεροι ἄνθρωποι ἢ τοῦ παιδεύοντος τὰ τοιαῦτα ἢ
αὐτῶν τῶν παιδευομένων; ἐπεὶ δ' οὖν δεινός ἐστι καὶ
πιστεύει τῷ λέγειν καὶ ταῖς χιλίαις δραχμαῖς, αἷς δέ-
43 δωκε τῷ διδασκάλῳ, κελεύσατε αὐτὸν διδάξαι ὑμᾶς,
ἢ ὡς τὰ χρήματ' οὐκ ἔλαβον παρ' ἡμῶν, ἢ ὡς λα-
βόντες ἀποδεδώκασιν, ἢ ὅτι τὰς ναυτικὰς συγγραφὰς
οὐ δεῖ κυρίας εἶναι, ἢ ὡς δεῖ ἄλλο τι χρήσασθαι τοῖς
χρήμασιν ἢ ἐφ' οἷς ἔλαβον κατὰ τὴν συγγραφήν. τού-
των ὅ τι βούλεται πεισάτω ὑμᾶς. καὶ ἔγωγε καὶ αὐτὸς
συγχωρῶ σοφώτατον εἶναι τοῦτον, ἐὰν ὑμᾶς πείσῃ
τοὺς περὶ τῶν συμβολαίων τῶν ἐμπορικῶν δικάζοντας.
ἀλλ' εὖ οἶδ' ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων οἷός τ' εἴη οὗτος
οὔτε διδάξαι οὔτε πεῖσαι.

44 Χωρὶς δὲ τούτων, φέρε πρὸς τῶν θεῶν ὦ ἄνδρες
δικασταί, εἰ τοὐναντίον συνεβεβήκει, μὴ ὁ τούτου 939
ἀδελφὸς ὁ τετελευτηκὼς ἐμοὶ ὤφειλε χρήματα, ἀλλ'
ἐγώ τῳ τούτων, τάλαντον ἢ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἢ πλέον
ἢ ἔλαττον, ἆρ' ἂν οἴεσθε Λάκριτον τουτονὶ ὦ ἄνδρες
δικασταὶ τοὺς αὐτοὺς λόγους λέγειν, οἷσπερ νυνὶ κατα-
χρῆται, ἢ φάσκειν ἂν αὐτὸν οὐκ εἶναι κληρονόμον ἢ
ἀφίστασθαι τῶν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ οὐκ ἂν πάνυ πικρῶς
εἰσπράττειν με, ὥσπερ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων εἰσπέπρα-
κται, εἴ τίς τι ἐκείνῳ τῷ τετελευτηκότι ὤφειλεν ἢ ἐν
45 Φασήλιδι ἢ ἄλλοθί που; καὶ εἴγε τις ἡμῶν φεύγων

δίκην ὑπὸ τούτου παραγραφὴν ἐτόλμησε παραγράφε-
σθαι, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, εὖ οἶδ' ὅτι
ἠγανάκτει ἂν οὗτος καὶ ἐσχετλίαζε πρὸς ὑμᾶς, δεινὰ
φάσκων πάσχειν καὶ παρανομεῖσθαι, εἰ μή τις αὐτῷ
τὴν δίκην ψηφιεῖται εἰσαγώγιμον εἶναι, ἐμπορικὴν
οὖσαν. ἔπειτα ὦ Λάκριτε σοὶ μὲν τοῦτο δίκαιον δοκεῖ
εἶναι, ἐμοὶ δὲ διὰ τί οὐκ ἔσται; οὐχ ἅπασιν ἡμῖν οἱ
αὐτοὶ νόμοι γεγραμμένοι εἰσὶ καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον περὶ
46 τῶν ἐμπορικῶν δικῶν; ἀλλ' οὕτω βδελυρός τίς ἐστι
καὶ ὑπερβάλλων ἅπαντας ἀνθρώπους τῷ πονηρὸς εἶναι,
ὥστ' ἐπιχειρεῖ πείθειν ὑμᾶς ψηφίσασθαι μὴ εἰσαγώ-
γιμον εἶναι τὴν ἐμπορικὴν δίκην ταύτην, δικαζόντων
ὑμῶν νυνὶ τὰς ἐμπορικὰς δίκας. ἀλλὰ τί κελεύεις ὦ
Λάκριτε; μὴ ἱκανὸν εἶναι ἡμᾶς ἀποστερεῖσθαι ἃ ἐδα-
νείσαμεν χρήματα ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον
παραδοθῆναι ὑφ' ὑμῶν προσοφλόντας τὰ ἐπιτίμια, ἐὰν
47 μὴ ἐκτίνωμεν. καὶ πῶς οὐκ ἂν δεινὸν εἴη καὶ σχέτλιον
καὶ αἰσχρὸν ὑμῖν ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οἱ δανείσαντες 940
ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ χρήματα ναυτικὰ καὶ ἀπο-
στερούμενοι, ὑπὸ τῶν δανεισαμένων καὶ ἀποστερούν-
των ἀπάγοιντο εἰς τὸ δεσμωτήριον; ταῦτ' ἐστὶν ὦ
Λάκριτε, ἃ τουτουσὶ πείθεις. ἀλλὰ ποῦ χρὴ λαβεῖν
δίκην ὦ ἄνδρες δικασταὶ περὶ τῶν ἐμπορικῶν συμβο-
λαίων; παρὰ ποίᾳ ἀρχῇ ἢ ἐν τίνι χρόνῳ; παρὰ τοῖς
ἕνδεκα. ἀλλὰ τοιχωρύχους καὶ κλέπτας καὶ τοὺς ἄλλους
κακούργους τοὺς ἐπὶ θανάτῳ οὗτοι εἰσάγουσιν. ἀλλὰ
48 παρὰ τῷ ἄρχοντι. οὐκοῦν ἐπικλήρων καὶ ὀρφανῶν καὶ
τῶν τοκέων τῷ ἄρχοντι προστέτακται ἐπιμελεῖσθαι.
ἀλλὰ νὴ Δία παρὰ τῷ βασιλεῖ. ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν γυ-
μνασίαρχοι, οὐδὲ ἀσεβείας οὐδένα γραφόμεθα. ἀλλ'
ὁ πολέμαρχος εἰσάξει. ἀποστασίου γε καὶ ἀπροστασίου.

οὐκοῦν ὑπόλοιπόν ἐστιν οἱ στρατηγοί. ἀλλὰ τοὺς τριη-
ράρχους καθιστᾶσιν, ἐμπορικὴν δὲ δίκην οὐδεμίαν εἰσά-
49 γουσιν. ἐγὼ δ' εἰμὶ ἔμπορος, καὶ σὺ ἀδελφὸς καὶ κλη-
ρονόμος ἑνὸς τῶν ἐμπόρων τοῦ λαβόντος παρ' ἡμῶν τὰ
ἐμπορικὰ χρήματα. ποῖ οὖν δεῖ ταύτην εἰσελθεῖν τὴν
δίκην; δίδαξον ὦ Λάκριτε, μόνον δίκαιόν τι λέγων
καὶ κατὰ τοὺς νόμους. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτω δεινὸς
ἄνθρωπος οὐδείς, ὅστις ἂν περὶ τοιούτων πραγμάτων
ἔχοι τι δίκαιον εἰπεῖν.
50 Οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον ὦ ἄνδρες δικασταὶ δεινὰ
ἐγὼ πάσχω ὑπὸ Λακρίτου τουτουί, ἀλλὰ καὶ χωρὶς
τοῦ ἀποστερεῖσθαι τὰ χρήματα εἰς τοὺς ἐσχάτους ἂν
κινδύνους ἀφικόμην τὸ τούτου μέρος, εἰ μή μοι ἡ συγ-
γραφὴ ἐβοήθει ἡ πρὸς τούτους, καὶ ἐμαρτύρει ὅτι εἰς 941
τὸν Πόντον ἔδωκα τὰ χρήματα καὶ πάλιν Ἀθήναζε.
ἴστε γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ τὸν νόμον ὡς χαλεπός
ἐστιν, ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ ποι σιτηγήσῃ ἢ Ἀθή-
ναζε, ἢ χρήματα δανείσῃ εἰς ἄλλο τι ἐμπόριον ἢ τὸ
Ἀθηναίων, οἷαι ζημίαι περὶ τούτων εἰσίν, ὡς μεγάλαι
51 καὶ δειναί. μᾶλλον δ' αὐτὸν ἀνάγνωθι αὐτοῖς τὸν
νόμον, ἵν' ἀκριβέστερον μάθωσιν.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀργύριον δὲ μὴ ἐξεῖναι ἐκδοῦναι Ἀθηναίων καὶ τῶν μετοίκων τῶν Ἀθήνησι μετοικούντων μηδενί, μηδὲ ὧν οὗτοι κύριοί εἰσιν, εἰς ναῦν ἥτις ἂν μὴ μέλλῃ ἄξειν σῖτον Ἀθήναζε, καὶ τἄλλα τὰ γεγραμμένα περὶ ἑκάστου αὐτῶν. ἐὰν δέ τις ἐκδῷ παρὰ ταῦτ', εἶναι τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἀργυρίου πρὸς τοὺς ἐπιμελητάς, καθάπερ τῆς νεὼς καὶ τοῦ σίτου εἴρηται, κατὰ ταὐτά. καὶ δίκη αὐτῷ μὴ ἔστω περὶ τοῦ ἀργυρίου, οὗ ἂν ἐκδῷ ἄλλοσέ ποι ἢ Ἀθήναζε· μηδὲ ἀρχὴ εἰσαγέτω περὶ τούτου μηδεμία.

52 Ὁ μὲν νόμος ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὕτω χαλεπός
ἐστιν· οὗτοι δ' οἱ μιαρώτατοι ἀνθρώπων ἁπάντων, γε-
γραμμένον διαρρήδην ἐν τῇ συγγραφῇ Ἀθήναζε πάλιν
ἥκειν τὰ χρήματα, εἰς Χίον ἐπέτρεψαν καταχθῆναι ἃ
ἐδανείσαντο Ἀθήνηθεν παρ' ἡμῶν. δανειζομένου γὰρ
ἐν τῷ Πόντῳ τοῦ ναυκλήρου τοῦ Φασηλίτου ἕτερα
χρήματα παρά τινος Χίου ἀνθρώπου, οὐ φάσκοντος
δὲ τοῦ Χίου δανείσειν, ἐὰν μὴ ὑποθήκην λάβῃ ἅπανθ'
ὅσ' ἦν περὶ τὸν ναύκληρον, καὶ ἐπιτρέπωσι ταῦτα οἱ
πρότερον δεδανεικότες, ἐπέτρεψαν ταῦτα ὑποθήκην γε-
νέσθαι τῷ Χίῳ τὰ ἡμέτερα καὶ κύριον ἐκεῖνον γενέ- 942
53 σθαι ἁπάντων, καὶ οὕτως ἀπέπλεον ἐκ τοῦ Πόντου
μετὰ τοῦ Φασηλίτου ναυκλήρου καὶ μετὰ τοῦ Χίου
τοῦ δεδανεικότος, καὶ ὁρμίζονται ἐν φωρῶν λιμένι, εἰς
δὲ τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐχ ὡρμίσαντο. καὶ νυνὶ ὦ
ἄνδρες δικασταὶ τὰ Ἀθήνηθεν δανεισθέντα χρήματα
εἰς τὸν Πόντον καὶ πάλιν ἐκ τοῦ Πόντου Ἀθήναζε εἰς
54 Χίον κατηγμένα ἐστὶν ὑπὸ τούτων. ὅπερ οὖν ἐν ἀρχῇ
ὑπεθέμην τοῦ λόγου, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀδικεῖσθε οὐδὲν
ἧττον τῶν δόντων ἡμῶν τὰ χρήματα. σκοπεῖτε δ' ὦ
ἄνδρες δικασταί, πῶς οὐκ ἀδικεῖσθε, ἐπειδάν τις τῶν
νόμων τῶν ὑμετέρων κρείττων ἐγχειρῇ εἶναι, καὶ τὰς
συγγραφὰς τὰς ναυτικὰς ἀκύρους ποιῇ καὶ καταλύῃ, καὶ
τὰ χρήματα τὰ παρ' ἡμῶν εἰς Χίον ᾖ διαπεσταλκώς,
πῶς οὐκ ἀδικεῖ ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος καὶ ὑμᾶς;

55 Ἐμοὶ μὲν οὖν ἐστιν ὦ ἄνδρες δικασταὶ πρὸς τού-
τους ὁ λόγος· τούτοις γὰρ ἔδωκα τὰ χρήματα. τούτοις
δ' ἔσται πρὸς τὸν ναύκληρον ἐκεῖνον τὸν Φασηλίτην,
τὸν πολίτην τὸν αὑτῶν, ᾧ φασὶ δανεῖσαι τὰ χρήματα
ἄνευ ἡμῶν παρὰ τὴν συγγραφήν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς
ἴσμεν τίνα ἐστὶ τὰ πεπραγμένα τούτοις πρὸς τὸν

56 ἑαυτῶν πολίτην, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι ἴσασιν. ταῦτα ἡγούμεθα δίκαια εἶναι, καὶ ὑμῶν δεόμεθα ὦ ἄνδρες δικασταὶ βοηθεῖν ἡμῖν τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ κολάζειν τοὺς κακοτεχνοῦντας καὶ σοφιζομένους, ὥσπερ οὗτοι σοφίζονται. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, ὑμῖν τε αὐτοῖς τὰ συμφέροντα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι, καὶ περιαιρήσεσθε τῶν
πονηρῶν ἀνθρώπων τὰς πανουργίας ἁπάσας, ἃς ἔνιοι 943
πανουργοῦσι περὶ τὰ συμβόλαια τὰ ναυτικά.

XXXVI.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πασίων ὁ τραπεζίτης τελευτῶν ἐπὶ δύο παισὶν ἐξ Ἀρχίππης, Ἀπολλοδώρῳ καὶ Πασικλεῖ, Φορμίων' οἰκέτην ἑαυτοῦ γενόμενον, τετυχηκότα δ' ἔτι πρότερον ἐλευθερίας, ἐπίτροπον τοῦ νεωτέρου τῶν παίδων Πασικλέους κατέλιπε, καὶ τὴν μητέρ' αὐτῶν, παλλακὴν ἑαυτοῦ γενομένην, ἔδωκεν ἐπὶ προικὶ γυναῖκα. Ἀπολλόδωρος οὖν νέμεται πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν πατρῴαν οὐσίαν πλὴν τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου· ταῦτα γὰρ Φορμίων ἐμεμίσθωτο παρὰ Πασίωνος εἰς ὡρισμένον χρόνον τινά. καὶ τέως μὲν ἐλάμβανε τὸ ἥμισυ τῆς μισθώσεως ἑκάτερος, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὰ νέμονται, καὶ γίγνεται τὸ μὲν ἀσπιδοπηγεῖον Ἀπολλοδώρου, Πασικλέους δ'
2 ἡ τράπεζα. ἀποθανούσης δὲ καὶ τῆς μητρὸς ὕστερον, νειμάμενος καὶ τὴν ἐκείνης οὐσίαν, ἐνεκάλει τῷ Φορμίωνι, ὡς πόλλ' ἔχοντι ἑαυτοῦ χρήματα. καθίσαντες οὖν ἑαυτοὺς διαιτητάς, ὥς φησι Φορμίων, Ἀπολλοδώρῳ προσήκοντες Νικίας καὶ Δεινίας καὶ Ἀνδρομένης, ἔπεισαν Ἀπολλόδωρον διαλύσασθαι πρὸς Φορμίωνα τὰ ἐγκλήματα λαβόντα πεντακισχιλίας.

ὁ μὲν οὖν Ἀπολλόδωρος μετὰ ταῦτα πάλιν εἴληχε δίκην Φορμίωνι, ἀφορμῆς· ἀφορμὴν δ' οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν ὅπερ 944 *ἡμεῖς ἐνθήκην. ὁ δὲ Φορμίων παραγράφεται, νόμον παρεχόμενος τὸν κελεύοντα περὶ ὧν ἂν ἅπαξ ἀφῇ τις καὶ διαλύσηται μηκέτ' ἐξεῖναι δικάζεσθαι. ἅπτεται μέντοι καὶ τῆς εὐθείας ὁ ῥήτωρ, δεικνὺς ὡς οὐκ εἶχεν ἡ τράπεζα χρήματ' ἴδια τοῦ Πασίωνος. τοῦτο δὲ πεποίηκεν, ἵν' ἡ παραγραφὴ μᾶλλον ἰσχύῃ, τῆς εὐθείας δεικνυμένης τῷ Ἀπολλοδώρῳ σαθρᾶς.*

Τὴν μὲν ἀπειρίαν τοῦ λέγειν, καὶ ὡς ἀδυνάτως ἔχει Φορμίων, αὐτοὶ πάντες ὁρᾶτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀνάγκη δ' ἐστὶ τοῖς ἐπιτηδείοις ἡμῖν, ἃ σύνισμεν πολλάκις τούτου διεξιόντος ἀκηκοότες, λέγειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς, ἵν' εἰδότες καὶ μεμαθηκότες ὀρθῶς [τὰ δίκαια] παρ' ἡμῶν, ἃν ᾖ δίκαια καὶ εὔορκα, ταῦτα ψηφίσησθε. τὴν μὲν οὖν παραγραφὴν ἐποιησάμεθα τῆς δίκης, οὐχ ἵν' ἐκκρούοντες χρόνους ἐμποιῶμεν, ἀλλ' ἵνα τῶν πραγμάτων, ἐὰν ἐπιδείξῃ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικοῦνθ' ἑαυτὸν οὑτοσί, ἀπαλλαγή τις αὐτῷ γένηται παρ' ὑμῖν κυρία. ὅσα γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἀνθρώποις ἰσχυρὰ καὶ βέβαια, ἄνευ τοῦ παρ' ὑμῖν ἀγωνίσασθαι, ταῦτα πάντα πεποιηκὼς Φορμίων οὑτοσί, καὶ 945 *πολλὰ μὲν εὖ πεποιηκὼς Ἀπολλόδωρον τουτονί, πάντα δ', ὅσων κύριος τῶν τούτου κατελείφθη, διαλύσας καὶ παραδοὺς δικαίως, καὶ πάντων ἀφεθεὶς μετὰ ταῦτα τῶν ἐγκλημάτων, ὅμως, ὡς ὁρᾶτ', ἐπειδὴ φέρειν τοῦτον οὐχ οἷός τ' ἐστί, δίκην ταλάντων εἴκοσιν λαχὼν αὐτῷ ταύτην συκοφαντεῖ. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἅπαντα τὰ πραχθέντα τούτῳ πρὸς Πασίωνα καὶ Ἀπολλόδωρον, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι,*

ἐξ ὧν εὖ οἶδ' ὅτι ἥ τε τούτου συκοφαντία φανερὰ γενήσεται, καὶ ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἡ δίκη γνώσεσθ' ἅμα ταῦτ' ἀκούσαντες.

4 Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς συνθήκας, καθ' ἃς ἐμίσθωσε Πασίων τὴν τράπεζαν τουτῳὶ καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον. καί μοι λαβὲ τὰς συνθήκας καὶ τὴν πρόκλησιν καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

ΣΥΝΘΗΚΑΙ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Αἱ μὲν οὖν συνθῆκαι, καθ' ἃς ἐμίσθωσεν ὁ Πασίων τουτῳὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἤδη καθ' ἑαυτὸν ὄντι, αὗταί εἰσιν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· δεῖ δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, ἐκ τίνος τρόπου προσώφειλε τὰ ἕνδεκα τάλανθ' ὁ Πασίων ἐπὶ τὴν τρά-

5 πεζαν. οὐ γὰρ δι' ἀπορίαν ταῦτ' ὤφειλεν, ἀλλὰ διὰ φιλεργίαν. ἡ μὲν γὰρ ἔγγειος ἦν οὐσία Πασίωνι μάλιστα ταλάντων εἴκοσιν, ἀργύριον δὲ πρὸς ταύτῃ δεδανεισμένον [ἴδιον] πλέον ἢ πεντήκοντα τάλαντα. ἐν τούτοις ἀπὸ τῶν παρακαταθηκῶν τῶν τῆς τραπέζης 946

6 ἕνδεκα τάλαντ' ἐνεργὰ ἦν. μισθούμενος οὖν ὅδε τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τῆς τραπέζης καὶ τὰς παρακαταθήκας [λαμβάνων], ὁρῶν ὅτι, μήπω τῆς πολιτείας αὐτῷ παρ' ὑμῖν οὔσης, οὐχ οἷός τ' ἔσοιτ' εἰσπράττειν ὅσα Πασίων ἐπὶ γῇ καὶ συνοικίαις δεδανεικὼς ἦν, εἵλετο μᾶλλον αὐτὸν τὸν Πασίωνα χρήστην ἔχειν τούτων τῶν χρημάτων, ἢ τοὺς ἄλλους χρήστας, οἷς προειμένος ἦν. καὶ οὕτω διὰ ταῦτ' ἐγράφη [εἰς τὴν μίσθωσιν] προσοφείλων ὁ Πασίων ἕνδεκα τάλαντα, ὥσπερ καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν.

7 Ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡ μίσθωσις ἐγένετο, μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπικαθημένου· ἐπι-

γενομένης δ' ἀρρωστίας τῷ Πασίωνι μετὰ ταῦτα, σκέ-
ψασθ' ἃ διέθετο. λαβὲ τῆς διαθήκης τὸ ἀντίγραφον
καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνὶ καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί,
παρ' οἷς αἱ διαθῆκαι κεῖνται.

ΔΙΑΘΗΚΗ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

8 Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Πασίων ἐτετελευτήκει ταῦτα δια-
θέμενος, Φορμίων οὑτοσὶ τὴν μὲν γυναῖκα λαμβάνει
κατὰ τὴν διαθήκην, τὸν δὲ παῖδ' ἐπετρόπευεν. ἁρπά-
ζοντος δὲ τούτου καὶ πόλλ' ἀπὸ κοινῶν τῶν χρημά-
των ἀναλίσκειν οἰομένου δεῖν, λογιζόμενοι πρὸς ἑαυ-
τοὺς οἱ ἐπίτροποι, ὅτι, εἰ δεήσει κατὰ τὰς διαθήκας,
ὅσ' ἂν οὗτος ἐκ κοινῶν τῶν χρημάτων ἀναλώσῃ, τού-
τοις ἐξελόντας ἀντιμοιρεὶ τὰ λοιπὰ νέμειν, οὐδ' ὁτι-
οῦν ἔσται περιόν, νείμασθαι τὰ ὄνθ' ὑπὲρ τοῦ παιδὸς 947
9 ἔγνωσαν. καὶ νέμονται τὴν ἄλλην οὐσίαν πλὴν ὧν
ἐμεμίσθωθ' οὑτοσί· τούτων δὲ τῆς προσόδου τὴν ἡμί-
σειαν τούτῳ ἀπεδίδοσαν. ἄχρι μὲν οὖν τούτου τοῦ
χρόνου πῶς ἔνεστ' ἐγκαλεῖν αὐτῷ μισθώσεως; οὐ γὰρ
νῦν, ἀλλὰ τότ' εὐθὺς ἔδει χαλεπαίνοντα φαίνεσθαι.
καὶ μὴν οὐδὲ τὰς ἐπιγιγνομένας μισθώσεις ὡς οὐκ
10 ἀπείληφεν ἔστ' εἰπεῖν αὐτῷ. οὐ γὰρ ἄν ποτ', ἐπειδὴ
δοκιμασθέντος Πασικλέους ἀπηλλάττετο τῆς μισθώσεως
ὅδε, ἀφῆκατ' ἂν αὐτὸν ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων,
ἀλλὰ τότ' ἂν παραχρῆμ' ἀπῃτεῖτ', εἴ τι προσώφειλεν
ὑμῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐνείμαθ'
οὗτος πρὸς τὸν ἀδελφὸν παῖδ' ὄντα, καὶ ἀφῆκαν τῆς
μισθώσεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων, λαβὲ
ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

11 *Εὐθὺς τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἀφεῖσαν
τουτονὶ τῆς μισθώσεως, νέμονται τὴν τράπεζαν καὶ τὸ
ἀσπιδοπηγεῖον, καὶ λαβὼν αἵρεσιν Ἀπολλόδωρος, αἱ-
ρεῖται τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἀντὶ τῆς τραπέζης. καίτοι εἰ
ἦν ἰδία τις ἀφορμὴ τουτῳὶ πρὸς τῇ τραπέζῃ, τί δή
ποτ' ἂν εἵλετο τοῦτο μᾶλλον ἢ κείνην; οὔτε γὰρ ἡ
πρόσοδος [ἦν] πλείων, ἀλλ' ἐλάττων (τὸ μὲν γὰρ τά-
λαντον, ἡ δ' ἑκατὸν μνᾶς ἔφερεν), οὔτε τὸ κτῆμ' ἥδιον,
εἰ προσῆν χρήματα τῇ τραπέζῃ [ἴδια]. ἀλλ' οὐ προσῆν.
διόπερ σωφρονῶν εἵλετο τἀσπιδοπηγεῖον· τὸ μὲν γὰρ 948
κτῆμ' ἀκίνδυνόν ἐστιν, ἡ δ' ἐργασία προσόδους ἔχουσ'
ἐπικινδύνους ἀπὸ χρημάτων ἀλλοτρίων.*

12 *Πολλὰ δ' ἄν τις ἔχοι λέγειν κἀπιδεικνύναι σημεῖα
τοῦ τοῦτον συκοφαντεῖν ἐγκαλοῦντ' ἀφορμήν. ἀλλ'
οἶμαι μέγιστον μέν ἐστιν ἁπάντων τεκμήριον τοῦ μη-
δεμίαν λαβεῖν ἀφορμὴν εἰς ταῦτα τουτονί, τὸ ἐν τῇ
μισθώσει γεγράφθαι προσοφείλοντα τὸν Πασίων' ἐπὶ
τὴν τράπεζαν, οὐ δεδωκότ' ἀφορμὴν τουτῳί, δεύτερον
δὲ τὸ τοῦτον ἐν τῇ νομῇ μηδὲν ἐγκαλοῦντα φαίνεσθαι,
τρίτον δ', ὅτι μισθῶν ἑτέροις ὕστερον ταὐτὰ ταῦτα
[τοῦ ἴσου ἀργυρίου], οὐ φανήσεται προσμεμισθωκὼς
13 ἰδίαν ἀφορμήν. καίτοι εἰ, ἣν ὁ πατὴρ παρέσχε, ὑπὸ
τοῦδ' ἀπεστερεῖτο, αὐτὸν νῦν προσῆκεν ἄλλοθεν πορί-
σαντα δεδωκέναι. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ
ἐμίσθωσεν ὕστερον Ξένωνι καὶ Εὐφραίῳ καὶ Εὔφρονι
καὶ Καλλιστράτῳ, καὶ οὐδὲ τούτοις παρέδωκ' ἰδίαν
ἀφορμήν, ἀλλὰ τὰς παρακαταθήκας καὶ τὴν ἀπὸ τού-
των ἐργασίαν αὐτὴν ἐμισθώσαντο, λαβέ μοι τὴν τού-
των μαρτυρίαν, καὶ ὡς τὸ ἀσπιδοπηγεῖον εἵλετο.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14 *Μεμαρτύρηται μὲν τοίνυν ὑμῖν ὦ ἄνδρες Ἀθη-*
ναῖοι, ὅτι καὶ τούτοις ἐμίσθωσαν καὶ οὐ παρέδωκαν
ἰδίαν ἀφορμὴν οὐδεμίαν, καὶ ἐλευθέρους τ' ἀφεῖσαν
ὡς μεγάλ' εὖ πεπονθότες, καὶ οὐκ ἐδικάζοντ' οὔτ' ἐκεί-
νοις τότ' οὔτε τούτῳ. ὃν μὲν τοίνυν χρόνον ἡ μήτηρ
ἔζη, ἡ πάντ' ἀκριβῶς εἰδυῖα, οὐδὲν ἔγκλημα πώποτ'
ἐποιήσατο πρὸς τουτονὶ Φορμίων' Ἀπολλόδωρος· ὡς 949
δ' ἐτελεύτησεν ἐκείνη, τρισχιλίας ἐγκαλέσας ἀργυρίου
δραχμὰς πρὸς αἷς ἔδωκεν ἐκείνη δισχιλίαις τοῖς τούτου
παιδίοις, καὶ χιτωνίσκον τινὰ καὶ θεράπαιναν, ἐσυκο-
15 *φάντει. καὶ οὐδ' ἐνταῦθα τούτων οὐδὲν ὧν νῦν ἐγκα-*
λεῖ λέγων φανήσεται. ἐπιτρέψας δὲ τῷ τε τῆς ἑαυτοῦ
γυναικὸς πατρὶ καὶ τῷ συγκηδεστῇ τῷ αὑτοῦ καὶ Λυ-
σίνῳ καὶ Ἀνδρομένει, πεισάντων τούτων Φορμίωνα
τουτονὶ δοῦναι δωρειὰν τὰς τρισχιλίας καὶ τὸ προσόν,
καὶ φίλον μᾶλλον ἔχειν τοῦτον ἢ διὰ ταῦτ' ἐχθρὸν
εἶναι, λαβὼν τὸ σύμπαν πεντακισχιλίας, καὶ πάντων
ἀφεὶς τῶν ἐγκλημάτων τὸ δεύτερον εἰς τὸ ἱερὸν τῆς
16 *Ἀθηνᾶς ἐλθών, πάλιν, ὡς ὁρᾶτε, δικάζεται, πάσας αἰ-*
τίας συμπλάσας καὶ ἐγκλήματ' ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου
τοῦ πρὸ τούτου (τοῦτο γάρ ἐστι μέγιστον ἁπάντων),
ἃ οὐδεπώποτ' ᾐτιάσατο. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω,
λαβέ μοι τὴν γνῶσιν τὴν γενομένην ἐν ἀκροπόλει, καὶ
τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων, ὅτ' ἠφίει τῶν ἐγ-
κλημάτων ἁπάντων Ἀπολλόδωρος, λαμβάνων τοῦτο τὸ
ἀργύριον.

ΓΝΩΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

17 *Ἀκούετε τῆς γνώσεως ὦ ἄνδρες δικασταί, ἣν ἔγνω*
Δεινίας, οὗ τὴν θυγατέρ' οὗτος ἔχει, καὶ Νικίας ὁ

*τὴν ἀδελφὴν τῆς τούτου γυναικὸς ἔχων. ταῦτα τοίνυν
λαβὼν καὶ ἀφεὶς ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων, ὥσπερ ἢ
πάντων τεθνεώτων τούτων ἢ τῆς ἀληθείας οὐ γενησο-
μένης φανερᾶς, δίκην τοσούτων ταλάντων λαχὼν τολμᾷ
δικάζεσθαι.*

18 *Τὰ μὲν οὖν πεπραγμένα καὶ γεγενημένα Φορμίωνι
πρὸς Ἀπολλόδωρον, ἐξ ἀρχῆς ἅπαντ' ἀκηκόατ' ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι. οἶμαι δ' Ἀπολλόδωρον τουτονί, οὐδὲν* 950
*ἔχοντα δίκαιον εἰπεῖν περὶ ὧν ἐγκαλεῖ, ἅπερ παρὰ τῷ
διαιτητῇ λέγειν ἐτόλμα, ταῦτ' ἐρεῖν, ὡς τὰ γράμμαθ'
ἡ μήτηρ ἠφάνικεν πεισθεῖσ' ὑπὸ τούτου, καὶ τούτων
ἀπολωλότων οὐκ ἔχει τίνα χρὴ τρόπον ταῦτ' ἐξελέγχειν*
19 *ἀκριβῶς. περὶ δὴ τούτων καὶ ταύτης τῆς αἰτίας σκέ-
ψασθ' ἡλίκ' ἂν τις ἔχοι τεκμήρι' εἰπεῖν ὅτι ψεύδεται.
πρῶτον μὲν γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τίς ἐνείματ' ἂν
τὰ πατρῷα μὴ λαβὼν γράμματα, ἐξ ὧν ἔμελλεν εἴσε-
σθαι τὴν καταλειφθεῖσαν οὐσίαν; οὐδὲ εἷς δήπου.
καίτοι δυοῖν δέοντ' εἴκοσιν ἔτη ἐστὶν ἐξ ὅτου ἐνείμω,
καὶ οὐκ ἂν ἔχοις ἐπιδεῖξαι, ὡς ἐνεκάλεσας πώποθ' ὑπὲρ*
20 *τῶν γραμμάτων. δεύτερον δὲ, τίς οὐκ ἂν, ἡνίκα Πα-
σικλῆς ἀνὴρ γεγονὼς ἐκομίζετο τὸν λόγον τῆς ἐπιτρο-
πῆς, εἰ δι' αὐτοῦ τὰ γράμματ' ὤκνει τὴν μητέρ' αἰ-
τιᾶσθαι διεφθαρκέναι, τούτῳ ταῦτ' ἐδήλωσεν, ὅπως
διὰ τούτου ταῦτ' ἠλέγχθη; τρίτον δ', ἐκ ποίων γραμ-
μάτων τὰς δίκας ἐλάγχανες; οὗτος γὰρ πολλοῖς τῶν
πολιτῶν δίκας λαγχάνων πολλὰ χρήματ' εἰσπέπρακται,
γράφων εἰς τὰ ἐγκλήματα „ἔβλαψέ μ' ὁ δεῖν' οὐκ ἀπο-
διδοὺς ἐμοὶ τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ ὀφεί-*
21 *λοντ' αὐτὸν ἐν τοῖς γράμμασιν“. καίτοι εἰ ἠφάνιστο
τὰ γράμματα, ἐκ ποίων γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγ-
χανεν; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τὴν μὲν νομὴν*

ἀκηκόαθ', ἣν ἐνείματο, καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν· τῶν δὲ λήξεων τούτων ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. λαβὲ τὰς μαρτυρίας μοι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκοῦν ἐν ταύταις ταῖς λήξεσιν ὡμολόγηκεν ἀπει- 951
ληφέναι τὰ τοῦ πατρὸς γράμματα· οὐ γὰρ δὴ συκοφαντεῖν γε, οὐδ' ὧν οὐκ ὤφειλον οὗτοι δικάζεσθαι φήσειεν ἄν.

22 *Νομίζω τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλων καὶ πολλῶν ὄντων ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν οὐκ ἀδικοῦντα Φορμίωνα τουτονί, μέγιστον ἁπάντων εἶναι, ὅτι Πασικλῆς, ἀδελφὸς ὢν Ἀπολλοδώρου τουτουί, οὔτε δίκην εἴληχεν οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ὧν οὗτος ἐγκαλεῖ. καίτοι οὐ δήπου τὸν μὲν παῖδ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέντα, καὶ οὗ τῶν ὄντων κύριος ἦν, ἐπίτροπος καταλελειμμένος, οὐκ ἂν ἠδίκει, σὲ δέ, ὃς ἀνὴρ κατελείφθης τέτταρα καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονώς, καὶ ὑπὲρ σαυτοῦ ῥᾳδίως ἂν τὰ δίκαι' ἐλάμβανες εὐθύς, εἴ τι ἠδικοῦ. οὐκ ἔστι ταῦτα. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω καὶ ὁ Πασικλῆς οὐδὲν ἐγκαλεῖ, λαβέ μοι τὴν τούτου μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

23 *Ἃ τοίνυν ἤδη περὶ αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ταῦτ' ἀναμνήσθητ' ἐκ τῶν εἰρημένων. ἡμεῖς γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένου μὲν διαλογισμοῦ καὶ ἀφέσεως τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου τῆς μισθώσεως, γεγενημένης δὲ διαίτης καὶ πάλιν πάντων ἀφέσεως, οὐκ ἐώντων*
24 *τῶν νόμων δίκας ὧν ἂν ἀφῇ τις ἅπαξ λαγχάνειν, συκοφαντοῦντος τούτου καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζο-*

μένου, παρεγραψάμεθ' ἐκ τῶν νόμων μὴ εἶναι τὴν δίκην εἰσαγώγιμον. ἵν' οὖν εἰδῆθ' ὑπὲρ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε, τὸν νόμον θ' ὑμῖν τοῦτον ἀναγνώσεται καὶ τὰς μαρτυρίας ἐφεξῆς τῶν παρόντων, ὅτ' ἠφίει τῆς μισθώ- 952
σεως καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων Ἀπολλόδωρος. λαβέ μοι τὰς μαρτυρίας ταυτασὶ καὶ τὸν νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. ΝΟΜΟΣ.

25 Ἀκούετε τοῦ νόμου λέγοντος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τά τ' ἄλλ' ὧν μὴ εἶναι δίκας, καὶ ὅσα τις ἀφῆκεν ἢ ἀπήλλαξεν. εἰκότως· εἰ γάρ ἐστι δίκαιον, ὧν ἂν ἅπαξ γένηται δίκη, μηκέτ' ἐξεῖναι δικάζεσθαι, πολὺ τῶν ἀφεθέντων δικαιότερον μὴ εἶναι δίκας. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὑμῖν ἡττηθείς, τάχ' ἂν εἴποι τοῦθ' ὡς ἐξηπατήθηθ' ὑμεῖς· ὁ δ' αὑτοῦ φανερῶς καταγνοὺς καὶ ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας, τίν' ἂν αὐτὸν αἰτίαν αἰτιασάμενος τῶν αὐτῶν πάλιν εἰκότως δικάζοιτο; οὐδεμίαν δήπου. διόπερ τοῦτο πρῶτον ἔγραψεν ὁ τὸν νόμον θεὶς ὧν μὴ εἶναι δίκας, ὅσα τις ἀφῆκεν ἢ ἀπήλλαξεν. ἃ τῳδὶ γέγον' ἀμφότερα· καὶ γὰρ ἀφῆκεν καὶ ἀπήλλαξεν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται ὑμῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

Λαβὲ δή μοι καὶ τὸν τῆς προθεσμίας νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

26 Ὁ μὲν τοίνυν νόμος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σαφῶς οὑτωσὶ τὸν χρόνον ὥρισεν· Ἀπολλόδωρος δ' οὑτοσί, παρεληλυθότων ἐτῶν πλέον ἢ εἴκοσι, τὴν ἑαυτοῦ συκοφαντίαν ἀξιοῖ περὶ πλείονος ὑμᾶς ποιήσασθαι τῶν νόμων, καθ' οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε. καίτοι πᾶσι μὲν τοῖς νόμοις προσέχειν εἰκός ἐσθ' ὑμᾶς, οὐχ ἥκιστα
27 δὲ τούτῳ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δοκεῖ γάρ μοι καὶ ὁ

Σόλων οὐδενὸς ἄλλου ἕνεκα θεῖναι αὐτόν, ἢ τοῦ μὴ συκοφαντεῖσθαι ὑμᾶς. τοῖς μὲν γὰρ ἀδικουμένοις τὰ πέντ' ἔτη ἱκανὸν ἡγήσατ' εἶναι εἰσπράξασθαι· κατὰ 953
δὲ τῶν ψευδομένων τὸν χρόνον ἐνόμισε σαφέστατον ἔλεγχον ἔσεσθαι. καὶ ἅμ' ἐπειδὴ ἀδύνατον ἔγνω ὂν τούς τε συμβάλλοντας καὶ τοὺς μάρτυρας ἀεὶ ζῆν, τὸν νόμον ἀντὶ τούτων ἔθηκεν, ὅπως μάρτυς εἴη τοῦ δικαίου τοῖς ἐρήμοις.

28 Θαυμάζω τοίνυν ἔγωγ' ὦ ἄνδρες δικασταί, τί ποτ' ἐστὶν ἃ πρὸς ταῦτ' ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπολλόδωρος οὑτοσί. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ὑπείληφεν, ὡς ὑμεῖς, μηδὲν δρῶντες εἰς χρήματα τοῦτον ἠδικημένον, ὀργιεῖσθ' ὅτι τὴν μητέρ' ἔγημεν αὐτοῦ Φορμίων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτο, οὐδ' αὐτὸν λέληθεν, οὐδ' ὑμῶν πολλούς, ὅτι Σωκράτης ὁ τραπεζίτης ἐκεῖνος, παρὰ τῶν κυρίων ἀπαλλαγεὶς ὥσπερ ὁ τούτου πατήρ, ἔδωκεν Σατύρῳ
29 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτοῦ ποτὲ γενομένῳ. ἕτερος Σωκλῆς τραπεζιτεύσας ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Τιμοδήμῳ τῷ νῦν ἔτ' ὄντι καὶ ζῶντι, γενομένῳ ποθ' αὐτοῦ. καὶ οὐ μόνον ἐνθάδε τοῦτο ποιοῦσιν οἱ περὶ τὰς ἐργασίας ὄντες ταύτας ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐν Αἰγίνῃ ἔδωκε Στρυμόδωρος Ἑρμαίῳ τῷ ἑαυτοῦ οἰκέτῃ τὴν γυναῖκα, καὶ τελευτησάσης ἐκείνης ἔδωκε πάλιν τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ. καὶ πολλοὺς ἂν ἔχοι τις
30 εἰπεῖν τοιούτους. εἰκότως· ὑμῖν μὲν γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς γένει πολίταις, οὐδὲ ἓν πλῆθος χρημάτων ἀντὶ τοῦ γένους καλόν ἐστιν ἑλέσθαι· τοῖς δὲ τοῦτο μὲν δωρειὰν ἢ παρ' ὑμῶν ἢ παρ' ἄλλων τινῶν λαβοῦσι, τῇ τύχῃ δ' ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ χρηματίσασθαι καὶ ἑτέρων πλείω κτήσασθαι καὶ αὐτῶν τούτων ἀξιωθεῖσι, ταῦτ' ἐστὶ φυλακτέα. διόπερ Πασίων ὁ πατὴρ

ὁ σὸς οὐ πρῶτος οὐδὲ μόνος, οὐδ' αὑτὸν ὑβρίζων οὐδ' 954
ὑμᾶς τοὺς υἱεῖς, ἀλλὰ μόνην ὁρῶν σωτηρίαν τοῖς ἑαυ-
τοῦ πράγμασιν, εἰ τοῦτον ἀνάγκῃ ποιήσειεν οἰκεῖον
ὑμῖν, ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, μητέρα δ' ὑμετέραν
31 τούτῳ. πρὸς μὲν οὖν τὰ συμφέροντ' ἐὰν ἐξετάζῃς,
καλῶς βεβουλευμένον αὐτὸν εὑρήσεις· εἰ δὲ πρὸς γέ-
νους δόξαν ἀναίνει Φορμίωνα κηδεστήν, ὅρα μὴ γε-
λοῖον ᾖ σὲ ταῦτα λέγειν. εἰ γάρ τις ἔροιτό σε, ποῖόν
τιν' ἡγεῖ τὸν πατέρα [τὸν σεαυτοῦ] εἶναι, χρηστὸν εὖ
οἶδ' ὅτι φήσειας ἄν. πότερ' οὖν οἴει μᾶλλον ἐοικέναι
τὸν τρόπον καὶ πάντα τὸν βίον Πασίωνι σαυτὸν ἢ
τουτονί; ἐγὼ μὲν γὰρ τοῦτον. εἶθ' ὃς ἐστιν ὁμοιότερος
σοῦ τῷ σῷ πατρί, τοῦτον, εἰ τὴν μητέρα τὴν σὴν
32 ἔγημ', ἀναίνει; ἀλλὰ μὴν ὅτι δόντος γε κἀπισκήψαντος
τοῦ σοῦ πατρὸς ταῦτ' ἐπράχθη, οὐ μόνον ἐκ τῆς δια-
θήκης ἔστιν ἰδεῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ σὺ
μάρτυς αὐτὸς γέγονας. ὅτε γὰρ τὰ μητρῷα πρὸς μέρος
ἠξίους νέμεσθαι, ὄντων παίδων ἐκ τῆς γυναικὸς Φορ-
μίωνι τουτῳί, τόθ' ὡμολόγεις κυρίως δόντος τοῦ πα-
τρὸς τοῦ σοῦ κατὰ τοὺς νόμους αὐτὴν γεγαμῆσθαι. εἰ
γὰρ αὐτὴν εἶχε λαβὼν ἀδίκως ὅδε μηδενὸς δόντος,
οὐκ ἦσαν οἱ παῖδες κληρονόμοι, τοῖς δὲ μὴ κληρονό-
μοις οὐκ ἦν μετουσία τῶν ὄντων. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ'
ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται τὸ τέταρτον μέρος λαβεῖν
καὶ ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων.

33 Κατ' οὐδὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δίκαιον
οὐδὲν ἔχων εἰπεῖν, ἀναιδεστάτους λόγους ἐτόλμα λέγειν
πρὸς τῷ διαιτητῇ, περὶ ὧν προακηκοέναι βέλτιόν ἐσθ' 955
ὑμᾶς, ἕνα μὲν τὸ παράπαν μὴ γενέσθαι διαθήκην,
ἀλλ' εἶναι τοῦτο πλάσμα καὶ σκευώρημ' ὅλον, ἕτερον
δ' εἵνεκα τούτου πάντα ταῦτα συγχωρεῖν τὸν πρὸ τοῦ

χρόνον καὶ οὐχὶ δικάζεσθαι, ὅτι μίσθωσιν ἤθελεν αὐτῷ φέρειν Φορμίων πολλὴν καὶ ὑπισχνεῖτ' οἴσειν· ἐπειδὴ
34 δ' οὐ ποιεῖ ταῦτα, τηνικαῦτα, φησί, δικάζομαι. ὅτι δὴ ταῦτ' ἀμφότερ', ἂν λέγῃ, ψεύσεται καὶ τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις ἐναντί' ἐρεῖ, σκοπεῖτ' ἐκ τωνδί. ὅταν μὲν τοίνυν τὴν διαθήκην ἀρνῆται, ἐκ τίνος τρόπου πρεσβεῖα λαβὼν τὴν συνοικίαν κατὰ τὴν διαθήκην ἔχει, τοῦτ' ἐρωτᾶτ' αὐτόν. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἐρεῖ, ὡς ὅσα μὲν πλεονεκτεῖν τόνδ' ἔγραψ' ὁ πατήρ, κύρι' ἐστὶ
35 τῆς διαθήκης, τὰ δ' ἄλλ' ἄκυρα. ὅταν δ' ὑπὸ τῶν τοῦδ' ὑποσχέσεων ὑπάγεσθαι φῇ, μέμνησθ' ὅτι μάρτυρας ὑμῖν παρεσχήμεθα, οἳ χρόνον πολὺν τοῦδ' ἀπηλλαγμένου μισθωταὶ τούτοις ἐγίγνοντο τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου. καίτοι τόθ', ὁπηνίκ' ἐμίσθωσεν ἐκείνοις, τῷδ' ἐγκαλεῖν παραχρῆμ' ἐχρῆν, εἴπερ ἀληθῆ ἦν ὑπὲρ ὧν τότ' ἀφεὶς νῦν τούτῳ δικάζεται. ὡς τοίνυν ἀληθῆ λέγω, καὶ πρεσβεῖά τε τὴν συνοικίαν ἔλαβεν κατὰ τὴν διαθήκην, καὶ τῷδ' οὐχ ὅπως ἐγκαλεῖν ᾤετο δεῖν, ἀλλ' ἐπῄνει, λαβὲ τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

36 Ἵνα τοίνυν εἰδῆτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα χρήματ' ἔχων ἐκ τῶν μισθώσεων καὶ ἐκ τῶν χρεῶν, ὡς ἀπορῶν καὶ πάντ' ἀπολωλεκὼς ὀδυρεῖται, βραχέ' ἡμῶν ἀκούσατε. οὗτος γὰρ ἐκ μὲν τῶν χρεῶν ὁμοῦ τάλαντ' 956
εἴκοσιν εἰσπέπρακται ἐκ τῶν γραμμάτων ὧν ὁ πατὴρ κατέλιπεν, καὶ τούτων ἔχει πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα· πολλῶν
37 γὰρ τὰ μέρη τὸν ἀδελφὸν ἀποστερεῖ. ἐκ δὲ τῶν μισθώσεων, ὀκτὼ μὲν ἐτῶν ἃ Φορμίων εἶχε τὴν τράπεζαν, ὀγδοήκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης μισθώσεως· καὶ ταῦτ' ἐστὶν δέκα τάλαντα

καὶ τετταράκοντα μναῖ· δέκα δὲ τῶν μετὰ ταῦτα, ὧν
ἐμίσθωσαν Ξένωνι καὶ Εὐφραίῳ καὶ Εὔφρονι καὶ Καλ-
38 λιστράτῳ, τάλαντον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ
τούτων, ἐτῶν ἴσως εἴκοσι τῆς ἐξ ἀρχῆς νεμηθείσης
οὐσίας, ἧς αὐτὸς ἐπεμελεῖτο, τὰς προσόδους, πλέον ἢ
μνᾶς τριάκοντα. ἐὰν δ' ἅπαντα συνθῆτε, ὅσ' ἐνείματο,
ὅσ' εἰσεπράξατο, ὅσ' εἴληφε μίσθωσιν, πλέον ἢ ἑττα-
ράκοντα τάλαντ' εἰληφὼς φανήσεται, χωρὶς ὧν οὗτος
εὖ πεποίηκε, καὶ τῶν μητρῴων, καὶ ὧν ἀπὸ τῆς τρα-
πέζης ἔχων οὐκ ἀποδίδωσι πένθ' ἡμιταλάντων καὶ ἑξα-
39 κοσίων δραχμῶν. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦθ' ἡ πόλις εἴληφε,
καὶ δεινὰ πέπονθας πολλὰ καταλελῃτουργηκώς. ἀλλ'
ἃ μὲν ἐκ κοινῶν ἐλῃτούργεις τῶν χρημάτων, σὺ καὶ
ἀδελφὸς ἀνηλώσατε· ἃ δ' ὕστερον, οὐκ ἔστιν ἄξια, μὴ
ὅτι δυοῖν ταλάντοιν προσόδου, ἀλλ' οὐδ' εἴκοσι μνῶν.
μηδὲν οὖν τὴν πόλιν αἰτιῶ, μηδ' ἃ σὺ τῶν ὄντων
αἰσχρῶς καὶ κακῶς ἀνήλωκας, ὡς ἡ πόλις εἴληφε, λέγε.
40 ἵνα δ' εἰδῆτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τό τε πλῆθος τῶν
χρημάτων ὧν εἴληφε, καὶ τὰς λῃτουργίας ἃς λελῃ-
τούργηκεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν καθ' ἓν ἕκαστον. λαβέ 957
μοι τὸ βιβλίον τουτὶ καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνὶ καὶ
τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

ΒΙΒΛΙΟΝ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

41 Τοσαῦτα [μὲν] τοίνυν χρήματ' εἰληφώς, καὶ χρέα
πολλῶν ταλάντων ἔχων, ὧν τὰ μὲν παρ' ἑκόντων, τὰ
δ' ἐκ τῶν δικῶν εἰσπράττει, ἃ τῆς μισθώσεως ἔξω
τῆς τραπέζης καὶ τῆς ἄλλης οὐσίας, ἣν κατέλιπε Πα-
σίων, ὠφείλετ' ἐκείνῳ καὶ νῦν παρειλήφασιν οὗτοι,
καὶ τοσαῦτ' ἀνηλωκὼς ὅσ' ὑμεῖς ἠκούσατε, οὐδὲ πολ-
λοστὸν μέρος τῶν προσόδων, μὴ ὅτι τῶν ἀρχαίων,

εἰς τὰς λῃτουργίας, ὅμως ἀλαζονεύσεται καὶ τριηραρ-
42 *χίας ἐρεῖ καὶ χορηγίας. ἐγὼ δ', ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ*
ταῦτ' ἐρεῖ, ἐπέδειξα, οἶμαι μέντοι, κἂν εἰ [ταῦτα]
πάντ' ἀληθῆ λέγοι, κάλλιον εἶναι καὶ δικαιότερον τόνδ'
ἀπὸ τῶν αὐτοῦ λῃτουργεῖν ὑμῖν, ἢ τούτῳ δόντας τὰ
τοῦδε, μικρὰ τῶν πάντων αὐτοὺς μετασχόντας, τόνδε μὲν
ἐν ταῖς ἐσχάταις ἐνδείαις δρᾶν, τοῦτον δ' ὑβρίζοντα
43 *καὶ εἰς ἅπερ εἴωθεν ἀναλίσκοντα. ἀλλὰ μὴν περὶ τῆς*
γ' εὐπορίας, ὡς ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ κέκτηται,
καὶ ὧν ἐρωτήσειν ἔφησθα, πόθεν τὰ ὄντα κέκτηται
Φορμίων, μόνῳ τῶν ὄντων ἀνθρώπων σοὶ τοῦτον οὐκ
ἔνεστ' εἰπεῖν τὸν λόγον. οὐδὲ γὰρ Πασίων ὁ σὸς πατὴρ
ἐκτήσαθ' εὑρὼν οὐδὲ τοῦ πατρὸς αὐτῷ παραδόντος,
ἀλλ' ἢ παρὰ τοῖς αὐτοῦ κυρίοις Ἀντισθένει καὶ Ἀρχε-
στράτῳ τραπεζιτεύουσι πεῖραν δούς, ὅτι χρηστός ἐστι
44 *καὶ δίκαιος, ἐπιστεύθη. ἔστι δ' ἐν ἐμπορίῳ καὶ χρή-*
μασιν ἐργαζομένοις ἀνθρώποις φιλεργὸν δόξαι καὶ χρη-
στὸν εἶναι τὸν αὐτὸν θαυμαστὸν ἡλίκον. οὔτ' οὖν
ἐκείνῳ τοῦθ' οἱ κύριοι παρέδωκαν, ἀλλ' αὐτὸς ἔφυ
χρηστός, οὔτε τῷδ' ὁ σὸς πατήρ· σὲ γὰρ ἂν πρότερον 958
τοῦδε χρηστὸν ἐποίησεν, εἰ ἦν ἐπ' ἐκείνῳ. εἰ δὲ τοῦτ'
ἀγνοεῖς, ὅτι πίστις ἀφορμὴ τῶν πασῶν ἐστι μεγίστη
πρὸς χρηματισμὸν, πᾶν ἂν ἀγνοήσειας. χωρὶς δὲ τού-
των πολλὰ καὶ τῷ σῷ πατρὶ καὶ σοὶ καὶ ὅλως τοῖς
ὑμετέροις πράγμασι Φορμίων γέγονεν χρήσιμος. ἀλλ'
οἶμαι τῆς σῆς ἀπληστίας καὶ τοῦ σοῦ τρόπου τίς ἂν
45 *δύναιτ' ἐφικέσθαι; καὶ δῆτα θαυμάζω πῶς οὐ λογίζῃ*
πρὸς σεαυτόν, ὅτι ἔστιν Ἀρχεστράτῳ, τῷ ποτὲ τὸν σὸν
πατέρα κτησαμένῳ, υἱὸς ἐνθάδ', Ἀντίμαχος, πράττων
οὐ κατ' ἀξίαν, ὃς οὐ δικάζεταί σοι, οὐδὲ δεινά φησι πά-
σχειν, εἰ σὺ μὲν χλανίδα φορεῖς, καὶ τὴν μὲν λέλυσαι,

τὴν δ' ἐκδέδωκας ἑταίραν, καὶ ταῦτα γυναῖκ' ἔχων
ποιεῖς, καὶ τρεῖς παῖδας ἀκολούθους περιάγει, καὶ ζῇς
ἀσελγῶς ὥστε καὶ τοὺς ἀπαντῶντας αἰσθάνεσθαι, αὐτὸς
46 δ' ἐκεῖνος πολλῶν ἐνδεής ἐστιν. οὐδὲ τὸν Φορμίων'
ἐκεῖνος οὐχ ὁρᾷ. καίτοι εἰ κατὰ τοῦτ' οἴει σοι προσ-
ήκειν τῶν τούτου, ὅτι τοῦ πατρός ποτ' ἐγένετο τοῦ
σοῦ, ἐκείνῳ προσήκει μᾶλλον ἢ σοί· ὁ γὰρ αὖ σὸς
πατὴρ ἐκείνων ἐγένετο, ὥστε καὶ σὺ καὶ οὗτος ἐκείνου
γίγνεσθ' ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου. σὺ δ' εἰς τοῦθ' ἥκεις
ἀγνωμοσύνης, ὥσθ' ἃ προσῆκέ σοι τοὺς λέγοντας
ἐχθροὺς νομίζειν, ταῦτ' αὐτὸς ποιεῖς ἀνάγκην εἶναι
47 λέγειν, καὶ ὑβρίζεις μὲν σαυτὸν καὶ τοὺς γονέας τε-
θνεῶτας, προπηλακίζεις δὲ τὴν πόλιν, καὶ ἃ τῆς τού-
των φιλανθρωπίας ἀπολαύσας εὕρεθ' ὁ σὸς πατὴρ καὶ
μετὰ ταῦτα Φορμίων οὑτοσί, ταῦτ' ἀντὶ τοῦ κοσμεῖν
καὶ περιστέλλειν, ἵνα καὶ τοῖς δοῦσιν ὡς εὐσχημονέ- 959
στατ' ἐφαίνετο καὶ τοῖς λαβοῦσιν ὑμῖν, ἄγεις εἰς μέσον,
δεικνύεις, ἐλέγχεις, μόνον οὐκ ὀνειδίζεις οἷον ὄντα σ'
48 ἐποιήσαντ' Ἀθηναῖοι. εἶτ' εἰς τοῦθ' ἥκεις μανίας (τί
γὰρ ἄλλο τις εἴπῃ;) ὥστ' οὐκ αἰσθάνει, ὅτι καὶ νῦν
ἡμεῖς μὲν ἀξιοῦντες, ἐπειδήπερ ἀπηλλάγη Φορμίων,
μηδέν' ὑπόλογον εἶναι, εἴ ποτε τοῦ σοῦ πατρὸς ἐγέ-
νετο, ὑπὲρ σοῦ λέγομεν, σὺ δὲ μηδέποτ' ἐξ ἴσου σοι
γενέσθαι τοῦτον ἀξιῶν, κατὰ σαυτοῦ λέγεις· ἃ γὰρ
ἂν σὺ δίκαια σαυτῷ κατὰ τούτου τάξῃς, ταὐτὰ ταῦθ'
ἥξει κατὰ σοῦ παρὰ τῶν τὸν σὸν πατέρ' ἐξ ἀρχῆς
κτησαμένων. ἀλλὰ μὴν ὅτι κἀκεῖνος ἦν τινῶν, εἶτ'
ἀπηλλάγη τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ οὗτος ἀφ' ὑμῶν,
λαβέ μοι ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, ὡς ἐγένετο Πασίων
Ἀρχεστράτου.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

49 *Εἶτα τὸν σώσαντα μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα καὶ
πολλὰ χρήσιμον αὑτὸν παρασχόντα τῷ πατρὶ τῷ τού-
του, τοσαῦτα δ' αὐτὸν τοῦτον ἀγάθ' εἰργασμένον, ὅσ'
ὑμεῖς ἀκηκόατε, τοῦτον οἴεται δεῖν ἑλὼν τηλικαύτην
δίκην ἀδίκως ἐκβαλεῖν. οὐ γὰρ ἄλλο γ' ἔχοις οὐδὲν
ἂν ποιῆσαι. εἰς μὲν γὰρ τὰ ὄντ' εἰ βλέποις ἀκριβῶς,
ταῦθ' εὑρήσεις ὧν ἔστιν, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτ', ἐξαπατη-
50 θῶσιν οὗτοι. ὁρᾷς τὸν Ἀριστόλοχον τὸν Χαριδήμου·
ποτ' εἶχεν ἀγρόν, εἶτά γε νῦν πολλοί· πολλοῖς γὰρ
ἐκεῖνος ὀφείλων αὐτὸν ἐκτήσατο. καὶ τὸν Σωσίνομον
καὶ τὸν Τιμόδημον καὶ τοὺς ἄλλους τραπεζίτας, οἵ,
ἐπειδὴ διαλύειν ἐδέησεν οἷς ὤφειλον, ἐξέστησαν ἁπάν-
των τῶν ὄντων. σὺ δ' οὐδὲν οἴει δεῖν σκοπεῖν οὐδ' ὧν 960
ὁ πατήρ σου πολλῷ βελτίων ὢν καὶ ἄμεινον φρονῶν
51 πρὸς ἅπαντ' ἐβουλεύσατο· ὅς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, το-
σούτῳ τοῦτον ἡγεῖτο σοῦ πλείονος ἄξιον εἶναι καὶ σοὶ
καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ὑμετέροις πράγμασιν, ὥστ' ἀνδρὸς
ὄντος σοῦ τοῦτον, οὐ σὲ τῶν ἡμίσεων κατέλιπεν ἐπί-
τροπον καὶ τὴν γυναῖκ' ἔδωκε καὶ ζῶν αὐτὸν ἐτίμα,
δικαίως ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τραπε-
ζῖται μίσθωσιν οὐ φέροντες, ἀλλ' [αὐτοὶ] αὑτοῖς ἐργα-
ζόμενοι, πάντες ἀπώλοντο, οὗτος δὲ μίσθωσιν φέρων
δύο τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς ὑμῖν ἔσωσε τὴν
52 τράπεζαν. ὧν ἐκεῖνος μὲν χάριν εἶχεν, σὺ δ' οὐδένα
ποιεῖ λόγον, ἀλλ' ἐναντία τῇ διαθήκῃ καὶ ταῖς ἀπ'
ἐκείνης ἀραῖς, γραφείσαις ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός, ἐλαύ-
νεις διώκεις συκοφαντεῖς. ὦ βέλτιστ', εἰ οἷόν τε σὲ
τοῦτ' εἰπεῖν, οὐ παύσει, καὶ γνώσει τοῦθ' ὅτι πολ-
λῶν χρημάτων τὸ χρηστὸν εἶναι λυσιτελέστερόν ἐστι;*

σοὶ γοῦν, εἴπερ ἀληθῆ λέγεις, χρήματα μὲν τοσαῦτ'
εἰληφότι πάντ' ἀπόλωλεν, ὡς φῄς· εἰ δ' ἦσθ' ἐπιεικής,
οὐκ ἄν ποτ' αὔτ' ἀνήλωσας.
53 Ἀλλ' ἔγωγε μὰ τὸν Δία καὶ θεοὺς πανταχῇ σκο-
πῶν οὐδὲν ὁρῶ, δι' ὅ,τι ἂν σοὶ πεισθέντες τουδὶ κατα-
ψηφίσαιντο. τί γάρ; ὅτι πλησίον ὄντων τῶν ἀδικημά-
των ἐγκαλεῖς; ἀλλ' ἔτεσιν καὶ χρόνοις ὕστερον αἰτιᾷ.
ἀλλ' ὅτι τοῦτον ἀπράγμων ἦσθα τὸν χρόνον; καὶ τίς
οὐκ οἶδ', ὅσα πράγματα πράττων οὐ πέπαυσαι, οὐ
μόνον δίκας ἰδίας διώκων οὐκ ἐλάττους ταυτησί, ἀλλὰ
καὶ δημοσίᾳ συκοφαντῶν καὶ κρίνων τινάς; οὐχὶ Τι-
μομάχου κατηγόρεις; οὐ Καλλίππου τοῦ νῦν ὄντος ἐν
Σικελίᾳ; οὐ πάλιν Μένωνος; οὐκ Αὐτοκλέους; οὐ Τι- 961
54 μοθέου; οὐκ ἄλλων πολλῶν; καίτοι πῶς ἔχει λόγον σὲ
Ἀπολλόδωρον ὄντα, πρότερον τῶν κοινῶν, ὧν μέρος
ἠδικοῦ, δίκην ἀξιοῦν λαμβάνειν, ἢ τῶν ἰδίων ὧν νῦν
ἐγκαλεῖς, ἄλλως τε καὶ τηλικούτων ὄντων, ὡς σὺ φῄς;
τί ποτ' οὖν ἐκείνων κατηγορῶν τόνδ' εἴας; οὐκ ἠδι-
κοῦ, ἀλλ' οἶμαι συκοφαντεῖς νῦν. ἡγοῦμαι τοίνυν ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντων μάλιστ' εἰς τὸ πρᾶγμ' εἶναι
τούτων μάρτυρας παρασχέσθαι· τὸν γὰρ συκοφαντοῦντ'
55 ἀεί, τί χρὴ νομίζειν νῦν ποιεῖν; καὶ νὴ Δί' ἔγωγ' ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίζω, πάνθ' ὅσα τοῦ τρόπου τοῦ
Φορμίωνός ἐστι σημεῖα καὶ τῆς τούτου δικαιοσύνης
καὶ φιλανθρωπίας, καὶ ταῦτ' εἰς τὸ πρᾶγμ' εἶναι πρὸς
ὑμᾶς εἰπεῖν. ὁ μὲν γὰρ περὶ πάντ' ἄδικος, τάχ' ἂν εἰ
τύχοι καὶ τοῦτον ἠδίκει· ὁ δὲ μηδένα μηδὲν ἠδικηκώς,
πολλοὺς δ' εὖ πεποιηκὼς ἑκών, ἐκ τίνος εἰκότως ἂν
τρόπου τοῦτον μόνον ἠδίκει τῶν πάντων; τούτων τοίνυν
τῶν μαρτυριῶν ἀκούσαντες γνώσεσθε τὸν ἑκατέρου τρό-
56 πον. Ἴθι δὴ λαβὲ τὰς πρὸς Ἀπολλόδωρον τῆς πονηρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἆρ' οὖν ὅμοιος οὑτοσί; σκοπεῖτε. λέγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ ὅσα δημοσίᾳ χρήσιμος τῇ πόλει γέγον' οὑτοσί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

57 *Τοσαῦτα τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Φορμίων χρήσιμος τῇ πόλει γεγονὼς καὶ πολλοῖς ὑμῶν, καὶ οὐδέν' οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ κακὸν οὐδὲν εἰργασμένος, οὐδ' ἀδικῶν Ἀπολλόδωρον τουτονί, δεῖται καὶ ἱκετεύει καὶ ἀξιοῖ σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς συνδεόμεθ' οἱ ἐπιτήδειοι* 962
ταῦθ' ὑμῶν. ἐκεῖνο δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. τοσαῦτα γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι χρήμαθ' ὑμῖν ἀνεγνώσθη προσηυπορηκώς, ὅσ' οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς κέκτηται. πίστις μέντοι Φορμίωνι παρὰ τοῖς εἰδόσι καὶ τοσούτων καὶ πολλῷ πλειόνων χρημάτων, δι' ἧς καὶ αὐτὸς
58 *ἑαυτῷ καὶ ὑμῖν χρήσιμός ἐστιν. ἃ μὴ προῆσθε, μηδ' ἐπιτρέψητ' ἀνατρέψαι τῷ μιαρῷ τούτῳ [ἀνθρώπῳ], μηδὲ ποιήσητ' αἰσχρὸν παράδειγμα, ὡς τὰ τῶν ἐργαζομένων καὶ μετρίως ἐθελόντων ζῆν τοῖς βδελυροῖς καὶ συκοφάνταις ὑπάρχει παρ' ὑμῶν λαβεῖν· πολὺ γὰρ χρησιμώτερ' ὑμῖν παρὰ τῷδ' ὄνθ' ὑπάρχει. ὁρᾶτε γὰρ αὐτοὶ καὶ ἀκούετε τῶν μαρτύρων, οἷον ἑαυτὸν τοῖς*
59 *δεηθεῖσιν παρέχει. καὶ τούτων οὐδὲν εἵνεκα τοῦ λυσιτελοῦντος εἰς χρήματα πεποίηκεν, ἀλλὰ φιλανθρωπίᾳ καὶ τρόπου ἐπιεικείᾳ. οὔκουν ἄξιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν τοιοῦτον ἄνδρα προέσθαι τούτῳ, οὐδὲ τηνικαῦτ' ἐλεεῖν ὅτ' οὐδὲν ἔσται τουτῳὶ πλέον, ἀλλὰ νῦν ὅτε κύριοι καθέστατε σῶσαι· οὐ γὰρ ἔγωγ' ὁρῶ καιρὸν, ἐν*

60 ᾧ τινι μᾶλλον ἂν βοηθήσειέ τις αὐτῷ. τὰ μὲν οὖν πόλλ'
ὧν Ἀπολλόδωρος ἐρεῖ, νομίζετ' εἶναι λόγον καὶ συκο-
φαντίας, κελεύετε δ' αὐτὸν ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ἢ ὡς οὐ
διέθετο ταῦθ' ὁ πατήρ, ἢ ὡς ἔστι τις ἄλλη μίσθωσις
πλὴν ἧς ἡμεῖς δείκνυμεν, ἢ ὡς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν δια-
λογισάμενος τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων, ἃ ἔγνω θ' ὁ
κηδεστὴς ὁ τούτου καὶ οὗτος αὐτὸς συνεχώρησεν, ἢ ὡς
διδόασιν οἱ νόμοι δικάζεσθαι τῶν οὕτω πραχθέντων,
61 ἢ τῶν τοιούτων τι δεικνύναι. ἐὰν δ' ἀπορῶν αἰτίας
καὶ βλασφημίας λέγῃ καὶ κακολογῇ, μὴ προσέχετε τὸν 963
νοῦν, μηδ' ὑμᾶς ἡ τούτου κραυγὴ καὶ ἀναίδει' ἐξαπα-
τήσῃ, ἀλλὰ φυλάττετε καὶ μέμνησθ' ὅσ' ἡμῶν ἀκη-
κόατε. κἂν ταῦτα ποιῆτε, αὐτοί τ' εὐορκήσετε καὶ
τουτονὶ δικαίως σώσετε, ἄξιον ὄντα νὴ τὸν Δία καὶ
θεοὺς ἅπαντας.

62 Ἀνάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς τὸν νόμον καὶ τὰς μαρ-
τυρίας τασδί.

ΝΟΜΟΣ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

XXXVII.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πανταίνετος παρὰ Τηλεμάχου τινὸς ἐργαστήριον μεταλλικὸν ἐν Μαρωνείᾳ (τόπος δ' οὗτος τῆς Ἀττικῆς) καὶ μετὰ τοῦ ἐργαστηρίου τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν οἰκέτας ὠνούμενος, δανείζεται παρὰ μὲν Μνησικλέους τάλαντον, παρὰ δὲ Φιλέου

*καὶ Πλείστορος πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶς. καὶ ἦν ὠνητὴς
ἐγγεγραμμένος ὁ Μνησικλῆς, καὶ τὰς ὠνὰς εἶχεν αὐτός.
ὕστερον δ' ἀπαιτούμενος τὸ ἀργύριον ὁ Πανταίνετος, δευ-
τέρους λαμβάνει δανειστὰς τόν τε παραγραφόμενον νῦν Νι-
κόβουλον καὶ Εὔεργόν τινα, καὶ τούτοις ὑποθήκην δίδωσι
2 τὸ ἐργαστήριον καὶ τὰ ἀνδράποδα. γραμματεῖον δ' οὐχ ὑπο-
θήκης, ἀλλὰ πράσεως γράφεται. καὶ γίνεται πρατὴρ καὶ
βεβαιωτὴς τοῖς δευτέροις δανεισταῖς ὁ πρότερος δεδανεικὼς
ὁ Μνησικλῆς, ὁ τὰς ὠνὰς ἔχων. καὶ μισθοῦσι τῷ Παν-* 964
*ταινέτῳ τά τ' ἀνδράποδα καὶ τὸ ἐργαστήριον Εὔεργος καὶ
ὁ Νικόβουλος, ὡς δεσπόται δῆθεν γεγονότες αὐτοῦ. τοσού-
του δὲ μισθοῦσιν ὅσον τὰ δάνειον τόκον ἐποίει. ἐδεδανεί-
κεσαν μὲν γὰρ ἑκατὸν πέντε μνᾶς, ἔδει δὲ κατὰ μνᾶν τόκον
εἶναι δραχμήν. ἑκατὸν οὖν καὶ πέντε δραχμὰς λαμβάνειν
συνέθεντο· καὶ ἦν τοῦτο τῷ μὲν ἔργῳ τόκος, τῷ δ' ὀνόματι
3 μίσθωσις. τούτων πραχθέντων ὁ μὲν Νικόβουλος ἀπεδή-
μησε, παρὰ δὲ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἐκείνου, Ἀθήνησι τάδε
γίγνεται. ὁ Εὔεργος ὁ κοινωνὸς τοῦ δανείσματος, αἰτιώ-
μενος τὸν Πανταίνετον ὡς οὐδὲν τῶν συγκειμένων ἐθέλοντα
ποιεῖν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον κατεῖχεν αὐτοῦ, καὶ δὴ
καὶ ἀργύριον φυλάξας ἐκ τῶν μετάλλων Πανταινέτῳ κομιζό-
μενον, ὅπερ ἔμελλεν εἰς τὸ δημόσιον καταβάλλειν, ἀφείλετο
τὸν κομίζοντ' οἰκέτην βίᾳ· παρὸ καὶ διπλῆν εἰς τὸ δημόσιον
κατέβαλεν, ὡς ἔφη, τὴν καταβολὴν ὁ Πανταίνετος, τῆς προσ-
ηκούσης προθεσμίας δι' Εὔεργον ἐκπεσών. ἐπὶ τούτοις καὶ
4 δίκην ἔλαχε τῷ Εὐέργῳ βλάβης, καὶ εἷλεν αὐτόν. ὡς δ'
ἐπανῆκε καὶ ὁ Νικόβουλος ἐκ τῆς ἀποδημίας καὶ δανεισταὶ
πολλοί τινες ἀνεφαίνοντο τοῦ Πανταινέτου πρότερον ἀγνοού-
μενοι, λόγων πολλῶν λεγομένων πέρας συνέβησαν, ὥστε Νι-
κόβουλον μὲν καὶ Εὔεργον ἀπολαμβάνοντας ἑκατὸν καὶ πέντε
μνᾶς ἀποστῆναι τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν ἀνδραπόδων, ταῦτα
δὲ τοὺς ἑτέρους δανείσαντας ὠνεῖσθαι. πάλιν δ' οὐκ ἐθε-
λόντων τῶν δανειστῶν ὠνεῖσθαι τὰ κτήματα, εἰ μὴ πρατῆρες
αὐτοὶ καὶ βεβαιωταὶ γίγνοιντο Νικόβουλος καὶ Εὔεργος,*

πείθεται ὁ Νικόβουλος καὶ ὑπ' αὐτοῦ Πανταινέτου, καθά 965
φησιν, ἀξιούμενος, οὐ πρότερον δ' ἀνεδέξατο, πρὶν τὸν Παν-
5 ταίνετον ἄφεσιν αὐτῷ παντὸς ἐγκλήματος δοῦναι. ὁ δὲ Παν-
ταίνετος ἔδωκε μὲν τὴν ἄφεσιν καὶ ἐπράθη τὰ κτήματα,
οὐδὲν δ' ἧττον καὶ τούτῳ τὴν αὐτὴν ἥνπερ Εὐέργῳ δίκην
εἴληχε, μεταλλικὴν ἐπιγραφόμενος τὴν δίκην, ὡς δὴ τῶν τε
τὰ μέταλλ' ἐργαζομένων εἷς ὢν καὶ περὶ μέταλλον ἠδικη-
μένος. ἐγκαλεῖ δὲ τῷ Νικοβούλῳ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημά-
των ἀφαιρέσεως τῶν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου κομιζομένων, καὶ περὶ
τῆς τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν ἀνδραπόδων πράσεως ὡς παρὰ
τὰς συνθήκας γεγενημένης, καὶ μέντοι καὶ περὶ ἑτέρων τινῶν.
6 ὁ δὲ Νικόβουλος παραγράφεται τὸν ἀγῶνα καθ' ἕνα μὲν
ἐκεῖνον νόμον τὸν κελεύοντα, περὶ ὧν ἂν ἄφεσις καὶ ἀπαλ-
λαγὴ γένηται, περὶ τούτων μηκέτ' ἐξεῖναι δικάζεσθαι, καθ'
ἕτερον δ' ἐκεῖνον, ὃς διαρρήδην καὶ σαφῶς ὁρίζει περὶ τίνων
δεῖ τὰς μεταλλικὰς δίκας εἰσάγειν, ὧν οὐδὲν πεπονθότα
Πανταίνετον ἀτόπως φησὶ μεταλλικὴν δικάζεσθαι δίκην. καὶ
μὴν καὶ τρίτον παρέχεται νόμον, ὃς διαιρεῖ περὶ ποίων ἐγ-
κλημάτων ποῖα χρὴ κρίνειν δικαστήρια καὶ ποίας ἀρχὰς εἰσ-
άγειν τὰς δίκας· Πανταίνετον δέ φησι παρὰ τοῦτον ποιεῖν
τὸν νόμον, ποικίλ' ἐγκλήματ' εἰς ταὐτὸν μίξαντα καὶ περὶ
πάντων ἐν τῷ μεταλλικῷ δικαστηρίῳ τὴν κατηγορίαν ποιού-
7 μενον. τῷ μὲν οὖν περὶ τῆς ἀφέσεως νόμῳ κατ' ἀρχὰς κέ-
χρηται, τοῖς δὲ δύο τοῖς ἑτέροις ἐπὶ τοῦ τέλους, καὶ ἀρχό-
μενος ἀπὸ τῆς παραγραφῆς καὶ λήγων εἰς ταύτην. ἐν δὲ
μέσῳ τὴν εὐθυδικίαν πεποίηκεν, ἧς μέγιστον καὶ ἰσχυρότα-
τόν ἐστιν, ὅτι μηδ' ἐπιδημῶν ἐτύγχανε τότε Νικόβουλος, 966
ὅτε Πανταίνετος ἔπασχεν ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς τότ' Εὐέργῳ καὶ
νῦν Νικοβούλῳ τὴν δίκην εἴληχεν.

Δεδωκότων ὦ ἄνδρες δικασταὶ τῶν νόμων παρα-
γράψασθαι, περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας δικά-
ζηται, γεγενημένων ἀμφοτέρων μοι πρὸς Πανταίνετον

τουτονί, παρεγραψάμην, ὡς ἠκούσατ' ἀρτίως, μὴ εἰσα-
γώγιμον εἶναι τὴν δίκην, οὐκ οἰόμενος δεῖν ἀφεῖσθαι
τοῦ δικαίου τούτου, οὐδ', ἐπειδὰν ἐξελέγξω πρὸς ἅπασι
τοῖς ἄλλοις καὶ ἀφεικότα τοῦτον ἐμαυτὸν [καὶ ἀπηλ-
λαγμένον], ἐγγενέσθαι τούτῳ μὴ φάσκειν ἀληθῆ με
λέγειν, καὶ ποιεῖσθαι τεκμήριον, ὡς εἴπερ ἐπράχθη τι
τοιοῦτον, παρεγραψάμην ἂν αὐτόν, ἀλλ' ἐπὶ ταύτης
τῆς σκήψεως εἰσελθὼν ἀμφότερ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, καὶ
ὡς οὐδὲν ἠδίκηκα τοῦτον, καὶ ὡς παρὰ τὸν νόμον μοι
2 δικάζεται. εἰ μὲν οὖν ἐπεπόνθει τι τούτων Πανταί-
νετος ὧν νῦν ἐγκαλεῖ, κατ' ἐκείνους ἂν τοὺς χρόνους
εὐθὺς ἐφαίνετό μοι δικαζόμενος, ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον
ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους ἐγένετο, οὐσῶν μὲν ἐμμήνων τού-
των τῶν δικῶν, ἐπιδημούντων δ' ἡμῶν ἀμφοτέρων,
ἁπάντων δ' ἀνθρώπων εἰωθότων παρ' αὐτὰ τἀδική-
ματα μᾶλλον ἢ χρόνων ἐγγεγενημένων ἀγανακτεῖν.
ἐπειδὴ δ' οὐδὲν ἠδικημένος, ὡς καὶ ὑμεῖς οἶδ' ὅτι 967
φήσετε, ἐπειδὰν τὰ πεπραγμέν' ἀκούσητε, τῷ κατορ-
θῶσαι τὴν πρὸς Εὔεργον δίκην ἐπηρμένος συκοφαντεῖ,
ὑπόλοιπόν ἐστι παρ' ὑμῖν ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδεί-
ξανθ' ὡς οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικῶ, καὶ μάρτυρας ὧν ἂν λέγω
3 παρασχόμενον, πειράσασθαι σῴζειν ἐμαυτόν. δεήσομαι
δὲ καὶ δίκαια καὶ μέτρι' ὑμῶν ἁπάντων, ἀκοῦσαί τέ
μου περὶ ὧν παρεγραψάμην εὐνοϊκῶς, καὶ προσέχειν
ὅλῳ τῷ πράγματι τὸν νοῦν· πολλῶν γὰρ δικῶν ἐν τῇ
πόλει γεγενημένων, οὐδένα πω δίκην οὔτ' ἀναιδεστέ-
ραν οὔτε συκοφαντικωτέραν οἶμαι φανήσεσθαι δεδι-
κασμένον, ἧς νῦν οὑτοσὶ λαχὼν εἰσελθεῖν τετόλμηκεν.
ἐξ ἀρχῆς δ', ὡς ἂν οἷός τ' ὦ διὰ βραχυτάτων, ἅπαντα
τὰ πραχθέντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς.

4 Ἐδανείσαμεν πέντε καὶ ἑκατὸν μνᾶς ἐγὼ καὶ Εὔ-

εργος ὦ ἄνδρες δικασταὶ Πανταινέτῳ τουτῳί, ἐπ' ἐρ-
γαστηρίῳ τ' ἐν τοῖς ἔργοις ἐν Μαρωνείᾳ καὶ τριάκοντ'
ἀνδραπόδοις. ἦν δὲ τοῦ δανείσματος τετταράκοντα μὲν
καὶ πέντε [μναῖ] ἐμαί, τάλαντον δ' Εὐέργου. συνέ-
βαινε δὲ τοῦτον ὀφείλειν Μνησικλεῖ μὲν Κολλυτεῖ τά-
λαντον, Φιλέᾳ δ' Ἐλευσινίῳ καὶ Πλείστορι πέντε καὶ
5 τετταράκοντα μνᾶς. πρατὴρ μὲν δὴ τοῦ ἐργαστηρίου
καὶ τῶν ἀνδραπόδων ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν γίγνεται· καὶ
γὰρ ἐώνητ' ἐκεῖνος αὐτὰ τούτῳ παρὰ Τηλεμάχου τοῦ
πρότερον κεκτημένου· μισθοῦται δ' οὗτος παρ' ἡμῶν
τοῦ γιγνομένου τόκου τῷ ἀργυρίῳ, πέντε καὶ ἑκατὸν
δραχμῶν τοῦ μηνὸς ἑκάστου. καὶ τιθέμεθα συνθήκας,
ἐν αἷς ἥ τε μίσθωσις ἦν γεγραμμένη καὶ λύσις τούτῳ
6 παρ' ἡμῶν ἔν τινι ῥητῷ χρόνῳ. πραχθέντων δὲ τού- 968
των ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος, ἐγὼ
μὲν ἐκπλέων εἰς τὸν Πόντον εὐθὺς ᾠχόμην, οὗτος δ'
ἐνθάδ' ἦν καὶ Εὔεργος. τὰ μὲν δὴ πραχθέντα τού-
τοις πρὸς αὑτοὺς, ἕως ἀπεδήμουν ἐγώ, οὐκ ἂν ἔχοιμ'
εἰπεῖν. οὔτε γὰρ ταὐτὰ λέγουσιν οὔτ' ἀεὶ ταὔθ' οὗτός
γε, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἐκπεσεῖν ὑπ' ἐκείνου βίᾳ παρὰ τὰς
συνθήκας ἐκ τῆς μισθώσεως, τοτὲ δ' αὐτὸν αἴτιον
αὑτῷ πρὸς τὸ δημόσιον γενέσθαι τῆς ἐγγραφῆς, τοτὲ
7 δ' ἄλλ' ὅ τι ἂν βούληται. ἐκεῖνος δ' ἁπλῶς οὔτε τοὺς
τόκους ἀπολαμβάνων οὔτε τῶν ἄλλων τῶν ἐν ταῖς συν-
θήκαις ποιοῦντος οὐδὲν τούτου, ἐλθὼν παρ' ἑκόντος
τούτου λαβὼν ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ· μετὰ ταῦτα δ' ἀπελ-
θόντα τοῦτον ἥκειν τοὺς ἀμφισβητήσοντας ἄγοντα,
αὐτὸς δ' οὐχ ὑπεξελθεῖν ἐκείνοις, τοῦτον δ' οὐχὶ κω-
λύειν ἔχειν ὅσ' ἐμισθώσατο, εἰ ποιοίη τὰ συγκείμενα.
8 τούτων μὲν δὴ τοιούτους ἀκούω λόγους. ἐκεῖνο δ' οἶδ'
ὅτι, εἰ μὲν οὗτος ἀληθῆ λέγει καὶ δεινὰ πέπονθεν,

ὥσπερ φήσ', ὑπὸ τοῦ Εὐέργου, ἔχει δίκην ἧς ἐτιμήσατ' αὐτός· εἷλε γὰρ εἰσελθὼν αὐτὸν ὡς ὑμᾶς, καὶ οὐ δήπου τῶν αὐτῶν παρά τοῦ τε πεποιηκότος δίκαιός ἐστι δίκην λαβεῖν, καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ μηδ' ἐπιδημοῦντος· εἰ δ' ὁ Εὔεργος ἀληθῆ λέγει, σεσυκοφάντηται μὲν ὡς ἔοικεν ἐκεῖνος, ἐγὼ δ' οὐδ' οὕτως τῶν αὐτῶν φεύγοιμ' ἂν δίκην εἰκότως. ὡς οὖν ταῦτα πρῶτον ἀληθῆ λέγω, τούτων τοὺς μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

9 Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ πρατὴρ ἦν ἡμῖν τῶν κτημάτων, ὅσπερ ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς ἐώνητο, καὶ κατὰ τὰς συν- 969
θήκας οὗτος ἐμισθώσαθ' ἡμέτερον ὂν τὸ ἐργαστήριον καὶ τἀνδράποδα, καὶ οὔτε παρῆν ἐγὼ τοῖς μετὰ ταῦτα πρὸς Εὔεργον τούτῳ πραχθεῖσιν οὔτ' ἐπεδήμουν ὅλως, ἔλαχέν τε τὴν δίκην ἐκείνῳ καὶ οὐδὲν πώποθ' ἡμῖν ἐνεκάλει, ἀκούετε τῶν μαρτύρων ὦ ἄνδρες δικασταί.

10 ἐπειδὴ τοίνυν ἀφικόμην σχεδόν τι πάντ' ἀπολωλεκὼς ὅσ' ἔχων ἐξέπλευσα, ἀκούσας καὶ καταλαβὼν τοῦτον μὲν ἀφεστηκότα, τὸν δ' Εὔεργον ἔχοντα καὶ κρατοῦνθ' ὧν ἐωνήμεθα, θαυμαστῶς ὡς ἐλυπήθην, ὁρῶν τὸ πρᾶγμά μοι περιεστηκὸς εἰς ἄτοπον· ἢ γὰρ κοινωνεῖν ἔδει τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐπιμελειῶν τῷ Εὐέργῳ, ἢ χρήστην ἀντὶ τούτου τὸν Εὔεργον ἔχειν, καὶ πρὸς ἐκεῖνον πάλιν μίσθωσιν γράφειν καὶ συμβόλαιον ποιεῖσθαι·

11 τούτων δ' οὐδέτερον προῃρούμην. ἀηδῶς δ' ἔχων οἷς λέγω τούτοις, ἰδὼν τὸν Μνησικλέα τὸν πρατῆρα τούτων ἡμῖν γεγενημένον, προσελθὼν ἐμεμφόμην αὐτῷ, λέγων οἷον ἄνθρωπον προὐξένησέ μοι, καὶ τοὺς ἀμφισβητοῦντας καὶ τί ταῦτ' ἐστὶν ἠρώτων. ἀκούσας δ' ἐκεῖνος, τῶν μὲν ἀμφισβητούντων κατεγέλα, συνελθεῖν

δ' ἔφη τούτους βούλεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ συνάξειν
αὐτὸς ἡμᾶς, καὶ παραινέσειν τούτῳ πάντα ποιεῖν τὰ
12 δίκαι' ἐμοί, καὶ οἴεσθαι πείσειν. ὡς δὲ συνήλθομεν,
τὰ μὲν πολλὰ τί δεῖ λέγειν; ἧκον δ' οἱ δεδανεικέναι
φάσκοντες τούτῳ, ἐπὶ τῷ ἐργαστηρίῳ καὶ τοῖς ἀνδρα-
πόδοις, ἃ ἡμεῖς ἐπριάμεθα παρὰ Μνησικλέους, καὶ
οὐδὲν ἦν ἁπλοῦν οὐδ' ὑγιὲς τούτων. πάντα δ' ἐξελεγ-
χόμενοι ψευδῆ λέγοντες, καὶ τοῦ Μνησικλέους βεβαι-
οῦντος ἡμῖν, προκαλοῦνται πρόκλησιν ἡμᾶς ὡς οὐ δε- 970
ξομένους, ἢ κομίσασθαι τὰ χρήματα πάντα παρ' αὐτῶν
καὶ ἀπελθεῖν, ἢ διαλῦσαι σφᾶς ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν,
αἰτιώμενοι πολλῷ πλείονος ἄξι' ἔχειν ὧν ἐδεδώκειμεν
13 χρημάτων. ἀκούσας δ' ἐγώ, παραχρῆμ', οὐδὲ βουλευ-
σάμενος, κομίσασθαι συνεχώρησα, καὶ τὸν Εὔεργον
ἔπεισα. ἐπειδὴ δ' ἔδει τὰ χρήμαθ' ἡμᾶς ἀπολαμβάνειν
καὶ τὸ πρᾶγμ' εἰς τοῦτο προῆκτο, οὐκ ἔφασαν μετὰ
ταῦτα δώσειν οἱ τότ' ἐκεῖν' ἐπαγγειλάμενοι, εἰ μὴ πρα-
τῆρες γιγνοίμεθ' ἡμεῖς τῶν κτημάτων αὐτοῖς, νοῦν ἔχον-
τες ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κατ' αὐτό γε τοῦτο· ἑώρων γὰρ
ἡμᾶς οἷ' ἐσυκοφαντούμεθα [ὑπὸ τούτου]. ὡς οὖν καὶ
ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι καὶ ταύτας τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

14 Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ πρᾶγμ' ἐνταῦθ' εἱστήκει, καὶ τὰ
μὲν χρήματ' οὐ προΐενθ' οὓς ἐπήγαγεν οὗτος, ἡμεῖς
δ' εἰκότως ἐφαινόμεθ' ὧν ἐωνήμεθα κρατεῖν, ἱκέτευεν
ἐδεῖτ' ἠντιβόλει πρατῆρας ἡμᾶς γίγνεσθαι. ἀξιοῦντος
δὲ τούτου καὶ πολλὰ δεηθέντος ἐμοῦ, καὶ τί οὐ ποιή-
15 σαντος; καὶ τοῦθ' ὑπέμεινα. ὁρῶν δ' αὐτὸν ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι κακοήθη, καὶ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς τοῦ Μνησι-
κλέους κατηγοροῦντα πρὸς ἡμᾶς, πάλιν δ' ᾧ φίλος ἦν

*τὰ μάλιστα, τῷ Εὐέργῳ, τούτῳ προσκεκρουκότα, καὶ
τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἐγὼ κατέπλευσα, ἄσμενον φάσκονθ'
ἑορακέναι με, ἐπειδὴ δ' ἔδει τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐμοὶ
πάλιν δυσκολαίνοντα, καὶ ἅπασιν μέχρι τοῦ προλαβεῖν
καὶ τυχεῖν ὧν ἂν δέηται φίλον ὄντα, μετὰ ταῦτα δ'
16 ἐχθρὸν καὶ διάφορον γιγνόμενον, ἠξίουν ἀπαλλαττό- 971
μενος καὶ πρατὴρ ὑπὲρ τούτου γιγνόμενος, πάντων
ἀφεθεὶς τῶν ἐγκλημάτων καὶ ἀπαλλαγείς, οὕτω δια-
λύεσθαι. τούτων δὲ συγχωρηθέντων, οὗτος μὲν ἀφῆκεν
ἁπάντων ἐμέ, ἐγὼ δὲ πρατήρ, ὥσπερ ἐδεῖθ' οὗτος, τῶν
κτημάτων ἐγιγνόμην, καθάπερ αὐτὸς ἐπριάμην παρὰ
Μνησικλέους. κομισάμενος δὲ τἀμαυτοῦ, καὶ τοῦτον
οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικῶν, μὰ τοὺς θεούς, οὐδ' ἂν εἴ τι γέ-
νοιτ', ᾠήθην ἂν δίκην μοι λαχεῖν ποτὲ τοῦτον.*
17 *Τὰ μὲν δὴ γεγενημένα, καὶ περὶ ὧν οἴσετε τὴν
ψῆφον, καὶ δι' ἃ τὴν δίκην συκοφαντούμενος παρε-
γραψάμην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι, ταῦτ' ἐστὶν ὦ ἄνδρες
δικασταί. παρασχόμενος δὲ μάρτυρας, οἳ παρῆσαν ἡνίκ'
ἀφιέμην ὑπὸ τούτου καὶ ἀπηλλαττόμην, ὡς οὐκ εἰσα-
γώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν ἡ δίκη, μετὰ ταῦτ' ἐπι-
δείξω. καί μοι λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

*Λέγε δή μοι καὶ τὴν τῶν ἐωνημένων μαρτυρίαν,
ἵν' εἰδῆθ' ὅτι τούτου κελεύοντος αὔτ' ἀπεδόμην οἷς
[οὗτος] ἐκέλευσεν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

18 *Οὐ τοίνυν μόνον ἡμῖν εἰσιν οὗτοι μάρτυρες, ὡς
ἀφείμεθα καὶ νῦν συκοφαντούμεθα, ἀλλὰ καὶ Πανταί-
νετος αὐτός. ὅτε γὰρ λαγχάνων Εὐέργῳ τὴν δίκην
εἴασεν ἐμέ, τότ' ἐμαρτύρει [οὗτος] πρὸς ἔμ' αὐτῷ μηδὲν*

ἔγκλημ' ὑπόλοιπον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν δήπου, τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων παρόντοιν ἀμφοῖν ὁμοίως ἐγκαλῶν, τὸν μὲν εἴασεν τῷ δ' ἐδικάζετο. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων πάλιν λαγχάνειν, οἶμαι μὲν ὑμᾶς καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ γιγνώσκειν· 972
ὅμως δὲ λέγ' αὐτοῖς καὶ τὸν νόμον τουτονί

ΝΟΜΟΣ.

19 Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ὧν ἂν ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ τις, μηκέτι τὰς δίκας εἶναι. καὶ μὴν ὅτι γ' ἀμφότερ' ἐστὶ πεπραγμένα ταῦτα τούτῳ πρὸς ἡμᾶς, ἠκούσατε τῶν μαρτύρων. ἁπάντων μὲν τοίνυν τῶν ἐν τοῖς νόμοις ἀπειρημένων οὐ προσήκει δικάζεσθαι, ἥκιστα δὲ τούτων. ἃ μὲν γὰρ τὸ δημόσιον πέπρακεν, ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ὡς ἀδίκως οὐ
20 προσήκοντα πέπρακεν· καὶ περὶ ὧν ἔγνω τὸ δικαστήριον, ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἐξαπατηθὲν τοῦτ' ἐποίησε, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ νόμῳ καθ' ἑκάστου γένοιτ' ἄν τις εἰκότως λόγος. ἃ δ' αὐτὸς ἐπείσθη καὶ ἀφῆκεν, οὐκ ἔνι δήπουθεν εἰπεῖν οὐδ' ἑαυτὸν αἰτιάσασθαι, ὡς οὐ δικαίως ταῦτ' ἐποίησεν. οἱ μὲν οὖν παρὰ τῶν ἄλλων τι τούτων δικαζόμενοι, τοῖς ὑφ' ἑτέρων δικαίοις ὡρισμένοις οὐκ ἐμμένουσιν, ὁ δ' ὧν ἂν ἀφῇ πάλιν λαγχάνων τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ. διὸ πάντων μάλιστ' ἄξιον τούτοις χαλεπαίνειν.

21 Οὐκοῦν ὡς μὲν ἀφῆκέ με πάντων, ὅτ' ἐγιγνόμην τῶν ἀνδραπόδων πρατήρ, ἐπέδειξα· ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι τούτων εἶναι δίκας, ἀκηκόατ' ἀρτίως ἀναγιγνωσκομένου τοῦ νόμου. ἵνα δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μή τις οἴηται τοῖς περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν δικαίοις ἁλισκόμενόν μ' ἐπὶ τοῦτ' ἀποχωρεῖν, καὶ καθ' ἕκαστον

22 ὧν ἐγκαλεῖ βούλομαι δεῖξαι αὐτὸν ψευδόμενον. λέγε δ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημ', ὅ μοι δικάζεται.

ΕΓΚΛΗΜΑ. 973

Ἔβλαψέ με Νικόβουλος ἐπιβουλεύσας ἐμοὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐμῇ, ἀφελέσθαι κελεύσας Ἀντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην τὸ ἀργύριον τοῦ ἐμοῦ οἰκέτου, ὃ ἔφερε καταβολὴν τῇ πόλει τοῦ μετάλλου, ὃ ἐγὼ ἐπριάμην ἐνενήκοντα μνῶν, καὶ αἴτιος ἐμοὶ γενόμενος ἐγγραφῆναι τὸ διπλοῦν τῷ δημοσίῳ.

23 Ἐπίσχες. ταυτὶ πάνθ', ἃ νῦν ἐγκέκληκεν ἐμοί, πρότερον τὸν Εὔεργον αἰτιασάμενος τὴν δίκην εἷλεν. μεμαρτύρηται μὲν δὴ καὶ ἐν ἀρχῇ μοι τοῦ λόγου πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἀπεδήμουν, ὅτε τούτοις αἱ πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνοντο διαφοραί· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τούτου δῆλόν ἐστιν. οὐδαμοῦ γὰρ ὡς ἐγώ τι πεποίηκα τούτων ἔγραψεν, ἀλλ' ὑπογράψας ἐπιβουλεῦσαί μ' αὐτῷ καὶ τῇ οὐσίᾳ, προστάξαι φησὶ τῷ παιδὶ ταῦτα ποιεῖν, ψευδόμενος· πῶς γὰρ ἐγὼ προσέταξ' ἄν, ὃς ὅτ' ἐξέπλεον τῶν γενησομένων ἐνταῦθ' οὐδ' ὁτιοῦν
24 δήπουθεν ᾔδειν; εἶτα καὶ πόση μωρία, λέγονθ' ὡς ἐπεβούλευον ἀτιμῶσαι καὶ τὰ ἔσχατα πρᾶξαι, οἰκέτῃ με ταῦτα προστάξαι γεγραφέναι, ἃ οὐδὲ πολίτης πολίτην δύναιτ' ἂν ποιῆσαι; τί οὖν ἐστι τοῦτο; οὐκ ἔχων οἶμαι κατ' οὐδὲν διὰ τὴν ἀποδημίαν εἰς ἐμὲ τούτων ἀνενεγκεῖν τι, συκοφαντεῖν δὲ βουλόμενος, ὡς προσέταξ' ἐνέγραψεν· οὐδὲ γὰρ λόγος ἦν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐποίησεν.
25 λέγε τἀκόλουθον.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ ἐπειδὴ ὤφλον ἐγὼ τῷ δημοσίῳ, καταστήσας Ἀντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην εἰς τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν τὸ ἐπὶ Θρασύλλῳ κύριον τῶν ἐμῶν, ἀπαγορεύοντος ἐμοῦ.

Ἐπίσχες. πάλιν ταυτὶ πάνθ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πρά- 974
γματος ἐξελεγχθήσεται ψευδόμενος. γέγραφεν γὰρ κατα-
στῆσαι μὲν ἐμέ, ἀπαγορεύειν δ' αὐτός. ταῦτα δ' οὐχ
οἷόν τε τὸν μὴ παρόντα. οὔτε γὰρ ἂν καθίστην [ἐγὼ]
ὅ γ' ὢν ἐν τῷ Πόντῳ, οὔτ' ἀπηγόρευεν οὗτος τῷ μὴ
26 παρόντι· πῶς γάρ; πῶς οὖν εἰς ἀνάγκην ἦλθε ταῦθ'
οὕτω γράψαι; ὁ Εὔεργος τότ' οἶμαι πλημμελῶν ὧν
δέδωκε δίκην, συνήθως ἔχων ἐμοὶ καὶ γνώριμος ὤν,
κατέστησέ τιν' οἰκέτην οἴκοθεν λαβὼν παρ' ἐμοῦ φυ-
λάττειν ὡς αὐτόν. εἰ μὲν οὖν ἔγραψε τἀληθές, γέλως
ἂν ἦν· τί γάρ, εἰ κατέστησεν Εὔεργος, ἐγώ σ' ἀδικῶ;
φεύγων δὲ τοῦτο, τοιαῦτ' ἠνάγκασται γράφειν, ἵν' ᾖ
πρὸς ἔμ' αὐτῷ τὸ ἔγκλημα. λέγε τοὐφεξῆς.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Κἄπειτα πείσας τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθέζεσθαι εἰς τὸν κεγχρεῶνα ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐμῇ.

27 Τουτὶ παντελῶς ἤδη καὶ ἀναιδές ἐστιν· οὐ γὰρ μόνον ἐκ τοῦ προκαλεῖσθαι τούτους παραδοῦναι, τοῦτον δὲ μὴ θέλειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάντων δῆλόν ἐστι ψεῦδος ὄν. τίνος γὰρ εἵνεκ' ἔπειθον; ἵνα νὴ Δί' αὐτοὺς κτήσωμαι. ἀλλ' αἱρέσεώς μοι δοθείσης ἢ ἔχειν ἢ κομίσασθαι τὰ ἐμαυτοῦ, εἱλόμην κομίσασθαι, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται. λέγε δὴ τὴν πρόκλησιν ὅμως.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

28 Ταύτην τοίνυν οὐχὶ δεξάμενος τὴν πρόκλησιν, ἀλλὰ φυγών, σκέψασθ' οἷον εὐθέως μετὰ ταῦτ' ἐγκαλεῖ. λέγε τοὐχόμενον.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ κατεργασάμενος τὴν ἀργυρῖτιν, ἣν οἱ ἐμοὶ οἰκέται ἠργάσαντο, καὶ ἔχων τὸ ἀργύριον τὸ ἐκ ταύτης τῆς ἀργυρίτιδος.

Πάλιν ταῦτα πῶς ἔνεστ' ἐμοὶ πεπρᾶχθαι τῷ μὴ 975
79 *παρόντι, καὶ περὶ ὧν Εὐέργου κατεδικάσω; λέγε δ' αὐτοῖς τὸ ἐφεξῆς.*

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Καὶ ἀποδόμενος τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν καὶ τοὺς οἰκέτας παρὰ τὰς συνθήκας, ἃς ἔθετο πρός με.

Ἐπίσχες. τουτὶ πολὺ πάνθ' ὑπερβέβληκε τἄλλα. πρῶτον μὲν γὰρ παρὰ τὰς συνθήκας φησίν, ἃς ἔθετο πρός με. αὗται δ' εἰσὶ τίνες; ἐμισθώσαμεν τῶν τόκων τῶν γιγνομένων τούτῳ τὰ ἡμέτερ' ἡμεῖς, καὶ ἄλλ' οὐδέν· πρατὴρ μὲν γὰρ ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν ἐγεγόνει
80 *τούτου παρόντος καὶ κελεύοντος. μετὰ ταῦτα τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμεῖς ἑτέροις ἀπεδόμεθα, οὐ μόνον κελεύοντος [ἔτι] τούτου, ἀλλὰ καὶ ἱκετεύοντος· οὐδεὶς γὰρ ἤθελεν δέχεσθαι τοῦτον πρατῆρα. τί οὖν αἱ τῆς μισθώσεως ἐνταῦθα συνθῆκαι; τί τοῦτ' ὦ φαυλόταt' ἀνθρώπων ἐνέγραψας; ἀλλὰ μὴν ὅτι σοῦ κελεύοντος καὶ ἐφ' οἷσπερ ἐωνήμεθ' αὐτοὶ πάλιν ἀπεδόμεθα, λέγε τὴν μαρτυρίαν.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

81 *Μαρτυρεῖς τοίνυν καὶ σύ· ἃ γὰρ ἡμεῖς πέντε καὶ ἑκατὸν μνῶν ἐωνήμεθα, ταῦθ' ὕστερον τριῶν ταλάντων καὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων ἀπέδου σύ· καίτοι τίς ἂν καθάπαξ πρατῆρά σ' ἔχων σοὶ δραχμὴν ἔδωκε μίαν; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

32 Ἔχων μὲν τοίνυν ἣν ἐπείσθη τῶν αὐτοῦ τιμήν, δεηθεὶς δ' ἐμοῦ τὸ γενέσθαι πρατῆρα καθ' ὃ συνέβαλον ἀργύριον, αὐτὸς δυοῖν ταλάντοιν προσδικάζε- 976 ται. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐγκλημάτων ἔτ' ἐστὶ δεινότερα. λέγε δή μοι τὸ λοιπὸν τοῦ ἐγκλήματος.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

33 Ἐνταυθὶ πόλλ' ἄττα καὶ δεινὰ [μοι] ἅμ' ἐγκαλεῖ· καὶ γὰρ αἴκειαν καὶ ὕβριν καὶ βιαίων καὶ πρὸς ἐπικλήρους ἀδικήματα. τούτων δ' εἰσὶν ἑκάστου χωρὶς αἱ δίκαι, καὶ οὔτε πρὸς ἀρχὴν τὴν αὐτὴν οὔθ' ὑπὲρ τιμημάτων τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἡ μὲν αἴκεια καὶ τὰ τῶν βιαίων πρὸς τοὺς τετταράκοντα, αἱ δὲ τῆς ὕβρεως πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅσα δ' εἰς ἐπικλήρους, πρὸς τὸν ἄρχοντα. οἱ δὲ νόμοι καὶ τούτων διδόασι τὰς παραγραφὰς ἀντιλαγχάνειν, περὶ ὧν οὐκ εἰσὶν εἰσαγωγεῖς. λέγ' αὐτοῖς τουτονὶ τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

34 Τοῦτο τοίνυν ἐμοῦ παραγεγραμμένου πρὸς τῇ ἄλλῃ παραγραφῇ, καὶ οὐκ ὄντων εἰσαγωγέων τῶν θεσμοθετῶν ὑπὲρ ὧν λαγχάνει Πανταίνετος, ἐξαλήλιπται καὶ οὐ πρόσεστι τῇ παραγραφῇ. τὸ δ' ὅπως ὑμεῖς σκοπεῖτε· ἐμοὶ μὲν γάρ, ἕως ἂν ἔχω τὸν νόμον αὐτὸν δεικνύναι, οὐδ' ὁτιοῦν διαφέρει· οὐ γὰρ τὸ γιγνώσκειν καὶ συνιέναι τὰ δίκαι' ὑμῶν ἐξαλεῖψαι δυνήσεται.

35 Λαβὲ δὴ καὶ τὸν μεταλλικὸν νόμον· καὶ γὰρ ἐκ τούτου δείξειν οἴομαι, οὔτ' οὖσαν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην, χάριτός τ' ὢν μᾶλλον ἄξιος ἢ τοῦ συκοφαντεῖσθαι. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

*Οὗτος σαφῶς ὁ νόμος διείρηκεν, ὧν εἶναι δίκας
προσήκει μεταλλικάς. οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος, ἄν τις ἐξ-
είλλῃ τινὰ τῆς ἐργασίας, ὑπόδικον ποιεῖ· ἐγὼ δ' οὐχ* 977
*ὅπως αὐτὸς ἐξείλλω τοῦτον, ἀλλ' ὧν ἄλλος ἀπεστέρει,
τούτων ἐγκρατῆ κατέστησα καὶ παρέδωκα, καὶ πρατὴρ*
36 *τούτου δεηθέντος ἐγενόμην. ναί, φησίν· ἀλλὰ κἂν
ἄλλα ἀδικῇ τις περὶ τὰ μέταλλα, καὶ τούτων εἰσὶ δίκαι.
ὀρθῶς γ' ὦ Πανταίνετε· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν; ἂν τύφῃ
τις, ἂν ὅπλ' ἐπιφέρῃ, ἂν ἐπικατατέμνῃ τῶν μέτρων
ἐντός. ταῦτ' ἐστὶ τἄλλα, ὧν οὐδὲν δήπου πέπρακται
πρὸς ὑμᾶς ἐμοί, πλὴν εἰ τοὺς κομιζομένους ἃ προεῖντό
σοι, μεθ' ὅπλων ἥκειν νομίζεις. εἰ δὲ ταῦθ' ἡγεῖ,
πρὸς ἅπαντας τοὺς προϊεμένους τὰ ἑαυτῶν εἰσί σοι*
37 *δίκαι μεταλλικαί. ἀλλ' οὐ δίκαιον. φέρε γάρ, ὅστις
ἂν μέταλλον παρὰ τῆς πόλεως πρίηται, τοὺς κοινοὺς
παρελθὼν νόμους, καθ' οὓς καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν
πᾶσι προσήκει δίκας, ἐν ταῖς μεταλλικαῖς δικάσεται,
ἐὰν δανείσηται παρά τού τι; ἂν κακῶς ἀκούσῃ; ἂν
πληγὰς λάβῃ; ἂν κλοπὴν ἐγκαλῇ; ἂν προεισφορὰν μὴ*
38 *κομίζηται; ἂν ὅλως ἄλλο τι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἴομαι, ἀλλὰ τὰς
μεταλλικὰς εἶναι δίκας τοῖς κοινωνοῦσι μετάλλου καὶ
τοῖς συντρήσασιν εἰς τὰ τῶν πλησίον καὶ ὅλως τοῖς
ἐργαζομένοις τὰ μέταλλα καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ τι ποι-
οῦσι, τῷ δὲ δανείσαντι Πανταινέτῳ, καὶ ταῦτ' ἀπειλη-
φότι γλίσχρως καὶ μόλις παρὰ τούτου, οὐκ εἶναι δίκην
μεταλλικὴν πρὸς φευκτέον, οὐδ' ἐγγύς.*
39 *Ὡς μὲν οὖν οὔτ' ἠδίκηκα τοῦτον οὐδὲν οὔτ' εἰσα-
γώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν ἡ δίκη, ταῦτ' ἄν τις σκο-
πῶν ῥᾳδίως γνοίη. οὐδὲν τοίνυν δίκαιον ἔχων οὐδὲ*

καθ' ἓν λέγειν ὑπὲρ ὧν ἐγκαλεῖ, ἀλλὰ καὶ ψευδῆ γε- 978
γραφὼς εἰς τὸ ἔγκλημα καὶ περὶ ὧν ἀφῆκε δικαζόμενος, τοῦ ἐξελθόντος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μηνὸς, ἐπειδὴ ἔμελλον εἰσιέναι τὴν δίκην, ἤδη τῶν δικαστηρίων ἐπικεκληρωμένων, προσελθὼν καὶ περιστήσας τοὺς μεθ' αὑτοῦ, τὸ ἐργαστήριον τῶν συνεστώτων, πρᾶγμα ποιεῖ
40 πάνδεινον· ἀναγιγνώσκει μοι πρόκλησιν μακράν, ἀξιῶν, ὃν φησιν οἰκέτην ταῦτα συνειδέναι, βασανίζεσθαι, κἂν μὲν ᾖ ταῦτ' ἀληθῆ, τὴν δίκην ἀτίμητον ὀφλεῖν αὐτῷ, ἐὰν δὲ ψευδῆ, τὸν βασανιστὴν Μνησικλέα ἐπιγνώμον' εἶναι τῆς τιμῆς τοῦ παιδός. λαβὼν δ' ἐγγυητὰς τούτων παρ' ἐμοῦ, καὶ σημηναμένου τὴν πρόκλησιν ἐμοῦ,
41 οὐχ ὡς δίκαιον ὄν· ποῦ γάρ ἐστι δίκαιον, ἐν οἰκέτου σώματι καὶ ψυχῇ, ἢ δύ' ὠφληκέναι τάλαντα, ἢ μηδὲν τὸν συκοφαντοῦντα ζημιοῦσθαι; ἀλλ' ἐγὼ πολλῷ τῷ δικαίῳ περιεῖναι βουλόμενος συνεχώρουν. καὶ μετὰ ταῦτα προσκαλεῖται μέν με τὴν δίκην πάλιν, ἐπειδὴ θᾶττον ἀνείλετο τὰς παρακαταβολάς· οὕτως εὐθὺς ἦν
42 δῆλος οὐδ' οἷς αὐτὸς ὡρίσατ' ἐμμένων δικαίοις. ἐπειδὴ δ' ἥκομεν πρὸς τὸν βασανιστήν, ἀντὶ τοῦ τὴν πρόκλησιν ἀνοίξας δεῖξαι τὰ γεγραμμένα καὶ κατὰ ταῦτα πράττειν ὅ τι δόξαι (διὰ γὰρ τὸν θόρυβον τότε καὶ τὸ μέλλειν καλεῖσθαι τὴν δίκην τοιοῦτον ἦν· προκαλοῦμαί σε ταυτί· δέχομαι· φέρε τὸν δακτύλιον· λαβέ· τίς δ' ἐγγυητής; οὑτοσί· οὐδὲν οὔτ' ἀντίγραφον, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἐποιησάμην τοιοῦτον) ἀντὶ δὴ τοῦ ταῦθ' οὕτως ὥσπερ λέγω πράττειν, ἑτέραν ἧκεν ἔχων πρό- 979
κλησιν, ἀξιῶν αὐτὸς βασανίζειν τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐπιλαβόμενος εἷλκε, καὶ ἐνέλειπεν οὐδὲν ἀσελγείας.
43 καὶ ἔγωγ' ἐνεθυμήθην ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡλίκον ἐστὶ [πλεονέκτημα] τὸ καταπεπλάσθαι τὸν βίον. ἐγὼ γὰρ

ἐμαυτῷ ταῦτα πάσχειν ἐδόκουν καταφρονούμενος τῷ ἁπλῶς καὶ ὡς πέφυκα ζῆν, καὶ δίκην διδόναι παμμεγέθη ταῦτ᾽ ἀνεχόμενος. ὅτι δ᾽ οὖν ἠναγκαζόμην, παρ᾽ ἃ ἡγούμην δίκαι᾽ εἶναι, ἀντιπροκαλεῖσθαι, καὶ τὸν οἰκέτην παρεδίδουν, καὶ ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, λέγε τὴν πρόκλησιν.

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

44 Φυγὼν μὲν τοίνυν ταῦτα, φυγὼν δ᾽ ἃ τὸ πρῶτον αὐτὸς προὐκαλέσατο, ἔγωγ᾽, ὅ τι ποτ᾽ ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς, θαυμάζω. ἵνα δ᾽ εἰδῆθ᾽ ὑφ᾽ οὗ φησὶ καὶ τὰ δεινὰ πεπονθέναι, θεάσασθε. οὗτός ἐστιν ὁ Πανταίνετον ἐκβαλών, οὗτός ἐσθ᾽ ὁ κρείττων τῶν φίλων τῶν Πανταινέτου καὶ τῶν νόμων. οὐ γὰρ ἔγωγ᾽ ἐπεδήμουν, οὐδ᾽ αὐτὸς ἐγκαλεῖ.

45 Βούλομαι δ᾽ ὑμῖν καὶ δι᾽ ὧν τοὺς πρότερον δικα-
στὰς ἐξαπατήσας εἷλε τὸν Εὔεργον εἰπεῖν, ἵν᾽ εἰδῆθ᾽
ὅτι καὶ νῦν οὐδὲν οὔτ᾽ ἀναιδείας οὔτε τοῦ ψεύδεσθαι
παραλείψει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ περὶ ὧν ἐμοὶ δικάζε-
ται νυνί, τὰς αὐτὰς οὔσας ἀπολογίας εὑρήσετε· ὅσπερ
ἔλεγχος ἀκριβέστατός ἐστιν ὑπὲρ τοῦ τότ᾽ ἐκεῖνον σε-
συκοφαντῆσθαι. οὗτος γὰρ ᾐτιάσατ᾽ ἐκεῖνον πρὸς ἅπασι
τοῖς ἄλλοις, ἐλθόντ᾽ εἰς ἀγρὸν ὡς αὐτόν, ἐπὶ τὰς ἐπι-
κλήρους εἰσελθεῖν καὶ τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς
νόμους ἧκεν ἔχων τοὺς τῶν ἐπικλήρων πρὸς τὸ δικα-
46 στήριον. καὶ πρὸς μὲν τὸν ἄρχοντα, ὃν τῶν τοιού- 980
των οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ παρ᾽ ᾧ τῷ
μὲν ἠδικηκότι κίνδυνος περὶ τοῦ τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀπο-
τεῖσαι, τῷ δ᾽ ἐπεξιόντι μετ᾽ οὐδεμιᾶς ζημίας ἡ βοή-
θεια, οὐδέπω καὶ τήμερον ἐξήτασται, οὐδ᾽ εἰσήγγειλεν
οὔτ᾽ ἔμ᾽ οὔτε τὸν Εὔεργον ὡς ἀδικοῦντας, ἐν δὲ τῷ

δικαστηρίῳ ταῦτα κατηγόρει καὶ δυοῖν ταλάντοιν εἷλε
47 δίκην. ἦν γάρ οἶμαι κατὰ μὲν τοὺς νόμους προειδότα
τὴν αἰτίαν, ἐφ' ᾗ κρίνεται, ῥᾴδιον τἀληθῆ καὶ τὰ δί-
και' ἐπιδείξαντ' ἀποφεύγειν, ἐν δὲ μεταλλικῇ δίκῃ,
περὶ ὧν οὐδ' ἂν ἤλπισεν αὑτοῦ κατηγορηθήσεσθαι,
χαλεπὸν παραχρῆμ' ἔχειν ἀπολύσασθαι τὴν διαβολήν·
ἡ δ' ὀργὴ παρὰ τῶν ἐξηπατημένων ὑπὸ τούτου δικα-
στῶν, ἐφ' ᾧ τὴν ψῆφον εἶχον πράγματι, τοῦτο κατε-
48 ψηφίσατο. καίτοι τὸν ἐκείνους ἐξηπατηκότα τοὺς δικα-
στάς, ἆρ' ὀκνήσειν ὑμᾶς ἐξαπατᾶν οἴεσθε; ἢ πεπιστευ-
κότα εἰσιέναι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' οὐ τοῖς λόγοις καὶ
τοῖς συνεστῶσι μεθ' αὑτοῦ μάρτυσι, τῷ τ' ἀκαθάρτῳ καὶ
μιαρῷ Προκλεῖ, τῷ μεγάλῳ τούτῳ, καὶ Στρατοκλεῖ τῷ
πιθανωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων καὶ πονηροτάτῳ, καὶ
τῷ μηδὲν ὑποστελλόμενον μηδ' αἰσχυνόμενον κλαήσειν
49 καὶ ὀδυρεῖσθαι; καίτοι τοσούτου δεῖς ἐλέου τινὸς ἄξιος
εἶναι, ὥστε μισηθείης ἂν δικαιότατ' ἀνθρώπων ἐξ
ὧν πεπραγμάτευσαι· ὅς γ' ὀφείλων μνᾶς ἑκατὸν καὶ
πέντε καὶ οὐχ οἷός τ' ὢν διαλῦσαι, τοὺς ταῦτα συν-
ευπορήσαντας καὶ γενομένους αἰτίους σοι τοῦ τὰ δί-
καια ποιῆσαι τοῖς συμβαλοῦσιν ἐξ ἀρχῆς, χωρὶς ὧν 981
περὶ αὐτὰ τὰ συμβόλαι' ἠδίκεις, καὶ πρὸς ἀτιμῶσαι
ζητεῖς. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τοὺς δανειζομένους ἴδοι
τις ἂν ἐξισταμένους τῶν ὄντων· σοὶ δ' ὁ συμβεβληκὼς
τοῦτο πέπονθε, καὶ δανείσας τάλαντον, δύ' ὤφληκε
50 συκοφαντηθείς. ἐγὼ δὲ τετταράκοντα μνᾶς δανείσας,
δυοῖν ταλάντοιν ταυτηνὶ φεύγω δίκην. καὶ ἐφ' οἷς
δανείσασθαι μὲν οὐδεπώποτ' ἠδυνήθης ἑκατὸν μνῶν
πλέον, πέπρακας δὲ καθάπαξ τριῶν ταλάντων καὶ δισ-
χιλίων, εἰς ταῦτα τέτταρ' ὡς ἔοικεν ἠδίκησαι τά-
λαντα. ὑπὸ τοῦ ταῦτα; ὑπὸ τοῦ οἰκέτου νὴ Δία τοὐμοῦ.

*τίς δ' ἂν οἰκέτῃ παραχωρήσειε πολίτης τῶν αὑτοῦ;
ἢ τίς ἂν φήσειεν, ὧν δίκην λαχὼν ᾔρηκεν οὗτος Εὔ-
εργον, τούτων καὶ τὸν ἐμὸν παῖδ' ὑπεύθυνον εἶναι
51 προσήκειν; χωρὶς δὲ τούτων αὐτὸς αὑτὸν οὗτος ἀφῆκε
τῶν τοιούτων αἰτιῶν ἁπασῶν. οὐ γὰρ νῦν ἔδει λέ-
γειν, οὐδ' εἰς τὴν πρόκλησιν γράφειν ἐν ᾗ βασανίζειν
ἐξῄτει, ἀλλὰ λαχόντ' ἐκείνῳ τὴν δίκην τὸν κύριον διώ-
κειν ἐμέ. νῦν δ' εἴληχεν μὲν ἐμοί, κατηγορεῖ δ' ἐκεί-
νου. ταῦτα δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι· τίς γάρ πώποτε
τῷ δεσπότῃ λαχών, τοῦ δούλου τὰ πράγμαθ', ὥσπερ
κυρίου, κατηγόρησεν;
52 Ἐπειδὰν τοίνυν τις αὐτὸν ἔρηται „καὶ τί δίκαιον
ἕξεις λέγειν πρὸς Νικόβουλον“; μισοῦσι, φησίν, Ἀθη-
ναῖοι τοὺς δανείζοντας· Νικόβουλος δ' ἐπίφθονός ἐστι,
καὶ ταχέως βαδίζει, καὶ μέγα φθέγγεται, καὶ βακτη-
ρίαν φορεῖ· ταῦτα δ' ἐστὶν ἅπαντα, φησίν, πρὸς ἐμοῦ.
καὶ ταῦτ' οὐκ αἰσχύνεται λέγων, οὐδὲ τοὺς ἀκούοντας
οἴεται μανθάνειν, ὅτι συκοφαντοῦντός ἐστι λογισμὸς
53 οὗτος, οὐκ ἀδικουμένου. ἐγὼ δ' ἀδικεῖν μὲν οὐδένα
τῶν δανειζόντων οἴομαι, μισεῖσθαι μέντοι τινὰς εἰ- 982
κότως ἂν ὑφ' ὑμῶν, οἳ τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιη-
μένοι, μήτε συγγνώμης μήτ' ἄλλου τινός εἰσιν ἀλλ'
ἢ τοῦ πλείονος. διὰ γὰρ τὸ καὶ δεδανεῖσθαι πολλά-
κις, μὴ μόνον αὐτὸς τούτῳ δανεῖσαι, οὐδ' ἐγὼ τού-
τους ἀγνοῶ, οὐδὲ φιλῶ, οὐ μέντοι γ' ἀποστερῶ μὰ
54 Δί' οὐδὲ συκοφαντῶ. ὅστις δ' εἴργασται μὲν ὥσπερ
ἐγὼ πλέων καὶ κινδυνεύων, εὐπορήσας δὲ μικρῶν ἐδά-
νεισε ταῦτα, καὶ χαρίσασθαι βουλόμενος καὶ μὴ λαθεῖν
διαρρυὲν αὐτὸν τἀργύριον, τί τις ἂν τοῦτον εἰς ἐκεί-
νους τιθείη; εἰ μὴ τοῦτο λέγεις, ὡς ὃς ἂν σοὶ δανείσῃ,
τοῦτον δημοσίᾳ μισεῖσθαι προσήκει. λέγε δή μοι τὰς*

μαρτυρίας, τίς ἐγὼ πρὸς τοὺς συμβάλλοντας [ἀνθρώπους] καὶ πρὸς τοὺς δεομένους εἰμί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

55 *Τοιοῦτος ὦ Πανταίνετ' ἐγώ, ὁ ταχὺ βαδίζων, καὶ
τοιοῦτος σύ, ὁ ἀτρέμας. ἀλλὰ μὴν περὶ τοὐμοῦ γε
βαδίσματος ἢ τῆς διαλέκτου, τἀληθῆ πάντ' ἐρῶ πρὸς
ὑμᾶς ὦ ἄνδρες δικασταὶ μετὰ παρρησίας. ἐγὼ γὰρ οὐχὶ
λέληθ' ἐμαυτὸν οὐδ' ἀγνοῶ, οὐ τῶν εὖ πεφυκότων
κατὰ ταῦτ' ὢν ἀνθρώπων, οὐδὲ τῶν λυσιτελούντων
ἑαυτοῖς. εἰ γὰρ ἐν οἷς μηδὲν ὠφελοῦμαι ποιῶν, λυπῶ*
56 *τινάς, πῶς οὐκ ἀτυχῶ κατὰ τοῦτο [τὸ μέρος]; ἀλλὰ τί
χρὴ παθεῖν; ἂν τῷ δεῖνι δανείσω, διὰ ταῦτα δίκην
προσοφλεῖν; μηδαμῶς. κακίαν γάρ μοι καὶ πονηρίαν
οὔθ' οὗτος προσοῦσαν οὐδεμίαν δείξει, οὔθ' ὑμῶν τοσούτων
ὄντων οὐδὲ εἷς σύνοιδεν. τἄλλα δὲ ταῦθ'
ἕκαστος ἡμῶν, ὅπως ἔτυχεν, πέφυκεν οἶμαι. καὶ φύσει
μάχεσθαι μὲν ἔχοντ' οὐκ εὔπορόν ἐστιν (οὐ γὰρ ἂν* 983
ἀλλήλων διεφέρομεν οὐδέν), γνῶναι δ' ἰδόνθ' ἕτερον
57 *κἀπιπλῆξαι ῥᾴδιον. ἀλλὰ τί τούτων ἐμοὶ πρὸς σὲ Πανταίνετε;
πολλὰ καὶ δεινὰ πέπονθας; οὐκοῦν εἴληφας
δίκην. οὐ παρ' ἐμοῦ γε; οὐδὲ γὰρ ἠδικήθης [οὐδὲν]
ὑπ' ἐμοῦ. οὐ γὰρ ἄν ποτ' ἀφῆκας, οὐδ', ὅτ' Εὐέργῳ
προῃροῦ λαγχάνειν, εἴασας ἐμέ, οὐδὲ πρατῆρ' ἠξίωσας
ὑποστῆναι τόν γε δεινά σε καὶ πόλλ' εἰργασμένον.
εἶτα καὶ πῶς ἂν ὁ μὴ παρὼν μηδ' ἐπιδημῶν ἐγὼ τί*
58 *σ' ἠδίκησα; εἰ τοίνυν ὡς οἷόν τε μέγιστ' ἠδικῆσθαι
δοίη τις αὐτῷ καὶ ἐρεῖν ἅπαντ' ἀληθῆ περὶ τούτων
νυνί, ἐκεῖνό γ' οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι
πολλὰ συμβέβηκεν ἠδικῆσθαί τισιν ἤδη μείζω τῶν εἰς
χρήματα γιγνομένων ἀδικημάτων· καὶ γὰρ ἀκούσιοι*

φόνοι καὶ ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ καὶ πολλὰ τοιαῦτα γίγνεται. ἀλλ' ὅμως ἁπάντων τούτων ὅρος καὶ λύσις
59 τοῖς παθοῦσι τέτακται τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦθ' οὕτω τὸ δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστ', ἐὰν ἑλών τις ἀκουσίου φόνου καὶ σαφῶς ἐπιδείξας μὴ καθαρόν, μετὰ ταῦτ' αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, οὐκέτ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. οὐδέ γ', ἂν ὁ παθὼν αὐτὸς ἀφῇ τοῦ φόνου, πρὶν τελευτῆσαι, τὸν δράσαντα, οὐδενὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἔξεστ' ἐπεξιέναι, ἀλλ' οὓς ἐκπίπτειν καὶ φεύγειν, ἂν ἁλίσκωνται, καὶ τεθνάναι τάττουσιν οἱ νόμοι, τούτους ἐὰν ἀφεθῶσιν, ἅπαξ ἁπάν-
60 των ἐκλύει τῶν δεινῶν τοῦτο τὸ ῥῆμα. εἶθ' ὑπὲρ μὲν ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων οὕτως ἰσχύει καὶ μένει τἀφεῖναι, ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἄκυρον ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ' ὑμῖν τεύξομαι, τοῦτ' ἔστιν δεινότατον, ἀλλ' εἰ 984
πρᾶγμα δίκαιον ὡρισμένον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου νυνὶ καταλύσετε.

XXXVIII.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΠΕΙΘΗΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ναυσίμαχος καὶ Ξενοπείθης ἐπετροπεύθησαν ὑπ' Ἀρισταίχμου, ἐγγραφέντες δ' εἰς ἄνδρας ἔλαχον δίκην ἐπιτροπῆς αὐτῷ, εἶτα διελύσαντο λαβόντες τρία τάλαντα, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων. καὶ ὁ μὲν τετελεύτηκε καταλιπὼν παῖδας τέτταρας, τούτοις δὲ μετὰ χρόνον συχνὸν ὁ Ναυσίμαχος καὶ Ξενοπείθης δικάζονται βλάβης, χρήματ'

ἀπαιτοῦντες ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς. οἱ δὲ παραγράφονται, παρατιθέμενοι τὸν νόμον τὸν οὐκ ἐῶντα, περὶ ὧν ἄν τις ἄφεσιν δῷ καὶ ἀπαλλαγήν, πάλιν δικάζεσθαι.

Δεδωκότων ὦ ἄνδρες δικασταὶ τῶν νόμων παραγράψασθαι, περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας πάλιν δικάζηται, γεγενημένων ἀμφοτέρων τῷ πατρὶ πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξενοπείθην τοὺς εἰληχότας ἡμῖν, πα- 985
ρεγραψάμεθ', ὥσπερ ἠκούσατ' ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον
2 εἶναι τὴν δίκην. δεήσομαι δὲ καὶ δίκαια καὶ μέτρι' ὑμῶν ἁπάντων, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος, εἶτ', ἐὰν ἀδικεῖσθαι δοκῶ καὶ μὴ προσήκοντος ἐγκλήματος φεύγειν δίκην, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ὃ μὲν γὰρ ὑμεῖς ἐπὶ τῇ δίκῃ τίμημ' ἀκηκόατε, τριάκοντ' εἰσὶ μναῖ, ὧν δὲ φεύγομεν χρημάτων, τέτταρα τάλαντα. ὄντες γὰρ δύο τέτταρας εἰλήχασι δίκας ἡμῖν, τῶν αὐτῶν χρημάτων πάσας, τρισχιλίων ἑκάστην, βλάβης· καὶ νυνὶ πρὸς τριάκοντα μνῶν ἐπίγραμμα, ὑπὲρ το-
3 σούτων χρημάτων εἰς ἀγῶνα καθέσταμεν. τὴν μὲν οὖν συκοφαντίαν τὴν τούτων, καὶ μεθ' ὅσης ἐπιβουλῆς ἐληλύθασιν ἐφ' ἡμᾶς, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων εἴσεσθε. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὰς μαρτυρίας, ὡς ἀφεῖσαν τὸν πατέρ' ἡμῶν ὧν ἐνεκάλεσαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν· κατὰ γὰρ τοῦτο καὶ παρεγραψάμεθα, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. καί μοι λέγε ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

4 Ὅτι μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ δίκας ἔλαχον τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀφεῖσαν ταύτας καὶ τὰ συγχωρηθέντα χρήματ' ἔχουσιν, ἀκούετε τῶν μαρτυριῶν.

ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων αὖθις δικάζεσθαι, νομίζω μὲν ἅπαντας ὑμᾶς εἰδέναι, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ αὐτῶν ἐγώ, βούλομαι δ' ὅμως καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνῶναι. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ. 986

5 Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ τοῦ νόμου σαφῶς λέγοντος ἕκασθ', ὧν μὴ εἶναι δίκας· ὧν ἕν ἐστιν, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις κύριον, περὶ ὧν ἄν τις ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ, μὴ δικάζεσθαι. οὕτω τοίνυν καὶ μετὰ πολλῶν μαρτύρων τῆς ἀφέσεως γεγονυίας, καὶ φανερῶς ἀπολύοντος ἡμᾶς τοῦ νόμου, εἰς τοῦτ' ἐληλύθασιν ἀναισχυντίας
6 οὗτοι καὶ τόλμης, ὥστε τεττάρων μὲν καὶ δέκ' ἐτῶν γεγενημένων ἀφ' οὗ τὸν πατέρ' ἡμῶν ἀφεῖσαν, εἴκοσιν δὲ καὶ δυοῖν ἀφ' οὗ τυγχάνουσιν ἐγγεγραμμένοι, τετελευτηκότος δὲ καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἡμετέρου, πρὸς ὃν αὐτοῖς ἐγένονθ' αἱ ἀπαλλαγαί, καὶ τῶν ἐπιτρόπων, οἳ μετὰ τὸν κείνου θάνατον τῶν ἡμετέρων ἐγένοντο κύριοι, καὶ τῆς ἑαυτῶν μητρός, ἥτις ἅπαντα ταῦτ' ᾔδει, καὶ διαιτητῶν καὶ μαρτύρων καὶ πάντων τῶν πλείστων ὡς εἰπεῖν, τὴν ἡμετέραν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἐξ ἀνάγκης ἄγνοιαν τῶν πεπραγμένων ἕρμαιον νομίσαντες ἑαυτῶν, τὰς δίκας ἡμῖν ἔλαχον ταυτασί, καὶ
7 λόγον οὔτε δίκαιον οὔτ' ἐπιεικῆ τολμῶσι λέγειν. φασὶ γὰρ οὐκ ἀποδόσθαι τὰ πατρῷ' ὧν ἐκομίζοντο χρημάτων, οὐδ' ἀποστῆναι τῶν ὄντων, ἀλλ' ὅσ' αὐτοῖς κατελείφθη χρέα καὶ σκεύη καὶ ὅλως χρήματα, ταῦθ' ἑαυτῶν γίγνεσθαι. ἐγὼ δ' οἶδ' ἀκούων ὅτι τὴν οὐσίαν Ξενοπείθης καὶ Ναυσικράτης ἅπασαν χρέα κατέλιπον, καὶ φανερὰν ἐκέκτηντο μικράν τινα· εἰσπραχθέντων δὲ τῶν χρεῶν καί τινων σκευῶν πραθέντων,

ἔτι δ' ἀνδραπόδων, καὶ τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας
8 ἐπρίανθ' οἱ ἐπίτροποι, ἃ παρέλαβον οὗτοι. εἰ μὲν
οὖν μηδὲν ἠμφεσβητήθη περὶ τούτων πρότερον, μηδ'
ὡς οὐ καλῶς διῳκημένων εἰς δίκην ἦλθεν, ἄλλος ἂν
ἦν λόγος· ἐπειδὴ δ' ὅλην τὴν ἐπιτροπὴν ἐγκαλέσαντες 987
οὗτοι καὶ δίκας λαχόντες χρήματ' ἐπράξαντο, πάντα
[ταῦτ'] ἀφεῖται τότε. οὔτε γὰρ οὗτοι τοὐνόματος δή-
που τοῦ τῆς ἐπιτροπῆς τὰς δίκας ἐδίωκον, ἀλλὰ τῶν
χρημάτων, οὔτ' ἐκεῖνοι τοὔνομα τοῦτ' ἐωνοῦνθ' ὧν
ἀπέτεισαν [χρημάτων], ἀλλὰ τἀγκλήματα.
9 Ὅτι μὲν οὖν ὧν πρὸ τῶν ἀπαλλαγῶν εἰσέπραξε
χρεῶν ὁ πατήρ, ἢ ὅλως ἔλαβεν χρημάτων ἐκ τῆς ἐπι-
τροπῆς, οὐδενός εἰσι δίκαι τούτοις καθ' ἡμῶν ἀπηλ-
λαγμένοις, ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων καὶ τῆς ἀφέσεως
ἱκανῶς πάντας ἡγοῦμαι [ὑμᾶς] μεμαθηκέναι. ὅτι δ'
ὕστερον οὐκ ἔνι τὴν κομιδὴν γεγενῆσθαι τούτων τῶν
χρημάτων (τοῦτο γὰρ πλάττουσιν οὗτοι καὶ παρά-
10 γουσι), τοῦτο βούλομαι δεῖξαι. τὸν μὲν γὰρ πατέρ'
οὐδ' ἂν αἰτιάσαιντο λαβεῖν· τέτταρσι γὰρ ἢ τρισὶ μη-
σὶν ὕστερον ἢ διελύσατο πρὸς τούτους ἐτελεύτησεν.
ὡς δ' οὐδὲ Δημάρετον τὸν καταλειφθένθ' ἡμῶν ἐπί-
τροπον λαβεῖν οἷόν τε (καὶ γὰρ τοῦτον ἔγραψαν εἰς
11 τὸ ἔγκλημα), καὶ τοῦτ' ἐπιδείξω. μέγιστοι μὲν οὖν
ἡμῖν εἰσιν οὗτοι μάρτυρες· οὐδαμοῦ γὰρ φανήσονται
δίκην εἰληχότες ζῶντι τῷ Δημαρέτῳ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ
τὸ πρᾶγμ' ἄν τις αὐτὸ σκοπῶν καὶ θεωρῶν ἴδοι, οὐ
μόνον οὐχὶ λαβόντα, ἀλλ' οὐδ' ἐνὸν αὐτῷ λαβεῖν. ἦν
μὲν γὰρ τὸ χρέως ἐν Βοσπόρῳ, ἀφίκετο δ' οὐδεπώποτ'
εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὁ Δημάρετος· πῶς οὖν εἰσέ-
πραξεν; ἔπεμψε νὴ Δί', εἴποι τις ἄν, τὸν κομιού-
12 μενον. σκοπεῖτε δὴ τοῦθ' οὑτωσί. ὤφειλεν Ἑρμῶναξ 988

στατῆρας ἑκατὸν παρὰ Ναυσικράτους λαβὼν τούτοις.
τούτων Ἀρίσταιχμος ἐπίτροπος καὶ κηδεμὼν ἐγένεθ'
ἑκκαίδεκ' ἔτη. οὐκοῦν ἅ γε τούτων ἀνδρῶν γεγονό-
των δι' ἑαυτοῦ διέλυε χρήμαθ' ὁ Ἑρμῶναξ, οὐκ ἀπέ-
δωκεν ὅτ' ἦσαν παῖδες· οὐ γὰρ δίς γε ταὐτὰ κατετί-
θει. ἔστιν οὖν οὕτω τις ἀνθρώπων ἄτοπος, ὥσθ' ἃ
τοὺς κυρίους διεκρούσατο μὴ καταθεῖναι τοσοῦτον χρό-
νον, ταῦτα τῷ μὴ κυρίῳ πέμψαντι γράμμαθ' ἑκὼν
13 ἀποδοῦναι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ
λέγω, καὶ ὁ μὲν πατὴρ ἐτελεύτησεν εὐθέως μετὰ τὰς
διαλύσεις, τῷ Δημαρέτῳ δ' οὐδεπώποθ' οὗτοι τῶν
χρημάτων τούτων δίκην ἔλαχον, οὐδ' ὅλως ἐξέπλευσεν
ἐκεῖνος οὐδ' ἀπεδήμησεν ἐκεῖσε, λαβὲ τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

14 Ὅτι μὲν τοίνυν οὔθ' ὁ πατὴρ μετὰ τὴν ἄφεσιν
τὰ χρήματ' εἰσέπραξεν, οὔτ' ἂν ἔδωκεν ἑκὼν οὐδείς,
εἴ τιν' ἔπεμψεν ὁ Δημάρετος, οὔτ' ἀνέπλευσεν αὐτὸς
οὐδ' ἀφίκετ' ἐκεῖσε, δῆλον ἐκ τῶν χρόνων καὶ τῶν
μαρτυριῶν ὑμῖν γέγονεν. βούλομαι τοίνυν καὶ ὅλως
ψευδομένους αὐτοὺς ὅλον τὸ πρᾶγμ' ἐπιδεῖξαι. οὗτοι
γὰρ γεγράφασιν εἰς ὃ νῦν ἔγκλημα διώκουσιν, ὀφεί-
λειν ἡμᾶς τὸ ἀργύριον κομισαμένου τοῦ πατρός, καὶ
παραδόντος αὐτοῖς [τοῦτο] τὸ χρέως ἐν τῷ λόγῳ τῆς
ἐπιτροπῆς ὀφειλόμενον. καί μοι λέγ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα
λαβών.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

15 Ἀκούετε γεγραμμένον ἐν τῷ ἐγκλήματι „παρα-
δόντος ἐμοὶ τοῦ Ἀρισταίχμου τὸ χρέως ἐν τῷ λόγῳ
τῆς ἐπιτροπῆς“. ὅτε τοίνυν ἐλάγχανον τῷ πατρὶ τῆς 989

ἐπιτροπῆς, τἀναντί' ἐγράψαντο τούτων· ὡς γὰρ οὐκ ἀποδόντι λόγον τότ' ἐγκαλοῦντες φαίνονται. λέγ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὃ τότ' ἔλαχον τῷ πατρί.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

16 Ἐν ποίῳ δὴ λόγῳ νῦν ἐγκαλεῖθ' ὡς παρέδωκεν, ὦ Ξενοπείθη καὶ Ναυσίμαχε; τότε μὲν γὰρ ὡς οὐκ ἀποδόντι δίκας ἐλαγχάνετε [καὶ χρήματ' ἐπράττεσθε]. εἰ δ' ἐπ' ἀμφότερ' ἔσται συκοφαντεῖν ὑμῖν, καὶ τοτὲ μὲν τοῦ μὴ παραδοῦναι χρήματ' ἐπράξασθε, τοτὲ δ' ὡς παραδόντος διώκετε, οὐδὲν κωλύει καὶ τρίτον τι σκοπεῖν μετὰ ταῦτα, ὅτου πάλιν δικάσεσθε. οἱ νόμοι δ' οὐ ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' ἅπαξ περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν αὐτὸν εἶναι τὰς δίκας.

17 Ἵνα τοίνυν εἰδῆτ' ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἀδικοῦνται νῦν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντας ἡμῖν δικάζονται τοὺς νόμους, βούλομαι καὶ τοῦτον ὑμῖν τὸν νόμον εἰπεῖν, ὃς διαρρήδην λέγει, ἐὰν πέντ' ἔτη παρέλθῃ καὶ μὴ δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς δίκην περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἐγκλημάτων. καὶ ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

18 Ἀκούετ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ἐὰν μὴ πέντ' ἐτῶν δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι δίκην. οὐκοῦν ἐλάχομεν, φαῖεν ἄν. καὶ διελύσασθέ γε, ὥστ' οὐκ εἰσὶν αὖθις ὑμῖν δίκαι. ἢ δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικημάτων οὐ δίδωσιν ἔξω πέντ' ἐτῶν τὰς δίκας τοῖς ὀρφανοῖς ὁ νόμος κατὰ τῶν οὐκ ἀφειμένων ἐπιτρόπων, πρὸς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνων

ἡμᾶς, περὶ ὧν αὐτοὺς ἀφήκατε, εἰκοστῷ νῦν ἔτει δί- 990
κην τελέσαισθ' ὑμεῖς.
19 Ἀκούω τοίνυν αὐτοὺς τὰ μὲν περὶ τῶν πραγμά-
των αὐτῶν καὶ τῶν νόμων δίκαια φεύξεσθαι, παρε-
σκευάσθαι δὲ λέγειν, ὡς πολλὰ χρήματ' αὐτοῖς κατε-
λείφθη καὶ ταῦτ' ἀπεστερήθησαν, καὶ τεκμηρίῳ χρήσε-
σθαι τούτου τῷ μεγέθει τῶν δικῶν ἃς ἐξ ἀρχῆς ἔλαχον,
καὶ τὴν ὀρφανίαν ὀδυρεῖσθαι, καὶ τὸν τῆς ἐπιτροπῆς
λόγον διεξιέναι· καὶ ταῦτ' εἶναι καὶ τοιαῦθ' οἷς πεπι-
20 στεύκασι καὶ δι' ὧν ὑμᾶς ἐξαπατήσειν οἴονται. ἐγὼ δὲ
τὸ μὲν τῶν δικῶν μέγεθος τῶν τότε ληχθεισῶν, μεῖζον
ἡγοῦμαι τεκμήριον ἡμῖν [εἶναι] ὡς ἐσυκοφαντεῖθ' ὁ
πατήρ, ἢ τούτοις ὡς πόλλ' ἀπεστεροῦντο. ὀγδοήκοντα
μὲν γὰρ τάλαντ' ἔχων ἐλέγχειν, οὐδ' εἷς ἂν τρία λαβὼν
ἀπηλλάγη· τοσούτων δὲ χρημάτων φεύγων ἐπιτροπῆς,
οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐκ ἂν ἔδωκε τρία τάλαντα, τὸν
κίνδυνον ὠνούμενος καὶ τὰ φύσει τότε τούτοις πλεο-
νεκτήμαθ' ὑπάρχοντα. καὶ γὰρ ὀρφανοὶ καὶ νέοι καὶ
ὁποῖοί τινές εἰσιν ἀγνῶτες ἦσαν· ταῦτα δὲ πάντες φασὶν
μεγάλων δικαίων ἰσχύειν πλέον παρ' ὑμῖν.
21 Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἀνάσχοισθ' ἂν αὐτῶν εἰκότως
οὐδὲν περὶ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τοῦτ' οἴομαι δείξειν.
εἰ γὰρ ὡς οἷόν τε μέγιστ' ἠδικῆσθαι δοίη τις αὐτοῖς
καὶ ἐρεῖν ἅπαντ' ἀληθῆ περὶ τούτων νυνί, ἐκεῖνό γ'
οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι πολλὰ συμβέ-
βηκεν ἠδικῆσθαί τισιν ἤδη μείζω τῶν εἰς χρήματα
γιγνομένων ἀδικημάτων· καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι καὶ
ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ καὶ πολλὰ τοιαῦτα γίγνεται. ἀλλ' 991
ὅμως ἁπάντων τούτων ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσι
22 τέτακται τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦθ' οὕτω τὸ
δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστ' ἐὰν ἑλών τις ἀκουσίου

φόνου καὶ σαφῶς ἐπιδείξας μὴ καθαρόν, μετὰ ταῦτ' αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, οὐκέτ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. εἶθ' ὑπὲρ μὲν ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων οὕτως ἰσχύει καὶ μένει τἀφεῖναι, ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἄκυρον ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ' ὑμῖν τεύξομαι, τοῦτ' ἔστιν δεινότατον, ἀλλ' εἰ πρᾶγμα δίκαιον ὡρισμένον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου νυνὶ καταλύσετε.

23 Οὐκ ἐμίσθωσαν ἡμῶν τὸν οἶκον, ἴσως ἐροῦσιν. οὐ γὰρ ἐβούλεθ' ὁ θεῖος ὑμῶν Ξενοπείθης, ἀλλὰ φήναντος Νικίδου τοὺς δικαστὰς ἔπεισεν ἐᾶσαι διοικεῖν αὐτόν· καὶ ταῦτ' ἴσασι πάντες. πολλὰ διήρπασαν ἡμῶν ἐκεῖνοι. οὐκοῦν ἣν ἐπείσθητέ γε, τούτων δίκην παρ' αὐτῶν ἔχετε, καὶ οὐ δήπουθεν πάλιν δεῖ λαβεῖν ὑμᾶς παρ'
24 ἐμοῦ. ἵνα δὲ μηδ' οἴησθ' εἶναί τι ταῦτα, ἔστι μὲν οὐκ ἴσον (πῶς γάρ;) πρὸς τοὺς πράξαντας διαλυσαμένους τῶν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν, ὅμως δ' ὦ Ξενοπείθη καὶ Ναυσίμαχε, εἰ μεγάλ' ὑμῖν καὶ θαυμάστ' εἶναι τὰ δίκαια ταῦθ' ὑπολαμβάνετε, ἀποδόντες τὰ τρία τάλαντα περαίνετε. ὧν δὲ τοῦ μὴ κατηγορῆσαι τοσαῦτα χρήματ' ἐπράξασθε, πρὶν ἂν ταῦτ' ἀποδῶτε, σιωπᾶν ἐστὲ δίκαιοι, καὶ μὴ κατηγορεῖν καὶ ἔχειν· ἔσχατον γὰρ ἤδη πραγμάτων τοῦτό γε.

25 Τάχα τοίνυν καὶ τριηραρχίας ἐροῦσι, καὶ τὰ ὄνθ' ὡς ἀνηλώκασιν εἰς ὑμᾶς. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ψεύσονται, 992
καὶ πόλλ' ἀπολωλεκότες τῶν ὄντων αὐτοῖς, μικρὰ τῆς πόλεως μετειληφυίας, οὐ δικαίαν οὐδὲ γιγνομένην χάριν ἀξιώσουσιν κομίζεσθαι παρ' ὑμῶν, ἐάσω. ἀξιῶ δὲ καὶ αὐτὸς ὦ ἄνδρες δικασταί, εἶναι τοῖς λητουργοῦσιν ὑμῖν ἅπασι χάριν τιν' ὑπάρχουσαν παρ' ὑμῶν. τίσιν δὲ μεγίστην; τοῖς ὃ μὲν χρήσιμον τῇ πόλει τοῦ πρά-

γματός ἐστι ποιοῦσιν, ὃ δ' αἰσχρὸν ἅπαντες ἂν εἶναι
26 φήσαιεν καὶ ὄνειδος, μὴ κατασκευάζουσιν. οἱ μὲν
τοίνυν μετὰ τοῦ λῃτουργεῖν τὰ σφέτερ' αὐτῶν διε-
φθαρκότες, τὴν βλασφημίαν ἀντὶ τῆς χρείας τῇ πόλει
καταλείπουσιν· οὐδεὶς γὰρ αὐτὸς αὑτοῦ κατηγόρησε
πώποτε, ἀλλ' ὡς ἡ πόλις τὰ ὄντ' ἀφῄρηται λέγει. οἱ
δ' ὅσα μὲν προστάττεθ' ὑμεῖς ποιοῦντες προθύμως,
τῇ περὶ τἄλλα δὲ σωφροσύνῃ τὰ ὄντα σῴζοντες, οὐ
μόνον κατὰ τοῦτ' ἐκείνων πλεονεκτοῖεν ἂν εἰκότως,
ὅτι καὶ γεγόνασι χρήσιμοι καὶ ἔσονται, ἀλλ' ὅτι καὶ
χωρὶς ὀνείδους ταῦτα παρ' αὐτῶν ὑμῖν γίγνεται. ἡμεῖς
μὲν τοίνυν εἰς ὑμᾶς τοιοῦτοι φανούμεθ' ὄντες· τού-
τους δ' ἐάσω, μή με φῶσιν κακῶς αὐτοὺς λέγειν.
27 Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ καὶ δακρύειν καὶ
ἐλεινοὺς ἑαυτοὺς πειρῷντο ποιεῖν. ἐγὼ δ' ἀξιῶ πρὸς
ταῦθ' ὑπολαμβάνειν ἅπαντας ὑμᾶς, ὅτι τῶν αἰσχρῶν
ἐστι, μᾶλλον δ' οὐδὲ δικαίων, τὰ μὲν ὄντα κατεσθίον-
τας καὶ παροινοῦντας μετ' Ἀριστοκράτους καὶ Διο-
γνήτου καὶ τοιούτων ἑτέρων αἰσχρῶς καὶ κακῶς ἀνη-
λωκέναι, τὰ δ' ἀλλότρι' ὥστε λαβεῖν, δακρύειν νυνὶ
καὶ κλάειν. ἐπ' ἐκείνοις ἐκλάετ' ἄν, οἷς ἐποιεῖτε, δι-
καίως. νῦν δ' οὐ δεῖ δακρύειν, ἀλλ' ὡς οὐκ ἀφήκατε 993
δεικνύναι, ἢ ὡς εἰσὶν ὧν ἀφήκατ' αὖθις ὑμῖν δίκαι,
ἢ ὡς εἰκοστῷ λαγχάνειν ἔτει δίκαιόν ἐστι, τοῦ νόμου
πέντ' ἔτη τὴν προθεσμίαν δεδωκότος· ταῦτα γάρ ἐσθ'
28 ὑπὲρ ὧν οὗτοι δικάζουσιν. ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ταῦθ',
ὡς οὐ δυνήσονται, ἡμεῖς ὑμῶν ἁπάντων ὦ ἄνδρες
δικασταὶ δεόμεθα, μὴ ἡμᾶς προέσθαι τούτοις, μηδὲ
τετάρτην οὐσίαν ἔτι δοῦναι τρεῖς ἑτέρας κακῶς διῳ-
κηκόσιν, ἣν παρ' ἑκόντων ἔλαβον τῶν ἐπιτρόπων, ἣν
ὑπὲρ τῶν δικῶν εἰσεπράξαντο, ἣν πρώην ἀφείλοιτ'

Αἰσίου δίκην ἑλόντες, ἀλλ' ἡμᾶς τὰ ἡμέτερ', ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, ἐᾶν ἔχειν· ἃ καὶ ὑμῖν ἐστιν ἐπ' ὠφελείᾳ μείζονι παρ' ἡμῖν ὄντ' ἢ παρὰ τούτοις, καὶ δικαιότερον δήπου τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἐστιν ἔχειν ἢ τούτους.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

XXXIX.

ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

*Μαντίας, εἷς τῶν πολιτευσαμένων Ἀθήνησι, γήμας γυ-
ναῖκα κατὰ τοὺς νόμους ἐκ ταύτης παῖδ' ἐκτήσατο τὸν νυνὶ
δικαζόμενον. προσήει δέ τινι Πλαγγόνι κατ' ἐρωτικὴν ἐπι-
θυμίαν, Ἀττικῇ γυναικί. ταύτης δύ' υἱεῖς ἀνδρωθέντες ἐδι-
κάζοντο τῷ Μαντίᾳ, ἑαυτῶν εἶναι πατέρα φάσκοντες· ὁ δ'
ἀντέλεγεν. ἔπειτ' ἀναλαμβάνει τοὺς παῖδας ἀναγκασθεὶς ἀπ'* 994
2 *ἰδίας προκλήσεως, ἣν ἀπατηθεὶς ἐποιήσατο. προὐκαλέσατο
μὲν γὰρ τὴν Πλαγγόν' ὀμόσαι περὶ τῶν παίδων, εἰ ὄντως
εἰσὶν ἐξ αὐτοῦ, ὑποσχόμενος, εἰ ὀμόσειεν, ἐμμενεῖν τῷ ὅρκῳ·
προὐκαλέσατο δ' ἀπατηθεὶς ὡς οὐ δεξομένης τὸν ὅρκον τῆς
γυναικός· ὑπὲρ τούτου γὰρ καὶ μισθὸν αὐτῇ συχνὸν ἐπηγ-
γείλατο. ὡς δέ φησιν ὁ τὸν λόγον λέγων, καὶ ὠμωμόκει
ἡ Πλαγγὼν αὐτῷ λάθρᾳ προτεινόμενον τὸν ὅρκον μὴ δέ-
ξεσθαι. προκαλεσαμένου τοίνυν παραβᾶσα τὰς συνθήκας
δέχεται τὸν ὅρκον. καὶ οὕτω μὲν ἀναγκάζεται τοὺς παῖδας
3 ἀναλαβεῖν, μετὰ τοῦτο δὲ τετελεύτηκεν. ὁ τοίνυν ἐκ τῆς
νόμῳ γαμηθείσης γυναικὸς παῖς δικάζεται τῷ ἑτέρῳ τῶν
εἰσποιηθέντων περὶ τοῦ ὀνόματος, λέγων αὐτὸν Βοιωτὸν
καλεῖσθαι προσήκειν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὠνομάζετο, καὶ μὴ
Μαντίθεον· τοῦτο γὰρ αὐτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξ ἀρχῆς*

τεθεῖσθαι τοὔνομα. αὐτόθεν μὲν οὖν δόξειεν ἄν τις φιλοπράγμων καὶ φιλόνικος ὑπὲρ προσηγοριῶν διαφερόμενος· ὁ μέντοι λόγος ἱκανὰς ἀποδείξεις παρέχεται τοῦ καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ βλαβερὰν εἶναι τὴν ὁμωνυμίαν.

Οὐδεμιᾷ φιλοπραγμοσύνῃ μὰ τοὺς θεοὺς ὦ ἄν-
δρες δικασταὶ τὴν δίκην ταύτην ἔλαχον Βοιωτῷ, οὐδ' 995
ἠγνόουν ὅτι πολλοῖς ἄτοπον δόξει τὸ δίκην ἐμὲ λαγχά-
νειν, εἴ τις ἐμοὶ ταὔτ' ὄνομ' οἴεται δεῖν ἔχειν· ἀλλ'
ἀναγκαῖον ἦν ἐκ τῶν συμβησομένων, εἰ μὴ τοῦτο διορ-
2 θώσομαι, ἐν ὑμῖν κριθῆναι. εἰ μὲν οὖν ἑτέρου τινὸς
οὗτος ἔφη πατρὸς εἶναι καὶ μὴ τοὐμοῦ, περίεργος ἂν
εἰκότως ἐδόκουν εἶναι φροντίζων ὅ τι βούλεται καλεῖν
αὐτὸς ἑαυτόν. νῦν δὲ λαχὼν δίκην τῷ πατρὶ τὠμῷ
καὶ μεθ' ἑαυτοῦ κατασκευάσας ἐργαστήριον συκοφαν-
τῶν, Μνησικλέα θ', ὃν ἴσως γιγνώσκετε πάντες, καὶ
Μενεκλέα τὸν τὴν Νῖνον ἑλόντ' ἐκεῖνον, καὶ τοιούτους
τινάς, ἐδικάζεθ' υἱὸς εἶναι φάσκων ἐκ τῆς Παμφίλου
θυγατρὸς καὶ δεινὰ πάσχειν καὶ τῆς πατρίδος ἀπο-
3 στερεῖσθαι. ὁ πατὴρ δὲ (πᾶσα γὰρ εἰρήσεται ἡ ἀλή-
θει' ὦ ἄνδρες δικασταί) ἅμα μὲν φοβούμενος εἰς δικα-
στήριον εἰσιέναι, μή τις, οἷ' ὑπὸ πολιτευομένου, ἑτέ-
ρωθί που λελυπημένος ἐνταῦθ' ἀπαντήσειεν αὐτῷ, ἅμα
δ' ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τῆς τουτουὶ μητρός, ὀμοσάσης
αὐτῆς ἦ μήν, ἐὰν ὅρκον αὐτῇ διδῷ περὶ τούτων, μὴ
ὀμεῖσθαι, τούτων δὲ πραχθέντων οὐδὲν ἔσεσθαι ἔτ'
αὐτοῖς, καὶ μεσεγγυησαμένης ἀργύριον, ἐπὶ τούτοις
4 δίδωσι τὸν ὅρκον. ἡ δὲ δεξαμένη, οὐ μόνον τοῦτον,
ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἕτερον πρὸς τούτῳ κατωμό-
σατ' ἐκ τοῦ πατρὸς εἶναι τοὐμοῦ. ὡς δὲ τοῦτ' ἐποί-
ησεν, εἰσάγειν εἰς τοὺς φράτερας ἦν ἀνάγκη τούτους

καὶ λόγος οὐδεὶς ὑπελείπετο. εἰσήγαγ', ἐποιήσατο, ἵνα τὰμ μέσῳ συντέμω, ἐγγράφει τοῖς Ἀπατουρίοις τουτονὶ μὲν Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτερας, τὸν δ' ἕτερον Πάμφιλον· Μαντίθεος δ' ἐνεγεγράμμην ἐγώ. συμβάσης δὲ 996
τῷ πατρὶ τῆς τελευτῆς πρὶν τὰς εἰς τοὺς δημότας ἐγγραφὰς γενέσθαι, ἐλθὼν εἰς τοὺς δημότας οὗτος ἀντὶ Βοιωτοῦ Μαντίθεον ἐνέγραψεν ἑαυτόν. τοῦτο δ' ὅσα βλάπτει ποιῶν πρῶτον μὲν ἐμὲ, εἶτα καὶ ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω, ἐπειδὰν ὧν λέγω παράσχωμαι μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

6 *Ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡμᾶς ἐνέγραψ' ὁ πατήρ, ἀκούετε τῶν μαρτυριῶν· ὅτι δ' οὐκ οἰομένου τούτου δεῖν ἐμμένειν, δικαίως καὶ ἀναγκαίως ἔλαχον τὴν δίκην, τοῦτ' ἤδη δείξω. ἐγὼ γὰρ οὐχ οὕτω δήπου σκαιός εἰμ' ἄνθρωπος οὐδ' ἀλόγιστος, ὥστε τῶν μὲν πατρῴων, ἃ πάντ' ἐμὰ ἐγίγνετο, ἐπειδήπερ ἐποιήσατο τούτους ὁ πατήρ, συγκεχωρηκέναι τὸ τρίτον νείμασθαι μέρος καὶ στέργειν ἐπὶ τούτῳ, περὶ δ' ὀνόματος ζυγομαχεῖν, εἰ μὴ τὸ μὲν ἡμᾶς μεταθέσθαι μεγάλην ἀτιμίαν ἔφερεν καὶ ἀνανδρίαν, τὸ δὲ τοῦτον ἔχειν ταὔτ' ὄνομ' ἡμῖν διὰ πόλλ' ἀδύνατον ἦν.*

7 *Πρῶτον μὲν γὰρ, εἰ δεῖ τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων εἰπεῖν πρότερον, τίν' ἡ πόλις ἡμῖν ἐπιτάξει τρόπον, ἄν τι δέῃ ποιεῖν; οἴσουσι νὴ Δί' οἱ φυλέται τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ καὶ τοὺς ἄλλους. οὐκοῦν Μαντίθεον Μαντίου Θορίκιον οἴσουσιν, ἐὰν χορηγὸν ἢ γυμνασίαρχον ἢ ἑστιάτορ' ἢ ἄν τι τῶν ἄλλων φέρωσιν. τῷ δῆλον οὖν*
8 *ἔσται πότερον σὲ φέρουσιν ἢ 'μέ; σὺ μὲν γὰρ φήσεις ἐμέ, ἐγὼ δὲ σέ. καὶ δὴ καλεῖ μετὰ τοῦθ' ὁ ἄρχων ἢ πρὸς ὅντιν' ἂν ᾖ. οὐχ ὑπακούομεν, οὐ λητουργοῦμεν.*

πότερος ταῖς ἐκ τῶν νόμων ἔσται ζημίαις ἔνοχος; τίνα 997
δ' οἱ στρατηγοὶ τρόπον ἐγγράψουσιν, ἂν εἰς συμμο-
ρίαν ἐγγράφωσιν, ἢ ἂν τριήραρχον καθιστῶσιν; ἢ ἂν
στρατεία τις ᾖ, τῷ δῆλον ἔσται πότερός ἐσθ' ὁ κατει-
9 *λεγμένος; τί δ', ἂν ἄλλη τις ἀρχὴ καθιστῇ λῃτουρ-*
γεῖν, οἷον ἄρχων, βασιλεὺς, ἀθλοθέται, τί σημεῖον
ἔσται πότερον καθιστᾶσιν; προσπαραγράψουσι νὴ Δία,
τὸν ἐκ Πλαγγόνος, ἂν σὲ γράφωσιν, ἂν δ' ἐμὲ, τῆς
ἐμῆς μητρὸς τοὔνομα. καὶ τίς ἤκουσε πώποτε', ἢ κατὰ
ποῖον νόμον προσπαραγράφοιτ' ἂν τοῦτο τὸ γράμμα,
ἢ ἄλλο τι πλὴν ὁ πατὴρ καὶ ὁ δῆμος; ὧν ὄντων ἀμ-
10 *φοῖν τῶν αὐτῶν πολλὴ ταραχὴ συμβαίνει. φέρ', εἰ δὲ*
κριτὴς καλοῖτο Μαντίθεος Μαντίου Θορίκιος, τί ἂν
ποιοῖμεν; ἢ βαδίζοιμεν ἂν ἄμφω; τῷ γὰρ ἔσται δῆλον
πότερον σὲ κέκληκεν ἢ 'μέ; πρὸς Διὸς, ἂν δ' ἀρχὴν
ἡντινοῦν ἡ πόλις κληροῖ, οἷον βουλῆς, θεσμοθέτου,
τῶν ἄλλων, τῷ δῆλος ἡμῶν ὁ λαχὼν ἔσται; πλὴν εἰ
σημεῖον, ὥσπερ ἂν ἄλλῳ τινὶ, τῷ χαλκίῳ προσέσται·
καὶ οὐδὲ τοῦθ' ὁποτέρου ἐστὶν οἱ πολλοὶ γνώσονται.
οὐκοῦν ὁ μὲν αὑτὸν, ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν φήσω τὸν εἰλη-
11 *χότ' εἶναι. λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον ἡμᾶς εἰσιέναι.*
οὐκοῦν ἐφ' ἑκάστῳ τούτων δικαστήριον ἡμῖν ἡ πόλις
καθιεῖ, καὶ τοῦ μὲν κοινοῦ καὶ ἴσου, τοῦ τὸν λαχόντ'
ἄρχειν, ἀποστερησόμεθα, ἀλλήλους δὲ πλυνοῦμεν, καὶ
ὁ τῷ λόγῳ κρατήσας ἄρξει. καὶ πότερ' ἂν βελτίους
εἴημεν τῶν ὑπαρχουσῶν δυσκολιῶν ἀπαλλαττόμενοι,
ἢ καινὰς ἔχθρας καὶ βλασφημίας ποιούμενοι; ἃς πᾶσ'
ἀνάγκη συμβαίνειν, ὅταν ἀρχῆς ἢ τινος ἄλλου πρὸς
12 *ἡμᾶς αὐτοὺς ἀμφισβητῶμεν. τί δ', ἂν ἄρα (δεῖ γὰρ* 998
ἅπαντα [ἡμᾶς] ἐξετάσαι) ἅτερος ἡμῶν πείσας τὸν ἕτε-
ρον, ἂν λάχῃ, παραδοῦναι [αὐτῷ] τὴν ἀρχήν, οὕτω

κληρῶται, τὸ δυοῖν πινακίοιν τὸν ἕνα κληροῦσθαι τί
ἄλλ' ἐστίν; εἶτ' ἐφ' ᾧ θάνατον ζημίαν ὁ νόμος λέγει,
τοῦθ' ἡμῖν ἀδεῶς ἐξέσται πράττειν; πάνυ γε· οὐ γὰρ ἂν
αὐτὸ ποιήσαιμεν. οἶδα κἀγὼ, τὸ γοῦν κατ' ἐμέ· ἀλλ'
οὐδ' αἰτίαν τοιαύτης ζημίας ἐνίους ἔχειν καλὸν, ἐξὸν μή.
13 Εἶεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ πόλις βλάπτεται· ἐγὼ δ'
ἰδίᾳ τί; θεάσασθ' ἡλίκα, καὶ σκοπεῖτ' ἄν τι δοκῶ λέ-
γειν· πολὺ γὰρ χαλεπώτερα ταῦθ' ὧν ἀκηκόατ' ἐστίν.
ὁρᾶτε μὲν γὰρ ἅπαντες αὐτὸν χρώμενον, ἕως μὲν ἔζη,
Μενεκλεῖ καὶ τοῖς περὶ κεῖνον ἀνθρώποις, νῦν δ' ἑτέ-
ροις ἐκείνου βελτίοσιν οὐδέν, καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐζηλω-
κότα καὶ δεινὸν δοκεῖν εἶναι βουλόμενον· καὶ νὴ Δί'
14 ἴσως ἔστιν. ἂν οὖν προϊόντος τοῦ χρόνου τῶν αὐτῶν
τι ποιεῖν τούτοις ἐπιχειρῇ (ἔστι δὲ ταῦτα γραφαί,
φάσεις, ἐνδείξεις, ἀπαγωγαί,) εἶτ' ἐπὶ τούτων τινὶ
(πολλὰ γὰρ τἀνθρώπινα, καὶ τοὺς πάνυ δεινοὺς ἑκά-
στοθ', ὅταν πλεονάζωσ', ἐπίστασθ' ὑμεῖς κοσμίους
ποιεῖν) ὄφλῃ τῷ δημοσίῳ, τί μᾶλλον οὗτος ἐγγεγραμ-
μένος ἔσται ἐμοῦ; ὅτι νὴ Δί' εἴσονται πάντες πότερός
15 ποτ' ὦφλεν. καλῶς. ἂν δ', ὃ τυχὸν γένοιτ' ἄν, χρό-
νος διέλθῃ καὶ μὴ ἐκτεισθῇ τὸ ὄφλημα, τί μᾶλλον οἱ
τούτου παῖδες ἔσονται τῶν ἐμῶν ἐγγεγραμμένοι, ὅταν
τοὔνομα χὡ πατὴρ καὶ ἡ φυλὴ καὶ πάντ' ᾖ ταὐτά; τί
δ', εἴ τις δίκην ἐξούλης αὐτῷ λαχών, μηδὲν ἐμοὶ φαίη
πρὸς αὐτὸν εἶναι, κυρίαν δὲ ποιησάμενος ἐγγράψαι, τί 999
μᾶλλον ἂν εἴη τοῦτον ἢ ἔμ' ἐγγεγραφώς; τί δ', εἴ
16 τινας εἰσφορὰς μὴ θείη; τί δ', εἴ τις ἄλλη περὶ τοὔ-
νομα γίγνοιτ' ἢ λῆξις δίκης ἢ δόξ' ὅλως ἀηδής; τίς
εἴσεται τῶν πολλῶν πότερός ποθ' οὗτός ἐστι, δυοῖν Μαν-
τιθέοιν ταὐτοῦ πατρὸς ὄντοιν; φέρ', εἰ δὲ δίκην ἀστρα-
τείας φεύγοι, χορεύοι δ' ὅταν στρατεύεσθαι δέῃ; καὶ γὰρ

*νῦν, ὅτ' εἰς Ταμύνας παρῆλθον οἱ ἄλλοι, ἐνθάδε τοὺς
χοᾶς ἄγων ἀπελείφθη καὶ τοῖς Διονυσίοις καταμείνας
17 ἐχόρευεν, ὡς ἅπαντες ἑωρᾶθ' οἱ ἐπιδημοῦντες. ἀπελ-
θόντων δ' ἐξ Εὐβοίας τῶν στρατιωτῶν, λιποταξίου
προσεκλήθη, κἀγὼ ταξιαρχῶν τῆς φυλῆς, ἠναγκαζόμην
κατὰ τοὐνόματος τοῦ ἐμαυτοῦ πατρόθεν δέχεσθαι τὴν
λῆξιν· καὶ εἰ μισθὸς ἐπορίσθη τοῖς δικαστηρίοις, εἰσ-
ῆγον ἂν δῆλον ὅτι. ταῦτα δ' εἰ μὴ σεσημασμένων ἤδη
συνέβη τῶν ἐχίνων, κἂν μάρτυρας ὑμῖν παρεσχόμην.
18 εἶεν. εἰ δὲ ξενίας προσκληθείη; πολλοῖς δὲ προσκρούει,
καὶ ὃν ἠναγκάσθη τρόπον ποιήσασθαι ὁ πατὴρ αὐτὸν,
οὐ λέληθεν. ὑμεῖς δ', ὅτε μὲν τοῦτον οὐκ ἐποιεῖθ' ὁ
πατήρ, τὴν μητέρ' ἀληθῆ λέγειν ἡγεῖσθ' αὐτοῦ· ἐπει-
δὰν δ' οὕτω γεγονὼς οὗτος ὀχληρὸς ᾖ, πάλιν ὑμῖν
ποτὲ δόξει κεῖνος ἀληθῆ λέγειν. τί δ', εἰ ψευδομαρ-
τυριῶν ἁλώσεσθαι προσδοκῶν ἐφ' οἷς ἐρανίζει τούτοις
τοῖς περὶ αὐτόν, ἐρήμην ἐάσειε τελεσθῆναι τὴν δίκην;
ἆρά γε μικρὰν ἡγεῖσθε βλάβην ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἐν κοινωνίᾳ τὸν ἅπαντα βίον τῆς τούτου δόξης καὶ
τῶν ἔργων εἶναι;
19 Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἃ διεξελήλυθ' ὑμῖν μάτην φο-
βοῦμαι, θεωρήσατε. οὗτος γὰρ ἤδη καὶ γραφάς τινας 1000
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πέφευγεν, ἐφ' αἷς οὐδὲν αἴτιος ὢν
ἐγὼ συνδιαβάλλομαι, καὶ τῆς ἀρχῆς ἠμφεσβήτει, ἣν
ὑμεῖς ἔμ' ἐχειροτονήσατε, καὶ πολλὰ καὶ δυσχερῆ διὰ
τοὔνομα συμβέβηκεν ἡμῖν, ὧν, ἵν' εἰδῆθ', ἑκάστων
μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.*

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

*20 Ὁρᾶτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ συμβαίνοντα, καὶ
τὴν ἀηδίαν τὴν ἐκ τοῦ πράγματος. εἰ τοίνυν μηδὲν*

ἀηδὲς ἦν ἐκ τούτων, μηδ' ὅλως ἀδύνατον ταὐτὸν ἔχειν ὄνομ' ἡμῖν συνέβαινεν, οὐ δήπου τοῦτον μὲν δίκαιον τὸ μέρος τῶν ἐμῶν χρημάτων ἔχειν κατὰ τὴν ποίησιν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτὸν ἀναγκασθεὶς ἐποιήσατο, ἐμὲ δ' ἀφαιρεθῆναι τοὔνομα, ὃ βουλόμενος καὶ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς βιασθεὶς ἔθετο. οὐκ ἔγωγ' ἡγοῦμαι. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὺς φράτερας οὕτως, ὡς μεμαρτύρηται, ὁ πατὴρ τὴν ἐγγραφὴν ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν δεκάτην ἐμοὶ ποιῶν τοὔνομα τοῦτ' ἔθετο, λαβέ μοι καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

21 *Ἀκούετ' ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐγὼ μέν εἰμ' ἐπὶ τοὐνόματος τούτου πάντα τὸν χρόνον, τοῦτον δὲ Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτερας, ἡνίκ' ἠναγκάσθη, ἐνέγραψ' ὁ πατήρ. ἡδέως τοίνυν ἐροίμην ἂν αὐτὸν ἐναντίον ὑμῶν· εἰ μὴ ἐτελεύτησ' ὁ πατήρ, τί ἄν ποτ' ἐποίεις πρὸς τοῖς δημόταις; οὐκ ἂν εἴας σαυτὸν ἐγγράφειν Βοιωτόν; ἀλλ' ἄτοπον δίκην μὲν λαγχάνειν τούτου, κωλύειν δὲ πάλιν. καὶ μὴν εἴ γ' εἴας αὐτόν, ἐνέγραψεν ἄν σ' εἰς τοὺς δημότας, ὅπερ εἰς τοὺς φράτερας. οὐκοῦν δεινόν,* 1001 *ὦ γῆ καὶ θεοί, φάσκειν μὲν ἐκεῖνον ἑαυτοῦ πατέρ' εἶναι, τολμᾶν δ' ἄκυρα ποιεῖν ἃ κεῖνος ἔπραξε ζῶν.*

22 *Ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ πρᾶγμ' ἀναιδέστατον λέγειν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ δεκάτην ἐποίησεν ὥσπερ ἐμοῦ καὶ τοὔνομα τοῦτ' ἔθετ' αὐτῷ, καὶ μάρτυράς τινας παρείχετο, οἷς ἐκεῖνος οὐδεπώποτ' ὤφθη χρώμενος. ἐγὼ δ' οὐδέν' ὑμῶν ἀγνοεῖν οἴομαι, ὅτι οὔτ' ἂν ἐποίησεν δεκάτην οὐδεὶς παιδίου μὴ νομίζων αὑτοῦ δικαίως εἶναι, οὔτε ποιήσας καὶ στέρξας, ὡς ἂν υἱόν τις στέρξαι, πάλιν ἔξαρνος ἐτόλμησε γενέσθαι.*

23 οὐδὲ γὰρ εἴ τι τῇ μητρὶ πρὸς ὀργὴν ἦλθε τῇ τούτων, τούτους ἂν ἐμίσει, νομίζων αὑτοῦ [εἶναι]· πολὺ γὰρ μᾶλλον εἰώθασιν, ὧν ἂν ἑαυτοῖς διενεχθῶσιν ἀνὴρ καὶ γυνή, διὰ τοὺς παῖδας καταλλάττεσθαι, ἢ δι' ἃν ἀδικηθῶσιν ὑφ' αὑτῶν, τοὺς κοινοὺς παῖδας πρὸς μισεῖν. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων ἔστ' ἰδεῖν μόνον, ὅτι ψεύσεται, ταῦτ' ἐὰν λέγῃ, ἀλλὰ πρὶν ἡμέτερος φάσκειν συγγενὴς εἶναι, εἰς Ἱπποθωντίδ' ἐφοίτα φυλὴν εἰς παῖδας χο-
24 ρεύσων. καίτοι τίς ἂν ὑμῶν οἴεται τὴν μητέρα πέμψαι τοῦτον εἰς ταύτην τὴν φυλήν, δεινὰ μέν, ὥς φησ', ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεπονθυῖαν, δεκάτην δ' εἰδυῖαν πεποιηκότ' ἐκεῖνον καὶ πάλιν ἔξαρνον ὄντα; ἐγὼ μὲν οὐδέν' ἂν οἶμαι. εἰς γὰρ τὴν Ἀκαμαντίδ' ὁμοίως ἐξῆν σοι φοιτᾶν, καὶ ἐφαίνετ' ἂν οὖσ' ἀκόλουθος ἡ φυλὴ τῇ θέσει τοὐνόματος. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων μάρτυρας ὑμῖν τοὺς συμφοιτῶντας καὶ τοὺς εἰδότας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ. 1002

25 Οὕτω τοίνυν φανερῶς παρὰ τὸν τῆς αὑτοῦ μητρὸς ὅρκον καὶ τὴν τοῦ δόντος ἐκείνῃ τὸν ὅρκον εὐήθειαν, πατρὸς τετυχηκὼς καὶ ἀνθ' Ἱπποθωντίδος ἐν Ἀκαμαντίδι φυλῇ γεγονώς, οὐκ ἀγαπᾷ Βοιωτὸς οὑτοσί, ἀλλὰ καὶ δίκας ἐμοὶ δύ' ἢ τρεῖς εἴληχεν ἀργυρίου πρὸς αἷς καὶ πρότερόν μ' ἐσυκοφάντει. καίτοι πάντας οἶμαι
26 τοῦθ' ὑμᾶς εἰδέναι, τίς ἦν χρηματιστὴς ὁ πατήρ. ἐγὼ δ' ἐάσω ταῦτα. ἀλλ' εἰ δίκαι' ὀμώμοκεν ἡ μήτηρ ἡ τούτων, ἐπ' αὐτοφώρῳ συκοφάντην ἐπιδεικνύει τοῦτον ταῖς δίκαις ταύταις. εἰ γὰρ οὕτω δαπανηρὸς ἦν, ὥστε γάμῳ γεγαμηκὼς τὴν ἐμὴν μητέρα, ἑτέραν εἶχε γυναῖκα, ἧς ὑμεῖς ἐστέ, καὶ δύ' οἰκίας ᾤκει, πῶς ἂν ἀργύριον τοιοῦτος ὢν κατέλιπεν;

27 Οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Βοι-
ωτὸς οὑτοσὶ δίκαιον μὲν οὐδὲν ἕξει λέγειν, ἥξει δ' ἐπὶ
ταῦθ' ἅπερ ἀεὶ λέγει, ὡς ἐπηρέαζ' ὁ πατὴρ αὐτῷ πει-
θόμενος ὑπ' ἐμοῦ, ἀξιοῖ δ' αὐτὸς ὡς δὴ πρεσβύτερος
[ὢν] τοὔνομ' ἔχειν τὸ τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου. πρὸς
δὴ ταῦτ' ἀκοῦσαι βέλτιον ὑμᾶς βραχέα. ἐγὼ γὰρ οἶδα
τοῦτον, ὅτ' οὔπω συγγενὴς ἦν ἐμοί, ὁρῶν ὥσπερ ἂν
ἄλλον τιν' οὑτωσί, νεώτερον ὄντ' ἐμοῦ καὶ συχνῷ, ὅσ'
ἐξ ὄψεως, οὐ μὴν ἰσχυρίζομαι τούτῳ· καὶ γὰρ εὔηθες.
28 ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο Βοιωτὸν τουτονί, ὅτ' ἐν Ἱπποθων-
τίδι φυλῇ χορεύειν ἠξίους, οὔπω τοῦ πατρὸς εἶναι
φάσκων υἱὸς τοῦ ἐμοῦ, τί σαυτὸν ἔχειν δικαίως ἂν
θείης ὄνομα; εἰ γὰρ Μαντίθεον, οὐκ ἂν διὰ τοῦτό
γε φαίης ὅτι πρεσβύτερος εἶ ἐμοῦ. ὃς γὰρ οὐδὲ τῆς
φυλῆς τότε σοι προσήκειν ἡγοῦ τῆς ἐμῆς, πῶς ἂν τοῦ 1003
29 γε πάππου τοὐμοῦ ἠμφεσβήτεις; ἔτι δ' ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι τὸν μὲν τῶν ἐτῶν χρόνον οὐδεὶς οἶδεν ὑμῶν·
ἐγὼ μὲν γὰρ ἐμοὶ πλείον', οὗτος δ' ἑαυτῷ φήσει· τὸν
δὲ τοῦ δικαίου λόγον πάντες ἐπίστασθε. ἔστι δ' οὗτος
τίς; ἀφ' οὗ παῖδας ἐποιήσατο τούτους ὁ πατήρ, ἀπὸ
τούτου καὶ νομίζεσθαι. πρότερον τοίνυν ἔμ' εἰς τοὺς
δημότας ἐνέγραψε Μαντίθεον, πρὶν εἰσαγαγεῖν τοῦτον
εἰς τοὺς φράτερας. ὥστ' οὐ τῷ χρόνῳ μόνον, ἀλλὰ
καὶ τῷ δικαίῳ πρεσβεῖον ἔχοιμ' ἂν ἐγὼ τοὔνομα τοῦτ'
30 εἰκότως. εἶεν. εἰ δέ τίς σ' ἔροιτ' „εἰπέ μοι Βοιωτέ,
πόθεν νῦν Ἀκαμαντίδος φυλῆς γέγονας καὶ τῶν δήμων
Θορίκιος καὶ υἱὸς Μαντίου, καὶ τὸ μέρος τῶν ὑπ'
ἐκείνου καταλειφθέντων ἔχεις;“ οὐδὲν ἂν ἄλλ' ἔχοις
εἰπεῖν, πλὴν ὅτι κἀμὲ ζῶν ἐποιήσατο Μαντίας. τί τε-
κμήριον, εἴ τις ἔροιτ', ἢ μαρτύριόν [ἐστί] σοι τούτου;
εἰς τοὺς φράτεράς μ' εἰσήγαγε, φήσειας ἄν. τί οὖν

σ' ἐνέγραψ' ὄνομ', εἴ τις ἔροιτο, Βοιωτὸν ἂν εἴποις·
31 τοῦτο γὰρ εἰσήχθης. οὐκοῦν δεινόν, εἰ τῆς μὲν πό-
λεως καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων διὰ τοὔ-
νομα τοῦτο μέτεστί σοι, τοῦτο δ' ἀξιοῖς ἀφεὶς ἕτερον
μεταθέσθαι σαυτῷ. φέρ', εἴ σ' ὁ πατὴρ ἀξιώσειεν
ἀναστάς, ἢ μένειν ἐφ' οὗ σ' αὐτὸς ἐποιήσατ' ὀνόμα-
τος, ἢ πατέρ' ἄλλον σαυτοῦ φάσκειν εἶναι, ἆρ' οὐκ
ἂν μέτρι' ἀξιοῦν δοκοίη; ταὐτὰ τοίνυν ταῦτ' ἐγώ σ'
ἀξιῶ, ἢ πατρὸς ἄλλου σαυτὸν παραγράφειν, ἢ τοὔνομ'
32 ἔχειν ὃ κεῖνος ἔδωκέ σοι. νὴ Δί', ἀλλ' ὕβρει καὶ ἐπη-
ρείᾳ τινὶ τοῦτ' ἐτέθη σοι. ἀλλὰ πολλάκις μέν, ὅτ' 1004
οὐκ ἐποιεῖθ' ὁ πατὴρ τούτους, ἔλεγον οὗτοι ὡς οὐδὲν
χείρους εἰσὶν οἱ τῆς μητρὸς τῆς τούτου συγγενεῖς τῶν
τοῦ πατρὸς τοὐμοῦ. ἔστιν δ' ὁ Βοιωτὸς ἀδελφοῦ τῆς
τούτου μητρὸς ὄνομα. ἐπειδὴ δ' εἰσάγειν ὁ πατὴρ
τούτους ἠναγκάζετο, ἐμοῦ προεισηγμένου Μαντιθέου,
οὕτω τοῦτον εἰσάγει Βοιωτόν, τὸν ἀδελφὸν δ' αὐτοῦ
Πάμφιλον. ἐπεὶ σὺ δεῖξον, ὅστις Ἀθηναίων ταὔτ'
ὄνομα [τοῖς] αὑτοῦ παισὶν ἔθετο δυοῖν· κἂν δείξῃς,
ἐγὼ συγχωρήσω δι' ἐπήρειάν σοι τοῦτο τοὔνομα θέ-
33 σθαι τὸν πατέρα. καίτοι εἴ γε τοιοῦτος ἦσθα, ὥστε
ποιήσασθαι μὲν σαυτὸν ἀναγκάσαι, ἐξ ὅτου δ' ἀρέσεις
ἐκείνῳ τρόπου μὴ σκοπεῖν, οὐκ ἦσθ' οἷον δεῖ τὸν
προσήκοντ' εἶναι περὶ τοὺς γονέας, οὐκ ὢν δ' οὐκ ἐπη-
ρεάζου δικαίως ἄν, ἀλλ' ἀπωλώλεις. ἢ δεινόν γ' ἂν
εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ νομιζο-
μένων παίδων οἱ περὶ τῶν γονέων ἰσχύσουσι νόμοι,
κατὰ τῶν δ' αὑτοὺς εἰσβιαζομένων ἄκοντας ποιεῖσθαι,
ἄκυροι γενήσονται.

34 Ἀλλ' ὦ χαλεπώτατε Βοιωτέ, μάλιστα μὲν ὧν πράτ-
τεις πάντων παῦσαι, εἰ δ' ἄρα μὴ βούλει, ἐκεῖνό γε

πρὸς Διὸς πιθοῦ· παῦσαι μὲν σαυτῷ παρέχων πράγματα, παῦσαι δ' ἐμὲ συκοφαντῶν, ἀγάπα δ' ὅτι σοι πόλις, οὐσία, πατὴρ γέγονεν. οὐδεὶς ἀπελαύνει σ' ἀπὸ τούτων, οὔκουν ἔγωγε. ἀλλ' ἂν μέν, ὥσπερ εἶναι φῂς ἀδελφός, καὶ τὰ ἔργ' ἀδελφοῦ ποιῇς, δόξεις εἶναι συγγενής, ἂν δ' ἐπιβουλεύῃς δικάζῃ φθονῇς βλασφημῇς, δόξεις εἰς ἀλλότρι' ἐμπεσὼν ὡς οὐ προσήκουσιν οὕτω
35 χρῆσθαι. ἐπεὶ ἔγωγ' οὐδ' εἰ τὰ μάλισθ' ὁ πατὴρ ὄντα 1005
σ' ἑαυτοῦ μὴ ἐποιεῖτ' ἀδικῶ. οὐ γὰρ ἐμοὶ προσῆκεν εἰδέναι, τίνες εἰσὶν υἱεῖς ἐκείνου, ἀλλ' ἐκείνῳ δεῖξαι, τίν' ἐμοὶ νομιστέον ἔστ' ἀδελφόν. ὃν μὲν τοίνυν οὐκ ἐποιεῖτό σε χρόνον, οὐδ' ἐγὼ προσήκονθ' ἡγούμην, ἐπειδὴ δ' ἐποιήσατο, κἀγὼ νομίζω. τί τούτου σημεῖον; τῶν πατρῴων ἔχεις τὸ μέρος μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν· ἱερῶν, ὁσίων μετέχεις· ἀπάγει σ' οὐδεὶς ἀπὸ τούτων. τί βούλει; ἂν δὲ φῇ δεινὰ πάσχειν καὶ κλάῃ καὶ ὀδύρηται καὶ κατηγορῇ μου, ἃ μὲν ἂν λέγῃ, μὴ πιστεύετε· οὐ γὰρ δίκαιον μὴ περὶ τούτων ὄντος τοῦ λόγου νυνί· ἐκεῖνο δ' ὑπολαμβάνετε, ὅτι οὐδὲν ἔστ' αὐτῷ ἧττον δίκην λαμβάνειν Βοιωτῷ κληθέντι.
36 τί οὖν φιλονικεῖς; μηδαμῶς· μὴ ἔχ' οὕτω πρὸς ἡμᾶς ἐθελέχθρως· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ πρὸς σέ, ἐπεὶ καὶ νῦν, ἵνα μηδὲ τοῦτο λάθῃ σε, ὑπὲρ σοῦ λέγω μᾶλλον, ἀξιῶν μὴ ταὐτὸν ἔχειν ὄνομ' ἡμᾶς. εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο, ἀνάγκη τὸν ἀκούσαντ' ἐρέσθαι πότερος, δύ' ἂν ὦσι Μαντίθεοι Μαντίου. οὐκοῦν, ὃν ἠναγκάσθη ποιήσασθαι, σὲ ἂν λέγῃ, ἐρεῖ. τί οὖν ἐπιθυμεῖς τούτων; ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν δύο ταυτασὶ μαρτυρίας, ὡς ἐμοὶ Μαντίθεον καὶ τούτῳ Βοιωτὸν ὁ πατὴρ ὄνομ' ἔθετο.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

37 ((*Λοιπὸν ἡγοῦμαι τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὦ ἄνδρες*
Ἀθηναῖοι, ὡς οὐ μόνον εὐορκήσετε, ἂν ἀγὼ λέγω ψη-
φίσησθε, ἀλλὰ καὶ ὡς οὗτος αὐτὸς αὑτοῦ κατέγνω
Βοιωτὸν, ἀλλ' οὐ Μαντίθεον ὄνομα δικαίως ἂν ἔχειν. 1006
λαχόντος γὰρ ἐμοῦ τὴν δίκην ταύτην Βοιωτῷ Μαντίου
Θορικίῳ, ἐξ ἀρχῆς τ' ἠντεδίκει καὶ ὑπώμνυθ' ὡς ὢν
Βοιωτός, καὶ τὸ τελευταῖον, ἐπεὶ οὐκέτ' ἐνῆν αὐτῷ
διακρούσασθαι, ἐρήμην ἐάσας καταδιαιτῆσαι, σκέψασθε
38 *πρὸς θεῶν τί ἐποίησεν· ἀντιλαγχάνει μοι τὴν μὴ οὖσαν*
Βοιωτὸν αὑτὸν προσαγορεύσας. καίτοι ἐξ ἀρχῆς τ'
ἔδει ἐᾶν αὐτὸν τελέσασθαι τὴν δίκην κατὰ Βοιωτοῦ,
εἴπερ μηδὲν προσῆκεν αὐτῷ τοὐνόματος, ὕστερόν τε
μὴ αὐτὸν φαίνεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ ἀντιλαγχά-
νοντα τὴν μὴ οὖσαν. ὃς οὖν αὐτὸς αὑτοῦ κατέγνω
δικαίως ἂν εἶναι Βοιωτός, τί ὑμᾶς ἀξιώσει τοὺς ὀμω-
μοκότας ψηφίζεσθαι; ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι
τὴν ἀντίληξιν καὶ τὸ ἔγκλημα τουτί.

ΑΝΤΙΛΗΞΙΣ. ΕΓΚΛΗΜΑ.))

39 *Εἰ μὲν τοίνυν οὗτος ἔχει δεῖξαι νόμον, ὃς ποιεῖ*
κυρίους εἶναι τοὺς παῖδας τοῦ ἑαυτῶν ὀνόματος, ἃ
λέγει νῦν οὗτος ὀρθῶς ἂν ψηφίζοισθε. εἰ δ' ὁ μὲν
νόμος, ὃν πάντες ἐπίστασθ' ὁμοίως ἐμοί, τοὺς γονέας
ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσθαι τοὔνομ' ἐξ ἀρχῆς,
ἀλλὰ κἂν πάλιν ἐξαλεῖψαι βούλωνται κἀποκηρῦξαι,
ἐπέδειξα δ' ἐγὼ τὸν πατέρ', ὃς κύριος ἦν ἐκ τοῦ νό-
μου, τούτῳ μὲν Βοιωτὸν, ἐμοὶ δὲ Μαντίθεον θέμενον,
πῶς ὑμῖν ἔστιν ἄλλο τι πλὴν ἀγὼ λέγω ψηφίσασθαι;
40 *ἀλλὰ μὴν ὧν γ' ἂν μὴ ὦσι νόμοι, γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ*

δικάσειν ὀμωμόκατε, ὥστ' εἰ μηδεὶς ἦν περὶ τούτων κείμενος νόμος, κἂν οὕτω δικαίως πρὸς ἐμοῦ τὴν ψῆφον ἔθεσθε. τίς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὅστις ταὔτ' ὄνομα [τοῖς] 1007
αὐτοῦ παισὶ τέθειται δυοῖν; τίς δ', ᾧ μήπω παῖδές
41 *εἰσί, θήσεται; οὐδεὶς δήπου. οὐκοῦν ὃ δίκαιον τῇ γνώμῃ τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶν ὑπειλήφατε, τοῦτο καὶ περὶ ἡμῶν εὐσεβὲς γνῶναι. ὥστε καὶ κατὰ τὴν δικαιοτάτην γνώμην καὶ κατὰ τοὺς νόμους καὶ κατὰ τοὺς ὅρκους ((καὶ κατὰ τὴν τούτου προσομολογίαν)), ἐγὼ μὲν μέτρι' ὑμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δέομαι καὶ δίκαι' ἀξιῶ, οὗτος δ' οὐ μόνον οὐ μέτρια, ἀλλ' οὐδ' εἰωθότα γίγνεσθαι.*

XL.

ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΙΚΟΣ ΜΗΤΡΩΙΑΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Καὶ οὗτος παρὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ὁ λόγος εἴρηται. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα ταὐτά, ἡ Πλαγγών, ὁ ὅρκος, ἡ τῶν παίδων ἀναγκαία ποίησις. ἀποθανόντος δὲ τοῦ Μαντίου, οἱ παῖδες ὄντες τρεῖς, Μαντίθεος ὁ ἐκ τῆς νόμῳ γαμηθείσης καὶ Βοιωτὸς καὶ Πάμφιλος οἱ ἐκ τῆς Πλαγγόνος, ἐνέμοντο τὴν οὐσίαν. φάσκοντος δὲ τοῦ Μαντιθέου προῖκα ἑαυτῷ μητρῴαν ὀφείλεσθαι, Βοιωτὸς καὶ Πάμφιλος καὶ αὐτοὶ προικὸς ἠμφισβήτουν, ὡς καὶ τῆς Πλαγγόνος εἰσενεγκαμένης
2 *εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μαντίου μνᾶς ἑκατόν. συνέδοξεν οὖν αὐτοῖς νείμασθαι πάντ' ἐπ' ἴσης πλὴν τῆς οἰκίας, ἵν' ὁποτέρων ἂν ἡ μήτηρ φανῇ προῖκ' εἰσενεγκαμένη, τούτοις ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀποδοθῇ τὸ ἀργύριον, καὶ πλὴν τῶν ἀνδραπόδων,*

ὅπως οἱ περὶ τὸν Βοιωτόν, ἐὰν ἐπιζητῶσί τι τῶν ἔνδον, 1008
ἔχωσιν ἔλεγχον. μετὰ ταῦτ' ἀντενεκάλεσαν ἀλλήλοις, ὁ μὲν Μαντίθεος ὑπὲρ τῆς μητρῴας οὐσίας, ἐκεῖνοι δ' ὑπὲρ ἄλλων τινῶν. καὶ ὁ διαιτητὴς Μαντιθέου μὲν ἀπεδιαίτησε, Βοιωτοῦ δὲ κατεδιαίτησεν ἐρήμην. λαγχάνει δὴ Μαντίθεος καὶ εἰς τὸ δικαστήριον αὐτῷ τὴν αὐτὴν δίκην, ἀπαιτῶν τὴν προῖκα.

Πάντων ἐστὶν ἀνιαρότατον ὦ ἄνδρες δικασταί,
ὅταν τις ὀνόματι μὲν ἀδελφὸς προσαγορευθῇ τινων,
τῷ δ' ἔργῳ ἐχθροὺς ἔχῃ τούτους, καὶ ἀναγκάζηται
πολλὰ καὶ δεινὰ παθὼν ὑπ' αὐτῶν εἰσιέναι εἰς δικα-
2 στήριον, ὃ νῦν ἐμοὶ συμβέβηκεν. οὐ γὰρ μόνον ἀτύ-
χημά μοι ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, διότι Πλαγγὼν ἡ τούτων
μήτηρ ἐξαπατήσασα τὸν πατέρα μου καὶ ἐπιορκήσασα
φανερῶς, ἠνάγκασεν αὐτὸν ὑπομεῖναι τούτους ποιήσα-
σθαι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δύο μέρη τῶν πατρῴων ἀπε-
στερήθην· ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐξελήλαμαι μὲν ἐκ τῆς
πατρῴας οἰκίας ὑπὸ τούτων, ἐν ᾗ καὶ ἐγενόμην καὶ
ἐτράφην, καὶ εἰς ἣν οὐχ ὁ πατὴρ αὐτοὺς ἀλλ' ἐγὼ
3 τελευτήσαντος ἐκείνου παρεδεξάμην, ἀποστεροῦμαι δὲ 1009
τὴν προῖκα τῆς ἐμαυτοῦ μητρός, περὶ ἧς νυνὶ δικά-
ζομαι, αὐτὸς μὲν τούτοις δίκας ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν μοι
πάντων δεδωκώς, πλὴν εἴ τινα νῦν ἕνεκα τῆς δίκης
ταύτης ἀντειλήχασί μοι συκοφαντοῦντες, ὡς καὶ ὑμῖν
ἔσται καταφανές, παρὰ δὲ τούτοιν ἐν ἕνδεκα ἔτεσιν οὐ
δυνάμενος τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλὰ νῦν εἰς ὑμᾶς
4 [βοηθοὺς] καταπεφευγώς. δέομαι οὖν ἁπάντων ὑμῶν
ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ' εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι οὕτως
ὅπως ἂν δύνωμαι λέγοντος, κἂν ὑμῖν δεινὰ δοκῶ πε-
πονθέναι, συγγνώμην ἔχειν μοι ζητοῦντι κομίσασθαι
τἀμαυτοῦ, ἄλλως τε καὶ εἰς θυγατρὸς ἔκδοσιν· συνέβη

γάρ μοι δεηθέντος τοῦ πατρὸς ὀκτωκαιδεκέτη γῆμαι,
5 *καὶ διὰ τοῦτο εἶναί μοι θυγατέρα ἤδη ἐπίγαμον. ὥστ'*
ἐμοὶ μὲν δικαίως ἂν ἀδικουμένῳ διὰ πολλὰ βοηθή-
σαιτε, τούτοις δ' εἰκότως ἂν ὀργίζοισθε· οἵτινες, ὦ γῆ
καὶ θεοί, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ δίκαια ποιήσασι μὴ εἰσιέναι
εἰς δικαστήριον, οὐκ αἰσχύνονται μὲν ἀναμιμνήσκοντες
ὑμᾶς, εἴ τι ἢ ὁ πατὴρ ἡμῶν μὴ ὀρθῶς διεπράξατο, ἢ
οὗτοι εἰς ἐκεῖνον ἥμαρτον, ἀναγκάζουσι δ' ἐμὲ δικά-
ζεσθαι αὐτοῖς. ἵνα δ' ἀκριβῶς εἰδῆτε, ὡς οὐκ ἐγὼ
τούτου αἴτιός εἰμι ἀλλ' οὗτοι, ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν, ὡς ἂν
ἐν βραχυτάτοις δύνωμαι, διηγήσομαι τὰ πραχθέντα.
6 *Ἡ γὰρ μήτηρ ἡ ἐμὴ ὦ ἄνδρες δικασταί, θυγάτηρ*
μὲν ἦν Πολυαράτου Χολαργέως, ἀδελφὴ δὲ Μενεξένου
καὶ Βαθύλλου καὶ Περιάνδρου. ἐκδόντος δ' αὐτὴν τοῦ
πατρὸς Κλεομέδοντι τῷ Κλέωνος υἱεῖ, καὶ προῖκα τά-
λαντον ἐπιδόντος, τὸ μὲν πρῶτον τούτῳ συνῴκει· γε- 1010
νομένων δ' αὐτῇ τριῶν μὲν θυγατέρων, υἱοῦ δ' ἑνὸς
Κλέωνος, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτή-
σαντος, ἀπολιποῦσα τὸν οἶκον καὶ κομισαμένη τὴν
7 *προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν Μενεξέ-*
νου καὶ Βαθύλλου (ὁ γὰρ Περίανδρος ἔτι παῖς ἦν)
καὶ τὸ τάλαντον ἐπιδόντων, συνῴκησε τῷ ἐμῷ πατρί.
καὶ γίγνομαι αὐτοῖς ἐγώ τε καὶ ἄλλος ἀδελφὸς νεώτερος
ἐμοῦ, ὃς ἔτι παῖς ὢν ἐτελεύτησεν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω,
περὶ τούτων ὑμῖν πρῶτον τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

8 *Τὴν μὲν τοίνυν μητέρα τὴν ἐμὴν οὕτως ὁ πατήρ*
μου γήμας εἶχε γυναῖκα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἐμέ τε
ἐπαίδευε καὶ ἠγάπα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς ἅπαντες τοὺς
ὑμετέρους παῖδας ἀγαπᾶτε. τῇ δὲ τούτων μητρὶ Πλαγ-

γόνι ἐπλησίαζεν ὅντινα δή ποτ' οὖν τρόπον· οὐ γὰρ
9 ἐμὸν τοῦτο λέγειν ἐστί. καὶ οὕτως οὐ πάντα γε ἦν
ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας κεκρατημένος, ὥστ' οὐδὲ τῆς μη-
τρὸς τῆς ἐμῆς ἀποθανούσης ἠξίωσεν αὐτὴν εἰς τὴν
οἰκίαν παρ' ἑαυτὸν εἰσδέξασθαι, οὐδὲ τούτους, ὡς
υἱεῖς εἰσιν αὐτοῦ, πεισθῆναι· ἀλλὰ τὸν μὲν ἄλλον χρό-
νον οὗτοι διῆγον οὐκ ὄντες τοὐμοῦ πατρός, ὡς καὶ
ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασιν, ἐπειδὴ δ' οὗτος αὐξηθεὶς καὶ
μεθ' αὑτοῦ παρασκευασάμενος ἐργαστήριον συκοφαν-
τῶν, ὧν ἡγεμὼν ἦν Μνησικλῆς καὶ Μενεκλῆς ἐκεῖνος
ὁ τὴν Νῖνον ἑλών, μεθ' ὧν οὗτος ἐδικάζετό μου τῷ
10 πατρὶ φάσκων υἱὸς εἶναι ἐκείνου, συνόδων γιγνομένων
πολλῶν ὑπὲρ τούτων, καὶ τοῦ πατρὸς οὐκ ἂν φάσκον-
τος πεισθῆναι, ὡς οὗτοι γεγόνασιν ἐξ αὐτοῦ, τελευ- 1011
τῶσα ἡ Πλαγγὼν ὦ ἄνδρες δικασταί (πάντα γὰρ εἰρή-
σεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς) μετὰ τοῦ Μενεκλέους ἐνε-
δρεύσασα τὸν πατέρα μου καὶ ἐξαπατήσασα ὅρκῳ, ὃς
μέγιστος δοκεῖ καὶ δεινότατος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις
εἶναι, ὡμολόγησε τριάκοντα μνᾶς λαβοῦσα τούτους μὲν
τοῖς αὑτῆς ἀδελφοῖς εἰσποιήσειν υἱεῖς, αὐτὴ δ', ἂν
πρὸς τῷ διαιτητῇ προκαλῆται αὐτὴν ὁ πατήρ μου ὀμό-
σαι ἦ μὴν τοὺς παῖδας ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι, οὐ δέξε-
σθαι τὴν πρόκλησιν· τούτων γὰρ γενομένων οὔτε τού-
τους ἀποστερήσεσθαι τῆς πόλεως, τῷ τε πατρί μου
οὐκέτι δυνήσεσθαι αὐτοὺς πράγματα παρέχειν, τῆς μη-
11 τρὸς αὐτῶν οὐ δεξαμένης τὸν ὅρκον. συγχωρηθέντων
δὲ τούτων — τί ἂν ὑμῖν μακρολογοίην; ὡς γὰρ πρὸς
τὸν διαιτητὴν ἀπήντησε, παραβᾶσα πάντα τὰ ὡμολογη-
μένα ἡ Πλαγγών, δέχεταί τε τὴν πρόκλησιν καὶ ὄμνυ-
σιν ἐν τῷ Δελφινίῳ ἄλλον ὅρκον ἐναντίον τῷ προ-
τέρῳ, ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασι· περιβόητος γὰρ ἡ

*πρᾶξις ἐγένετο. καὶ οὕτως ὁ πατήρ μου διὰ τὴν ἑαυτοῦ
πρόκλησιν ἀναγκασθεὶς ἐμμεῖναι τῇ διαίτῃ, ἐπὶ μὲν τοῖς
γεγενημένοις ἠγανάκτει καὶ βαρέως ἔφερε, καὶ εἰς τὴν
οἰκίαν οὐδ' ὣς εἰσδέξασθαι τούτους ἠξίωσεν, εἰς δὲ
τοὺς φράτερας ἠναγκάσθη εἰσαγαγεῖν. καὶ τοῦτον μὲν
12 ἐνέγραψε Βοιωτόν, τὸν δ' ἕτερον Πάμφιλον. ἐμὲ δ'
εὐθὺς ἔπειθε περὶ ὀκτωκαίδεκ' ἔτη γεγενημένον τὴν
Εὐφήμου γῆμαι θυγατέρα, βουλόμενος παῖδας ἐξ ἐμοῦ
γενομένους ἐπιδεῖν. ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ νομί-
ζων δεῖν καὶ πρότερον καὶ ἐπειδὴ οὗτοι ἐλύπουν αὐτὸν* 1012
*δικαζόμενοι καὶ πράγματα παρέχοντες, ἐμὲ τοὐναντίον
εὐφραίνειν ἅπαντα ποιοῦνθ' ὅσ' ἐκείνῳ χαριεῖσθαι
13 μέλλοιμι, ἐπείσθην αὐτῷ. γήμαντος δέ μου τὸν τρό-
πον τοῦτον, ἐκεῖνος μὲν τὸ θυγάτριόν μοι ἐπιδὼν γε-
νόμενον, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἀρρωστήσας ἐτε-
λεύτησεν· ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ ζῶντος μὲν τοῦ
πατρὸς οὐδὲν ᾤμην δεῖν ἐναντιοῦσθαι αὐτῷ, τελευτή-
σαντος δ' ἐκείνου εἰσεδεξάμην τε τούτους εἰς τὴν οἰ-
κίαν καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων μετέδωκα, οὐχ ὡς ἀδελ-
φοῖς οὖσιν (οὐδὲ γὰρ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς λελήθασιν
ὃν τρόπον οὗτοι γεγόνασιν), νομίζων δ' ἀναγκαῖον
εἶναί μοι, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ἐξηπατήθη, πείθεσθαι τοῖς
14 νόμοις τοῖς ὑμετέροις. καὶ οὕτως ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὴν
οἰκίαν εἰσδεχθέντες, ὡς ἐνεμόμεθα τὰ πατρῷα, ἀξιοῦν-
τος ἐμοῦ ἀπολαβεῖν τὴν τῆς μητρὸς προῖκα ἀντενεκά-
λουν καὶ οὗτοι, καὶ ἔφασαν ὀφείλεσθαι καὶ τῇ αὑτῶν
μητρὶ τὴν ἴσην προῖκα. συμβουλευσάντων δ' ἡμῖν τῶν
παρόντων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἐνειμάμεθα, τὴν δ' οἰ-
κίαν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς διακόνους τοῦ πατρὸς ἐξαι-
15 ρέτους ἐποιησάμεθα, ἵν' ἐκ μὲν τῆς οἰκίας, ὁποτέροις
ἂν ἡμῶν φαίνηται ὀφειλομένη ἡ προίξ, οὗτοι αὐτὴν*

κομίσωνται, ἐκ δὲ τῶν παίδων κοινῶν ὄντων, ἐάν τι οὗτοι τῶν πατρῴων ἐπιζητῶσι, πυνθάνωνται, καὶ βασανίζοντες αὐτοὺς καὶ ἄλλῳ ὅτῳ ἂν τρόπῳ βούλωνται ζητοῦντες. ὅτι δὲ καὶ ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, ἐκ τούτων τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 1013

16 Μετὰ ταῦτα τοίνυν οὗτοί τ᾽ ἐμοὶ δίκας ἔλαχον ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν κἀγὼ τούτοις ὑπὲρ τῆς προικός. καὶ τὸ μὲν πρῶτον παραγραψάμενοι Σόλωνα Ἑρχιέα διαιτητὴν τούτῳ ἐπετρέψαμεν δικάσαι περὶ ὧν ἐνεκαλοῦμεν ἀλλήλοις· ὡς δ᾽ οὐκ ἀπήντων οὗτοι, ἀλλ᾽ ἐφυγοδίκουν καὶ χρόνος διετρίβετο συχνός, τῷ μὲν Σόλωνι συνέβη τελευτῆσαι τὸν βίον, οὗτοι δὲ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς λαγχάνουσί μοι τὰς δίκας, καὶ ἐγὼ τούτῳ, προσκαλεσάμενος αὐτὸν καὶ ἐπιγραψάμενος ἐπὶ τὸ ἔγκλημα Βοιωτόν· τοῦτο γὰρ αὐτῷ ὁ πατὴρ ἔθετο τοὔ-
17 νομα. περὶ μὲν οὖν ὧν οὗτοί μοι ἐδικάζοντο, παρόντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος καὶ οὐκ ἔχοντος ἐπιδεῖξαι οὐδὲν ὧν ἐνεκάλουν, ἀπεδιῄτησέ μου ὁ διαιτητής· καὶ οὗτος συνειδὼς αὑτῷ ἀδίκως ἐγκαλοῦντι οὔτε ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, οὔτε νῦν περὶ ἐκείνων εἴληχέ μοι δίκην οὐδεμίαν, ἀλλὰ περὶ ἄλλων τινῶν, λύσειν τοῖς ἐγκλήμασι τούτοις τὴν δίκην ταύτην οἰόμενος. ἣν δ᾽ ἐγὼ τοῦτον ἐδίωκον τότε περὶ τῆς προικός, ἐπιδημοῦντος τούτου ἐνθάδε καὶ οὐκ ἀπαντήσαντος πρὸς τὸν
18 διαιτητήν, ἐρήμην κατεδιῄτησεν αὐτοῦ. οὗτος δ᾽ ὦ ἄνδρες δικασταὶ οὔτε ἠντεδίκει τότε παρὼν οὔτ᾽ ἔφη με καταδιαιτήσασθαι τὴν δίκην αὑτοῦ· οὐ γὰρ εἶναι Βοιωτὸν αὐτῷ ὄνομα, ἀλλὰ Μαντίθεον, καὶ οὕτως ὀνόματι ἀμφισβητῶν ἔργῳ τὴν προῖκά με τῆς μητρὸς ἀπο-

στερεῖ. ἀπορῶν δ' ἐγὼ τί ἂν τις χρήσαιτο τῷ πρά-
γματι, οὕτω πάλιν τὴν αὐτὴν δίκην λαχὼν αὐτῷ Μαν-
τιθέῳ ἐνδεκάτῳ ἔτει νῦν εἰς ὑμᾶς καταπέφευγα. ὡς 1014
δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται τὰς περὶ τού-
των μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

19 Ὅτι μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἥ τε μήτηρ μου τάλαντον ἐπενεγκαμένη προῖκα, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὑτῆς, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι, συνῴκησε τῷ πατρί, καὶ ὃν τρόπον ἐγὼ τούτους εἰσεδεξάμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, καὶ ὅτι ἀπέφυγον αὐτοὺς τὰς δίκας ἅς μοι ἐνεκάλουν, ταῦτα μὲν πάντα καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν καὶ ἐπιδέδεικται. Ἴθι δὴ λαβὲ καὶ τὸν περὶ τῆς προικὸς νόμον τουτονί.

ΝΟΜΟΣ.

20 Οὕτω τοίνυν τοῦ νόμου ἔχοντος, οἶμαι τουτονὶ Βοιωτὸν ἢ Μαντίθεον, ἢ ὅ τι ποτ' ἄλλο χαίρει προσαγορευόμενος, δικαίαν μὲν ἀπολογίαν καὶ ἀληθινὴν οὐδεμίαν ἕξειν εἰπεῖν, ἐπιχειρήσειν δὲ τῇ τόλμῃ καὶ τῇ θρασύτητι τῇ ἑαυτοῦ πιστεύοντα περιιστάναι τὰς αὑτῶν συμφορὰς εἰς ἐμέ, ἅπερ καὶ ἰδίᾳ ποιεῖν εἴωθε, λέγων ὡς δημευθείσης τῆς Παμφίλου οὐσίας, ὃς ἦν πατὴρ τῆς Πλαγγόνος, τὰ περιγενόμενα χρήματα ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἔλαβεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, καὶ οὕτως ἀποφαίνειν πειρώμενος, τὴν μὲν αὑτοῦ μητέρα ἐπενεγκαμένην προῖκα πλεῖν ἢ ἑκατὸν μνᾶς, τὴν δ' ἐμὴν
21 ἄπροικον φάσκων συνοικῆσαι. ταῦτα διέξεισιν ὦ ἄν-
δρες δικασταί, οὔτε μαρτυρίαν οὐδεμίαν ἐμβεβλημένος
ὑπὲρ τούτων, οὔτ' ἀγνοῶν ὡς οὐδὲν ὑγιὲς λέγει, ἀλλ'

ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἐν ὑμῖν οὐδείς
πω ἀπέφυγε, ψευδόμενος δὲ καὶ παραγωγὰς λέγων ἤδη 1015
τις δίκην οὐκ ἔδωκεν. ἵν' οὖν μὴ ἐξαπατηθῆτε ὑπ'
αὐτοῦ, βέλτιόν εἶναί μοι δοκεῖ βραχέα καὶ περὶ τούτου
22 πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐὰν γὰρ λέγῃ, ὡς ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ
οὐκ ἐπηνέγκατο προῖκα, ἡ δὲ τούτων ἐπηνέγκατο, ἐνθυ-
μεῖσθ' ὅτι περιφανῶς ψεύδεται. πρῶτον μὲν γὰρ Πάμ-
φιλος ὁ πατὴρ τῆς τούτου μητρὸς πέντε τάλαντα τῷ
δημοσίῳ ὀφείλων ἐτελεύτησε, καὶ τοσούτου ἐδέησε περι-
γενέσθαι τι τοῖς ἐκείνου παισὶ τῆς οὐσίας ἀπογραφεί-
σης καὶ δημευθείσης, ὥστ' οὐδὲ τὸ ὄφλημα πᾶν ὑπὲρ
αὐτοῦ ἐκτέτεισται, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ὁ Πάμφιλος ὀφεί-
λων τῷ δημοσίῳ ἐγγέγραπται. πῶς οὖν οἷόν τε τὸν
ἐμὸν πατέρα χρήματα λαβεῖν ἐκ τῆς Παμφίλου οὐσίας,
ἧ οὐδ' αὐτὸ τὸ ὄφλημα τῇ πόλει ἱκανὴ ἐγένετο ἐκτεῖ-
23 σαι; ἔπειτ' ὦ ἄνδρες δικασταὶ ἐνθυμεῖσθ' ὅτι, εἰ τὰ
μάλιστα περιεγένετο τὰ χρήματα ταῦτα, ὥσπερ οὗτοί
φασιν, οὐκ ἂν ὁ ἐμὸς πατὴρ αὐτὰ ἔλαβεν, ἀλλ' οἱ τοῦ
Παμφίλου υἱεῖς Βοιωτὸς καὶ Ἡδύλος καὶ Εὐθύδημος,
οἳ οὐκ ἂν δήπου ἐπὶ μὲν τῷ τἀλλότρια λαμβάνειν
διανοῦν ἐποίουν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε, τὰ δ'
24 αὐτῶν τὸν ἐμὸν πατέρα περιεῖδον κομισάμενον. ὅτι
μὲν τοίνυν ἥ γε τούτων μήτηρ οὐκ ἐπηνέγκατο προῖκα,
ἀλλ' οὗτοι τοῦτο ψεύδονται, ἱκανῶς ὑμᾶς μεμαθηκέναι
νομίζω· ὅτι δ' ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπηνέγκατο, ῥᾳδίως ἐγὼ
δείξω. πρῶτον μὲν γὰρ Πολυαράτου θυγάτηρ ἦν, ὃς
καὶ ὑφ' ὑμῶν ἐτιμᾶτο καὶ πολλὴν οὐσίαν ἐκέκτητο·
ἔπειτα μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὡς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς
τοσαύτην προῖκα ἐπενεγκαμένη Ἐρυξιμάχῳ συνῴκησε, 1016
25 τῷ Χαβρίου κηδεστῇ. πρὸς δὲ τούτοις φαίνεταί μου
ἡ μήτηρ τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσα Κλεομέδοντι, οὗ φασι

τὸν πατέρα Κλέωνα τῶν ὑμετέρων προγόνων στρατηγοῦντα, Λακεδαιμονίων πολλοὺς ἐν Πύλῳ ζῶντας λαβόντα, μάλιστα πάντων ἐν τῇ πόλει εὐδοκιμῆσαι· ὥστ' οὔτε τὸν ἐκείνου προσῆκεν υἱὸν ἄπροικον αὐτὴν γῆμαι, οὔτε Μενέξενον καὶ Βάθυλλον εἰκός ἐστιν, αὐτούς τε οὐσίαν πολλὴν κεκτημένους καὶ Κλεομέδοντος τελευτήσαντος κομισαμένους τὴν προῖκα, ἀποστερῆσαι τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτῶν, ἀλλὰ προσθέντας αὐτοὺς ἐκδοῦναι τῷ ἡμετέρῳ πατρί, καθάπερ καὶ αὐτοὶ πρὸς ὑμᾶς
26 καὶ οἱ ἄλλοι μεμαρτυρήκασιν. χωρὶς δὲ τούτων ἐνθυμήθητε, διὰ τί ἄν ποτε ὁ πατήρ, εἴπερ ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ μὴ ἦν ἐγγυητὴ μηδ' ἠνέγκατο προῖκα, ἡ δὲ τούτων ἠνέγκατο, τοὺς μὲν οὐκ ἔφη αὑτοῦ υἱεῖς εἶναι, ἐμὲ δὲ καὶ ἐποιεῖτο καὶ ἐπαίδευεν; ὅτι νὴ Δί', ὡς οὗτοι φήσουσιν, ἐμοὶ χαριζόμενος καὶ τῇ ἐμῇ μητρὶ
27 τούτους ἠτίμαζεν. ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἔτι παῖδα μικρὸν ἐμὲ καταλιποῦσα αὐτὴ τὸν βίον ἐτελεύτησεν, ἡ δὲ τούτων μήτηρ Πλαγγὼν καὶ πρότερον καὶ μετὰ ταῦτα εὐπρεπὴς τὴν ὄψιν οὖσα ἐπλησίαζεν αὐτῷ· ὥστε πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἦν αὐτὸν διὰ τὴν ζῶσαν γυναῖκα, ἧς ἐρῶν ἐτύγχανε, τὸν τῆς τεθνεώσης υἱὸν ἀτιμάζειν, ἢ δι' ἐμὲ καὶ τὴν τετελευτηκυῖαν τοὺς ἐκ τῆς ζώσης καὶ
28 πλησιαζούσης αὐτῷ παῖδας μὴ ποιεῖσθαι. καίτοι οὗτός γ' εἰς τοῦτο τόλμης ἥκει, ὥστε φησὶ τὸν πατέρα μου δεκάτην ὑπὲρ αὐτοῦ ἑστιᾶσαι. καὶ περὶ τούτου μόνον 1017
Τιμοκράτους καὶ Προμάχου ἐμβέβληται μαρτυρίας, οἳ οὔτε γένει προσήκουσί μου τῷ πατρὶ οὐδέν, οὔτε φίλοι ἦσαν ἐκείνῳ. οὕτω δὲ φανερῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, ὥστε ὃν πάντων ὑμῶν εἰδότων οὗτος δίκην λαχὼν ἄκοντα ἠνάγκασε ποιήσασθαι αὐτόν, τοῦτον οὗτοι, ὥσπερ κλητῆρες, δύο μόνοι ὄντες μαρτυροῦσι

29 δεκάτην ὑπὲρ τούτου ἑστιᾶσαι. οἷς τίς ἂν ὑμῶν πι-
στεύσειεν; καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε εἰπεῖν αὐτῷ ἐνδέ-
χεται, ὡς μικρὸν μὲν ὄντα ἐποιεῖτο αὐτὸν ὁ πατήρ,
μείζω δὲ γενόμενον τῇ μητρὶ ὀργισθείς τι τῇ τούτων
ἠτίμαζε· πολὺ γὰρ δήπου μᾶλλον εἰώθασιν, ὧν ἂν
αὐτοῖς διενεχθῶσι γυνὴ καὶ ἀνήρ, διαλλάττεσθαι διὰ
τοὺς παῖδας, ἢ διὰ τὰς πρὸς ἑαυτοὺς ὀργὰς τοὺς κοι-
νοὺς παῖδας πρὸς μισεῖν. ὥστ' ἐὰν μὲν ἐπιχειρῇ ταῦτα
30 λέγειν, μὴ ἐπιτρέπετε ἀναισχυντεῖν. ἂν δὲ λέγῃ περὶ
τῶν δικῶν ἃς ἀπεδιῄτησέ μου ὁ διαιτητής, καὶ φάσκῃ
ὑπ' ἐμοῦ ἀπαράσκευος ληφθῆναι, πρῶτον μὲν μέμνησθε
ὅτι οὐκ ὀλίγος χρόνος ἐγένετο, ἐν ᾧ ἔδει παρασκευά-
σασθαι αὐτόν, ἀλλ' ἔτη πολλά, ἔπειθ' ὅτι οὗτος ἦν ὁ
διώκων, ὥστε πολὺ ἦν ἂν μᾶλλον ἐμὲ ὑπὸ τούτου ἀπα-
31 ράσκευον ληφθῆναι, ἢ τοῦτον ὑπ' ἐμοῦ. ἔτι δὲ πάντες
ὑμῖν οἱ πρὸς τῷ διαιτητῇ παρόντες μεμαρτυρήκασιν,
ὡς οὗτος παρών, ὅτε ἀπεδιῄτησέ μου ὁ διαιτητής, οὔτε
ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον ἐνέμεινέ τε τῇ διαίτῃ. καί-
τοι ἄτοπον δοκεῖ μοι εἶναι, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι, ὅταν οἴ-
ωνται ἀδικεῖσθαι, καὶ τὰς πάνυ μικρὰς δίκας εἰς ὑμᾶς
ἐφιᾶσιν, οὗτος δέ μοι περὶ προικὸς δίκην ταλάντου
λαχών, ταύτης, ὡς αὐτός φησιν, ἀδίκως ἀποδιαιτηθεί-
32 σης ἐνέμεινεν. νὴ Δί', ἀπράγμων γὰρ ἴσως ἐστὶν ἄν- 1018
θρωπος καὶ οὐ φιλόδικος. ἐβουλόμην μένταν ὦ ἄν-
δρες δικασταὶ τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι. νυνὶ δ' ὑμεῖς
μὲν οὕτως ἐστὲ κοινοὶ καὶ φιλάνθρωποι, ὥστ' οὐδὲ
τοὺς τῶν τριάκοντα υἱεῖς φυγαδεῦσαι ἐκ τῆς πόλεως
ἠξιώσατε· οὗτος δ' ἐμοὶ μετὰ Μενεκλέους τοῦ πάντων
τούτων ἀρχιτέκτονος ἐπιβουλεύσας, καὶ ἐξ ἀντιλογίας
καὶ λοιδορίας πληγὰς συναψάμενος, ἐπιτεμὼν τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ τραύματος εἰς Ἄρειον πάγον με προσε-

33 καλέσατο, ὡς φυγαδεύσων ἐκ τῆς πόλεως. καὶ εἰ μὴ Εὐθύδικος ὁ ἰατρός, πρὸς ὃν οὗτοι τὸ πρῶτον ἦλθον δεόμενοι ἐπιτεμεῖν τὴν κεφαλὴν αὑτοῦ, πρὸς τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν εἶπε τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν, τοιαύτην ἂν δίκην οὗτος εἰλήφει παρ' ἐμοῦ οὐδὲν ἀδικοῦντος, ἣν ὑμεῖς οὐδὲ κατὰ τῶν τὰ μέγιστ' ἀδικούντων ὑμᾶς ἐπιχειρήσαιτ' ἂν ποιήσασθαι. ἵνα δὲ μὴ δοκῶ διαβάλλειν αὐτόν, ἀνάγνωθί μοι τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ

34 Τοῦτον μὲν τοίνυν οὕτω μέγαν καὶ φοβερὸν ἀγῶνά μοι οὐχ ὡς εὐήθης ὤν, ἀλλ' ὡς ἐπίβουλος καὶ κακοῦργος κατεσκεύασεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀντὶ τοῦ ὀνόματος οὗ ἔθετο αὐτῷ ὁ πατὴρ Βοιωτόν, ὥσπερ καὶ πρὸς ὑμᾶς μεμαρτύρηται, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐτελεύτησε, Μαντίθεον ἑαυτὸν ἐγγράψας εἰς τοὺς δημότας, καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐμοὶ καὶ πατρὸς καὶ δήμου προσαγορευόμενος, οὐ μόνον τὴν δίκην ταύτην, περὶ ἧς νυνὶ δικάζομαι, ἀνάδικον ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ χειροτονησάντων ὑμῶν ἐμὲ ταξίαρχον, ἧκεν αὐτὸς ἐπὶ τὸ δικαστήριον δοκιμασθησόμενος, δίκην τε ἐξούλης ὠφληκώς, ταύτην οὐκ αὐτὸς ὠφληκέναι 1019
35 φησίν, ἀλλ' ἐμέ. ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, κακά μοι παρέχων ἠνάγκασέ με λαχεῖν αὐτῷ δίκην περὶ τοῦ ὀνόματος, οὐχ ἵνα χρήματα παρ' αὐτοῦ λάβω ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἵν', ἐὰν ὑμῖν δοκῶ δεινὰ πάσχειν καὶ βλάπτεσθαι μεγάλα, οὗτος καλῆται Βοιωτός, ὥσπερ ὁ πατὴρ αὐτῷ ἔθετο. ὅτι τοίνυν ἀληθῆ καὶ ταῦτα λέγω, λαβέ μοι καὶ τὰς περὶ τούτων μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

36 Πρὸς τούτοις τοίνυν καὶ ὅτι ἐγὼ στρατευόμενος καὶ μετὰ Ἀμεινίου ξενολογήσας, ἄλλοθέν τε χρήματα

εὐπορήσας, καὶ ἐκ Μυτιλήνης παρὰ τοῦ ὑμετέρου προ-
ξένου Ἀπολλωνίδου καὶ παρὰ τῶν φίλων τῆς πόλεως
λαβὼν τριακοσίους στατῆρας Φωκαιᾶς, ἀνήλωσα εἰς
τοὺς στρατιώτας, ἵνα πρᾶξίς τις πραχθείη καὶ ὑμῖν καὶ
37 ἐκείνοις συμφέρουσα, περὶ τούτων μοι δικάζεται ὡς
πατρικὸν κεκομισμένῳ χρέως παρὰ τῆς πόλεως τῆς Μυ-
τιληναίων, Καμμῦ τῷ τυραννοῦντι Μυτιλήνης ὑπηρε-
τῶν, ὃς καὶ ὑμῖν κοινῇ καὶ ἐμοὶ ἰδίᾳ ἐχθρός ἐστιν.
ὅτι δ' ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἣν ἐψηφίσαντο αὐτῷ δωρειὰν
οἱ Μυτιληναῖοι, εὐθὺς αὐτὸς ἐκομίσατο, καὶ ὡς οὐδὲν
ὠφείλετο αὐτῷ χρέως ἐν Μυτιλήνῃ, τῶν ὑμετέρων
φίλων παρέξομαι μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

38 Ἔχων τοίνυν ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ ἄλλα πολλὰ
καὶ δεινὰ λέγειν, ἃ οὗτος καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ὑμῶν
ἐνίους ἡμάρτηκεν, ἀναγκάζομαι διὰ τὸ ὀλίγον εἶναί
μοι τὸ ὕδωρ παραλιπεῖν. νομίζω δὲ καὶ ἐκ τούτων 1020
ὑμῖν ἱκανῶς ἐπιδεδεῖχθαι, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου
ἐστίν, ἀγῶνα μέν μοι περὶ φυγῆς κατασκευάζειν καὶ
δίκας οὐδὲν προσηκούσας δικάζεσθαι, πρὸς δὲ τὸν διαι-
τητὴν ἀπαντᾶν ἀπαράσκευον. ὥστε περὶ μὲν τούτων
39 ἂν ἐπιχειρῇ λέγειν, οὐκ οἶμαι ὑμᾶς ἀποδέξεσθαι. ἂν
δὲ λέγῃ ὡς ἀξιοῦντος αὐτοῦ ἐπιτρέψαι Κόνωνι τῷ Τι-
μοθέου περὶ ἁπάντων, ἐγὼ οὐκ ἐβουλόμην ἐπιτρέπειν,
ἐνθυμεῖσθε ᾗ ἐξαπατᾶν ὑμᾶς ἐπιχειρήσει. ἐγὼ γὰρ περὶ
μὲν ὧν αἱ δίκαι οὔπω τέλος εἶχον, ἕτοιμος ἦν ἐπιτρέ-
πειν καὶ Κόνωνι καὶ ἄλλῳ διαιτητῇ ἴσῳ, ὅτῳ οὗτος
βούλοιτο· περὶ δὲ ὧν τρὶς πρὸς τὸν διαιτητὴν ἀπαν-
τήσαντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος, ὁ μὲν διαιτητὴς
ἀπέγνω μου, οὗτος δὲ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐνέμεινεν, ὡς

καὶ ὑμῖν μεμαρτύρηται, οὐκ ᾤμην δίκαιον εἶναι ταῦτα
40 πάλιν ἀνάδικα γίγνεσθαι· τί γὰρ ἂν ἦν πέρας ἡμῖν
τοῦ διαλυθῆναι, εἰ τὰ κατὰ τοὺς νόμους διαιτηθέντα
λύσας, ἑτέρῳ διαιτητῇ ἐπέτρεψα περὶ τῶν αὐτῶν ἐγκλη-
μάτων, ἄλλως τε καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς ὅτι, εἰ καὶ πρὸς
τοὺς ἄλλους μὴ ἐπιεικές ἐστι ταῖς διαίταις ἰσχυρίζε-
σθαι, πρός γε τοῦτον ἁπάντων δικαιότατον ἦν οὕτως
41 προσφέρεσθαι. φέρε γάρ, εἴ τις αὐτὸν ξενίας γρά-
φαιτο, λέγων ὡς διομνύμενος ὁ πατὴρ οὐκ ἔφη τοῦτον
υἱὸν αὑτοῦ εἶναι, ἔσθ' ὅτῳ ἂν ἄλλῳ ἰσχυρίζοιτο πρὸς
ταῦτα, ἢ διότι τῆς μητρὸς αὐτῶν ὀμοσάσης καὶ τοῦ δι-
αιτητοῦ γνόντος ἠναγκάσθη ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐμμεῖναι
42 τῇ διαίτῃ; οὐκοῦν δεινόν, εἰ οὗτος αὐτὸς κατὰ γνῶσιν
διαιτητοῦ ὑμέτερος πολίτης γεγενημένος καὶ πρὸς ἐμὲ
τὴν οὐσίαν νειμάμενος καὶ τυχὼν τῶν μετρίων ἁπάν- 1021
των, ἃς ἐγὼ δίκας τοῦτον ἀπέφυγον παρόντα καὶ ἀντι-
δικοῦντα καὶ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐμμένοντα, ταύτας ἀνα-
δίκους ἀξιῶν γίγνεσθαι δίκαιόν τι δοκοίη λέγειν ὑμῖν,
ὥσπερ, ὅταν μὲν τούτῳ συμφέρῃ, δέον εἶναι κυρίας τὰς
διαίτας, ὅταν δὲ μὴ συμφέρῃ, προσῆκον τὴν τούτου
γνώμην κυριωτέραν γενέσθαι τῶν κατὰ τοὺς ὑμετέ-
43 ρους νόμους γνωσθέντων. ὃς οὕτως ἐπίβουλός ἐστιν,
ὥστε καὶ τὴν δίαιταν ταύτην ἐπιτρέπειν με προὐκα-
λεῖτο, οὐχ ὅπως ἀπαλλαγῇ πρός με, ἀλλ' ἵν', ὥσπερ
καὶ πρότερον ἕνδεκα ἔτη διήγαγε κακουργῶν, οὕτως καὶ
νῦν τὰ ἀποδιαιτηθέντα μου λύσας ἐξ ἀρχῆς με συκο-
44 φαντῇ καὶ τὴν δίκην ταύτην ἐκκρούῃ. τεκμήριον δὲ
τούτου μέγιστον· οὔτε γὰρ τὴν πρόκλησιν ἐδέχετο, ἣν
ἐγὼ κατὰ τοὺς νόμους προὐκαλούμην αὐτόν, πρότερόν
τε Ξενίππῳ, ὃν οὗτος προὐβάλετο διαιτητήν, ἐπιτρέ-
ψαντός μου περὶ τῆς τοῦ ὀνόματος δίκης, ἀπηγόρευεν

αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ὅτι δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ
τῆς μαρτυρίας καὶ τῆς προκλήσεως εἴσεσθε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ.

45 Ταύτην τοίνυν τὴν πρόκλησιν οὐ δεξάμενος, ἀλλ'
ἐνεδρεύων με καὶ τὴν δίκην ὅτι πλεῖστον χρόνον ἐκ-
κρούειν βουλόμενος, κατηγορήσει, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι,
οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ πατρός, λέγων ὡς ἐκεῖ-
νος ἐμοὶ χαριζόμενος πολλὰ τοῦτον ἠδίκησεν. ὑμεῖς δ'
ὦ ἄνδρες δικασταὶ μάλιστα μέν, ὥσπερ αὐτοὶ οὐκ ἂν
ἀξιώσαιτε κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν ὑμετέρων παίδων,
οὕτω μηδὲ τούτῳ ἐπιτρέπετε περὶ τοῦ πατρὸς βλα-
46 σφημεῖν· καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινόν, εἰ αὐτοὶ μὲν πρὸς 1022
τοὺς ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους
ἀποκτείναντας διαλλαγέντες ἐμμένετε ταῖς ὁμολογίαις,
ὥσπερ χρὴ τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς ἄνδρας, τούτῳ δὲ
πρὸς τὸν πατέρα ζῶντα καὶ διαλυθέντι καὶ πολλὰ παρὰ
τὸ δίκαιον πλεονεκτήσαντι, νῦν μνησικακεῖν ἐπιτρέ-
47 ψαιτε καὶ κακῶς ἐκεῖνον λέγειν. μηδαμῶς ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἀλλὰ μάλιστα μὲν κωλύετ' αὐτὸν ταῦτα ποι-
εῖν, ἂν δ' ἄρα βιάζηται ὑμᾶς καὶ λοιδορῆται, ἐνθυ-
μεῖσθ' ὅτι αὐτὸς ἑαυτοῦ καταμαρτυρεῖ μὴ ἐξ ἐκείνου
γεγενῆσθαι. οἱ μὲν γὰρ φύσει παῖδες ὄντες, κἂν πρὸς
ζῶντας διενεχθῶσι τοὺς πατέρας, ἀλλ' οὖν τελευτή-
σαντάς γε αὐτοὺς ἐπαινοῦσιν· οἱ δὲ νομιζόμενοι μὲν
υἱεῖς, μὴ ὄντες δὲ γένει ἐξ ἐκείνων, ῥᾳδίως μὲν αὐτοῖς
διαφέρονται ζῶσιν, οὐδὲν δὲ φροντίζουσι περὶ τεθνεώ-
48 των βλασφημοῦντες. χωρὶς δὲ τούτων ἐνθυμεῖσθε ὡς
ἄτοπόν ἐστιν, εἰ οὗτος τὸν πατέρα ὡς ἁμαρτόντα εἰς
αὐτὸν λοιδορήσει, διὰ τὰ ἐκείνου ἁμαρτήματα ὑμέτε-
ρος πολίτης γεγενημένος. κἀγὼ μὲν διὰ τὴν τούτων

μητέρα τὰ δύο μέρη τῆς οὐσίας ἀφαιρεθείς, ὅμως ὑμᾶς
49 αἰσχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον· οὗτος δ',
ὃν ἠνάγκασεν αὑτῷ πατέρα γενέσθαι, τοῦτον οὐκ αἰσχύ-
νεται ψέγων ἐναντίον ὑμῶν, ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀμαθίας
ἥκει, ὥστε τῶν νόμων ἀπαγορευόντων μηδὲ τοὺς τῶν
ἄλλων πατέρας κακῶς λέγειν τεθνεῶτας, οὗτος, οὗ φη-
σιν υἱὸς εἶναι, τοῦτον λοιδορήσει, ᾧ προσῆκε καὶ εἴ 1023
τις ἄλλος ἐβλασφήμει περὶ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν.

50 Οἴομαι δ' αὐτὸν ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν τῶν
ἄλλων ἀπορῇ, κακῶς τέ με ἐπιχειρήσειν λέγειν καὶ δια-
βάλλειν πειράσεσθαι, διεξιόνθ' ὡς ἐγὼ μὲν καὶ ἐτρά-
φην καὶ ἐπαιδεύθην καὶ ἔγημα ἐν τῇ τοῦ πατρὸς οἰκίᾳ,
αὐτὸς δ' οὐδενὸς τούτων μετέσχεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυ-
μεῖσθ' ὅτι ἐμὲ μὲν ἡ μήτηρ παῖδα καταλιποῦσα ἐτελεύ-
τησεν, ὥστε μοι ἱκανὸν ἦν ἀπὸ τοῦ τόκου τῆς προικὸς
51 καὶ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι· ἡ δὲ τούτων μήτηρ
Πλαγγών, τρέφουσα μεθ' αὑτῆς τούτους καὶ θεραπαί-
νας συχνὰς καὶ πολυτελῶς ζῶσα, καὶ εἰς ταῦτα τὸν
πατέρα τὸν ἐμὸν χορηγὸν ἑαυτῇ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας
ἔχουσα καὶ πολλὰ δαπανᾶν ἀναγκάζουσα, οὐκ ἴσα δή-
που τῆς ἐκείνου οὐσίας ἐμοὶ ἀνήλωκεν, ὥστε πολὺ μᾶλ-
λον προσῆκεν ἐμὲ τούτοις ἐγκαλεῖν, ἢ αὐτὸν ἐγκλήματ'
52 ἔχειν ὑπὸ τούτων. ὃς πρὸς τοῖς ἄλλοις εἴκοσι μὲν μνᾶς
δανεισάμενος μετὰ τοῦ πατρὸς παρὰ Βλεπαίου τοῦ τρα-
πεζίτου εἰς ὠνήν τινα μετάλλων, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ἐτε-
λεύτησε, τὰ μὲν μέταλλα πρὸς τούτους ἐνειμάμην, τὸ
δάνειον δ' αὐτὸς εἰσεπράχθην, ἑτέρας δὲ χιλίας εἰς
τὴν τοῦ πατρὸς ταφὴν παρὰ Λυσιστράτου Θορικίου
δανεισάμενος, ἰδίᾳ ἐκτέτεικα. ὡς δ' ἀληθῆ καὶ ταῦτα
λέγω, ἐκ τούτων τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

53 Τοσαῦτα τοίνυν ἐμοῦ ἐλαττουμένου φανερῶς, οὗ-
τος νῦν σχετλιάζων καὶ δεινοπαθῶν καὶ τὴν προῖκά
με τῆς μητρὸς ἀποστερήσει; ἀλλ' ὑμεῖς ὦ ἄνδρες δι- 1024
κασταὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ καταπλαγῆτε ὑπὸ τῆς
κραυγῆς τῆς τούτου· πολὺς γὰρ πολὺς καὶ τολμηρός
ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ οὕτως κακοῦργος, ὥστε περὶ ὧν
ἂν μὴ ἔχῃ μάρτυρας παρασχέσθαι, ταῦτα φήσει ὑμᾶς
εἰδέναι ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃ πάντες ποιοῦσιν οἱ μηδὲν
54 ὑγιὲς λέγοντες. ὑμεῖς οὖν ἐάν τι τοιοῦτον τεχνάζῃ,
μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ, ἀλλ' ἐξελέγχετε, καὶ ὅ τι ἂν μὴ
ἕκαστος ὑμῶν εἰδῇ, μηδὲ τὸν πλησίον δοκιμαζέτω εἰδέ-
ναι, ἀλλ' ἀξιούτω τοῦτον ἀποδεικνύναι σαφῶς ὑπὲρ
ὧν ἂν λέγῃ, καὶ μὴ ὑμᾶς φάσκοντα εἰδέναι, περὶ ὧν
αὐτὸς οὐδὲν ἕξει εἰπεῖν δίκαιον, ἀποδιδράσκειν τὴν
ἀλήθειαν, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων
ὑμῶν εἰδότων ὃν τρόπον ἀναγκασθεὶς ὁ πατήρ μου
ἐποιήσατο τούτους, οὐδὲν ἧττον δικάζομαι νῦν αὐτοῖς
55 καὶ μάρτυρας ὑποδίκους παρέσχημαι. καίτοι οὐκ ἴσος
γ' ἡμῖν ἐστιν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' ἐμοὶ μέν, ἐὰν ὑμεῖς νυνὶ
ὑπὸ τούτων ἐξαπατηθῆτε, οὐκ ἐξέσται ἔτι δικάσασθαι
περὶ τῆς προικός· τούτοις δ', εἰ φασὶν ἀδίκως ἀπο-
διαιτῆσαί μου τὸν διαιτητὴν τὰς δίκας, καὶ τότ' ἐξῆν
εἰς ὑμᾶς ἐφεῖναι καὶ νῦν ἐκγενήσεται πάλιν, ἐὰν βού-
56 λωνται, παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ἐν ὑμῖν τὸ δίκαιον. καὶ
ἐγὼ μέν, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ὑμεῖς με ἐγκαταλίπητε,
οὐχ ἕξω πόθεν προῖκα ἐπιδῶ τῇ θυγατρί, ἧς τῇ μὲν
φύσει πατήρ εἰμι, τὴν δ' ἡλικίαν αὐτῆς εἰ ἴδοιτε, οὐκ
ἂν θυγατέρα μου ἀλλ' ἀδελφὴν εἶναι αὐτὴν νομίσαιτε·
οὗτοι δέ, ἐὰν ὑμεῖς μοι βοηθήσητε, οὐδὲν ἐκ τῶν ἰδίων

ἀποτείσουσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς οἰκίας τὰ ἐμὰ ἐμοὶ ἀποδώ- 1025
σουσιν, ἣν ἐξειλόμεθα μὲν κοινῇ πάντες εἰς τὴν ἔκτει-
σιν τῆς προικός, οἰκοῦντες δ' αὐτὴν οὗτοι μόνοι δια-
57 τελοῦσιν. οὔτε γὰρ ἁρμόττει μοι θυγατέρα ἐπίγαμον
ἔχοντι οἰκεῖν μετὰ τούτων, οἳ οὐ μόνον αὐτοὶ ἀσελγῶς
ζῶσιν, ἀλλὰ καὶ ὁμοίους αὐτοῖς ἑτέρους πολλοὺς εἰς
τὴν οἰκίαν εἰσάγουσιν, οὔτε μὰ τὸν Δί' ἀσφαλὲς εἶναί
μοι νομίζω συζῆν τούτοις ἐν τῷ αὐτῷ· ὅπου γὰρ οὕτω
φανερῶς μοι ἐπιβουλεύσαντες εἰς Ἄρειον πάγον ἀγῶνα
κατεσκεύασαν, τίνος οὗτοι ἢ φαρμακείας ἂν ἢ κακουρ-
58 γίας τοιαύτης ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκοῦσιν; οἵ γε πρὸς
τοῖς ἄλλοις (ἀρτίως γὰρ καὶ τοῦτο ἀνεμνήσθην) εἰς
τοσαύτην ὑπερβολὴν τόλμης ἥκουσιν, ὥστε καὶ Κρί-
τωνος μαρτυρίαν ἐνεβάλοντο, ὡς ἐώνηται τὸ τρίτον
παρ' ἐμοῦ μέρος τῆς οἰκίας· ἥν, ὅτι ψευδής ἐστι, ῥᾳ-
δίως εἴσεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ οὐχ οὕτω μετρίως ζῇ
Κρίτων, ὥστε παρ' ἑτέρου οἰκίαν ὠνεῖσθαι, ἀλλ' οὕτω
πολυτελῶς καὶ ἀσώτως, ὥστε πρὸς τοῖς ἑαυτοῦ καὶ τὰ
τῶν ἄλλων ἀναλίσκειν· ἔπειτ' οὐ μαρτυρεῖ τούτῳ νῦν,
ἀλλ' ἐμοὶ ἀντιδικεῖ· τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν, ὅτι μάρ-
τυρες μέν εἰσιν οὗτοι, οἷς μὴ μέτεστι τοῦ πράγματος,
περὶ οὗ ἡ δίκη ἐστίν, ἀντίδικοι δ' οἱ κοινωνοῦντες
τῶν πραγμάτων, ὑπὲρ ὧν ἂν δικάζηταί τις αὐτοῖς; ὃ
59 Κρίτωνι συμβέβηκεν. ἔτι δὲ τοσούτων ὑμῶν ὄντων ὦ
ἄνδρες δικασταὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων [πολλῶν],
ἄλλος μὲν οὐδεὶς αὐτῷ παραγενέσθαι μεμαρτύρηκε, Τι-
μοκράτης δὲ μόνος, ὥσπερ ἀπὸ μηχανῆς, μαρτυρεῖ μὲν 1026
δεκάτην ἑστιᾶσαι τούτῳ τὸν ἐμὸν πατέρα, ἡλικιώτης
ὢν τοῦ νυνὶ φεύγοντος τὴν δίκην, φησὶ δὲ πάνθ'
ἁπλῶς εἰδέναι ἃ δὴ τούτοις συμφέρει, μαρτυρεῖ δὲ νυνὶ
μόνος Κρίτωνι παρεῖναι, ὅτε παρ' ἐμοῦ τὴν οἰκίαν

ἐωνεῖτο. ὃ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν; ἄλλως τε καὶ ὅτι
οὐ περὶ τῆς οἰκίας, πότερα ἐώνηται Κρίτων αὐτὴν ἢ
μή, νυνὶ δικάζομαι, ἀλλὰ περὶ προικός, ἣν ἐνεγκαμένης
60 τῆς μητρὸς οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐμὲ κομίζεσθαι. ὥστε
καθάπερ ὑμῖν ἐγὼ καὶ ἐκ μαρτυριῶν πολλῶν καὶ ἐκ
τεκμηρίων ἐπέδειξα, ἐπενεγκαμένην μὲν τὴν μητέρα
μου τάλαντον προῖκα, οὐ κομισάμενον δὲ τοῦτ' ἐμὲ
ἐκ τῆς πατρῴας οὐσίας, ἐξαίρετον δ' ἡμῖν γενομένην
τὴν οἰκίαν εἰς ταῦτα, οὕτω κελεύετε καὶ τοῦτον ἐπι-
δεικνύναι ὑμῖν, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω, ἢ ὡς οὐ προσ-
ήκει μοι κομίσασθαι τὴν προῖκα· περὶ τούτων γὰρ
61 ὑμεῖς νυνὶ τὴν ψῆφον οἴσετε. ἐὰν δὲ μὴ ἔχων περὶ
ὧν φεύγει τὴν δίκην μήτε μάρτυρας ἀξιόχρεως παρα-
σχέσθαι μήτ' ἄλλο πιστὸν μηδέν, ἑτέρους παρεμβάλλῃ
λόγους κακουργῶν, καὶ βοᾷ καὶ σχετλιάζῃ μηδὲν πρὸς
τὸ πρᾶγμα, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ,
ἀλλὰ βοηθεῖτέ μοι τὰ δίκαια, ἐξ ἁπάντων τῶν εἰρη-
μένων ἐνθυμούμενοι, ὅτι πολὺ δικαιότερόν ἐστι τὴν
τῆς ἐμῆς μητρὸς προῖκα τῇ ἐμῇ θυγατρὶ εἰς ἔκδοσιν
ὑμᾶς ψηφίσασθαι, ἢ Πλαγγόνα καὶ τούτους πρὸς τοῖς
ἄλλοις καὶ τὴν οἰκίαν τὴν εἰς τὴν προῖκα ἐξαίρετον
γενομένην ἀφελέσθαι ἡμᾶς παρὰ πάντα τὰ δίκαια.